

Județul Constanța

Strategia de Dezvoltare Durabilă a
județului Constanța pentru perioada
2021 - 2027

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

Cuprins

PARTEA I	15
1. Contextul teritorial	16
1.1. Așezare geografică	16
1.2. Patrimoniul natural și cultural important la nivelul Europei, României și Regiunii Sud-Est.....	18
1.2.1. Patrimoniul natural	18
1.2.2. Patrimoniul cultural.....	23
1.3. Infrastructura importantă la nivelul Europei, României și Regiunii Sud-Est.....	24
1.3.1. Infrastructura de transport	24
1.3.2. Infrastructura tehnico-edilitară.....	32
1.4. Analiza teritoriului	36
1.5. Cooperări regionale, naționale și transnaționale	37
2. Patrimoniul natural și cultural din județul Constanța	40
2.1. Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale	40
2.1.1. Factori de mediu	40
2.1.2. Resursele naturale.....	53
2.1.3. Riscurile și hazardurile naturale	69
2.1.4. Energie și eficiență energetică	76
2.2 Patrimoniul cultural – istoric.....	78
Analiza SWOT – Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale	84
3. Infrastructură importantă la nivelul județului Constanța	88
3.1. Infrastructura de transport.....	88
3.2. Infrastructura tehnico-edilitară	93
Analiza SWOT – Infrastructura	113
4. Capitalul uman	117
4.1 Structura demografică	117
4.2 Evoluția populației județului.....	120
4.3 Forța de muncă, ocupare și șomaj	126
4.3.1 Resurse de muncă și populația civilă ocupată.....	126
4.3.2 Șomajul.....	131
Analiza SWOT – Capital uman	137
5. Economie și sectorul de activități comerciale	139

5.1. Analiza situației economice la nivel de județ	139
5.2. Situația sectoarelor economice din județ.....	148
5.2.1. Industrie.....	149
5.2.2. Agricultură, silvicultură, zootehnie, pescuit.....	151
5.2.3. Servicii.....	161
5.2.4. Turism.....	163
5.3. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare	166
5.4. Analiza investițiilor.....	175
5.5. Domenii de specializare economică	177
Analiza SWOT – Economie și sectorul de activități comerciale	181
6. Social (infrastructură socială, nivel de trai).....	185
6.1. Infrastructura socială.....	185
6.2. Beneficiarii serviciilor de asistență socială	189
6.3. Nivelul de trai al populației	195
Analiza SWOT – Social.....	203
7. Educație	205
7.1. Infrastructura de învățământ.....	205
7.2. Resursele umane din învățământ	207
7.3. Învățământul superior	213
Analiza SWOT – Educație.....	215
8. Sănătate.....	218
8.1. Infrastructura de sănătate	218
8.2. Igiena și starea de sănătate a populației	221
Analiza SWOT – Sănătate	231
9. Cultură. Infrastructura de agrement și sport	234
9.1. Cultura.....	234
9.2. Infrastructura de agrement și sport	238
Analiza SWOT – Cultură. Infrastructură de agrement și sport.....	241
10. Capacitate administrativă.....	243
10.1 Structura Consiliului Județean	243
10.2 Asociații de dezvoltare intercomunitară	244
10.3 Grupuri de acțiune locală	248
10.4 Societate civilă (ONG, fundații, composesorate etc.).....	250
Analiza SWOT – Colaborări interinstituționale, înfrățiri și cooperări cu persoane juridice străine	253
PARTEA II.....	254
11. Concluziile profilului economic și demografic al județului	255
11.1 Tendințele actuale și cele de perspectivă în dezvoltarea județului Constanța	255
11.2 Problemele majore și potențialul de dezvoltare.....	257
12. Cadrul conceptual al dezvoltării durabile	267
12.1 Contextul european și național. Strategiile sectoriale și comprehensive relevante	267
12.1.1 Obiectivele tematice la nivel european și național	267
12.1.2 Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene 2021 – 2027	275

12.2 Contextul regional și județean. Planurile și proiectele de mare anvergură care influențează dezvoltarea județului	279
12.2.1. Strategii sectoriale și comperehnsive relevante pentru dezvoltarea județului Constanța	282
12.2.2. Planurile și proiectele de mare anvergură care influențează dezvoltarea județului...	284
12.2.3. Procesul consultativ	288
13. Viziunea strategică de dezvoltare durabilă a județului Constanța	299
13.1 Conceptul de dezvoltare strategică	299
13.2 Viziunea strategică de dezvoltare	301
13.3 Direcții și obiective de dezvoltare	303
13.3.1 Direcțiile prioritare de dezvoltare strategică.....	303
14. Plan de acțiune și listă de intervenții	324
14.1 Lista intervențiilor propuse	324
14.2 Cadrul de implementare a strategiei	328
14.3 Cadrul de monitorizare și evaluare a strategiei	333

Lista tabelelor

Tabel nr. 1 – Domeniile de specializare inteligentă pentru Regiunea Sud Est	17
Tabel nr. 2 – Arii naturale protejate de interes internațional din județul Constanța	19
Tabel nr. 3 – Ariile naturale protejate de interes național amplasate în județul Constanța	20
Tabel nr. 4 – Situri de importanță comunitară SCI din județul Constanța	21
Tabel nr. 5 – Arii naturale de protecție specială avifaunistică SPA din județul Constanța	22
Tabel nr. 6 – Clasele de calitate ale solurilor din județ, 2019	47
Tabel nr. 7 – Nr. de analize ale apei potabile și rezultatele acestora, 2019.....	50
Tabel nr. 8 – Rezultatele analizelor apei potabile din județ, 2019.....	50
Tabel nr. 9 – Licențe de exploatare, licențe active în procedură de aprobare și permise de exploatare active pentru resurse naturale în județul Constanța.....	53
Tabel nr. 10 – Evoluția exploatărilor de resurse minerale în județul Constanța, 2015 - 2020.....	55
Tabel nr. 11 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei "Delta Dunării"	59
Tabel nr. 12 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în Marea Neagră, cu excepția speciei calcan.....	60
Tabel nr. 13 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește din specia calcan, obținute din pescuit comercial în Marea Neagră	62
Tabel nr. 14 – Raport consum / producție de energie, 2018.....	77
Tabel nr. 15 – Incidentele înregistrate la nivelul infrastructurii de alimentare cu energie electrică din județ, 2019	97
Tabel nr. 16 – Operatorii SACET cu producătorii independenți de energie termică aferenți.....	97
Tabel nr. 17 – Suprafața spațiilor verzi raportată la numărul de locuitori, 2019	106
Tabel nr. 18 – Cantitatea de deșuri colectate din județ în anii 2018 și 2019	106
Tabel nr. 19 – Evoluția gradului de conectare la serviciul de salubritate din județ, în perioada 2015-2019.....	108
Tabel nr. 20 – Depozite conforme pentru eliminarea deșeurilor din județ, 2020	108
Tabel nr. 21 – Structura populației rezidente pe grupe de vârstă la nivelul județului Constanța, la 1 ianuarie 2020.....	117
Tabel nr. 22 – Distribuția populației județului Constanța după etnie, 2011.....	118

Tabel nr. 23 – Distribuția populației județului Constanța după limba maternă, 2011	119
Tabel nr. 24 – Distribuția populației județului Constanța după religie, 2011	120
Tabel nr. 25 – Evoluția populației rezidente în județul Constanța în ultimii 5 și 9 ani.....	121
Tabel nr. 26 – Evoluția populației după domiciliu în județul Constanța în ultimii 5 și 10 ani	121
Tabel nr. 27 – Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă) în ultimii 10 ani.....	122
Tabel nr. 28 – Evoluția numărului întreprinderilor active pe sectoare ale economiei, în ultimii 6 ani	143
Tabel nr. 29 – Suprafețe cultivate cu principalele culturi, 2019	151
Tabel nr. 30 – Situația operatorilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică	154
Tabel nr. 31 – Lista unităților de neutralizare a subproduselor de origine animală	157
Tabel nr. 32 – Instituții de învățământ superior la nivelul județului Constanța.....	170
Tabel nr. 33 – Instituții de învățământ superior la nivelul județului Constanța.....	170
Tabel nr. 34 – Investiții brute pe activități economice (milioane lei)	175
Tabel nr. 35 – Domeniile de activitate dezvoltate din județul Constanța, 2019	177
Tabel nr. 36 – Indicele de specializare la nivelul județului Constanța, 2019.....	178
Tabel nr. 37 – Topul firmelor după numărul mediu de angajați, județul Constanța, 2019	179
Tabel nr. 38 – Topul firmelor după cifra de afaceri la nivelul județului Constanța, 2019	179
Tabel nr. 39 – Serviciile sociale licențiate din județul Constanța pe tipuri de servicii.....	186
Tabel nr. 40 – Serviciile sociale licențiate subordonate DGASPC Constanța	186
Tabel nr. 41 – Capacitatea serviciilor sociale subordonate DGASPC Constanța pe tipuri de beneficiari.....	187
Tabel nr. 42 – Situația beneficiarilor pe categorii de beneficii de asistență socială și a sumelor plătite către aceștia, 2019	189
Tabel nr. 43 – Cheltuielile anuale cu protecția socială a șomerilor, 2019.....	190
Tabel nr. 44 – Quantumul principalelor beneficii sociale acordate persoanelor cu handicap, finanțate din bugetul M.M.P.S.....	192
Tabel nr. 45 – Principalele beneficii sociale acordate persoanelor cu handicap în anul 2019, comparativ cu anul 2018 – număr de beneficiari și sume plătite	192
Tabel nr. 46 – Întreprinderi sociale din județul Constanța, 2020	196
Tabel nr. 47 – Procentul populației în zonele urbane marginalizate din județul Constanța	198
Tabel nr. 48 – Procentul populației în zone marginalizate și în zone dezavantajate în județul Constanța.....	200
Tabel nr. 49 – Rata marginalizării la nivel de comună în județul Constanța	201
Tabel nr. 50 – Rețeaua unităților sanitare pe forme de proprietate și medii (urban/rural), 2019	218
Tabel nr. 51 – Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate, 2019.....	220
Tabel nr. 52 – Situație catagrafiere și vaccinare copii, 2019	228
Tabel nr. 53 – Situație catagrafiere și vaccinare grupe populaționale la risc, 2019.....	228
Tabel nr. 54: Corelarea obiectivelor de politică europeană (OP) cu obiectivele specifice (OS)	276
Tabel nr. 55: Corelarea obiectivelor de politică europeană cu programele operaționale implementate pe plan național	278
Tabel nr. 56: Priorități de investiții ale Programului Operațional Regional pentru regiunea Sud-Est 2021-2027	280
Tabel nr. 57: Domeniile de specializare inteligentă pentru Regiunea Sud Est	281
Tabel nr. 58: Obiective ale Strategiei ITI Delta Dunării	282
Tabel nr. 59: Matricea de prioritizare a proiectelor	325

Lista figurilor

Figura nr. 1 – Localizarea județului Constanța în Regiunea Sud-Est.....	16
Figura nr. 2 – Localizarea ariilor naturale protejate din județul Constanța	18
Figura nr. 3 – Lungimea drumurilor naționale modernizate și nemodernizate (km) la nivelul Regiunii Sud-Est, pe județe (2019)	25
Figura nr. 4 – Lungimea liniilor de cale ferată (km) din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, pe județe (2019).....	26
Figura nr. 5 – Drumurile europene, naționale, căile ferate și aeroportul din Județul Constanța	27
Figura nr. 6 – Top 5 porturi din Europa, după cantitatea de marfă neambalată transportată (mil to), 2019	28
Figura nr. 7 – Evoluția traficului total din Portul Constanța, după numărul de nave în perioada 2014 - 2019	29
Figura nr. 8 – Traficul maritim, fluvial și cabotajul din Portul Constanța, 2019.....	29
Figura nr. 9 – Numărul de exporturi și importuri din Portul Constanța	30
Figura nr. 10 – Lungimea căilor navigabile interioare (km) din Regiunea Sud-Est, pe județe, 2019	30
Figura nr. 11 – Pista cicloturistică europeană a fluviilor în județul Constanța.....	32
Figura nr. 12 – Culoarul de transport internațional de gaze naturale în rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale, 2018	33
Figura nr. 13 – Infrastructura națională de alimentare cu energie electrică	34
Figura nr. 14 – Necesități de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu energie electrică.....	34
Figura nr. 15 – Zona Metropolitană Constanța.....	36
Figura nr. 16 – UAT-urile care aparțin de Asociația Comunelor din România și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Biroul European al Regiunii Sud-Est.....	38
Figura nr. 17 – Podișurile Dobrogei	40
Figura nr. 18 – Solurile Dobrogei	41
Figura nr. 19 – Valoarea medie anuală SO ₂ (μg/m ³)	44
Figura nr. 20 – Valoarea medie anuală NO ₂ (μg/m ³)	44
Figura nr. 21 – Valoarea medie anuală CO (mg/m ³).....	45
Figura nr. 22 – Valoarea medie anuală O ₃ (mg/m ³)	45
Figura nr. 23 – Valoarea medie anuală PM ₁₀ (μg /m ³)	46
Figura nr. 24 – Valoarea medie anuală a metalelor determinate din PM ₁₀	46
Figura nr. 25 – Valoarea medie anuală C ₆ H ₆ (μg /m ³)	46
Figura nr. 26 – Evoluția debitului dozei gama și medii și maxime anuale ale debitului	47

Figura nr. 27 – Ponderea tipurilor de sol, pe clase de calitate, în total suprafață teren, 2019.....	48
Figura nr. 28 – Ponderea tipurilor de sol, pe clase de calitate, pe categorii de folosință a terenului	48
Figura nr. 29 – Evoluția cantității de îngrășăminte utilizate în județ, pe tipuri de îngrășăminte.....	49
Figura nr. 30 – Ponderea suprafeței agricole ecologice din suprafața agricolă totală, 2019.....	49
Figura nr. 31 – Evoluția suprafeței agricole ecologice din județ, 2015 – 2019.....	50
Figura nr. 32 – Perimetrele de explorare, dezvoltare, exploatare active în județul Constanța, 2019	56
Figura nr. 33 – Evoluția exploatarei hidrocarburilor la nivelul județ în perioada 2014 – 2019 (mii m ³)	57
Figura nr. 34 – Apele subterane din județ.....	57
Figura nr. 35 – Apele supraterane din județ.....	58
Figura nr. 36 – Structura suprafeței fondului funciar, după modul de folosință, 2019.....	63
Figura nr. 37 – Structura suprafeței fondului forestier, 2019.....	64
Figura nr. 38 – Volumul de lemn recoltat în județul Constanța în perioada 2014-2019 (mii m ³) ...	64
Figura nr. 39 – Harta fondurilor de vânătoare	65
Figura nr. 40 – Harta de hazarduri și riscuri (la inundații, furtuni și tornade, eroziune a țărmurilor, alunecări de teren) la nivelul județului Constanța	71
Figura nr. 41 – Harta de zgomot a județului Constanța	73
Figura nr. 42 – Harta de zonelor cu handicapuri naturale și demografice din județului Constanța	75
Figura nr. 43 – Viabilitatea drumurilor județene, 2020	88
Figura nr. 44 – Tipul de acoperământ al drumurilor județene, 2019	89
Figura nr. 45 – Evoluția drumurilor județene modernizate, 2014 - 2019 (km).....	89
Figura nr. 46 – Starea de viabilitate a drumurilor județene din județ, 2020	89
Figura nr. 46 – Tipul de acoperământ al drumurilor comunale, 2019	90
Figura nr. 48 – Lungimea străzilor orașenești și a celor modernizate din județ (km), pe UAT.....	90
Figura nr. 49 – Evoluția numărului de autobuze și microbuze pentru transportul local de pasageri din județ, 2014-2019.....	91
Figura nr. 50 – Numărul autobuzelor și microbuzelor pentru transportul local de pasageri, pe UAT, 2014-2019.....	91
Figura nr. 51 – Rețeaua CFR din județ, 2020	92
Figura nr. 52 – Evoluția cantității de gaze naturale distribuită în județ și a lungimii conductelor de distribuție a gazelor în perioada 2014 – 2019 (mii mc, km)	93
Figura nr. 53 – Lungimea conductelor de distribuție a gazelor (km), pe UAT, 2019	94
Figura nr. 54 – Cantitatea de gaze naturale distribuită (mii mc), pe UAT, 2019	94
Figura nr. 55 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează gazele, pe UAT, 2020	95
Figura nr. 56 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează energia electrică, pe UAT, 2020.....	95
Figura nr. 57 – Volumul de gaze naturale distribuit consumului casnic care revine în medie unui locuitor (mii m ³ /locuitor), pe UAT.....	96
Figura nr. 58 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează energia termică, pe UAT, 2020.....	97
Figura nr. 59 – Evoluția cantității de energie termică distribuită (gigacalorii), în perioada 2014 - 2019	98

Figura nr. 60 – Cantitatea de energie termică distribuită (gigacalorii), pe UAT, 2019	98
Figura nr. 61 – Evoluția volumului activității de poștă din județ în perioada 2014 - 2019	99
Figura nr. 62 – Evoluția numărului de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă din județ în perioada 2014 - 2019 (mii conexiuni)	99
Figura nr. 63 – Hartă acoperire 3G, 4G, 5G din județ.....	99
Figura nr. 64 – Evoluția numărului de conexiuni în rețeaua de telefonie mobilă din România în perioada 2014 - 2019 (milioane).....	100
Figura nr. 65 – Proportția gospodăriilor cu acces la internet de acasă, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019	101
Figura nr. 66 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile din județ în perioada 2014 – 2019 (km).....	102
Figura nr. 67 – Evoluția capacității totale a instalațiilor de producere a apei potabile din județ în perioada 2014 – 2019 (m ³ pe zi).....	102
Figura nr. 68 – Evoluția cantității totale de apă potabilă distribuită consumatorilor în județ în perioada 2014 – 2019 (mii m ³)	102
Figura nr. 69 – Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor pentru uz casnic, care revine în medie pe un locuitor (m ³ /locuitor), pe UAT	103
Figura nr. 70 – Gradul de conectare a populației la infrastructura de alimentare cu apă potabilă (%), pe UAT	104
Figura nr. 70 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de canalizare din județ în perioada 2014 – 2019 (km)	105
Figura nr. 72 – Gradul de conectare a populației la infrastructura de canalizare	105
Figura nr. 73 – Tipologia deșeurilor colectate din județ și procentajul deșeurilor	107
Figura nr. 74 – Evoluția cantității de deșeuri valorificate din județ, în perioada 2015-2019	107
Figura nr. 74 – Numărul de deșeuri rezultate (u.m. bucată) în urma unor evenimente pe plajă în perioada estivală a anului 2018	107
Figura nr. 76 – Operatorii care colectează și valorifică deșeuri de baterii și acumulatori, 2020 ...	109
Figura nr. 77 – Operatorii care transportă deșeuri din județ, 2020	110
Figura nr. 78 – Operatorii care colectează și tratează vehicule scoase din uz	110
Figura nr. 78 – Cele 6 zone și infrastructura aferentă de gestiune a deșeurilor din județul Constanța.....	111
Figura nr. 80 – Cele 7 zone de gestiune a deșeurilor propuse.....	111
Figura nr. 81 – Piramida vârstelor în județul Constanța, la 1 ianuarie 2020	118
Figura nr. 82 – Evoluția populației rezidente din județul Constanța în ultimii 9 ani.....	120
Figura nr. 83 – Evoluția structurii populației rezidente pe grupe de vârstă, în ultimii 9 ani.....	121
Figura nr. 84 – Evoluția sporului natural în județul Constanța în ultimii 10 ani.....	124
Figura nr. 85 – Mișcarea naturală a populației în județul Constanța, 2019	124
Figura nr. 86 – Populația pe medii de rezidență și grupe de vârstă, 2019	125
Figura nr. 87 – Densitatea populației în județul Constanța, 2020	126
Figura nr. 88 – Evoluția resurselor de muncă în ultimii 10 ani.....	127
Figura nr. 89 – Evoluția numărului mediu de salariați la nivelul județean și regional	129
Figura nr. 90 – Distribuția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale, 2019..	129
Figura nr. 91 – Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe activități ale economiei naționale, 2019	130

Figura nr. 92 – Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar la nivel județean, regional și național.....	131
Figura nr. 93 – Evoluția numărului de șomeri în județul Constanța în ultimii 10 ani.....	131
Figura nr. 94 – Situația șomerilor din punctul de vedere al studiilor în ultimii 10 ani	132
Figura nr. 95 – Evoluția ratei șomajului (%) în ultimii 10 ani	132
Figura nr. 96 – Ponderea medie a șomerilor în populația stabilă cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 ani (%), 2019	133
Figura nr. 96 – Evoluția indicatorilor privind participarea șomerilor la cursurile de formare profesională organizate de A.J.O.F.M. Constanța în ultimii 5 ani	135
Figura nr. 98 – Evoluția PIB-ului regional și județean (milioane lei) în ultimii 5 ani.....	139
Figura nr. 99 – Evoluția PIB-urilor județene în cadrul Regiunii Sud-Est (mil. lei)	140
Figura nr. 100 – VAB pe categorii de resurse, în Regiunea Sud-Est și în județul Constanța, 2017	141
Figura nr. 100 – Evoluția PIB/locuitor (lei/locuitor) în ultimii 5 ani.....	142
Figura nr. 101 – Evoluția numărului de întreprinderi active din județul Constanța în ultimii 6 ani.....	142
Figura nr. 103 – Structura întreprinderilor active după numărul de angajați, la nivel județean, regional și național, 2019.....	144
Figura nr. 103 – Evoluția cifrei de afaceri generată de principalele sectoare economice din județul Constanța (mil. lei) în ultimii 5 ani	144
Figura nr. 105 – Densitatea IMM-urilor în județul Constanța (agenți economici/1.000 locuitori), 2019	146
Figura nr. 106 – Concentrarea mediului de afaceri la nivel de UAT, 2019.....	147
Figura nr. 107 – Structura mediului de afaceri după numărul de întreprinderi active, 2018.....	148
Figura nr. 108 – Structura mediului de afaceri din punctul de vedere al cifrei de afaceri (mil. lei), 2018	148
Figura nr. 109 – Structura cifrei de afaceri din industria prelucrătoare, pe ramuri, 2019.....	150
Figura nr. 110 – Evoluția producției principalelor culturi agricole.....	152
Figura nr. 111 – Ponderea terenurilor agricole în total suprafață fond funciar, 2014	153
Figura nr. 112 – Evoluția efectivelor de animale în anii 2015-2019.....	155
Figura nr. 112 – Perdele forestiere propuse în județul Constanța	159
Figura nr. 114 – Structura cifrei de afaceri din domeniul de activitate „Agricultură, silvicultură și pescuit”, pe ramuri, 2019.....	160
Figura nr. 115 – Structura comerțului internațional de bunuri pe grupe de produse, 2019.....	161
Figura nr. 116 – Structura cifrei de afaceri din domeniul serviciilor, pe ramuri, 2019	163
Figura nr. 117 – Acoperirea geografică a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate la nivelul județului Constanța, 2020	165
Figura nr. 118 – Evoluția sosirilor și înnoptărilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică în județul Constanța în perioada 2015-2019	166
Figura nr. 119 – Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe județe din Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019 (mii lei)	167
Figura nr. 120 – Evoluția cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivel județean, regional și național (mii lei), în perioada 2015-2019	168
Figura nr. 121 – Cheltuieli curente și cheltuieli de capital din activitatea de cercetare-dezvoltare în județul Constanța, 2015 - 2019	168

Figura nr. 122 – Numărul salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare după ocupație la nivelul județului Constanța, 2015-2019.....	169
Figura nr. 123 – Evoluția numărului de salariați din activitatea de C&D la nivel județean, regional și național în perioada 2015-2019	169
Figura nr. 123 – Distribuția pe regiuni a întreprinderilor inovatoare, 2018.....	171
Figura nr. 125 – Numărul cererilor de brevet de invenție depuse la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci din România pe județe ale Regiunii Sud-Est, 2015 – 2019	173
Figura nr. 126 – Numărul cererilor de înregistrare marcă ale solicitanților români în Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019.....	174
Figura nr. 127 – Numărul cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor în Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019	175
Figura nr. 128 – Valoarea investițiilor contractate cu fonduri europene (public și privat) în județul Constanța.....	176
Figura nr. 128 – Ponderea pe țări a investițiilor străine la nivelul județului Constanța	177
Figura nr. 129 – Distribuția numărului de salariați pe sectoare economice în județul Constanța, 2019	179
Figura nr. 131 – Evoluția nr. de potențiali beneficiari din categoria persoanelor defavorizate, 2015 – semestrul I 2020	194
Figura nr. 132 – Veniturile și cheltuielile totale medii lunare pe o persoană în Regiunea Sud-Est, 2019	196
Figura nr. 133 – Zonele marginalizate din județul Constanța, pe tipuri de marginalizare	202
Figura nr. 133 – Evoluția numărului de unități școlare din județ în perioada 2014-2019	205
Figura nr. 134 – Tipurile de unități școlare din județ.....	205
Figura nr. 136 – Rețeaua de unități de învățământ profesional, liceal, postliceal și de maiștri din județul Constanța, la nivel de UAT, 2019	206
Figura nr. 137 – Evoluția numărului de personal didactic din județ în perioada 2014 – 2019 (număr de persoane)	207
Figura nr. 138 – Situația cadrelor didactice pe medii de rezidență și pe niveluri de educație, 2019	208
Figura nr. 139 – Evoluția populației școlare din județ în perioada 2014 – 2019 (număr de persoane).....	208
Figura nr. 140 – Gradul încărcare al unui educator, pe UAT.....	209
Figura nr. 141 – Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial care revine în medie la un cadru didactic, pe UAT.....	210
Figura nr. 142 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a, pentru perioada 2018-2019	211
Figura nr. 143 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a, pentru perioada 2019-2020	211
Figura nr. 144 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a pentru profilele tehnologice, pentru perioada 2018-2019	212
Figura nr. 145 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a pentru profilele tehnologice, pentru perioada 2019-2020	212
Figura nr. 146 – Evoluția absolvenților din județ în perioada 2-14 - 2018 (număr de persoane). 213	
Figura nr. 147 – Evoluția numărului de locuitori la un medic și a numărului de medici (sector public și privat), în ultimii 5 ani	220
Figura nr. 148 – Evoluția mortalității generale (decedați/locuitori*1.000) la nivel județean și național.....	224

Figura nr. 149 – Decese generale, 2019	224
Figura nr. 150 – Evoluția mortalității infantile (decese sub 1 an/născuți vii*1.000) la nivel județean și național.....	225
Figura nr. 151 – Evoluția mortalității infantile (decese sub 1 an/născuți vii*1.000) pe medii de rezidență	226
Figura nr. 152 – Evoluția speranței de viață pe total județ, pe sexe și medii de rezidență.....	227
Figura nr. 153 – Evoluția numărului de biblioteci publice din județ în perioada 2014 - 2019	234
Figura nr. 154 – Evoluția numărului de volume existente în bibliotecile din județ în perioada 2014 - 2019	234
Figura nr. 155 – Gradul de acces al populației la mijloace de informare și cultură (biblioteci/1000 loc), pe UAT	235
Figura nr. 156 – Evoluția numărului de spectatori și auditori la reprezentații artistice, din județ, în perioada 2014 - 2019	236
Figura nr. 157 – Evoluția comparativă a numărului de cititori activi la biblioteci, vizitatori în muzee și spectatori la reprezentații artistice	236
Figura nr. 158 – Distribuția unităților de cultură la nivel de județ, pe UAT	237
Figura nr. 159 – Distribuția bazelor sportive din județ, pe tipuri, 2020.....	238
Figura nr. 160 – Distribuția bazelor sportive la nivel de județ, pe UAT.....	239
Figura nr. 161 – Numărul de secții sportive din județ în perioada 2014 - 2019	240
Figura nr. 162 – Numărul de sportivi legitimați din județ în perioada 2014 - 2019	240
Figura nr. 163 – Numărul de antrenori sportivi din județ în perioada 2014 - 2019	240
Figura nr. 164 – Teritoriul vizat de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – ITI Delta Dunării	245
Figura nr. 165 – Asociațiile de dezvoltare intercomunitară din județul Constanța.....	247
Figura nr. 166 – GAL- urile din județul Constanța	249
Figura nr. 167 – Numărul de fundații din județ, pe UAT	250
Figură 168: Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030.....	273
Figură 169: Schema demersului operațional de elaborare a conceptului de dezvoltare.....	300
Figură 170: Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei.....	331

Lista abrevierilor

ADI	Asociație de Dezvoltare Intracomunitară
AFM	Administrația Fondului de Mediu
AJOFM	Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
AJVPS	Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din România
ANCPI	Agencia Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
ANPA	Agencia Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANRM	Agencia Națională pentru Resurse Minerale
APM	Agencia pentru Protecția Mediului
C&D	Cercetare-Dezvoltare
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CAS	Casa de Asigurări de Sănătate
CCI	Comunități de Cunoaștere și Inovare
CFR	Compania Națională de Căi Ferate
CN	Compania Națională
CNAS	Casa Națională de Asigurări de Sănătate
CRII	Coronavirus Response Investment Initiative
DAJ	Direcția pentru Agricultură Județeană
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DJ	Drum județean
DN	Drum național
DSP	Direcția de Sănătate Publică
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FSE +	Fondul Social European Plus
GAL	Grup de Acțiune Locală
GPL	Gaz petrolier lichefiat
HG	Hotărâre de Guvern
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

ISU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IT	Tehnologia Informației
IT	Tehnologia Informației
ITI	Investiții Teritoriale Integrate
ITI	Investiții Teritoriale Integrate
LEA	Linie Electrică Aeriană
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
NEET	Not in Education, Employment, or Training – Nu este în educație, ocuparea forței de muncă sau formare
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație Neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OP	Obiectiv Politic
OPMCTA	Organizația Patronală Mamaia Constanța
ORC	Oficiul Registrului Comerțului
OS	Obiectiv Specific
OUG	Ordonanță de Urgență emisă de Guvern
PAC	Politica agricolă comună
PAED	Plan de Acțiune privind Energia Durabilă
PAP	Programul Acvacultură și Pescuit
PDR	Program Dezvoltare Rurală
PIB	Produs intern Brut
PIB	Produs intern Brut
PMUD	Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
PNDR	Program Național de Dezvoltare Rurală
PNGD	Planul Național de Gestionare a Deșeurilor
PNRR	Programul Național de Relansare și Reziliență
PNS	Planul Național Strategic
POAD	Program Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate
POC	Program Operațional Competitivitate
POCA	Program Operațional Capacitate Administrativă
POCIDIF	Program Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POCU	Program Operațional Capital Uman
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Program Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Program Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Program Operațional Regional

POR	Program Operațional Regional
POS	Program Operațional Sănătate
POS CCE	Program Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
POS CCE	Program Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
POS Mediu	Program Operațional Sectorial Mediu
POT	Program Operațional Transport
POT	Program Operațional Transport
POTJ	Programul Operațional pentru Tranziție Justă
PRAI	Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ
RADET	Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice
RBDD	Rezervația Biosferei Delta Dunării
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
RET	Rețeaua Electrică de Transport
SA	Societate pe acțiuni
SACET	Sistemul de Alimentare Centralizată cu Energie Termică
SCI	Sit de importanță comunitară
SCJU	Spitalul Clinic Județean de Urgență
SIDA	Sindromul Imunodeficienței Umane Dobândite
SMID	Sistem de Management Integrat al Deșeurilor
SPA	Arie de protecție specială avifaunistică
SRE	Sursă regenerabilă de energie
SRL	Societate cu răspundere limitată
TBC	Tuberculoză
TBC	Tuberculoză
TEN-T	Rețeaua trans-europeană de transport
TEN-T	Rețeaua trans-europeană de transport
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UIP	Unitatea de Implementare a Proiectului
UM	Unitate de măsură
VAB	Valoare Adăugată Brută
YEI	Youth Employment Initiative

PARTEA I

**Analiza contextului socio - economic al
Județului Constanța**

1. Contextul teritorial

1.1. Așezare geografică

Județul Constanța, cu coordonatele geografice 44°16'N 28°19'E, face parte din **Regiunea Sud-Est** alături de județele Brăila, Buzău, Galați, Tulcea și Vrancea. Această regiune este localizată în Sud-Estul României și este a doua regiune ca mărime, din cele 8 regiuni, cu o suprafață de 35.762 km². În cadrul regiunii, Județul Constanța ocupă locul 2, cu **7.071 km²**. Pe primul loc este situat județul Tulcea cu 8.499 km². La nivel național, județul Constanța ocupă 3% din România, fiind situat pe locul 8.

Regiunea Sud-Est se învecinează la nord cu Regiunea Nord-Est, la vest cu Regiunea Centru, la sud-vest cu Regiunea Muntenia, la sud cu Bulgaria și la est cu Republica Moldova, Ucraina și Marea Neagră. În ceea ce privește județul Constanța, acesta se învecinează cu **județul Tulcea la nord**, cu **Marea Neagră la est**, la **vest cu Dunărea care desparte județul de județele Călărași, Ialomița și Brăila** și la **sud cu Bulgaria**.

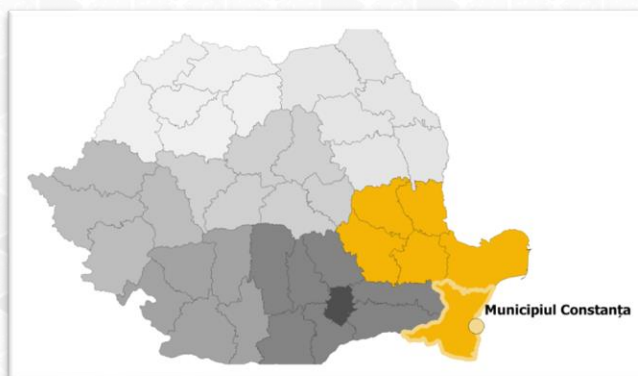
În total, Regiunea Sud-Est este alcătuită din 11 municipii, 24 de orașe și 355 de comune, cu aproximativ 1.500 de sate. Municipiul cu cea mai numeroasă populație din regiune este **Municipiul Constanța**, reședința județului Constanța. Acest municipiu este un **magnet la nivel teritorial**, beneficiind de **cel mai mare bazin demografic** și de **cea mai mare masă economică** dintre toți cei 7 poli de creștere din România.

Județul Constanța este alcătuit din **3 municipii, 8 orașe, 18 localități componente ale municipiilor și orașelor, 59 de comune și 190 de sate**. Municipiile sunt: Constanța, Mangalia și Medgidia. Orașele sunt: Cernavodă, Eforie, Hârșova, Murfatlar, Năvodari, Negru-Vodă, Ovidiu și Techirghiol.

Domeniile de specializare inteligentă ale Regiunii Sud-Est

Conform Monitorului Regional al Inovării dezvoltat la nivelul Comisiei Europene, calificativul primit de Regiunea Sud-Est, în anul 2019, este **„Inovator – Modest”** (cu indicele de 0.107)¹. Pentru a deveni mai inovatoare, în *Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027*, au fost identificate **6 domenii de specializare inteligentă ale regiunii**:

Figura nr. 1 – Localizarea județului Constanța în Regiunea Sud-Est

Sursă: Prelucrarea consultantului

¹ Sursă: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/south-east-0>

Tabel nr. 1 – Domeniile de specializare inteligentă pentru Regiunea Sud Est

Domenii de specializare inteligentă la nivelul Regiunii Sud Est		
Pilon I – Inovare în industrii tradiționale		
Inginerie și transport naval	Industria confecțiilor	
<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea navelor cu propulsie prietenoasă mediului pentru transportul fluvial de containere/tiruri, dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemelor de hidrodinamică în transportul naval, digitalizarea fluxurilor informaționale din comunitatea portuară și integrarea acestora pe coridorul Rin-Dunăre, implementarea tehnologiilor de realitate virtuală, implementarea tehnologiilor inovative în monitorizare terestră și determinări batimetrice în zonele portuare pentru controlul și reducerea colmatării infrastructurii de acostare în porturile Dunării maritime, soluții pentru conversia propulsiilor convenționale în conversii de propulsie hibride privind navele tehnice maritime și fluviale etc. 	<ul style="list-style-type: none"> competențe digitale în domeniul textile-îmbrăcăminte, valorificarea superioară a deșeurilor rezultate din activitatea de producție, dezvoltarea unor tehnologii avansate pentru îmbrăcăminte inovativă, dezvoltarea de textile inteligente și dezvoltarea de textile tehnice etc. 	
Pilon II – Dezvoltare sustenabilă prin inovare		
Agro-alimentar și biotehnologii	Acvacultură și Pescuit	Turism
<ul style="list-style-type: none"> instrumente, procese și asistenți robotici inteligenți pentru susținerea agriculturii tradiționale, stație pilot pentru dezvoltarea unor biotehnologii inovative de valorificare a bioresurselor reziduale din zona Mării Negre și a biomasei secundare viti-vinicole în vederea obținerii de produse complexe cu potențial biostimulator - bioregenerator nutrienți pentru plante, amelioratori naturali pentru soluri și suplimente alimentare pentru sectorul veterinar, valorificare subproduse din viticultură și vinificație (Biomasă lemnoasă - coarde, tescovină, ciorchini, drojdie), utilizarea biocompușilor din deșeuri vegetale în formularea unor alimente funcționale etc. 	<ul style="list-style-type: none"> biologia, conservarea, reproducerea artificială a resurselor acvatice vii, cercetare în biologie moleculară pentru succesul reproducerii speciilor periclitate de pești, selecția și ameliorarea unor linii genetice de sturioni pentru producția de carne și caviar în condițiile creșterii în sisteme recirculante de acvacultură etc. 	<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea unui concept de turism care să îmbine sănătatea cu agrementul, având la bază stilul de viață sănătos (terapii alternative, hrană sănătoasă, mișcare), turism pe bicicletă, dezvoltarea stațiunilor balneo-climaterice, slow-turism și slow-food, turism istoric cu tehnologii de realitate virtuală.
Pilon III: Societate și economie regională smart prin transformare digitală		
TIC - Tehnologia Informației și Comunicării		
<ul style="list-style-type: none"> sprijinirea evoluției digitale în educație (cercetare și inovare în TIC, creșterea nivelului de alfabetizare digitală), stimularea firmelor de outsourcing pentru crearea de proprietate intelectuală, dezvoltarea centrelor de inovare digitală, dezvoltare de software de gestiune al documentelor folosind algoritmi de Artificial Intelligence, furnizarea de sprijin pentru diferite aplicații în educație, sănătate, securitate și agricultură, consultanță și sprijin oferit noilor companii inovative și oferirea de soluții adaptate la realitatea românească 		

Sursa: Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est pentru perioada 2021-2027

1.2. Patrimoniul natural și cultural important la nivelul Europei, României și Regiunii Sud-Est

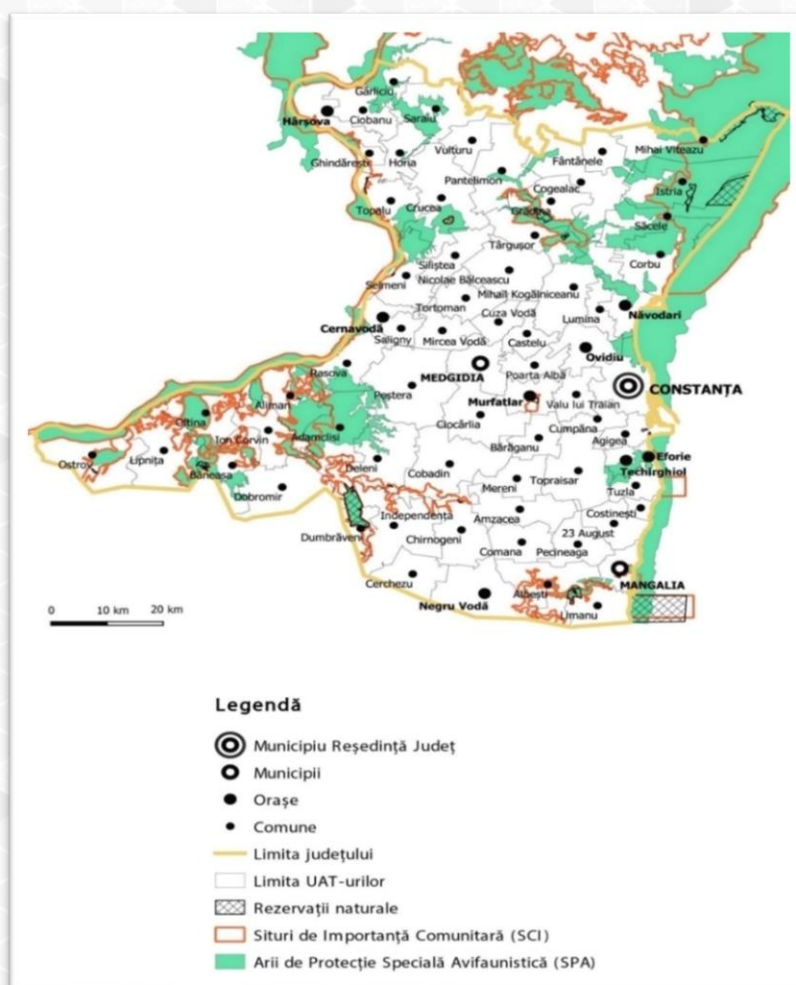
1.2.1. Patrimoniul natural

Prin valoarea estetică, dar și prin cea științifică, zonele naturale constituie un potențial valoros pentru dezvoltarea turismului.

Turismul este unul dintre domeniile de specializare inteligentă identificate la nivelul regional, Regiunea Sud-Est având **cele mai multe arii naturale protejate din România**, mai exact 144 de arii care ocupă 32% din suprafața regiunii și care merită să fie valorificate. Tot din punctul de vedere al numărului de arii protejate naturale, în cadrul regiunii, județul Constanța ocupă locul 2, după județul Tulcea. Suprafața ariilor naturale din județul Constanța este de aproximativ **140.550 ha arii naturale protejate**, respectiv 2,74% din suprafața județului Constanța.

Cele mai multe arii naturale protejate de interes internațional/ național se află în **UAT Istria** care cuprinde **7 arii naturale protejate**. Aceasta este urmată de **UAT-urile Mihai Viteazu și Săcele** care au câte **6 arii naturale protejate de interes internațional/ național**. De asemenea, pe teritoriul județului Constanța se regăsesc **51 de arii naturale** de tip SCI și SPA.

Figura nr. 2 – Localizarea ariilor naturale protejate din județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

Ariile naturale protejate de interes internațional

Județul Constanța are **8 arii naturale protejate de interes internațional**, dintre care o arie este un **sit al patrimoniului universal**, 6 arii sunt **zone umede de importanță internațională** (situri Ramsar) și o arie este **rezervație a biosferei**.

Tabel nr. 2 – Arii naturale protejate de interes internațional din județul Constanța

Nr. crt.	Codul de identificare al ariei	Aria naturală protejată de interes național	Tipul ariei	Suprafața (ha)	Localizare
1.	ROWHS0001	Delta Dunării	Situri ale patrimoniului universal	9.557,82	Corbu, Istria, Mihai Viteazu, Săcele (Județul Constanța) și Baia, C.A. Rosetti, Ceamurlia de Jos, Chilia Veche, Crișan, Jurilovca, Maliuc, Murighiol, Pardina, Sarichioi, Sfântu Gheorghe, Sulina, Tulcea, Valea Nucarilor (Județul Tulcea)
2.	RORMS0001	Delta Dunării	Zone umede de importanță internațională (situri Ramsar)	6.298,98	Corbu, Istria, Mihai Viteazu, Săcele (Județul Constanța) și Babadag, Baia, Beștepe, C.A. Rosetti, Ceamurlia de Jos, Ceatalchioi, Chilia Veche, Crișan, Grindu, Isaccea, Jurilovca, Luncavița, Mahmudia, Maliuc, Mihai Bravu, Murighiol, Niculițel, Nufăru, Pardina, Sarichioi, Sfântu Gheorghe, Somova, Sulina, Tulcea, Valea Nucarilor (Județul Tulcea)
3.	RORMS0002	Balta Mică a Brăilei		5.185,86	Hârșova (județul Constanța), Bertestii de Jos, Brăila, Chiscani, Gropeni, Mărașu, Stăncuța, Tichilești (județul Brăila) și Giurgeni (județul Ialomița)
4.	RORMS0005	Lacul Techirghiol		1,06	Eforie, Techirghiol, Topraisar, Tuzla
5.	RORMS0016	Canaralele de la Hârșova		1.277,66	Ghindărești, Hârșova (Județul Constanța) și Făcăeni, Giurgeni, Vlădeni (Județul Ialomița)
6.	RORMS0017	Ostroavele Dunării-Bucgeac-Iortmac		3.768,31	Adamclisi, Aliman, Băneasa, Cernavodă, Chirnogeni, Ciocârlia, Cobadin, Crucea, Deleni, Dobromir, Dumbrăveni, Ghindărești, Horia, Independența, Ion Corvin, Lipnița, Oltina, Ostrov, Peștera, Rasova, Seimeni, Siliștea, Topalu (Județul Constanța), Borcea, Călărași, Dichiseni, Jegălia, Modelu, Roseți, Unirea (Județul Călărași) și Bordușani, Făcăeni, Stelnica (Județul Ialomița)
7.	RORMS0019	Dunărea Veche - Brațul Măcin	2.031,2	Ciobanu, Gârliciu, Hârșova (Județul Constanța), Carcaliu, Cerna, Dăeni, Greci, Măcin, Ostrov, Peceneaga, Smârdan, Topolog, Turcoaia (Județul Tulcea) și Frecăței, Mărașu (Județul Brăila)	
8.	ROMAB0003	Delta Dunării	Rezervații ale biosferei	9.679,57	Corbu, Istria, Mihai Viteazu, Săcele (Județul Constanța) și Babadag, Baia, Beștepe, C.A. Rosetti, Ceamurlia de Jos,

Nr. crt.	Codul de identificare al ariei	Aria naturală protejată de interes național	Tipul ariei	Suprafața (ha)	Localizare
					Ceatalchioi, Chilia Veche, Crișan, Grindu, Isaccea, Jurilovca, Luncavița, Mahmudia, Maliuc, Mihai Bravu, Murighiol, Niculițel, Nufăru, Pardina, Sarichioi, Sfântu Gheorghe, Somova, Sulina, Tulcea, Valea Nucarilor (Județul Tulcea)

Sursă: Arii Naturale Protejate România – Suprafața ariilor naturale protejate din UAT-urile României

Ariile naturale protejate de interes național

Județul Constanța are **38 de arii naturale protejate de interes național**, dintre care o arie este un **parc natural**, iar celelalte 37 sunt **rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale**.

Tabel nr. 3 – Ariile naturale protejate de interes național amplasate în județul Constanța

Nr. crt.	Codul de identificare al ariei	Aria naturală protejată de interes național	Tipul ariei	Suprafața (ha)	Localizare
1.	RONPA0017	Balta Mică a Brăilei	Parc natural	21,99	Hârșova (județul Constanța), Berteștii de Jos, Brăila, Chiscani, Gropeni, Mărașu, Stăncuța, Tichilești (județul Brăila) și Giurgeni (județul Ialomița)
2.	RONPA0363	Grindul Chituc	Rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale	123,01	Istria, Săcele
3.	RONPA0364	Grindul Lupilor		2.081,05	Mihai Viteazu
4.	RONPA0365	Corbu-Nuntași-Histria		23	Corbu, Istria, Săcele
5.	RONPA0366	Cetatea Histria		28,54	Istria, Săcele
6.	RONPA0367	Peretii calcaroși de la Petroșani		6,68	Deleni
7.	RONPA0368	Locul fosilifer Aliman		5,65	Aliman
8.	RONPA0369	Reciful neojurasic de la Topalu		17,29	Topalu
9.	RONPA0370	Locul fosilifer Credința		10,49	Chirnogeni
10.	RONPA0371	Locul fosilifer Cernavodă		3,8	Cernavodă
11.	RONPA0372	Locul fosilifer Seimenii Mari		13,16	Seimeni
12.	RONPA0373	Peștera La Adam		35,6	Târgușor
13.	RONPA0374	Peștera Gura Dobrogei		36,77	Târgușor
14.	RONPA0375	Peștera Limanu		0,04	Limanu
15.	RONPA0376	Valu lui Traian		2,39	Constanța, Murfatlar, Poarta Albă, Valu lui Traian
16.	RONPA0377	Pădurea Hagieni		0,03	Limanu
17.	RONPA0378	Pădurea Dumbrăveni		127,51	Deleni, Dumbrăveni, Independența
18.	RONPA0379	Recifii Jurasici Cheia		385,67	Grădina

Nr. crt.	Codul de identificare al ariei	Aria naturală protejată de interes național	Tipul ariei	Suprafața (ha)	Localizare
19.	RONPA0380	Pădurea Canaraua Fetii	Rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale	17,74	Băneasa, Lipnița
20.	RONPA0381	Fântânița Murfatlar		79,35	Murfatlar
21.	RONPA0382	Pădurea Esehioi		42,4	Ostrov
22.	RONPA0383	Dunele marine de la Agigea		11,83	Agigea
23.	RONPA0384	Dealul Alah Bair		193,47	Crucea
24.	RONPA0385	Lacul Agigea		32,94	Agigea
25.	RONPA0386	Canaralele din Portul Hârșova		2,87	Hârșova
26.	RONPA0388	Obanul Mare și Peștera Mobile		28,5	Mangalia
27.	RONPA0875	Celea Mare-Valea lui Ene		5,8	Ghindărești, Hârșova
28.	RONPA0876	Pădurea Cetate		1,3	Lipnița, Oltina
29.	RONPA0877	Pădurea Bratca		58,9	Oltina
30.	RONPA0878	Lacul Oltina		2.368,83	Lipnița, Oltina
31.	RONPA0879	Lacul Bugeac		1.385,41	Ostrov
32.	RONPA0880	Lacul Dunăreni		638,59	Aliman
33.	RONPA0881	Lacul Vederoasa		539,05	Aliman, Rasova
34.	RONPA0935	Mlaștina Hergheliei		121,11	Mangalia
35.	RONPA0937	Lacul Techirghiol		1.253,9	Eforie, Techirghiol, Topraisar, Tuzla
36.	RONPA0940	Gura Dobrogei		238,58	Târgușor
37.	RONPA0951	Insulele Prundu cu Păsări	44,25	Istria, Mihai Viteazu	
38.	RONPA0952	Insula Ceaplace	117,84	Mihai Viteazu	

Sursă: Arii Naturale Protejate România – Suprafața ariilor naturale protejate din UAT-urile României

Siturile de importanță comunitară (SCI) și ariile de protecție specială avifaunistică (SPA)

Județul Constanța are și **24 de arii de protecție avifaunistică (SPA)** și **27 de situri de importanță comunitară (SCI)**, situri ale **Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 în România.**

Tabel nr. 4 – Situri de importanță comunitară SCI din județul Constanța

Nr. crt.	Codul de identificare al SCI	Sit de importanță comunitară	Suprafața (ha)
1.	ROSCI0006	Balta Mică Brăilei	20.665,48
2.	ROSCI0012	Brațul Măcin	10.433
3.	ROSCI0022	Canaralele Dunării	26.110
4.	ROSCI0053	Dealul Alah Bair	194
5.	ROSCI0065	Delta Dunării	454.037
6.	ROSCI0071	Dumbrăveni, Valea Urluia, Lacul Vederoasa	18.024
7.	ROSCI0073	Dunele marine de la Agigea	11,82
8.	ROSCI0083	Fântânița Murfatlar	578
9.	ROSCI0114	Mlaștina Hergheliei, Obanul Mare și Peștera Mobilei	232
10.	ROSCI0149	Pădurea Esehioi - Lacul Bugeac	2.943

Nr. crt.	Codul de identificare al SCI	Sit de importanță comunitară	Suprafața (ha)
11.	ROSCI0157	Pădurea Hagieni - Cotul Văii	3.680
12.	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaraua Fetii - Iortmac	13.592,4
13.	ROSCI0191	Peștera Limanu	21,4
14.	ROSCI0215	Recifii Jurasici Cheia	5.654,5
15.	ROSCI0269	Vama Veche - 2 Mai	12.311
16.	ROSCI0273	Zona marină de la Capul Tuzla	4.947
17.	ROSCI0197	Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud	5.716
18.	ROSCI0094	Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia	5.786
19.	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină	336.200,2
20.	ROSCI0281	Cap Aurora	13.592,25
21.	ROSCI0293	Costinesti – 23 August	4.883,63
22.	ROSCI0353	Peștera - Deleni	2.549,3
23.	ROSCI0398	Straja - Cumpăna	1.099,8
24.	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean	84.875
25.	ROSCI0311	Canionul Viteaz	35.376,7
26.	ROSCI0340	Cuiugiuc	139
27.	ROSCI0412	Ivrinezu	411

Sursă: APM Constanța – Tabel cu situri de importanță comunitară SCI

Tabel nr. 5 – Arii naturale de protecție specială avifaunistică SPA din județul Constanța

Nr. crt.	Codul de identificare al SPA	Arie naturală de protecție specială avifaunistică	Suprafața (ha)
1.	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi	18.908,67
2.	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava	11.715,74
3.	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei	2.139,63
4.	ROSPA0007	Balta Vederoasa	2.140
5.	ROSPA0008	Băneasa - Canaraua Fetei	6.069,55
6.	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova	7.304,79
7.	ROSPA0019	Cheile Dobrogei	10.916,34
8.	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie	508.302,3
9.	ROSPA0036	Dumbrăveni	1.904
10.	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave	16.244
11.	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin	19.011,83
12.	ROSPA0053	Lacul Bugeac	1.385
13.	ROSPA0054	Lacul Dunăreni	1.270
14.	ROSPA0056	Lacul Oltina	3.300
15.	ROSPA0057	Lacul Siutghiol	1.859
16.	ROSPA0061	Lacul Techirghiol	2.950
17.	ROSPA0066	Limanu - Herghelia	881,2
18.	ROSPA0076	Marea Neagră	149.143,9
19.	ROSPA0094	Pădurea Hagieni	1.414
20.	ROSPA0100	Stepa Casimcea	21.954,75
21.	ROSPA0101	Stepa Saraiu - Horea	4.127,07
22.	ROSPA0060	Lacurile Tașaul - Corbu	2.734
23.	ROSPA0151	Ciobănița-Osmancea	211,33
24.	ROSPA0166	Plopeni-Chirnogeni	137,17

Sursă: APM Constanța – Tabel cu ariile de protecție avifaunistică SPA

Aria protejată a Mării Neagre este afectată din cauza deșeurilor care sunt aduse de Dunăre. În urma unor studii recente, s-a ajuns la concluzia că **Dunărea transportă zilnic în Marea Neagră 4,2 tone de plastic** pe zi, adică aproximativ **1.533 de tone pe an**. Totuși, au început să fie semnalate aceste probleme în parteneriate care vizează Bazinul Mării Negre. De exemplu, în *The Common Maritime Agenda for the Black Sea*, lansat la începutul anului 2020, cele 7 state membre, România, Rusia, Ucraina, Turcia, Bulgaria, Georgia și Moldova, au semnalat, pe lângă problema deșeurilor maritime, necesitatea proiectelor care vizează protejarea resurselor marine, dezvoltarea de eco-infrastructură navală și nevoia de conectivitate digitală a acestei infrastructuri.

1.2.2. Patrimoniul cultural

Patrimoniul cultural cuprinde ansamblul bunurilor identificate ca atare, indiferent de regimul de proprietate asupra acestora, care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor aflate în continuă evoluție; cuprinde toate elementele rezultate din interacțiunea, de-a lungul timpului, între factorii umani și cei naturali.²

Monumentele istorice de interes național

Turismul poate valorifica patrimoniul cultural al județului, acesta fiind alcătuit din monumente istorice, tradiții, care evidențiază multiculturalitatea și vechimea teritoriului. Conform *Institutului Național al Patrimoniului*, în județul Constanța sunt **694 de monumente istorice**. **Monumentele istorice de interes național și internațional** sunt cele din grupa A, în număr de **260 de monumente**.

Câteva exemple de vestigii arheologice importante sunt:

- Edificiul roman cu mozaic, Mormântul pictat Hypogeu, Zidul roman de incintă, Termele romane, Parcul arheologic, toate în Constanța
- Ruinele Orașului Antic Callatis, Complexul funerar tumular de la Movila Documaci, în Mangalia
- Cetatea Histria, în Istria
- Cetatea Tropaeum Traiani, Monumentul triumfal Tropaeum Traiani, în Adamclisi
- Cetatea elenistică de la Albești, în Albești
- Cetatea Carsium, în Hârșova
- Cetatea Capidava, în Topalu
- Cetatea Axiopolis, în Cernavodă
- Cetatea Sacidava, în Aliman
- Cetatea bizantină Vicina, în Ostrov
- Cetatea Ulmetum, în Pantelimon
- Fortificația de tip quadriburgium de la Ovidiu, în Ovidiu
- Ansamblul rupestru de la Basarabi – Murfatlar, în Murfatlar.

² Legea 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil - Republicată

1.3. Infrastructura importantă la nivelul Europei, României și Regiunii Sud-Est

Toate domeniile de specializare ale Regiunii Sud-Est pot fi realizate, mai ales că această regiune beneficiază de numeroase **conexiuni teritoriale importante**. Acestea sunt variate: rutiere, feroviare, aeriene, maritime-fluviale și alternative.

1.3.1. Infrastructura de transport

Infrastructura de transport rutier

Infrastructura de transport rutier, **importantă la nivelul Europei**, care trece și prin județul Constanța, este reprezentată de cele **4 drumuri europene: E60, E81, E87** (toate cele 3, de clasa A) și **E675** (de clasa B). Acestea conectează centre urbane importante din Europa. Astfel, **E60** conectează centrele urbane din: Franța (din Brest), Elveția, Austria, Germania, Ungaria și România (până în Constanța). E60 este **importantă și la nivel global**. Aceasta se prelungește până la **granița cu China**, conectând centrele urbane din: Georgia, Azerbaijan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadjikistan și Kirghizstan. Următorul drum, **E81**, conectează centrele urbane din: Ucraina (din Muncaci) și România (până în Constanța). Cel de-al treilea drum, **E87**, conectează centrele urbane din: Ucraina (din Odesa), România (Constanța), Bulgaria (Varna și Burgas) și Turcia (până în Antalya). Ultimul drum european, **E675**, conectează centrele urbane din: România (din Agigea-Negru Vodă) și Bulgaria (până în Kardam).

Drumul european **E81** face legătura cu **coridorul IX**, important la nivelul Europei, care conectează centre urbane importante din: Grecia (din Alexandroupolis), Bulgaria (Dimitrovgrad), România (București), Moldova (Chișinău), Ucraina (Ljubashevka/ Rozdilna - Kiev), Rusia (Kaliningrad - Moscova – Pskov - St. Petersburg – Vyborg) și Finlanda (până în Helsinki). La **nivelul României**, acest coridor conectează centrele urbane importante: **Giurgiu, București, Ploiești, Buzău și Iași**. La nivelul Regiunii Sud-Est, doar orașele Buzău, Constanța și Focșani sunt conectate la coridorul IX.

Regiunea Sud-Est are 2.294 km de drumuri naționale. Cei mai mulți km se află în județul Constanța, cu **559 km de drumuri naționale**.

Drumurile naționale de tip autostrăzi administrate de **Secția de Întreținere Autostrăzi Constanța** sunt:

- **A2** care conectează centrele urbane București, Fundulea, Lehliu Gară, Fetești, Cernavodă și Constanța;
- **A4** care conectează comuna Agigea cu portul Constanța, comuna Valu lui Traian și orașul Ovidiu.

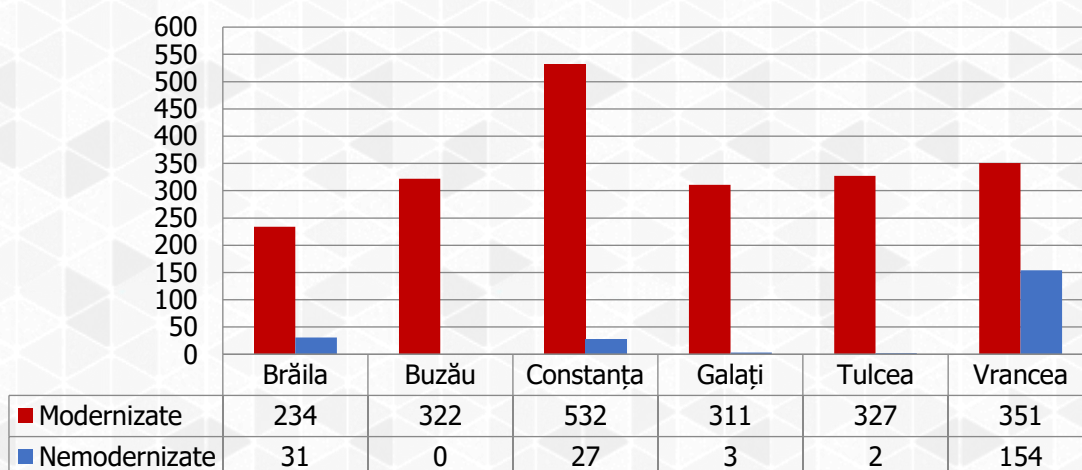
Drumurile naționale din județ administrate de **Secția de Drumuri Naționale Constanța** sunt:

- **DN2A** conectează centrele urbane Urziceni, Slobozia, Hârșova și Constanța, trecând și pe lângă Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu;
- **DN3** conectează centrele urbane București, Călărași și Constanța;
- **DN3C** conectează centrele urbane Ovidiu și Constanța;
- **DN22** conectează centrele urbane Râmnicu Sărat, Brăila, Tulcea și Ovidiu, dar conexiunea Brăila-Tulcea este imposibilă din cauza absenței podului peste Dunăre la Brăila-Smârdan;
- **DN22A** conectează centrele urbane Hârșova și Tulcea;

- **DN22C** conectează centrele urbane Murfatlar, Medgidia și Cernavodă;
- **DN38** conectează comuna Agigea și centrele urbane Techirghiol și Negru Vodă;
- **DN39** conectează centrele urbane Constanța, Eforie și Mangalia;
- **DN39B** conectează stațiunea Olimp la DN39;
- **DN39C** conectează stațiunea Neptun la DN39;
- **DN39D** conectează stațiunea Jupiter la DN39;
- **DN39E** conectează comuna Cumpăna cu Municipiul Constanța;
- **DN3F** în intravilanul Municipiului Constanța, pe pasajul Filimon Sârbu³.

Din totalul drumurilor naționale din Regiunea Sud-Est, sunt modernizate drumuri având o lungime de 2.077 km. Cele mai multe drumuri naționale modernizate se află în județul Constanța (**532 km de drumuri**).

Figura nr. 3 – Lungimea drumurilor naționale modernizate și nemodernizate (km) la nivelul Regiunii Sud-Est, pe județe (2019)

Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN139A

O serie de proiecte importante de infrastructură rutieră, la nivel național, vizează și județul Constanța. Un proiect este **drumul expres Constanța - Babadag - Tulcea - Isaccea - Măcin - Brăila care va conecta Delta Dunării și litoralul**. Drumul va rezulta în urma lărgirii unor segmente ale DN 22 și va conecta Brăila cu Constanța, prin realizarea unui **pod suspendat peste Dunăre** în zona Brăila-Măcin, proiect prevăzut și în Master Planul General de Transport al României⁴.

Infrastructura de transport feroviar

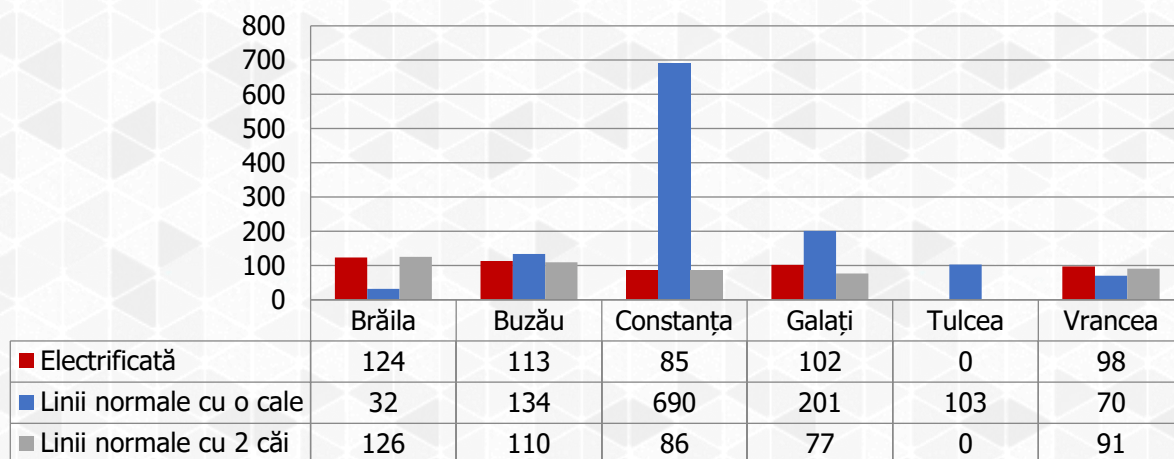
Regiunea Sud-Est are 1.720 km de linii normale de cale ferată, dintre care 1.230 km de linii normale cu o cale ferată și 490 km de linii normale cu două căi ferate. Cea mai mare parte a lungimii de căi ferate de la nivelul regiunii se află în județul Constanța: **690 km de linii normale cu o singură cale ferată**. Acesta este urmat de județul Galați, cu 201 km. Județul Brăila deține cea mai mare lungime de linii normale cu două căi ferate (126 km) de la nivelul regiunii.

³ Conform website-ul Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere: Direcția Regională de Drumuri și Poduri Constanța

⁴ Sursa: <http://support-mpgt.ro/anexa-mpgt/>

Județul Constanța este situat **pe locul 4** cu **86 km de linii normale cu două căi ferate**. Regiunea Sud-Est are 522 km de linii electrificate de cale ferată. Cei mai mulți km de linii electrificate de cale ferată se află în județul Brăila (124 km). Județul Constanța este situat **pe ultimul loc** cu **85 km de linii electrificate de cale ferată**.

Figura nr. 4 – Lungimea liniilor de cale ferată (km) din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, pe județe (2019)

Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN143A

Din păcate, **accesibilitatea feroviară** pe tronsonul **Constanța-Tulcea** pentru conectarea Deltei Dunării de resursele turistice ale județului Constanța, este **deficitară**. Această conexiune feroviară este cea de la Medgidia, unde magistrala principală se bifurcă în linii ferate secundare, care fac legătura cu Tulcea spre Nord și Negru Vodă (către Bulgaria) spre Sud. Spre Negru Vodă nu mai circulă trenuri pentru pasageri, această linie fiind destinată doar **transportului de marfă**.

Infrastructura de transport aerian

În Regiunea Sud-Est există **2 aeroporturi internaționale** care fac parte din rețeaua TEN-T extinsă: (1) pentru pasageri și mărfuri, **Aeroportul Mihail Kogălniceanu** (județul Constanța) și (2) pentru pasageri, Aeroportul „Delta Dunării” (județul Tulcea). Aeroportul din județul Constanța este membru permanent *Airports Council International Europe* și al *Asociației Aeroporturilor din România (AAR)*.

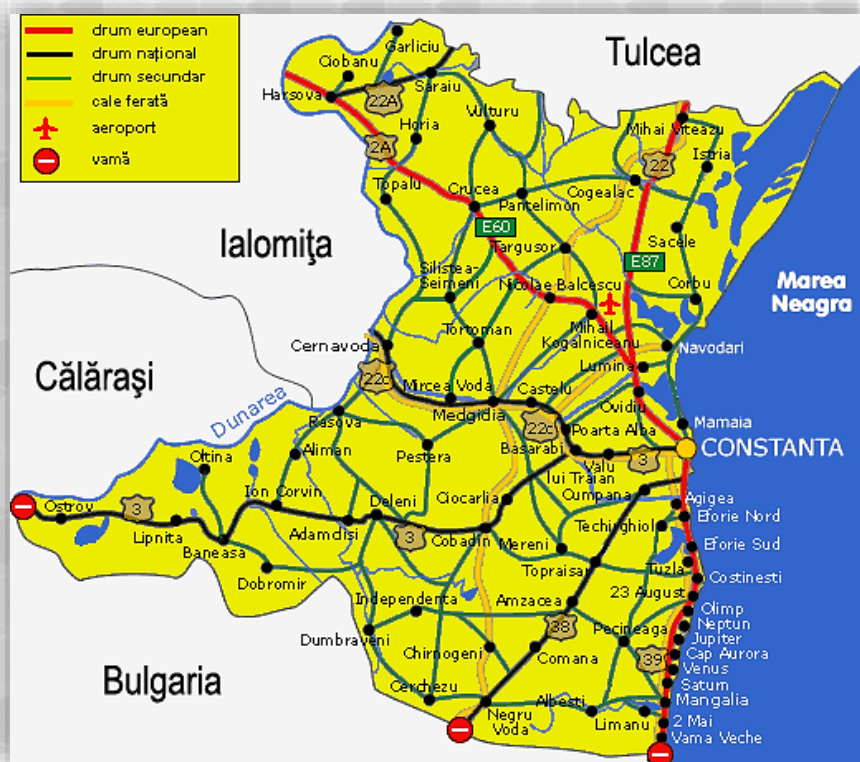
Destinațiile aeroportului din Mihail Kogălniceanu sunt: **internaționale** (Londra, Istanbul și Viena) și **interne** (Cluj Napoca, Timișoara și Oradea). Poziția sa geostrategică îi conferă posibilitatea de a **deveni un important aeroport de tranzit pentru transportul aerian de mărfuri către Orient și Asia**.

Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Sud-Est **are cel mai mic număr de pasageri**, transport internațional și intern (98.472 de pasageri, din totalul de 17.706.061 de pasageri la nivelul României). Aeroportul din județul Constanța a înregistrat **98.424 de pasageri**, aproximativ 90.000 fiind pasageri, îmbarcați și debarcați, al transportului internațional. Comparativ cu celelalte regiuni, această regiune **are și cel mai mic număr de transport de mărfuri**, internațional și intern (**69 transporturi de mărfuri, doar descărcate** la Aeroportul Mihail Kogălniceanu, din totalul de

34.930 de transporturi de mărfuri încărcate și descărcate la nivelul României⁵). În urma analizelor din ultimii ani, trendul este unul crescător, atât pentru transportul de pasageri, cât și pentru cel de mărfuri.

Aeroportul Mihail Kogălniceanu este și **bază militară**, care **va deveni cea mai mare bază NATO din Europa de Est**⁶ cu aproximativ 10.000 de militari americani. În prezent, baza militară are câteva sute de militari, care fac parte din poliția aeriană a Mării Negre.

Figura nr. 5 – Drumurile europene, naționale, căile ferate și aeroportul din Județul Constanța

Sursă: website-ul Consiliului Județean Constanța

Infrastructura de transport pe apă

Infrastructura navală este un alt domeniu de specializare al regiunii, mai ales datorită **Portului Constanța**, cel mai mare port din România, dar și din bazinul Mării Negre. Portul Constanța este susținut prin **Portul Constanța Sud-Agigea**, **Portul Mangalia** și **Portul Midia**. La o distanță apropiată, de aproximativ 200 km, se află și porturile fluvial-maritime dunărene: **Brăila**, **Galați**, **Tulcea** și **Sulina**. De asemenea, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, funcționează și **șantierele navale: Șantierul Naval Constanța**, Damen Shipyards Galați, **Daewoo-Mangalia Heavy Industries**, **Șantierul Naval Midia**, Vard Brăila și Vard Tulcea.

Infrastructura de transport pe apă, **importantă la nivel global**, este **coridorul VII**. Acesta conectează Europa Occidentală cu cea Orientală pe Rin, Main și **canalul Rin-Main-Dunăre**.

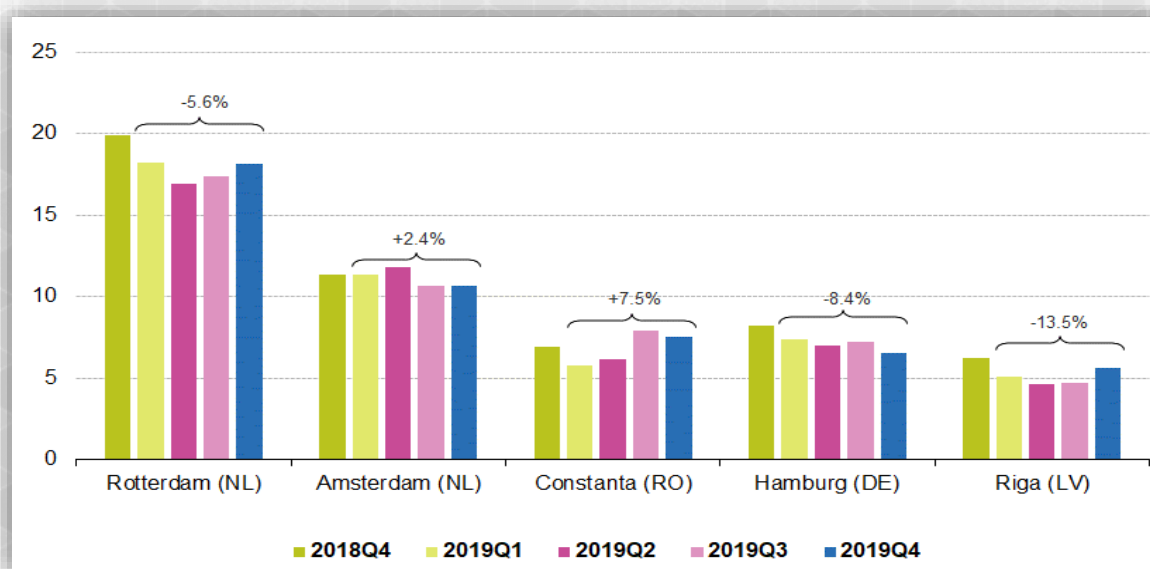
⁵ Sursă: Institutul Național de Statistică (2019) – *Transportul Internațional și Intern de Pasageri al Aeroporturilor, pe Regiuni de Dezvoltare și pe Județe, perioada 1.01.2019-30.09.2019.*

⁶ Sursă: Articol Defense Romania https://www.defenseromania.ro/mihail-kogalniceanu-va-deveni-una-dintre-cele-mai-mari-baze-nato-din-europa-de-est_599713.html

Dunărea leagă cel mai mare port din Europa, **Portul Rotterdam** (Marea Nordică), cu **Portul Constanța** (Marea Neagră) și conectează și celelalte porturi de pe axa fluvială, din: Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Iugoslavia, România, Bulgaria, Moldova și Ucraina. Deci, odată cu deschiderea **Canalului Main-Rin**, în anul 1992, a fost realizată o conexiune navigabilă directă între Portul Constanța și Portul Rotterdam și prin intermediul **Canalului Dunăre-Marea Neagră**. A rezultat o rută mai scurtă pentru mărfurile transportate, de la Marea Neagră, până la porturile dunărene din Europa Centrală. De asemenea, a rezultat o rută mai scurtă și pentru mărfurile transportate din Australia și Orientul Îndepărtat, către Europa Centrală, cu aproximativ 4.000 km.

La nivelul Europei, în anul 2019, **Portul Constanța** a ocupat **locul 3**, situat după porturile din Rotterdam și Amsterdam, din punctul de vedere al cantității de **marfă neambalată (de tip vrac) transportată**. În anul 2019, se înregistrează o **rată anuală de creștere de +7,5%** față de anul 2018.

Figura nr. 6 – Top 5 porturi din Europa, după cantitatea de marfă neambalată transportată (mil to), 2019

Sursă: Eurostat Statistics Explained – Maritime Transport of Goods

Portul Constanța (zonele Constanța, Midia și Mangalia) deservește în special fluxurile de mărfuri care vin și pleacă spre **Europa Centrală și de Est**, respectiv spre următoarele țări: Austria, Bulgaria, Ungaria, Moldova, Slovenia, Slovacia, Ucraina și Serbia. Portul este administrat de Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” S.A. Constanța, care are rolul de autoritate portuară pentru porturile maritime românești și administrează infrastructura aflată în domeniu public al statului. Acest port⁷:

- Este un **port multifuncțional** cu adâncimile apei în bazinul portuar adecvate pentru acostarea celor mai mari nave care transportă mărfuri prin Canalul Suez;
- Este **centru de distribuție a containerelor** către porturile din Marea Neagră;
- Are **terminale Ro-Ro** care asigură o legătură rapidă cu porturile Mării Negre și Mării Mediterane;

⁷ Conform https://www.portofconstantza.com/pn/page/np_prezentare_port

- Este conectat la **rețeaua națională de conducte**, fiind conectate principalele rafinării românești;
- Are statutul de **Zonă Liberă**, deci stabilește cadrul general necesar pentru facilitarea comerțului exterior și a tranzitului de mărfuri către/ dinspre Europa Centrală și de Est;
- Transportă mărfuri între Portul Constanța și țările Europei Centrale și de Est: Moldova, Bulgaria, Serbia, Austria, Slovacia și Germania.

Portul Constanța, inclusiv zona Basarabi, are suprafața totală de 38.371.669,76 m², din care suprafața teritoriilor este de 12.408.785,97 m² și suprafața acvatoriilor este de 25.962.883,79 m².

În **Zona Midia** se desfășoară **activități de forare off-shore** din sectorul românesc al Mării Negre. Această zonă a fost gândită astfel încât să faciliteze **centrul industrial și petrochimic adiacent**. Suprafața totală a Portului Midia este de 8.338.949 m², din care suprafața teritoriilor este de 2.337.491 m² și suprafața acvatoriilor este de 6.001.458 m². Principalele categorii de mărfuri operate în Portul Midia sunt: petrolul brut și produsele derivate și GPL-ul.

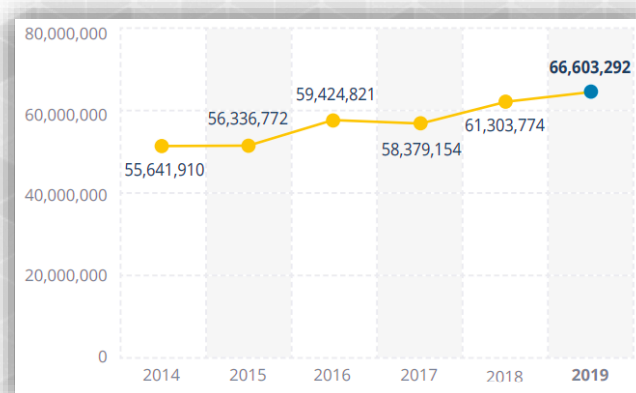
Portul Mangalia, ca port satelit al Portului Constanța, are suprafața totală de 1.871.782 m², din care suprafața teritoriilor este de 305.337 m² și suprafața acvatoriilor este de 1.566.445 m². Acesta operează următoarele mărfuri principale: bitumul, mărfurile generale și GPL-ul.

Conform statisticilor publicate pe website-ul **Portului Constanța**, în perioada de timp 2014-2019, **traficul total din anul 2019 a fost cel mai mare**, cu aproape 10.000.000 mai multe nave față de anul 2014.

Din totalul traficului din anul 2019, predomină traficul maritim, în proporție de 70%, urmat de cel fluvial cu 21%.

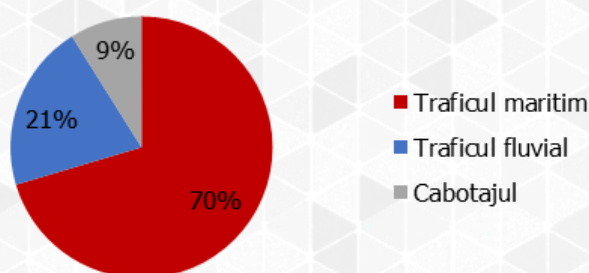
În ceea ce privește **numărul de importuri și de exporturi** din Portul Constanța, valorile sunt similare: 22.719.347 de exporturi (graficul din stânga) și 22.040.161 de importuri (graficul din dreapta), în anul 2019. Din cele două grafice, rezultă o tendință de creștere.

Figura nr. 7 – Evoluția traficului total din Portul Constanța, după numărul de nave în perioada 2014 - 2019

Sursă: Raportul Anual al Portului Constanța pe anul 2019

Figura nr. 8 – Traficul maritim, fluvial și cabotajul din Portul Constanța, 2019

Sursă: Raportul Anual al Portului Constanța pe anul 2019

Figura nr. 9 – Numărul de exporturi și importuri din Portul Constanța

Sursă: Raportul Anual al Portului Constanța pe anul 2019

Din punctul de vedere al **numărului de containere**, în anul 2019 au fost înregistrate mai puține containere, 400.945 de containere, față de 434.439, în anul 2016. Conform statisticilor lunare pentru Portul Constanța, **predomină navele de tip cargo**, 57,86%, urmate de **remorchere**, 13,31%⁸.

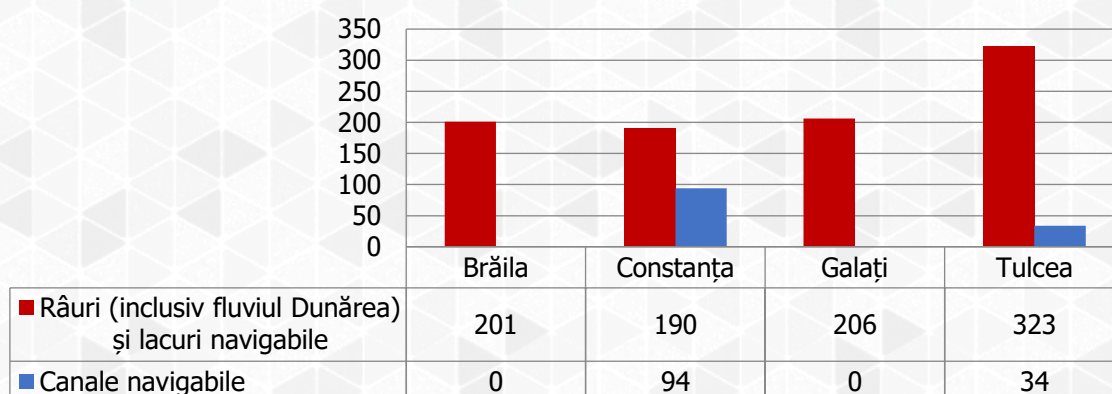
Tipurile de cargo ajunse în Portul Constanța sunt variate. În perioada 2014-2019, predomină **cerealele**, cu 21.329.156 de tone (anul 2019), apoi **petrolul brut** cu 8.027.409 de tone (anul 2019).

La nivel regional, Regiunea Sud-Est are în total **1.048 km de căi navigabile interioare**, dintre care 920 km sunt de râuri și lacuri navigabile și 128 km sunt de canale navigabile. **Căile navigabile din regiune** sunt în județele Brăila, Constanța, Galați și Tulcea. Cei mai mulți km sunt în județul Tulcea (357 km), urmat de județul Constanța (284 km).

Râurile și lacurile navigabile din regiune sunt în județele Brăila, Constanța, Galați și Tulcea. Cei mai mulți km sunt în Județul Tulcea (323 km).

Canalele navigabile din regiune sunt doar în județele Constanța și Tulcea, predominând în județul Constanța (94 km).

Figura nr. 10 – Lungimea căilor navigabile interioare (km) din Regiunea Sud-Est, pe județe, 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN144B

⁸ Sursa: Marine Traffic, octombrie-noiembrie, 2020

Canalele navigabile din județul Constanța sunt administrate de Compania Națională „Administrația Canalelor Navigabile” S.A. Constanța. Aceasta organizează și conduce exploatarea **șenalelor navigabile** pe canalele Dunăre-Marea Neagră și Poarta Albă-Midia Năvodari, a **ecluzelor**, și a **instalațiilor de telecomunicații** și este administrație portuară și de căi navigabile interioare, astfel⁹:

- în **porturile Basarabi** (km 24+190 - km 24+940 Canalul Dunăre-Marea Neagră, mal drept), **Medgidia** (km 36+365-km 37+685 Canalul Dunăre-Marea Neagră, mal drept), **Ovidiu** (km 10+805 - km 11+720 Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari, mal drept), **Luminița** (km 0+000 - km 1+500 Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari, ramura Luminița, mal drept);
- **pe Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari**, situat între portul Midia și confluența cu Canalul Dunăre-Marea Neagră (inclusiv bifurcația în lungime de 5,5 km, parte integrantă a Canalului Poarta Albă - Midia - Năvodari, care de la km 3 al acestuia face legătura cu portul Luminița);
- **pe Canalul Dunăre-Marea Neagră**, situat între Portul Constanța-Sud-Agigea (la km 0 al canalului, și km 293 Dunăre).

Infrastructura navală se menține și datorită forței de muncă pregătite în cadrul învățământului superior: **Universitatea Maritimă din Constanța și Academia Navală „Mircea Cel Bătrân” din Constanța**. De asemenea, există și învățământul secundar, de tip liceal, **Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza”** și de tip postliceal, **Școala Militară de Maiștri Militari a Forțelor Navale „Amiral Ion Murgescu”**.

Pe lângă transportul de mărfuri maritim și fluvial, în județul Constanța există și **portul turistic Tomis** Constanța, destinație pentru **transportul de pasageri**. Portul Tomis are suprafața totală de 220.265 m², din care: suprafața teritoriilor este de 39.146 m² și suprafața acvatoriilor este de 181.119 m².

Portul Tomis are potențialul de a deveni o destinație pentru **navele de agrement costiere**, cu escale în destinațiile turistice importante ale liniei de coastă a județului: **Mamaia-Eforie-Costinești-Neptun-Mangalia**. La o scară mai mare, traseul navelor de agrement costier ar putea fi: **Istanbul-Varna-Constanța (inclusiv Delta Dunării)-Odessa**. Pentru anul 2022, sunt deja planificate 3 trasee cu opriri și în Portul Tomis Constanța: (1) traseu global care pornește și ajunge în Miami; (2) traseu Atena-Veneția și (3) traseu Atena-Roma¹⁰.

Alte porturi turistice sunt **Mangalia și Marina Eforie**. Și acestea asigură infrastructura navelor de pasageri și ambarcațiunilor de agrement, nave de coastă de mici dimensiuni care au trasee de-a lungul litoralului Mării Negre. În afară de cele 3 porturi turistice, mai există un port mai mic, **Portul Turistic Limanu – Life Harbour Limanu** unde se desfășoară sporturi nautice, plimbări cu yachtul și activitatea unei școli de yachting acreditate.

⁹ Conform Consiliul de Supraveghere din domeniul Naval (2020) – Raport anual

¹⁰ Sursă: <https://www.crystalcruises.com/search-results?keyword=constanta>

Figura nr. 11 – Pista cicloturistică europeană a fluviilor în județul Constanța

Sursă: <https://en.eurovelo.com/>

1.3.2. Infrastructura tehnico-edilitară

Bio-tehnologiile și **eco-tehnologiile** sunt domeniile de activitate și de cercetare care pot ameliora și rezolva problemele de mediu apărute uneori din cauza infrastructurii tehnico-edilitare majore care străbate Regiunea Sud-Est, în special județul Constanța.

Infrastructura de alimentare cu gaze naturale

Prin intermediul infrastructurii de **transport de gaze naturale și petrol** sunt conectate localitățile, rafinăriile și porturile fluviale și maritime din România.

În cadrul **rețelei naționale de distribuție de gaze naturale**, județul Constanța se află în **culoarul 7 de transport internațional**: ZB0100-Isaccea-Șendreni (Isaccea-Petromar-Șendreni) și ZB1500-Tranzit-Dobrogea (Isaccea-Negru Vodă-Mangalia). Culoarul se află în proximitatea a două puncte de intrare și ieșire internaționale: Bulgaria (prin Negru Vodă-Kardam) și Ucraina (prin Isaccea- Orlovka).

În acest culoar, județul Constanța are:

- **Stații reglare măsurare** în UAT-urile Constanța, Năvodari, Mangalia și Negru-Vodă;
- **Punct de intrare producție** gaze la Midia-Petromar;
- **Conducte de transport gaze a sistemului regional de transport** cu diametrul nominal de 20, de 24 și de 10;
- **Conductă magistrală de transport gaze a sistemului zero de transport** cu diametrul nominal de 40 și de 48.

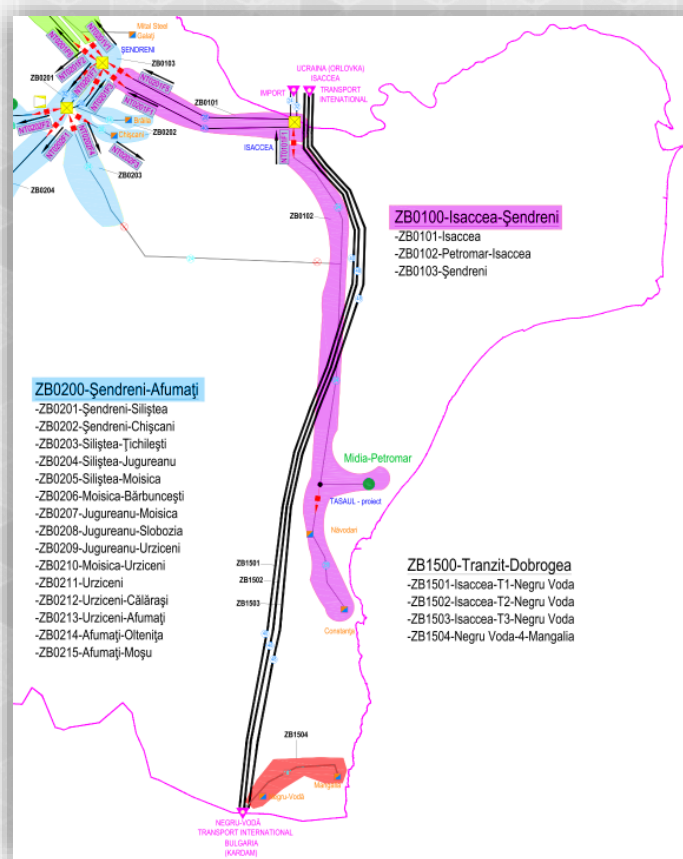
Transportul alternativ

Pista cicloturistică europeană a fluviilor (EuroVelo 6) trece și prin România. Traseul acesteia este **Saint-Nazaire (Franța)-Constanța**. În județul Constanța, pista se află în fază de implementare.

În cadrul „**Black Sea Bike**”, teritoriile partenere urmăresc conectivitatea acestora prin intermediul transportului alternativ.

Prin parteneriatul transfrontalier România – Bulgaria au fost implementate în jur de 24 de stații de închiriat biciclete în Constanța și Mangalia.

Figura nr. 12 – Culoarul de transport internațional de gaze naturale în rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale, 2018

Sursă: Sistemul Național de Transport Gaze Naturale: Harta zonelor de bilanț

Portul Constanța dispune de **4 terminale de gaz/petrol**. Un proiect viitor de interes (posibil în anul 2026) pentru România este realizarea unui **terminal de gaz natural lichefiat** la Constanța, primul de acest fel în bazinul Mării Negre, conturându-se astfel interconectorul AGRI (Azerbaijan-Georgia-România).

Infrastructura de alimentare cu energie electrică

Infrastructura majoră de alimentare cu energie electrică este reprezentată de **liniile electrice aeriene de 750 kV și 400 kV, stațiile de transformare 400/110 kV** de la Constanța Sud, Medgidia Sud, Cernavodă și Tariverde (UAT Cogecalac) și stația de transformare 400/110 kV la Stupina (UAT Crucea).

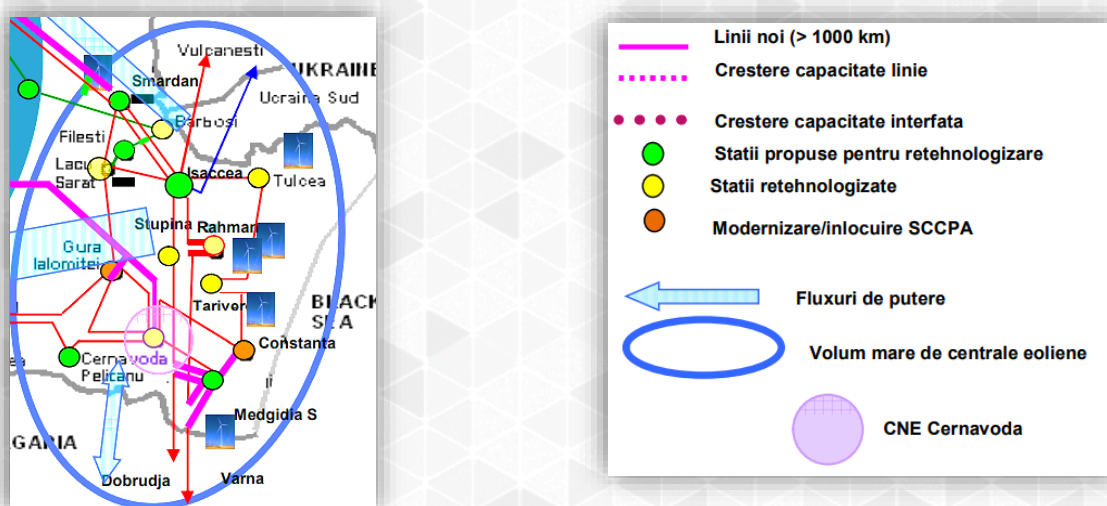
Sunt propuse și linii LEA 400 kV care conectează Constanța-Brașov-Arad cu Sandorfalva (Ungaria) și LEA 400 kV care conectează Medgidia Sud-Stupina-Tariverde. De asemenea, există și **7 centrale electrice fotovoltaice**, la Eforie, Ovidiu și Băneasa. Cinci dintre acestea sunt cu avize tehnice de racordare iar celelalte două sunt cu contracte de racordare.

Figura nr. 13 – Infrastructura națională de alimentare cu energie electrică

Sursă: Transelectrica, România – Harta RET și a Centralelor Electrice Fotovoltaice

Figura nr. 14 – Necesități de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu energie electrică

Sursă: Planul de Dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027

Conform *Transelectrica*, este necesară re tehnologizarea stațiilor de la Medgidia și Cernavodă și modernizarea celei de la Constanța.

Infrastructura de alimentare cu energie electrică este reprezentată și prin intermediul **rețelei naționale de centrale hidroenergetice**, de putere mare și mică. România a trecut prin mai multe perioade de construcție a acestor centrale. Cele mai multe s-au construit în perioada 1981-1990, printre care și cele **2 centrale hidroenergetice**, de putere mare, din UAT-urile Agigea și Cernavodă.

Energia alternativă

În ceea ce privește **energia eoliană**, parcurile eoliene sunt numeroase în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est. Dobrogea reprezintă chiar **cel mai mare parc eolian din Europa Centrală și de Est**.

Deocamdată, există numai **parcuri eoliene de tip onshore**. Conform *Planului Național Integrat Energie și Schimbări Climatice 2021-2030*, capacitatea instalată în prezent va fi dublată în următorii 10 ani. Din păcate, nu sunt incluse și informații despre potențialul dezvoltării **parcurilor eoliene de tip offshore**. Recent, a fost publicată strategia Uniunii Europene pentru potențialul dezvoltării energiei regenerabile *offshore*¹¹, care precizează că regiunile care includ Atlanticul, Marea Mediterană și Marea Neagră sunt cele mai potrivite pentru dezvoltarea unor astfel de parcuri. Marea Neagră este potrivită pentru implementarea tehnologiei care utilizează energia eoliană de tip *offshore* (fixă și plutitoare), dar și **energia valurilor**. Conform strategiei, România este un membru care poate accesa fonduri pentru industria energiei regenerabile. De asemenea, **Asociația Română pentru Energie Eoliană** a declarat că energia eoliană *offshore* reprezintă o oportunitate pentru România și încurajează dezvoltarea cooperărilor care au ca scop crearea acestei industrii.

De asemenea, **energia nucleară** este utilizată în cadrul **centralei nucleare-electrice de la Cernavodă**, una din cele mai sigure centrale nucleare din Europa Centrală și de Est care produce anual aproximativ 20% din producția totală de energie a României.

În plus, în Municipiul Constanța funcționează, în cadrul Universității Ovidius din Constanța, **Institutul pentru Nanotehnologii și Surse Alternative de Energie**, care cuprinde:

- Platforma de cercetare științifică pentru **producere de hidrogen și biogaz** – HyRES;
- Laboratorul de **sisteme energetice avansate și nanofluide**;
- Laboratorul de **celule de combustie**;
- Centrul Româno-Rus pentru **nano și micro tehnologii**.

---

¹¹ Sursă: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/offshore_renewable_energy_strategy.pdf

1.4. Analiza teritoriului

Pe teritoriul județului Constanța, în scopul atenuării discrepanțelor de dezvoltare dintre localități prin promovarea unor proiecte comune de dezvoltare integrată a zonei, în 2007 s-a constituit **Zona Metropolitană Constanța**, sub forma unei asociații de dezvoltare intercomunitară. Aceasta reprezintă un **pol metropolitan de tip MEGA** (zone metropolitane de creștere europene) **cu vocație internațională**. Astfel de poli mai sunt: București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Obiectivele constituirii Zonei Metropolitane Constanța sunt:

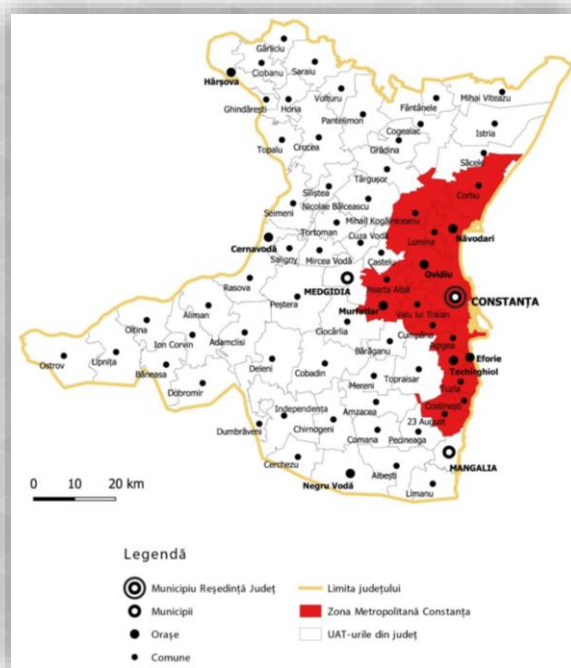
- Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații și energie;
- Reducerea disparităților dintre localitățile situate în zona metropolitană;
- Dezvoltarea de noi zone rezidențiale și cartiere de locuințe;
- Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor publice;
- Protecția mediului și dezvoltarea durabilă;
- Dezvoltarea turismului și a sectorului terțiar;
- Dezvoltarea economică integrată;
- Dezvoltarea resurselor umane, creșterea ratei de ocupare și combaterea excluziunii sociale și a dezechilibrelor sociale;
- Atragerea de noi investiții și creșterea accesului la resurse.

Zona Metropolitană Constanța este alcătuită din Municipiul Constanța, orașele Eforie, Murfatlar, Năvodari, Ovidiu și Techirghiol și comunele 23 August, Agigea, Costinești, Corbu, Cumpăna, Lumina, Mihail Kogălniceanu, Poarta Albă, Tuzla și Valu lui Traian.

În cadrul Regiunii Sud-Est, Zona Metropolitană Constanța reprezintă un **pol național de creștere**, iar Municipiile Galați și Brăila sunt poli de dezvoltare urbană. În plus, Municipiul Constanța și sistemul urban Brăila-Galați formează **două centre polarizatoare la nivel regional**, cu o populație numeroasă: zona metropolitană Constanța are o populație de aproximativ **500.000 de locuitori**, iar sistemul Brăila-Galați are o populație de aproximativ 700.000 de locuitori. Municipiile Brăila, Constanța și Galați sunt și **localități de rang I**. La nivel național, mai există 8 localități de rang I, și anume: Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara.

În cadrul județului Constanța există și **poli de importanță locală** (orașe mici, care au peste 20.000 de locuitori): **Municipiul Mangalia, Municipiul Medgidia și Orașul Năvodari**.

Figura nr. 15 – Zona Metropolitană Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

1.5. Cooperări regionale, naționale și transnaționale

Centrul transfrontalier de dezvoltare turistică România-Bulgaria

Resursele cu potențial, atât cele naturale, cât și cele artificiale, ale județului Constanța au generat numeroase **cooperări transnaționale și naționale**. Având în vedere că Bulgaria este învecinată cu județul Constanța și pot avea o serie de proiecte comune, s-a înființat **Centrul transfrontalier de dezvoltare turistică România-Bulgaria**. Acest centru are ca scop îmbunătățirea **infrastructurii turistice** în zona de frontieră, a **afacerilor regionale** și a **cooperării între instituțiile publice și cele private** ale județului Constanța și ale districtului Dobrich.

Asociația „Axa de Dezvoltare Brașov-București-Constanța”

O cooperare națională inedită, fiind prima din România care vizează teritorii care nu sunt învecinate, este **Asociația „Axa de Dezvoltare Brașov-București-Constanța”**. Obiectivul acestei asociații este: *dezvoltarea turismului (inclusiv cultura) și a infrastructurii aferente*. Asociația pune accent pe conectivitatea celor trei poli naționali. Prin intermediul acesteia se accesează mai rapid programele de finanțare.

Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România

O altă cooperare națională este **Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România**. Aceasta însumează zonele UAT-urilor membre cu minim 200.000 de locuitori. **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Constanța** este membru fondator al acestei federații, alături de Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Brașov, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Bacău, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea, Asociația Sistemul Urban Baia Mare, Asociația Zona Metropolitană Iași, Asociația Zona Metropolitană Târgu Mureș și Zona Metropolitană Timișoara. Această federație contribuie la **dezvoltarea policentrică a României**, prin realizarea **coeziunii teritoriale, sociale și economice**, la nivelul zonelor metropolitane și aglomerărilor urbane din România.

Asociația Comunelor din România

O altă cooperare națională, de data aceasta dedicată mediului rural, este **Asociația Comunelor din România**. Asociația acoperă 87% din teritoriul României și 48% din populație și acționează prin intermediul filialelor județene. Această asociație este și membru al **Consiliului Comunelor și Regiunilor din Europa**, și al **Rețelei Asociațiilor de Autorități Locale din Sud-Estul Europei**, de asemenea constituie **Consiliul Autorităților Locale din România și din Republica Moldova** împreună cu **Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova**. O parte dintre obiectivele asociației sunt:

- **dezvoltarea economico-socială echilibrată** a comunelor din România;
- promovarea unor colaborări pentru comunele membre pentru **domeniile administrativ, economic, financiar, social, cultural și instituțional**;
- crearea și monitorizarea unui sistem informațional integrat, precum și **pregătirea forței de muncă** capabilă să ofere soluții pentru rezolvarea problemelor comunelor;
- pregătirea aleșilor locali, a funcționarilor publici, precum și a personalului contractual din administrația publică locală a comunelor membre;

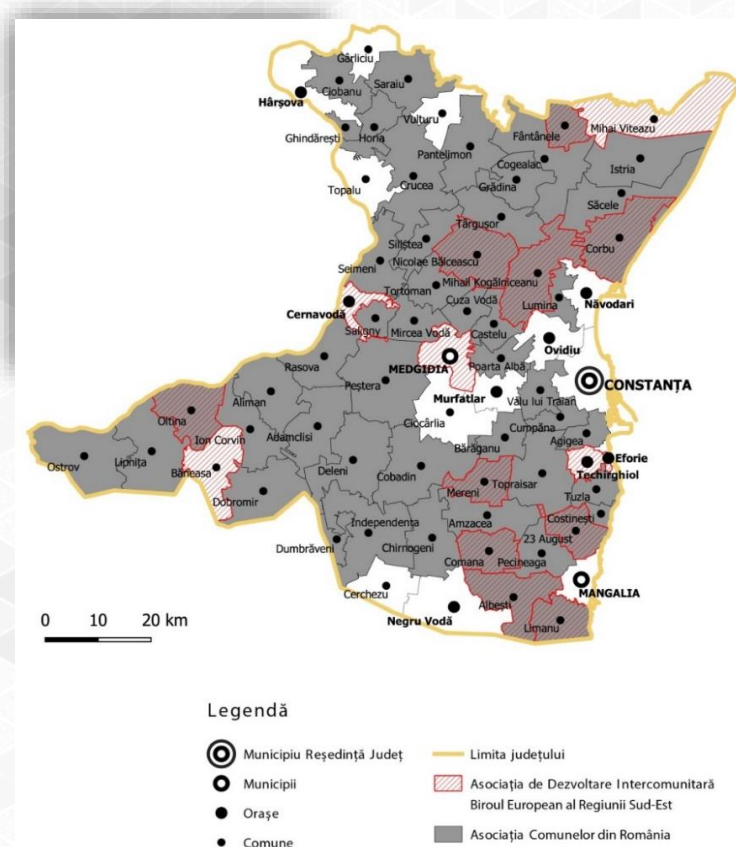
- organizarea, la nivelul filialei județene, a unor activități, precum auditul public intern, urbanismul, amenajarea teritoriului și autorizarea executării lucrărilor de construcții, serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanei, controlul privind comercializarea produselor și a serviciilor de piață și poliția locală¹².

Aproape toate UAT-urile rurale din Județul Constanța sunt membre ale asociației, mai puțin: Cerchezu, Ciocârlia, Gârliciu, Mihai Viteazu, Topalu și Vultur. UAT-urile rurale care s-au înscris recent, și anume în perioada 2018-2020, sunt: Băneasa, Bărașanu, Ciobanu, Corbu, Limanu și Săcele¹³.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Biroul European al Regiunii Sud-Est

La nivel regional, există **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Biroul European al Regiunii Sud-Est**. Membrii acestei asociații din județul Constanța sunt: Municipiul Medgidia, orașele Cernavodă, Techirghiol, comunele Băneasa, 23 August, Albești, Comana, Corbu, Fântânele, Limanu, Mihail Kogălniceanu, Mihai Viteazu, Mereni, Nicolae Bălcescu și Oltina. Ceilalți membri sunt Municipiul Tecuci (jud. Galați), comunele Berteștii de Jos și Movila Miresii (jud. Brăila), Casimcea (jud. Tulcea), Jariștea (jud. Vrancea) și Puiești (jud. Buzău).

Figura nr. 16 – UAT-urile care aparțin de Asociația Comunelor din România și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Biroul European al Regiunii Sud-Est

Sursă: Prelucrarea consultantului

¹² Sursă: site Asociația Comunelor din România

¹³ Sursă: site Asociația Comunelor din România

Asociația Română pentru Energie Eoliană

Având în vedere că la nivel național, Dobrogea este pe primul loc în ceea ce privește producerea energiei electrice din energie eoliană, s-au desfășurat diverse evenimente, precum *Wind Open Day* – ziua porților deschise la parcurile eoliene din județul Constanța¹⁴. **Asociația Română pentru Energia Eoliană (Romanian Wind Energy Association)** a cooperat cu **Centrul RESS (Renewable Energy School of Skills) din Constanța**. Asociația este un membru important al Europei, pentru energia eoliană, în cadrul Wind Europe, din care face parte, sunt peste 450 de membri din peste 40 de țări. În ceea ce privește centrul din Constanța, acesta a pregătit până acum aproximativ 5.000 de oameni, la standarde internaționale, fiind membru **GWO-Global Wind Organisation**. Forța de muncă pregătită de acest centru, mai precis **navigatorii eolieni**, asigură mentenanța celor 3.000 MW instalați în parcurile eoliene din România¹⁵.

Asociația „Centrul Regional de Dezvoltare Resurse Umane și Management Social”

O altă asociație regională, având sediul în Constanța, este **Asociația „Centrul Regional de Dezvoltare Resurse Umane și Management Social”**. Misiunea acestei asociații este de inițiere, organizare și realizare de activități care stimulează **dezvoltarea personală și profesională a grupurilor vulnerabile** și furnizează programe de formare profesională în diferite domenii de interes pe piața muncii.

¹⁴ Sursă: *Energynomics* - <http://www.energynomics.ro>

¹⁵ Sursă: *Centru de Formare Profesională Energie Regenerabilă și Distribuție de Electricitate* - <https://www.job-eoliene.ro/>

2. Patrimoniul natural și cultural din județul Constanța

2.1. Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale

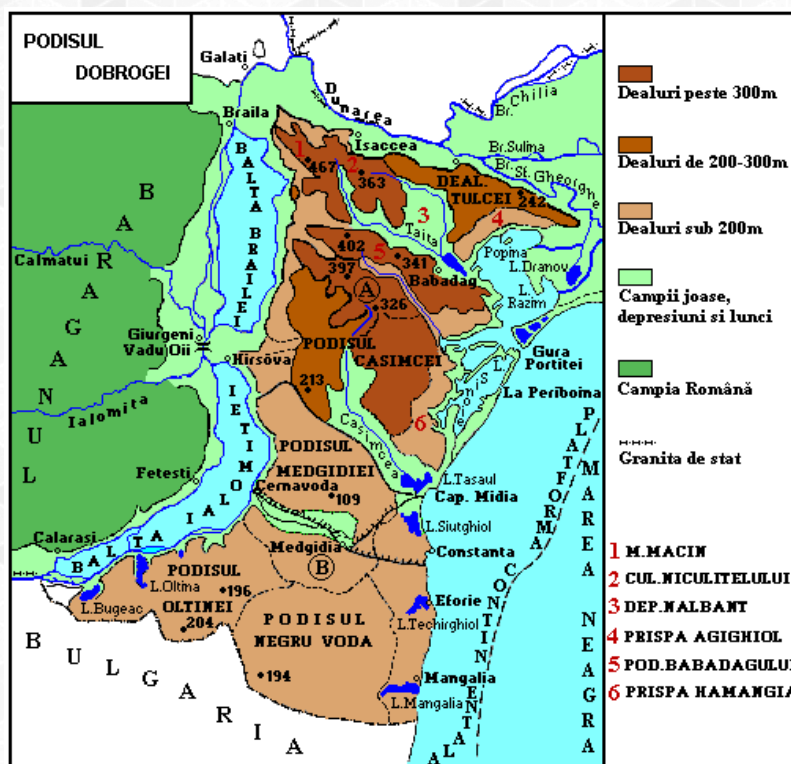
Patrimoniul natural reprezintă ansamblul componentelor și structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice și biocenotice ale mediului natural, ale căror importanță și valoare ecologică, economică, științifică, biogenă, sanogenă, peisagistică și recreativă au o semnificație relevantă sub aspectul conservării diversității biologice floristice și faunistice, al integrității funcționale a ecosistemelor, conservării patrimoniului genetic, vegetal și animal, precum și pentru satisfacerea cerințelor de viață, bunăstare, cultură și civilizație ale generațiilor prezente și viitoare.¹⁶

2.1.1. Factori de mediu

Relieful

Podișul Dobrogei este alcătuit din 3 zone: (1) Dobrogea de Nord, (2) Dobrogea Centrală și (3) Dobrogea de Sud. Aceste zone sunt alcătuite din mai multe sub-zone. Județul Constanța este localizat în **Dobrogea de Sud** și o mică parte în **Dobrogea Centrală**.

Figura nr. 17 – Podișurile Dobrogei

În județ, predomină **podisul de altitudine joasă**, cu o altitudine medie de 125 m și cu o altitudine maximă de 250-300 m spre nordul județului Constanța. Altitudinile medii, de 100-200 m, sunt întâlnite în zona centrală și sud-vestică a județului, iar cele de sub 100 m predomină în zona estică a județului, mai exact între Cernavodă și Constanța. Cele mai mici altitudini de 10-15 m se află în zona Sud-Estică.

Podișul Dobrogei Centrale are șisturi verzi, la Peceneaga-Camena (culoarul văilor Aiorman-Slava Rusă), la Topalu-Tașaul în sud. Peste șisturile verzi, discordant, are

Sursă: <https://sites.google.com/site/turismvirtualludus/relief>

¹⁶ OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

formațiuni jurasice (calcare și conglomerate calcaroase) iar peste formațiunile jurasice are depozite loessoide și loessuri.

Podișul Casimcei are altitudinile cele mai mari, coborând de la 300 m (nord) la sub 250 m (sud), fiind străbătut pe centru de Casimcea. Relief este carstic în sud, pe calcare jurasice. Pe contactele petrografice s-au individualizat bazine de depresionare cu margini glacisate.

Podișul Dăeni-Hârșova are o lățime în jur de 10-15 km și relief în două trepte (la 30 m și 65 m) considerate terase de abraziune și pedimente.

Podișul Istriei este alcătuit din două trepte joase (pedimente), aflându-se în aria de influență a Mării Negre. Are areale mici cu soluri și vegetație de sărătură și cu exces de umiditate.

Podișul Dobrogei de Sud se află în sudul aliniamentului faliei Topalu-Tașaul, având o înălțime de 150-200 m. Are peste cristalinelul proterozoic calcarele cretacice și sarmațiene și la suprafață loess și văi dunărene fragmentate.

Podișul Medgidiei reprezintă cea mai întinsă suprafață, de la Dunăre la Marea Neagră, cu altitudini între 80-100 m. Are relief de podiș în nord și de boturi de deal spre Dunăre și valea Carasu. Valea Carasu îl străbate de la Est (la 4 km de mare) la Vest.

Podișul Oltinei este localizat Sud-Vestul Dobrogei și are altitudini de peste 180 m. Este fragmentat de văi înguste orientate SE-NV, care se deschid către Dunăre, unde râurile au format limanuri. Relief este de platouri pe calcare sarmațiene și loess.

Podișul Cobadin este localizat în zona Central-Sudică și are altitudini de 150-180 m. Are relief de platouri pe calcare sarmațiene separate de văi seci și relief carstic.

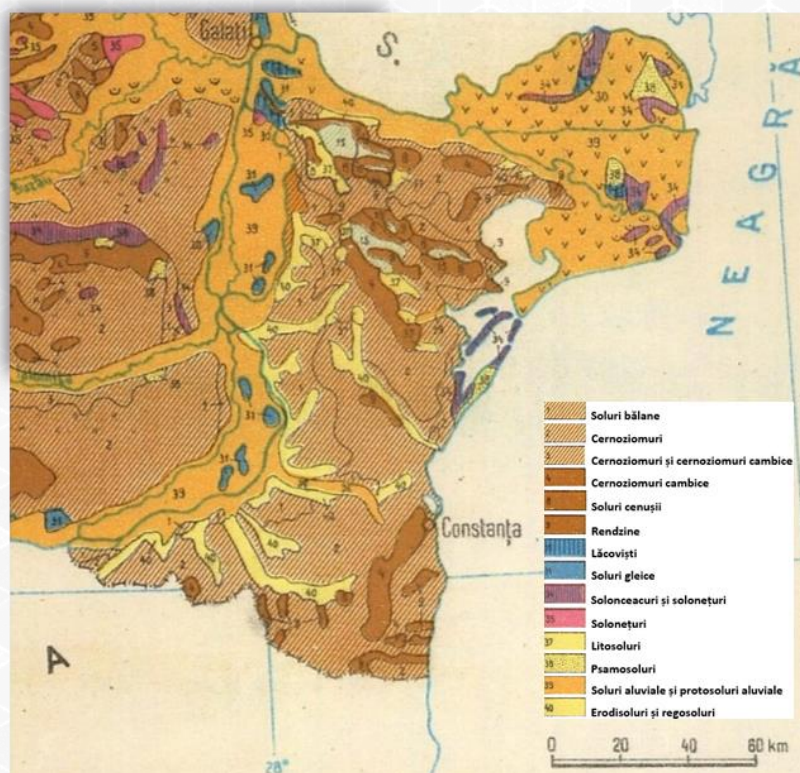
Podișul Mangaliei sau Litoralul de la Sud de Constanța are altitudini joase sub 50 m. Are văi scurte care se termină în limanuri fluvio-maritime, faleză și plaje înguste și calcare sarmațiene și loess.

Solurile

Cea mai mare suprafață este a **molisolurilor**. Acestea sunt reprezentate prin mai multe tipuri de cernoziomuri:

- **Cernoziomurile cambice** există la peste 150 m altitudine, în condiții de silvostepă;
- **Cernoziomurile carbonatice** există la 80-120 m, în condiții de stepă.

Figura nr. 18 – Solurile Dobrogei

Sursă: Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie – Harta solurilor

Predomină cernoziomurile carbonatice, aflate uneori, în combinație cu cernoziomuri cambice, răspândite pe aproximativ 75% din teritoriu, urmate de **solurile bălane** (aproximativ 20%) și de solurile intrazonale, precum rendzine, litosoluri, regosoluri, soluri aluviale, soluri hidromorfe și halomorfe (aproximativ 5%). Solurile bălane se regăsesc:

- La Est, în Depresiunea Nalbant și în jurul complexului lagunar Razelm-Sinoe, spre Tașaul;
- La Vest, de la Măcin la Oltina, și pe Valea Carasu;
- De tip **calcaric**, în zona Medgidia-Cernavodă, în jurul complexului de lacuri Razelm, de-a lungul Dunării și litoralul Mării Negre – la nord de Constanța.

Clima

Datorită localizării între Dunăre și Marea Neagră, județul Constanța are o **climă temperat-continentală**. Verile sunt fierbinți și uscate, iernile sunt reci, direcția vânturilor puternice este Nord-Est, iar ploile sunt rare. În zona liniei de coastă există influențe marine, iar climatul este unul continental de stepă.

În această zonă, temperatura ridicată din timpul verii este atenuată de briza mării. De asemenea, iernile sunt blânde, iar vânturile sunt puternice și frecvente. **Temperaturile medii anuale** variază între 10-puțin peste 11°C, temperaturile mai ridicate fiind prezente în sudul județului. **Precipitațiile medii anuale** ale județului variază între 400-500 mm/an, fiind o cantitate mică.

Flora și fauna

Pe teritoriul județului Constanța există **habitate diverse**, precum cele **terestre** (pădure, pajiști stepice, tufărișuri, silvostepă, mlaștini, turbării), **subterane** (cavernicole, peșteră) și **acvatice** (dulcicole, salmastre, marine și costiere). Există un număr de **58 de habitate**, 4 dintre ele sunt artificiale, conectate de comunitățile umane și 54 sunt naturale.

În județ sunt identificate aproape **700 de specii de floră sălbatică**, specii complexe, rezultate în urma interacțiunii climatului temperat continental cu celelalte două: climatul temperat oceanic și sub-mediteranean. În ceea ce privește fauna, există aproximativ **345 de specii de vertebrate** (mamifere – 45, păsări – 243, reptile – 19, amfibieni – 10, pești – 28).

Aerul și calitatea aerului

Atenția deosebită care se acordă activității de supraveghere și de îmbunătățire a calității aerului are drept justificare faptul că aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanților în mediu, deoarece poluanții, odată ajunși în atmosferă, se disipează rapid și nu mai pot fi practic captați pentru a fi epurați – tratați, iar poluarea aerului are multe și semnificative efecte adverse asupra sănătății populației și poate provoca daune florei și faunei în general.

Aerul reprezintă vectorul care conduce la efecte globale asupra mediului, care își au cauza în poluarea atmosferei și anume: precipitațiile acide, degradarea stratului de ozon stratosferic, efectul de încălzire globală, cunoscut și sub denumirea de efect de seră.

Din anul 2011 este în vigoare Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător care are ca scop protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg prin reglementarea măsurilor destinate menținerii calității aerului înconjurător și îmbunătățirea acestuia în celelalte cazuri.

Conform legii, aerul înconjurător reprezintă aerul din troposferă, cu excepția celui de la locurile de muncă, unde publicul nu are de regulă acces și pentru care se aplică dispozițiile privind sănătatea și siguranța la locul de muncă.

Poluarea aerului reprezintă o problemă de mediu deosebit de importantă, generând multiple provocări legate de gestionarea și atenuarea efectelor sale. Emisiile de substanțe poluante sunt generate atât de activități antropice, cât și de surse naturale, pot fi emise direct în atmosferă, sau se pot forma în atmosferă și au impact asupra sănătății umane, a mediului înconjurător, a mediului construit și a climei. Poluanții atmosferici se pot forma sau pot fi transportați pe distanțe lungi și pot avea efecte negative asupra unor suprafețe întinse.

Pentru a reduce impactul poluării aerului este necesară înțelegerea cauzelor care o produc, a modului în care poluanții atmosferici sunt transportați și transformați în atmosferă, și a modului în care aceștia afectează negativ sănătatea umană, ecosistemele și clima.

În scopul evaluării și gestionării calității aerului înconjurător au fost stabilite **aglomerările și zonele de evaluare** a calității aerului înconjurător și **zonele de gestionare** a calității aerului înconjurător, în județul Constanța fiind următoarea situație:

- Aglomerare: municipiul Constanța
- Zonă: Constanța - delimitarea administrativă a județului Constanța, cu excepția aglomerării Constanța

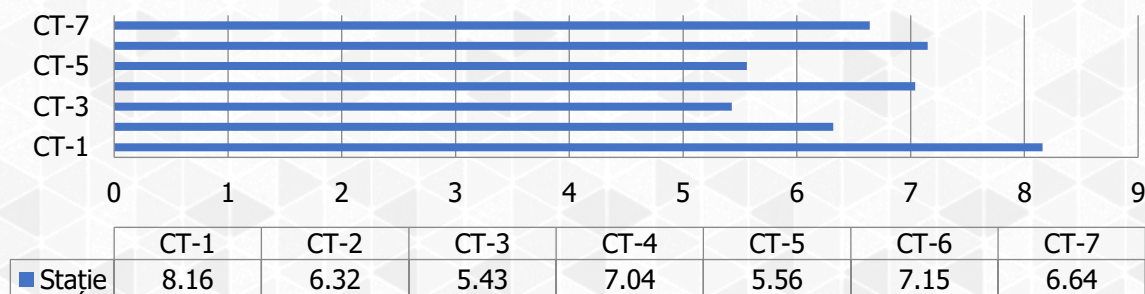
În vederea gestionării calității aerului înconjurător, pentru dioxid de sulf, dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie, respectiv PM10 și PM2,5, plumb, benzen, monoxid de carbon, arsen, cadmiu, nichel, benzo(a)piren, în fiecare zonă sau aglomerare se delimitează arii care se clasifică în regimuri de gestionare în funcție de rezultatul evaluării calității aerului înconjurător, după cum urmează:¹⁷

- **regim de gestionare I** - reprezintă ariile din zonele și aglomerările în care nivelurile pentru dioxid de sulf, dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie PM10 și PM2,5, plumb, benzen, monoxid de carbon sunt mai mari sau egale cu valorile-limită plus marja de toleranță, respectiv pentru arsen, cadmiu, nichel, benzo(a)piren, particule în suspensie PM2,5 sunt mai mari decât valorile-țintă;
- **regim de gestionare II** - reprezintă ariile din zonele și aglomerările în care nivelurile pentru dioxid de sulf, dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie PM10 și PM2,5, plumb, benzen, monoxid de carbon sunt mai mici decât valorile-limită, respectiv pentru arsen, cadmiu, nichel, benzo(a)piren, particule în suspensie PM2,5 sunt mai mici decât valorile-țintă.

Ordinul nr. 2202/2020 privind aprobarea listelor cu unitățile administrativ-teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, încadrează **județul Constanța (fără municipiul Constanța)** în **regimul de gestionare II** și încadrează **municipiul Constanța** în **regimul de gestionare I**, din cauza depășirii valorii limită la **dioxid de azot (NO₂)** în perioada 2017-2018. Pentru **ceilalți poluanți, municipiul Constanța** se încadrează în **regimul de gestionare II**.

¹⁷ Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător

Figura nr. 19 – Valoarea medie anuală SO₂ (μg/m³)

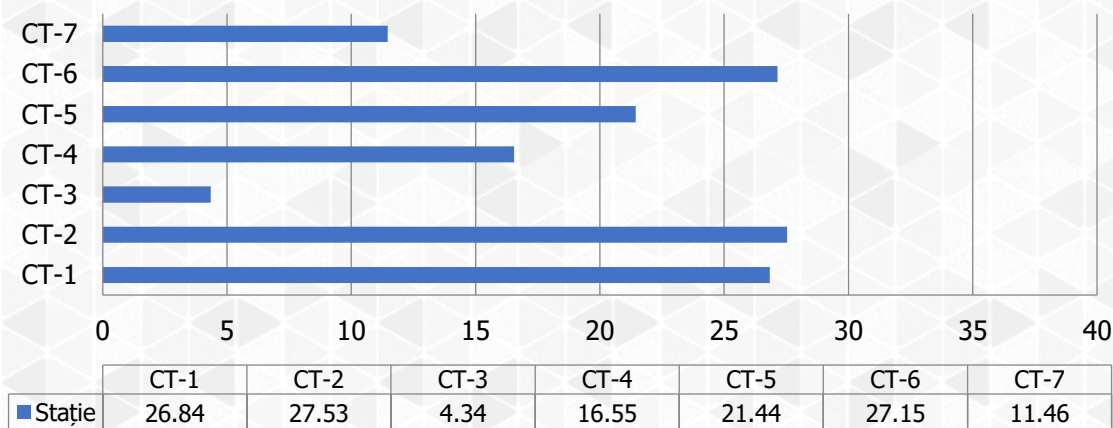
Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Pentru zonele și aglomerările clasificate în regim de gestionare I se elaborează planuri de calitate a aerului pentru a se atinge valorile-limită corespunzătoare sau, respectiv, valorile-țintă, iar pentru cele clasificate în regim de gestionare II se elaborează planuri de menținere a calității aerului.

Județul dispune de **7 stații automate** care monitorizează calitatea aerului:

- 3 stații în Municipiul Constanța – **CT-1** (stație de trafic), **CT-2** (stație de fond urban) și **CT-5** (stație de tip industrial);
- 2 stații în orașul Năvodari – **CT-3** (stație de fond sub-urban) și **CT-6** (stație de tip industrial);
- 1 stație în Mangalia – **CT-4** (stație de trafic);
- 1 stație în Medgidia – **CT-7** (stație de tip industrial).

Figura nr. 20 – Valoarea medie anuală NO₂ (μg/m³)

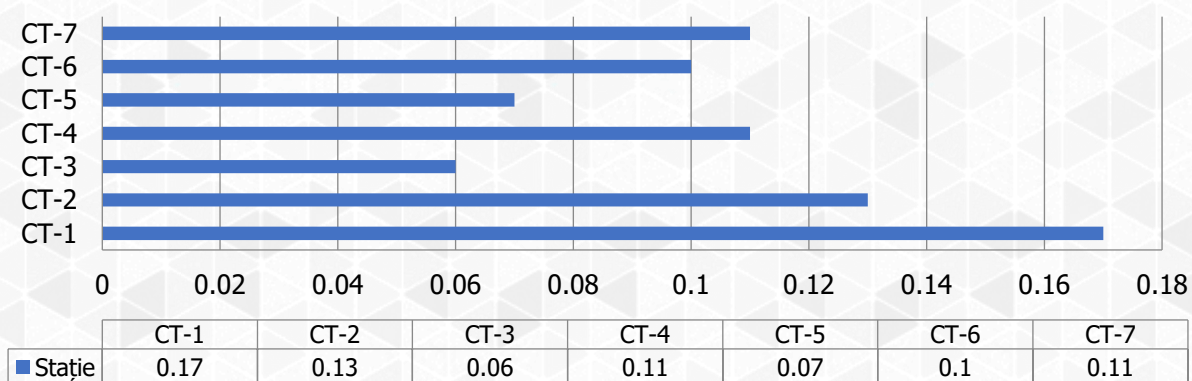
Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Conform APM Constanța, din analiza dioxidului de sulf, **SO₂**, rezultă că media concentrațiilor orare este situată sub limita de 350 μg/m³ și media concentrațiilor zilnice este situată sub limita de 125 μg/m³ și sub pragul superior de evaluare de 75 μg/m³. În ceea ce privește media concentrațiilor anuale, legea nu prevede o limită a SO₂.

Din analiza dioxidului de azot, **NO₂**, rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor orare este situată sub limita de 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. În ceea ce privește media concentrațiilor anuale în anul 2019, aceasta nu a depășit limita de 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. În perioada 2017-2018 s-au înregistrat medii ale concentrațiilor anuale care au fost situate peste limita anuală, de aceea a fost inițiat *Planul de Calitate a Aerului pentru Municipiul Constanța pentru NO₂*.

Din analiza dioxidului de carbon, **CO**, rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor zilnice este situată sub limita de 10 mg/m^3 . În ceea ce privește media concentrațiilor anuale, legea nu prevede o limită a CO.

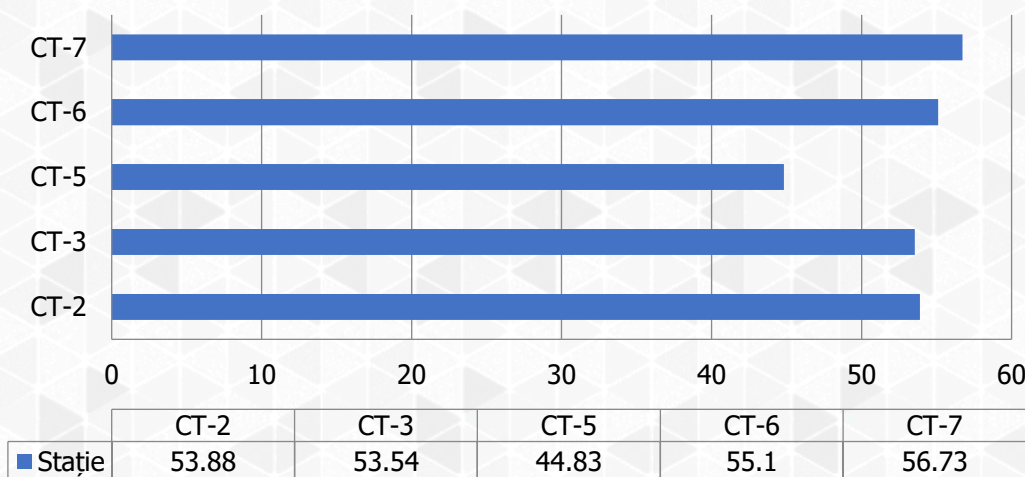
Figura nr. 21 – Valoarea medie anuală CO (mg/m^3)

Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Din analiza ozonului, **O₃**, rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor zilnice este situată sub limita de 120 mg/m^3 . În ceea ce privește media concentrațiilor orare, limita de 120 mg/m^3 a fost depășită de câteva ori. **Depășirile au fost înregistrate în Medgidia**, la stația CT-7, și anume: o zi în aprilie, două zile în mai, o zi în iunie, patru zile în august și o zi în septembrie.

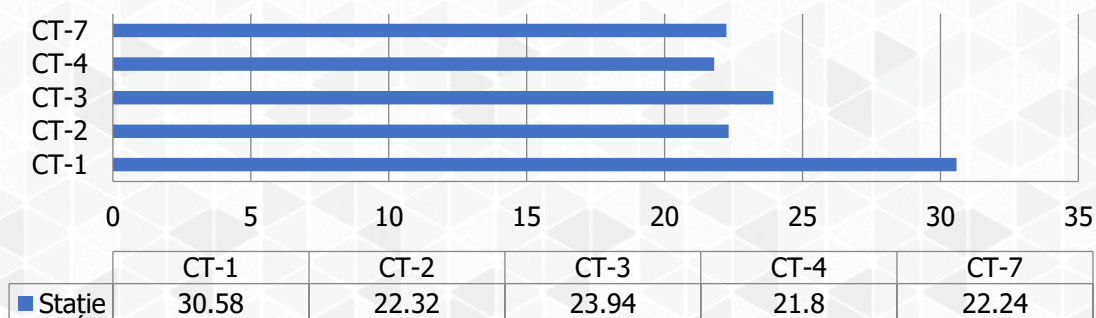
Figura nr. 22 – Valoarea medie anuală O₃ (mg/m^3)

Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Din analiza pulberilor în suspensie, **PM₁₀**, rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor anuale este situată sub limita de 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și sub pragul superior de evaluare de 28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

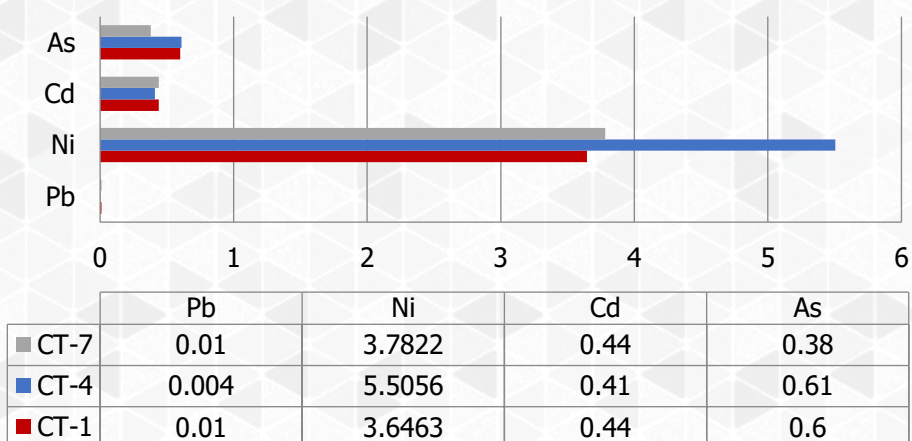
Figura nr. 23 – Valoarea medie anuală PM₁₀ (μg /m³)

Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Din analiza metalelor determinat din PM₁₀ (plumbul, cadmiul, nichelul și arsenul), rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor anuale este situată sub limitele de: **Pb** (0,5 μg/m³), **Ni** (20 ng/ m³), **Cd** (5 ng/ m³) și **As** (6 ng/m³).

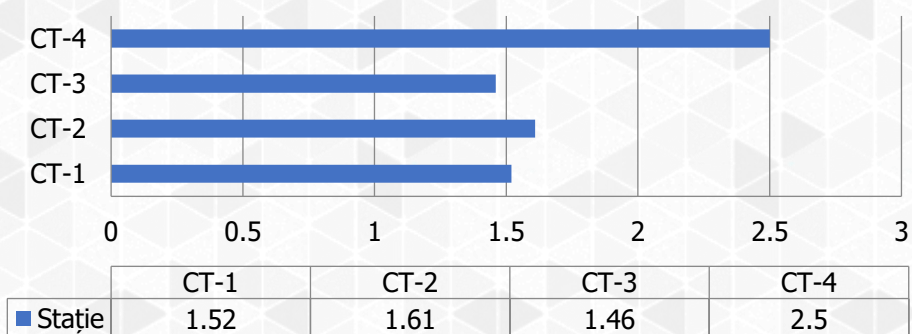
Figura nr. 24 – Valoarea medie anuală a metalelor determinate din PM₁₀

Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

Din analiza benzenului, **C₆H₆**, rezultă că, în anul 2019, media concentrațiilor anuale este situată sub limita de 5 μg/m³.

Figura nr. 25 – Valoarea medie anuală C₆H₆ (μg /m³)

Sursă: A.P.M. Constanța – Raport preliminar cu privire la calitatea aerului în județul Constanța pentru 2019

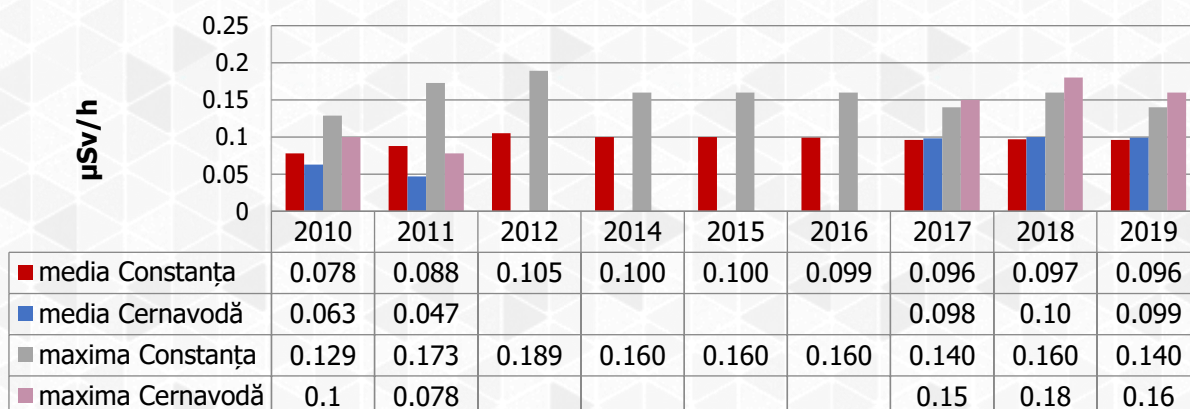

Radioactivitatea aerului

La nivelul județului Constanța există 27 stații automate, 23 dintre acestea fiind localizate în proximitatea centralei nucleare de la Cernavodă, iar celelalte sunt localizate câte una în localitățile Constanța, Mangalia, Mihail Kogălniceanu și Medgidia.

În cadrul stației SSRM Constanța valorile debitului dozei gama au variat în intervalul 0.08-0.14 $\mu\text{Sv/h}$, iar media anuală este de 0.096 $\mu\text{Sv/h}$. În cadrul stației SSRM Cernavodă intervalul de variație a fost 0.05-0.16 $\mu\text{Sv/h}$, iar media anuală este de 0.099 $\mu\text{Sv/h}$. În urma diferitelor analize, nu s-au identificat depășiri ale valorilor limită.

Figura nr. 26 – Evoluția debitului dozei gama și medii și maxime anuale ale debitului

Sursă: A.P.M. Constanța

Calitatea solurilor

Conform Legii fondului funciar, terenurile se clasifică după destinația lor în următoarele categorii: terenuri cu destinație agricolă, terenuri cu destinație forestieră, terenuri aflate permanent sub ape, terenuri din intravilan și terenuri cu destinații speciale.

Calitatea solurilor poate fi scăzută în unele zone ale județului din cauza următoarelor procese: eroziunea, degradarea materiei organice, contaminarea, salinizarea, compactizarea, pierderea biodiversității solului, scoaterea din circuitul agricol și alunecările de teren și inundațiile.

Gruparea terenurilor în clase de calitate se face în funcție de nota de bonitare pentru categoria de folosință existentă. Din tabelul de mai jos, rezultă că predomină terenul arabil, de calitatea III, cea medie, pășunile, de calitatea IV, cea slabă, viile, de calitatea III, cea medie, și livezile, de calitatea III, tot medie. Nu există clase de calitatea a solurilor de I și III.

Tabel nr. 6 – Clasele de calitate ale solurilor din județ, 2019

Nr. crt.	Terenuri	U.M.	Clase de calitate ale solurilor				
			I	II	III	IV	V
1.	Arabil	ha	0	0	347.434,5	6.649	0
2.	Pășuni	ha	0	0	709	22.117	16.214,48
3.	Vii	ha	0	0	2.691,02	1.955	157
4.	Livezi	ha	0	0	2.112	330	0
Total			0	0	352.946,52	31.051	16.371,48

Sursă: A.P.M. Constanța

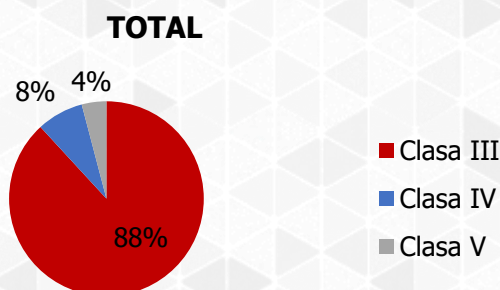
Din totalul suprafețelor terenurilor, **88% din acestea sunt de clasa a III-a, cea medie**. Este de menționat și faptul că **80% din suprafața totală prezintă un conținut mic de humus**. În general, conținutul redus influențează negativ fertilitatea solurilor, capacitatea acestora de a reține apa, dar și de a rezista la procesul de compactare.

Cauzele principale care au degradat terenurile din județul Constanța sunt **procesele de gleizare și salinizare**. O suprafață de aproximativ 3.034 ha este afectată excesiv, din suprafața totală afectată de procesul de gleizare, suprafața totală fiind de 13.227 ha. În ceea ce privește procesul de salinizare, o suprafață de aproximativ 3.191 ha este afectată excesiv, din suprafața totală afectată de acest proces, suprafața totală fiind de 19.981 ha.

În ceea ce privește **gradul de eroziune a suprafeței agricole**, predomină eroziunea slabă, apărută din cauza apei, în proporție de 19%. Cea medie este în proporție de 10%. Eroziunea eoliană este scăzută, înregistrează un procent de 0,2%. Eroziunea în adâncime este și ea scăzută, de aproximativ 5%.

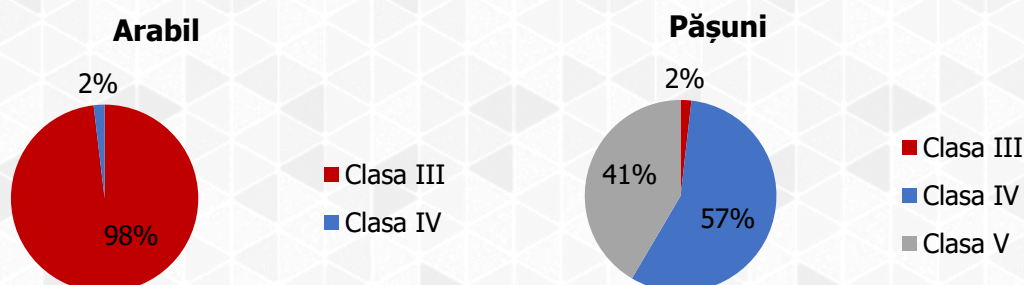
Și **alunecările de teren** afectează terenurile agricole, în județ existând o suprafață agricolă afectată, de aproximativ 2000 ha.

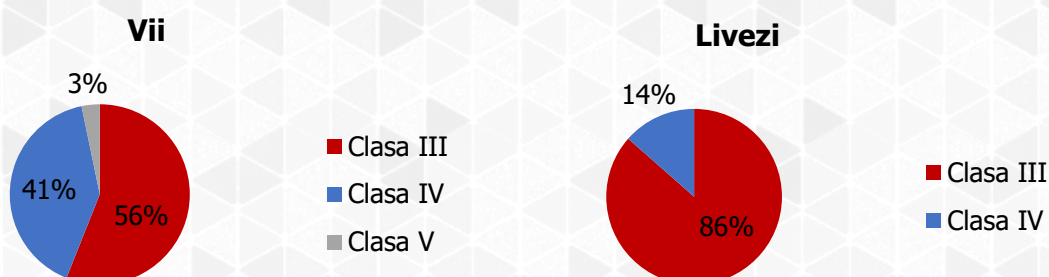
Figura nr. 27 – Ponderea tipurilor de sol, pe clase de calitate, în total suprafață teren, 2019

Sursă: A.P.M. Constanța

Figura nr. 28 – Ponderea tipurilor de sol, pe clase de calitate, pe categorii de folosință a terenului

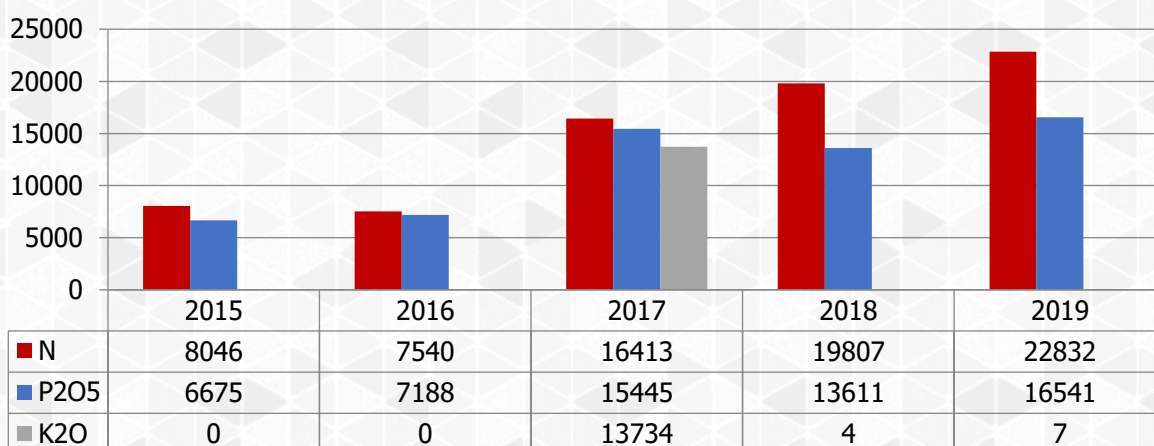

Sursă: date A.P.M. Constanța

Din punctul de vedere al evoluției cantității de îngrășăminte chimice utilizate, se constată că trendul este unul crescător, predominând utilizarea îngrășămintelor cu azot și fosfor.

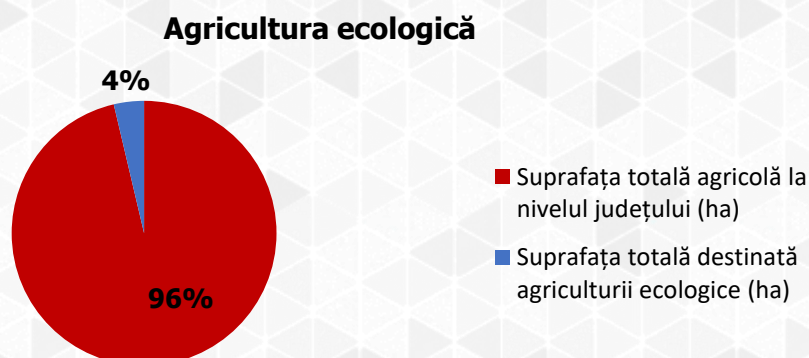
Figura nr. 29 – Evoluția cantității de îngrășăminte utilizate în județ, pe tipuri de îngrășăminte

Sursă: A.P.M. Constanța

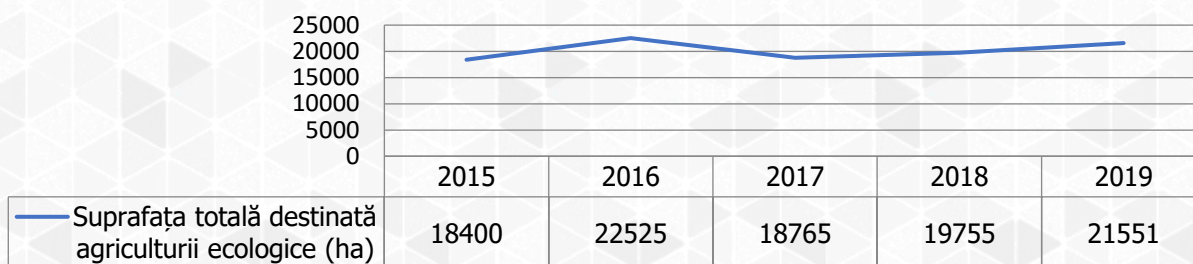
În județ există și suprafețe destinate agriculturii ecologice. În ultimi ani se înregistrează o tendință de creștere a suprafeței dedicate agriculturii ecologice, însă suprafața din anul 2019 nu este cu mult mai mare față de cea din anul 2015.

Figura nr. 30 – Ponderea suprafeței agricole ecologice din suprafața agricolă totală, 2019

Sursă: A.P.M. Constanța

Figura nr. 31 – Evoluția suprafeței agricole ecologice din județ, 2015 – 2019

Sursă: A.P.M. Constanța

Radioactivitatea solurilor

În cazul solurilor necultivate, s-au înregistrat depășiri în urma analizelor gama spectrometrice de înaltă rezoluție. Cauza este **accidentul de la Cernobil** – sursă de radioactivitate artificială.

Calitatea apelor

În anul 2019, în urma monitorizării calității apei extrase, s-au înregistrat depășiri ale parametrilor: nitrat, cloruri, amoniu și, sporadic, la indicatorii bacteriologici.

La analiza apei potabile, au rezultat variabile neconforme în cadrul analizelor chimice însă acestea nu sunt numeroase.

Tabel nr. 7 – Nr. de analize ale apei potabile și rezultatele acestora, 2019

Anul	Nr. total analize			Nr. analize bacto			Nr. analize chimice		
	Total	Conforme	Neconforme	Total	Conforme	Neconforme	Total	Conforme	Ne conform
2014	22346	21588	758	8224	8103	121	14122	13485	637
2015	19089	18722	367	6565	6539	26	12524	12313	341
2016	19798	19265	533	8740	8719	21	11058	10546	512
2017	21616	21332	284	10435	10410	25	11181	10922	259
2018	27171	26981	190	9271	9271	0	17900	17710	190
2019	25274	25102	172	9455	9455	0	15819	15647	172

Sursă: A.P.M. Constanța

Rezultatele analizelor apei potabile din județ, pentru anul 2019, au înregistrat **7 analize neconforme** la nivelul celor 3 parametri evidențiați în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 8 – Rezultatele analizelor apei potabile din județ, 2019

Parametrul	Nr. total ZAP (zone de aprovizionare mari) Monitorizate	Nr.ZAP Neconforme / Nume ZAP Neconforme	Nr.Total Analize Ef. DSP-Monit. Audit (MA)	Nr.Total Analize Ef. Operator apă - Monit. Operațională (MO)	Nr. Total Analize efectuate (MA+MO)	Nr. Total analize neconforme (MA+MO)	Analize conforme (%)
<i>Escherichia coli (E.coli)</i>	25	0	1613	1558	3171	2	99,94
Enterococci	25	0	1613	1558	3171	2	99,94
Bacterii coliforme	25	1	589	1558	2147	3	99,86
Număr de colonii la 22°C	25	0	154	564	718	0	100
Număr de colonii la 37°C	25	0	154	564	718	0	100
<i>Clostridium perfringens</i>	6	0	37	149	186	0	100

Sursă: A.P.M. Constanța

Din punctul de vedere al calității apelor epurate, toate stațiile de epurare aflate în exploatarea RAJA SA, asigură o epurare corespunzătoare, conform NTPA 001/2005. Singura stație de epurare care nu a beneficiat de monitorizare este stația Negru Vodă. Există însă un proiect de realizare a unei noi stații de epurare la Negru Vodă. Pe lângă aceasta, se va mai construi și o stație de epurare la Băneasa. Pentru localitățile care se confruntă o calitate precară a apei sunt necesare măsuri de reducere a poluanților și de îmbunătățire a calității apei.

Calitatea apelor de înbăiere

Conform *Listei zonelor de înbăiere propuse pentru sezonul 2019, conform prevederilor HG 546/2008 privind gestionarea calității apei de înbăiere, cu modificările și completările ulterioare*, în Județul Constanța există **48 de zone de înbăiere**, astfel:

- **2 zone de înbăiere în Municipiul Constanța** – Constanța I (Delfinariu) și Constanța II (Modern);
- **9 zone de înbăiere în Stațiunea Mamaia** – Mamaia I zona 1 (Tabără Turist), Mamaia I zona 2 (Enigma), Mamaia II (Estival), Mamaia III (Vega), Mamaia IV (Rex), Mamaia V (Castel), Mamaia VI (Cazino), Mamaia VII (Perla), Mamaia VIII (Aurora);
- **6 zone de înbăiere în UAT Năvodari** – Năvodari I (Tabăra Delfin), Năvodari II (Hanul Piraților), Năvodari III zona I (Camping Marina Surf), Năvodari III zona II (Perla Majestic), Năvodari IV zona I (Popas III Mamaia), Năvodari IV zona II (Camping pescăresc);
- **4 zone de înbăiere în Eforie Nord** – Eforie Nord I (Debarcader), Eforie Nord II (Belona), Cordon Eforie Nord – Eforie Sud I (Azur) și Cordon Eforie Nord – Eforie Sud II (Tabăra Eforie Sud);
- **2 zone de înbăiere în Eforie Sud** – Eforie Sud I (Splendid Beach) și Eforie Sud II (Cazino);
- **2 zone de înbăiere în Costinești** – Costinești I (Pescărie) și Costinești II (Forum);
- **3 zone de înbăiere în Olimp** – Olimp I (Pescărie), Olimp II-1 (Piscina Oltenia) și Olimp II-2 (Zona Protocol);
- **2 zone de înbăiere în Neptun** – Neptun I (Terasa Briza) și Neptun II (Neptun II);
- **4 zone de înbăiere în Jupiter** – Jupiter 1 (Braseria Delfinul), Jupiter 2 (Complex Cometa), Jupiter 3 (Hotel Capitol) și Jupiter 4 (Hotel California);
- **3 zone de înbăiere în stațiunea Cap Aurora** – Cap Aurora 1 (Hotel Opal), Cap Aurora 2 (Hotel Onix) și Cap Aurora 3 (Restaurant Pescăresc);
- **6 zone de înbăiere în stațiunea Venus** – Venus I-1 (Restaurant Calipso), Venus I-2 (Hotel Afrodita), Venus II (Hotel Silvia), Venus (Perla Venusului), Cordon Venus – Saturn 1 (Bufet Adriana), Cordon Venus – Saturn 2 (Actetis);
- **2 zone de înbăiere în stațiunea Saturn** – Saturn I (Adras) și Saturn II (Plaja Diana);
- **0 zonă de înbăiere în Municipiul Mangalia;**
- **0 zonă de înbăiere la 2 Mai;**
- **0 zonă de înbăiere la Vama Veche.**

Pe lângă acestea, mai există încă două zone de înbăiere, care nu sunt declarate oficial de Comisia Europeană¹⁸:

- **0 zonă de înbăiere la Vadu;**
- **0 zonă de înbăiere la Corbu.**

¹⁸ Conform Institutul Național de Sănătate Publică – Raportul pentru Sănătate și Mediu (2018)

Conform *Raportul pentru Sănătate și Mediu (2018)*, 29 de zone de îmbăiere din județul Constanța au obținut calificativul „zonă excelentă”, pe baza rezultatelor analizelor microbiologice. Alte 20 de zone de îmbăiere au obținut calificativul „zonă bună”, iar o zonă de îmbăiere a obținut calificativul „zonă satisfăcătoare”, mai exact Jupiter 1 (Braseria Delfinul).

Câteva dintre zonele listate mai sus au **produc a alge macroscopice și fitoplancton**, în sezonul estival. Aceste zone sunt: toate zonele din Constanța, Eforie Sud, Costinești, Mangalia și Vama Veche. Cauzele sunt curenții marini, temperaturile ridicate ale aerului și apei, vânturilor și valurilor puternice¹⁹.

Câteva dintre zonele listate mai sus **pot fi poluate**, astfel că²⁰:

- **Zona de îmbăiere Năvodari I (Tabăra Delfin)** poate fi poluată de **Portul Midia**, mai exact prin activități de încărcare/ descărcare țiței în/ din nave maritime. Și **Stația de Epurare Rompetrol Rafinare** poate polua prin evacuarea apelor uzate epurate în nordul orașului Năvodari. Ultima sursă cu potențial de poluare a acestei zone este S.C. Octogon Gas&Logistics **Terminal Maritim de GPL**;
- **Zona de îmbăiere Constanța II (Modern)** poate fi poluată de **Stația de Epurare Constanța Nord** care evacuează în Marea Neagră, zona Pescărie. De asemenea, în **Portul Turistic Tomis**, vasele ancorate pot avea scurgeri accidentale de combustibil. O altă posibilă poluare pot fi evacuările de ape pluviale din **Portul Constanța**. Tot în acvatoriul portuar pot polua și cele două evacuări de ape uzate ale **Stației de Epurare Constanța Sud**. Și **Șantierul Naval Constanța** care are activități de reparație și construcție de nave poate polua această zonă;
- **Zona de îmbăiere Eforie Nord II (Belona)** poate fi poluată de vasele ancorate în **Portul Tomis** care pot avea scurgeri accidentale de combustibil;
- **Zona de îmbăiere Eforie Sud II (Cazino)** poate fi poluată de **Stația de Epurare Eforie Sud** a operatorului economic S.C. RAJA S.A. Constanța, care evacuează apele uzate epurate în dreptul stațiunii Eforie Sud;
- **Zona de îmbăiere Mangalia** poate fi poluată de **Stația de Epurare Mangalia** a operatorului economic S.C. RAJA S.A. Constanța, care evacuează apele uzate epurate în zona avanport Mangalia. De asemenea, și **Portul Turistic Mangalia** poate polua zona cu vase de croazieră care pot avea scurgeri petroliere. Și în cadrul **Portului Militar Mangalia** navele pot avea scurgeri petroliere. O altă sursă de poluare poate fi **Șantierul Naval Daewoo Mangalia** prin activitățile de docare/ andocare. Ultima sursă cu potențial de poluare a acestei zone este S.C. Callatis Gas S.R.L. **Terminal Maritim de GPL**.

Radioactivitatea apei

Rezultatele analizelor apelor de suprafață din canalele de deversare ale centralei nucleare de la Cernavodă nu au înregistrat depășiri ale valorilor limită admise. În cazul rezultatelor analizelor Canalului Dunăre-Marea Neagră s-au înregistrat o serie de **depășiri ale valorilor limită de tritiu**. Mai exact, în **zona localității Saligny** s-au înregistrat depășiri la aproximativ 40% din totalul de teste efectuate.

¹⁹ Conform Ministerul Sănătății – Tabel Potențial Proliferare Alge

²⁰ Conform Ministerul Sănătății – Tabel Profiluri Zone de Îmbăiere

În ceea ce privește apa de suprafață Dunărea, nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită la nicio analiză efectuată. În cazul radioactivității Mării Negre, stația SSRM Constanța a înregistrat valori semnificative cauzate și de gradul ridicat de săruri, spre deosebire de apele dulci, care înregistrează, în general, valori scăzute. În final, în cazul apelor de foraj, în anul 2019, s-au înregistrat doar 4 depășiri ale valorilor, din totalul de 51 de probe, privind concentrația tritiului, apărute mai exact la nivelul apei de foraj Facția.

2.1.2. Resursele naturale

Mediul și resursele naturale constituie baza funcționării activităților economice, astfel încât cunoașterea mediului natural, a interacțiunilor acestuia cu sistemele sociale și economice, utilizarea rațională și cu economicitate a resurselor disponibile și prevenirea și combaterea degradării mediului natural sunt aspecte semnificative pentru dezvoltarea durabilă a unui teritoriu.

Resursele naturale reprezintă totalitatea zăcămintelor de minerale și de minereuri, a terenurilor cultivabile și utilizabile, a apelor și a pădurilor de care dispune o țară.

Acestea pot fi clasificate în două categorii:

- Resurse naturale **neregenerabile**: minerale și combustibilii fosili;
- Resurse naturale **regenerabile**: apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile: energia solară, eoliană, geotermală și a valurilor.

Resursele subsolului

Resurse minerale utile exploatare

Conform datelor și rapoartelor Agenției Naționale pentru Resurse Minerale (ANRM), în județul Constanța există următoarele **resurse minerale** pentru care există licențe de exploatare, licențe active în procedură de aprobare sau permise de exploatare active: *ape minerale naturale, ape minerale terapeutice, argilă caolinoasă, argilă comună, calcar industrial și de construcții, calcar marnos, cretă, dolomită, loess, nămoluri sapropelice, nămoluri terapeutice, nisip și pietriș, șisturi cristaline și șisturi verzi.*

În județ există 16 licențe de exploatare resurse minerale, 21 licențe active în procedura de aprobare și 21 permise de exploatare active. Principalele zăcămintele exploatare în județul Constanța sunt cele de calcar, șisturi verzi și argilă. Carierele reprezintă o sursă potențială de poluare primară, sezonieră, anorganică, care poate acționa asupra mediului biotic terestru prin emisia de pulberi rezultate în fazele procesului tehnologic (decoptare, derocare, prelucrare, încărcare, transport) și prin produsele rezultate din arderea carburanților.

Tabel nr. 9 – Licențe de exploatare, licențe active în procedură de aprobare și permise de exploatare active pentru resurse naturale în județul Constanța

LICENȚE DE EXPLOATARE		
Denumire perimetru	Substanța	Agent economic
Mangalia Sanatoriu I	Ape minerale naturale	MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ȘI FAMILIEI BUCUREȘTI
Mangalia Laborator	Ape minerale naturale	MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ȘI FAMILIEI BUCUREȘTI
Mangalia Hercules	Ape minerale naturale	MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ȘI FAMILIEI BUCUREȘTI
Tibrinu	Argilă caolinoasă	IRIS-ALY EXPLORER SRL
Remus Opreanu	Calcar industrial și de construcții	CRH CIMENT (ROMANIA) S.A.

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

LICENȚE DE EXPLOATARE		
Denumire perimetru	Substanța	Agent economic
Sitorman	Calcar industrial și de construcții	CARIERE AGREMIN S.R.L.
Nicolae Bălcescu	Calcar industrial și de construcții	XANNAT MINERALS S.R.L.
Luminița-Tasăul	Calcar industrial și de construcții	CRH CIMENT (ROMANIA) S.A.
Valea Canarua Fetei-Băneasa	Calcar industrial și de construcții	DOBROMIN S.A. CONSTANTA
Corbu	Calcar industrial și de construcții	CEMART INVEST SRL
Medgidia	Calcar marnos	CRH CIMENT (ROMANIA) S.A.
Ovidiu	Dolomită	DOBROMIN S.A. CONSTANTA
Medgidia	Loess	CRH CIMENT (ROMANIA) S.A.
Cochirleni-Dunăre, km 306-307	Nisip și pietriș	LUFADORI EXTRACT S.R.L. CONSTANȚA
Cochirleni, km. 308-309	Nisip și pietriș	DUNAV SHIPPING COMPANY S.R.L. CĂLĂRAȘI
Sibioara-Năvodari III	Șisturi verzi	COMPREST UTIL S.R.L. CONSTANȚA
LICENȚE ACTIVE ÎN PROCEDURA DE APROBARE		
Denumire perimetru	Substanța	Agent economic
Saturn F 4-ISLGS	Ape minerale terapeutice	TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE MAREA NEAGRĂ
Venus	Ape minerale terapeutice	PALACE HOTEL&RESORT SRL
Eforie Sud-Sonda F 1 ISLFC	Ape minerale terapeutice	LAGUNA LAND S.R.L. CONSTANTA
Saturn F 4078-IFLGS	Ape minerale terapeutice	TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE MAREA NEAGRĂ
Saturn F 6-SAFAR	Ape minerale terapeutice	TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE MAREA NEAGRĂ
Saturn F9-SAFAR	Ape minerale terapeutice	TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE MAREA NEAGRĂ
Neptun II	Ape minerale terapeutice	MEZOSULF S.R.L. MANGALIA
Cobadin	Argilă comună	PREFAB CONSTRUCT S.R.L.
Dumbraveni	Calcar industrial și de construcții	REG. AUT. JUD. DR. POD. CONSTANȚA
Sipote	Calcar industrial și de construcții	REG. AUT. JUD. DR. POD. CONSTANȚA
Dumbraveni	Calcar industrial și de construcții	REG. AUT. JUD. DR. POD. CONSTANȚA
Medgidia Est	Calcar industrial și de construcții	CRH CIMENT (ROMANIA) S.A.
Dealul Carierei-Vest	Calcar industrial și de construcții	CONSAL TRADE S.R.L. GIURGIU
Dealul Carierei	Calcar industrial și de construcții	CONSAL TRADE S.R.L. GIURGIU
Basarabi	Cretă	TEMPO INVEST S.R.L.
Basarabi -Valea Seacă	Cretă	TEMPO INVEST S.R.L.
Delta	Nămoluri sapropelice	MARINE RESOURCES EXPLORATION INTERNATIONAL S.R.L.
Techirghiol Gughis	Nămoluri terapeutice	FORMIN TECHIRGHIOL SRL
Cochirleni Dunăre, km 307-308	Nisip și pietriș	SCUT S.A. CONSTANTA
Sibioara II-Valea cu Izvoru	Șisturi verzi	SOMACO CONSTRUCT SRL
Cheia	Șisturi verzi	REG. AUT. JUD. DR. POD. CONSTANTA

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

PERMISE DE EXPLOATARE ACTIVE		
Denumire perimetru	Substanța	Agent economic
Sitorman-Tomis	Calcar industrial și de construcții	TOMIS AGREGATE S.R.L. OVIDIU
Delalul Sitorman Vest	Calcar industrial și de construcții	EKODEP S.R.L. CONSTANȚA
Taslau-Corbu	Calcar industrial și de construcții	CELCO SA CONSTANȚA
Dealul Carierei	Calcar industrial și de construcții	CONSAL TRADE S.R.L. GIURGIU
Dealul Carierei Vest	Calcar industrial și de construcții	CONSAL TRADE S.R.L. GIURGIU
Piatra Vest	Calcar industrial și de construcții	EURO EXTRACT SRL CONSTANȚA
Dealul Malcoci Sud	Calcar industrial și de construcții	CEFTA SRL MALCOCI
Dunare-km 368+100-368+800	Nisip și pietriș	DUNAV SHIPPING COMPANY S.R.L. CĂLĂRAȘI
Cochirleni km 304+600 m - km 304+800	Nisip și pietriș	DUNAV SHIPPING COMPANY S.R.L. CĂLĂRAȘI
Cochirleni km 304+800-305+000	Nisip și pietriș	LUFADORI EXTRACT S.R.L. CONSTANȚA
Ostrov km 357+400-357+500	Nisip și pietriș	LUFADORI EXTRACT S.R.L. CONSTANȚA
Cochirleni km 309+070-309+270	Nisip și pietriș	MINERAL MIN S.R.L. CONSTANȚA
Cochirleni Km 305+000 - 305+400	Nisip și pietriș	LIARD MARVIMEX S.R.L. CONSTANȚA
Boskalis 1	Nisip	BOSKALIS SRL
Palazu Mic - Nord	Șisturi cristaline	EURO EXTRACT SRL CONSTANȚA
Săcele	Șisturi cristaline	DOBROGEA AGREGATE SRL
Saraiu	Șisturi cristaline	CERAM GRUP SRL CONSTANȚA
Sibioara Piatra Lată	Șisturi verzi	COMPREST UTIL S.R.L. CONSTANȚA
Cheia Nord	Șisturi verzi	REGIA AUTONOMA JUDEȚEANĂ DE DRUMURI ȘI PODURI CONSTANȚA
Dealul Sitorman Nord	Șisturi verzi	EKODEP S.R.L. CONSTANȚA
Amber 1	Șisturi verzi	AMBER CONSULTING SRL

Sursă: Agenția Națională pentru Resurse Minerale

În ceea ce privește situația exploatărilor de resurse minerale, la nivelul județului Constanța, resursele exploatare în cantități mai mari sunt: calcar, nisip și pietriș, șisturi (cristaline și verzi) și ape minerale. Se remarcă o creștere în ultimii 3 ani în ceea ce privește exploatarea de calcar, șisturi cristaline și cretă și o scădere semnificativă în ceea ce privește exploatarea apelor minerale.

Tabel nr. 10 – Evoluția exploatărilor de resurse minerale în județul Constanța, 2015 - 2020

Tipuri de minerale extrase	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Calcar	8.355.266,36	4.452.554,46	2.568.124,20	4.952.115,75	5.403.416,24	6.662.113,25
Nisip și pietriș	5.420.404,98	1.434.355,12	686.163,97	886.415,26	535.871,89	5.044.401,86
Șisturi (cristaline + verzi)	4.982.285,97	5.962.364,64	3.057.709,72	5.820.284,37	6.460.023,21	9.271.067,05
Ape minerale	1.365.061,86	612.837,79	589.348,94	600.938,95	827.197,19	3.349,00
Loess	134.709,00	143.462,00	98.776,00	91.875,00	70.473,00	9.078,00
Cretă	108.878,00	103.246,00	58.256,00	64.790,00	99.362,00	137.236,00
Argilă comună	10.998,23	-	6.993,00	5.069,40	-	-
Dolomită	-	872,76	-	2.107,79	2.251,10	-
Nămoluri sapropelice	1.768,50	1.768,50	1.503,40	2.084,80	1.952,65	613,70
Produs rezidual minier	68.645,61	330,00				

Sursă: Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Resursele hidrocarburi: petrol și gaze naturale

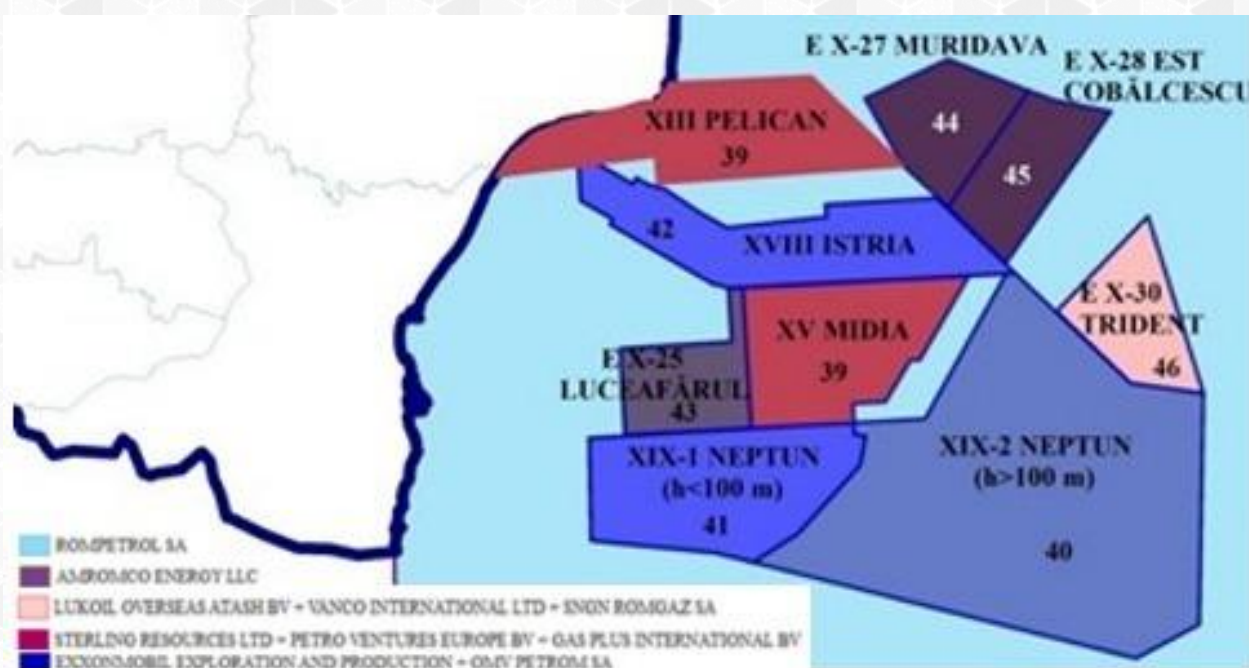
Industria energetică se bazează pe exploatarea petrolului din platforma litorală a Mării Negre și a petrolului adus din import (la Constanța și Midia). Marea platformă petrochimică din zona Midia-Năvodari care produce diverse derivate obținute din petrol.

Conducta de petrol Constanța - Ploiești, construită în perioada interbelică pentru exportul petrolului brut, este utilizată în prezent și pentru transportul unor cantități de petrol brut adus din import. Termocentralele din județul Constanța sunt amplasate la Ovidiu, Năvodari și Constanța, fiind interconectate la sistemul energetic național.

Industria chimică cuprinde industria petrochimică (Năvodari), de acid sulfuric (Năvodari), prelucrarea maselor plastice (Tulcea, Măcin și Constanța), industria celulozei și hârtiei (Palas - Constanța) și îngrășăminte chimice (Năvodari).

În ceea ce privește acordurile **petroliere**, în județul Constanța există următoarele perimetre de explorare, dezvoltare, exploatare active:

Figura nr. 32 – Perimetrele de explorare, dezvoltare, exploatare active în județul Constanța, 2019

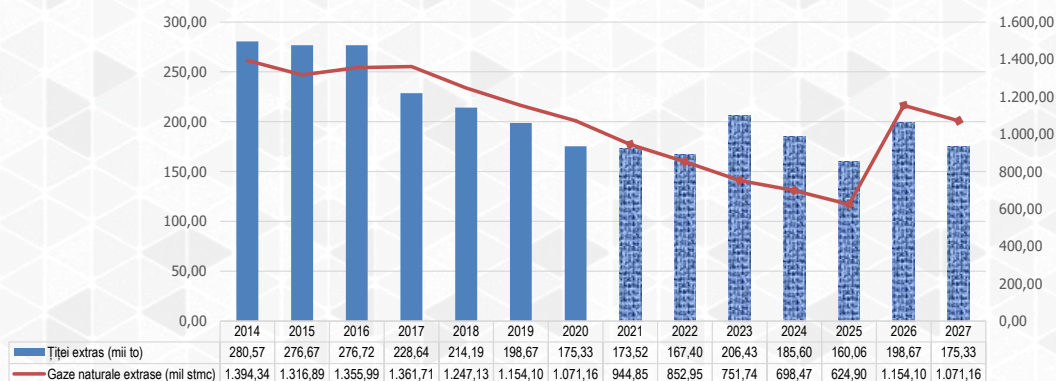

Sursă: Agenția Națională pentru Resurse Minerale

În județul Constanța, în portofoliul Petrom există următoarele **zăcăminte comerciale**: Lebăda Est, Lebăda Vest, Pescăruș, Sinoe.

Exploatarea hidrocarburilor înregistrează o tendință descendentă în ultimii ani în ceea ce privește cantitățile de țiței și gaze naturale extrase în județul Constanța; estimarea evoluției exploatărilor de hidrocarburi semnaleză o creștere a acestor cantități în 2026 - 2027:

Figura nr. 33 – Evoluția exploatării hidrocarburilor la nivelul județ în perioada 2014 – 2019 (mii m³)

Sursă: Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Resurse de apă subterană

În județ există următoarele ape subterane:

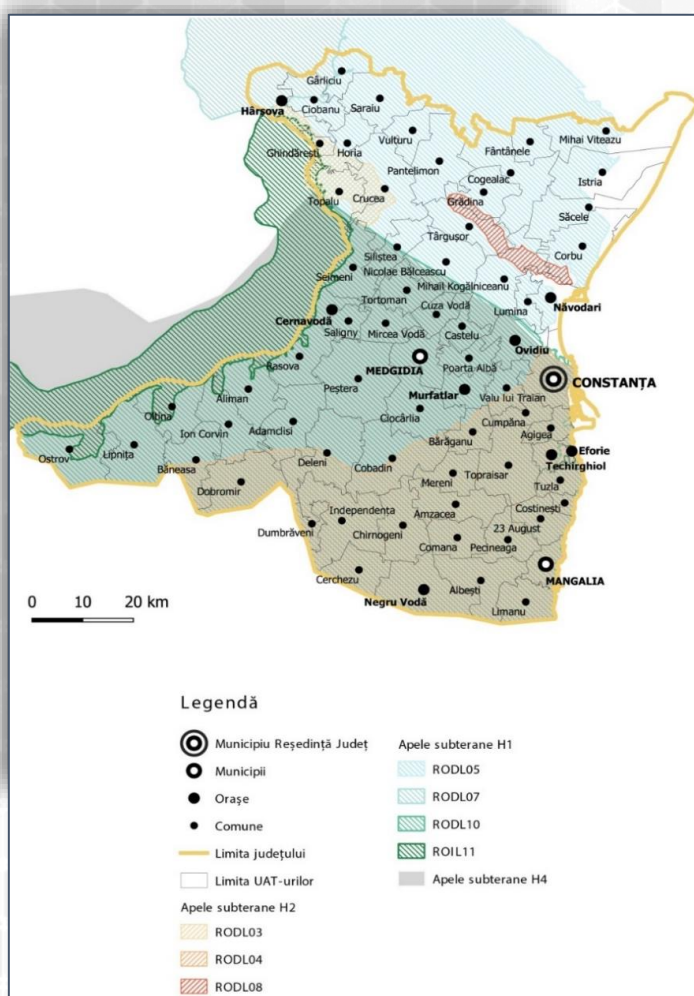
- corpuri de apă pentru acviferele cu nivel sub presiune** – **RODL03** (Hârșova-Ghindărești), **RODL04** (Cobadin-Mangalia), **RODL08** (Casimcea) și **RODL06** (Platforma Valahă) – conform figura de mai jos, este cea mai întinsă suprafață (gri) și
- corpuri de apă pentru acviferele cu nivel liber** – **RODL05** (Dobrogea Centrală), **RODL07** (Lunca Dunării), **RODL10** (Dobrogea de Sud), **ROIL11** (Oltenița-Hârșova).

Resurse de apă supraterană

Râurile județului Constanța sunt Valea Carasu, Valea Baci și Casimcea.

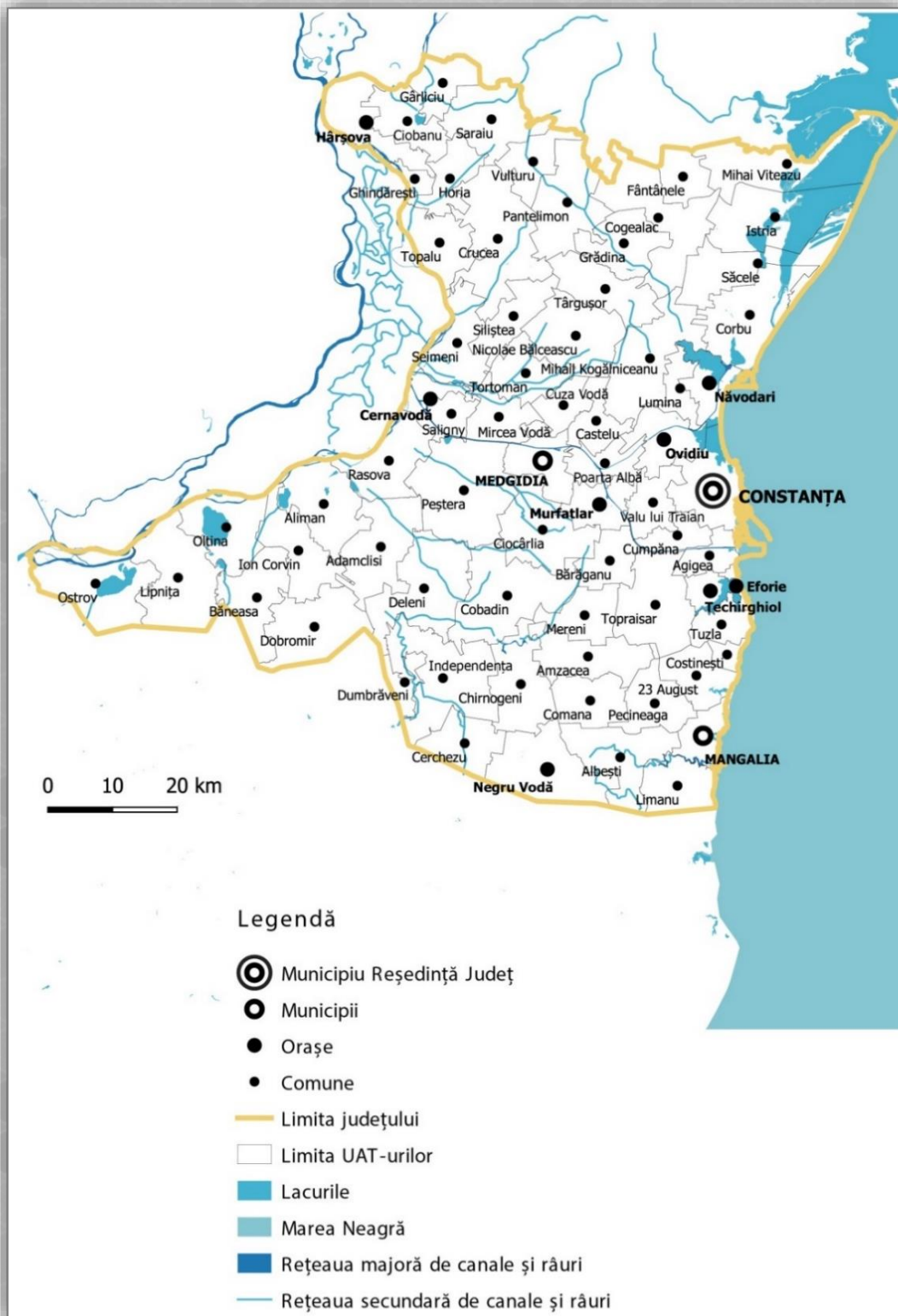
Lacurile naturale și de luncă, lagunele și limanele naturale ale județului sunt: Oltina, Istria, Sinoe, Corbu, Techirghiol, Tașaul, Nuntași, Siutghiol, Tatlageac, Mangalia și limanele marine.

Figura nr. 34 – Apele subterane din județ

Sursă: Prelucrarea consultantului

Figura nr. 35 – Apele supraterane din județ

Sursă: Prelucrarea consultantului

Pescuitul

Conform Ordonanței de urgență 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, **pescuitul** reprezintă activitatea de extragere a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, cu respectarea măsurilor pentru protejarea, conservarea și regenerarea resurselor acvatice vii.

Pescuitul recreativ cuprinde activitățile necomerciale de pescuit care exploatează resursele acvatice vii în scop recreativ sau sportiv, iar **pescuitul comercial**, activitățile de exploatare comercială a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale.

Atribuirea dreptului de pescuit recreativ în habitatele piscicole naturale contractate de către asociațiile de pescari recreativi se face pe baza unui permis nominal emis de către ANPA și eliberat de către asociațiile de pescari recreativi beneficiare. În județul Constanța sunt trei **habitate piscicole naturale contractate de** Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi (**AJVPS) Constanța**, și anume:

- Canal Dunăre – Marea Neagră;
- Canal Poarta Albă – Midia – Năvodari;
- Canal apă caldă Cernavodă.

Atribuirea dreptului de pescuit recreativ în fluviul Dunărea cu brațele sale, Marea Neagră și habitatele piscicole naturale necontractate de către asociațiile de pescari recreativi se face pe baza unui permis nominal emis și eliberat de către ANPA, în mod direct prin intermediul unui soft informatic online, ce se regăsește pe site-ul ANPA. În județul Constanța **nu au rămas habitate piscicole naturale necontractate de către asociațiile de pescari recreativi.**

Punctele de debarcare (PD) și centrele de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale, din județul Constanța sunt:

Tabel nr. 11 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei "Delta Dunării"

Denumirea	Localitatea	Destinația	
		PD	CPV
O.P.P.P. Cyprinus - Piciorul Podului	Vadu Oii, Dunăre - km 238	X	-
O.P.P. Ghindărești Cernavodă - Uzina de apă	Localitatea Cernavodă, Dunăre - km 300,5	X	X
Marlen George - S.R.L. - Pomana	Localitatea Hârșova, Șos. Constanței nr. 18	-	X
Karma Fish Company - S.R.L. - Prospect	Dunăre km 252/Localitatea Hârșova, str. Prospectul Dunării nr. 1	X	X
Vas By Polska - S.R.L. - Turn	Localitatea Cernavodă, Piața Turn	-	X

Sursă: Ordinul 310/2019 privind nominalizarea și autorizarea punctelor de debarcare și centrelor de primă vânzare pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale

Punctele de debarcare (PD) și centrele de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în Marea Neagră, cu excepția speciei calcan din județul Constanța sunt:

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

Tabel nr. 12 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în Marea Neagră, cu excepția speciei calcan

Denumirea	Localitatea	Destinația	
		PD	CPV
Sector plajă Vama Veche 3930 B3	Localitatea Vama Veche, plaja Vama Veche, lot I (Pescărie), NC 106955 UAT Limanu	x	-
Sector plajă 2 Mai 1417 C1	Localitatea 2 Mai, NC 106965 UAT Limanu	x	-
Sector plajă Olimp 4966 B3	Olimp, plaja tronson 1, lot 1 (zona Pescărie), NC 107932 UAT Mangalia	x	-
Sector plajă 23 August 2960 B3	Localitatea 23 August, plaja 23 August, tronson 1, lot 2 (Pescărie), NC 105217 UAT 23 August	x	-
Sector plajă Tuzla 1807 B3	Localitatea Tuzla, plaja Tuzla, tronson 3, lot 2 (Pescărie), NC 106707 UAT Tuzla	x	-
Sector plajă Costinești Sud 1965 B3	Localitatea Costinești, plaja zona Costinești sud, tronson 5, lot 2 (Pescărie), NC 108121 UAT Costinești	x	-
Sector plajă Costinești Nord 2432 B3	Localitatea Costinești, plaja zona Costinești nord tronson 1, lot 2 (Pescărie), NC 108115 UAT Costinești	x	-
Sector plajă Eforie Sud 4608 C2	Localitatea Eforie Sud, plaja Eforie Sud, tronson 3, lot 3, NC 103950 UAT Eforie	x	-
Sector plajă Agigea 2165 C2	Localitatea Agigea, intravilan plaja Agigea, zona Pescărie, NC 109783 UAT Agigea	x	-
Sector plajă Constanța 2472 B4	Localitatea Constanța, intravilan plaja Constanța lot 1, la sud de canal descărcare în mare lac Tăbăcărie, NC 249033 UAT Constanța	x	-
Sector plajă Mamaia Sat 3495 B4	Localitatea Mamaia Sat, intravilan Mamaia Sat, plaja tronson 1 (limita plaja UAT Constanța - Complex Marina Regia Rezidence) lot 1, NC 117404 UAT Năvodari	x	-
Sector plajă Năvodari 3210 B3	Localitatea Mamaia Sat, plaja tronson 3, lot 2/2, la sud de dig canal Dunăre-Marea Neagră, NC 109991 UAT Năvodari	x	-
Pescanav Serv S.R.L. - Ușa din Vamă	Localitatea Vama Veche, la nord de plaja turistică, județul Constanța	x	x
Micul Golf - S.R.L. - 2 Mai	Localitatea 2 Mai, la sud de plaja turistică, județul Constanța	x	x
LMC Maritim - S.R.L. - Mangalia	Localitatea Mangalia, pescărie - Dod mobil, județul Constanța	x	x
Carmen Tina - S.R.L. - Olimp	Localitatea Olimp, lot Olympus 1, județul Constanța	x	x
Patrician Trainina - S.R.L. - 23 August	Localitatea 23 August, str. Dan Desliu nr. 4, județul Constanța	-	x
Remico - S.R.L. - Epava Costinești	Localitatea Costinești, plaja zona nord	x	-
Remico - S.R.L. - Costinești - piață	Localitatea Costinești, Str. Bazarului nr. 4, județul Constanța	-	x
II Guta Florin-Mihai - Eforie Sud	Localitatea Eforie Sud, Str. Mării nr. 110, județul Constanța	x	x
Nemo Pro Divina - S.R.L. - Belona	Localitatea Eforie Nord, județul Constanța	x	-
II Guta Florin-Mihai - Eforie Sud - dig nou	Localitatea Eforie Sud, plaja tronson 3, lot 3, județul Constanța	x	-
II Gartone Stefan - Azur	Localitatea Eforie, Str. Republicii nr. 4, județul Constanța	x	-

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

Denumirea	Localitatea	Destinația	
		PD	CPV
Sarda Fish - S.R.L. - Agigea	Localitatea Agigea, Cherhana, județul Constanța	x	x
Costicam Pro - S.R.L. - Constanța 1	Localitatea Constanța, str. Cpt. Papadopol nr. 14 (imobil C9), județul Constanța	-	x
Fisher Group - S.R.L. - Constanța 2	Localitatea Constanța, str. Ion Roată nr. 3, piața Brick, județul Constanța	-	x
Prezent - S.R.L. - Mamaia	Localitatea Constanța, bd. Mamaia nr. 306, județul Constanța	x	x
Fishery - S.R.L. - Hanul Piraților	Localitatea Mamaia Sat, plaja Caputo, UAT Năvodari	x	-
Roberto Fish - S.R.L. - Năvodari 1	Localitatea Năvodari, Piața Centrală, județul Constanța	-	x
Pescărița Econom - S.R.L. - Năvodari 2	Localitatea Năvodari, Piața Centrală, județul Constanța	-	x
Sutac Co - S.N.C. - Năvodari 3	Localitatea Năvodari, Str. Nuferilor nr. 4, județul Constanța	-	x
Pescărie la Ilie - S.R.L. - Intrare Promenada	Localitatea Mamaia Sat, Sud de Dig Canal Dunăre-Marea Neagră, UAT Năvodari, județul Constanța	x	x
Economatul - S.R.L. - Midia Dig Teu	Localitatea Năvodari, digul de sud, parcela 14.3.1, județul Constanța	x	-
Crustaceii - S.R.L. - Midia Bujor	Localitatea Năvodari, digul de sud, parcela 14.2.1, județul Constanța	x	-
I.I. Sponte Ecaterina - Cap Midia	Corbu, Cap Midia Pescărie, județul Constanța	x	x
Romdia Mobiliare - S.R.L. - Midia	Năvodari, plaja Cap Midia, județul Constanța	x	-
Loredana Fish BKL - S.R.L. - Bucaluta	Localitatea Corbu, plaja Corbu, județul Constanța	x	-
Pescăria lui Sutac - Corbu PMS	Localitatea Corbu, plaja Corbu	x	-
Corbu Affair - S.R.L. - Vadu	Plaja Vadu, Cherhana, județul Constanța	x	-
Euro Farm Invest - S.R.L. - Sinoe	Localitatea Sinoe, Șos. Constanței, județul Constanța	-	x
Dec Fish - S.R.L. - Grindul Lupilor	Localitatea Sinoe, Str. Școlii nr. 22, județul Constanța	x	x
Dec Fish - S.R.L. - Periboina	2 km sud de farul Gura Portiței, județul Constanța	x	-
Dec Fish - S.R.L. - Edighiol	Vărsarea lacului Sinoe în mare, județul Constanța	x	-
S.C. Miadmar Fishing - S.R.L.	Mal drept CPAMN între km 1 + 077 și km 1 + 174, aval ecluză Năvodari, extravilan oraș Năvodari, județul Constanța	x	-
Piața Centrală 1	Localitatea Medgidia, Str. Pietii nr. 1, județul Constanța, S.C. Agreement Pescom Traian - S.R.L.	-	x
Hanul Piraților, S.C. Vasmari Fish 2020 - S.R.L.	Localitatea Mamaia Sat, plaja Caputo, UAT Năvodari, județul Constanța	x	-
Cherhana Pontica, S.C. Pontica Star - S.R.L.	Localitatea Constanța, bd. Mamaia nr. 312 D	x	x
Morogan, S.C. Gold Fish Business - S.R.L.	Localitatea Constanța, Str. Margaretei nr. 39	-	x

Sursă: Ordinul 310/2019 privind nominalizarea și autorizarea punctelor de debarcare și centrelor de primă vânzare pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale

Punctele de debarcare (PD) și centrele de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește din specia calcan, obținute din pescuit comercial în Marea Neagră, din județul Constanța sunt:

Tabel nr. 13 – Puncte de debarcare (PD) și centre de primă vânzare (CPV) pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește din specia calcan, obținute din pescuit comercial în Marea Neagră

Denumirea	Localitatea	Destinația	
		PD	CPV
LMC Maritim - S.R.L. - Mangalia	Localitatea Mangalia, pescărie - pod mobil, județul Constanța	x	x
Pescanav Serv - S.R.L. - Ușa din Vama	Localitatea Vama Veche, la nord de plaja turistică, județul Constanța	x	x
Carmen Tina - S.R.L. - Olimp	Localitatea Olimp, lot Olympus 1, județul Constanța	x	x
Remico - S.R.L. - Epava	Localitatea Costinești, plaja zona nord	x	-
Remico - S.R.L. - Costinești	Localitatea Costinești, Str. Bazarului nr. 4, județul Constanța	-	x
II Guta Florin-Mihai - Eforie Sud	Localitatea Eforie Sud, Str. Mării nr. 110, județul Constanța	x	-
Sarda Fish - S.R.L. - Agigea	Localitatea Agigea, cherhana, județul Constanța	x	x
Prezent - S.R.L. - Mamaia	Localitatea Constanța, bd. Mamaia nr. 306, județul Constanța	x	x
Dec Fish - S.R.L. - Grindul Lupilor	Localitatea Sinoe, Str. Școlii nr. 22	-	x
Dec Fish - S.R.L. - Edighiol	Vărsarea lacului Sinoe în mare, județul Constanța	x	-

Sursă: Ordinul 310/2019 privind nominalizarea și autorizarea punctelor de debarcare și centrelor de primă vânzare pentru debarcarea și comercializarea capturilor de pește obținute din pescuit comercial în habitatele piscicole naturale

De asemenea sunt stabilite o serie de restricții cu privire la pescuitul comercial, recreativ/sportiv și familial al speciilor de pești și al altor viețuitoare acvatice vii, care sunt actualizate anual în baza *Ordinelor privind stabilirea perioadelor și zonelor de prohibiție a pescuitului, precum și a zonelor de protecție și refacere biologică a resurselor acvatice vii.*

Resurse ale solului

Conform INS, **fondul funciar** "este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte". În județul Constanța, **fondul funciar** era format la sfârșitul anului 2019 din **710.576 ha**, din care 79,17% era teren agricol.

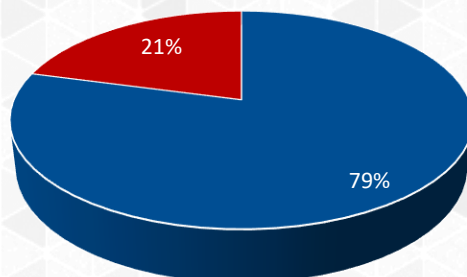
Terenul agricol județean este predominant de **teren arabil** (85,97% din terenul agricol existent) și de **pășuni** (11,15% din terenul agricol).

Terenul neagricol din județ este ocupat în cea mai mare parte de **ape și ape cu stuf** (29,77% din terenul neagricol existent), de **păduri și alte terenuri forestiere** (24,74% din terenul neagricol) și de **construcții și curți** (24,62%).

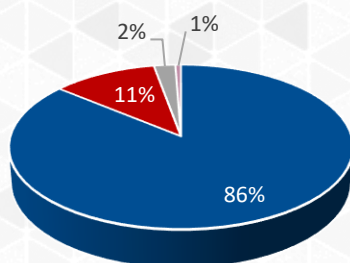
Figura nr. 36 – Structura suprafeței fondului funciar, după modul de folosință, 2019

Suprafața fondului funciar

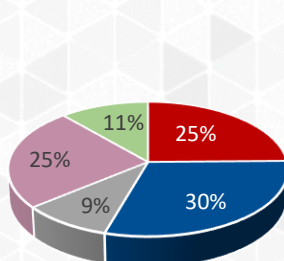
■ Agricola ■ Terenuri neagricole

Suprafața agricolă

■ Teren arabil
■ Pașuni
■ Vii
■ Livezi

Terenuri neagricole

■ Paduri și alte terenuri forestiere
■ Terenuri cu ape și ape cu stuf
■ Căi de comunicații și căi ferate
■ Terenuri ocupate cu construcții și curți
■ Terenuri degradate și neproductive

Sursă: Prelucrarea consultantului, date D.A.J. Constanța

Conform ultimelor date disponibile oferite de Institutul Național de Statistică, din totalul **fondului funciar** de la sfârșitul anului 2014, o pondere semnificativă (**80,13%**) se afla în **proprietate privată**. În ceea ce privește **terenul agricol** din județ, **96,02%** se afla în **proprietate privată**, iar din **terenul neagricol** doar **20,61%** era în **proprietate privată**.

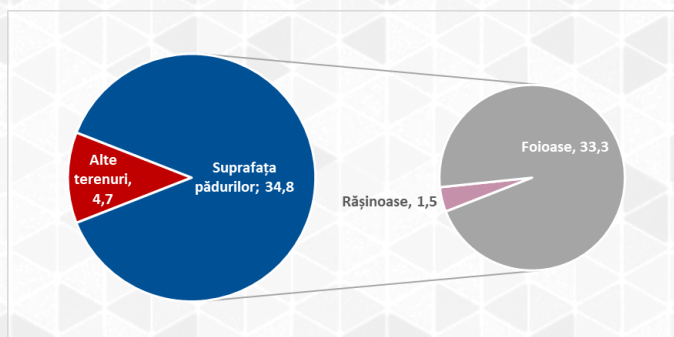
Suprafetele forestiere

În anul 2019, **suprafața fondului forestier** în județul Constanța a fost de 39,5 mii ha, din care 34,8 mii ha reprezintă suprafața pădurilor, în compoziția cărora predomină foioasele (33,3 mii ha).

La nivel județean - Direcția Silvică Constanța administrează fondul forestier prin cele 4 ocoale silvice din subordine:

- **Ocolul Silvic Murfatlar** (Dumbrăveni, Șipote, Hagieni, Basarabi, Olten) – deține o suprafață de 8678 ha – fiind format din 90 % arbori din specia foioase si 10% din specia foioase.
- **Ocolul Silvic Cernavodă** (Adamclisi, Zorile, Urluia, Aliman, Vlahi, Abrud, Rasova, Seimeni) – deține o suprafață de 9599 ha fond forestier
- **Ocolul Silvic Băneasa** (Canaraua Fetii, Carvăn, Goruni, Lipnița, Oltina, Ion Corvin, Negureni) – deține o suprafață de 11898 ha
- **Ocolul Silvic Hârșova** (Crucea, Gălbiori, Târgușor) - deține o suprafață de 8090 ha de fond forestier

Figura nr. 37 – Structura suprafeței fondului forestier, 2019

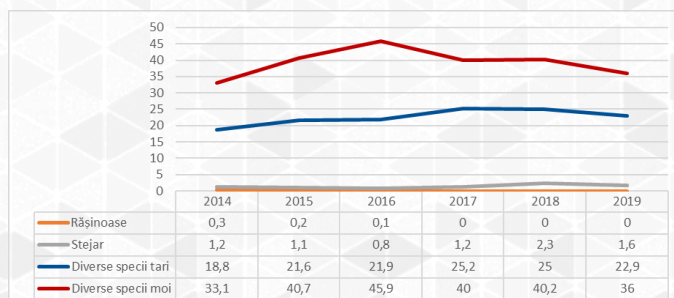
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR301A)

Suprafața fondului forestier a crescut în perioada 2014-2019 cu 1,28%, datorită creșterii suprafeței pădurilor de foioase (+3,42%).

În anul 2019 au fost executate **regenerări artificiale** pe 123 ha, dublu față de anul anterior, însă în scădere cu 6,82% față de anul 2014. Regenerările artificiale realizate în județul Constanța au fost doar de foioase.

Volumul de lemn recoltat în județul Constanța este de 60,5 mii m³, în creștere cu 13,30% față de anul 2014. Situația volumului de lemn recoltat în ultimii 6 ani este prezentat în figura de mai jos:

Figura nr. 38 – Volumul de lemn recoltat în județul Constanța în perioada 2014-2019 (mii m³)

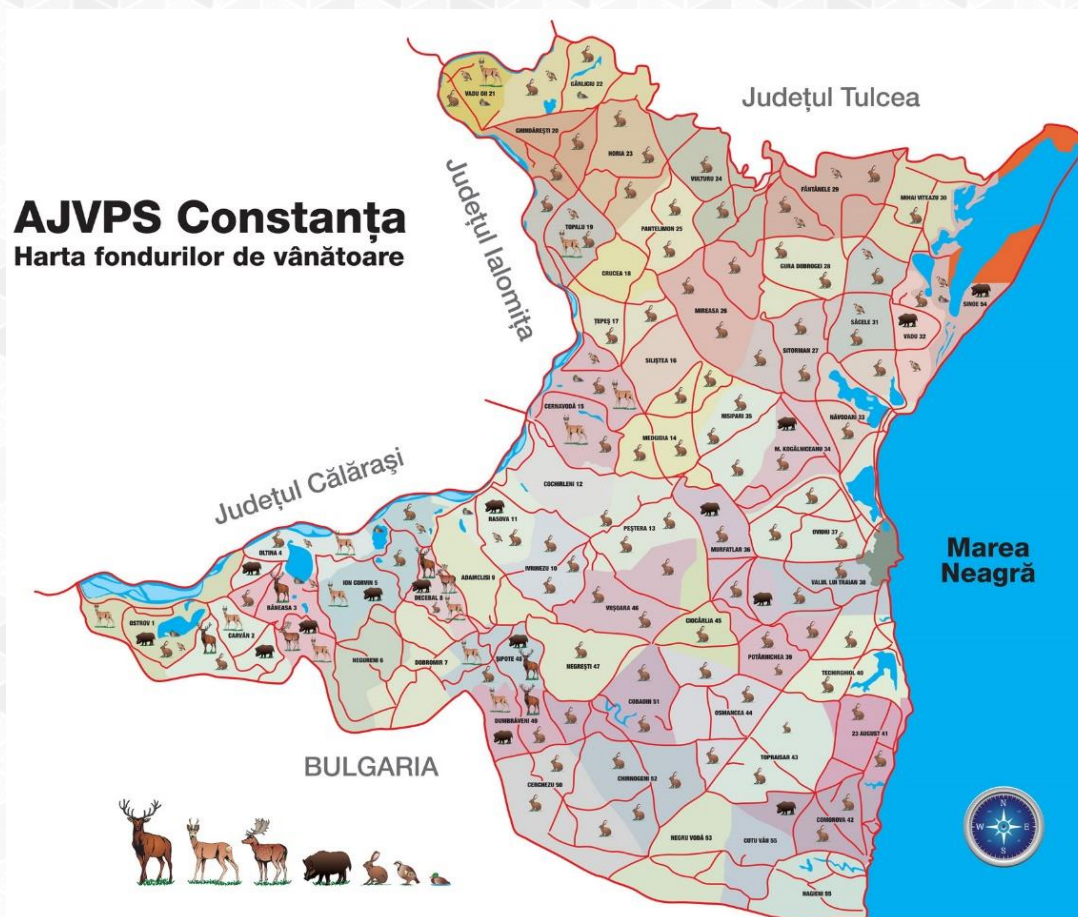
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR306A)

Vânătoarea și protecția fondului cinegetic

Conform Legii 407/2006 vânătorii și a protecției fondului cinegetic, fauna de interes cinegetic este resursă naturală regenerabilă, bun public de interes național și internațional, iar exercitarea vânătorii se face în scopul asigurării echilibrului ecologic, ameliorării calității populațiilor faunei de interes cinegetic, cercetării științifice, precum și în scop didactic sau recreativ-sportiv.

Speciile cinegetice se vânează în numărul, în locurile, prin metodele, în perioadele și cu mijloacele admise de lege. În județul Constanța, există 52 fonduri de vânătoare reprezentate în continuare:

Figura nr. 39 – Harta fondurilor de vânătoare

Sursă: Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Constanța

Resurse regenerabile de energie

Prin utilizarea energiilor regenerabile, eoliană, solară, geotermală, nucleară, biomasă și alte energii alternative, este protejat mediul natural iar teritoriile se dezvoltă eficient și sustenabil.

În ceea ce privește **energia eoliană**, în județul Constanța, capacitatea totală produsă a fost de **1.625 MW**, parcurile eoliene fiind în 17 din cele 70 UAT-uri, respectiv: Cernavodă, Chirnogeni, Cobadin, Crucea, Cuza Vodă, Horia, Nicolae Balcescu, Fântânele, Mihai Viteazu, Târgușor, Pantelimon, Pecineaga, Peștera, Siliștea și Tortoman. Unul dintre cele mai mari parcuri eoliene este în **zona Cogealac-Fântânele** cu o capacitate totală instalată de 693 MW. De asemenea, județul are și o **stație de stocare a energiei solare și eoliene** în cadrul parcului eolian Wind Farm EDPR

Cobadin, care are o capacitate de stocare de 1MW. Stocarea de energie produsă în exces se realizează prin bateriile din litium, care sunt folosite și de către constructorii de autoturisme electrice.

Energia geotermală reprezintă energia stocată sub formă de căldură sub stratul solid al suprafeței terestre. **Biomasa** reprezintă partea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură, inclusiv substanțele vegetale și animale, silvicultură și industriile conexe, precum și partea biodegradabilă a deșeurilor industriale și urbane, fiind resursa regenerabilă cea mai abundentă de pe planetă.

În privința energiei din biomasă, potrivit *Raportului privind evaluarea potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente* (2015), elaborat de Ministerul Energiei, în județul Constanța, există un potențial energetic din biomasă lemnoasă de 0,73 TJ, un potențial energetic din biomasă vegetală de 124,34 TJ și un procent din suprafață cu potențial geotermal de 100% (1.589 TJ).

Energia nucleară este utilizată în cadrul **centralei nucleare-electrice de la Cernavodă**. Anual, centrala de la Cernavodă produce aproximativ 20% din producția totală de energie a României. Aceasta contribuie la reducerea emisiilor de gaz, cu aproximativ 10 milioane de tone anual²¹.

Resurse turistice naturale

Județul Constanța dispune de o gamă variată de atracții turistice naturale care oferă posibilitatea diversificării formelor actuale de turism²².

Apa de mare constituie un factor important de cură în forme specifice (baia în apă de mare și talasoterapia), având în vedere compoziția chimică, salinitatea relativ redusă comparativ cu cea a altor mări, contrastul termic cu aerul și acțiunea valurilor.

De asemenea, apa de mare creează cadrul propice practicării sporturilor nautice, plonjărilor subacvatice sau croazierelor.

Plaja asigură condiții excelente pentru cura heliomarină (băi de soare, băi de mare, băi de nisip), având în vedere orientarea spre Est și Sud - Est, ceea ce determină o îndelungată expunere la soare (circa 10 ore pe zi), coborârea în mare cu o pantă lină, lățimea relativ mare, calitatea nisipului (tip, puritate, granulație și grad de uscare).

Lacurile cu apă dulce din zona litoralului îmbogățesc aspectul peisagistic al zonei și sunt importante pentru agrement. Majoritatea stațiunilor estivale din județ cuprind în organizarea lor un lac pe malurile căruia a fost instalată baza materială pentru sporturile nautice.

Vegetația este specifică zonei de stepă, cu păduri de foioase în care se remarcă arbori precum stejarul brumăriu sau pufos, cer, mojdrean, cărpiniță etc., formând deseori asociații forestiere cu valoare științifică deosebită și declarate drept "rezervații naturale" (pădurile Hagieni, Dumbrăveni, Esehioi, Cetate sau Bratca). Pe lângă însemnătatea științifică, acestea au și o importantă valoare pentru turism, acestea reprezentând locuri de recreere și odihnă, dar și peisaje atractive.

Cursul Inferior al Dunării reprezintă o importantă atracție turistică, prin valoarea peisagistică, științifică, piscicolă, cât și prin cea de cale de transport turistic și de agrement.

²¹ Conform studiului *Improving Energy Efficiency in Constanța (2013)*

²² Sursa: Strategia integrată de Dezvoltare Durabilă a Turismului în Județul Constanța, 2019 - 2028

De asemenea, în județ sunt și **factori naturali terapeutici**, precum: ape minerale (Mangalia, Saturn, Venus, Neptun, Eforie Nord, Hârșova), ape termo-minerale (aliniamentul Hârșova – Topalu – Capidava – Ghindărești), lacuri sărate (Mlaștina Hergheliei, Lacul Techirghiol), nămoluri terapeutice (Techirghiol, Nuntași, Tatlageac, Agighiol, Agigea),

Podgorii: relieful zonei format dintr-o alternanță de coline și terenuri plane, la care se adaugă climatul continental cu veri fierbinți și un sol fertil ce conține toate elementele chimice de care vița de vie are nevoie, creează premisele pentru producerea unui vin de calitate. În județul Constanța se regăsesc podgoriile Murfatlar, Ostrov și Istria-Babadag (parțial). În cadrul acestora se află 8 centre viticole (Istria, Cernavodă, Medgidia, Murfatlar, Aliman, Băneasa, Ostrov și Oltina), iar exterior acestora, încă 5 centre viticole independente (Dăeni, Hârșova, Mangalia, Adamclisi, Chirnogeni).

Arii naturale protejate: au fost identificate 24 de situri de protecție specială avifaunistică (SPA) și 27 de situri de importanță comunitară (SCI). La acestea se adaugă 24 de rezervații și monumente ale naturii și Rezervația Biosferei Delta Dunării (doar o foarte mică parte din sudul rezervației este în județul Constanța).

Sustenabilitatea exploatărilor

Sustenabilitatea exploatărilor resurselor naturale este o preocupare majoră la nivelul Uniunii Europene. Resursele naturale, indiferent dacă sunt regenerabile sau neregenerabile, joacă un rol esențial în creșterea calității vieții cetățenilor și implicit în economia unei țări care trebuie să asigure o utilizare durabilă a acestora, dar și o economie circulară în care nimic nu este irosit.

În acest context, este necesară o schimbare de paradigmă, respectiv renunțarea la modelul liniar „extrage – produce – consumă – aruncă” care se bazează pe producție și consum nelimitat de resurse conducând la cicluri de viață reduse, supraproducție, acumularea deșeurilor, consumarea și supraexploatarea resurselor naturale. Este necesară introducerea unui model circular, în concordanță cu tratatele semnate și directivele instituțiilor Uniunii Europene precum noul pact european Green Deal sau Pactul Ecologic European care îți propune să transforme Europa în primul continent neutru din punct de vedere al climei și poluării, până în 2050.

În prezent, la nivelul exploatărilor de resurse în județul Constanța întâlnim următoarele limitări dar și preocupări:

La nivelul *pădurilor*:

- Fragmentarea ecosistemelor forestiere, proces început cu aproximativ 200 de ani în urmă, când părți importante din păduri au fost defrișate pentru a fi transformate în pășuni și teren arabil. În ultimii ani s-a reușit stoparea și inversarea fenomenului, astfel în perioada 1980-2019 au fost incluse în fondul forestier și au fost împădurite peste 10.000 ha terenuri preluate din agricultură;
- Schimbările climatice au provocat o accentuare a uscării unor specii de arbori din pădurile județului.

La nivelul *resurselor minerale* utile:

- Eficiența economică și cota de piață a resurselor minerale (apă minerală terapeutică, calcar industrial și de construcții, calcar marnos, cretă, dolomită, loess, nămoluri terapeutice, nisip

și pietriș, șisturi cristaline și șisturi verzi) sunt foarte scăzute luând în considerare dotarea insuficientă cu echipamente și dotări tehnice a infrastructurii de exploatare;

- La nivel județean au fost dezvoltate și implementate o serie redusă de măsuri de evitare a producerii de deșeurii și reciclare în timpul exploatării resurselor minerale, ceea ce conduce la accentuarea poluării solului și a apei;
- Fenomenul de supraexploatare/ exploatare ineficientă a resurselor minerale conduce la o epuizare accentuată a acestora;
- Sectorul industriilor înregistrează o scădere din punct de vedere al dezvoltării infrastructurii de prelucrare a resurselor minerale post-extracție;
- Lipsesc proceduri legale cu privire la limitarea / interzicerea comercializării resurselor minerale în străinătate, în favoarea punerii în valoare a acestora la nivel național (ex. exploatarea nămolului).

La nivelul *resurselor de hidrocarburi: petrol și gaze naturale*:

- Resursele de petrol și gaze sunt exploatate insuficient, în condițiile în care platforma Mării Negre deține importante resurse de hidrocarburi și minerale care pot fi puse în valoare;
- Se înregistrează preocupări pentru modernizarea industriei chimice și petrochimice în scopul eficientizării exploatărilor resurselor de hidrocarburi.

La nivelul *resurselor de ape subterane*:

- Au fost semnalate depășiri ale parametrilor pentru nitrați, cloruri, amoniu și, sporadic, pentru indicatorii bacteriologici pentru resursele de ape subterane din județ;
- Există riscul poluării apelor subterane având în vedere fenomene meteorologice periculoase la nivelul județului Constanța;
- Activitățile intense din agricultură și industrie la nivel județean au un impact negativ asupra mediului prin scăderea calității apelor subterane.

La nivelul *resurselor de ape supratereane*:

- Resurselor de ape supratereane sunt slab exploatate în raport cu volumul lor la nivel județean;
- Până în prezent nu au fost dezvoltate și implementate soluții de captare a energiei produse de valuri, astfel încât această sursă de energie nu a fost încă exploatată.

La nivelul *activității de pescuit*:

- Se impune introducerea de restricții clare cu privire la pescuitul comercial, recreativ și familial al speciilor de pești prin emiterea mai multor ordine de stabilire a perioadelor și a zonelor de prohibiție a pescuitului;
- Activitățile de pescuit industrial conduc la amenințarea unor specii de floră și faună marină la nivel județean;
- Sunt necesare facilități de infrastructură de porturi cu dane specializate și spații de depozitare precum și locații pentru organizarea primei vânzări a peștelui, având în vedere faptul că în prezent, navele de pescuit folosesc pentru debarcare porturile Constanța și Mangalia, dar nici unul din acestea nu deține facilități de deservire a navelor de pescuit.

La nivelul *suprafețelor agricole*:

- Calitatea terenurilor cu potențial agricol se clasează doar la categoria III și IV de calitate având în vedere faptul că în județul Constanța majoritatea suprafețelor agricole au pH slab alcalin;
- Se observă o tendință de degradare a solurilor, motiv pentru care sunt necesare măsuri de prevenire a degradării și eroziunii solurilor și măsuri de stabilizarea funcțiilor solurilor;
- Schimbările climatice (veri toride, lipsa ploilor) afectează direct calitatea suprafețelor supuse exploatărilor agricole prin apariția fenomenului de secetă;
- Se observă fenomene dăunătoare resurselor naturale prin creșterea producției agricole ca rezultat al cererii mari de produse agricole la nivel național.

Prezența suprafețelor destinate agriculturii ecologice asigură premisele dezvoltării unei agriculturi competitive prin utilizarea durabilă a resurselor. Direcțiile de acțiune urmărite de Pactul Ecologic European, pentru care se vor elabora și actualiza legislații moderne care au ca principală preocupare protejarea mediului, vor cuprinde²³:

- Biodiversitate – Măsuri menite să protejeze ecosistemul nostru fragil;
- De la fermă la consumator – Modalități de a asigura un lanț alimentar mai durabil;
- Agricultură sustenabilă – Sustenabilitate în agricultura europeană și mediul rural prin Politica Agricolă Comună;
- Energie curată – Utilizarea surselor regenerabile de producere a energiei;
- industrie durabilă – Modalități de a asigura cicluri de producție mai durabile, care respectă mai mult mediul înconjurător;
- Construcții și renovare – Nevoia ca sectorul construcțiilor să devină mai curat;
- Mobilitate durabilă – Promovarea unor mijloace de transport mai durabile;
- Eliminarea poluării – Măsuri menite să reducă poluarea rapid și eficient;
- Acțiuni privind clima – Programe și acțiuni prin care Uniunea Europeană să devină un spațiu neutru din punct de vedere al poluării până în 2050.

2.1.3. Riscurile și hazardurile naturale

Schimbările climatice înregistrate în ultima perioadă de timp accelerează producerea dezastrelor naturale. În acest context, conștientizarea și înțelegerea riscurilor naturale, alături de creșterea rezilienței administrației publice și a societății umane în ansamblu reprezintă modalitățile cele mai eficiente de răspuns. Prin **risc** se înțelege nivelul de pierderi preconizat, în sens probabilistic, estimat în victime, proprietăți distruse, activități economice întrerupte, impact asupra mediului datorită manifestării unui **hazard** într-o anumită zonă și cu referire la o anumită perioadă de timp.²⁴

Hazardul natural reprezintă o manifestare extremă a unor fenomene naturale, cum ar fi cutremurele, furtunile, inundațiile, alunecările de teren, secetele, care au o influență directă asupra vieții fiecărei persoane, asupra societății și a mediului înconjurător în ansamblu.

După modul de formare, hazardul natural poate fi:

²³ Sursa: <https://greendeal.ro/>

²⁴ Sursa: Hotărârea 642/2005 pentru aprobarea Criteriilor de clasificare a unităților administrativ-teritoriale, instituțiilor publice și operatorilor economici din punct de vedere al protecției civile, în funcție de tipurile de riscuri specific

- **exogen:** a cărui acțiune este generată de factorii climatici, hidrologici, biologici etc. În această categorie sunt incluse: *hazarduri climatice, hidrologice, geomorfologice, oceanografice, biologice, biofizice și astrofizice;*
- **endogen:** a cărui acțiune este generată de energia provenită din interiorul planetei. În această categorie sunt incluse *cutremurele și erupțiile vulcanice.*

Inundații

Inundațiile pot fi provocate de fenomene naturale, accidentale sau de activități umane și au efecte negative atât sociale (victime umane, distrugeri de bunuri, reducerea ritmului de dezvoltare a zonelor afectate) cât și ecologice (degradarea mediului ambiant, a versanților, a peisajului, poluarea apelor). Hărțile de hazard și risc la inundații se elaborează ca parte componentă a planurilor de management al riscului la inundații pe bazine hidrografice, sunt părți componente ale documentației de amenajare a teritoriului județean. Harta de risc la inundații este documentul pe baza căruia consiliul județean poate declara un areal ca zonă de risc potențial la inundații.

Elaborarea hărților de hazard la inundații se realizează de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice - Departamentul pentru ape, păduri și piscicultură, prin Administrația Națională "Apele Române".

Administrația Bazinală de Apă Dobrogea – Litoral a desemnat sectorul de litoral **Mangalia-Costinești** (în jur de 20 km) cu risc crescut de inundații. De asemenea **zonele Mangalia, Năvodari, Corbu și Limanu** prezintă un risc de inundații de nivel mediu.

Inundații pot apărea și în afara zonei de litoral:

- **când crește Dunărea:** Ostrov, Izvoarele, Dunăreni, Vlahii, Rasova, Cochirleni, Cernavodă, Seimeni, Capidava, Topalu, Ghindărești, Hârșova, Vadu Oii, Ciobanu și Gârliciu;
- **când crește debitul râurilor interioare:** Băneasa, Cerchezu, Independența, Plopeni, Chirnogeni, Cotu Văii, Vârtop, Albești, Agigea, Eforie, Moșneni, Pietreni, Peștera, Făclia, Ștefan cel Mare, Nicolae Bălcescu, Băltăgești, Runcu, Cogeașca, Tariverde, Nuntași, Istria și Mihai Viteazu.

Conform *Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor al județului Constanța – 2019²⁵*, starea tehnică și funcțională a lucrărilor de apărare împotriva revărsărilor sau scurgerilor de pe versanți este bună, cu excepția a două dintre lucrări a căror stare este necorespunzătoare (Dig Seimeni Mari, Dig Topalu II).

Furtuni și tornade

Furtunile, tornadele, ca perturbări severe ale atmosferei provoacă multe distrugeri. În zonele **stațiunii Costinești și a Municipiului Constanța** s-au declanșat mai multe furtuni de-a lungul timpului, fiind zone de întâlnire a vânturilor și a curenților marini.

Eroziunea țărmurilor și a plajelor

În zonele **Eforie, Mangalia, Mamaia, Limanu și Costinești** este întâlnit fenomenul de eroziune a țărmurilor și a plajelor.

²⁵ Sursa: ISU Dobrogea – Anexa nr.8 aferentă Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor al județului Constanța – 2019

Alunecări de teren

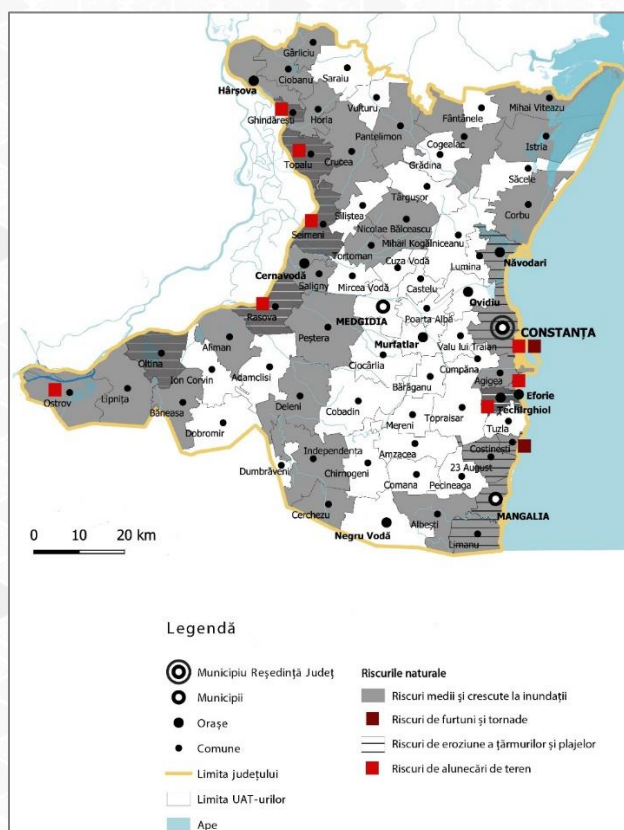
Pe teritoriul județului Constanța, alcătuirea geologică a solurilor și apariția fenomenelor hidrometeorologice periculoase determină pericolul frecvent al unor alunecări de teren. Din cauza condițiilor hidrometeorologice nefavorabile și ca urmare a neexecutării lucrărilor de drenare și stabilizare, în ultimii ani au apărut noi fenomene de alunecări sau au fost reactivate și amplificate unele alunecări de teren mai vechi, cum este cazul alunecărilor de teren semnalate în comuna Cumpăna.

Zonele costiere, fluviale și maritime în care apare pericolul de producere a unor surpări și prăbușiri de teren sunt Faleza Nord – municipiul Constanta, faleza Eforie Sud, Tuzla, Costinești și 23 August, Zona Ghindărești, Topalu, Capidava; Zona Dunărea-Seimeni; Zona Cochirleni-Rasova; Zona Dunareni-Oltina; Zona Dobromir-Zorile-Sipote²⁶.

De asemenea, zona costieră cuprinsă între Poarta 1 și Poarta 6 Port Constanța este supusă riscului producerii unor alunecări-prăbușiri de teren cu implicații majore.

Sinteza principalelor tipuri de hazarduri cu evidențierea riscurilor aferente pentru județul Constanța este reflectată în harta următoare:

Figura nr. 40 – Harta de hazarduri și riscuri (la inundații, furtuni și tornade, eroziune a țărmurilor, alunecări de teren) la nivelul județului Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

²⁶ Sursa: Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Constanța – Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al județului Constanța – ediția 2019

Secetă

Din cauza lipsei ploilor, a vânturilor uscate, sunt afectate plantele, în special culturilor agricole.

Blocaje de ghețuri

Acestea pot apărea iarna, pe **Canalul Dunăre-Marea Neagră și Canalul Poarta Albă-Midia Năvodari**.

Cutremure

Județul Constanța este în zona seismică 7. Această zonă prezintă un risc scăzut de producere a unor dezastre naturale majore.

Poluarea fonică și efectele asupra sănătății și calității vieții

Poluarea fonică provoacă o serie de efecte la nivelul organismului uman, de la ușoare oboseli auditive până la stări nevrotice grave și chiar traumatisme ale organului auditiv. Sunetele cu o frecvență mai ridicată sunt mai periculoase decât cele cu o frecvență joasă.

Omul percepe sunete cu o frecvență între 16 și 20.000 vibrații pe secundă și cu o intensitate între 0 și 120 db. Zgomotul produs de o convorbire se situează între limitele de 30 și 60 db. Nivelul de 20-30 db este inofensiv pentru organismul uman, acesta fiind fondul sonic normal. Sunete de 130 decibeli provoacă senzația de durere iar la 150 db zgomotul este insuportabil.

Poluarea fonică ocupă unul din primele locuri în ceea ce privește îngrijorarea comunității în privința riscurilor de mediu de viață, alături de poluarea atmosferică, lipsa dotărilor edilitare și managementul inadecvat al deșeurilor. Principalele surse de deranj identificate sunt traficul, comportamentul inadecvat al vecinilor, obiectivele comerciale (în special discotecile și barurile) și cele industriale. În privința gradului de deranj, cel sever predomină în cazul zonelor limitrofe arterelor de trafic intens, iar cel moderat este specific zonei rezidențiale.

Din iulie 2019 a intrat în vigoare Legea nr. 121/2019 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, care abordează unitar la nivel național evitarea, prevenirea sau reducerea efectelor dăunătoare, inclusiv a disconfortului, cauzate de expunerea populației la zgomotul ambiant, prin implementarea progresivă a următoarelor măsuri:²⁷

- a) determinarea expunerii la zgomotul ambiant, prin realizarea cartării zgomotului;
- b) asigurarea accesului publicului la informațiile cu privire la zgomotul ambiant și la efectele sale;
- c) adoptarea, pe baza rezultatelor cartării zgomotului, a planurilor de acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiant, unde este cazul, în special acolo unde nivelurile de expunere pot cauza efecte dăunătoare asupra sănătății umane, și pentru a menține nivelurile zgomotului ambiant sub valorile-limită definite conform legislației aplicabile, în situația în care acestea nu sunt depășite.

Legea stabilește cadrul general pentru dezvoltarea măsurilor de reducere a zgomotului emis de sursele principale de zgomot, care se referă în special la vehiculele rutiere, feroviare și de infrastructura acestora, de aeronave, de echipamentele industriale și de cele destinate utilizării în exteriorul clădirilor, precum și de mașinile industriale mobile.

²⁷ Legea 121/2019 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, Art. 1(1)

Harta strategică de zgomot reflectă evaluarea globală a expunerii la zgomot dintr-o zonă dată, cauzat de surse diferite de zgomot sau pentru a stabili previziuni generale pentru o astfel de zonă²⁸.

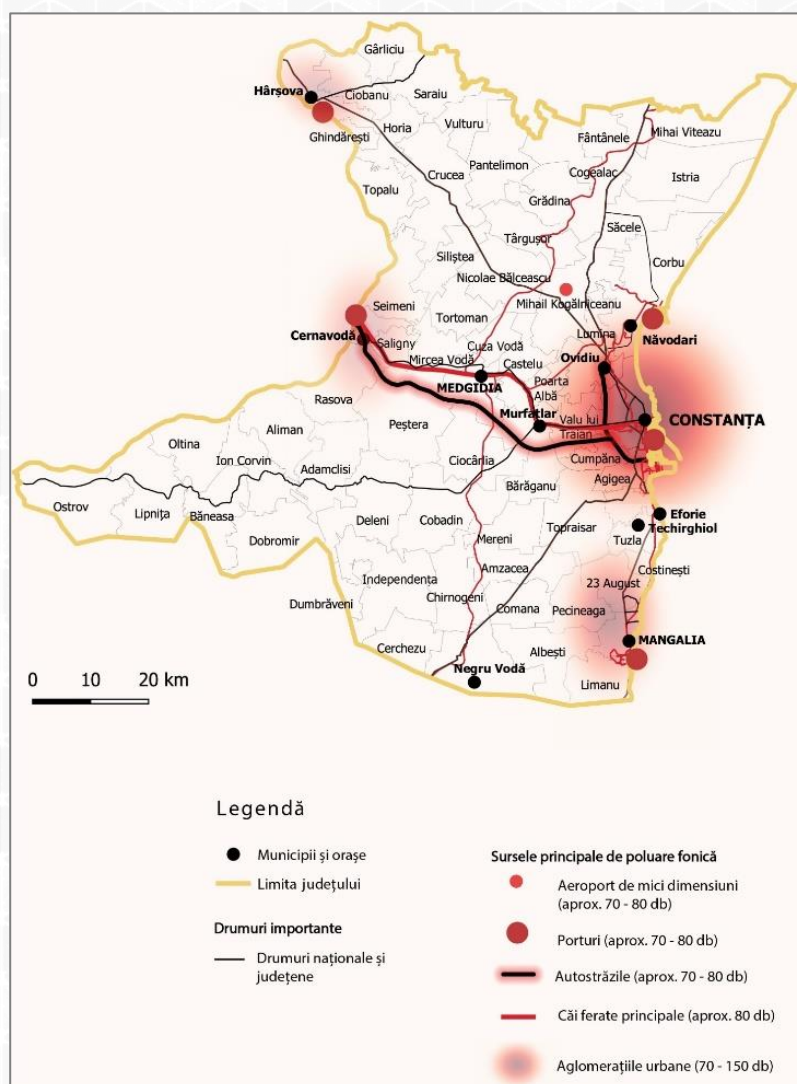
Elaborarea hărților strategice de zgomot și aprobarea datelor aferente acestora este prevăzută a fi realizată până la data de 30 iunie 2022 pentru toate aglomerările, drumurile principale, căile ferate principale și aeroporturile principale.

Conform APM Constanța, cartarea zgomotului și elaborarea hărților strategice de zgomot și a planurilor de acțiune la nivelul județului, s-au realizat inițial de către Primăria Municipiului Constanța, pentru "Aglomerarea Constanța", Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” SA Constanța pentru Portul Constanța, Ministerul Transporturilor – Compania Națională de Căi Ferate "CFR" S.A. (în calitate de administrator al Tronsonului de cale ferată Palas – Saligny – 49 km), CN de Autostrăzi și Drumuri Naționale SA pentru drumurile principale cu un trafic mai mare de 6.000.000 de treceri de vehicule pe an.

În perioada 2015-2016, au fost refăcute hărțile de zgomot și planurile de acțiune la nivelul județului Constanța de către Primăria Municipiului Constanța și de către Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” SA Constanța pentru Portul Constanța și Portul Tomis. În cursul anului 2018 au fost actualizate hărțile strategice de zgomot pentru municipiul Constanța, cartierul Palazu Mare și stațiunea Mamaia și au fost actualizate hărțile strategice de zgomot și a fost revizuit Planul de acțiune pentru reducerea zgomotului de către Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” SA Constanța pentru Portul Constanța.

Elaborarea hărților strategice de zgomot pentru aglomerări presupune cartarea separată pentru indicatori ai nivelului de zgomot L_{zsn} (zi-seară-noapte) și L_n (noapte) a următoarelor surse de zgomot: traficul rutier, traficul

Figura nr. 41 – Harta de zgomot a județului Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

²⁸ Conform legii 121/2019 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant

feroviar, aeroportului, zone industriale în care se desfășoară activități care intră sub incidența Directivei IED, porturi.

O evidențiere a principalelor zone cu expunere la zgomot din județul Constanța pe bază hărților întocmite până la acest moment este reflectată în harta alăturată:

În contextul riscurilor cu care se confruntă teritoriul județului Constanța, un risc notabil este cel al depopulării zonelor rurale, în special a celor lipsite de resurse naturale care ar putea fi valorificate pentru dezvoltarea zonală. Schimbările demografice printre care se includ și *îmbătrânirea populației, scăderea numărului de tineri și o rată scăzută a natalității*, reprezintă una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă Uniunea Europeană. Rezultatul manifestării riscurilor generate de schimbările demografice în zonele lipsite de atu-uri naturale îl reprezintă apariția zonelor cu handicapuri naturale și demografice grave.

O primă analiză a teritoriului din punctul de vedere al constrângerilor naturale s-a realizat în perioada de programare 2014 – 2020, pe baza delimitărilor stabilite de statele membre pentru plățile prevăzute pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice. În urma studiului realizat, UAT-urile din România au fost încadrate în funcție de următoarele categorii²⁹:

- zone montane;
- zone, altele decât zonele montane, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative;
- alte zone care se confruntă cu constrângeri specifice.

La nivelul județului Constanța, singurele UAT-uri care nu au fost încadrate în zone cu constrângeri, indiferent de natura acestora, sunt: orașele *Murfatlar (denumire anterioară Basarabi)* și *Cernavodă* și comunele *Poarta Albă* și *Râșova*. UAT-urile încadrate în categoria zonelor cu constrângeri specifice sunt: *Corbu, Istria, Mihai Viteazu și Săcele*, restul UAT-urilor din județ fiind zone cu constrângeri semnificative.

Tip handicap	handicap demografic scăzut	handicap demografic mijlociu	handicap demografic ridicat
handicap natural ridicat	3 - mediu	4 – mediu spre ridicat	5 - ridicat
handicap natural mijlociu	2 – scăzut spre mediu	3 - mediu	4 - mediu spre ridicat
handicap natural scăzut	1 - scăzut	2 – scăzut spre mediu	3 - mediu

Analiza zonelor rurale care s-ar putea încadra în categoria *"zone cu handicapuri naturale și demografice grave"*³⁰ a pornit de la stabilirea criteriilor care definesc cele două tipuri de handicap.

²⁹ Sursa: MADR - Studiu cu privire la delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și ajustarea (fine-tuning) zonelor

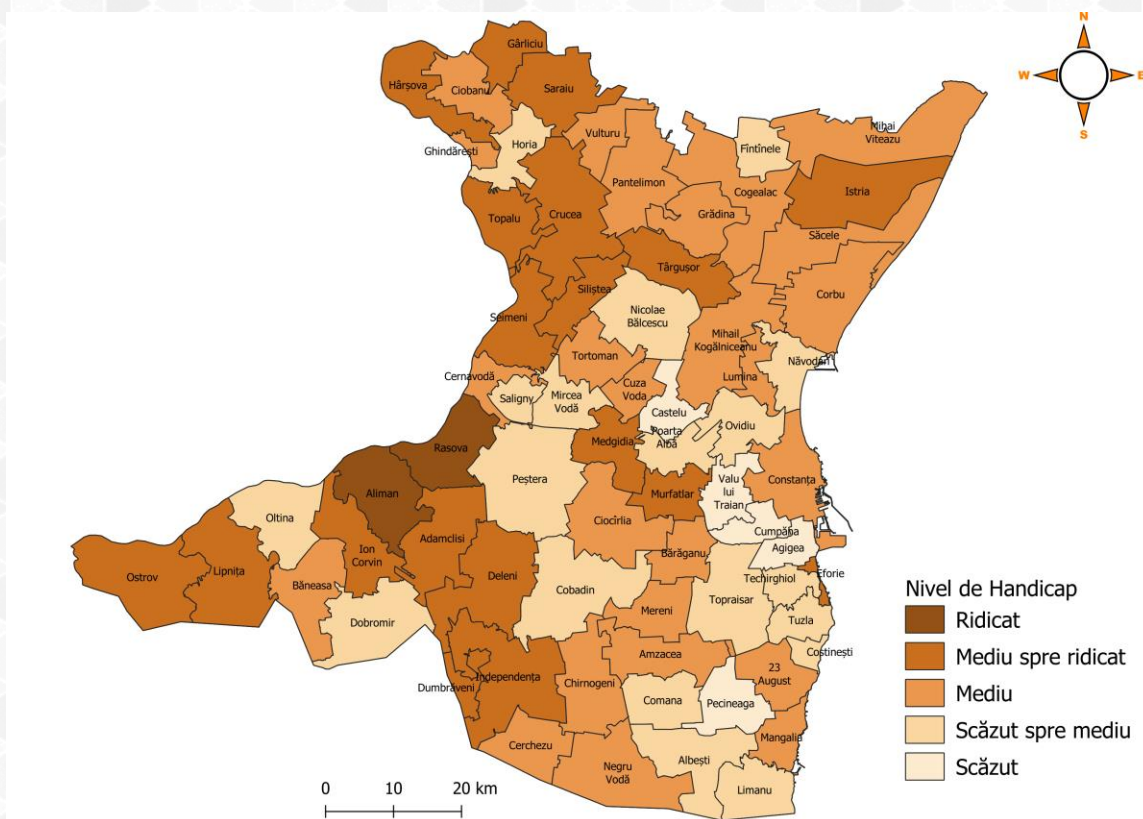
³⁰ Nota: Analiza s-a realizat pe baza unei metodologii proprii, în contextul în care nu a fost identificată o definiție precisă a termenului *"handicapuri demografice grave și permanente"* menționat în articolul 174 din TFUE și nici nu au fost identificați indicatori statistici care să susțină această definiție.

În urma analizei pe tipuri de handicap, UAT-urile au fost structurate pe 3 categorii pe fiecare tip de handicap analizat iar harta zonelor cu handicapuri naturale și demografice din județul Constanța evidențiază aceste zone pe o scală de la 1 – 5, unde 1 reprezintă UAT-uri cu handicap natural și demografic scăzut iar 5 reprezintă handicap natural și demografic ridicat, scalele intermediare reprezentând combinații între tipurile de handicap și nivelul de importanță al acestora.

Pentru identificarea zonelor cu handicapuri naturale, au fost analizate prin prisma potențialului zonei pentru diverse tipuri de culturi (*cereale păioase, porumb, floarea soarelui, soia, rapiță, cartofi, sfeclă de zahăr, mazăre, fasole, lucernă, trifoi, pășuni, fânețe, legume, plante medicinale, flori, struguri de masă, orez, năut, mazărice, lupin, ricin, în pentru ulei*), cu luarea în considerare a terenului (irigat sau neirigat), dar și potențialul pentru desfășurarea activităților de procesare carne (*pentru bovine, suine, ovine/ caprine, în sistem închis sau pășunat liber*) și procesare lapte (*sistem închis sau pășunat liber*), în cadrul sau în afara fermei.

Pentru identificarea zonelor cu handicapuri demografice, au fost analizate tendințele pentru un set de indicatori, respectiv populația totală, populația activă, populația vârstnică și numărul născuților vii.

Figura nr. 42 – Harta de zonelor cu handicapuri naturale și demografice din județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

2.1.4. Energie și eficiență energetică

Nevoia de energie, raport consum / producție

Energia stă la baza evoluției și dezvoltării oricărei societăți, având rol esențial în producția de bunuri și prestarea de servicii, facilitând astfel obținerea bunăstării. Utilizarea energiei contribuie fără echivoc la îmbunătățirea standardelor de viață și combaterea sărăciei.

Piețele internaționale de energie se află într-o schimbare dinamică și complexă pe mai multe dimensiuni: tehnologică, climatică, geopolitică și economică, context în care România trebuie să anticipeze și să se poziționeze față de tendințele piețelor internaționale, precum și față de reșezările geopolitice care influențează parteneriatele strategice.

Multiplele dezvoltări tehnologice, susținute de prețurile relativ mari ale energiei după anul 2000 și de subvenții de la bugetele publice, au dus în ultimii ani la o producție crescută de energie. Pe piețele europene, influențate de politicile de eficiență energetică, a avut loc o ușoară scădere a cererii de energie, dar și o diversificare a ofertei.

Transformarea sectorului energiei electrice are loc în ritm accelerat, prin extinderea ponderii SRE și prin „revoluția” digitală, ce constă în dezvoltarea de rețele inteligente cu coordonare în timp real și cu comunicare în dublu sens, susținute de creșterea capacității de analiză și transmitere a volumelor mari de date, cu optimizarea consumului de energie. Ponderea crescută a producției de energie din surse eoliene și fotovoltaice ridică problema adecvanței surselor de energie neregenerabilă și a regulilor de funcționare a piețelor de energie electrică. Pe termen lung, creșterea producției descentralizate de energie electrică poate duce la un grad sporit de reziliență, prin reorganizarea întregului sistem de transport și distribuție, în condițiile apariției consumatorilor activi și a maturizării capacităților de stocare a energiei electrice.

România este exportator de energie electrică și produse petroliere, dar în același timp importă cca. 69% din consumul de țiței, 10,6% din consumul de gaze naturale, mici cantități de ulei (cca. 3%) și minereu de uraniu.

Sectorul energiei electrice din România cuprinde următoarele activități principale:

- producerea energiei electrice în centrale electrice, inclusiv în centrale electrice de cogenerare;
- transport și distribuție a energiei electrice prin linii de tensiune până la consumatorii finali;
- vânzare și cumpărare a energiei electrice (pe piețele angro și către consumatorii finali, inclusiv activitățile de import – export).

Județul Constanța are resursele necesare creșterii sistemului energetic iar în acest sens se urmărește susținerea dezvoltării industriei și agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității vieții atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Aceste resurse urmează să fie valorificate pentru a trece dintr-o paradigmă a așteptării, într-una pro-activă și curajoasă de dezvoltare, respectând principiul dezvoltării durabile.

La nivelul județului Constanța, raportul sintetic privind energia primară și consumul de energie este evidențiat în continuare:

Tabel nr. 14 – Raport consum / producție de energie, 2018

PRODUȚIE			CONSUM		
Resurse energie primară	2018	UM	Resurse	2018	UM
gaze naturale	1.247.129,568	stmc	gaze naturale	341.041,000	mc
țitei	214.189,593	to			
surse regenerabile de energie (eoliană, solară, biogaz)	1.641,805	MW	energie electrică	797.434,000	tep

Sursa: A.N.R.M., I.N.S.

Gazele naturale au cea mai mare pondere în ceea ce privește producția de energia primară din resurse primare.

La nivel național, producția internă de gaze naturale în luna noiembrie 2020, care a fost livrată spre consum, a fost de 12.056.335,701 MWh și a reprezentat 83,44% din totalul surselor consumate. Aceasta cuprinde, pe lângă producția internă a lunii curente, și extracția de gaze naturale din producția internă din depozitele de înmagazinare subterană. În calculul cantităților livrate spre consum sunt luate în considerare și schimburile efectuate între surse, respectiv între surse curente (producție internă/import) și cele aflate în depozitele de înmagazinare subterană (import/producție internă).

Eficientizarea consumului de energie

În cadrul țintelor naționale Europa 2020 asumate de România privind *Energia și schimbările climatice*, creșterea eficienței energetice este una din cele trei priorități naționale, alături de reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie.

La nivelul județului Constanța au fost înregistrate o serie de investiții în ceea ce privește eficientizarea energetică, astfel:

- Investiții privind *producerea energiei electrice prin valorificarea resurselor regenerabile de energie, finanțate prin POS CCE 2014-2020*:
  - Eficientizarea consumului de energie electrică (eolian și biomasă), pentru comunele Bărăganu, Crucea; Ghindărești;
  - Eficientizarea consumului de energie electrică (fotovoltaic), pentru comuna **Adamclisi**;
  - Înființare parc eolian în comuna Siliștea (operator: S.C. ROMCONSTRUCT TOP S.R.L.)
  - Înființare parc Eolian Mireasa 2 (comuna Târgușor) (operator: S.C. ECO POWER WIND S.R.L.);
  - Înființare fermă de panouri solare la Ovidiu (operator economic S.C. Black Sea Transport S.R.L).
  - Modernizare sistemul centralizat de alimentare cu energie termică a municipiului Constanța, inclusiv:
    - a) obiective de investiții în curs: „Eficientizare puncte termice aflate în exploatarea R.A.D.E.T. Constanța”, „Reabilitarea rețele termice secundare”, „Reabilitare construcții puncte termice aflate în exploatarea R.A.D.E.T. Constanța”
    - b) obiective de investiții de perspectivă: „Înlocuirea schimbătoarelor de căldură pentru încălzire și apă caldă de consum cu module termice de încălzire în punctele

termice aflate în exploatarea R.A.D.E.T. Constanța", alte dotări (contoare de energie termică, schimbătoare de căldură, echipamente IT).

- Modernizare sistem iluminat public la nivelul Municipiului Constanța (bulevardul Aurel Vlaicu, bulevardul Mamaia, bulevardul Tomis și bulevardul Ferdinand), orașului Cernavodă, municipiul Medgidia și la nivelul comunelor Saligny și Târgușor;
- Modernizare transport public în comun, prin:
  - Achiziție autobuze urbane performante, euro 6, cu dotări de ultimă generație (proiectului Smart Transport Public Constanța)
  - Achiziție autobuze electrice (UAT Municipiul Constanța);
  - Promovarea utilizării bicicletei ca o alternativă la alte mijloace de transport poluante, o alternativă ecologică pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon (Proiectul „Black Sea Bike - Diversification of the tourism services in Constanta - Balchik cross border region by bike - BSB).
- Reabilitare termică a blocurilor de locuințe (orașul Cernavodă, municipiul Medgidia, municipiul Mangalia.

Eficiența energetică a clădirilor publice județene

Din punct de vedere al proiectelor de eficiența energetică, la nivelul U.A.T. – urilor din Județul Constanța, au fost realizate o serie de investiții pentru creșterea eficienței energetice³¹:

- La nivelul unităților de învățământ în municipiul Constanța, municipiul Medgidia, orașul Năvodari, orașul Techirghiol, comuna Mihail Kogălniceanu;
- La nivelul unităților sanitare în municipiul Medgidia, oraș Hârșova;
- La nivelul blocurilor de locuințe în municipiul Medgidia;
- La nivelul clădirilor publice de interes public în municipiul Constanța, municipiul Medgidia, orașul Negru Vodă;
- Eficientizarea iluminatului public în orașul Cernavodă, orașul Năvodari.

În ceea ce privește clădirile publice aflate în patrimoniul Consiliului Județean, au fost realizate investiții pentru reabilitarea energetică și/sau eficientizarea consumului de energie a următoarelor clădiri aflate în folosința D.G.A.S.P.C.:

- Centrul de plasament "Traian";
- Anvelopare Centrul Maternal Mangalia – actualmente CTF Callatis;
- Anvelopare Centrul de Îngrijire și Asistență Poarta Albă.

Au fost întocmite documentații tehnice și sunt planificate lucrări de reabilitare energetică în perioada următoare pentru:

- Centrul de primire a Copilului în regim de urgență Constanța.

2.2 Patrimoniul cultural – istoric

Patrimoniul istoric și cultural reprezintă ansamblul monumentelor, reprezentând opere de arhitectură, de sculptură sau de pictură monumentală, elemente sau structuri cu caracter arheologic, inscripții, grote și grupuri de elemente care au o valoare universală excepțională din punct de vedere

³¹ Sursa: <https://mfe.gov.ro/> - Situația centralizatoare a contractelor semnate – județul Constanța

istoric, artistice sau științifice, grupuri de construcții izolate sau grupate, situri, reprezentând lucrări ale omului sau opere rezultate din acțiunile conjugate ale omului și ale naturii, precum și zonele incluzând terenurile arheologice.³²

Patrimoniul cultural – istoric al județului, atât cel material cât și cel imaterial, este foarte bogat. Județul Constanța figurează în Repertoriul Arheologic Național cu **642 situri arheologice**³³ iar în lista Monumentelor Istorice figurează cu **694 monumente istorice**³⁴, cele mai multe dintre acestea fiind de tipul așezărilor (248 situri), turnuri (73), așezări și necropole (35). În privința localizării geografice a acestora, cele mai multe se regăsesc în Municipiul Constanța (44 situri), în oraș Cernavodă (30 situri), Municipiul Mangalia (25 situri) și în comunele Mircea Vodă, Adamclisi, Aliman, Saraiu, Albești.

Resurse antropice

Vestigii arheologice: Întreaga suprafață a județului este brăzdată de situri arheologice, declarate monumente istorice de interes național (categoria A) sau local (categoria B). Dintre acestea doar un număr foarte mic sunt în prezent valorificate și introduse în circuitul turistic.

Monumente istorice de arhitectură reprezentative:

- Zona peninsulară Constanța – reprezentată prin numeroase clădiri administrative, monumente de cult religios, muzee, situri arheologice, clădiri reprezentative, constituie una dintre cele mai importante obiective turistice din municipiul Constanța, dar și din județ. Cu o suprafață de 90 ha, constituie nucleul istoric al orașului și este declarat sit arheologic "Orașul antic Tomis" și de arhitectură de interes național.
- Vila Regală din Mamaia – a fost construită în perioada 1923-1926 pentru Regina Maria a României, după planurile arhitectului Mario Stoppa. După 1989, aici a funcționat un restaurant/club, iar în prezent, clădirea a fost privatizată, aflându-se într-un stadiu avansat de degradare.
- Conacul Kogălniceanu din orașul Murfatlar – este construit în stil eclectic, prezentând detalii specifice modei occidentale din secolul al XIX-lea, dar și elemente de influență maură vizibile în cazul frontonul crenelat sau în cazul turnului-belvedere. Este înconjurat de un parc în care se mai află postamentul troiței ridicată în 1943, în memoria eroilor căzuți pe front. În prezent, aici funcționează o grădiniță.
- Clădirea Primăriei municipiului Medgidia
- Casa Murad G. Ali din municipiul Medgidia
- În zona rurală, elemente valoroase de arhitectură sunt destul de puține și doar izolat incluse în anumite ansambluri (ex. casele cu specific german din Albești; casele bulgărești din Lipnița; casele dobrogene, zidurile de piatră din Dumbrăveni).

Edificii religioase reprezentative:

- Catedrala ortodoxă „Sf. Apostoli Petru și Pavel” (Municipiul Constanța) se impune prin monumentalitatea fațadei și prin turnul înalt de 35 m. Sculptura este bine reprezentată la

³² Conform Decretului nr. 187 din 30 martie 1990 pentru acceptarea Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la 16 noiembrie 1972.

³³ Sursa: www.ran.cimec.ro

³⁴ Sursa: www.patrimoniul.ro

catapeteasmă și strane, ca și la candelabre, policandre și sfeșnice (aliaj metalic din bronz cu alamă) proiectate de I. Mincu și lucrate la Paris. În catedrală sunt depuse moaștele Sf. Pantelimon (27 iulie), Sfinților Axentiu (14 februarie) și Simeon Stâlpnicul (1 septembrie) și moaștele Sfinților Epictet și Astion, descoperite la Halmy.

- Biserica Romano-Catolică "Sf. Anton de Padova" (municipiul Constanța) are structura unei bazilici din nordul Italiei, iar contrafortul și motivele geometrice amintesc de stilul romanic din secolul al XIII-lea.
- Moscheea Mare (Carol I) (municipiul Constanța) este principalul edificiu al cultului musulman din Constanța, fiind un cadou făcut de regele Carol I către comunitatea musulmană din Dobrogea. Edificiul este o îmbinare armonioasă între stilul egiptean-bizantin, cu unele motive arhitecturale românești, concepție arhitecturală pe care nu o mai găsim la alte moschei din Dobrogea.
- Geamia Hunchiar (municipiul Constanța) ctitorită de sultanul Abdulaziz (1830 - 1876) și dată în folosință în anul 1869, este realizată din piatră cioplită de meșterii pietrari turci, iar zidurile au o grosime de 85 cm.
- Biserica „Sf. Nicolae”, fostă bulgară (municipiul Constanța) păstrează caracteristicile stilului arhitectonic românesc, având pictura executată de Ioanid Bătrânul. După 1940, biserica bulgară cu hramul Sf. Nicolae a fost preluată de Episcopia Tomisului și dată cultului ortodox român.

Muzee și case memoriale reprezentative:

- Muzeul de Istorie Națională și Arheologie (Constanța) deține mai multe colecții, grupate în 24 de săli: Tezaur, Expoziția de numismatică, Expoziția de icoane, Expoziția de podoabe din argint, Expoziția de pipe (sec. XVIII-XIX). Această instituție administrează și Edificiul Roman cu Mozaic, Complexul Muzeal Histria, Complexul Muzeal Tropaeum Traiani Adamclisi, Muzeul Carsium Hârșova, Muzeul Axiopolis Cernavodă.
- Muzeul de Artă Populară (Constanța) al cărui expoziție de bază prezintă publicului eșantioane reprezentative ale creației artistice populare din toate zonele etnografice ale țării: costume populare, textile pentru decorul interioarelor, obiecte din lemn, metal și ceramică, elemente de arhitectură populară și mobilier, icoane pe sticlă și lemn, obiecte de cult datând din secolele XVIII și XIX. Civilizația tradițională dobrogeană este reprezentată prin țesături decorative de interior, obiecte de inventar gospodăresc, piese de port și podoabe aparținând românilor, aromânilor, turco-tătarilor și lipovenilor.
- Muzeul de Artă (Constanța) are un patrimoniu de peste 7.400 de opere de artă românească modernă și contemporană - pictură, sculptură, grafică și artă decorativă (ceramică, porțelan, tapiserie, mobilier).
- Muzeul Marinei Române (Constanța) prezintă istoria marinei militare și comerciale românești, de la simpla luntre cioplită în trunchi de copac, până la navele moderne de astăzi. Muzeul are numeroase colecții importante de arme, medalistică, uniforme, navomodele, ancore, lucrări de artă, fotografii, numismatică.
- Complexul Muzeal de Științe ale Naturii (Constanța) format din: Acvariu, Delfinariu, Planetariu, Microrezervația și Expoziția de Păsări Exotice și de Decor, Centru de echitație.

Construcții tehnice-economice și științifice

- Canalul Dunăre - Marea Neagră - Cale de navigație, lucrare de artă inginerescă. A fost dat în funcțiune în anul 1984, la 35 de ani de la startul lucrărilor. Traversează Dobrogea și scurtează drumul spre Constanța cu circa 400 km. Lungime: 64,4 km; lățimea la fund: 70 m; lățimea la suprafață: 90-120 m; adâncimea minimă: 7 m.
- Canalul Poarta Albă-Midia Năvodari face legătura acvatoriului portului maritim Midia și al celui al portului Luminița din Lacul Tașaul (Năvodari) cu Canalul Dunăre – Marea Neagră, în zona localității Poarta Albă. El a fost deschis navigației la 26 octombrie 1987 și are o lungime de 31,2 km.
- Podul Carol I cu statuile „Dorobanții” (orașul Cernavodă) a fost construit între 1890 și 1895, după proiectul inginerului Anghel Saligny, pentru a asigura legătura feroviară între București și Constanța. La momentul respectiv, ultimul pod peste Dunăre era Podul Franz Josef din Novi Sad, situat la 955 de km în amonte.
- Epava de la Costinești (Costinești) - „Evanghelia” a fost o navă comercială greacă aparținând vestitului om de afaceri Aristotel Onassis, care a eșuat la sfârșitul anilor '60, din cauza condițiilor atmosferice nefavorabile și a vizibilității reduse. Din pricina costurilor mult prea mari de recuperare, ea a fost abandonată, intrând ulterior în patrimoniul statului român și devenind simbolul Costineștiului. În timpul sezonului, sunt organizate plimbări cu vaporușul către epavă.
- Gara Maritimă (mun. Constanța) a fost construită între anii 1931-1934, după planurile arhitectului Gheorghe Brătescu, ca terminal de pasageri, cu toate serviciile aferente acestei activități: Serviciul Maritim Român, vamă, poștă, căpitănie, restaurant, casă de bilete. Gara este în prezent sediul Companiei Naționale Administrația Porturilor Maritime SA (CN APM).
- Farul Genovez (mun. Constanța) este situat pe faleza din apropierea Cazinoului și a fost construit între 1860-1861, în amintirea negustorilor genovezi care au frecventat Pontus Euxin în secolul al XIII-lea, pe locul unui mai vechi far atestat într-o litografie din anul 1822. Farul octogonal are o înălțime de 8 metri, iar în vârf are o cupolă metalică.
- Farul din Mangalia (1958) unul din principalele puncte de atracție din stațiunea din sudul litoralului românesc cunoscut și sub numele de “farul genovez”, este o bijuterie arhitectonică și a fost recondiționat în 2018.

Statui și monumente pentru public: în județ se află numeroase statui, precum: Statuia poetului Ovidiu (1887), Statuia poetului Mihai Eminescu (1932), Statuia Victoriei (1968), Grupul statuar Marea și Navigația (1965), Grupul statuar „Pescarii”, Grupul statuar „Faun și Nimfa” (1963), Statuia Reginei Elisabeta (1937), Bustul lui Ion Bănescu (1910), Statuia lui Anghel Saligny (1957), Statuia Arcașul (1961), Statuia Femeie cu Harpă (1933), Monumentul Tineretului de la Straja (1988), Monumentul Eroilor Neamului (1998), Grupul statuar „Păstorul cu măgarul Tekir” (2005), Cadranul Solar (2003), și monumente comemorative legate de primul război mondial: Hârșova, Techirghiol, Topalu), obeliscuri (Târgușor, Siliștea, Dobromir, Cerchezu, Vulturii).

Patrimoniul cultural imaterial

Dintre elementele imateriale ale comunităților etnice, care pot aduce plus-valoare și care pot contribui la diversificarea produsului turistic constănțean, se remarcă: gastronomia specifică, obiceiurile și tradițiile, activitățile artistice, portul tradițional. Între tradițiile dobrogene se înscriu și cele legate de prelucrarea lutului (olăritul), utilizarea instrumentelor muzicale păstorești, de suflat

(fluiorul, tilinca, cavatul), prelucrarea pietrei, meșteșugul sculpturii în lemn, meșteșugul împletitului, dogăritul.

Există o serie de organizații/asociații create cu scopul de a revigora și transmite pe mai departe valorile culturale și tradiționale ale acestor comunități: Uniunea Democrată Turcă din România; Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România, Filiala Constanța; Asociația „Comunitatea Aromână din România” – Filiala Constanța; Comunitatea Rușilor Lipoveni din România; Uniunea Armenilor din România etc.

Aceste organizații sprijină derularea unor activități culturale menite să pună în valoare bogatul patrimoniu al respectivelor comunități.

Evenimente cultural-artistice și sportive

În județ se organizează numeroase evenimente cu intrare liberă, outdoor, multe dintre ele destinate comunităților locale (ex. zilele localităților), dar și evenimente cu destinație mixtă, care deși poate nu constituie pentru turist un motiv pentru a veni în destinație, oferă totuși un factor suplimentar de atractivitate (ex. organizate periodic în Piața Ovidiu din Constanța). De asemenea, se poate observa o concentrare mai mare de evenimente în nordul litoralului și o mai mare diversificare a acestora față de sudul litoralului. Deși sudul litoralului își dorește să targeteze familiile cu copii, sunt foarte puține evenimente adresate acestui segment. Luna octombrie, care poate contribui la prelungirea sezonului prin turism balnear și turism de afaceri, este aproape lipsită de evenimente. Un număr mic de evenimente se organizează în localitățile din interiorul județului, în afara liniei costiere.

Spectacolele organizate pe litoralul românesc reprezintă un punct de atracție în ultimii ani, fiind evenimente de mare amploare, la care se face o promovare intensă (ex. Neversea Constanța, Europa FM Mangalia), turismul de spectacole fiind o nișă de turism încă neexplorată la nivelul județului.

La nivelul județului Constanța au loc diferite sărbători, festivaluri și tradiții. Acestea sunt diverse, datorită numărului important de minorități existente, precum turci, tătari, ruși-lipoveni, greci, armeni, bulgari, aromâni etc. Patrimoniul cultural, atât construit, cât și imaterial specific acestor comunități reprezintă atracții pentru turiștii curioși de **multiculturalitatea** județului Constanța.

Uniunea Democrată Turcă din România, Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România, Filiala Constanța, Asociația „Comunitatea Aromână din România” – Filiala Constanța, Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, Uniunea Armenilor din România și alte organizații, organizează numeroase activități culturale care evidențiază multiculturalitatea teritoriului.

Dintre evenimentele culturale organizate de Muzeul de Artă Populară, câteva mai reprezentative :

- Târgul Meșterilor Populari din Dobrogea, cu meșteri români, ruși lipoveni, bulgari, greci, turci, tătari și armeni;
- „Ocupații și meșteșuguri tradiționale din Dobrogea” despre principalele ocupații și meșteșuguri specifice satelor dobrogene;
- „Olăritul, tradiție și contemporaneitate” despre evoluția meșteșugului olăritului.

Alte evenimente care promovează cultura diversificată a județului sunt zile ale localităților, serbări câmpenești, zile multiculturală, lupte tătarești, festivaluri folclorice. La aceste evenimente participă și **ansambluri folclorice locale**, precum:

- Ansamblul de dansuri aromâne „Armâni di văr chiro”, din Cogealac

- Ansamblul „Trandafirul Dobrogean”, din Crucea
- Ansamblurile „Româncuța”, „Mugurașii Cumpenei”, „Boboceii Cumpenei”, din Cumpăna
- Ansamblul de dansuri „Carsium”, din Hârșova
- Ansamblul de dansuri „Valea Dobrogei”, din Mircea Vodă
- Ansamblul de dansuri „Luminițe Dobrogene” și Grupul de Cuci, din Lipnița
- Ansamblul folcloric „Țărăncuța”, din Independența
- Ansamblul de dansuri „Cartalu”, din Vultur
- Ansamblul folcloric „Tradiții Dobrogene”, din Pecineaga
- Ansamblul „Pandelașul”, din Medgidia

De asemenea, anual este organizată **Sărbătoarea Recoltei și a Vinului Dobrogean**. Pe parcursul celor 10 zile ale sărbătorii, vizitatorii au parte de diverse activități culturale, precum spectacole de teatru, concerte folclorice, concursuri de gătit, și degustări de vin. Un festival, la Crama Domeniile Ostrov, este **Festivalul „Vinul Nou”**. Participanții (aproximativ 1000) pot degusta vinul și preparatele tradiționale românești.

Un alt festival, **Festivalul Peștelui**, desfășurat în stațiunea Mamaia, este cel mai important eveniment dedicat consumului de pește și artei culinare din Marea Neagră. Activitățile festivalului sunt: expoziție și competiție de artă culinară, competiție culinară, și seminarul cu tematica „Codul de Onoare al Bucătarilor”.

În cadrul *Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Turismului în Județul Constanța 2019 -2028*, au fost identificate mai multe **activități tradiționale cu potențial de a fi valorificate**, precum Valu lui Traian (sculptură în lemn), Cernavodă (modelare lut), Murfatlar (bucătărie tradițională dobrogeană și tătarească), Techirghiol și Corbu (pescuit tradițional).

Analiza SWOT – Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale

Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Ariile naturale protejate adăpostesc numeroase specii de floră și faună; • Numeroase zone de îmbăiere, majoritatea având calitate excelentă sau bună; • Calitatea aerului în general bună; • multiculturalitate, atât din punctul de vedere al tradițiilor, cât și al patrimoniului construit; • Gamă variată de resurse naturale: plaje salbatice, arii naturale protejate, ape minerale, ape termo-minerale, lacuri sărate, zone terapeutice (ex. namol terapeutic) • Sol fertil și favorabil viticulturii, numeroase podgorii la nivelul județului • Suprafețe dedicate agriculturii ecologice • Situri arheologice pe întreaga suprafață a județului 	<ul style="list-style-type: none"> • Ariile naturale protejate, în special fâșia țărmului maritim, sunt afectate de diferite fenomene naturale, dar și de activitățile umane desfășurate în proximitatea acestora; • Culturi agricole afectate de secetă; • Prezența deșeurilor fluviale și maritime; • Zone cu nivel de zgomot peste limita de 70 dB(A) (ex. în municipiul Constanța) • Cantitatea semnificativă de deșeuri din plastic transportată zilnic de Dunăre în Marea Neagră • Conectivitate deficitară Delta Dunării – Constanța • O mare parte din monumentele istorice de interes național (categoria A) / local (categoria B) nu sunt valorificate și nu sunt introduse în circuitul turistic • Suprafața redusă a spațiilor verzi din zonele urbane comparativ cu standardul minim european și cu recomandările OMS • Grad ridicat de poluare în zonele municipiilor și orașelor; • Infrastructura slab dezvoltată de promovare a produselor locale • Calitatea terenurilor cu potențial agricol se clasează la categoriile III și IV de calitate
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Derularea unor programe de conștientizare a importanței protecției mediului la nivel rural în următoarele domenii: mobilitate, digitalizare, eficientizare energetică, sisteme alternative de producere a energiei electrice/termice, sisteme de colectare selectivă a deșeurilor, etc. • Potențial pentru diversificarea formelor actuale de turism; • Combinarea turismului cu alte activități / domenii precum: îngrijirea sănătății (ex. dezvoltarea turismului terapeutic cu nămol), sectoare de specializare inteligentă, valorificare situri arheologice și culturale, industrii artisanale etc • Implementarea investițiilor durabile, care au ca scop scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterii calității aerului; 	<ul style="list-style-type: none"> • Contaminarea zonelor de îmbăiere, în special în proximitatea zonelor industriale; • Degradarea continuă a mediului înconjurător; • Poluarea Mării Negre din cauza deșeurilor maritime; • Efectele distructive ale riscurilor naturale (inundații, furtuni, eroziune soluri, secetă) • Degradarea stării de sănătate a locuitorilor ca urmare a riscurilor la care sunt expuși (poluarea mediului, poluarea fonică etc) • Deschiderea cu întârziere a liniilor de finanțare aferente exercițiului financiar 2021 - 2027;

Patrimoniul natural și construit. Factori de mediu și resurse naturale

<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea comerțului cu produse viticole la nivel național și internațional; • Sprijinirea implementării măsurilor din cadrul PAED-urilor adoptate la nivelul comunităților urbane și rurale din județul Constanța; • Valorificarea parteneriatelor existente în vederea valorificării și implementării rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare a unor soluții de digitalizare și eficiență energetică prin utilizarea resurselor naturale și pentru utilizarea energiei regenerabile – cu emisii scăzute de CO₂ • Valorificarea parteneriatelor existente, de ex: Centrul transfrontalier de dezvoltare turistică România-Bulgaria, Patronatele în turism din județ, Asociația „Axa de Dezvoltare Brașov-București-Constanța”, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – ITI Delta Dunării, Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Turism Dobrogea” etc	<ul style="list-style-type: none"> • Desfășurarea unor activități economice care aduc prejudicii unor zone antropice cu potențial turistic (construcții noi în centre urbane sau în zone rurale fără respectarea specificului arhitectural local); • Degradarea siturilor arheologice care nu au fost consolidate inclusiv în vederea introducerii în circuitul turistic.
--	--

Din punctul de vedere al patrimoniului, județul Constanța se poate descrie ca un teritoriu înzestrat cu o gamă variată de resurse naturale, vestigii arheologice (monumente istorice categoria A și categoria B) și condiții climatice favorabile utilizării sistemelor de obținere a energie electrice/termice din surse alternative. Analiza SWOT relevă *puncte tari* la nivelul județului care pot fi maximizate, de exemplu valorificarea resurselor turistice și a potențialului turistic pentru dezvoltarea turismului și a domeniilor conexe sau pe baza cărora se poate construi, ca de exemplu disponibilitatea resurselor (regenerabile sau neregenerabile) care creează oportunitatea dezvoltării de soluții orientate către energia circulară.

În acest sens, este necesară valorificarea surselor de finanțare nerambursabilă orientate spre:

- dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului, precum și valorificarea potențialului turistic în zone non – urbane (*surse de finanțare potențiale: POR 2021-2027 – Axa prioritară 7, Programul Operațional pentru Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria 2021-2027*);
- valorificarea / conservarea patrimoniul cultural, încurajarea turismului și a meșteșugurilor tradiționale (*surse de finanțare potențiale: POIDS 2021 – 2027*);
- îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural (*surse de finanțare potențiale: POR 2014-2020 – Axa 5 și Axa 7*);
- dezvoltarea infrastructurii turistice de mici dimensiuni – ex. construcția/modernizarea agropensiunilor, parcurilor pentru rulote, campinguri și tabere, alte servicii de cazare, restaurante și alte activități de servicii de alimentație, dezvoltarea activităților de agrement, precum și alte activități turistice care se pot desfășura în mediul rural: turism gastronomic (puncte gastronomice locale), eco-turism etc (*surse de finanțare potențiale: PNS 2021 – 2027*);

- valorificarea patrimoniului construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee (*surse de finanțare potențiale: Programul Europa Creativă*);
- Intervenții privind eficientizarea și diversificarea funcțiilor socio-ecologice ale infrastructurii verzi-albastre, precum funcțiuni culturale, de agrement, recreere, coeziune socială, reglare microclimat urban, filtrare aer, reducerea poluării fonice, drenarea apelor pluviale (*surse de finanțare potențiale: POR – P3*);
- Îmbunătățirea accesibilității la obiective de interes turistic la nivel județean prin modernizarea drumurilor în special a celor aflate la stadiu de pământ/piatră (*surse de finanțare potențiale: POR 2014-2020 – Axa 6.1., POR 2021 – 2027 – Axa 4, Axa 5, PNRR*).

Pentru valorificarea patrimoniului cultural este importantă aplecarea spre domeniul digitalizării, ceea ce implică: platforme digitale și sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată a obiectelor de patrimoniu, care ar putea constitui inclusiv un element de noutate la nivelul județului prin valorificarea domeniului TIC, unul din domeniile de specializare inteligentă identificate la nivelul Regiunii Sud Est (*surse de finanțare potențiale: POCIDIF*).

Amenințările identificate în domeniul analizat sunt în strânsă legătură cu mediul înconjurător și cu efectele pe care exploatarea deficitară a resurselor, desfășurarea activităților economice fără a ține cont de impactul asupra mediului sau asupra sănătății oamenilor le-ar avea în lipsa unor intervenții care să conducă la îndepărtarea acestor *amenințări*.

Astfel, pe lângă preocupările pentru exploatarea durabilă a resurselor existente sunt necesare și trebuie prioritizate investițiile care rezolvă atât probleme ale locuirii sau conduc la creșterea calității vieții dar în același timp conduc în mod accelerat la scăderea consumului de energie din surse neregenerabile și emisiilor de gaze cu efect de seră, precum:

- dezvoltarea de sisteme de transport publice ecologice (unități de transport electrice/hibride), sisteme de management al transportului public, piste de biciclete, construirea de spații verzi (*surse de finanțare potențiale: PNRR, PNS 2021 – 2027, POR 2021 – 2027 – Axa 4, Axa 5*);
- investiții în sisteme de obținere a energiei regenerabile și eficiență energetică (*surse de finanțare potențiale: PNRR, POR 2021-2027 – Axa 3.1 A și B, AFM*);
- sprijinirea activității de cercetare – dezvoltare și valorificarea rezultatelor – ex. pentru infrastructura de gaz în amestec cu hidrogen (*surse de finanțare potențiale: PNRR*);
- reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazată pe planurile de mobilitate urbană durabilă pentru municipii reședință de județ, municipii și orașe (*surse de finanțare potențiale: POR 2021-2027 – Axa 3.2, Axa 4.1.*);
- creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice în orașele selectate (*surse de finanțare potențiale: POIM – Axa 7.1*).

Atu-urile județului Constanța în privința elementelor de resurse naturale sau patrimoniu construit trebuie și pot fi valorificate și în sensul dezvoltării sectoarelor economice adiacente prin dezvoltarea teritoriilor din zona rurală inclusiv prin Grupurile de Acțiune locală sau prin dezvoltarea domeniilor agricultură, piscicultură și viticultură.

Un aspect esențial pentru reușita valorificării oricărei strategii care vizează domeniul analizat este legat de necesitatea integrării acțiunilor prevăzute la nivelul documentelor strategice elaborate pe plan județean (ex. PMUD, PAED), în sensul monitorizării acțiunilor, evaluării rezultatelor obținute și îmbunătățirii strategiei de intervenție ori de câte ori este necesar.

3. Infrastructură importantă la nivelul județului Constanța

3.1. Infrastructura de transport

Infrastructura de transport a județului Constanța se remarcă atât prin diversitate, cât și prin existența unor rețele de importanță națională și internațională. În cadrul infrastructurii de transport de la nivelul județului Constanța, regăsim transportul rutier, feroviar și aerian.

Aceasta excelează prin prezența portului multifuncțional Constanța, fiind cel mai mare port din bazinul Mării Negre și aflându-se și pe coridorul european VII, precum și prin existența aeroportului internațional pentru pasageri și mărfuri Mihail Kogălniceanu, care operează pe rute interne și internaționale. Aceasta reprezintă și bază militară, care va deveni cea mai mare bază NATO din Europa de Est.

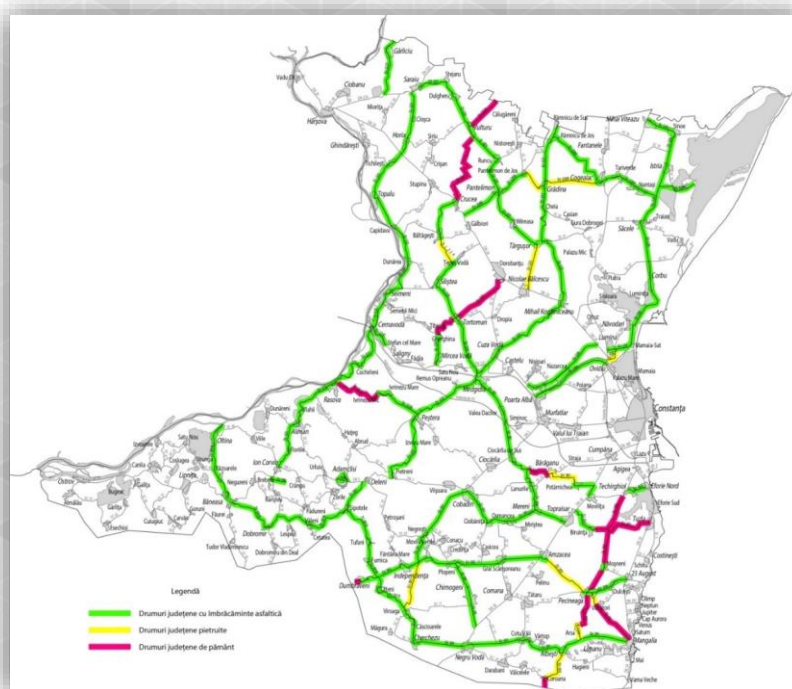
De asemenea, un rol important în rețeaua de comunicații și transport este reprezentat de infrastructura rutieră, cu o rețea dezvoltată de drumuri județene și comunale, însă o pondere mică fiind modernizată (sub 50% în cazul drumurilor județene și sub 10% a drumurilor comunale).

Transportul feroviar se desfășoară pe o magistrală CFR și căi ferate secundare, dedicate atât transportului de pasageri, cât și de marfă, iar electrificarea acestora este realizată într-un procent mic – aproximativ 10%.

Infrastructura de transport rutier

În ceea ce privește infrastructura rutieră, se remarcă lungimea semnificativă a drumurilor județene care însumează **889 km**, dar și starea acestora, fiind modernizate numai 37% (**332 km de drum**), în timp ce 41,39% sunt cu îmbrăcăminți ușoare asfaltice, 7,54% sunt pietruite și 13,72% sunt drumuri de pământ.

Figura nr. 43 – Viabilitatea drumurilor județene, 2020

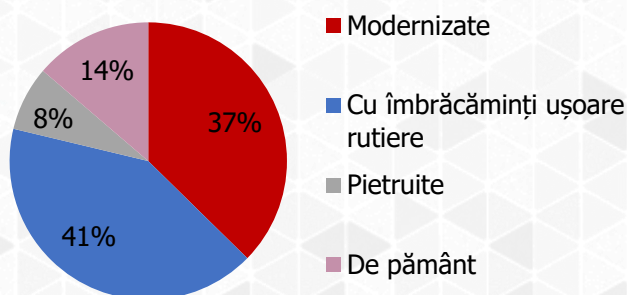

Sursă: Regia Autonomă Județeană de Drumuri și Poduri Constanța

În perioada 2017-2019 se observă o creștere a lungimii drumurilor județene modernizate, în anul 2019 înregistrându-se 332 de drumuri județene modernizate, cu 169 km mai mult decât suprafața de 163 km din anul 2017.

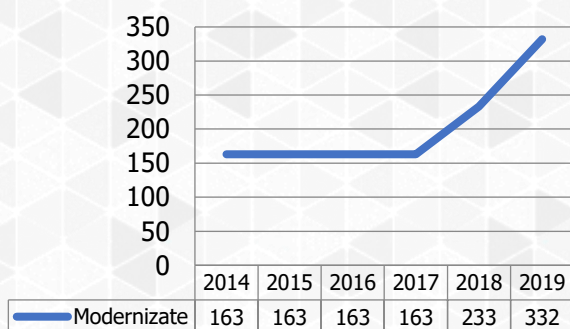
În anul 2020, predomină secțiuni ale drumurilor județene aflate în stare bună (44%), urmate de secțiuni aflate în stare foarte rea (24%). Ponderea drumurilor aflate în stare foarte bună este de 4%.

Figura nr. 44 – Tipul de acoperământ al drumurilor județene, 2019

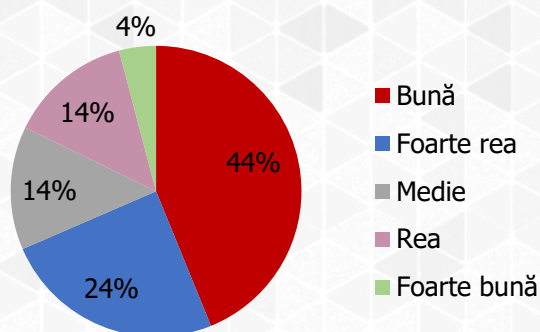
Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN139A

Figura nr. 45 – Evoluția drumurilor județene modernizate, 2014 - 2019 (km)

Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN139A

Figura nr. 46 – Starea de viabilitate a drumurilor județene din județ, 2020

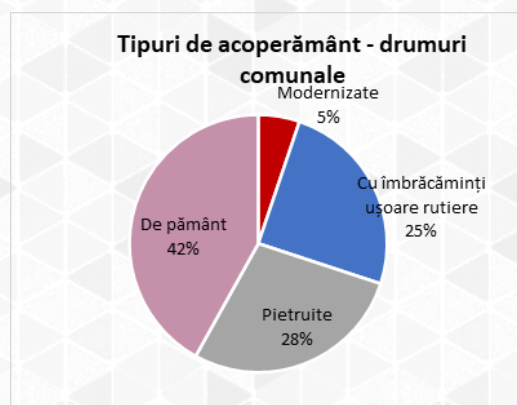
Sursă: Regia Autonomă Județeană de Drumuri și Poduri Constanța

În județul Constanța sunt **945 km de drumuri comunale**, dintre care **49 km de drumuri sunt modernizate**. Doar în perioada 2014-2015 a fost modernizat 1 km de drumuri comunale.

Predomină **drumurile realizate din pământ**: 396 km (42%), în timp ce drumurile modernizate au ponderea de 5% din totalul drumurilor comunale.

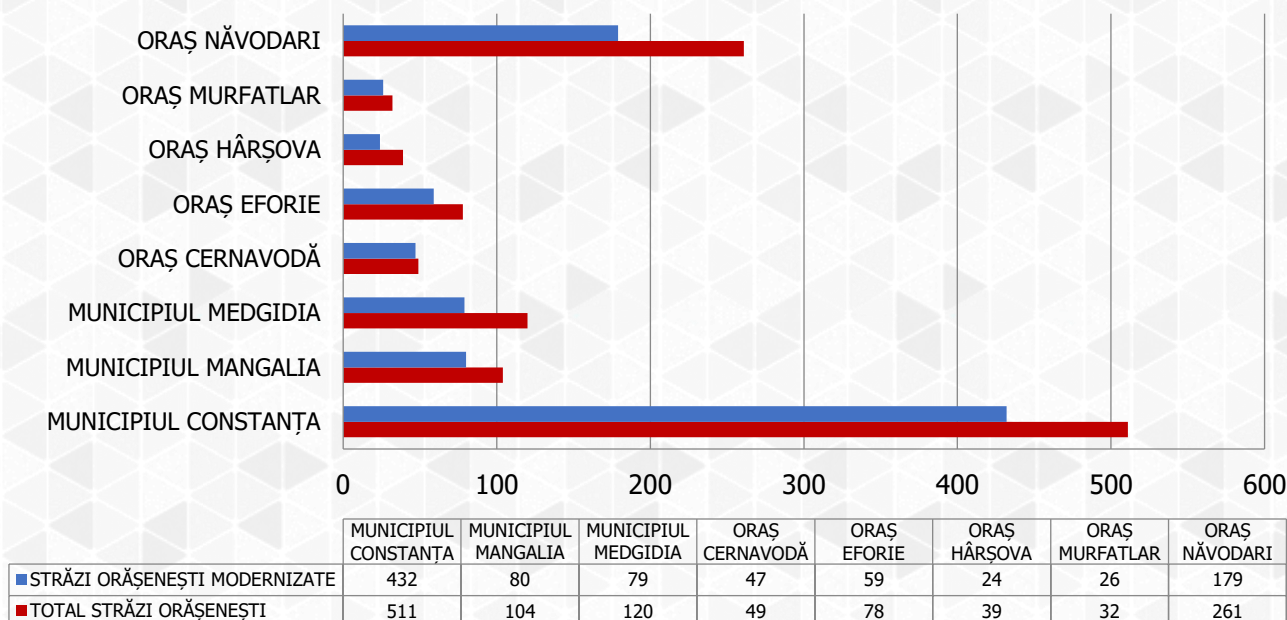
La nivelul orașelor din județul Constanța regăsim un total de **1.347 km de străzi orășenești**. Din totalul străzilor orășenești, în anul 2019 sunt înregistrați **1.037 km de străzi orășenești modernizate**, din care cea mai mare lungime a străzilor orășenești se înregistrează în municipiul Constanța (511 km), urmat de orașul Năvodari (261 km). Lungimea cea mai mare a drumurilor modernizate se regăsește în municipiul Constanța (432 km drum modernizat din totalul de 511 km de străzi orășenești). Următorul este orașul Năvodari cu 179 km modernizați din 261 km de străzi orășenești.

Figura nr. 47 – Tipul de acoperământ al drumurilor comunale, 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – TRN139A

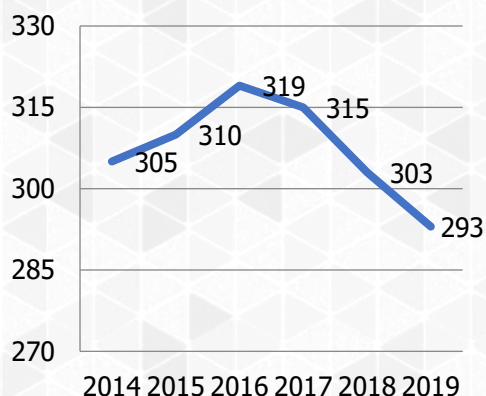
Figura nr. 48 – Lungimea străzilor orășenești și a celor modernizate din județ (km), pe UAT

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS104A și GOS105A (anul 2019)

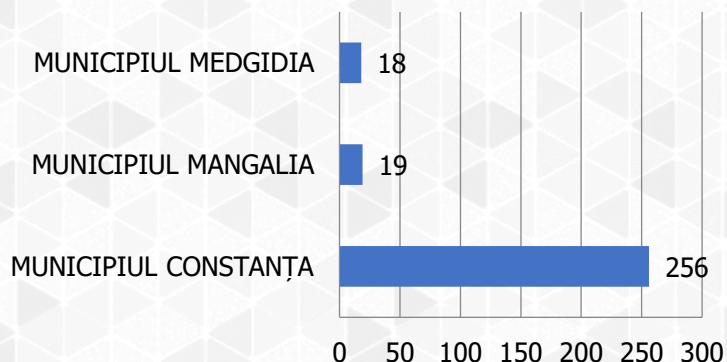
Serviciul de **transport local de pasageri** se regăsește numai în municipiile Constanța, Mangalia și Medgidia. Cele mai multe autobuze și microbuze au fost înregistrate în anul 2016.

Figura nr. 49 – Evoluția numărului de autobuze și microbuze pentru transportul local de pasageri din județ, 2014-2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS112B

Figura nr. 50 – Numărul autobuzelor și microbuzelor pentru transportul local de pasageri, pe UAT, 2014-2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS112B

Cele mai multe autobuze și microbuze sunt în municipiul Constanța: 256. Municipiul Mangalia are 19, iar municipiul Medgidia are 18.

Infrastructura de transport feroviar

Transportul feroviar în județul Constanța se desfășoară pe o magistrală CFR (800) și 4 căi ferate secundare, dintre care una este închisă (805: Saligny – Cernavodă) și una este dedicată transportului de marfă (806: Constanța – Sitorman). Lungimea căilor ferate este de 776 km, din care 85 km (10,95%) reprezintă linie electrificată.

În județul Constanța circulă **minim 50 de trenuri pe zi**. Acestea trec prin stațiile și nodurile feroviare ale județului, conform hărții de mai jos:

- **Stațiile feroviare** (pătrat roz);
- **Nodurile feroviare** (cerc roșu): Constanța, Constanța Mărfuri, Palas, Năvodari, Agigea Nord, Dorobanțu, Medgidia.

Figura nr. 51 – Rețeaua CFR din județ, 2020

Sursă: www.cfr.ro

În *Strategia de Dezvoltare a Infrastructurii Feroviare 2021 - 2025* sunt vizate următoarele măsuri în județul Constanța³⁵:

- Electrificarea și reabilitarea tronsonului Constanța – Mangalia
- Modernizarea infrastructurii feroviare din Portul Constanța
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii coridorului Rin-Dunăre: Operaționalizare ERTMS pe secțiunea Predeal-București-Constanța

Portul Constanța este cel mai important port maritim din flancul estic al Europei, fiind necesară dezvoltarea conectivității acestui port cu interiorul continentului european. Conexiunea cu calea ferată reprezintă o opțiune majoră de valorificare a potențialului comercial al portului Constanța, iar Master Planul General de Transport al României conține recomandări în acest sens. În prezent există conexiuni feroviare adecvate cu portul Constanța, dar eficiența acestora trebuie îmbunătățită, inclusiv din perspectiva consolidării fluxurilor de trafic feroviar pe coridorul european Rin-Dunăre.

Modernizarea liniilor de cale ferată din portul Constanța va mări capacitatea de deservire a fluxului de marfă provenit din port, contribuind atât la dezvoltarea transportului multimodal din România, cât și la creșterea volumelor de trafic de marfă derulate pe infrastructura feroviară.

³⁵ Sursa: <http://www.cfr.ro/index.php/ct-menu-item-3/ct-menu-item-55/strategia-de-dezvoltare-a-infrastructurii-feroviare>

Infrastructura de transport aerian

În afară de Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu, în județul Constanța se află **Aerodromul Tuzla**, situat la 3 km față de comuna Tuzla. Compania REGIONAL AIR SERVICES S.R.L. administrează aerodromul și infrastructura aferentă. Tipurile de operațiuni de zbor care pot fi efectuate pe acest aerodrom sunt *zboruri la vedere* (VFR) ziua și noaptea. Este amenajat un **helipunct** care are în dotare balizaj luminos pentru zborurile de noapte.

3.2. Infrastructura tehnico-edilitară

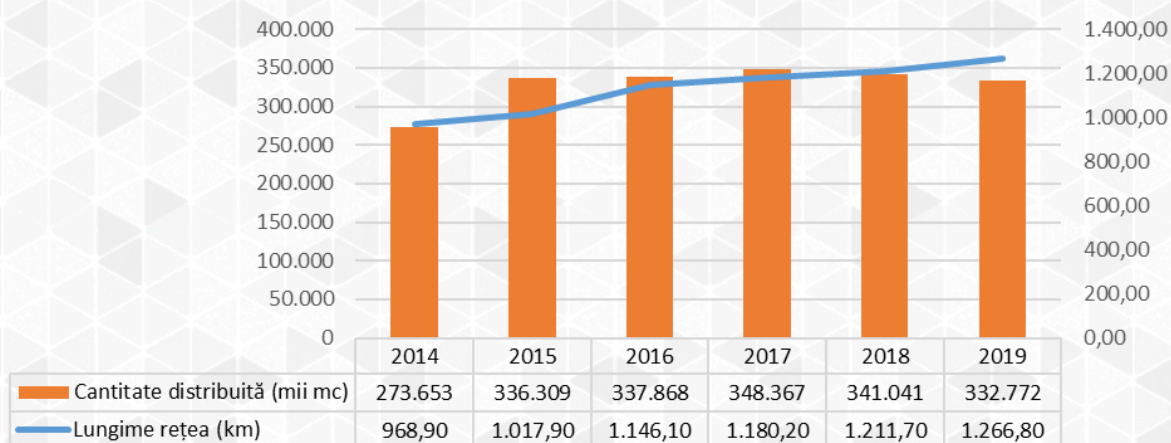
Gradul de dezvoltare al **infrastructurii tehnico-edilitare** reprezintă o componentă importantă a nivelului de civilizație care caracterizează un județ, respectiv accesul populației și al operatorilor economici la facilități privind asigurarea condițiilor de trai decent (funcționarea și desfășurarea activității în condiții optime).

Infrastructura de alimentare cu gaze

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale a cunoscut o dezvoltare continuă, lungimea acesteia crescând în perioada 2014-2019 cu peste 30%.

În 9 UAT-uri din județul Constanța există rețele de distribuție a gazelor, gazelor, care primesc în total **332.772 mii m³** (anul 2019). Cea mai mare cantitate distribuită a fost înregistrată în anul 2017 (348.367 mii m³). Lungimea totală a rețelei de gaze este de **1.266,8 km de conducte de distribuție a gazelor**.

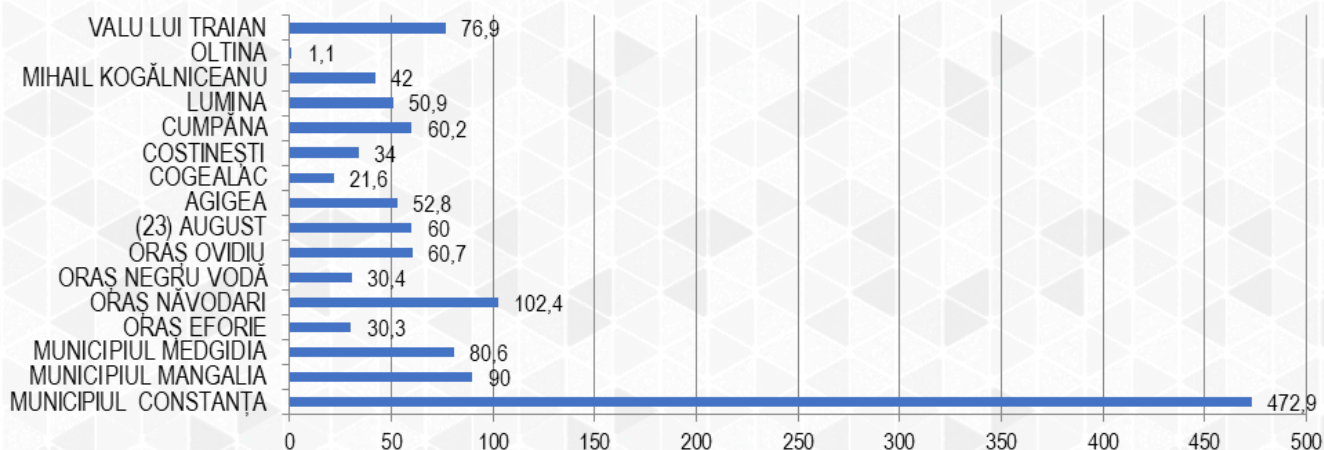
Figura nr. 52 – Evoluția cantității de gaze naturale distribuită în județ și a lungimii conductelor de distribuție a gazelor în perioada 2014 – 2019 (mii mc, km)

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS116A, GOS118B

Din UAT-urile urbane, municipiul Constanța are cea mai mare lungime de conducte de distribuție a gazelor (472,9 km, 37,3% din total rețea). Urmează orașul Năvodari cu 102,4 km. Din UAT-urile rurale, cea mai lungă rețea se regăsește în comuna Valu lui Traian (76,9 km), urmată de comuna Cumpăna (60,2 km).

Figura nr. 53 – Lungimea conductelor de distribuție a gazelor (km), pe UAT, 2019

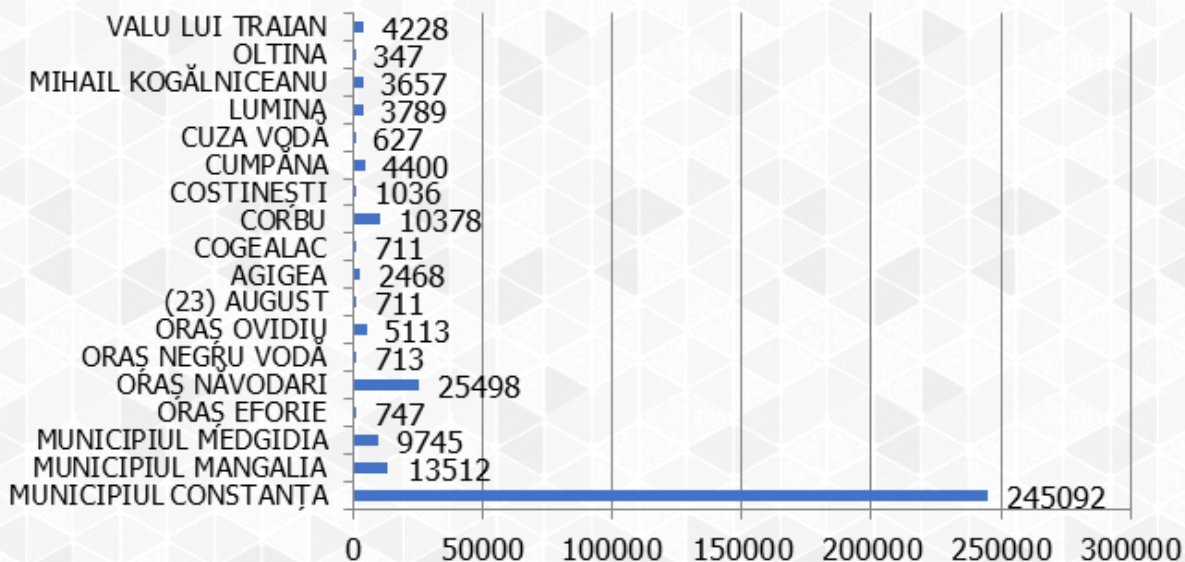

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS116A

Cele 9 UAT-uri din județul Constanța primesc în total **332.772 mii m³** (anul 2019).

Cea mai mare cantitate a fost înregistrată în anul 2017 (348.367 mii m³).

Figura nr. 54 – Cantitatea de gaze naturale distribuită (mii mc), pe UAT, 2019

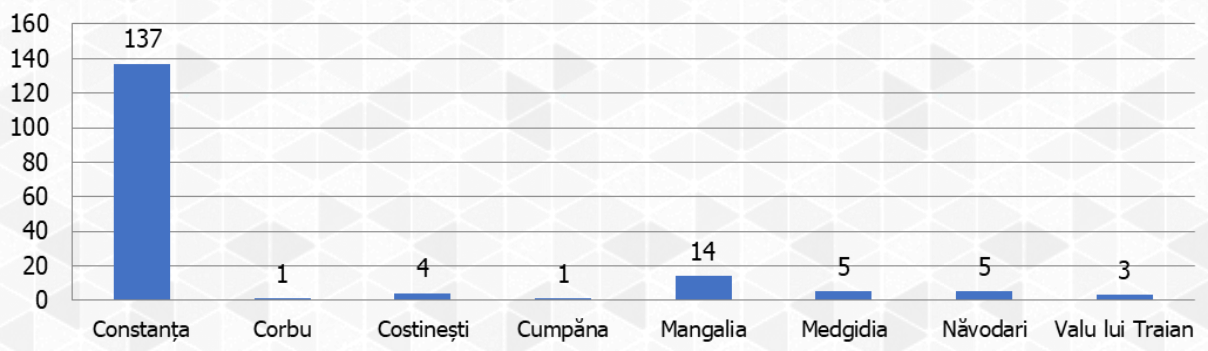
Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS118A

Din UAT-urile urbane, Municipiul Constanța a înregistrat cea mai mare cantitate de gaze naturale distribuite (245.092 mii m³), urmat de orașul Năvodari (25.498 mii m³). Din UAT-urile rurale, Corbu a înregistrat cea mai mare cantitate de gaze naturale distribuite, 10.378 mii m³, urmat de Cumpăna cu 4.400 mii m³.

În total, la nivel de județ s-au emis 170 de autorizații operatorilor care gestionează alimentarea cu gaze. Cele mai multe autorizații s-au emis operatorilor din municipiul Constanța cu 137 autorizații, urmat de Mangalia, cu 14 autorizații.

Figura nr. 55 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează gazele, pe UAT, 2020

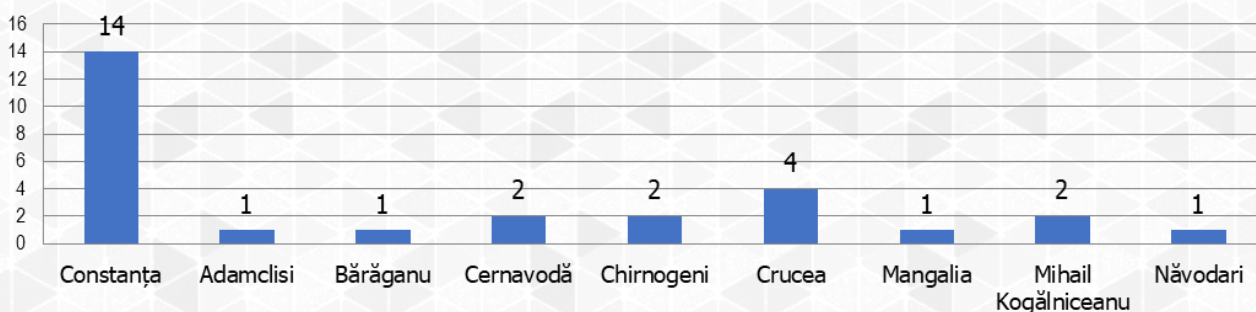
Sursă: A.N.R.E.

Infrastructura de alimentare cu energie electrică

La nivel județean sunt înregistrați operatori autorizați care gestionează (produc/ distribuie/ furnizează) energia electrică, cele mai multe autorizații fiind emise în municipiul Constanța.

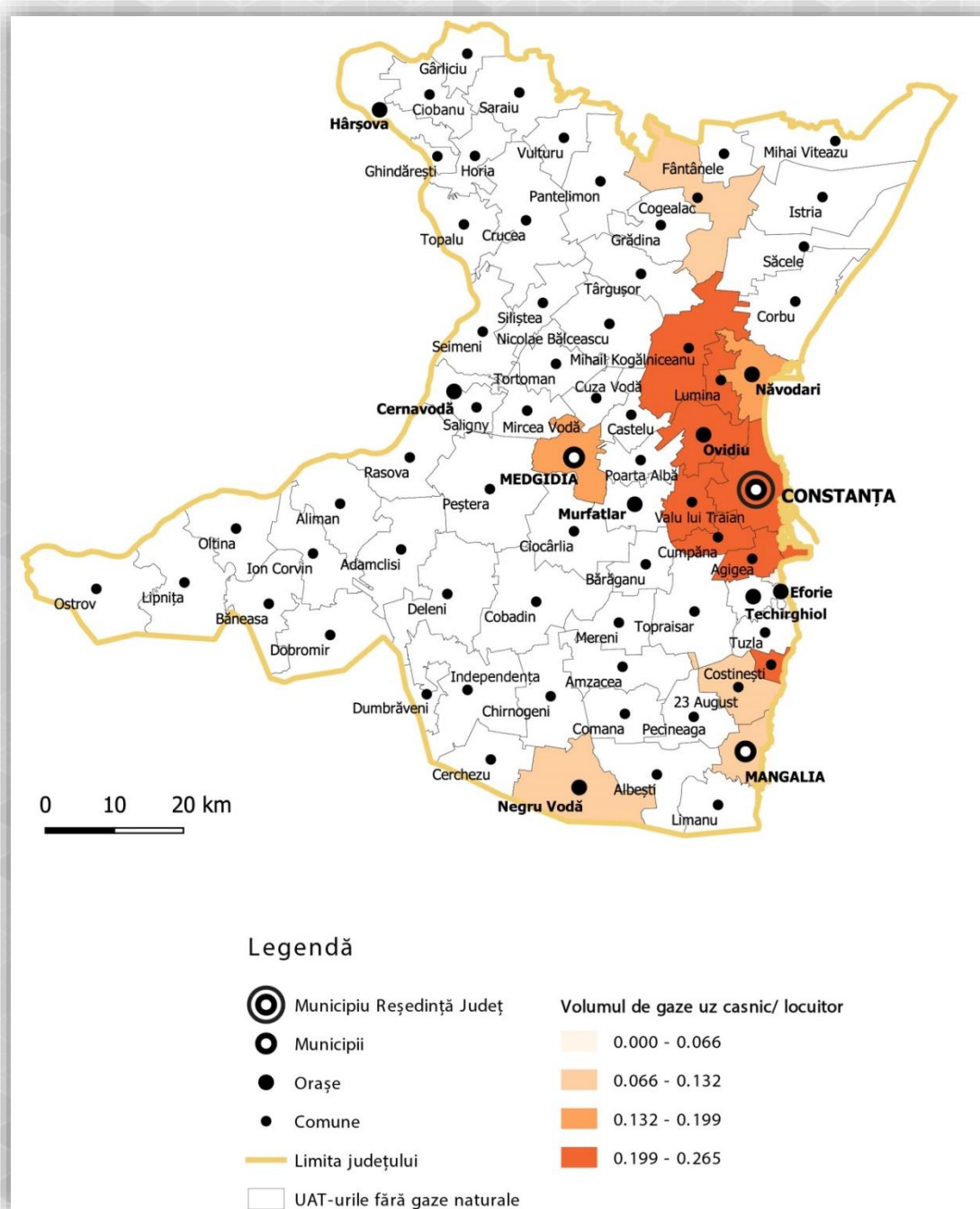
În total, la nivel județean s-au emis 28 de autorizații operatorilor care gestionează energia electrică. Cele mai multe autorizații s-au emis în Municipiul Constanța cu 14 autorizații, urmat de UAT-ul rural Crucea, cu 4 autorizații. Un număr de 21 de autorizații vizează operatorii care **produc** energia electrică, 3 autorizații pentru operatorii care **distribuie** și 6 autorizații pentru operatorii care **furnizează**.

Figura nr. 56 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează energia electrică, pe UAT, 2020

Sursă: A.N.R.E.

Figura nr. 57 – Volumul de gaze naturale distribuit consumului casnic care revine în medie unui locuitor (mii m³/locuitor), pe UAT

Sursă: Prelucrarea consultantului

În anul 2019 în rețeaua RED din gestiunea e-Distribuție Dobrogea s-au înregistrat **incidente deosebite**, astfel:

Tabel nr. 15 – Incidentele înregistrate la nivelul infrastructurii de alimentare cu energie electrică din județ, 2019

Tip incident	Județul Constanța
Incidente deosebite	24
Utilizatori afectați cumulativ	213.474
Putere întreruptă cumulativ [MW]	104
Energie nelivrată cumulativ [MWh]	19
Medie utilizatori afectați /incident	8.895
Medie putere întreruptă /incident [MWh]	4,3
Medie energie nelivrată /incident [MWh]	0.78

Sursă: Raport privind realizarea Indicatorilor de Performanță pentru Serviciile de Transport, de Sistem și de Distribuție a Energiei Electrice și Starea Tehnică a Rețelelor Electrice de Transport și de Distribuție

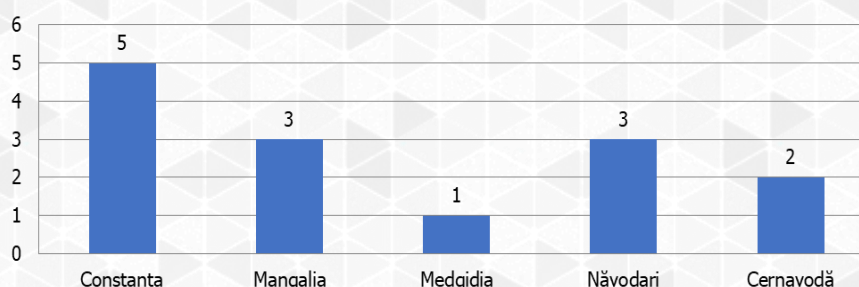
Cauzele incidentelor au fost defecte interne în instalații și fenomene meteo defavorabile.

Infrastructura de alimentare cu energie termică

În privința alimentării cu energie termică, sunt emise autorizații la nivel județean pentru operatori care gestionează (produc/distribuie) energia termică; se remarcă alinierea la trendul național de scădere a numărului de locuințe alimentate din SACET.

În total, la nivel județean s-au emis 14 autorizații operatorilor care gestionează energia termică. Un număr de 7 autorizații sunt pentru operatorii **SACET**, 5 autorizații sunt emise operatorilor care **produc** energie termică și 2 autorizații sunt emise operatorilor care **distribuie** energia termică. Cele mai multe autorizații emise operatorilor care gestionează energia termică s-au emis în municipiul Constanța cu 5 autorizații, urmat de Mangalia și Năvodari, cu câte 3 autorizații.

Figura nr. 58 – Numărul de autorizații emise pentru operatorii care gestionează energia termică, pe UAT, 2020

Sursă: A.N.R.E.

Operatorii SACET și producătorii independenți de energie termică aferenți, care au transmis la ANRE datele privind activitatea desfășurată la nivelul anului 2019 sunt listați în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 16 – Operatorii SACET cu producătorii independenți de energie termică aferenți

Localitate	Operator SACET	Producător independent
Municipiul Constanța	R.A.D.E.T. Constanța	Societatea Electrocentrale Constanța S.A.
Municipiul Mangalia	Goldterm Mangalia SA	-
Orașul Cernavodă	Utilități Publice Cernavodă	Nuclearelectrica S.A. București

Localitate	Operator SACET	Producător independent
Orașul Năvodari	Termica Distribuție Năvodari	UT MIDIA S.A. Năvodari

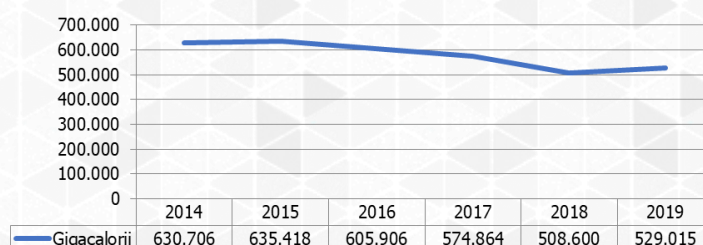
Sursă: Raport privind Starea Serviciului Public de Alimentare cu Energie Termică în Sistem Centralizat - 2019

Numărul consumatorilor alimentați la SACET în Constanța este destul de mare, fiind situat pe **locul 7 în topul României**. Totuși, în 35 de localități din România, numărul de locuințe alimentate din SACET a scăzut în 2019 față de 2018. Municipiul Constanța se află pe **locul 3 la nivel național**, cu 1.972 de locuințe care nu mai sunt alimentate. RADET Constanța deservește cu energie termică **48.292 de locuințe**.

În Regiunea Sud-Est a fost raportată cea mai mare valoare totală a investițiilor planificate, din care, până la sfârșitul anului 2019, s-au realizat într-un procent de 19%. Utilități Publice Cernavodă a reabilitat rețelele termice iar RADET Constanța a eficientizat unele puncte termice³⁶.

În județul Constanța, 5 UAT-uri sunt alimentate cu energie termică. Acestea însumează o cantitate distribuită de **529.015 gigacalorii** (anul 2019). Cea mai mare cantitatea a fost înregistrată în anul 2015 și anume 635.418 gigacalorii.

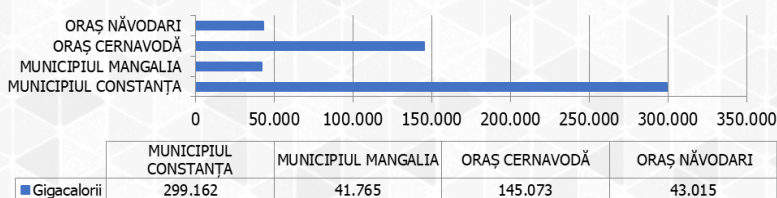
Figura nr. 59 – Evoluția cantității de energie termică distribuită (gigacalorii), în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS109A

Spre deosebire de perioada de timp 2014-2018, în anul 2019, municipiul Medgidia și orașele Hârșova și Murfatlar nu au mai înregistrat valori. Cea mai mare cantitate a fost înregistrată în Municipiul Constanța, și anume 299.162 gigacalorii. Următorul este orașul Cernavodă cu 145.073 gigacalorii.

Figura nr. 60 – Cantitatea de energie termică distribuită (gigacalorii), pe UAT, 2019

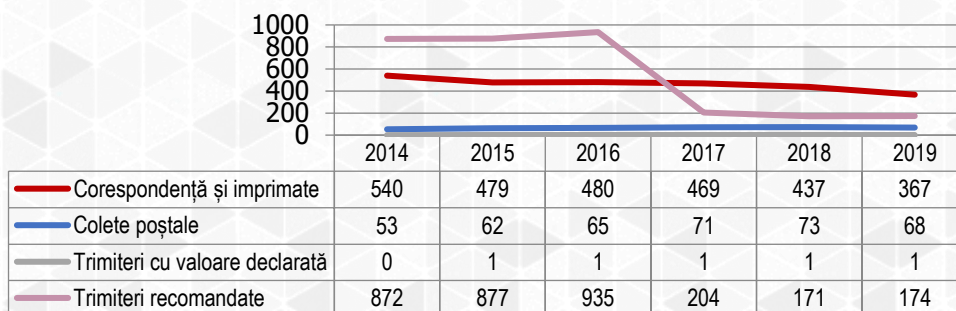
Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS109A

Infrastructura de telecomunicații

Există **129 de unități de poștă** în județul Constanța (anul 2019). Din graficul de mai jos, rezultă că doar coletele poștale au înregistrat o creștere constantă în perioada 2014-2019.

³⁶ Conform Raport privind Starea Serviciului Public de Alimentare cu Energie Termică în Sistem Centralizat (2019)

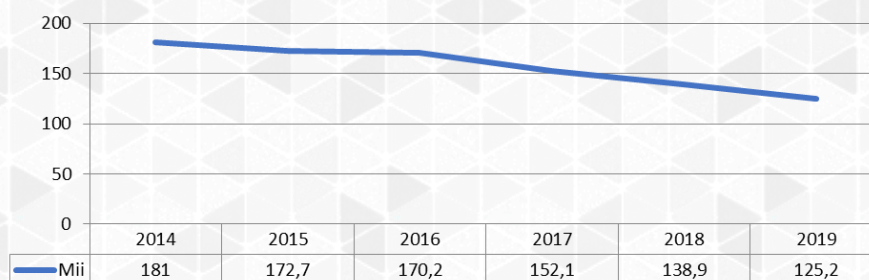
Figura nr. 61 – Evoluția volumului activității de poștă din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – PTT102A

Rețeaua de telecomunicații se caracterizează printr-o **scădere constantă a numărului de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă**, urmând trendul național.

Figura nr. 62 – Evoluția numărului de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă din județ în perioada 2014 - 2019 (mii conexiuni)

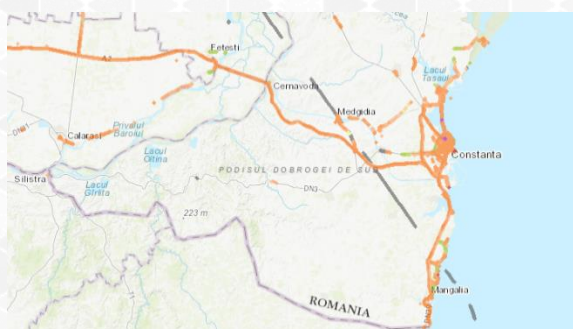
Sursă: Institutul Național de Statistică – PTT104A

Din punctul de vedere al acoperirii **rețelei de telefonie mobilă**, în județul Constanța sunt întâlnite toate tipurile: 2G, 3G, 4G, 4G+ și 5G. Telefonie mobilă este asigurată de operatorii: Digi Mobile, Orange Mobile, Telekom Mobile și Vodafone Mobile.

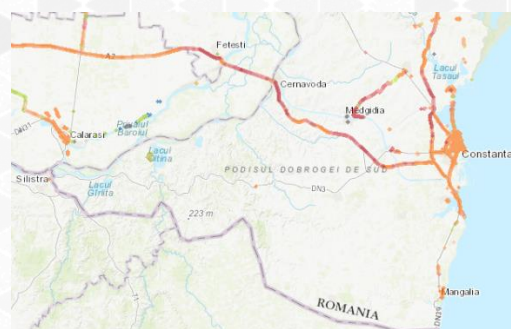
Rețeaua 5G acoperă doar o parte din UAT-ul Constanța, spre Năvodari.

Figura nr. 63 – Hartă acoperire 3G, 4G, 5G din județ

Acoperire Digi Mobile

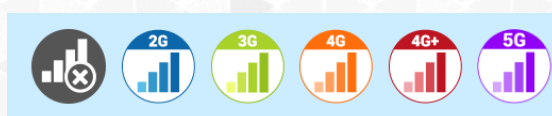
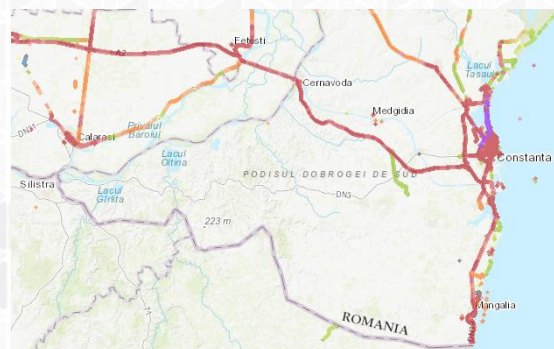
Acoperire Telekom Mobile

Acoperire Orange Mobile

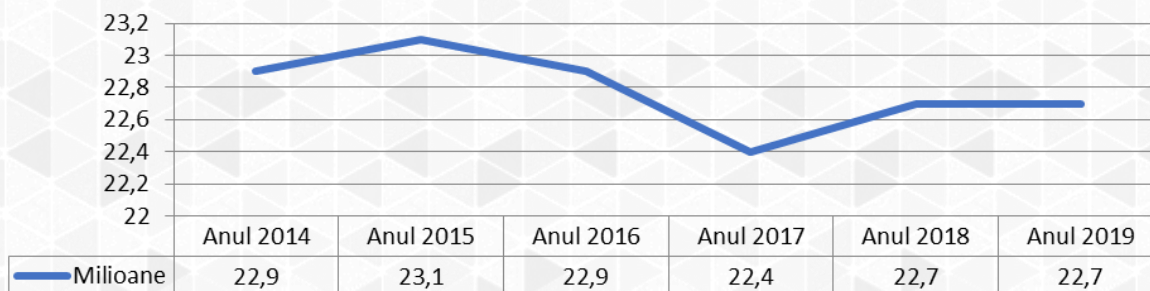
Acoperire Vodafone Mobile

Sursă: <https://www.nperf.com/ro/map/RO/680963.Constanta/-/signal/>

În ceea ce privește evoluția numărului de conexiuni în **rețeaua de telefonie mobilă**, în graficul de mai jos se observă tendința fluctuantă a numărului, la nivel național:

Figura nr. 64 – Evoluția numărului de conexiuni în rețeaua de telefonie mobilă din România în perioada 2014 - 2019 (milioane)

Sursă: Institutul Național de Statistică – PTT104B

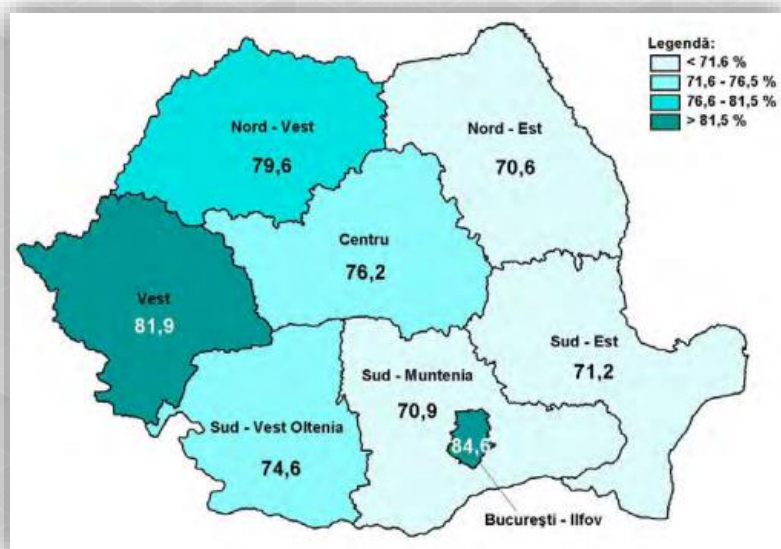
Conform studiului "Accesul populației la Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor"⁸⁷ elaborat de Institutul Național de Statistică în urma datelor obținute prin "Ancheta privind accesul la Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor în Gospodăria (TIC)" desfășurată în luna aprilie 2019, 75,7% din gospodăriile din România au avut acces la **rețeaua de internet** de acasă (în creștere cu 3,3 puncte procentuale față de anul 2018), din care 61,8% sunt din mediul urban.

La nivelul **Regiunii Sud-Est**, doar **71,2% din gospodăriile dețineau acces la internet de acasă** (fiind pe locul 6 la nivel național), față de 84,6% la nivelul regiunii București – Ilfov, unde se înregistrează cea mai răspândită conectare la internet.

⁸⁷ Sursa:

https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/accesul_populatiei_la_tehnologia_informatiei_si_comunicatiilor_or_romania_2019.pdf

Figura nr. 65 – Proporția gospodăriilor cu acces la internet de acasă, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – „Accesul populației la Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor”

Creșteri semnificative față de anul precedent s-au observat în regiunile Centru (7,5 puncte procentuale), **Sud-Est (6,0 puncte procentuale)** și Nord-Est (5,5 puncte procentuale).

Ponderea persoanelor care au utilizat vreodată internetul a fost de 91,7% în regiunea Vest care constituie cel mai ridicat procent din țară, urmată de regiunea București – Ilfov cu 90,4% și Nord – Vest (86,9%). La polul opus se află regiunile Sud-Muntenia (77,3%) și **Sud-Est (75,2%)**, din care face parte și județul Constanța.

La nivelul României, din totalul persoanelor care au accesat internetul în ultimele 12 luni, doar 14,6% au interacționat cu autoritățile sau serviciile publice în scop personal.

În ceea ce privește **tipurile de conexiuni la internet acasă**, la nivelul regiunii Sud-Est, 11,3% dintre gospodării aveau conexiuni broadband fixe, 11,1% conexiuni broadband mobile și 15,8% conexiune narrowband, o gospodărie putând avea acces la mai multe tipuri de conexiuni.

Conform "*Studiului privind implementarea Guvernării Digitale în România*", elaborat de PricewaterhouseCoopers Management Consultants S.R.L în septembrie 2018, **România** se situează pe **ultimele locuri** în clasamentele efectuate de Studiul ONU, Studiul Comisiei Europene și Studiul IMD World cu privire la **gradul de digitalizare a țării**.

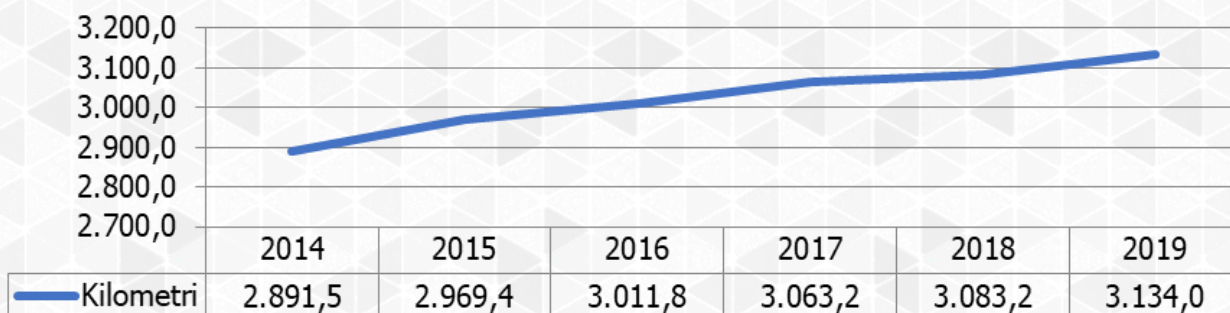
Deși România a definit în 2014 o strategie națională privind digitalizarea, până în 2018 cele mai multe dintre măsurile asumate nu au fost demarate iar celelalte sunt într-o fază incipientă de implementare.

Conform aceluiași studiu, **nivelul de educație digitală în România este scăzut**, românii folosind internetul în special pentru accesarea rețelelor sociale și divertisment. În plus, România se confruntă cu un decalaj mare între mediul urban și cel rural, în ceea ce privește infrastructura tehnologică de tip internet cu bandă largă (doar 40% acoperire în zonele rurale).

Infrastructura de alimentare cu apă potabilă

UAT-urile din județul Constanța însumează o lungime de **3.134 km de conducte de distribuție a apei potabile** (anul 2019).

Figura nr. 66 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile din județ în perioada 2014 – 2019 (km)

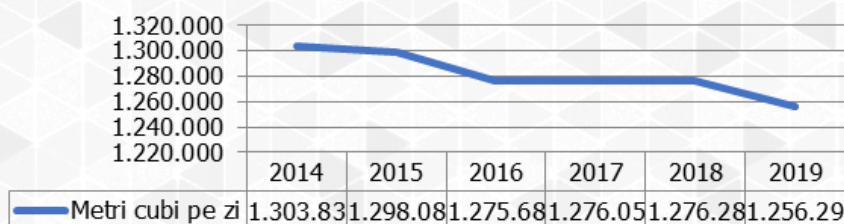
Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS106B

Instalațiile din județul Constanța au produs **1.256.293 m³ de apă potabilă pe zi**, în anul 2019. În acest an, s-a înregistrat cea mai mică cantitate din perioada 2014-2019. Conform graficului de mai jos, cea mai mare cantitate a fost în anul 2014 și anume 1.303.831 m³ pe zi.

Județul Constanța a distribuit **40.968 mii m³ de apă potabilă**, în anul 2019. În acest an s-a înregistrat cea mai mare cantitate din perioada 2014-2019.

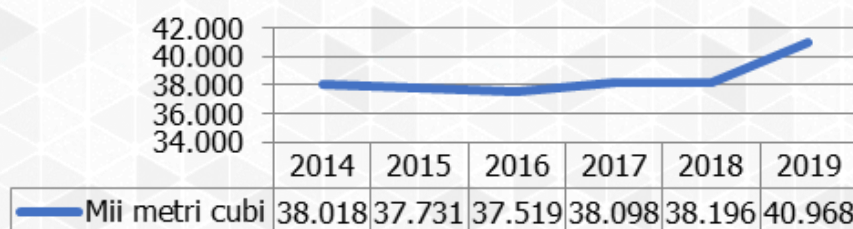
Cea mai scăzută cantitate a fost în anul 2016, și anume 37.519 mii m³ de apă potabilă.

Figura nr. 67 – Evoluția capacității totale a instalațiilor de producere a apei potabile din județ în perioada 2014 – 2019 (m³ pe zi)

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS107A

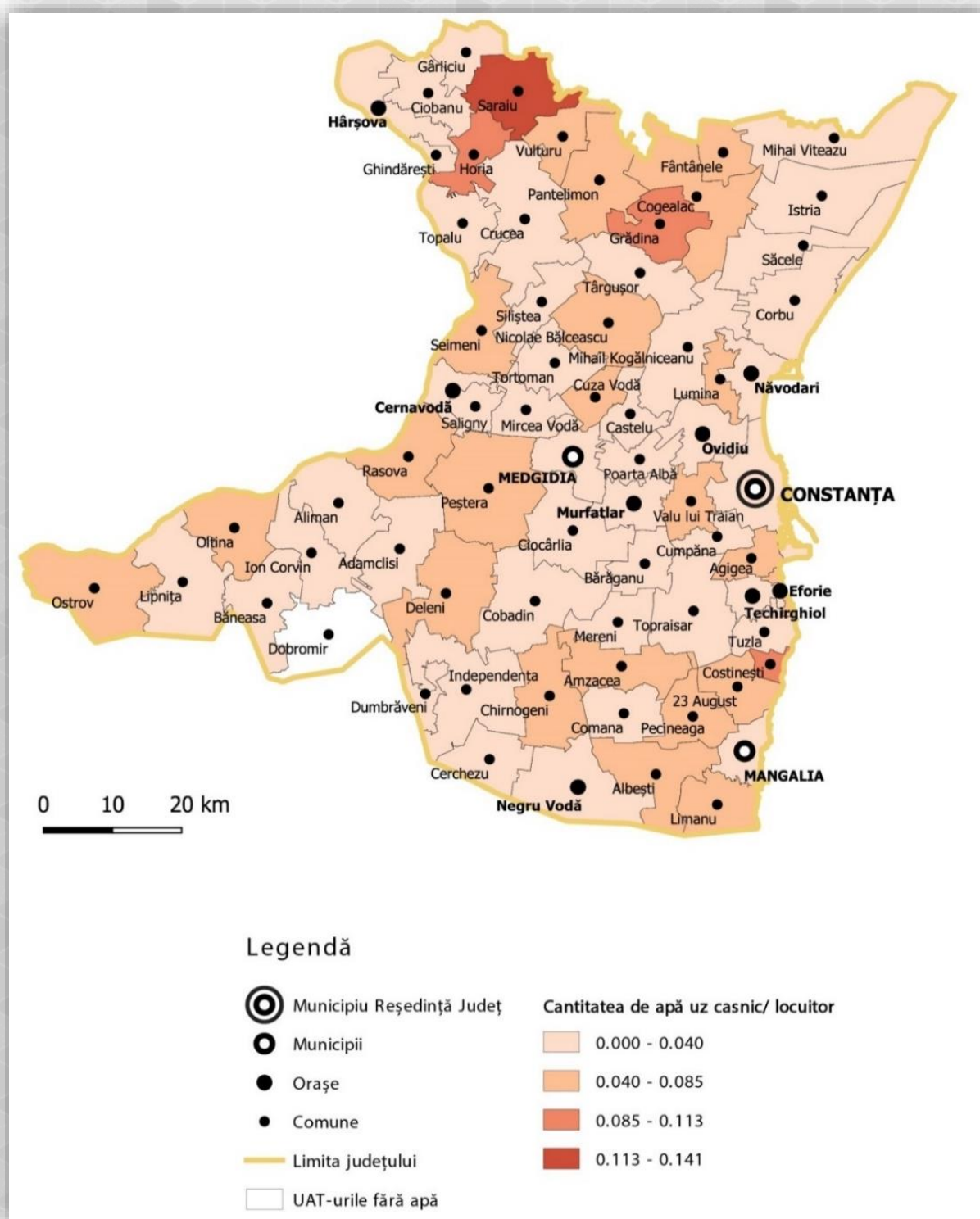
Figura nr. 68 – Evoluția cantității totale de apă potabilă distribuită consumatorilor în județ în perioada 2014 – 2019 (mii m³)

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS108A

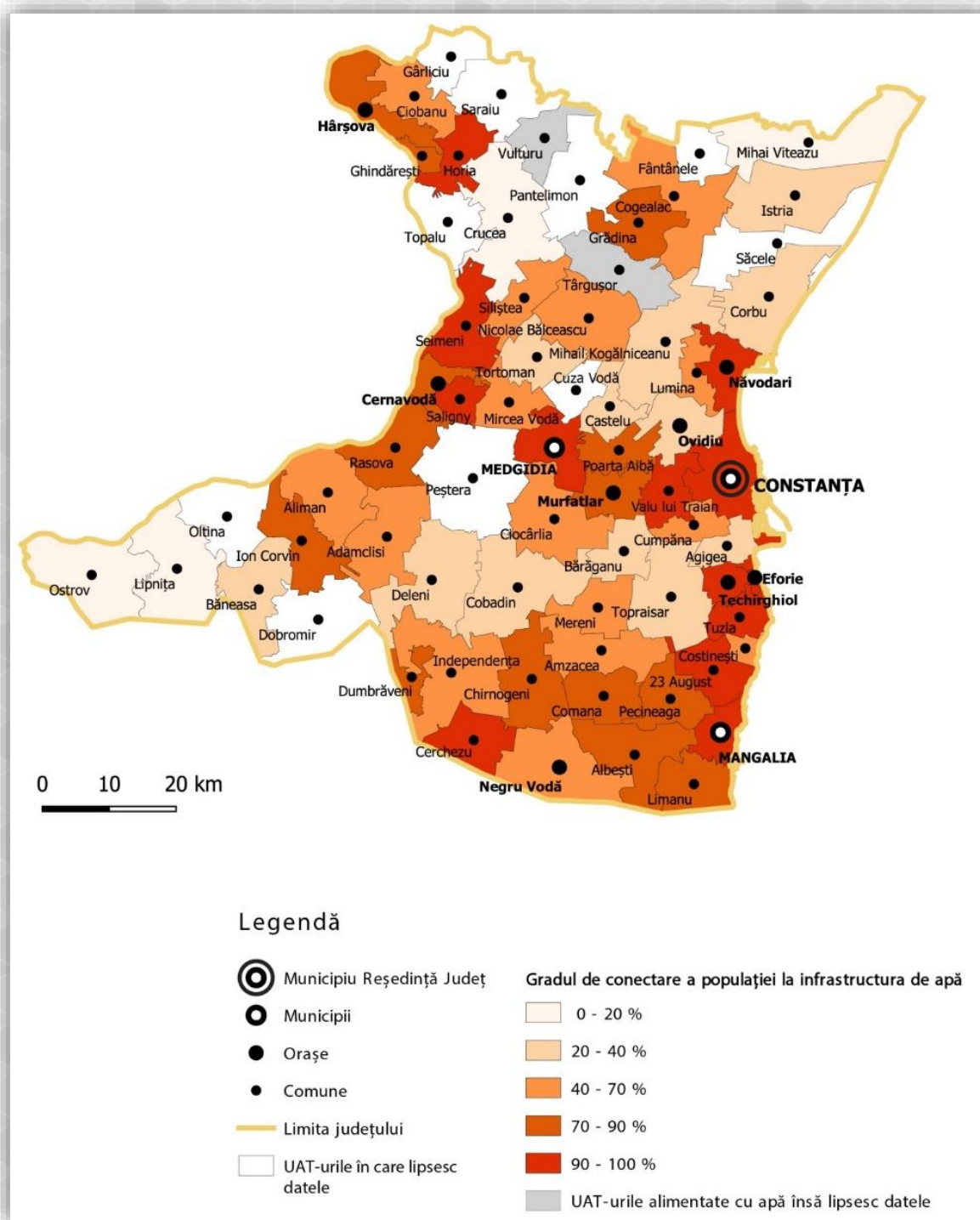

Figura nr. 69 – Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor pentru uz casnic, care revine în medie pe un locuitor ($m^3/locuitor$), pe UAT

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Figura nr. 70 – Gradul de conectare a populației la infrastructura de alimentare cu apă potabilă (%), pe UAT

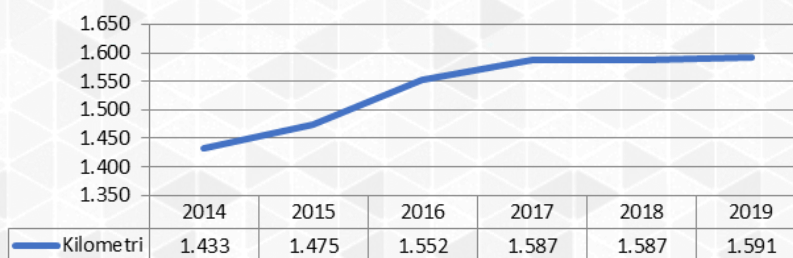

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Infrastructura de gestiune a apelor uzate

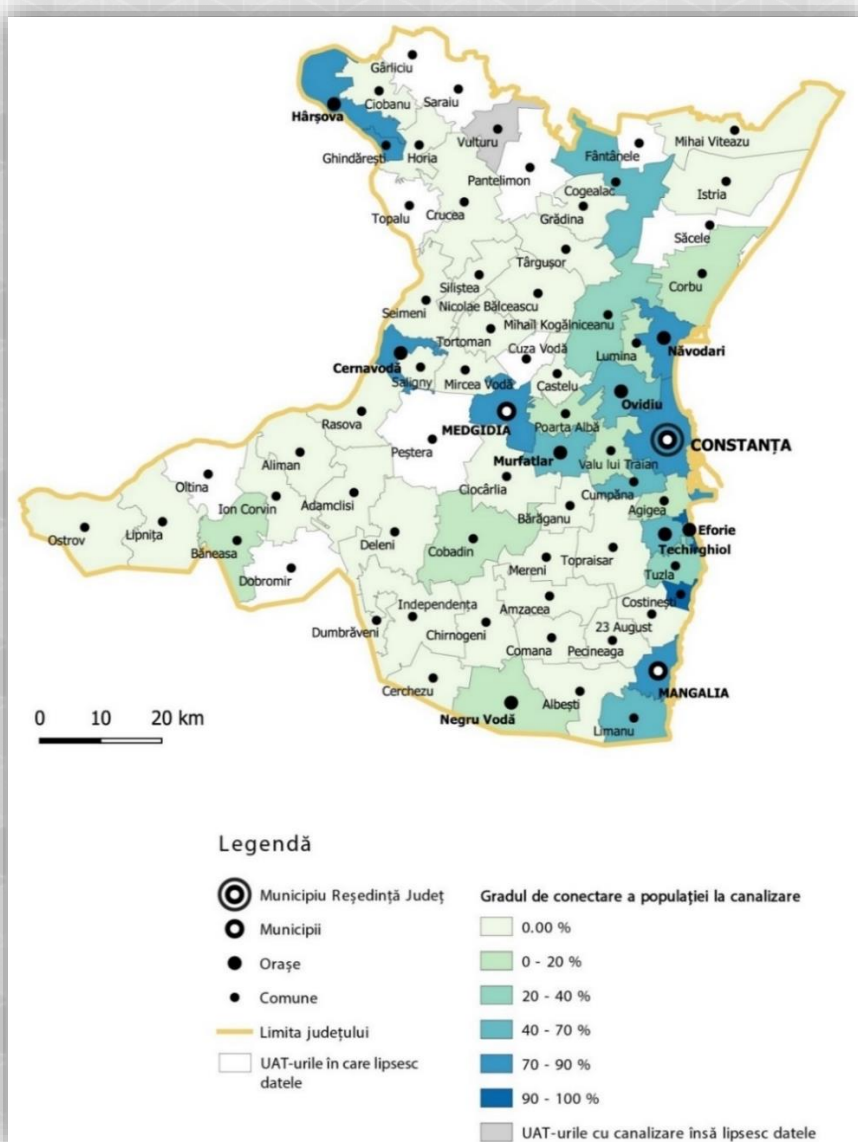
UAT-urile din județul Constanța însumează o lungime de **1.591,3 km de conducte de canalizare** (anul 2019), față de 1.432,8 km de conducte de canalizare, din anul 2014.

Figura nr. 71 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de canalizare din județ în perioada 2014 – 2019 (km)

Sursă: Institutul Național de Statistică – GOS110A (2014-2019)

Figura nr. 72 – Gradul de conectare a populației la infrastructura de canalizare

Sursă: Prelucrarea consultantului

Spatiile verzi din mediul urban

După cum se observă, doar unitățile administrative Mangalia și Techirghiol au o suprafață de spații verzi mai generoasă, care respectă cerința națională minimă de 26 m² spații verzi / locuitor.

Infrastructura de gestiune a deșeurilor

Reședința de județ, precum și UAT-urile învecinate se remarcă printr-un turism intens precum și prin numărul crescut al populației din această zonă, ceea ce conduce la generarea unei cantități mari de deșeuri.

În contrapartidă, în ultimii ani **domeniul gestiunii deșeurilor** s-a caracterizat printr-o **creștere a gradului de valorificare a deșeurilor**, însă insuficient, având în vedere cantitatea mare de deșeuri generate și cu potențial mare de valorificare.

Județul Constanța generează o cantitate foarte mare de deșeuri, aproximativ **400.000 t/ an deșeuri municipale**. Un procent de 82% reprezintă **deșeurile menajere și asimilabile colectate** de la populație și operatori economici. Restul deșeurilor sunt cele provenite din serviciile municipale și din construcții și desființări.

Tabel nr. 18 – Cantitatea de deșeuri colectate din județ în anii 2018 și 2019

Deșeuri colectate	Cantitate (tone) 2018	Procent %	Cantitate (tone) 2019	Procent %
Deșeuri menajere	294.263	78,42	329.671	82
Deșeuri din servicii municipale	73.911	19,67	60.389	15
Deșeuri din construcții și desființări	7.086	1,88	11.861	3
TOTAL	375.260	100	401.921	100

Sursă: A.P.M. Constanța

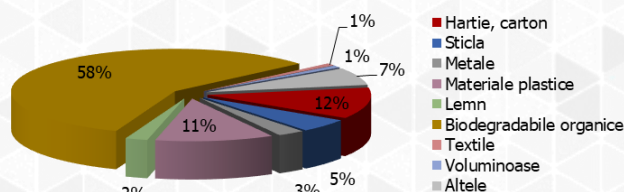
În ceea ce privește compoziția deșeurilor, **predomină cantitatea de deșeuri biodegradabile**, cu un procent de aprox. 58% din totalul deșeurilor municipale. Și în cazul deșeurilor colectate din piețe, parcuri și grădini, predomină deșeurile biodegradabile, de tip organic.

Tabel nr. 17 – Suprafața spațiilor verzi raportată la numărul de locuitori, 2019

Localitate	Suprafață spații verzi (ha)	mp/locuitor
MEDGIDIA	40	8.74
MURFATLAR	6	5.17
EFORIE	15	13.59
HARSOVA	7	6.26
CONSTANTA	150	4.74
CERNAVODA	25	13.03
OVIDIU	32	20.37
MANGALIA	304	72.57
NEGRU VODA	13	22.57
NAVODARI	40	9.55
TECHIRGHIOI	23	28.13
TOTAL	655	18.61

Sursă: A.P.M. Constanța

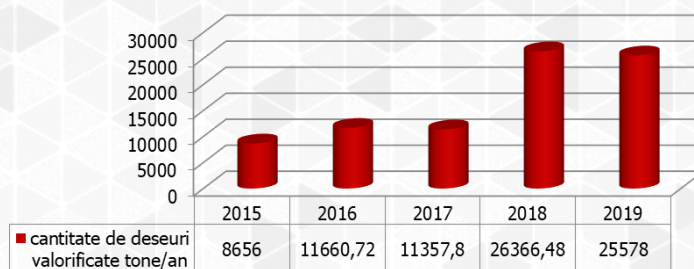
Figura nr. 73 – Tipologia deșeurilor colectate din județ și procentajul deșeurilor

Sursă: A.P.M. Constanța (2019)

Gradul de reciclare a deșeurilor colectate este de 5,22%, procent care include și compostarea. **Gradul de valorificare a deșeurilor colectate** este de 13,92%. După cum se vede în graficul de mai jos, spre deosebire de perioada 2015-2017, ultimii ani au înregistrat o creștere considerabilă a cantității de deșeurii valorificate.

Figura nr. 74 – Evoluția cantității de deșeurii valorificate din județ, în perioada 2015-2019

Sursă: A.P.M. Constanța

Cantitatea de deșeurii municipale este mai mare în special în sezonul estival. UAT-urile Constanța și Năvodari atrag cei mai mulți turiști și găzduiesc cele mai multe evenimente care pot afecta plaja, prin generarea de deșeurii care nu sunt aruncate corespunzător.

Deșeurii sunt colectate prin intermediul operatorilor de salubritate, serviciul acestora acoperând aproape tot județul.

Figura nr. 75 – Numărul de deșeurii rezultate (u.m. bucată) în urma unor evenimente pe plajă în perioada estivală a anului 2018

	nr. evenimente		
	aug.	sep.	total
Năvodari	0	8	8 evenimente și 17 467 deșeurii
Mamaia	8	8	16 evenimente și 15 421 deșeurii
Constanța	1	7	8 evenimente și 23 419 deșeurii
total deșeurii	3587	37 436	41 023

Sursă: Prelucrare după MarineLitter Watch data viewer

Tabel nr. 19 – Evoluția gradului de conectare la serviciul de salubritate din județ, în perioada 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Gradul de conectare la serv. de salubritate (%), din care:	94,74	93,48	96,27	95,69	97
% Mediul urban	100	100	100	100	100
% Mediul rural	83,44	79,6	88,43	86,72	91

Sursă: A.P.M. Constanța

Depozitele din județ sunt listate în tabelul de mai jos. **Depozitul ecologic** din Ovidiu este administrat de operatorul economic S.C. TRACON S.R.L. Cantitatea de deșuri menajere și industriale depozitate la Ovidiu este de aproximativ 250.000 t/ an. Capacitatea acestuia este de 2.600.000 t. **Depozitul din incinta portului** Constanța este administrat de operatorul economic S.C. IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT BUCUREȘTI. Cantitatea de deșuri menajere și industriale depozitate în Portul Constanța este de aproximativ 6.000 t/ an.

Tabel nr. 20 – Depozite conforme pentru eliminarea deșeurilor din județ, 2020

Nr. Crt.	Denumire Depozit	Localizare depozit	Operator depozit
1	Depozit ecologic de deseuri menajere și industriale asimilabile acestora (depozit de deșuri nepericuloase)	Ovidiu	S.C. TRACON S.R.L.
2	Depozit pentru deșuri nepericuloase din cadrul Centrului de Management al Deșeurilor	Costinești	S.C. IRIDEX GROUP SALUBRIZARE S.R.L.
3	Depozit pentru deșuri nepericuloase INCINTA PORT CONSTANȚA	Incinta Port Constanța	S.C. IRIDEX GROUP SALUBRIZARE S.R.L. Costinești
4	Depozit pentru deșuri nepericuloase Mangalia-Albești	DJ 391, Magalia-Albești	ECO GOLD INVEST S.A.
5	Rampa de deșuri inerte	Ovidiu	OVI-PRESTCON S.R.L

Sursă: A.P.M. Constanța

Stațiile de sortare din județ sunt: în municipiul Constanța, în orașul Cernavodă, în orașul Ovidiu, comuna Cumpăna și comuna Corbu. Stația de sortare din Constanța este administrată de operatorul economic M&M Recycling S.R.L., iar cea de la Cumpăna, de operatorul S.C. SALUBRIZARE ȘI GOSPODĂRIE CUMPĂNA S.R.L.

Un viitor proiect este **extinderea depozitului Ovidiu cu o stație de sortare mecano-biologică**. Aceasta are ca țintă reducerea deșeurilor biodegradabile.

În județul studiat există și o **stație de transfer de tratare mecano-biologică cu depozit** în comuna Tortoman.

Stațiile de epurare din județ sunt:

- 2 stații în Municipiul Constanța: RAJA Constanța Nord și RAJA Constanța Sud (depozitează câte 4.000 t de nămol/ an);
- 1 stație în orașul Năvodari: S.C. ROMPETROL RAFINARE S.A. (depozitează mai puțin de 1 t de nămol/ an);
- 1 stație în orașul Ovidiu: RAJA Ovidiu (depozitează mai puțin de 1 t de nămol/ an);
- 1 stație în orașul Eforie;
- 1 stație în Municipiul Mangalia;

- 1 stație la Mihail Kogălniceanu;
- 1 stație la Poarta Albă;
- 1 stație la Cobadin;
- 1 stație în Municipiul Medgidia;
- 1 stație în orașul Cernavodă.

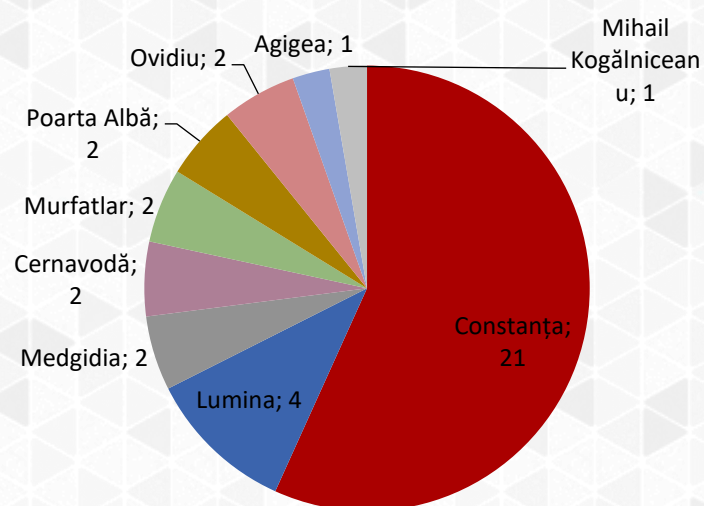
În prezent, nămolul de la Constanța Nord este transferat la Constanța Sud. Pentru stația de epurare Constanța Nord este vizat un proiect viitor de producere a energiei electrice prin montarea de panouri fotovoltaice. Un alt proiect viitor vizează transformarea stației de epurare de la Ovidiu într-o **stație de pompare cu transferul nămolului** la Constanța Nord, apoi la Constanța Sud.

Nămolul rezultat în cadrul stațiilor de epurare poate fi tratat și valorificat prin: compostare, fermentare anaerobă, co-incinerare, utilizare în agricultură și incinerare. Județul studiat are doar **depozitare de nămol**. În anul 2015, conform APM Constanța, au fost eliberate două permise de aplicare a nămolului provenit de la stațiile de epurare din Constanța, pentru terenurile agricole. Tot conform APM (2019), există un proiect care vizează **implementarea unei stații de valorificare a nămolului** generat în stațiile de epurare Constanța Nord, Constanța Sud și Eforie.

Colectarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje este realizată de către 115 operatori din județ. **Valorificarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje** este realizată de către 14 operatori din județ. **Colectarea și tratarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice** sunt realizate de către **6 operatori economici**: 2 în municipiul Constanța, 2 în comuna Lumina, 1 în municipiul Medgidia și 1 în orașul Murfatlar.

Colectarea și valorificarea deșeurilor de baterii și acumulatori sunt realizate de către **37 de operatori economici**.

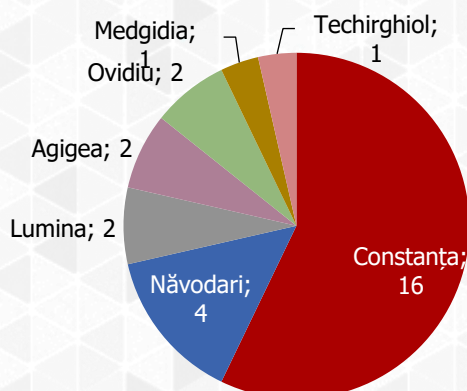
Figura nr. 76 – Operatorii care colectează și valorifică deșeuri de baterii și acumulatori, 2020

Sursă: A.P.M. Constanța

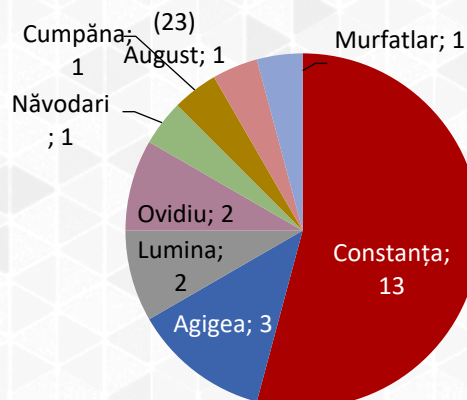
În ceea ce privește **transportul de deșeuri**, în județul Constanța sunt avizați **28 de operatori economici**.

Figura nr. 77 – Operatorii care transportă deșeuri din județ, 2020

Sursă: A.P.M. Constanța

Figura nr. 78 – Operatorii care colectează și tratează vehicule scoase din uz

Sursă: A.P.M. Constanța

În ceea ce privește **colectarea și tratarea vehiculelor scoase din uz**, în județul Constanța sunt avizați **24 de operatori economici**.

În *Strategia de Management Integrat a Deșeurilor*, pentru județul Constanța au fost propuse **6 zone de gestiune a deșeurilor**. Entitățile implicate în implementarea SMID sunt: Consiliul Județean Constanța, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Dobrogea (A.D.I. Dobrogea) și Unitatea de Implementare a Proiectului – Deșeuri (U.I.P. - Deșeuri).

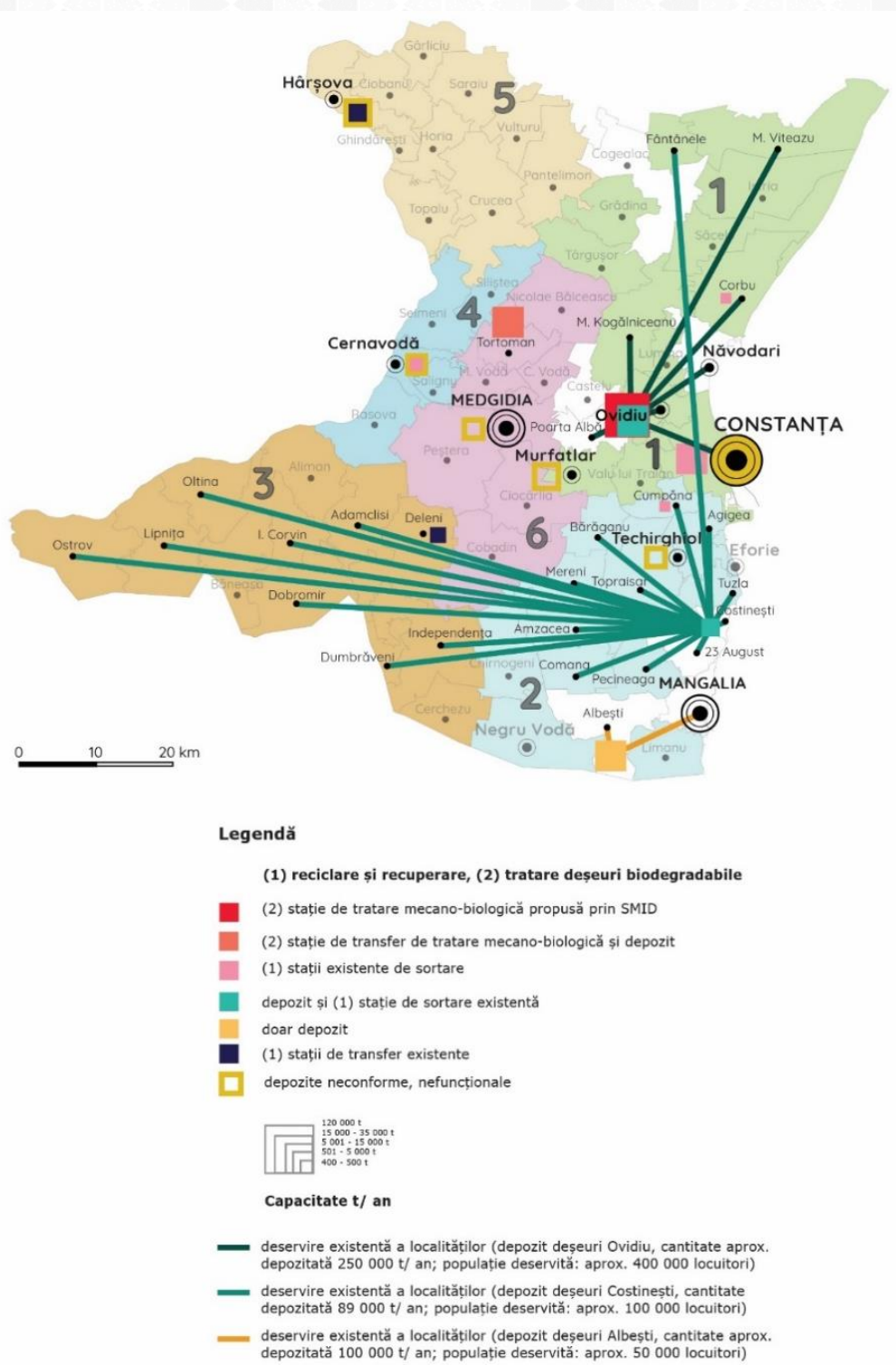
Baza cartogramei de mai jos este alcătuită din cele 6 zone propuse prin SMID, care conform strategiei, acestea pot fi modificate. Din zonificarea propusă rezultă o **discrepanță la nivelul deservirii depozitelor existente**. Există conexiuni ineficiente cu unele UAT-uri, de exemplu distanțe foarte mari (Costinești - Fântânele; Ovidiu - Mihai Viteazu).

De exemplu, 2 UAT-uri sunt dezavantajate de situația existentă la nivelul județului. Acestea sunt Lumina și Valu lui Traian. Cu toate că sunt învecinate cu UAT-ul Ovidiu, acestea nu beneficiază de depozitare a deșeurilor municipale.

Este posibilă o **reconfigurare a zonelor de mai sus**, astfel încât să rezulte **7 zone echilibrate**. Motivul principal care stă la baza zonificării propuse este că UAT-ul Constanța și prima coroană de UAT-uri din jurul acestuia **reprezintă o zonă foarte complexă**, mai greu de gestionat din cauza următoarelor caracteristici principale: **activități economice numeroase și intense** (seria de porturi apropiate Năvodari, Constanța, Agigea – cantitățile care provin de la industrii, comerț și instituții reprezintă aproximativ 40 % din deșeul municipal.), **turismul intens și numărul crescut al populației** din această zonă care **generează cantități mari de deșeuri**. De aceea, și cantitățile de deșeuri sunt mari.

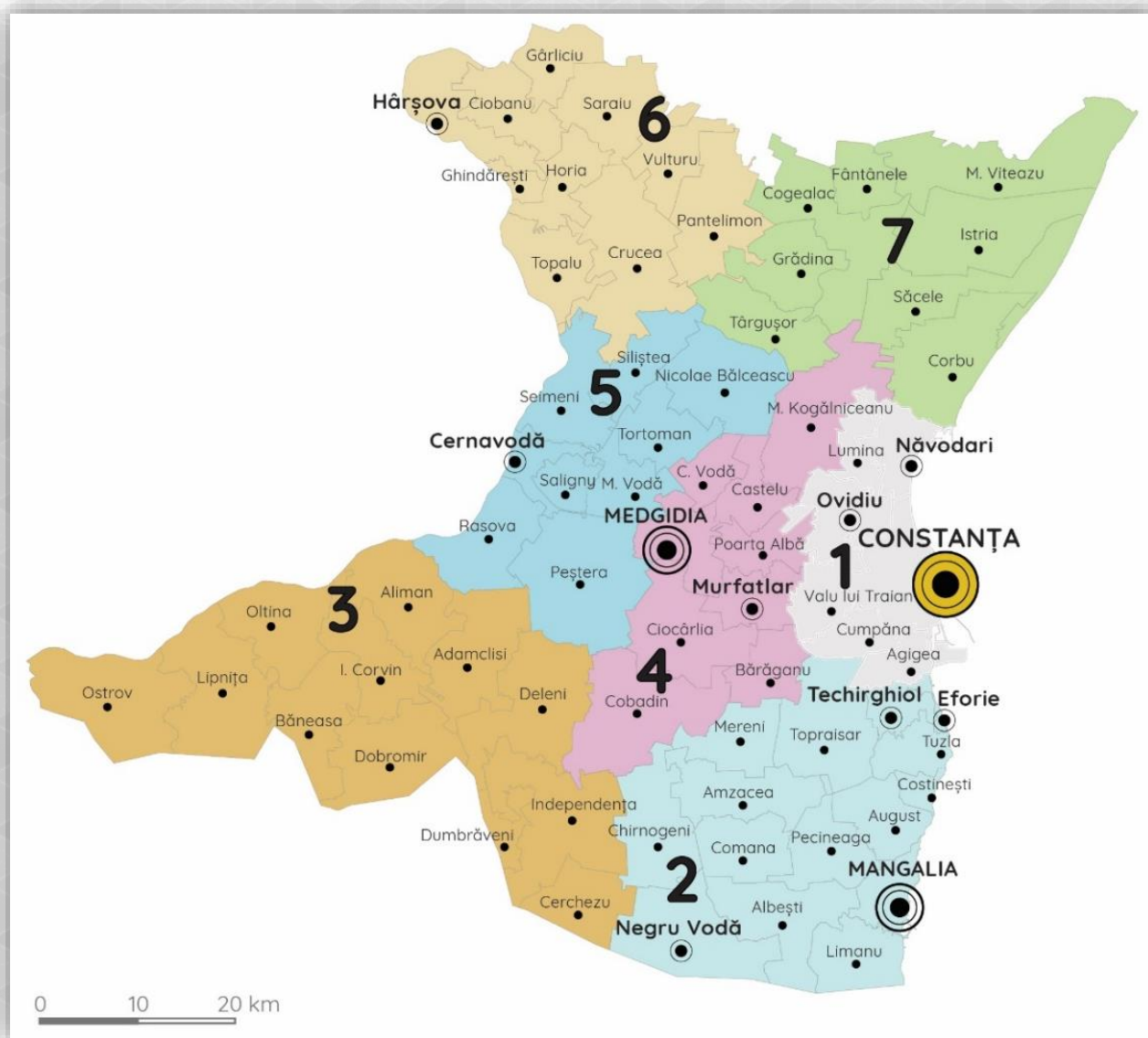

Figura nr. 79 – Cele 6 zone și infrastructura aferentă de gestiune a deșeurilor din județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

Figura nr. 80 – Cele 7 zone de gestiune a deșeurilor propuse

Sursă: Prelucrarea consultantului

A fost încheiat un acord de parteneriat a Consiliului Județean Constanța cu Administrația Fondului pentru Mediu și A.D.I. "Dobrogea" Constanța în vederea pregătirii aplicației de finanțare și a documentațiilor de atribuire pentru proiectul "Extinderea/consolidarea Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Constanța".

Analiza SWOT – Infrastructura

Infrastructură importantă la nivelul județului Constanța	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Poziție dominantă la nivel regional și strategică la nivel național – zonă importantă de intersecție a magistrelor internaționale de transport, care leagă atât Nordul de Sudul Europei, cât și Vestul de Estul acesteia; • Rețeaua de transport existentă în zonă asigură legătura cu toate rețelele țărilor vecine, precum și cu cele din țările Europei și Asiei. • Infrastructura de transport variată: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Infrastructură de drum (autostradă, drumuri județene, drumuri naționale, drumuri comunale și drumuri sătești); ✓ Infrastructură navală (transporturi maritime și transporturi fluviale); • Portul Constanța multifuncțional, compus din porturile satelit este cel mai mare port din bazinul Mării Negre, amplasat strategic pe coridorul european VII; • Porturile de Regiunea Sud-Est de pe Dunăre se află la distanțe scurte față de principalul port, Portul Constanța; • Distanțe scurte (rutiere, feroviare) față de capitala României și conectivitate bună la drumurile europene și autostrăzi; • Preocupări curente pentru modernizarea drumurilor orașenești – proiecte de mobilitate urbană în implementare (modernizare drumuri, realizare piste de biciclete, amenajare spații verzi, sisteme de manament al traficului, amenajare spații urbane); • Aeroport internațional pentru mărfuri și pasageri și bază militară; • Județul Constanța produce și utilizează cantități mari de energie verde, precum eoliană și solară; • Forță de muncă pregătită în domeniul energiei eoliene în cadrul centrului din Municipiul Constanța; navigatori eolieni; • Acoperire 5G în cea mai populară zonă pentru turiști – Mamaia-Năvodari 	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață redusă a drumurilor modernizate (numai 37% din drumurile județene și 5% din drumurile comunale sunt modernizate); • Tronsoane de drumuri județene aflate la stadiul de pământ și/sau piatră spartă pe trasee care facilitează accesul la Sudul litoralului; • Infrastructura de transport care să asigure mobilitatea pe plan inter-județean insuficientă; • Lungimea redusă a liniilor de cale ferată electrificate; • Transportul public local de pasageri se regăsește doar în municipiile Constanța, Mangalia și Medgidia, transportul public județean lipsește; • Infrastructura aeroportuară insuficient dezvoltată și accesibilă pentru zona de civil și cargo; • Numărul locuințelor alimentate cu energie termică este în scădere, ceea ce conduce la ineficiența economică a sistemului descentralizat de alimentare cu energie termică; • Eficiență energetică scăzută a clădirilor rezidențiale și/ sau a clădirilor publice; • Grad scăzut de acces la internet; • Zonele de gestiune a deșeurilor propuse prin SMID nu sunt omogene, având distanțe lungi și ineficiente în unele zone, iar depozitele conforme din teritoriu nu deservesc toată populația din teritoriu; • Cantități mari de deșeuri nevalorificate, provenite de la populație, turiști, din mare, în special la nivelul UAT-urilor adiacente litoralului Mării Negre

Infrastructură importantă la nivelul județului Constanța

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea mobilității urbane cu scopul îmbunătățirii condițiilor de deplasare, scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, creșterea nivelului de digitalizare, regenerarea urbanistică a zonelor centrale și / sau a zonelor industriale; Modernizarea rețelei de distribuție a agentului termic – (preluarea CET-ului de către autoritățile locale – realizarea unui sistem integrat de termificare cu coordonare unitară); Dezvoltarea parteneriatelor cu mediul economic, mediul academic pentru identificarea unor soluții de producție a energiei termice mai puțin poluante; ex. valorificarea soluțiilor/tehnologiilor de producere a energiei termice bazate pe gaze naturale și hidrogen, care să integreze și surse de energie regenerabilă; Dezvoltarea transportului intermodal; Extinderea și modernizarea infrastructurii aeroportuare; Valorificarea traseelor turistice de tip croazieră la nivel global care includ portul Tomis ca destinație; Valorificarea pistei fluviale cicloturistică Franța-România (Constanța); Înființarea unui terminal de gaze naturale lichefiate în Portul Constanța de importanță globală; Amenajare parcuri eoliene de tip offshore; Valorificarea parteneriatelor existente în vederea valorificării și implementării rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare a unor soluții de digitalizare și eficiență energetică prin utilizarea resurselor naturale și pentru utilizarea energiei regenerabile – cu emisii scăzute de CO₂; Utilizarea biomasei și biogazului provenite din deșeuri, dar și posibilitatea distribuirii cantității extra de deșeuri către alte centre urbane care le pot valorifica; Valorificarea oportunităților de finanțare nerambursabilă care vizează dezvoltarea infrastructurii de transport și a celei tehnico-edilitare. 	<ul style="list-style-type: none"> Adâncirea discrepanțelor între mediul rural și cel urban în ce privește infrastructura edilitară, calitatea vieții și oportunitățile economice; Degradarea stării de sănătate a locuitorilor ca urmare a scăderii calității vieții; Creșterea discrepanțelor de dezvoltare între județul Constanța și celelalte județe de la nivelul Regiunii Sud Est sau de la nivel național; Relocarea agenților economici către zone cu acces mai bun la infrastructură ceea ce ar conduce la diminuarea investițiilor pe plan județean și reducerea dezvoltării economice; Creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Concluzii:

Analiza infrastructurii relevante la nivelul județului Constanța relevă necesitatea atenuării sau eliminării *punctelor slabe* identificate prin valorificarea *oportunităților*. Importanța acordată dezvoltării infrastructurii și mobilității este mare și din punctul de vedere al interesului administrației județene mai ales pentru consecințele privind creșterea economiei locale. Totuși efortul trebuie raportat la resursele disponibile și planificat în urma unei prioritizări.

Premise pentru prioritizarea investițiilor aferente *infrastructurii de transport*:

- Modernizarea infrastructurii de transport trebuie să servească în principal dezvoltării economice a județului (în special în domeniile de specializare inteligentă) și să permită atragerea investitorilor străini;
- În ceea ce privește infrastructura rutieră este esențial să se asigure cel puțin o rută alternativă pentru sudul litoralului, să se realizeze legătura dintre sudul și sud-vestul județului și a legăturii cu zona de Nord, respectiv cu județul Tulcea; de asemenea este necesară modernizarea tuturor tronsoanelor de drumuri județene aflate încă la stadiul de pământ, cu precădere cele conectate sau aflate în proximitatea rețelei TEN-T (*surse potențiale de finanțare: PNRR, POR 2021 – 2027, Programul InterReg V A RO-BG 2021 – 2027, POIM Infrastructura Mare 2014 – 2020*);
- Dezvoltarea transportului intermodal este esențială pentru dezvoltarea economică. În acest sens sunt necesare investiții de modernizare a Portului Constanța dar și extinderea și modernizarea transportului public interjudețean corelat cu transportul pe căi ferate, precum și realizarea de parcări tip "park&ride" (*surse potențiale de finanțare: POT – Prioritatea 3, Prioritatea 7*);
- Dezvoltarea economică a județului este proporțional corelată cu existența unei infrastructuri aeroportuare moderne și bine conectate pe plan intern și internațional. Investițiile în modernizarea infrastructurii aeroportuare trebuie orientate către dezvoltarea transportului civil și tip cargo, pentru susținerea mobilității (eficientizare timp, costuri) și dezvoltării mediului de afaceri (atragerea de investitori);
- Creșterea mobilității la nivel inter-județean poate fi asigurată prin dezvoltarea alternativelor la transportul rutier. Una din opțiuni este reprezentată de electrificarea liniei ferate către zona de sud a litoralului – Constanța – Mangalia (*surse potențiale de finanțare: PNRR, POT – Prioritatea 6*).

Premise pentru prioritizarea investițiilor aferente *infrastructurii tehnico – edilitare și de management al deșeurilor*:

- Modernizarea infrastructurii tehnico – edilitare trebuie abordată prin prisma interesului de a crește calitatea vieții locuitorilor județului, de a sprijini dezvoltarea economică a județului și cu respectarea principiilor unei dezvoltări durabile;
- Încurajarea proiectelor și inițiativelor care vizează eficientizarea energetică (ex. reabilitate termică a clădirilor publice și rezidențiale, modernizarea sistemelor de iluminat public cu soluții inteligente bazate pe sisteme de management și telegestiune), inclusiv prin campanii de conștientizare a populației cu privire la implementarea măsurilor de eficiență energetică inclusiv la nivel de consum individual;
- Continuarea și dezvoltarea parteneriatelor cu unități de profil în vederea dezvoltării soluțiilor/tehnologiilor de utilizare a surselor de energie regenerabilă, de ex. pentru producerea energiei termice bazate pe gaze naturale și hidrogen;
- Valorificarea deșeurilor colectate la nivel județean – inclusiv prin crearea unei stații de transfer energetic bazată pe tehnologii de tratare mecano-biologică;
- Implementarea de proiecte de infrastructură pentru colectarea selectivă a deșeurilor prin implementarea unor tonomate de colectare selectivă la nivelul comunelor, în puncte cheie, cu posibilitatea de sortare automată a deșeurilor introduse în funcție de materialul din care sunt realizate. Sistemul funcționează pe baza unor bonificații ale populației (reduceri la

parteneri, credit pentru telefon, bani etc.) pentru utilizatori, încurajând astfel reciclarea și eficientizarea acesteia de la sursă.

Un aspect esențial pentru reușita implementării oricărei strategii care vizează domeniul infrastructurii este legat de necesitatea identificării unor soluții integrate acolo unde criteriile de eficiență economică o impun, fără limitarea la granițele administrativ-teritoriale ale unei localități.

4. Capitalul uman

4.1 Structura demografică

La 1 ianuarie 2020, **populația rezidentă** a județului Constanța atinge pragul de **671.910 persoane**, reprezentând totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străini și fără cetățenie, care au reședința obișnuită³⁸ pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință, pe teritoriul județului. Acest indicator este cel utilizat în realizarea de comparații internaționale, conform regulamentelor europene.

În termeni procentuali, populația rezidentă a județului reprezintă 3,48% din populația totală a României și 28,28% din cea a Regiunii de Dezvoltare Sud – Est. Astfel, județul Constanța ocupă prima poziție la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est și locul 6 la nivel național după numărul de persoane rezidente în județ, fiind printre cele mai populate județe din România, după municipiul București (1.832.883 persoane) și județele Iași (791.665 persoane), Prahova (712.254 persoane), Cluj (709.445 persoane) și Timiș (705.745 persoane).

Populația pe vârste și sexe

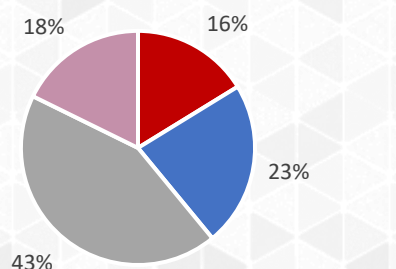
Populația rezidentă era formată la 1 ianuarie 2020 din **326.074 persoane de sex masculin** (48,53%) și **345.836 persoane de sex feminin** (51,47%).

Structura pe **categoriile de vârstă** în județul Constanța indică o populație caracterizată de un proces de îmbătrânire, datorat în principal scăderii natalității, care a condus la o reducere a populației tinere și creșterea numărului populației vârstnice.

Tabel nr. 21 – Structura populației rezidente pe grupe de vârstă la nivelul județului Constanța, la 1 ianuarie 2020

Grupe de vârstă	Masculin	Feminin	Total
0-14 ani	55.495	53.568	109.063
15-34 ani	77.996	75.181	153.177
35-64 ani	144.160	146.445	290.605
peste 65 ani	48.423	70.642	119.065
TOTAL	326.074	345.836	671.910

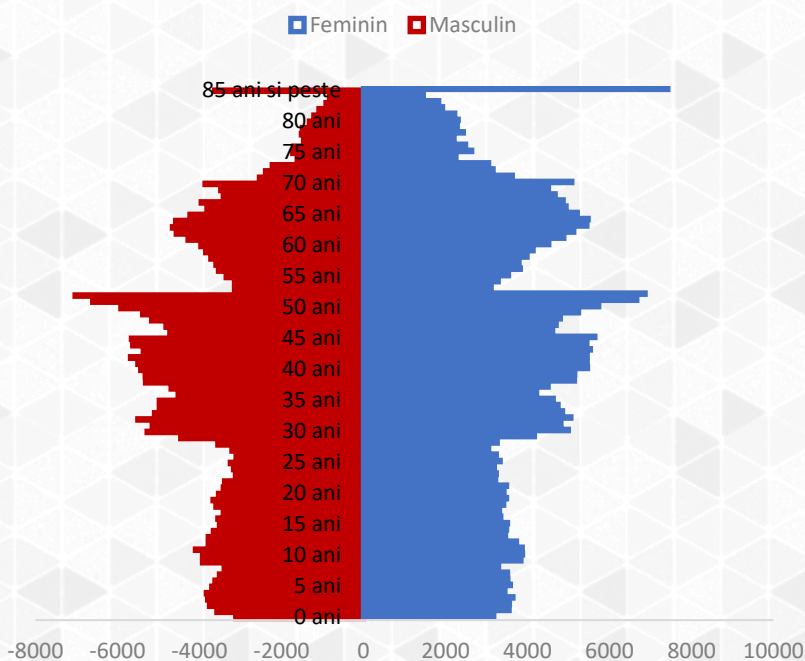
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP105A)

Se observă faptul că procentul populației tinere (0-14 ani - 16,23%) este mai mic decât cel al vârstnicilor (peste 65 ani - 17,72%), ceea ce confirmă procesul de îmbătrânire demografică.

³⁸ Nota: Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaje religioase.

Figura nr. 81 – Piramida vârstelor în județul Constanța, la 1 ianuarie 2020

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP105A)

Populația pe medii de rezidență

Județul Constanța este printre județele cele mai **urbanizate** din România, cu **67,46%** din populația rezidentă în mediul urban, după Municipiul București (100%) și județele Hunedoara (74,46%) și Brașov (70,50%).

Structura etnică, limba maternă și religia

La recensământul din 20 octombrie 2011, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recensate. Ca urmare, structurile prezentate în continuare au fost calculate în funcție de numărul total de persoane care și-au declarat etnia, limba maternă și respectiv religia și nu în funcție de numărul total al populației stabile.

Conform datelor, majoritatea locuitorilor din județul Constanța sunt **români** (83,43%), iar principalele minorități sunt: **turci** (3,04%) și **tătari** (2,87%). Din totalul de 27.698 de persoane de etnie turcă la nivel național, 75,19% se află în județul Constanța, iar din totalul de 20.282 de tătari, 96,64% trăiesc în județul Constanța. Pentru 8,51% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Tabel nr. 22 – Distribuția populației județului Constanța după etnie, 2011

Etnia	Număr locuitori	Pondere (%)
Români	570.754	83,43%
Informație nedisponibilă	58.183	8,51%
Turci	20.826	3,04%
Tătari	19.601	2,87%
Romi	8.554	1,25%
Ruși-Lipoveni	3.568	0,52%
Macedoneni	503	0,07%

Etnia	Număr locuitori	Pondere (%)
Maghiari	450	0,07%
Greci	266	0,04%
Armeni	263	0,04%
Germani	143	0,02%
Ucraineni	94	0,01%
Italiani	60	0,01%
Evrei	36	0,01%
Bulgari	35	0,01%
Ceangăi	35	0,01%
Altă etnie	711	0,10%
Total	684.082	100%

Sursă: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Potrivit liberei declarații a celor 625.893 persoane care au declarat **limba maternă**, structura populației stabile a județului Constanța după limba maternă se prezintă astfel: pentru 85,03% limba **română** reprezintă prima limbă vorbită în mod obișnuit în familie în perioada copilăriei, urmată de **turcă** (2,77%) și **tătară** (2,51%). Pentru 8,51% din populație, informația nu este disponibilă.

Tabel nr. 23 – Distribuția populației județului Constanța după limba maternă, 2011

Limba maternă	Număr locuitori	Pondere (%)
Româna	581.669	85,03%
Informație nedisponibilă	58.189	8,51%
Turca	18.932	2,77%
Tătara	17.197	2,51%
Romani	3.447	0,50%
Rusa	2.895	0,42%
Maghiara	372	0,05%
Macedoneana	289	0,04%
Armeana	157	0,02%
Greaca	148	0,02%
Germana	110	0,02%
Italiana	51	0,01%
Ucraineana	40	0,01%
Altă limbă maternă	586	0,09%
Total	684.082	100%

Sursă: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Structura populației după **religie** relevă faptul că predomină **credincioșii ortodocși**, în pondere de 83,04%. Alte religii declarate la Recensământul Populației și al Locuințelor 2011 sunt: **musulmană** (6,33%), **romano-catolică** (0,57%), **creștină de rit vechi** (0,41%), **pentecostală** (0,38%), fiind prezente însă și alte religii precum și atei sau persoane care nu și-au declarat religia.

Tabel nr. 24 – Distribuția populației județului Constanța după religie, 2011

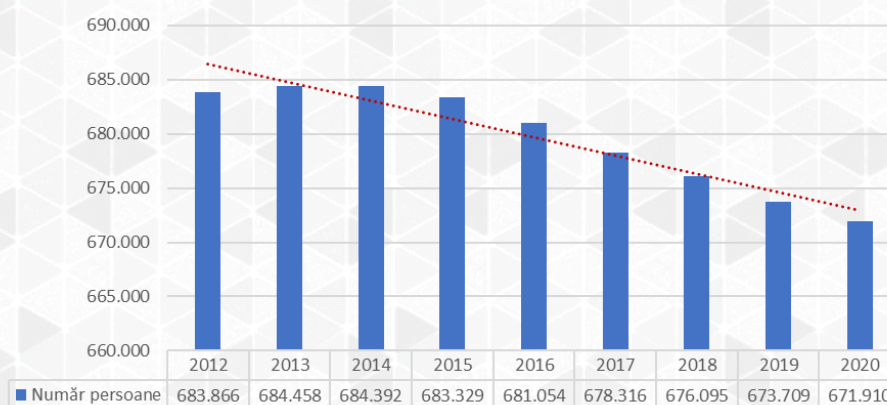
Religia	Număr locuitori	Pondere (%)
Ortodoxă	568.094	83,04%
Informație nedisponibilă	58.494	8,55%
Musulmană	43.279	6,33%
Romano-catolică	3.912	0,57%
Creștină de rit vechi	2.807	0,41%
Penticostală ¹	2.606	0,38%
Adventistă de ziua a șaptea	1.439	0,21%
Baptistă	1.241	0,18%
Atei	450	0,07%
Martorii lui Iehova	298	0,04%
Greco-catolică ²	270	0,04%
Ortodoxă sârbă	249	0,04%
Reformată	151	0,02%
Evangelică ⁴	149	0,02%
Fără religie	137	0,02%
Creștină după Evanghelie	102	0,01%
Evangelică lutherană ³	35	0,01%
Altă religie	369	0,05%
Total	684.082	100%

Sursă: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

4.2 Evoluția populației județului

Populația rezidentă a județului Constanța a scăzut în ianuarie 2020 cu 0,27% față de aceeași perioadă a anului 2019, populația înregistrând o scădere medie anuală de 0,22% în ultimii 9 ani³⁹, respectiv de 0,34% în ultimii 5 ani.

Figura nr. 82 – Evoluția populației rezidente din județul Constanța în ultimii 9 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP105A)

³⁹ Nota: Datele pentru anul de referință 2011 nu sunt disponibile pentru a determina evoluția populației în intervalul de 10 ani.

Tabel nr. 25 – Evoluția populației rezidente în județul Constanța în ultimii 5 și 9 ani

An de referință	Total populație rezidentă (nr. persoane)	Variație medie anuală (an 2020 față de anul de referință)	Variație totală (an 2020 față de anul de referință)
		Nr. locuitori în 2020:	671.910
2012	683.866	-0,22%	-1,75%
2014	684.392	-0,31%	-1,82%
2016	681.054	-0,34%	-1,34%

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP105A)

Scăderea populației se observă în ultimii 5 ani și în cazul populației după domiciliu, indicator care include doar persoanele cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul județului (adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate).

Tabel nr. 26 – Evoluția populației după domiciliu în județul Constanța în ultimii 5 și 10 ani

An de referință	Total populație după domiciliu (nr. persoane)	Variație medie anuală (an 2020 față de anul de referință)	Variație totală (an 2020 față de anul de referință)
		Nr. locuitori în 2020:	763.549
2011	771.444	-0,11%	-1,02%
2014	771.506	-0,17%	-1,03%
2016	770.252	-0,22%	-0,87%

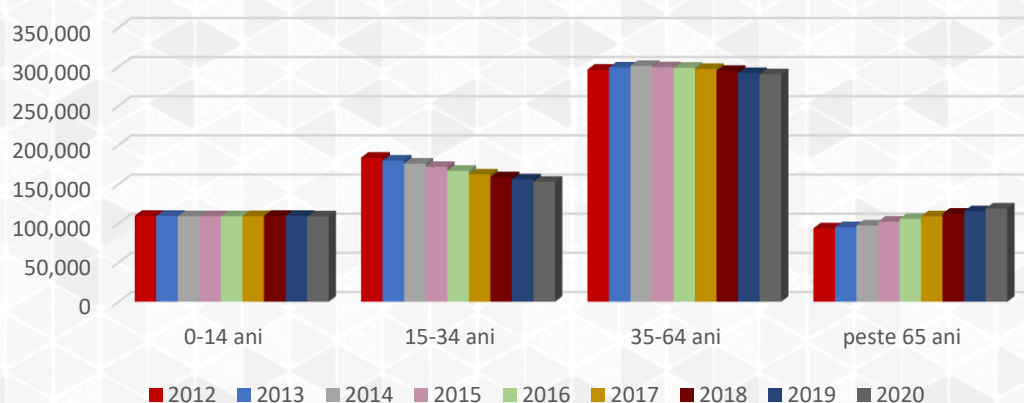
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP107A)

Populația după domiciliu a județului Constanța era la 1 ianuarie 2020 de 763.549 locuitori, în scădere cu 0,87% față de acum 5 ani, populația înregistrând o scădere medie anuală de 0,22% în ultimii 5 ani și de 0,11% în ultimii 10 ani.

Populația cunoaște la ora actuală un proces de regres accentuat datorat îmbătrânirii, scăderii fertilității și a migrației, fenomene demografice care se pot constata în toate țările dezvoltate. În perspectivă, aceste fenomene vor crește în intensitate și vor genera efecte multiple în societate.

Scăderea populației la nivelul județului se datorează menținerii unui deficit al nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ), la care se adaugă soldul cumulată al migrației interne și externe.

Figura nr. 83 – Evoluția structurii populației rezidente pe grupe de vârstă, în ultimii 9 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP105A)

Pe fondul unei scăderi generale a populației județului, procesul de îmbătrânire demografică se nuanțează prin creșterea procentului persoanelor vârstnice, în condițiile în care populația tânără a scăzut în intervalul de referință aferent ultimilor 9 ani (2012 – 2020).

Comparativ cu anul 2012, distribuția populației rezidente pe grupe de vârstă arată clar fenomenul de îmbătrânire a populației. Se constată, astfel, scăderea cu 0,63% a populației cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani în perioada 2012 – 2020 și cu 1,95% a populația cu vârsta cuprinsă între 35 - 64 ani. O scădere mai mare (de 16,75%) se remarcă în cazul populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 34 ani. În aceeași perioadă, a înregistrat o creștere semnificativă, de 27,01%, în județul Constanța populația cu vârsta de peste 65 ani.

Populația cu vârsta între 40 și 44 ani deține cea mai mare pondere din total populație stabilă, de 8,18%. Totodată, grupa de vârstă peste 65 ani totalizează 17,72% din populația stabilă, față de 13,71% cât deținea în 2012. Cu toate acestea, ponderea populației de 65 ani și peste este inferioară celei pe țară (18,97%).

Grupa de vârstă 25 – 64 ani reprezintă resursele de muncă ale unei țări și o premisă a dezvoltării economice a județelor. Nu întâmplător, județele cu potențialul economic cel mai mare dețin ponderi superioare ale acestei grupe de vârstă în totalul populației stabile. În județul Constanța această categorie de vârstă a înregistrat în 2020 (55,92%) o pondere superioară celei naționale (54,90%), însă în scădere față de anul 2012 (58,31%).

Astfel, evoluția structurii pe vârste în județul Constanța nu este una pozitivă, mai ales din perspectiva utilizării capitalului uman pe piața muncii. În acest context, scăderea natalității și îmbătrânirea populației din ultimii 9 ani influențează schimbarea raportului dintre numărul persoanelor active ocupate și cele întreținute și inactive.

Migrația populației

În ultimii ani, în județul Constanța s-a înregistrat un flux destul de mare al plecărilor și stabilirilor de reședință, însă soldul schimbărilor de reședință a rămas pozitiv.

În anul 2019, 4.901 persoane și-au stabilit reședința în județ, din care 3.783 în mediul urban. Din cele 4.447 plecări cu reședința, 3.048 s-au realizat din mediul urban. Deși soldul schimbărilor de reședință a fost pozitiv, în mediul rural acesta a fost negativ în ultimii 10 ani (2010-2019).

În ceea ce privește soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), acesta a devenit negativ începând cu anul 2013, amplificându-se în ultimii ani.

Tabel nr. 27 – Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă) în ultimii 10 ani

An	Stabiliri cu domiciliul în județ (inclusiv migrația externă)	Plecări cu domiciliul din județ (inclusiv migrația externă)	Soldul migrației
2010	15.967	15.385	582
2011	11.945	11.810	135
2012	13.946	13.571	375
2013	12.179	12.284	-105
2014	12.812	13.184	-372
2015	13.053	13.480	-427
2016	13.968	14.533	-565
2017	13.622	14.295	-673
2018	13.795	14.572	-777

An	Stabiliri cu domiciliul în județ (inclusiv migrația externă)	Plecări cu domiciliul din județ (inclusiv migrația externă)	Soldul migrației
2019	13.966	14.736	-770

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP307B, POP308B)

Majoritatea schimbărilor sunt provenite prin **migrație internă**, realizată între județele țării.

Astfel, în anul 2019, din totalul de 14.736 de plecări, 93,46% persoane și-au schimbat domiciliul din județul Constanța în alt județ al țării, respectiv în Municipiul București, în timp ce numai 964 persoane au părăsit țara. Din totalul **emigranților definitivi** (946 persoane), 14,11% sunt din grupa de vârstă 35-39 ani, 12,55% din grupa 40-44 ani și 10,68% din grupa 15-19 ani.

În ceea ce privește stabilirile de domiciliu în județul Constanța, din totalul de 13.966 de persoane, 97,25% au provenit din celelalte județe ale țării (inclusiv din Municipiul București). Din totalul **imigranților definitivi** (384 persoane), 12,24% sunt din grupa de vârstă 25-29 ani, 11,72% din grupa 20-24 ani, 11,20% din grupa 30-34 ani și 10,42% din grupa 35-39 ani.

Mișcarea naturală a populației

În anul 2019, **rata natalității** în județul Constanța a fost de 8,4 născuți vii la 1.000 de locuitori, în scădere cu 20,75% față de anul 2010. Această rată este apropiată de media națională (8,5 născuți vii la 1.000 locuitori), însă superioară mediei regionale (7,6 născuți vii la 1.000 locuitori).

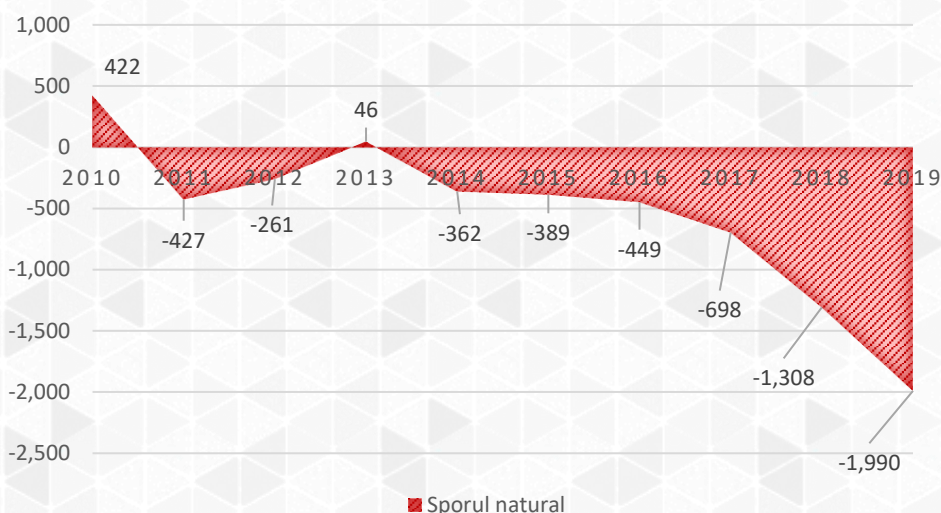
În ceea ce privește numărul de **născuți vii** înregistrat în anul 2019 (6.415 născuți vii), acesta a fost în scădere cu 21,39% față de anul 2010. Comparând datele din mediul urban cu cele din mediul rural, la nivelul anului 2019, un procent de 65,78% din numărul total al născuților-vii din județul Constanța a fost înregistrat în mediul urban. În același timp însă, numărul deceselor înregistrate în mediul urban reprezintă 67,28% din totalul pe județ.

În perioada 2010-2019, numărul anual de **persoane decedate** a crescut cu 8,61%, iar **rata mortalității** a crescut cu 10%, înregistrând în anul 2019, 11 decedați la 1.000 locuitori. Comparând cu datele înregistrate la nivel regional și național, rata mortalității din județul Constanța este mai mică decât rata regională (12,6 decedați la 1.000 locuitori) și rata națională (11,7 decedați la 1.000 locuitori).

Astfel, **sporul natural**⁴⁰ în județul Constanța a fost negativ în anul 2019 (-1.990 persoane), cel din mediul urban (-1.435 persoane) depășind cu mult pe cel din mediul rural (-555 persoane). Acest raport între mediile rural și urban este justificat și de faptul că peste 67% din populația județului trăiește în mediul urban.

⁴⁰ Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate, în anul de referință

Figura nr. 84 – Evoluția sporului natural în județul Constanța în ultimii 10 ani

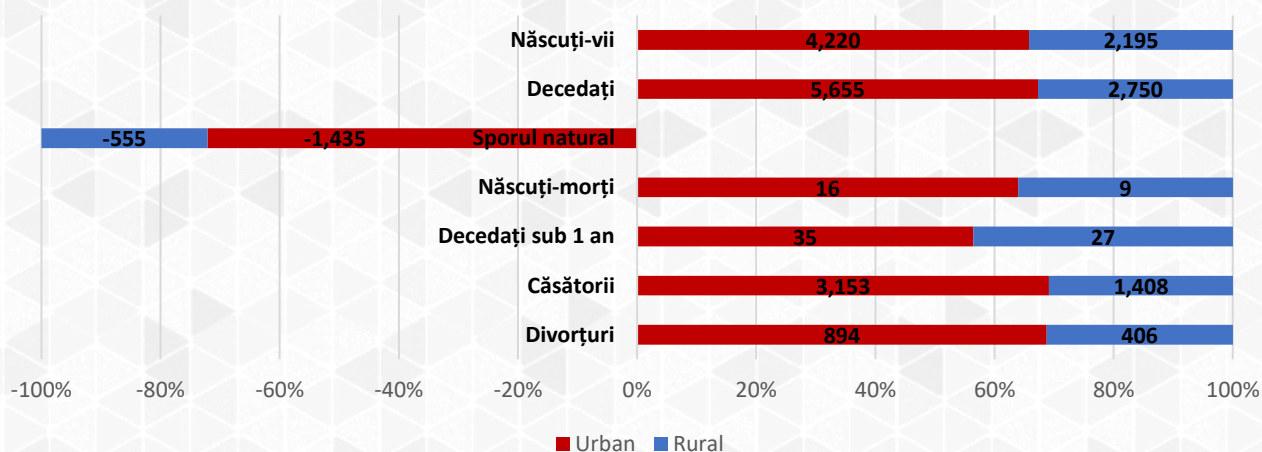
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP214A)

În județul Constanța, sporul natural a fluctuat în ultimii ani, fiind de mai multe ori negativ din 1990 până în prezent, însă începând cu anul 2014 sportul natural a fost doar negativ, aspect care s-a amplificat de-a lungul anilor, cel mai mare decalaj fiind înregistrat în anul 2019 (-1.990 persoane).

În anul 2019, s-au înregistrat 25 de **născuți morți** (în scădere cu 50,98% față de anul 2010), din care 16 în mediul urban. Numărul **deceselor la vârsta de sub 1 an** este, de asemenea, mai mare în mediul urban, în anul 2019 înregistrându-se 35 astfel de decese, față de 27 înregistrate în mediul rural. Cu toate acestea, în perioada analizată, numărul deceselor la această grupă de vârstă (sub 1 an) a scăzut cu 38%.

În ceea ce privește **nupțialitatea și divorțialitatea**, numărul căsătoriilor este de aproximativ 3,5 ori mai mare decât cel al divorțurilor, în mediul urban înregistrându-se 69,13% din totalul căsătoriilor și 68,77% din totalul divorțurilor.

Figura nr. 85 – Mișcarea naturală a populației în județul Constanța, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP201A; POP206B; POP204B; POP208A; POP210A; POP212A)

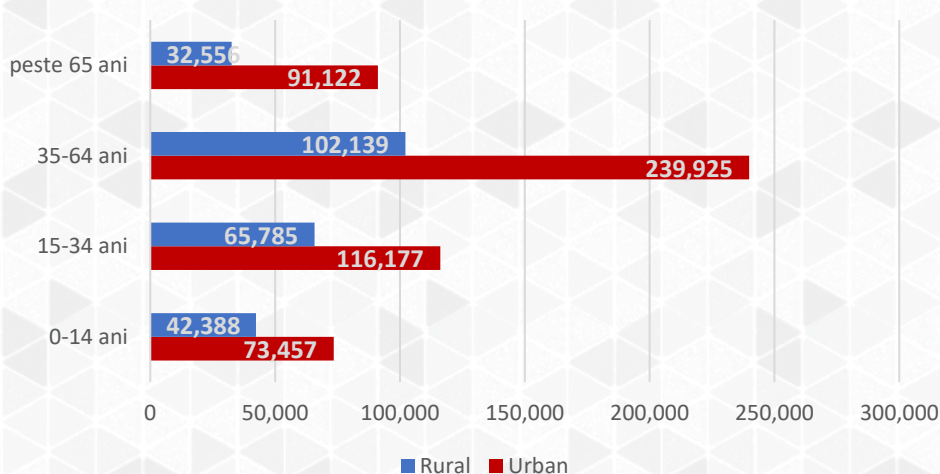
Gradul de ocupare teritorială

Județul înregistrează în anul 2020 o populație după domiciliu de 763.549 persoane, din care 68,19% în mediul urban, depășind media regională (55,46%) și cea națională (56,42%)⁴¹.

Astfel, județul Constanța este caracterizat de un grad mare de urbanizare, clasându-se pe locul 4 la nivel național după procentul populației din mediul urban (din totalul populației după domiciliu la nivel județean).

În mediul urban, 46,08% din populație sunt persoane cu vârsta cuprinsă între 35 și 64 ani, urmate de persoanele aflate în grupa de vârstă 15-34 ani (22,31% din total). În mediul rural se observă o pondere mai crescută la categoriile de vârstă 0-14 ani (+3,35%) și 15-34 ani (+4,77%) față de ponderea deținută de aceste categorii de vârstă în mediul urban.

Figura nr. 86 – Populația pe medii de rezidență și grupe de vârstă, 2019

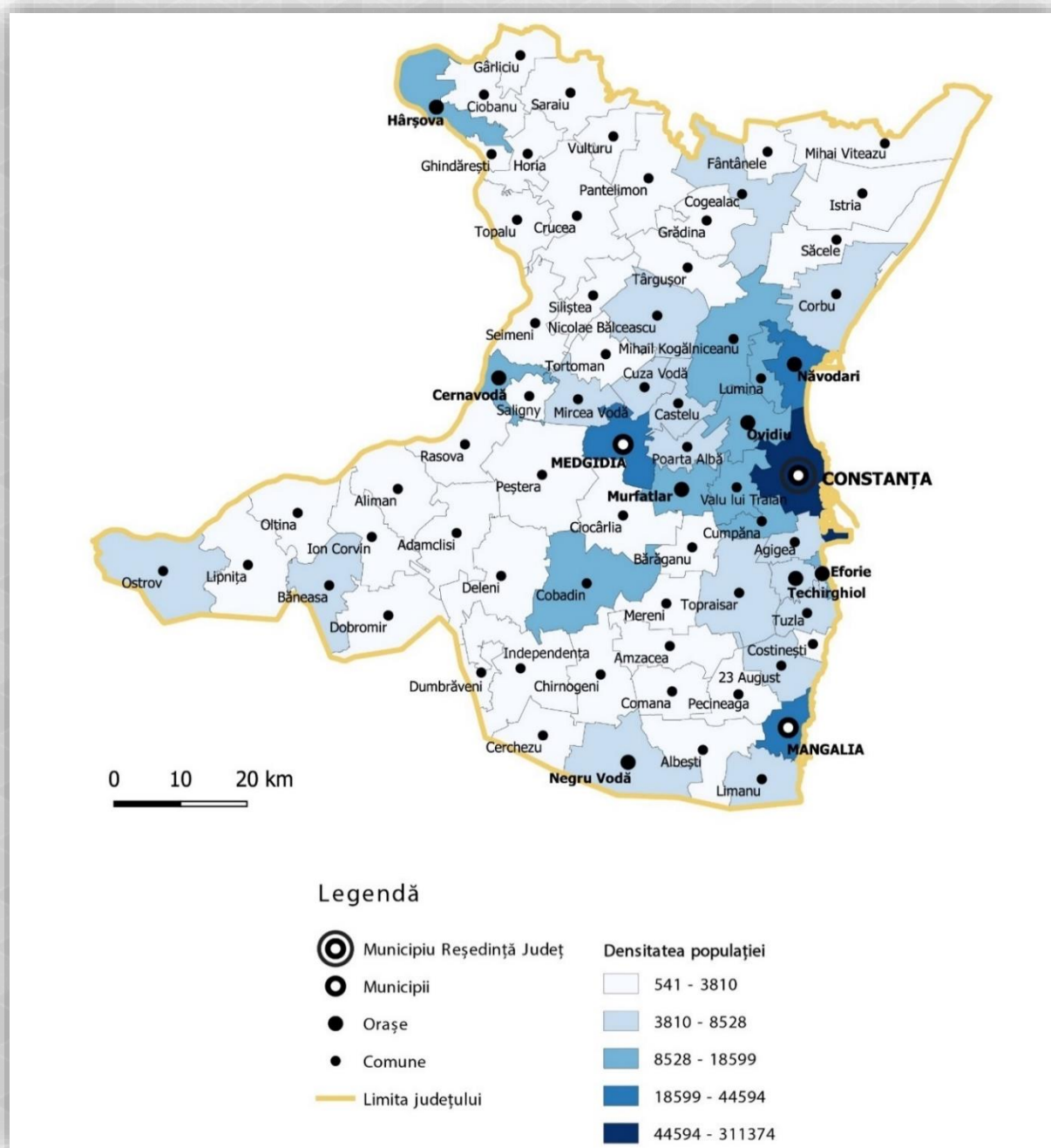
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP107A)

În ceea ce privește distribuția pe sexe, în mediul rural se observă o pondere aproape egală între persoanele de sex feminin (49,41%) cu cele de sex masculin (50,59%), în mediul urban fiind însă o diferență ușor mai mare între cele două categorii, persoanele de sex feminin fiind mai numeroase (52,52%).

În cadrul județului, o densitate ridicată întâlnim în municipiile *Constanța*, *Mangalia* și *Medgidia* precum și în orașele *Cernavodă*, *Eforie*, *Hârșova*, *Năvodari* și *Ovidiu* și în comunele *Cumpăna*, *Lumina*, *Mihail Kogălniceanu* și *Valu lu Traian*. Cea mai scăzută densitate a locuitorilor se întâlnește în localitățile rurale precum *Dumbrăveni* și *Vulturii*.

⁴¹ Sursa: Date I.N.S. - POP107A - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, medii de rezidenta, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Figura nr. 87 – Densitatea populației în județul Constanța, 2020

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP107D)

4.3 Forța de muncă, ocupare și șomaj

4.3.1 Resurse de muncă și populația civilă ocupată

Resurse de muncă

Conform Institutului Național de Statistică, **resursele de muncă** reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o

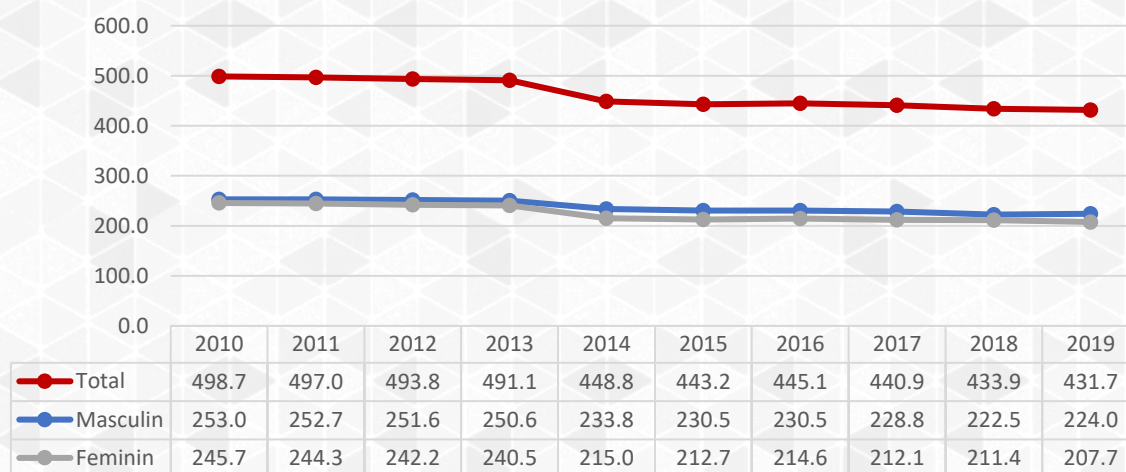

muncă utilă în una din activitățile economiei naționale. Astfel, resursele de muncă includ: populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate. Vârstele de muncă, în funcție de perioade, au fost:

- 2010: 16-58 ani pentru femei și 16-63 ani pentru bărbați;
- 2011-2015: 16-59 ani pentru femei, respectiv 16-64 ani pentru bărbați;
- 2016-2019: 16-60 ani pentru femei, respectiv 16-65 ani pentru bărbați.

La nivelul anului 2019, volumul resurselor de muncă din județul Constanța era de **431,7 mii persoane**, din care 51,89% persoane de sex masculin. Analizând evoluția resurselor de muncă în dinamica celor 10 ani, se observă o scădere cu -13,43% a resurselor de muncă disponibile în anul 2019 față de anul 2010, scădere mai accentuată în cazul populației de sex feminin, la diferență de 4% față de populația de sex masculin. Scăderea mai accentuată se observă în anul 2014 față de anul 2013 (cu 8,61%), o posibilă explicație fiind faptul că de la 1 ianuarie 2014 a fost liberalizat accesul pe piața muncii pentru cetățenii români în toate statele membre.

Figura nr. 88 – Evoluția resurselor de muncă în ultimii 10 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM101A)

Populația activă și populația ocupată

În anul 2019, în județul Constanța, **populația activă civilă** care cuprinde populația ocupată civilă și șomerii înregistrați și reprezintă oferta potențială de forță de muncă, a fost de 294,7 mii persoane, respectiv **68,3%** din totalul resurselor de muncă (în care se include populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă, aflate în activitate). Din totalul populației active civile de la nivel județean, persoanele de sex masculin dețin ponderea cea mai mare, de 56,5%, în raport cu cele 128,2 mii persoane de sex feminin.

Populația ocupată (incluzând toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit) de la nivelul județului Constanța, în anul 2019, a fost de 287,2 mii persoane, din care femeile au deținut un procent de 43%. Numărul total de persoane ocupate a crescut în anul 2019 cu 0,98% față de anul 2018, însă a scăzut cu 1,51% față de anul 2010.

În totalul populației active civile, **șomerii înregistrați** reprezintă 2,54%, ceea ce reprezintă o pondere redusă a șomerilor înregistrați în totalul populației active civile.

Rata de ocupare a resurselor de muncă în județul Constanța indică un procent de ocupare de 66,5% la nivelul anului 2019, fiind peste media regională de 64,9%. Rata de ocupare a crescut în ultimii 10 ani cu 8%, în anul 2010 fiind de 58,5%. Județul Constanța ocupă locul 23 în clasamentul ratelor de ocupare la nivel național, aflându-se la diferență de 31,2% față de primul clasat – municipiul București (cu o rată de ocupare de 97,7%), respectiv de 16,2% față de județul Alba (cu o rată de ocupare de 82,7%), aflat pe locul al doilea. Rata de ocupare medie la nivel național este de 69,6%⁴².

În ceea ce privește distribuția pe sexe, rata de ocupare a persoanelor de sex masculin a fost cu 13,6% mai mare comparativ cu cea a persoanelor de sex feminin.

Activitățile cu un pronunțat grad de feminizare a populației ocupate în anul 2019 au fost: sănătate și asistență socială (84,77%), învățământ (79,28%) și intermediari financiare și asigurări (79,17%).

Bărbații ocupați au deținut proporții covârșitoare în următoarele activități: industria extractivă (82,35%), construcții (82,25%), transport și depozitare (81,65%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (76,72%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (71,43%), industria prelucrătoare (70,37%) și distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (70,31%).

Sectorul agricol (agricultura, silvicultura și pescuitul) deține o pondere de doar 16,43% din populația ocupată civilă, în timp ce activitățile neagricole reprezintă 83,57%, din care 29,56% reprezintă ponderea persoanelor ocupate în industrie și construcții, 39,10% în servicii comerciale (comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport) și 14,91% în servicii sociale (administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole, culturale și recreative și alte activități de servicii).

Din totalul populației ocupate, 34,71% reprezintă personalul nesalarial (patroni, lucrători pe cont propriu, lucrători familiari neremunerați), iar restul de 65,29% fiind **salariați**.

Sectoarele predominante de salariați sunt cele aferente serviciilor sociale (86,96%), iar cel predominant de personal nesalarial este cel agricol (8,95%).

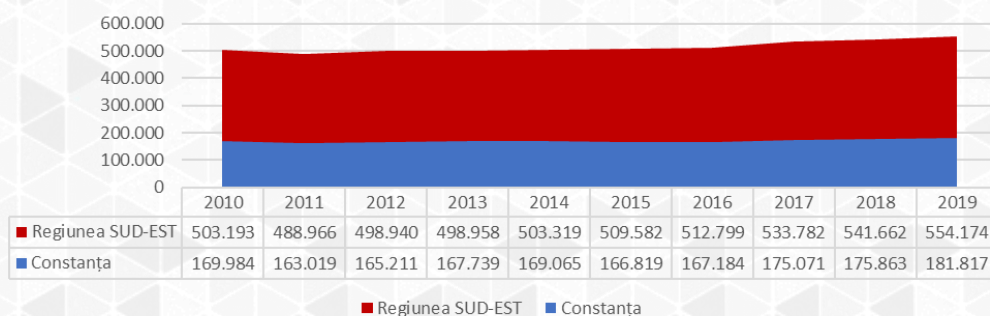
Din totalul **salariaților**, 90,8% se aflau în anul 2019 în **mediul urban**, în scădere cu 0,34% față de anul 2010, însă în creștere cu 0,37% față de anul 2015.

Municipiul Constanța deține cel mai mare procent de salariați din totalul pe județ (67,47%), urmat la diferență semnificativă de municipiul Mangalia (6,80%).

În perioada 2010-2019 numărul mediu de salariați a crescut în județul Constanța cu 6,96%, tendință observată și la nivel regional, unde indicatorul a crescut cu 10,13%.

⁴² Sursa: I.N.S. - FOM116A - Rata de ocupare a resurselor de muncă pe sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Figura nr. 89 – Evoluția numărului mediu de salariați la nivelul județean și regional

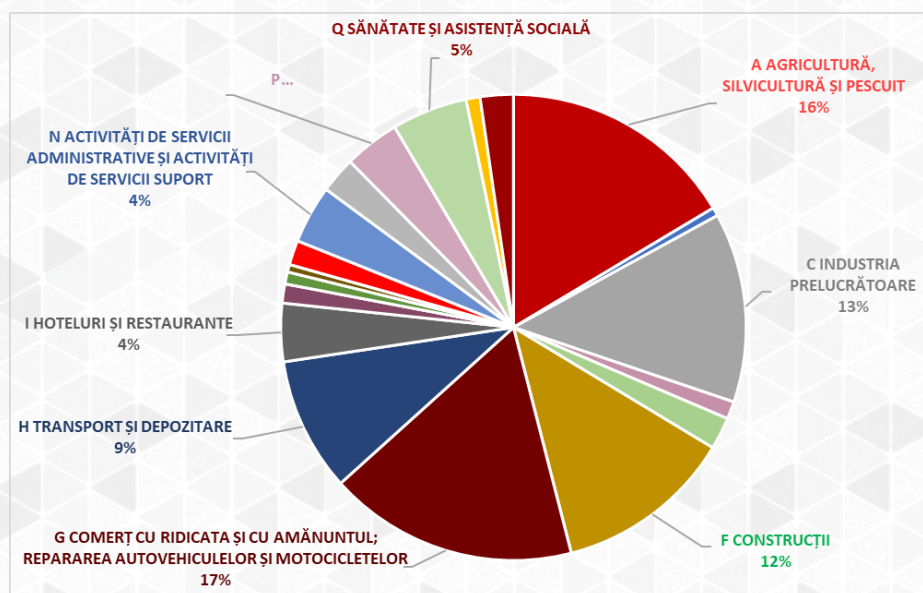

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM104B)

Analizând **ponderea populației ocupate din grupa de vârstă 15-64 ani în populația totală din aceeași grupă de vârstă**, se remarcă faptul că, la nivelul **regiunii Sud-Est**, din care face parte și județul Constanța, rata de ocupare în anul 2019 a fost mai mare în **mediul urban** (61,9%), comparativ cu **mediul rural** (58,7%). Rata de ocupare în mediul urban a crescut cu 6,1 procente în ultimii 10 ani, iar cea din mediul rural a scăzut cu 0,1 procente.

Din punctul de vedere al **distribuției populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale**, se constată ponderea semnificativă a populației ocupate în domeniul "comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor" (17,34%), urmat de activitatea de "agricultură, silvicultură și pescuit" (16,43%), de "industria prelucrătoare" (13,16%) și de "construcții" (12,36%).

Figura nr. 90 – Distribuția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale, 2019

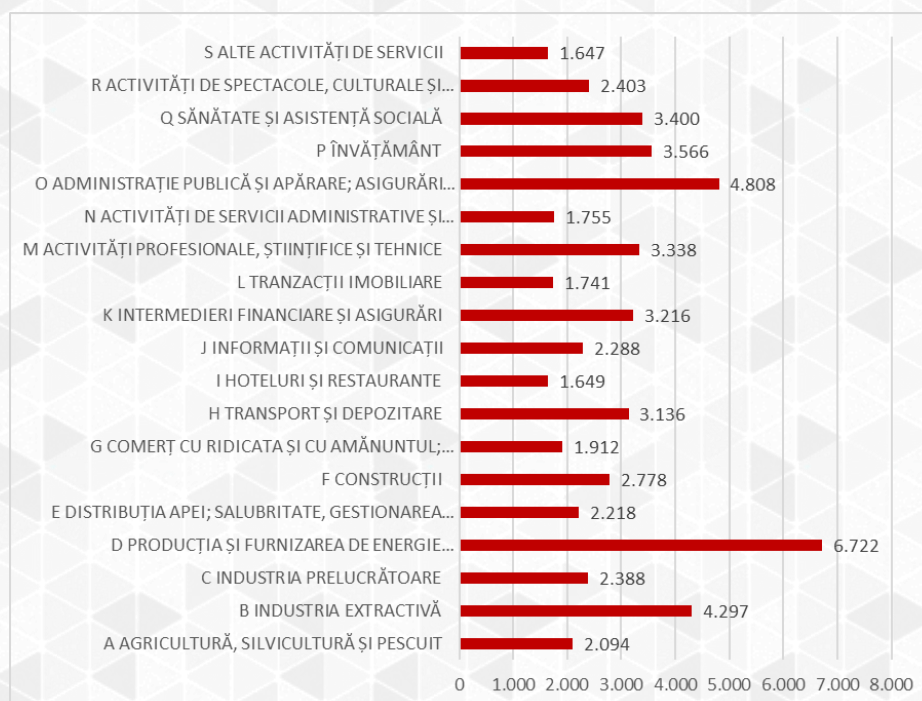
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM103D)

Analizând dinamica populației civile ocupate pe activități economice în anul 2019 față de acum 10 ani, pentru a înțelege dinamica sectoarelor de activitate care concentrează forța de muncă din județ, se remarcă scăderi semnificative în domeniile "intermedieri financiare și asigurări" (-25%), "alte activități de servicii" (-25%) și "agricultură, silvicultură și pescuit" (-24,84%) și creșteri semnificative

În domeniile "activități profesionale, științifice și tehnice" (+63,33%), "hoteluri și restaurante" (+48,72%) și "activități de spectacole, culturale și recreative" (+27,27%).

Din perspectiva **câștigurilor salariale nete lunare**, se constată faptul că cea mai mare valoare a câștigurilor medii salariale la nivel județean se regăsește în domeniul "producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat" (6.722 lei) care concentrează 1,22% din populația ocupată iar cea mai mică în sectoarele de activitate "alte activități de servicii" (1.647 lei) și "hoteluri și restaurante" (1.649 lei), în care regăsim 2,3%, respectiv 4,04% din populația ocupată.

Figura nr. 91 – Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe activități ale economiei naționale, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM106E)

În ceea ce privește **câștigul salarial nominal mediu net lunar pe sexe**, se constată faptul că persoanele de sex masculin au un venit mai mare (2.722 lei) față de persoanele de sex feminin (2.570 lei) la nivelul județului.

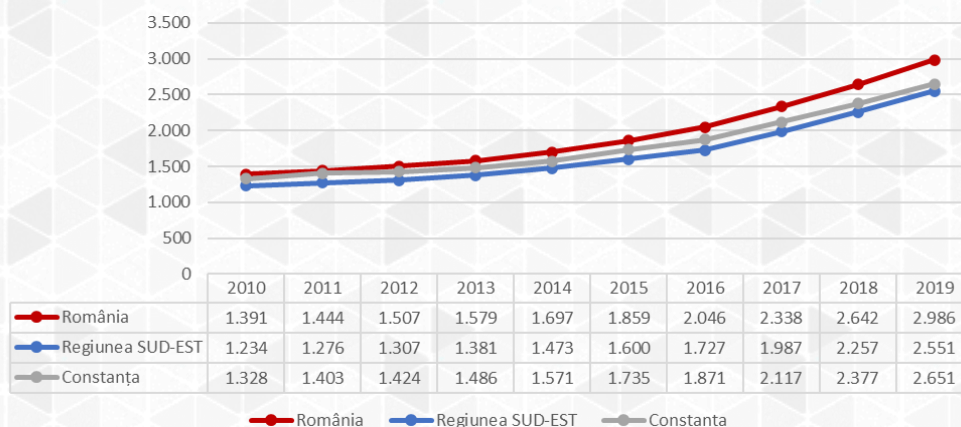
Principalele domenii de activitate în care persoanele de sex masculin au un câștig salarial nominal mediu net lunar semnificativ mai mare față de cele de sex feminin sunt "Alte activități de servicii" (+40,94%) și "Industria prelucrătoare" (+28,86%).

Principalele domenii de activitate în care persoanele de sex feminin au un câștig salarial nominal mediu net lunar mai mare față de cele de sex masculin sunt "Activități de servicii administrative și activități de servicii suport" (+14,13%) și "Agricultură, silvicultură și pescuit" (+5,42%).

Județul Constanța se situează pe **locul 16 la nivel național după câștigul salarial nominal mediu net lunar** cu 2.651 lei, pe prima poziție fiind municipiul București cu 4.068 lei, urmat de județul Cluj cu 3.449 lei. Cu toate acestea, indicatorul de la nivel județean este mai mare față de cel la nivel regional (2.551 lei), însă mai mic decât cel național (2.986 lei).

În perioada 2010-2019 câștigul salarial nominal mediu net lunar a crescut atât la nivel județean (+99,62%), cât și la nivel regional (+106,73%) și național (+114,67%).

Figura nr. 92 – Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar la nivel județean, regional și național

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (OM106E)

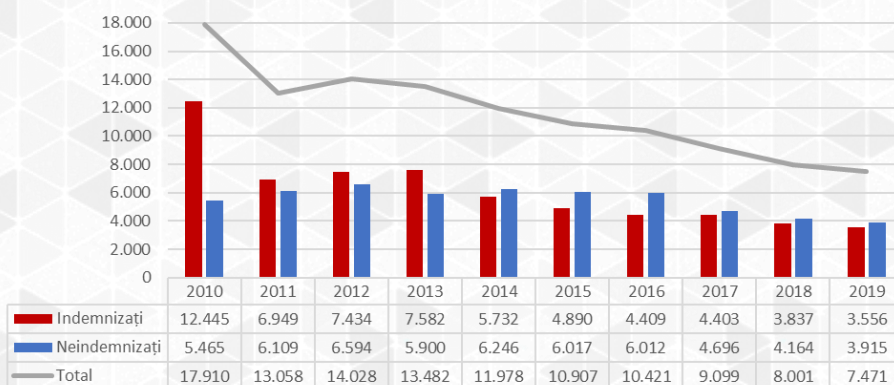
4.3.2 Șomajul

În ultimii 10 ani, **numărul șomerilor** a scăzut cu 58,29%, în 2019 fiind înregistrate 7.471 persoane, din care 4.697 femei. Ponderea șomerilor indemnizați în total șomeri înregistrați a scăzut de la 69,49% în anul 2010 la 47,60% în anul 2019.

Șomerii neindemnizați sunt, de regulă, persoane care fie că au ieșit din perioada de acordare a indemnizației de șomaj fără a se putea încadra, fie nu întrunesc condițiile legale de acordare a indemnizației de șomaj, dar apelează la serviciile agenției pentru a-și găsi un loc de muncă sau pentru a urma un program de formare profesională.

Aceste persoane au un nivel de pregătire scăzut, în majoritate provenind din mediul rural, care sunt nevoite să apeleze la autoritățile locale pentru obținerea venitului minim garantat pentru a-și asigura mijloacele de trai.

Figura nr. 93 – Evoluția numărului de șomeri în județul Constanța în ultimii 10 ani

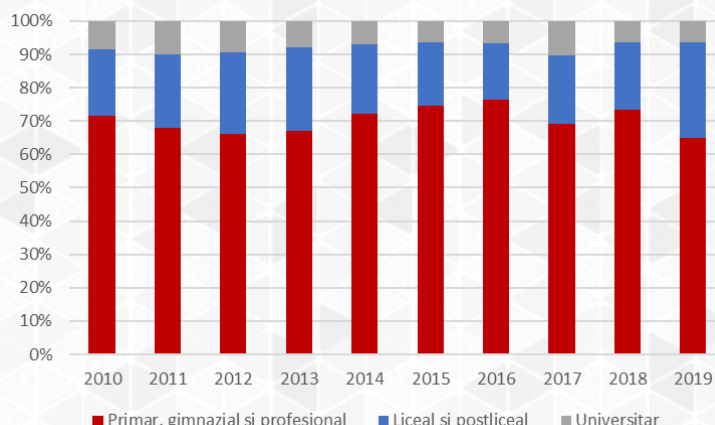

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM101B)

În ceea ce privește **nivelul de educație al șomerilor înregistrați**, se remarcă un procent majoritar pentru persoanele cu studii primare, gimnaziale și profesionale, de peste 64% în fiecare an din perioada analizată (64,9% în anul 2019). Procentul șomerilor cu studii liceale și postliceale

din numărul total al șomerilor înregistrați a crescut de la 19,92% în 2010 la 28,86% în anul 2019, în schimb procentul șomerilor cu studii universitare a scăzut de la 8,5% în 2010 la 6,24% în 2019.

Figura nr. 94 – Situația șomerilor din punctul de vedere al studiilor în ultimii 10 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM101B)

În anul 2019, din totalul șomerilor înregistrați, 25,62% erau „muncitori necalificați în agricultură”, 9,6% erau „muncitori necalificați la întreținerea de drumuri, șosele, poduri, baraje” și 7,27% erau „cameriste hotel”.

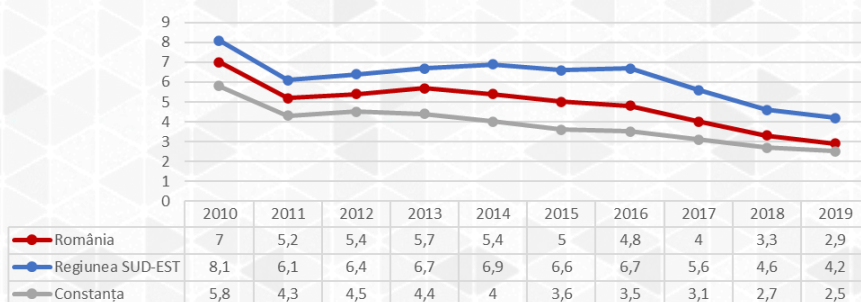
La nivel de județ, cei mai mulți șomeri au fost înregistrați în municipiile Constanța (18,73%), Mangalia (8,39%) și Medgidia (6,06%). În mediul rural, cei mai mulți șomeri s-au înregistrat în comuna Dobromir (5,55% din totalul șomerilor pe județ).

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul anului 2019, **rata șomajului** (raport între numărul șomerilor înregistrați la A.J.O.F.M. și populația activă civilă, care cuprinde șomerii și populația ocupată civilă) din județul Constanța s-a situat la valoarea de **2,5%**, fiind pe un trend descendent față de situația înregistrată în ultimii 10 ani (în 2010 a fost de 5,8%).

Analizând rata șomajului din anul 2019 pe luni, se observă faptul că aceasta este mai redusă în perioada aprilie-septembrie, având în vedere activitățile sezoniere din județul Constanța.

În 2019, rata șomajului din județ a fost mai mică decât cea de la nivel regional (4,2%) și național (2,9%). De altfel, pe întreaga perioadă analizată (2010-2019), rata șomajului la nivel județean este mai redusă decât cea la nivel regional și național. În anul 2019 județul este situat pe locul 12 la nivel național după rata șomajului, cea mai redusă fiind în județele Ilfov (0,4%) și Timiș (0,8%).

Figura nr. 95 – Evoluția ratei șomajului (%) în ultimii 10 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM103A)

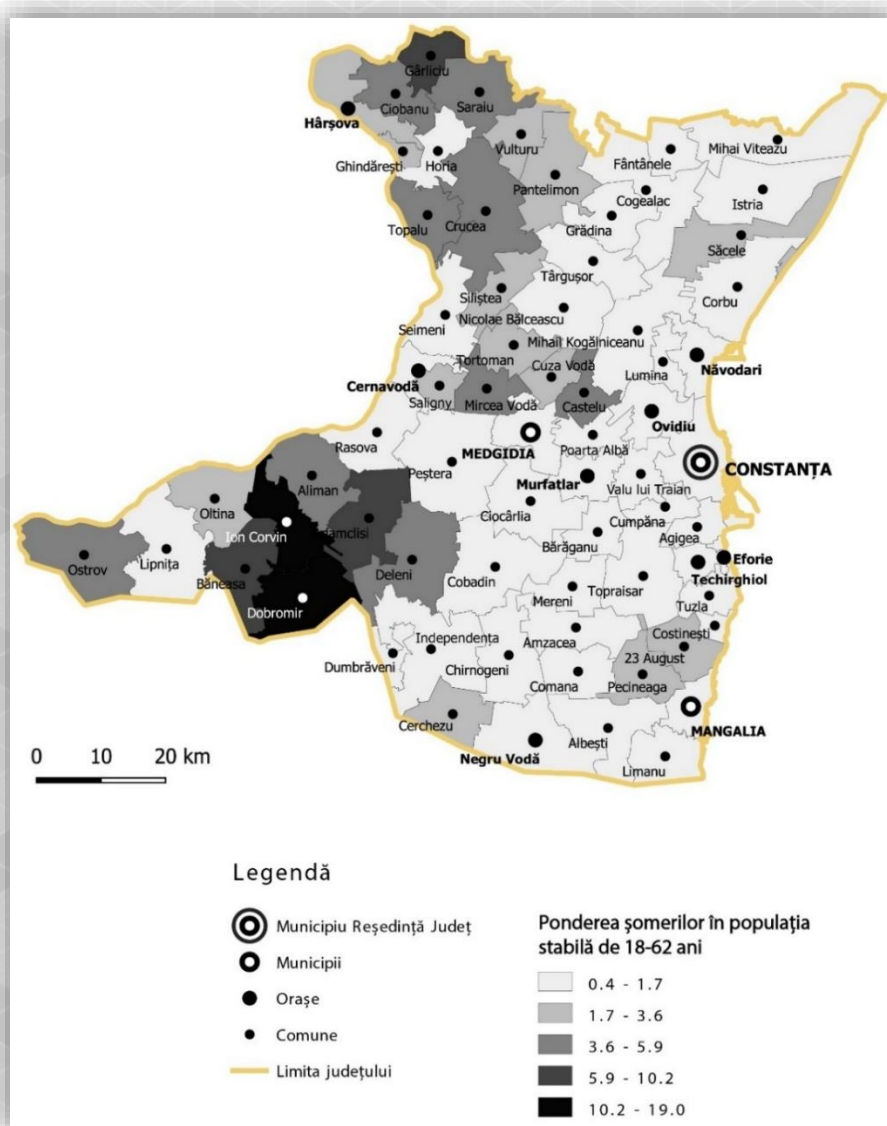
În ceea ce privește **rata șomajului pe sexe** înregistrată în 2019, se remarcă o valoare mai scăzută în cazul persoanelor de sex masculin (1,7%), față de cele de sex feminin (3,7%).

Ponderea șomerilor în populația stabilă cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 ani este mai redusă în **mediul urban** din județul Constanța (0,9%) față de cea din **mediul rural** (2,41%).

Cea mai mică pondere a șomerilor în populația stabilă cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 ani din **mediul urban** a fost înregistrată în anul 2019 în municipiul Constanța (0,65%) și orașele Murfatlar (0,66%) și Ovidiu (0,66%). În **mediul rural**, **cea mai mică pondere** a șomerilor în populația stabilă cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 ani s-a înregistrat în comunele Grădina (0,41%), Mihai Viteazu (0,53%), Bărăganu (0,53%), Mihail Kogălniceanu (0,57%) și Valu lui Traian (0,68%).

La polul opus s-au situat comunele Dobromir (18,97%) și Ion Corvin (14,85%).

Figura nr. 96 – Ponderea medie a șomerilor în populația stabilă cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 ani (%), 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date A.J.O.F.M. Constanța

În decembrie 2019, în evidența A.J.O.F.M. Constanța, erau **562 locuri de muncă vacante gestionate**, din care 433 pentru muncitori, 96 pentru studii medii și 33 pentru studii superioare.

Programe de formare profesională

Formarea profesională este o măsură activă definitivă pentru desăvârșirea profilului profesional al oricărei persoane aflate în căutare de loc de muncă. Prin asigurarea creșterii și diversificării competențelor profesionale ale șomerilor se ating, concomitent, două obiective specifice: satisfacerea cererilor imediate pe piața muncii și creșterea șanselor de ocupare în muncă a șomerilor.

Programele de formare profesională asigură, conform legii, inițierea, calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

Formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se face ținându-se cont de cerințele și de perspectiva pieței muncii și în concordanță cu opțiunile și aptitudinile individuale ale persoanelor respective. Formele prin care se realizează formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă sunt: cursuri, stagii de practică și specializare, precum și alte forme, în condițiile legii.

Activitatea de formare profesională este coordonată de **Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Constanța** având la bază Planul anual de formare profesională.

A.J.O.F.M. Constanța funcționează din anul 1999 ca unitate cu personalitate juridică, misiunea serviciului public de ocupare fiind afirmarea instituției ca autentic ofertant al serviciilor de ocupare și de formare profesională de o înaltă calitate, prin programe centrate pe beneficiari, pentru a le spori șansele de reușită pe piața muncii și prin acces nediscriminatoriu la surse de informare relevante și la serviciile oferite.

Agencia județeană asigură, potrivit legii, implementarea măsurilor de prevenire a șomajului, a măsurilor de stimulare a ocupării forței de muncă, protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, organizează și realizează activitatea de ocupare și de formare profesională a forței de muncă.

A.J.O.F.M. Constanța organizează anual cursuri de formare profesională pentru diverse meserii și ocupații cu cerere pe piața forței de muncă. Programele de formare profesională pentru perioada 2015-2019 au fost elaborate având în vedere următoarele:

1. Structura economică a județului Constanța;
2. Evoluția șomajului în perioada 2012-2019 în județul Constanța;
3. Evoluția locurilor de muncă vacante;
4. Propunerile membrilor Consiliului Consultativ.

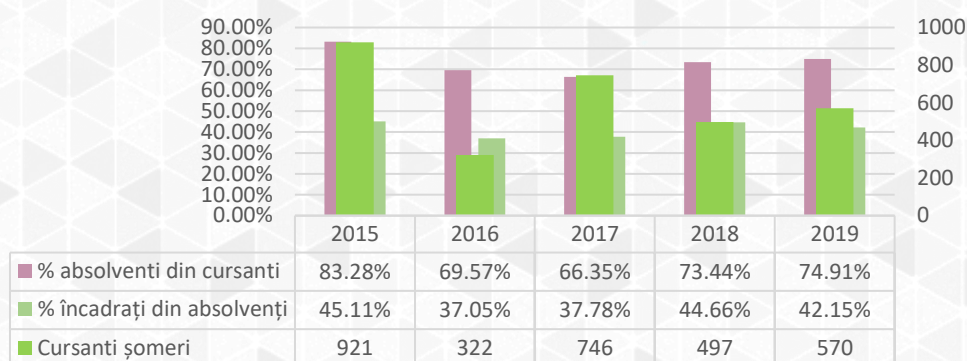
Pentru a alcătui un plan de formare profesională care să corespundă nevoilor pieței muncii din județ, s-a ținut cont de trendul de dezvoltare a economiei județene, de dinamica populației, de strategiile de dezvoltare din regiune și de numărul de șomeri înregistrați.

Numărul acestor cursuri a scăzut cu 32,20% în anul **2019 (40 cursuri)** față de anul 2015 (59 cursuri), deși a avut o creștere față de anul 2018 (25 cursuri).

În medie, din totalul participanților, **procentul absolvenților este în proporție de aproximativ 74%**. Dintre absolvenți, aproximativ **41% își găsesc un loc de muncă în urma absolvirii acestor cursuri.**

Figura nr. 97 – Evoluția indicatorilor privind participarea șomerilor la cursurile de formare profesională organizate de A.J.O.F.M. Constanța în ultimii 5 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date A.J.O.F.M. Constanța

Se apreciază că domeniile **de formare profesională inițială prioritare** în județ sunt: *turism și alimentație, mecanică, servicii, comerț.*

În anul 2019 cei mai mulți cursanți au fost pentru următoarele meserii/ocupații: *frizer, cameristă hotel, salvamar, maseur, recepționar de hotel, stivuatorist, bucătar, manager resurse umane, lucrător în comerț și operator introducere, validare și prelucrare date.*

Sectorul turistic se confruntă în ultimii ani cu lipsa tot mai acută de personal calificat, ținând cont și de faptul că mare parte dintre absolvenții de liceu se orientează spre învățământul superior. În același timp, de multe ori absolvenții consideră că nu au inclinații spre meseria spre care au optat sau au fost redistribuiți. Acest lucru arată încă o dată necesitatea și importanța consilierii și orientării profesionale încă din gimnaziu.

Un procent important din numărul șomerilor neindemnizați, beneficiari ai prevederilor Legii 416/2001 privind acordarea venitului minim garantat, nu dețin nivelul minim obligatoriu de studii astfel încât este imposibilă participarea la cursuri, iar înscrierea în programe de tip "a doua șansă" este privită cu reticență și respinsă de cele mai multe ori, inclusiv de către tinerii sub 25 de ani. Pentru această categorie au fost cuprinse în Propunerea de plan cursuri de "Competențe cheie-comunicare în limba română", cursuri care se intenționează a se derula în mediul rural sau în zone cu pondere mare a acestor persoane. Tot pentru persoanele care nu au absolvit învățământul minim obligatoriu s-a introdus în Plan și cursuri de nivel I de calificare – „Ajutor de bucătar” și „Îngrijitor spații verzi”.

AJO FM Constanța a investigat și analizat percepția angajatorilor cu privire la *nevoile de calificare a forței de muncă pe termen scurt* pe baza chestionarelor aplicate în cadrul Burselor locurilor de muncă desfășurate în anul 2019. Printre meseriile cele mai solicitate de aceștia au fost: *bucătar, electrician, recepționar hotel, sudor, electrician, lăcătuș mecanic, brutar, patiser, docher*, iar în ceea ce privește angajarea de ucenici: *lucrător în comerț, croitor, sudor, confecționar asamblor articole din textile.*

Pentru stabilirea nevoii de formare profesională au fost consultați direct potențialii beneficiari ai formării, șomeri indemnizați și neindemnizați, pentru a identifica meseriile care să răspundă cerințelor și intereselor profesionale ale acestora. Astfel, din totalul șomerilor chestionați, 13,29% au spus că doresc să urmeze un curs dar nu au specificat în ce ocupație, 18,98% au spus că nu sunt interesați de programe de formare profesională, iar restul de 67,73% au optat pentru cursuri

cum ar fi: *contabil, bucătar, cosmetician, casier, electrician auto, barman, lucrător comercial, maseur, manager resurse umane, mecanic auto, operator calculator, coafor, stivuitorist.*

AJOFM Constanța a contactat 14 primării din județ pentru a afla propunerile de programe de formare profesională care ar folosi atât șomerilor cât și agenților economici din zonă, însă rata de răspuns a fost foarte scăzută (3 primării). Au fost propuse următoarele cursuri: *îngrijitoare bătrâni la domiciliu, electrician, mecanic auto, instalator, zidar, zugrav, faianțar, sudor, tâmplar universal, trefilator-cablor*, fără a fi precizat un număr estimativ de cursanți.

Au fost introduse cursuri în programul de formare profesională și pentru persoanele cu studii superioare sau pentru persoanele care au o anumită calificare și doresc dezvoltarea competențelor sau perfecționarea/specializarea în scopul măririi șanselor de angajare a acestor categorii de șomeri prin adăugarea de competențe noi la pregătirea inițială în acele domenii: contabil, manager resurse umane, inspector securitate și sănătate în muncă.

De asemenea, AJOFM Constanța, cunoscând creșterea activității din sectorul portuar, a introdus în Planul de formare profesională cursuri specifice, precum: stivuitorist și sudor.

Analiza SWOT – Capital uman

Capital uman	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Unul dintre cele mai populate județe din România (locul 6 la nivel național); • Grad mare de urbanizare (67,46%); • Tendință de creștere a ratei de ocupare a resurselor de muncă, peste media regională; • Tendință de scădere a ratei șomajului, sub nivelul regional și național. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tendință de scădere și de îmbătrânire continuă a populației în ultimii ani; • Rata natalității scăzută, sporul natural negativ; • Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă) este negativ, începând cu anul 2013; • Sectorul turistic se confruntă în ultimii ani cu lipsa de personal calificat; • Un procent semnificativ din numărul șomerilor neindemnițați nu dețin nivelul minim obligatoriu de studii astfel încât nu se pot înscrie la cursuri de calificare; • Înscrierea în programe de tip "a doua șansă" este privită cu reticență și respinsă de cele mai multe ori; • Dificultăți întâmpinate de familiile din categoriile defavorizate, inclusiv de etnie romă: nivel scăzut de trai, lipsa nivelului de educație în cadrul familiei care generează lipsa de interes pentru a-și îndruma copiii spre școală
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Interes pentru dezvoltarea de parteneriate cu operatorii economici cu scopul implementării de proiecte integrate care să vizeze pregătirea și dezvoltarea resurselor umane în domeniile în care există nevoie de resursă umană calificată; • Adoptarea de măsuri și campanii de sensibilizare a angajatorilor în vederea îmbunătățirii percepției acestora asupra persoanelor care provin din comunități marginalizate; • Posibilitatea atragerii de fonduri europene pentru proiecte în domeniul resurselor umane și al incluziunii sociale, pentru pregătirea personalului și creșterea gradului de digitalizare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Depopularea localităților în contextul continuării declinului demografic înregistrat de majoritatea zonelor rurale și accentuarea îmbătrânirii demografice; • Descurajarea investitorilor ca urmare a lipsei forței de muncă, în special a celei calificate; • Accentuarea disparităților economice între centrele urbane mari și orașele mici și mijlocii sau mediul rural

Concluzii:

În privința capitalului uman, se impune o strategie orientată către creșterea atractivității județului în special pentru populația tânără, corelată cu consolidarea pregătirii profesionale sau dezvoltarea de noi programe de pregătire profesională care să răspundă cerințelor pieței forței de muncă.

La nivelul județului Constanța se constată un grad mare de urbanizare și o rată crescută a ocupării forței de muncă. Așa cum a rezultat din analiza efectuată, la nivel județean se regăsesc un set de

disparități pe anumite domenii specifice, discrepanțele cele mai substanțiale fiind în general între mediile rural și urban.

Pentru îmbunătățirea condițiilor demografice la nivel județean sunt necesare o serie de măsuri de intervenții orientate către creșterea atractivității județului; stabilirea priorităților de finanțare la nivel județean va ține cont de următoarele premise:

- Sectorul locuirii are un potențial determinant pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, încetinirea declinului populației și pentru încurajarea unui model durabil de dezvoltare, precum și pentru stimularea creșterii macroeconomice, ceea ce conduce la oportunitatea următoarelor tipuri de intervenții:
  - Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor (*sursă potențială de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 7*)
  - Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale și publice (*sursă potențială de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 3*)
  - Asigurarea securității locuirii în fața hazardurilor naturale și antropice (*sursă potențială de finanțare: PDD 2021 - 2027*)

Pentru îmbunătățirea pregătirii forței de muncă la nivel județean sunt necesare o serie de măsuri de intervenție orientate către crearea oportunităților pentru a asigura formarea și învățarea pe tot parcursul vieții; stabilirea priorităților de finanțare la nivel județean va ține cont de următoarele premise:

- Accesul la servicii educaționale de calitate și incluzive este esențial pentru dezvoltarea capitalului uman, ca factor esențial care generează dezvoltare economică la nivelul județului, degrevând totodată bugetul orientat spre asigurarea serviciilor de asistență socială:
  - Sprijinirea formării și învățării pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line (*sursă potențială de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 6, POEO 2021 – 2027*);
  - Crearea și dezvoltarea planurilor de formare profesională care să corespundă nevoilor pieței muncii la nivel județean, cu luarea în calcul a nevoilor operatorilor economici cu scopul de identificare a meseriilor specifice (ex. mecanică navală, lucrător la cheu, partea de energie verde, turism, etc.);
  - Adoptarea de măsuri și campanii de sensibilizare a angajatorilor în vederea îmbunătățirii percepției acestora asupra persoanelor care provin din comunități marginalizate.

5. Economie și sectorul de activități comerciale

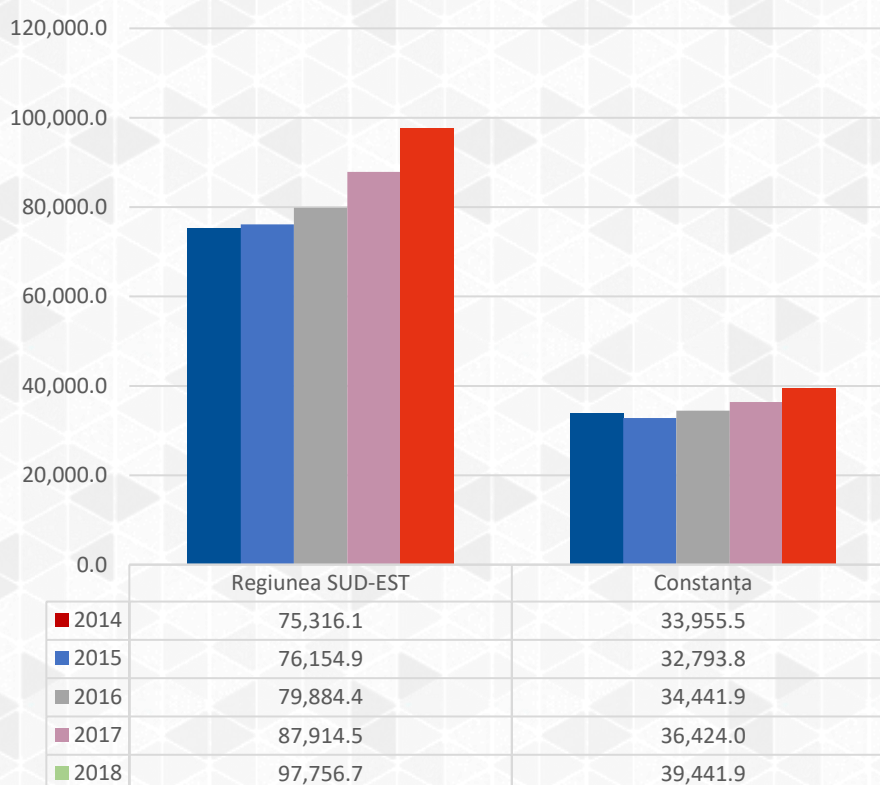
5.1. Analiza situației economice la nivel de județ

Produsul intern brut (PIB) este un indicator principal al dezvoltării și creșterii economice. La nivelul anului 2018, județul Constanța a ocupat al **4-lea loc în topul județelor**, din punctul de vedere al contribuției la PIB-ul **național** cu **39.441,9 mil. lei**, după Municipiul București (229.530 mil. lei), județul Cluj (47.085,6 mil. lei) și județul Timiș (43.924,4 mil. lei). Comparativ cu primele 10 județe după valoarea PIB pe plan național, județul Constanța a înregistrat cea mai scăzută creștere față de anul anterior, de 8,29%, în timp ce cea mai mare creștere a fost realizată de județul Prahova (locul 5 după valoarea PIB), cu 19,29%.

PIB-ul înregistrat la nivelul județului Constanța reprezintă 40,35% din PIB-ul regional (97.756,7 mil. lei) și 4,14% din cel național (951.728,5 mil. lei).

Evoluția PIB-ului la nivel de județ a fost una relativ crescătoare pe parcursul ultimilor 5 ani, fiind înregistrată o scădere doar în anul 2015, de 3,42%, urmată de o creștere anuală de peste 5% în următorii 2 ani.

Figura nr. 98 – Evoluția PIB-ului regional și județean (milioane lei) în ultimii 5 ani

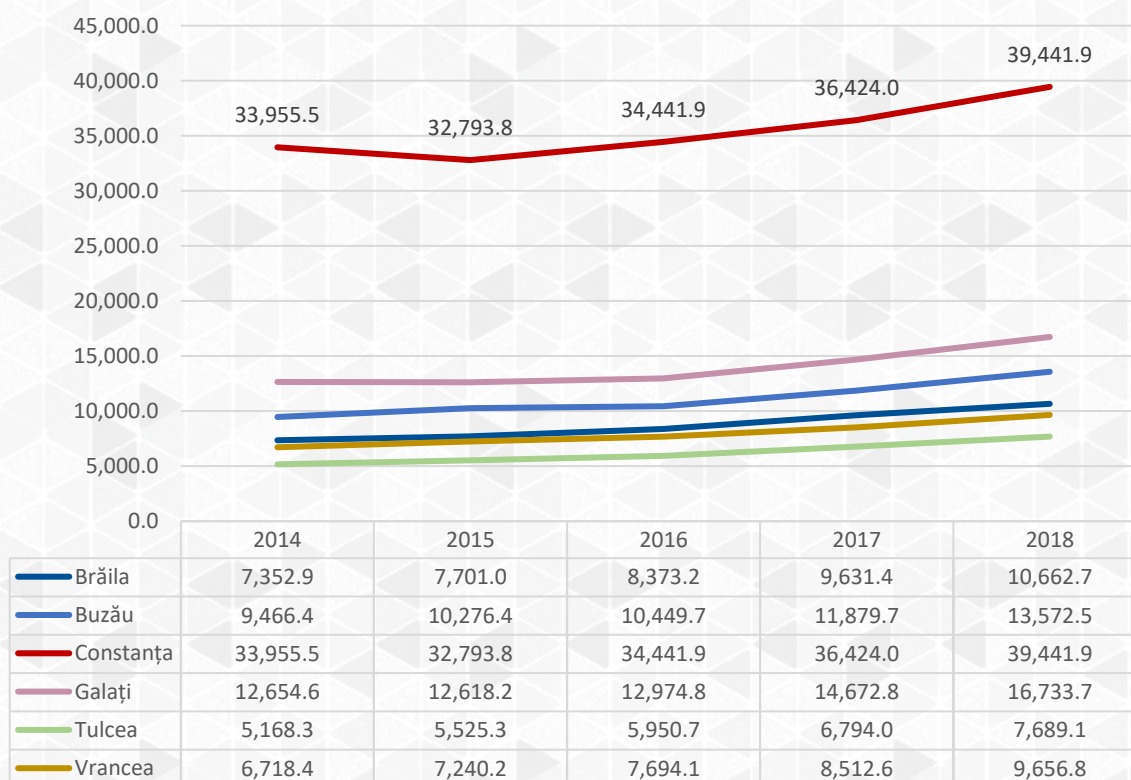
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (CON103I)

În perioada analizată, procentul contribuției județului la nivelul PIB-ului Regiunii Sud-Est s-a redus de la 45,08% în 2014 la 40,35% în anul 2018, chiar dacă nivelul PIB-ului județului a crescut cu 16,16% în această perioadă de referință.

În perioada 2014 – 2018, PIB-ul generat de județul Constanța a cunoscut o creștere mai lentă, comparativ cu PIB-ul național (+42,35%) și regional (+29,80%).

La nivelul Regiunii Sud-Est, județul Constanța ocupă **locul 1** din punctul de vedere al PIB-ului înregistrat, la o distanță semnificativă față de nivelul înregistrat de la celelalte județe, la polul opus aflându-se județul Tulcea cu 7.689,1 mil. lei.

Figura nr. 99 – Evoluția PIB-urilor județene în cadrul Regiunii Sud-Est (mil. lei)

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (CON103I)

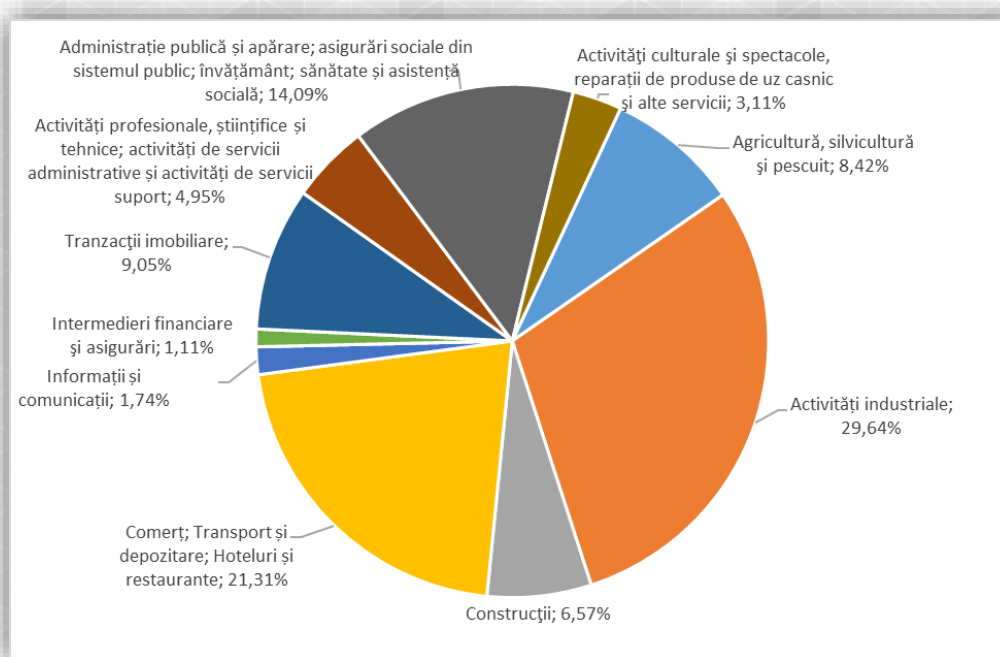
Componentele PIB - regiune/județ

Baza activității economice productive în fiecare țară este reprezentată de **valoarea adăugată brută**, fiind diferența dintre valoarea bunurilor și serviciilor produse și consumul intermediar.

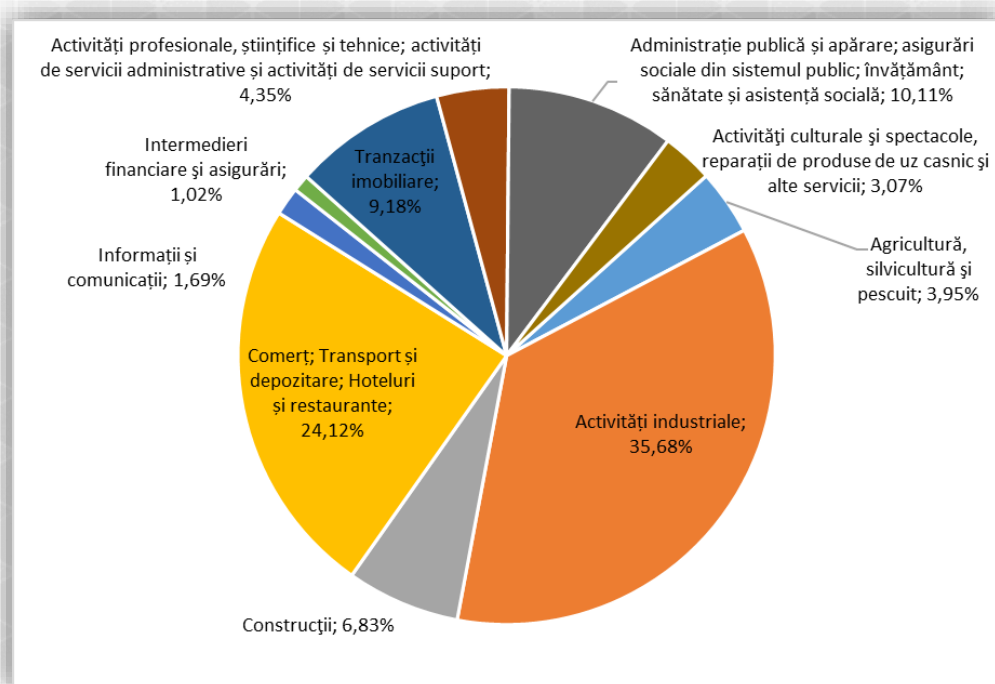
Analizând **valoarea adăugată brută pe domenii de activitate**, se poate observa faptul că ponderea principală este reprezentată de „*Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare*”, atât în Regiunea Sud-Est (29,64%), cât și la nivelul județului Constanța (35,68%).

Figura nr. 100 – VAB pe categorii de resurse, în Regiunea Sud-Est și în județul Constanța, 2017

Regiunea Sud - Est

Județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. - "Conturile Naționale Regionale 2013-2017"

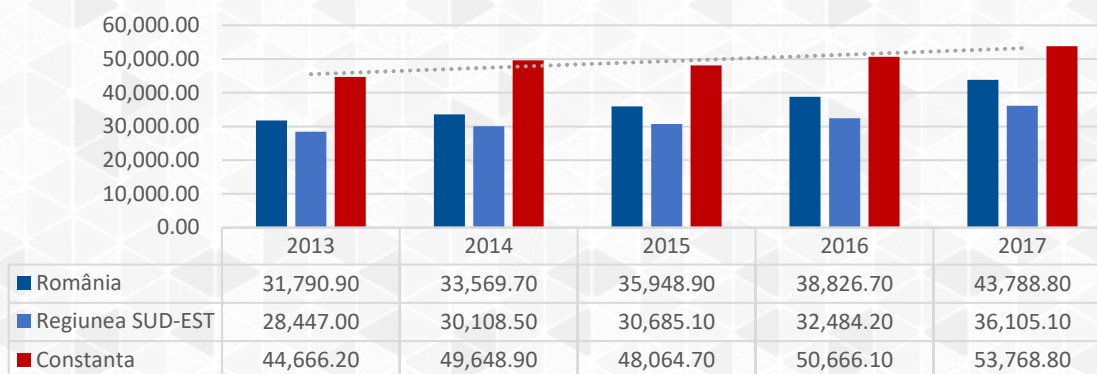
PIB-ul județului Constanța **pe cap de locuitor** a fost în anul 2017 de **53.768,8 lei/loc.**, depășind semnificativ valorile la nivel regional (36.105,1 lei/loc.) și național (43.788,8 lei/loc.). Aceste valori subliniază poziția favorabilă a economiei județului, județul Constanța situându-se pe **poziția 4** după PIB-ul pe cap de locuitor **la nivel de țară**.

În perioada 2013-2017, se observă o creștere a valorii PIB/locuitor la nivel național și regional, în medie anuală de 8,37% și respectiv 6,19%. La nivelul județului Constanța, valoarea PIB/locuitor a scăzut în anul 2015 cu 3,19% față de anul 2014, însă a urmat apoi o perioadă de redresare, înregistrând o creștere medie anuală de 5,77%. Astfel, diminuarea indicatorului din anul 2015 a fost acoperită în perioada analizată, atingând în anul 2017 valoarea de 53.768,8 lei/locuitor (cu 20,38% mai mult față de anul 2013).

Nivelul PIB/locuitor din județul Constanța este peste nivelul regional de 36.105,1 lei/locuitor, care a înregistrat o creștere în 2017 față de anul 2013 cu 26,92%.

Poziția favorabilă față de celelalte județe se observă și din compararea cu nivelul național, unde raportul PIB/locuitor a crescut cu 37,74% în anul 2017 față de anul 2013, atingând valoarea de 43.788,8 lei/locuitor, fiind sub nivelul județului Constanța.

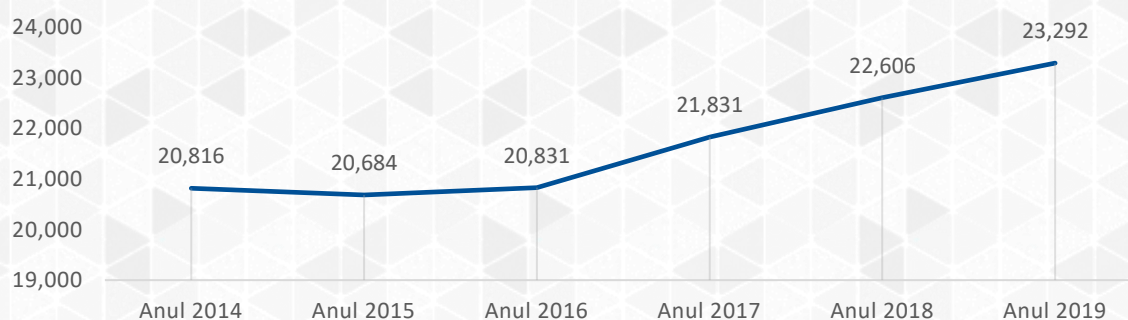
Figura nr. 101 – Evoluția PIB/locuitor (lei/locuitor) în ultimii 5 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Evoluția sferei antreprenoriale și a numărului de firme

Figura nr. 102 – Evoluția numărului de întreprinderi active din județul Constanța în ultimii 6 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT1010)

Mediul de afaceri al județului Constanța a înregistrat o creștere de 11,89% din punctul de vedere al numărului de întreprinderi active⁴³ în perioada 2014 – 2019. Indicatorul a atins valoarea de **23.292 întreprinderi active** la nivelul anului 2019.

Un ritm ușor mai mic de creștere s-a înregistrat la nivel regional (+11,45% în perioada 2014-2019), însă la nivel național creșterea a fost mai accelerată în perioada analizată (+16,52%), ceea ce denotă nu doar tendința de dezvoltare economică a țării, ci și un mediu de afaceri în creștere la nivelul regiunii Sud-Est și în județul Constanța.

În ceea ce privește evoluția în perioada 2014-2019 a **numărului întreprinderilor active pe ramuri ale economiei naționale**, la nivelul județului Constanța se observă o creștere semnificativă în domeniul „*Activități de spectacole, culturale și recreative*” (+92,04%), „*Sănătate și asistență socială*” (+80,37%) și „*Învățământ*” (+74,19%).

La polul opus, cea mai redusă creștere în perioada 2014-2019 a numărului întreprinderilor active s-a înregistrat în domeniul „*Industria prelucrătoare*” de doar 6,66%.

Numărul de întreprinderi active a scăzut în domeniile „*Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*” (-11,12%), „*Industria extractivă*” (-26%), „*Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare*” (-34,85%) și „*Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*” (-41,67%).

Tabel nr. 28 – Evoluția numărului întreprinderilor active pe sectoare ale economiei, în ultimii 6 ani

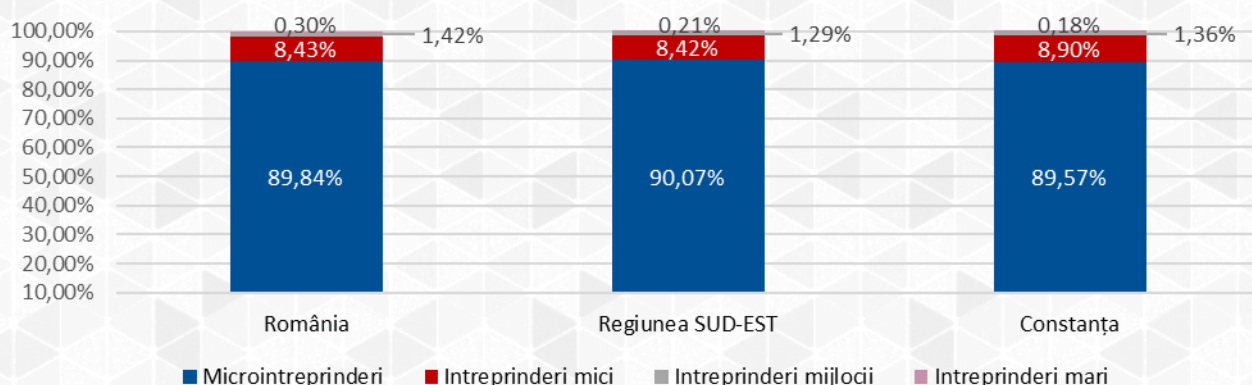
CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale-secțiuni)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Agricultură, silvicultură și pescuit	793	841	890	925	970	936
B Industria extractivă	50	47	46	44	37	37
C Industria prelucrătoare	1.636	1.658	1.635	1.687	1.740	1.745
D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	60	57	49	44	40	35
E Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	198	166	153	139	136	129
F Construcții	1.596	1.644	1.651	1.751	1.907	2.053
G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	6.870	6.412	6.175	6.279	6.244	6.106
H Transport și depozitare	2.297	2.299	2.318	2.360	2.478	2.544
I Hoteluri și restaurante	1.746	1.782	1.800	1.899	1.964	2.058
J Informații și comunicații	472	473	498	573	600	623
K Intermedieri financiare și asigurări	287	280	318	296	299	314
L Tranzacții imobiliare	613	610	666	729	799	856
M Activități profesionale, științifice și tehnice	1.935	1.963	2.050	2.194	2.272	2.428
N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	837	872	876	921	973	1.010
P Învățământ	155	166	182	206	221	270
Q Sănătate și asistență socială	377	417	452	520	589	680
R Activități de spectacole, culturale și recreative	314	385	413	506	540	603
S Alte activități de servicii	580	612	659	758	797	865

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT1010)

⁴³ Întreprinderea activă este entitatea care, din punct de vedere economic este activă (în perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.

Totodată structura întreprinderilor este predominantă de IMM-uri, în special de **microîntreprinderi**, depășind 89% din total, atât la nivel național, cât și la nivel regional și județean.

Figura nr. 103 – Structura întreprinderilor active după numărul de angajați, la nivel județean, regional și național, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT1010)

În perioada 2014-2019, s-a înregistrat o creștere a întreprinderilor active din categoria „microîntreprinderi” (+13,85%), o scădere a întreprinderilor mici (-2,31%) și mijlocii (-3,95%) și o menținere a numărului de întreprinderi mari.

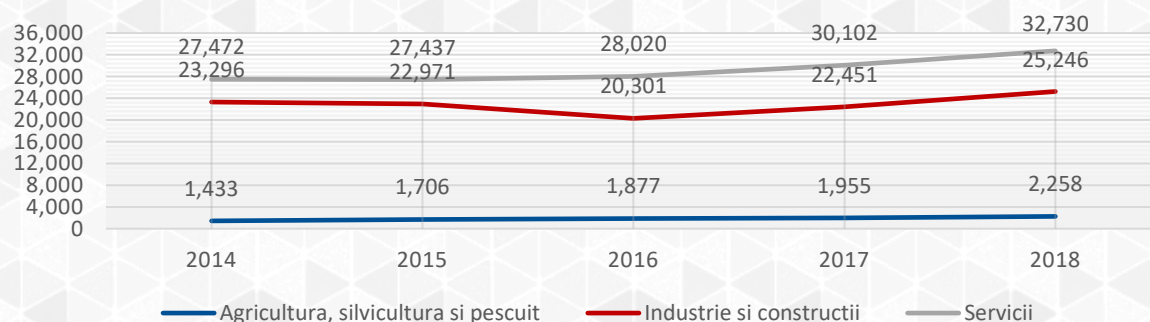
În ceea ce privește **întreprinzătorii privați**, în județul Constanța erau în 2019, 356 întreprinderi familiale (19,10% din total pe regiune și 1,74% din total național) și 7.949 persoane fizice autorizate (30,06% din total pe regiune și 3,07% din total național).

Evoluția numărului de întreprinzători privați a fost una descrescătoare în perioada 2014-2019, astfel: numărul întreprinderilor familiale a scăzut cu 25,68%, iar cel al persoanelor fizice autorizate cu 8,62%.

Evoluția cifrei de afaceri și a profitabilității

În 2018, mediul de afaceri din județul Constanța era compus în cea mai mare parte din întreprinderi active în domeniul „Comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor” (6.244 societăți), reprezentând 27,62% din total, urmat de domeniul „Transport și depozitare” (2.478 societăți) cu 10,96%.

Figura nr. 104 – Evoluția cifrei de afaceri generată de principalele sectoare economice din județul Constanța (mil. lei) în ultimii 5 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT104D) și www.listafirme.ro

Din punctul de vedere al cifrei de afaceri generate, tot întreprinderile active în domeniul „Comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor” generează cea mai mare parte a cifrei de afaceri (36,75%), urmate de întreprinderile din „Industria prelucrătoare”(28,62%).

Per ansamblu, „Serviciile” au avut cel mai mare impact asupra cifrei de afaceri în județul Constanța în ultimii 5 ani.

În perioada analizată, **cifra de afaceri** generată de sectorul „agricol” a crescut cu 57,57%, cea generată de sectorul „Servicii” a crescut cu 19,14%, iar cea a „Industriei și construcțiilor” a crescut cu 8,37%.

Din punctul de vedere al secțiunilor economice s-a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri în majoritatea domeniilor de activitate, cele mai semnificative fiind în domeniile „Sănătate și asistență socială”(+96,38%), „Alte activități de servicii colective, sociale și personale”(+86,15%) și „Hoteluri și restaurante”(+77,81%).

Domeniile în care s-a înregistrat o scădere a cifrei de afaceri în perioada 2014 - 2018 sunt „Industria extractivă” (-43,29%) și „Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare”(-31,11%).

Pentru a analiza **profitabilitatea și rentabilitatea** întreprinderilor din județul Constanța, au fost utilizate datele din situațiile financiare ale firmelor înregistrate în județ, fiind calculate două tipuri de indicatori pentru fiecare dintre sectoarele economiei, respectiv: marja profitului net (profit/cifra de afaceri) și profitul ce revine pe salariat.

În 2019, rezultatele arată că există diferențe mari de **profitabilitate** a firmelor din diferitele sectoare de activitate din județul Constanța. Valori scăzute ale marjei profitului sunt înregistrate în domeniile: „industria prelucrătoare” (2%), „comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor” (5%) și „industria extractivă” (6%). Valori relativ mari s-au înregistrat în domeniile „informații și comunicații” (31%), „tranzacțiilor imobiliare” (31%) și „intermedieri financiare și asigurări”(28%).

În ceea ce privește **rentabilitatea** firmelor, respectiv profitul ce revine pe salariat, cele mai scăzute valori se regăsesc în anul 2019 în domeniile „distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare”, „administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” și „alte activități de servicii”, iar valori ridicate se înregistrează în domeniile „producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat”, „industria extractivă” și „activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu”.

Analizând **evoluția profitabilității** în perioada 2015-2019, o creștere semnificativă s-a înregistrat în „informații și comunicații” și în domeniul „activități de spectacole culturale și recreative”. În ceea ce privește evoluția negativă în perioada analizată, se remarcă „distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare”, „agricultura, silvicultura și pescuitul” și „transport și depozitare”.

Analiza comparativă a vieții economice din zona urbană și rurală

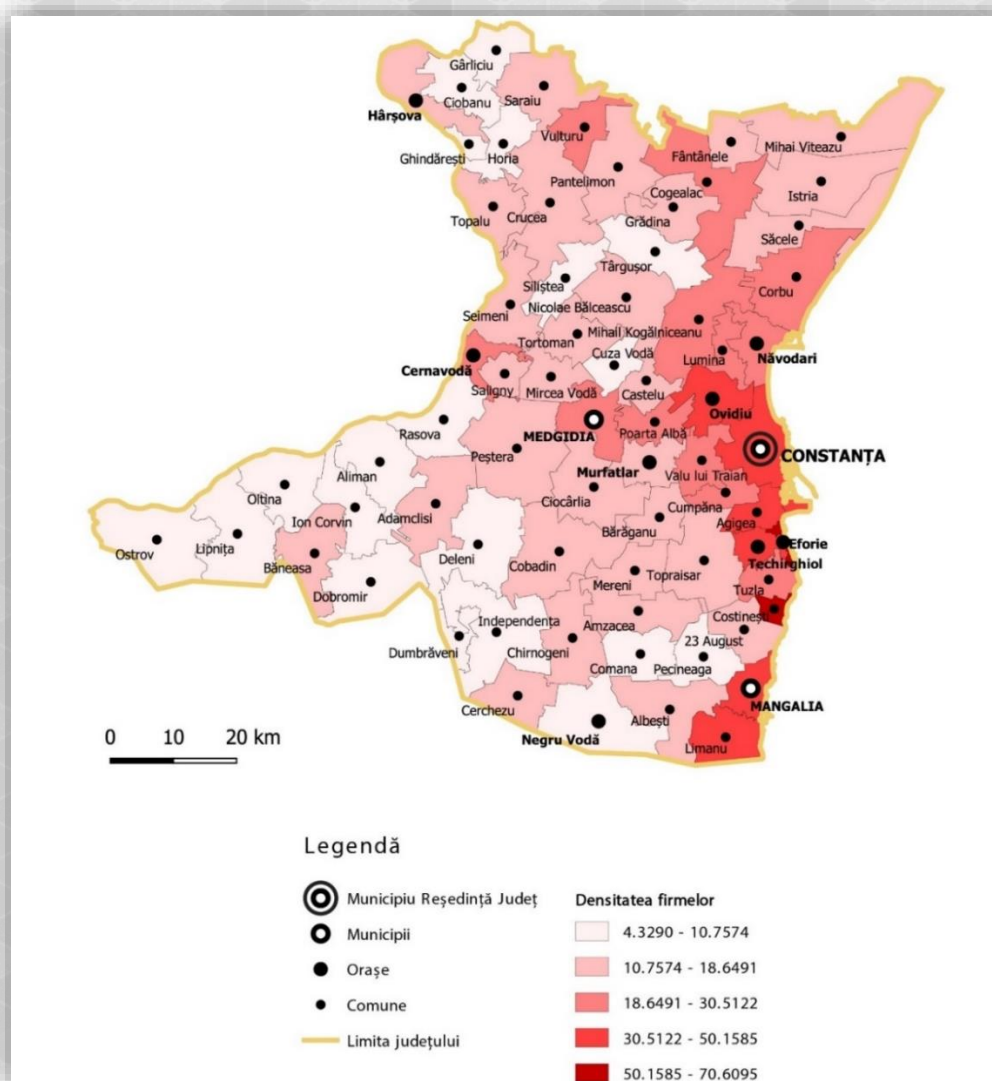
În ceea ce privește **disponerea mediului de afaceri în profil teritorial**, cea mai mare parte a agenților economici erau în 2019 localizați în **mediul urban (82,27%)**, în special în Municipiile Constanța și Mangalia. În mediul rural, zonele cele mai populate din punctul de vedere al mediului

de afaceri se înregistrează în comunele Valu lui Traian, Cumpăna și Agigea, comune care găzduiesc peste 350 de societăți comerciale fiecare.

Din punctul de vedere al **cifrei de afaceri cumulate** în 2019⁴⁴, un procent de **91,18%** din total este obținut de agenții economici din **mediul urban**. Localitățile care se remarcă sunt Municipiul Constanța și orașul Năvodari, care generează împreună 82,64% din cifra de afaceri de la nivel județean. La nivel rural, comuna Agigea concentrează cea mai mare cifră de afaceri, urmată de comunele Crucea și Lumina.

Cartograma de mai jos ilustrează **profilul antreprenorial al locuitorilor** (densitatea numărului de firme la 1.000 locuitori), care este concentrat în estul județului unde se evidențiază un efect de aglomerare. Cea mai mare concentrare se află în municipii, orașe și în apropierea acestora.

Figura nr. 105 – Densitatea IMM-urilor în județul Constanța (agenți economici/1.000 locuitori), 2019

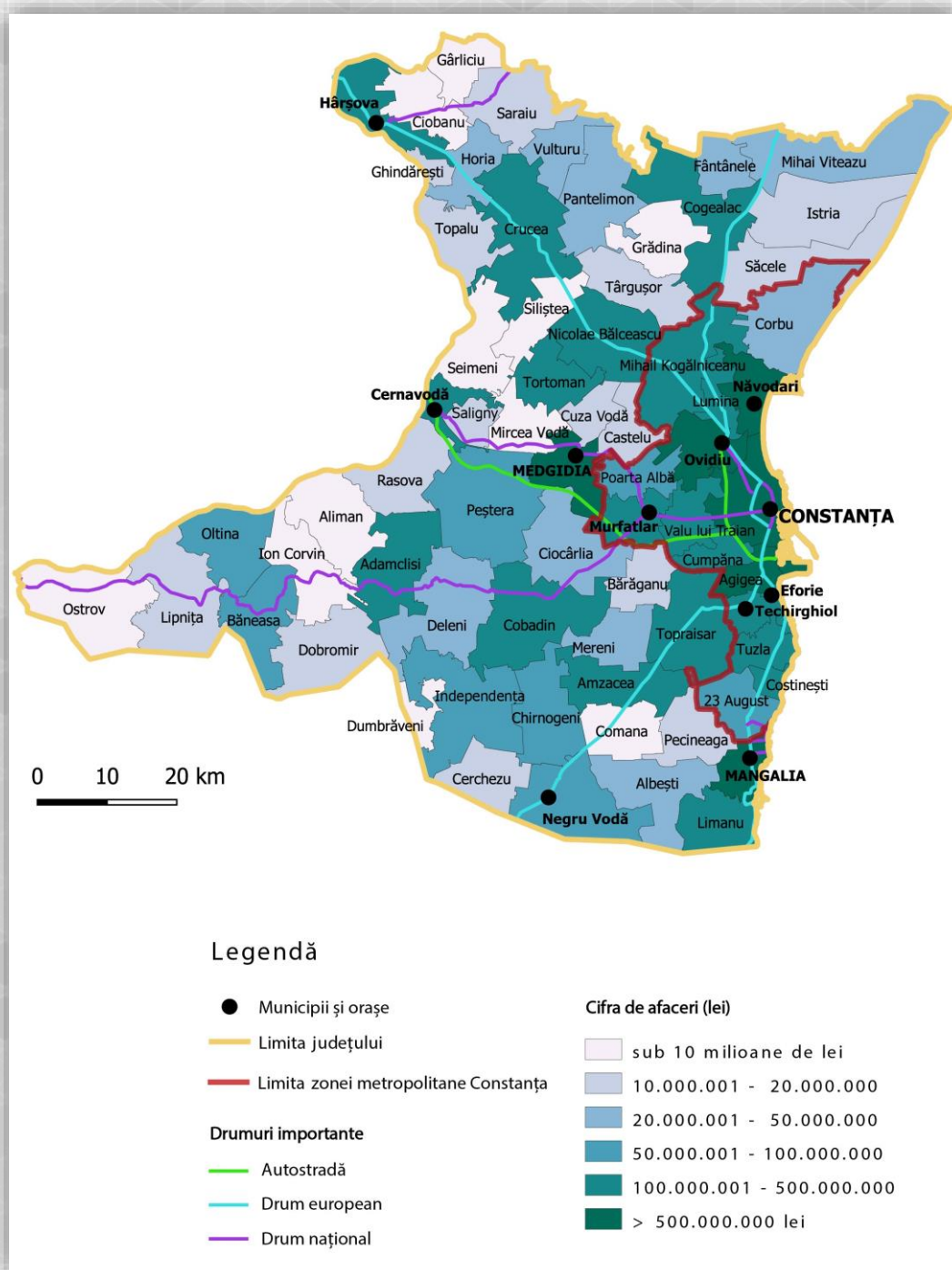
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP108D) și www.listafirme.ro

⁴⁴ www.listafirme.ro

Din punctul de vedere al cifrei de afaceri generate la nivel de UAT, se remarcă faptul că Zona Metropolitană Constanța generează 90% din cifra de afaceri generată la nivelul județului.

Mediul urban este cel care generează 91,23% din cifra de afaceri de la nivelul județului (municipiile: 57,25% și orașele 33,99%) în timp ce impactul economic al mediului rural este unul scăzut, de 8,77%.

Figura nr. 106 – Concentrarea mediului de afaceri la nivel de UAT, 2019

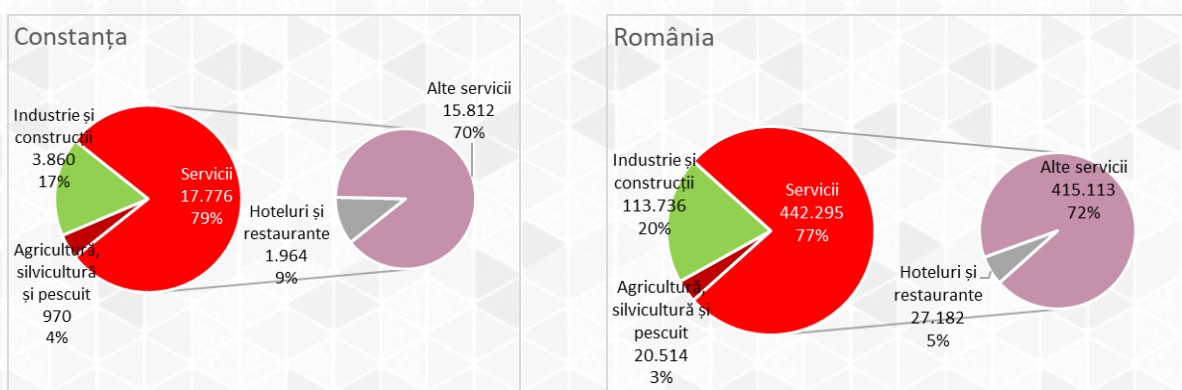
Sursă: Prelucrarea consultantului, date O.R.C.

5.2. Situația sectoarelor economice din județ

Mediul de afaceri la nivelul județului **este dominat de servicii**, sector care deține o pondere de 78,63% (8,69% reprezintă întreprinderi active din domeniul „Hoteluri și restaurante” și 69,94% întreprinderi active din domeniul „Alte servicii”), valoare apropiată de cea înregistrată la nivel național unde ponderea este de 76,71% (4,71% reprezintă întreprinderi active din domeniul „Hoteluri și restaurante” și 72% întreprinderi active din domeniul „Alte servicii”). La nivelul județului Constanța, întreprinderile active din domeniul „Hoteluri și restaurante” dețin un procent mai mare din total, față de nivelul național.

În ceea ce privește industria și construcțiile, ponderea este de 17,08% din totalul întreprinderilor la nivel județean și 19,73% la nivel național. *Sectorul agricol* la nivel județean reprezintă 4,29% din numărul de întreprinderi, față de 3,56% la nivel național. Din totalul de întreprinderi la nivel județean, 89,22% sunt microîntreprinderi, întreprinderile mari având o pondere de numai 0,17%.

Figura nr. 107 – Structura mediului de afaceri după numărul de întreprinderi active, 2018

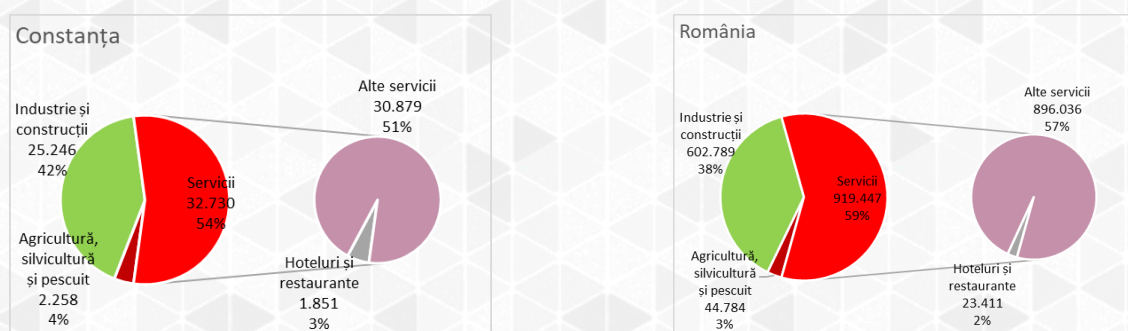

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT1010)

În ceea ce privește **structura cifrei de afaceri**, se remarcă faptul că întreprinderile din servicii au o pondere mai redusă în județul Constanța (54,34%) decât la nivel național (58,67%), însă se remarcă o pondere ușor mai crescută în domeniul „Hoteluri și restaurante” la nivelul județului.

În sectorul industriei și a construcțiilor, se remarcă o pondere mai mare la nivelul județului, de 41,91%, față de nivelul național de 38,47%. Nivelul cifrei de afaceri generate de sectorul agricol din județ (3,75%) este ușor mai crescut decât cel la nivel național (2,86%).

Figura nr. 108 – Structura mediului de afaceri din punctul de vedere al cifrei de afaceri (mil. lei), 2018

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT104D) și www.listafirme.ro

Domeniile economice cele mai performante în județul Constanța sunt reprezentate de „*comerț cu ridicata și amănuntul*”, „*repararea autovehiculelor și motocicletelor*” (36,75%) și „*industria prelucrătoare*” (28,62% din total Cifră de afaceri).

Din punctul de vedere al **numărului mediu de angajați**, se remarcă tot *industria prelucrătoare* (24.695 persoane) și „*comerțul cu ridicata și amănuntul*”, „*repararea autovehiculelor și motocicletelor*” (35.275 persoane).

Cele mai multe **investiții brute** au fost realizate în domeniile „*transport și depozitare*” (1.081 mil. lei) și „*comerț cu ridicata și amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*” (711 mil. lei). La polul opus, s-a aflat sectorul „*învățământ*” cu 8 milioane lei investiții brute.

5.2.1. Industrie

În perioada 2014-2019, industria județului Constanța a înregistrat o evoluție oscilantă, datorată în principal industriei prelucrătoare care deține o pondere covârșitoare din totalul producției industriale. Cu toate acestea, per ansamblu, **industria județului** a crescut în perioada analizată, atât per total, cât și la nivelul industriei prelucrătoare.

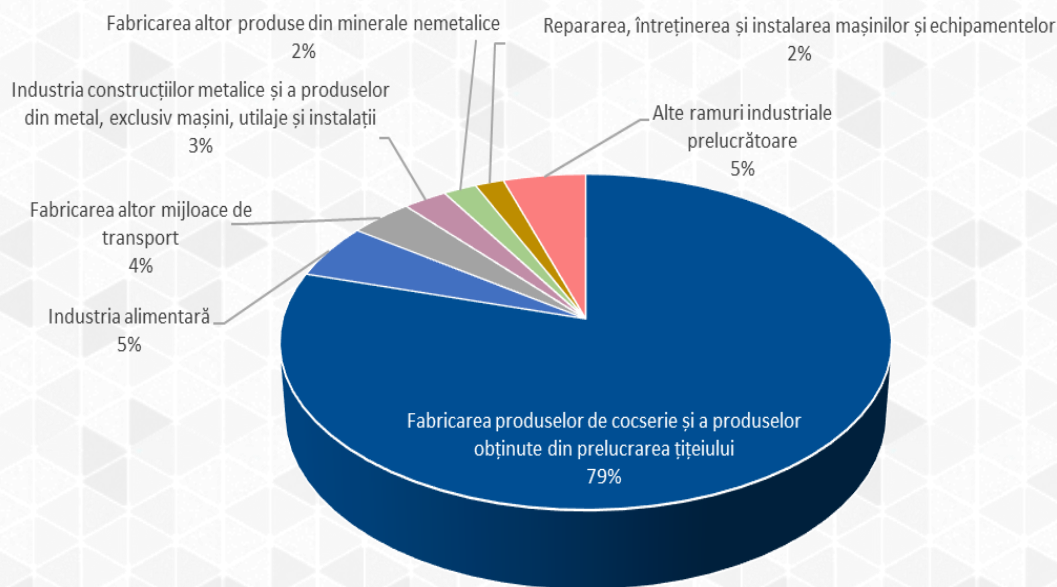
În perioada 2014-2019, ramurile **industriei prelucrătoare** care au crescut din punctul de vedere al **numărului de unități locale active** sunt: *fabricarea produselor textile* (+100%), *fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice* (+50%), *alte activități industriale n.c.a.* (+48,10%), *tipărirea și reproducerea pe suporti a înregistrărilor* (+47,06%), *fabricarea de mobilă* (+44,57%), *tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte*; *prepararea și vopsirea blănurilor* (+33,33%), *fabricarea articolelor de îmbrăcăminte* (+23,86%), *industria alimentară* (+19,14%), *repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor* (+12,08%), *fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie* (+10,53%) și *fabricarea băuturilor* (+6,67%).

În 2019, cele mai multe unități locale din industria prelucrătoare erau active în domeniile „*industria alimentară*” (417 unități), „*repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor*” (269 unități) și „*industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*” (174 unități).

De asemenea, în anul 2018 s-a înființat o unitate în domeniul *fabricării produselor din tutun*, care până atunci nu avea reprezentanți în județul Constanța.

Ramurile cu pondere semnificativă în realizarea **cifrei de afaceri** a producției industriale prelucrătoare au fost *fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului* (79,55%), *industria alimentară* (5,29%), *fabricarea altor mijloace de transport* (3,79%) și *industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații* (2,65%).

Figura nr. 109 – Structura cifrei de afaceri din industria prelucrătoare, pe ramuri, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date www.listafirme.ro

Industria prelucrătoare cu domeniile reprezentative după **cifra de afaceri** obținută în anul 2019 în județul Constanța, este concentrată în orașul Năvodari și Municipiul Constanța:

- **CAEN 1920 - Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țițeiului:** ROMPETROL RAFINARE SA (Năvodari)
- **CAEN 3011 - Construcția de nave și structuri plutitoare:** ȘANTIERUL NAVAL CONSTANTA SA (Constanța)
- **CAEN 1041 - Fabricarea uleiurilor și grăsimilor:** ARGUS SA (Constanța)
- **CAEN 1061 - Fabricarea produselor de morărit:** DOBROGEA GRUP SA (Constanța)
- **CAEN 2361 - Fabricarea produselor din beton pentru construcții:** CELCO SA (Constanța)

În Mangalia funcționează un **parc industrial** cu suprafața de 13,1 ha (teren aflat în proprietatea Municipiului Mangalia) cu acces facil la drumul județean DJ 391, Mangalia Negru-Vodă, dar și la drumul european E 85 (DN 39) Constanța-Mangalia. De asemenea, parcul are acces la calea ferată și la portul Mangalia iar apropierea de granița cu Bulgaria creează oportunități de dezvoltare a activităților de import-export și cooperare transfrontalieră.

Administrarea parcului este asigurată de Administrarea Parcului Industrial Mangalia S.R.L., societate comercială, având ca asociați: Municipiul Mangalia, Camera de Comerț și Industrie a României și Romexpo S.A.. Cifra de afaceri înregistrată de societate a fost de 221.468 lei în anul 2019, în scădere cu 17,68% față de anul 2018 și cu 32,55% față de anul 2010.

5.2.2. Agricultură, silvicultură, zootehnie, pescuit

Situația terenurilor agricole

Agricultura județeană se caracterizează printr-o preponderență a **sectorului vegetal (79,04%)**, având o **valoare a producției de 2,1 miliarde lei** și o **suprafață cultivată** în anul 2019 de **476.680 ha**, din care 99,59% aflându-se în sectorul privat.

Structura culturilor se menține ca dominantă multianuală pe cele trei culturi vegetale (**grâu comun de toamnă, floarea soarelui și porumb pentru boabe**), dar suprafețele și chiar anumite categorii de culturi se modifică anual în funcție de mai mulți factori. În anul 2019, situația a fost următoarea:

Tabel nr. 29 – Suprafețe cultivate cu principalele culturi, 2019

Tip cultură	Suprafața cultivată (ha)	% utilizare suprafața cultivată
Cereale pentru boabe, din care:	321.547	67,46%
<i>Grâu și secară</i>	181.664	38,11%
<i>Orz și orzoaică</i>	68.823	14,44%
<i>Porumb boabe</i>	63.499	13,32%
Leguminoase pentru boabe, din care:	20.923	4,39%
<i>Mazăre boabe</i>	20.533	4,31%
Plante uleioase, din care:	113.647	23,84%
<i>Floarea soarelui</i>	86.828	18,22%
<i>Rapiță</i>	25.205	5,29%
Legume	2.652	0,56%
Furaje perene	9.156	1,92%
Altele	8.755	1,84%
TOTAL suprafață cultivată	476.680	100,00%

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR108A)

Pentru **anul agricol 2019-2020 principalele culturi** realizate sunt „grâu comun de toamnă” (177.602 ha), „floarea soarelui” (100.915 ha), „orz” (63.875 ha) și „porumb pentru boabe” (52.325 ha).

Situația retrocedărilor terenurilor agricole și forestiere la nivel județean

Retrocedarea și redistribuirea suprafețelor de teren agricol și forestier a început în România în anul 1991, desfășurându-se în mai multe etape. Ca urmare, până în anul 2005, 95,6% din suprafața agricolă a țării și circa 33% din cea împădurită au fost retrocedate foștilor proprietari sau moștenitorilor legali ai acestora. Având în vedere că titlurile de proprietate au fost emise fără o verificare corespunzătoare a terenurilor din punct de vedere cadastral și fără înscriere în cartea funciară, acestea au făcut obiectul multor litigii și dispute.

Până în anul 2010, aproape toată suprafața agricolă și peste o treime din fondul forestier au fost privatizate.

În 2014, terenurile aflate în **proprietatea publică** a statului în județul Constanța au avut o pondere de **19,87% din suprafața totală a județului** și doar **2,96% din suprafața totală arabilă**.

Suprafața agricolă privată din județul Constanța era de 96,02% din suprafața totală agricolă, fiind apropiată de media națională de 93,64%.

În județul Constanța, din cei aproximativ 1 milion de m² de teren care fac obiectul **retrocedărilor**, aproximativ 61.000 m² au fost recuperate până în prezent.

O altă situație nefavorabilă din județ a fost cea legată de **Pădurea Comorova**, singura pădure de pe litoralul românesc al Mării Negre și cea mai importantă pădure din punct de vedere științific de pe întreg litoralul acestei mări, care a fost scoasă de sub regim silvic printr-o hotărâre a Consiliului Local Mangalia și înstrăinată/defrișată.

Conform Raportului de audit privind „Situația patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012”, în anul 2012, din Pădurea Comorova mai existau 395,25 ha pădure în proprietatea privată a Municipiului Mangalia, suprafață care nu era însă administrată în regim silvic, ceea ce crește riscul de distrugere a acesteia.

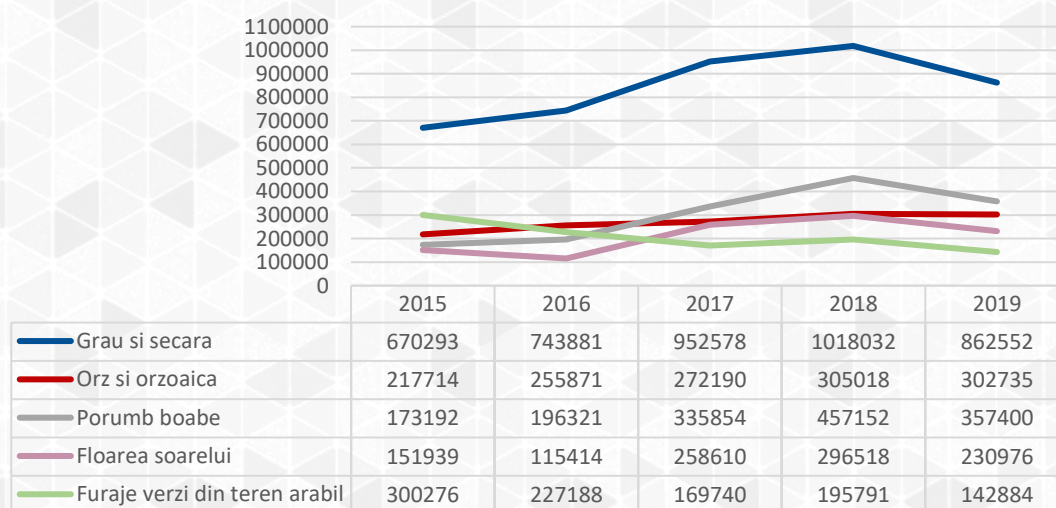
Productii înregistrate la nivelul județului

În ceea ce privește **producțiile agricole vegetale** obținute în 2019, se observă următoarele:

- Producțiile obținute la **cereale pentru boabe**, plasează județul Constanța pe **locul 5** la nivelul țării;
- Producția de **grâu și secară** a fost de 862,6 mii tone, mai mică cu 15,27% decât în anul 2018, dar cu 28,68% mai mare decât anul 2015;
- Producția de **porumb boabe** obținută a fost de 357,4 mii tone, mai mică față de anul 2018 cu 21,82% și mai mare cu 106,36% decât în anul 2015;
- Producția de **orz și orzoaică** a fost de 302,7 mii tone, mai mică cu 0,75% față de anul 2018 și mai mare cu 39,05% față de anul 2015;
- La **floarea soarelui**, producția realizată a fost de 231 mii tone, mai mică cu 22,10% decât în anul 2018 și cu 52,02% mai mare decât anul 2015;
- Producția de **furaje verzi din teren arabil** a fost de 142,9 mii tone, în scădere față de anul 2018 și 2015.

Județul Constanța a dat 17,49% din producția de **mazăre boabe** a țării în anul 2019, 15,99% din **producția de orz și 8,39% din producția de grâu comun.**

Figura nr. 110 – Evoluția producției principalelor culturi agricole

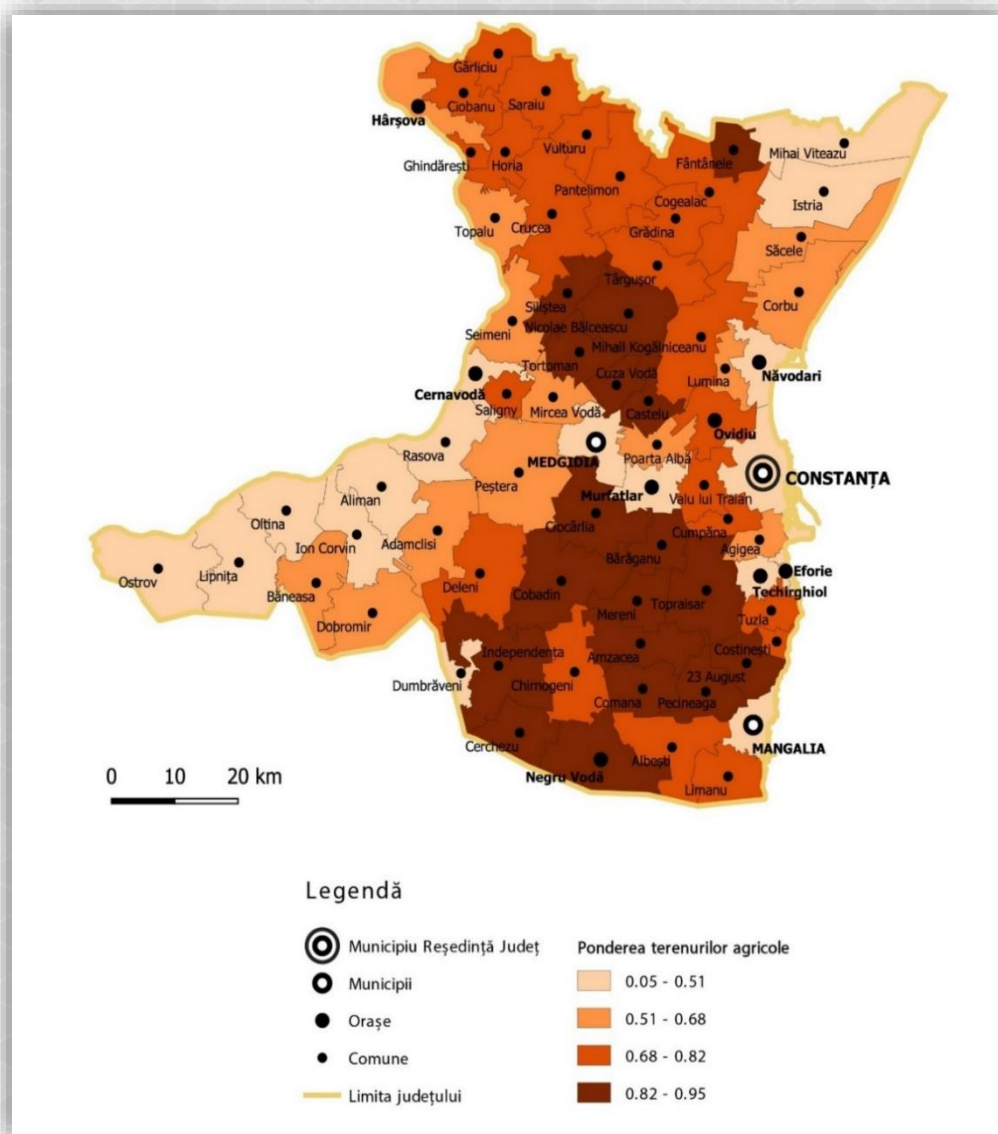
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR109A)

În 2020, **capacitatea de depozitare** la nivelul județului Constanța a fost de 3,81 mil. tone, din care 2,03 mil. tone în silozuri, județul având 303 spații de depozitare autorizate⁴⁵.

Localitățile din județul Constanța care au cea mai mare **pondere a suprafeței arabile din totalul suprafeței fondului funciar** sunt comunele Comana (95,09%), Bărăganu (94,78%), Amzacea (91,98%) și Topraisar (91,26%).

La polul opus se află următoarele localități: orașele Eforie (4,71%) și Năvodari (29,37%), Municipiul Constanța (35,21%) și comuna Aliman (35,65%).

Figura nr. 111 – Ponderea terenurilor agricole în total suprafață fond funciar, 2014⁴⁶

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR101B)

⁴⁵ Sursa: www.madr.ro - Situația centralizatoare a operatorilor economici care exploatează spații de depozitare autorizate

⁴⁶ Notă: Până la finalizarea activității de cadastrare a țării de către ANCP, datele privind suprafața agricolă vor rămâne blocate la nivelul anului 2014

Conform *Centralizatorului Grupurilor de Producători*, elaborat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în 2020, în județul Constanța erau recunoscute și active următoarele **grupuri de producători**:

- BIOSUD DOBROGEA COOPERATIVĂ AGRICOLĂ (cereale și plante oleaginoase);
- DOBROGEA SUD COOPERATIVĂ AGRICOLĂ (plante oleaginoase);
- FERMELE AGROBRAVA COOPERATIVĂ AGRICOLĂ (legume);
- COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE ALUTUS 5 (legume, fructe, miere de albine și produse apicole).

Se remarcă o reticență a micilor fermieri pentru participarea în organizații ale producătorilor care să le asigure forța de negociere necesară într-o piață liberă foarte agresivă, dominată de marii producători și de multinaționalele care impun condițiile de achiziție a produselor agricole.

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Agricultură Județeană Constanța, situația operatorilor înregistrați în **sistemul de agricultură ecologică** la nivelul județului Constanța este următoarea:

Table nr. 30 – Situația operatorilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică

Nr crt.	Tip activitate	Număr operatori
1	Producător	218
2	Acvacultură	1
3	Procesator	20
4	Comerciant	21
5	Exportator	3
6	Importator	2
Total		265

Sursă: Date D.A.J. Constanța

Principalele mașini agricole existente la sfârșitul anului 2019 sunt: 3.134 de tractoare (din care 99,36% în proprietate privată), 3.121 pluguri pentru tractor (din care 99,46% în proprietate privată), 2.465 semănători mecanice (din care 99,43% în proprietate privată) și 1.011 cultivate mecanice (din care 99,21% în proprietate privată).

Introducerea tehnologiei moderne de lucru a exploatațiilor agricole nu a fost însoțită de programe educaționale la nivel de gimnaziu pentru pregătirea profesională a noii generații, forța de muncă din domeniul agricol fiind îmbătrânită și insuficient calificată. Această situație este rezultatul și lipsei de atractivitate pentru locurile de muncă din domeniu.

Producția totală de struguri în județul Constanța a fost de 46,3 mii tone în anul 2019 dintr-o suprafață totală de 6.629 ha, din care 92,72% au fost struguri de vin. Producția a înregistrat o scădere de 13,09% față de anul 2018, însă a crescut cu 19,38% față de anul 2015. Producția de struguri din județul Constanța a reprezentat 4,74% din producția la nivel național.

Producția de fructe în județul Constanța a fost de 16.410 tone în anul 2019, dintr-un total de 1,34 mil. pomi fructiferi. Producția a înregistrat o scădere de 26,55% față de 2018, însă a fost în creștere cu 35,32% față de anul 2015. Fructele predominante au fost „prune” (45,64%), „piersici” (15,26%) și „caise și zăzăre” (13,52%).

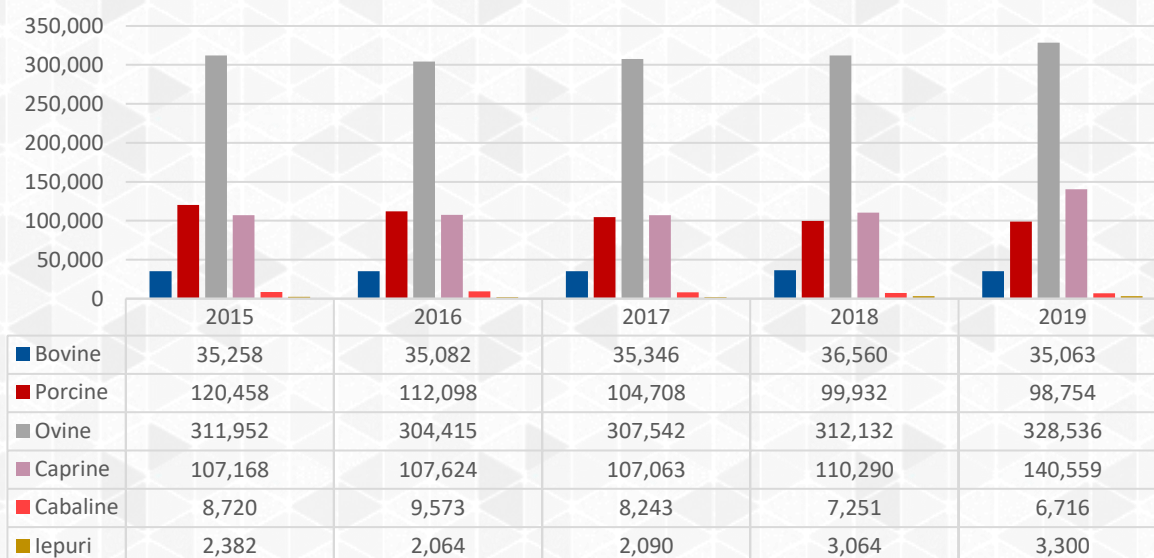
Din totalul suprafeței arabile din județ, 83,82% este amenajată cu lucrări de irigații, însă doar 1,59% din total este **suprafață agricolă irigată efectiv cu cel puțin o udare (7.697 ha)**.

Efectivele de animale

În anul 2019, **efectivele de animale** erau de 35,1 mii capete bovine, 98,8 mii capete porcine, 328,5 mii capete ovine, 140,6 mii capete caprine, 6,7 mii capete cabaline, 1,2 mil. capete păsări, 52,6 mii familii albine și 3,3 mii iepuri.

Comparativ cu situația din 2015, efectivele de animale au înregistrat **creșteri** la speciile: albine (+77,21%), iepuri (+38,54%), caprine (+31,16%) și ovine (+5,32%) și **scăderi** la speciile: bovine (-0,55%), porcine (-18,02%), păsări (-22,05%) și cabaline (-22,98%).

Figura nr. 112 – Evoluția efectivelor de animale în anii 2015-2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (AGR201A)

În anul 2019, comparativ cu anul precedent, **producția agricolă animală** a înregistrat **creșteri** la producția de miere extrasă (+6,58%) și **scăderi** la greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum (-7,75%), producția de lapte (-3,89%), producția de lână (-3,09%) și producția de ouă (-2%).

Neutralizarea deșeurilor de natură animalieră

Unitățile de creștere, producție, depozitare, procesare ori comercializare a cărnii sau a altor produse de origine animală se confruntă cu problema eliminării corespunzătoare a deșeurilor de natură animalieră, context în care trebuie să încheie un contract valabil cu o unitate de ecarisare, în cazul în care nu dețin instalații proprii de neutralizare a subproduselor de origine animală, autorizate în condițiile legii⁴⁷. Modul în care sunt gestionate deșeurile de origine animală trebuie să țină cont de eliminarea riscurilor pentru sănătatea publică.

Neutralizarea subproduselor de origine animală reprezintă activitatea de ecarisare a subproduselor de origine animală, urmată de procesarea sau de incinerarea/ coincinerarea acestora prin transformarea lor în produse stabile biologic, nepericuloase pentru mediul înconjurător, animale sau om, respectiv activitatea de îngropare a acestora în condițiile stabilite. **Subprodusele de**

⁴⁷ Activitatea de neutralizare a deșeurilor de natură animalieră este reglementată de Ordonanța 24/2016 privind organizarea și desfășurarea activității de neutralizare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman

origine animală sunt corpuri întregi sau părți de corpuri de animale, produse de origine animală sau alte produse obținute de la animale, care nu sunt destinate consumului uman, incluzând ovule, embrioni și material seminal.

Deșeurile de origine animală sau SNCU (subproduse de origine animală nedestinate consumului uman) sunt împărțite în **trei categorii**, în funcție de nivelul de risc pentru sănătatea publică și animală⁴⁸:

- **Materialul de categoria 1** (ex: cadavre întregi și toate părțile corpului, inclusiv piei, aparținând animalelor cu boli grave, animalele de companie, din grădinile zoologice, de la circ sau folosite pentru experimente; subproduse de origine animală care conțin reziduuri de alte substanțe și substanțe vătămătoare pentru mediu; deșeurile de catering provenite din mijloace de transport folosite la nivel internațional etc.);
- **Materialul de categoria 2** (ex: gunoi de grajd, gunoi nemineralizat și conținut al tubului digestiv; produse de origine animală care au fost declarate improprii alimentației umane din cauza prezenței corpurilor străine în aceste produse; animale sau părți de animale care au decedat altfel decât prin sacrificare sau ucidere în vederea consumului uman, inclusiv animale ucise din motive de combatere a bolii etc.);
- **Materialul de categoria 3** (ex: carcase și părți de animale sacrificate sau, în cazul vânatului, cadavre sau părți de animale ucise și care sunt adecvate alimentației umane în conformitate cu legislația comunitară, dar nu sunt destinate alimentației umane din motive comerciale; carcase sau cadavre și părți de animale care sunt respinse ca fiind neadecvate pentru consumul uman în conformitate cu legislația comunitară, dar care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor; sânge, placenta, lână, pene, păr, coarne, tăieturi de copite și lapte crud provenite de la animale vii care nu au prezentat semne ale niciunei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul produsului în cauză; etc.).

Neutralizarea subproduselor de origine animală se realizează în unități autorizate sanitar-veterinare și de către autorități competente privind protecția mediului și este supusă inspecției și controlului sanitar-veterinar, în scopul prevenirii răspândirii de boli la animale și oameni.

Conform **Listei unităților de neutralizare subproduse de origine animală** (SNCU) publicate de Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, în județul Constanța sunt **59 unități sau operatorii aprobați/înregistrați** în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 1069/2009, a căror situație este prezentată în tabelul următor:

⁴⁸ Sursa: Regulamentul 1069/21-oct-2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (Regulament privind subprodusele de origine animală)

Tabel nr. 31 – Lista unităților de neutralizare a subproduselor de origine animală

Secțiune	Categorie SNCU	Activitate	Număr unități / operatori	Amplasare
I Unități care efectuează activități intermediare și unități care depozitează subproduse de origine animală	3	Colectare	7	Lumina, Mangalia, Medgidia, Mihail Kogălniceanu, Ovidiu, Târgușor
III Unități de incinerare/ Co-incinerare/ Combustie	1,2,3	Incinerare	5	Agigea, Lumina, Ovidiu,
	2	Incinerare	6	Dorobanțu, Fântânele, Independența, Mihail Kogălniceanu
VI Unități pentru producerea biogazului	2	Biogaz	1	Pecineaga
IX Unități sau instalații care manipulează subproduse de origine animală sau produse derivate în scopuri care sunt în afara lanțului furajer	3	Producție de săpun	1	Mihail Kogălniceanu
XIII Alți operatori înregistrați (doar unități de procesare lapte autorizate conform Anexei II, Capitolul 2, Secțiunea 4, Partea II din Reg.UE nr.142/2011, pentru expedierea laptelui/ produselor din lapte în hrana animalelor de fermă)	3	Alte activități	18	Constanța
XIII Alți operatori înregistrați (doar transportatori)	1,2,3	Transport de SNCU și produse derivate	7	Agigea, Lumina, Ovidiu
	2	Transport de SNCU și produse derivate	1	Medgidia
	3	Transport de SNCU și produse derivate	9	Constanța, Mangalia, Ovidiu
	2,3	Transport de SNCU și produse derivate	4	Constanța
Total			59	

Sursă: date Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

Silvicultura

Suprafața fondului forestier în județul Constanța s-a mărit în anul 2019 la 39,5 mii ha față de 39,1 mii ha în anul 2015. Din totalul suprafeței fondului forestier, 34,8 mii ha reprezintă suprafața pădurilor, în compoziția cărora predomină foioasele (33,3 mii ha).

În anul 2019 au fost executate **regenerări artificiale** pe 123 ha, dublu față de anul anterior, însă în scădere cu 40,58% față de anul 2015.

Volumul de lemn recoltat în județul Constanța este de 60,5 mii m³, din care 59,5% diverse specii moi, 37,85% diverse specii tari și 2,64% stejar.

Perdele forestiere

Perdelele forestiere de protecție reprezintă formațiunile cu vegetație forestieră, amplasate la o anumită distanță unele față de altele sau față de un obiectiv, cu scopul de a-l proteja împotriva efectelor unor factori dăunători și/sau pentru ameliorarea climatică, economică și estetic-sanitară a terenurilor.⁴⁹

Suprafața fondului forestier a crescut în 2019 față de anul 2018 prin reamenajarea O.S. Hârșova și prin includerea în fondul forestier a suprafeței de 47 ha destinată înființării de perdele forestiere.

Din mai 2002 este în vigoare **Legea 289/2002** privind perdelele forestiere de protecție cu Anexa **PROGRAMUL NAȚIONAL de realizare a perdelelor forestiere pentru protecția autostrăzilor și drumurilor naționale**. Potrivit legii, „autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură asigură realizarea sistemului național al perdelelor forestiere de protecție”, iar „exproprierea pentru cauză de utilitate publică și realizarea obiectivelor de investiții privind înființarea perdelelor forestiere de protecție se face de către Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, în calitate de autoritate contractantă, pe baza documentațiilor tehnico-economice transmise în condițiile legii de structurile teritoriale ale autorității publice centrale care răspunde de silvicultură”.

Perdelele forestiere de protecție sunt de următoarele tipuri:⁵⁰

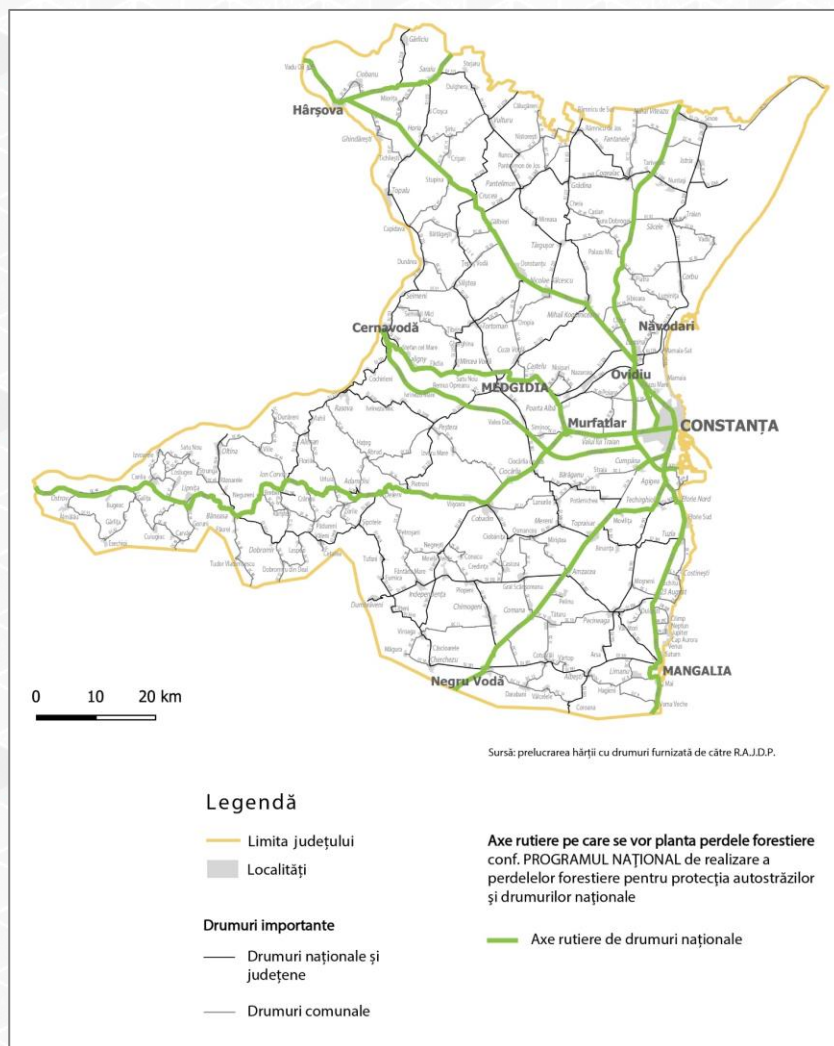
- a) pentru protecția terenurilor agricole contra factorilor climatici dăunători și pentru ameliorarea condițiilor climaterice din perimetrul apărat;
- b) antierozionale, de protejare a solului supus fenomenelor de eroziune;
- c) pentru protecția căilor de comunicație și de transport, în special împotriva înzăpezirilor;
- d) pentru protecția digurilor și a malurilor contra curenților, viiturilor, gheții și altele;
- e) pentru protecția localităților și a diverselor obiective economice și sociale.

⁴⁹ Codul Silvic din 2008 (Legea nr. 46/2008)

⁵⁰ Legea 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție

Figura nr. 113 – Perdele forestiere propuse în județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, date Anexa Programul național de realizare a perdelelor forestiere pentru protecția autostrăzilor și drumurilor naționale - Legea 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție

Pescuitul și acvacultura

Accesibilitatea județului la Marea Neagră și disponibilitatea apelor interioare oferă oportunități pentru dezvoltarea activităților de pescuit și acvacultură atât în zonele marine, cât și în cele de apă dulce.

Activitățile de pescuit de-a lungul coastei Mării Negre sunt limitate în comparație cu cele din apele interioare, însă în ultimii ani, pescuitul din Marea Neagră a devenit semnificativ datorită capturilor de Rapane (*Rapana venosa*).

În anul 2017, flota românească de pescuit era relativ modestă, cu doar 155 de vase, din care 47% de dimensiuni mici (lungime de până la 11m). Principalele porturi folosite de pescari pentru debarcarea capturilor sunt Mangalia, Olimp, Costinești, Mamaia și Capul Midia. Cu toate acestea, România nu are porturi specializate de pescuit.

Speciile pescuite sunt cele de dimensiuni mici (scrumbia și șprotul), precum și calcan, unii rechini și melci de mari dimensiuni (Rapana).

În anul 2019, în județul Constanța erau active 62 de societăți în domeniul **pescuitului**, obținând o cifră de afaceri de 26,46 mil. lei, în creștere cu 13,57% față de anul 2018.

În România, resursele și disponibilitatea apelor interioare oferă condiții adecvate pentru dezvoltarea acvaculturii. La nivel național, principala producție este dată de creșterea peștilor de apă dulce, dar există și o mică producție marină de midii și calcan. Creșterea crapului reprezintă cea mai mare parte din producția totală de acvacultură.

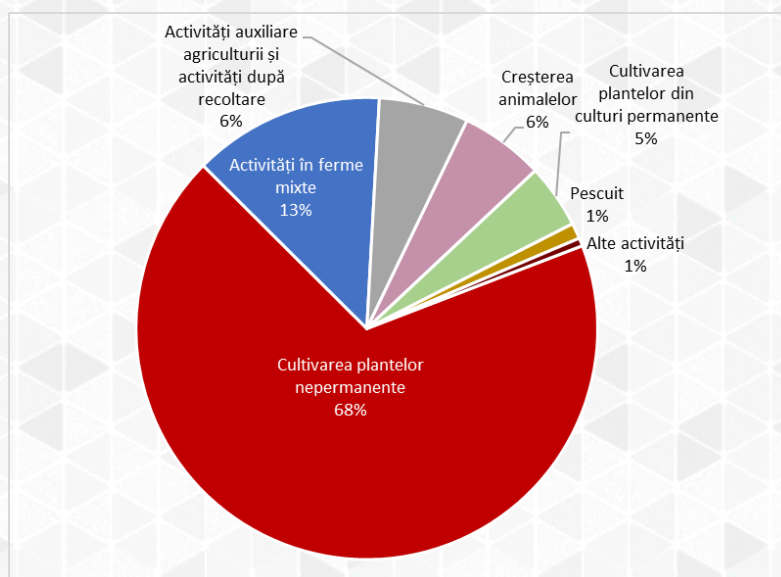
Din punct de vedere al **exploatațiilor piscicole** la nivelul Județului Constanța, se regăsesc în prezent 15 exploatații autorizate⁵¹ la nivelul următoarelor UAT-uri: Seimeni, Mircea Vodă, Ciobanu, Tuzla, Peștera, Aliman, Limanu, Ostrov, 23 August, Hagieni, Cobadin și Municipiul Medgidia. Societățile care activează în acest domeniu au obținut în 2019 o cifră de afaceri de 4,44 mil. lei, în creștere cu 10,88% față de anul 2018.

Structura cifrei de afaceri

În domeniul **agriculturii, silviculturii și pescuitului**, în anul 2019 erau active 936 întreprinderi, din care 88,89% erau microîntreprinderi. Numărul întreprinderilor active din domeniu a scăzut în 2019 cu 3,51% față de anul 2018, însă a crescut cu 18,03% față de anul 2014.

Ramurile cu pondere semnificativă în realizarea **cifrei de afaceri** în domeniul de activitate „Agricultură, silvicultură și pescuit” au fost „Cultivarea plantelor nepermanente” (68,29%) și „Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)” (13,41%).

Figura nr. 114 – Structura cifrei de afaceri din domeniul de activitate „Agricultură, silvicultură și pescuit”, pe ramuri, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

⁵¹ Sursa: www.constanta.dsvsa.ro

5.2.3. Servicii

Cifra de afaceri totală din domeniul serviciilor din județul Constanța a fost de 32,73 miliarde lei în anul 2018, în creștere față de anul precedent cu 8,73% și cu 19,14% față de anul 2014.

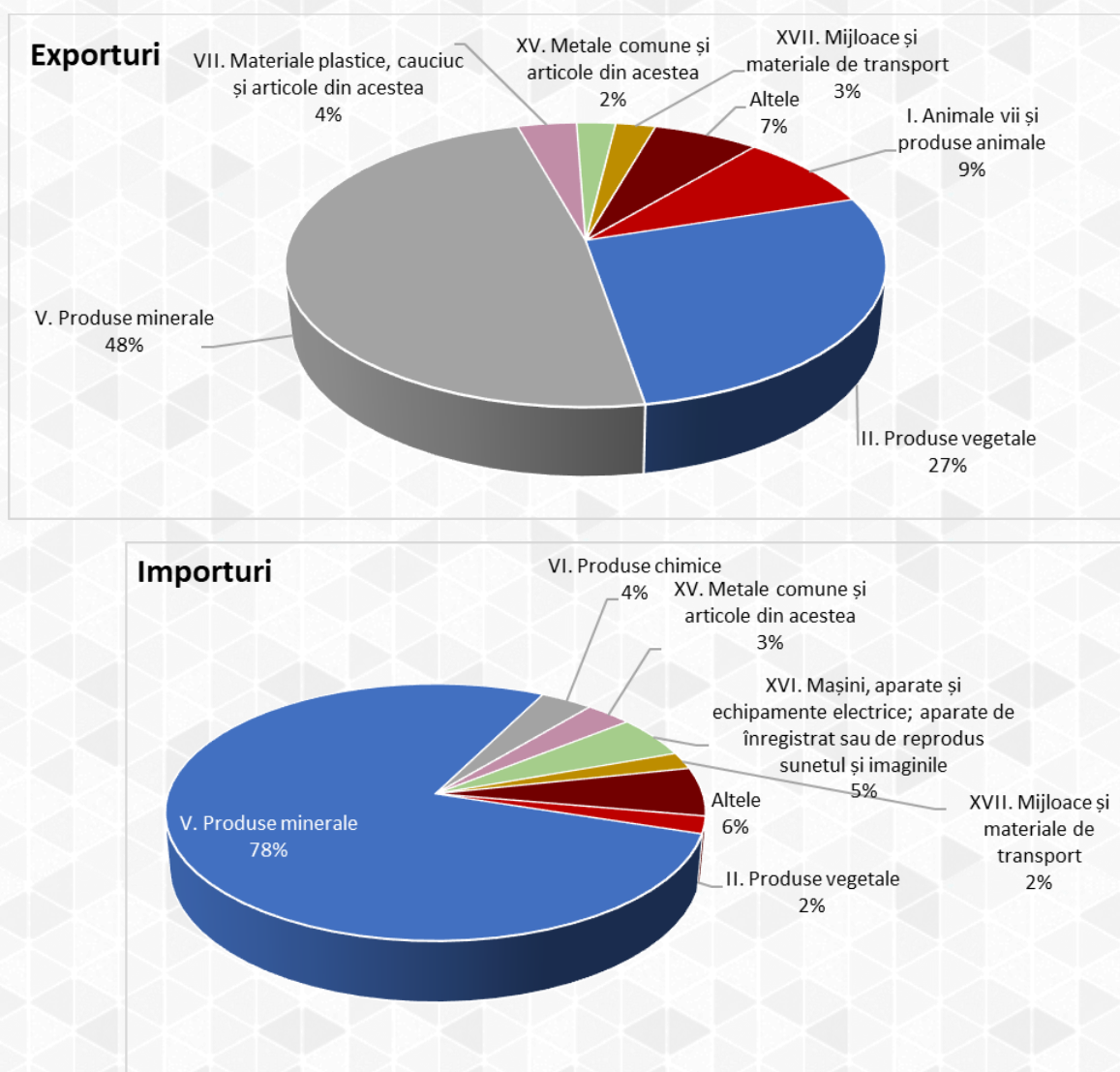
O creștere a domeniului este evidențiată și prin sporirea investițiilor realizate în domeniu în perioada 2014-2018, de la 1,81 miliarde lei la 2,59 miliarde lei.

Comerțul este principalul generator de cifră de afaceri din domeniul serviciilor, având un raport de 67,64% din totalul cifrei de afaceri. În anul 2018, erau 6.244 întreprinderi active în județul Constanța din domeniul comerțului, în scădere cu 0,56% față de anul 2017.

În ceea ce privește **comerțul internațional**, volumul valoric al exporturilor a fost de 1,93 miliarde euro în anul 2019, cu 1,46% mai mic comparativ cu anul 2018, iar cel al importurilor de 3,33 miliarde euro, în creștere cu 3,42% față de anul 2018.

În anul 2019 s-a înregistrat un **deficit comercial**, volumul valoric al importurilor depășind volumul exporturilor.

Figura nr. 115 – Structura comerțului internațional de bunuri pe grupe de produse, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (EXP101J, EXP102J)

Categoriile de produse care au cea mai mare **pondere în total export** în anul 2019 sunt produsele minerale (48,36%) și produsele vegetale (27,38%). În ceea ce privește **importul de produse**, grupele produse minerale (77,53%) și mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile (5,26%) dețin cele mai mari ponderi.

În perioada **2018-2019**, se remarcă **majorări în export** la următoarele grupe de produse: „mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile” (+73,64%), „hârtie și articole din acestea” (+50%), „animale vii și produse animale” (+25,53%), „instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale” (+21,71%), „produse alimentare, băuturi și tutun” (+14,41%), „grăsimi și uleiuri animale sau vegetale” (+9,98%), „bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat” (+4,97%), „produse chimice” (+4,20%) și „metale comune și articole din acestea” (+2,74%) și **scăderi în export** la următoarele categorii: „încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare” (-92,89%), „piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea” (-40,76%), „textile și articole din textile” (-38,19%), „materiale plastice, cauciuc și articole din acestea” (-23,92%), „produse din lemn, exclusiv mobilier” (-20,73%), „mărfuri și produse diverse” (-9,53%), „mijloace și materiale de transport” (-7,42%), „articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare” (-7%), „produse minerale” (-4,52%) și „produse vegetale” (-0,03%).

În ceea ce privește **importul de produse**, se remarcă o **scădere** în perioada **2018-2019** la următoarele categorii: „produse chimice” (-10,84%), „animale vii și produse animale” (-6,04%) și „materiale plastice, cauciuc și articole din acestea” (-5,51%) și **creștere** la toate celelalte categorii.

Primele 4 companii care au generat cele mai mari exporturi la nivel național din punct de vedere valoric în anul 2019 au rămas aceleași, respectiv: Automobile Dacia, Ford Romania S.A., Star Assembly S.R.L. (parte a grupului auto Daimler) și **Rompetrol Rafinare** (din județul Constanța) Pe poziția a cincea au urcat însă americanii de la Honeywell, luând locul companiei Continental Automotive Systems (componente auto).⁵²

În ceea ce privește **comerțul internațional cu servicii**, conform datelor publicate de Banca Națională a României, în anul 2020 au fost realizate exporturi la nivelul României în valoare de 23.436 milioane euro, în scădere cu 13,38% față de anul 2019, și importuri de 13.802 milioane euro, în scădere cu 25,01% față de anul 2019.

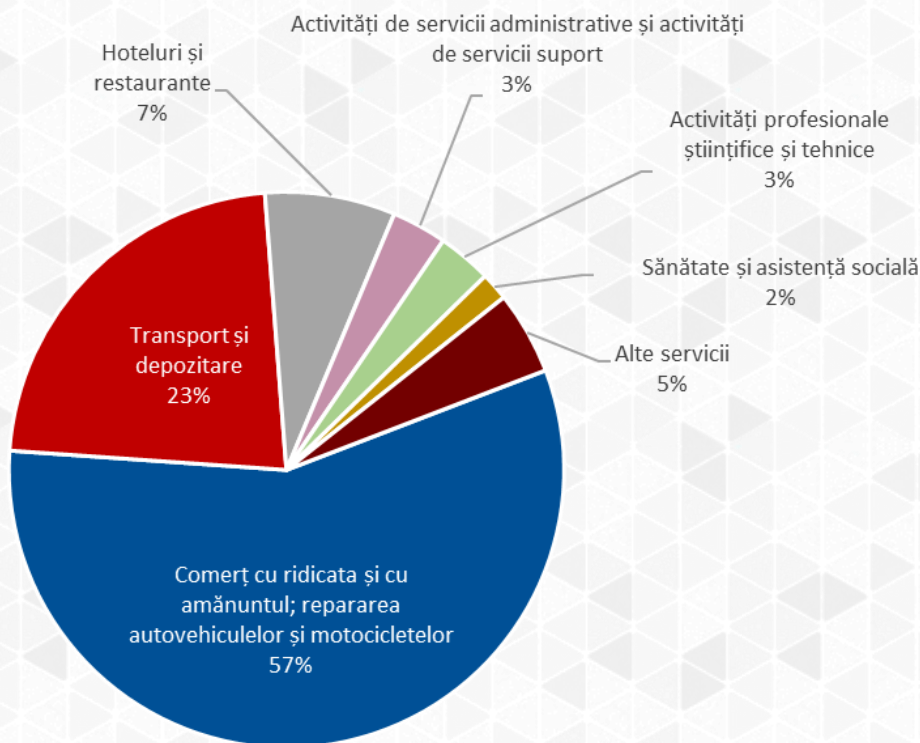
Ponderea cea mai mare în exportul de servicii la nivel național au avut-o „serviciile de transport” (28,99%), urmate de „serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale” (25,34%) și de „alte servicii pentru afaceri” (23,25%). În cazul importului de servicii, ponderea cea mai mare a fost deținută în anul 2020 la nivelul țării de „alte servicii pentru afaceri” (30,04%).

În domeniul **serviciilor**, în județul Constanța, în anul 2019 erau active 18.357 întreprinderi, din care 91,52% erau microîntreprinderi. Numărul întreprinderilor active din domeniu a crescut în 2019 cu 3,27% față de anul 2018 și cu 11,37% față de anul 2014.

Ramurile cu pondere semnificativă în realizarea **cifrei de afaceri** în domeniul serviciilor au fost „Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor” (56,94%) și „Transport și depozitare” (22,65%).

⁵² https://www.economica.net/top-exportatori-2019_175670.html

Figura nr. 116 – Structura cifrei de afaceri din domeniul serviciilor, pe ramuri, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

5.2.4. Turism

În domeniul **„Hoteluri și restaurante”**, în anul 2018 erau active **1.964 întreprinderi** în județul Constanța, din care 83,40% erau microîntreprinderi. Numărul întreprinderilor active din domeniu a crescut în 2018 cu 3,42% față de anul 2017 și cu 12,49% față de anul 2014.

În ceea ce privește **unitățile locale** din domeniul „Hoteluri și restaurante”, erau active 1.994 unități în 2018, în creștere cu 3,37% față de anul 2017 și cu 11,83% față de anul 2014. Din totalul unităților locale active din domeniu, 64,29% făceau parte din activitatea „Restaurante și alte activități de servicii de alimentație” și 35,71% din „Hoteluri și alte facilități de cazare”.

Conform INS, „unitatea locală” este „o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină sau stație etc) situată la o adresa identificabilă”.

Cifra de afaceri totală din unitățile locale active în domeniul „Hoteluri și restaurante” din județul Constanța a fost de 1,85 miliarde lei în anul 2018, în creștere față de anul precedent cu 17,90% și cu 77,81% față de anul 2014.

O creștere a domeniului este evidențiată și prin sporirea **investițiilor brute** în bunuri corporale realizate în domeniu în perioada 2014-2018, de la 249 milioane lei la 333 milioane lei.

În județul Constanța există **Organizația Patronală Mamaia Constanța** (O.P.M.C.T.A.) constituită cu scopul de a participa activ la procesul de:

- Reprezentare, promovare, susținere și protejarea intereselor profesionale și specificul activităților membrilor săi (operatori economici din industria ospitalității din stațiunea Mamaia și municipiul Constanța), în relațiile cu autoritățile publice, cu sindicatele și cu alte persoane juridice și fizice, în raport cu obiectul și scopul lor de activitate, în plan național și internațional;
- Implementarea politicii de marketing și gestionare coordonată a componentelor destinației turistice Mamaia - Constanța în vederea dezvoltării și valorificării potențialului turistic al acesteia, avându-se în vedere: crearea brand-ului destinației turistice și identificarea factorilor diferențiatori în plan competitiv și prioritizarea acestora.

În anul 2018, O.P.M.C.T.A. a deschis un stand în cadrul Târgului de Turism al României, în vederea promovării turismului pe litoralul românesc.

De asemenea, în vara anului 2020 au fost demarate procedurile de înființare ale **Organizației de Management al Destinației Mamaia – Constanța**, cu scopul de a sprijini dezvoltarea și promovarea destinației turistice prin gestionarea resurselor naturale și antropice din destinația turistică Mamaia – Constanța, cu implicații directe în conservarea resurselor turistice, în creșterea circulației turistice și a volumului de încasări din turism la nivel local și național.

Resurse de turism

Marea varietate de atracții turistice naturale de care dispune județul Constanța oferă posibilitatea practicării unei palete largi de forme de turism, multe dintre ele nedezvoltate la potențialul real: *cură heliomarină, tratament balnear și de recuperare medicală, practicarea unor sporturi nautice, drumeții, plimbări cu bicicleta, birdwatching, scufundări, speoturism, turism vini-viticol, croaziere pe Dunăre sau pe mare, pescuit sportiv, turism științific, turism de spectacole și, bineînțeles, turism de recreere.*

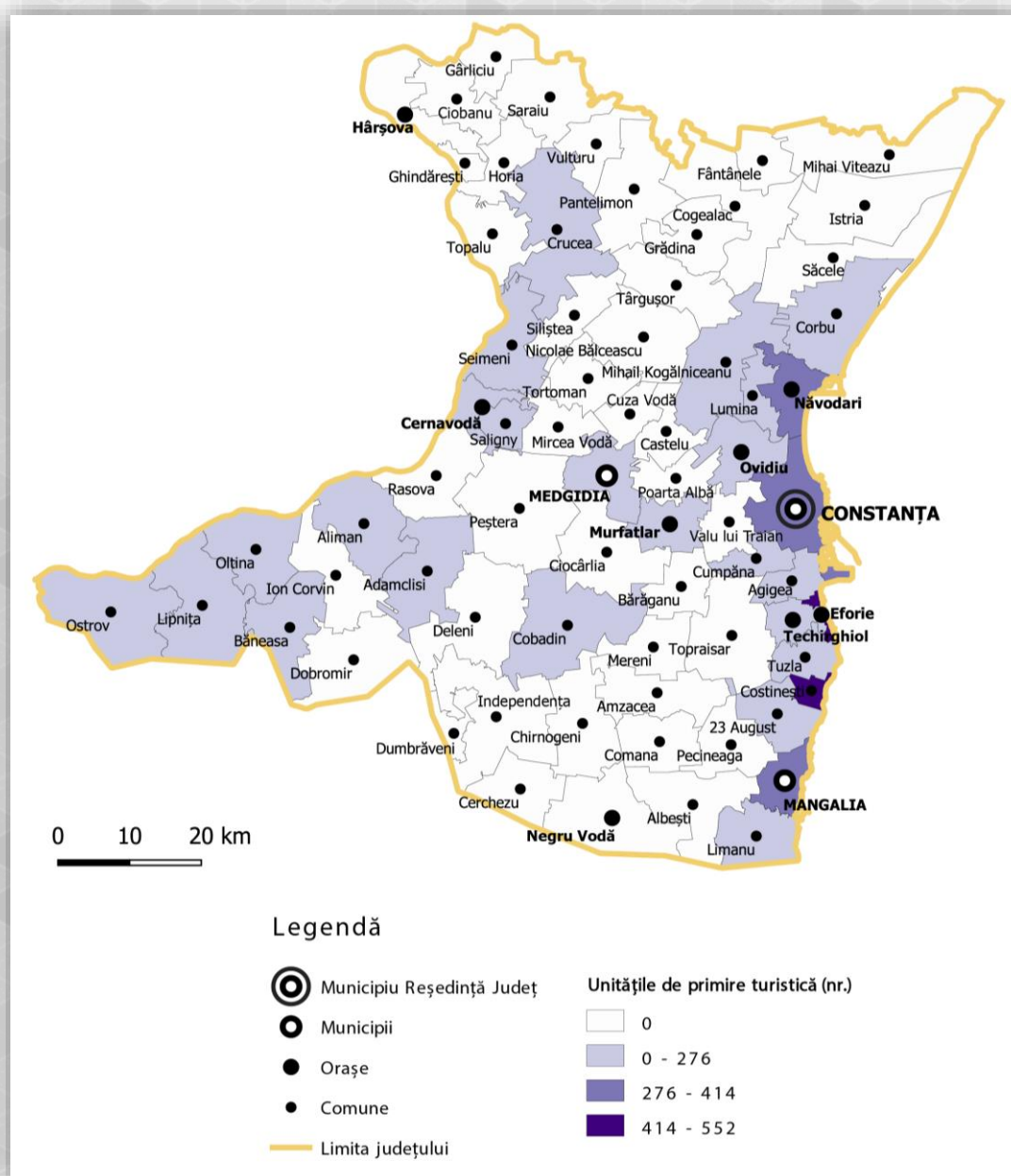
Infrastructura de primire turistică

Dezvoltarea turismului este favorizată de existența posibilităților de cazare a turiștilor. Tocmai de aceea, capacitatea de cazare condiționează în cea mai mare măsură volumul fluxurilor turistice într-o anumită zonă sau stațiune turistică. Litoralul românesc s-a bucurat de-a lungul timpului de o atenție deosebită având în vedere calitățile sale fizico-geografice, beneficiind în perioada 1965-1980 de cele mai mari investiții în structuri de primire turistică. Astfel, Constanța a devenit județul cu cel mai mare număr de structuri și cu cel mai mare număr de locuri de cazare din țară.

Conform datelor furnizate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de afaceri, în județul Constanța există **2.378 structuri de primire turistică cu funcțiune de cazare, clasificate, cu 137.711 locuri de cazare**. Din numărul total de locuri de cazare, 54,12% se regăsesc în 390 hoteluri și 21,08% în 1.056 de camere de închiriat.

După localitatea în care se află unitatea de cazare, în județul Constanța există următoarea distribuție:

Figura nr. 117 – Acoperirea geografică a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate la nivelul județului Constanța, 2020

Sursă: Prelucrarea consultantului, "Structurile de primire turistice cu funcțiuni de cazare clasificate" - Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de afaceri

Conform datelor INS, **capacitatea de cazare în funcțiune** în anul 2019 a fost de **10.540.620 locuri - zile**, în creștere cu 1,58% față de cea din anul anterior și în scădere cu 4,69% față de cea din anul 2015. Din capacitatea totală de cazare în funcțiune de la nivelul județului, 82,32% este în hoteluri.

În ultimii 5 ani **a crescut cererea** pentru „pensiuni agroturistice” (+229,28%), „căsuțe turistice” (+30,33%), „moteli” (+28%), „hoteluri apartament” (+17,85%), „pensiuni turistice” (+14,45%), „vile turistice” (+12,82) și „hosteluri” (+1,55%) și **a scăzut** cea pentru cazarea în „campinguri”

(-38,75%), „popasuri turistice” (-36,31%), „hoteluri” (-3,64%), „bungalouri” (-2,21%) și „tabere de elevi și preșcolari” (-1,51%).

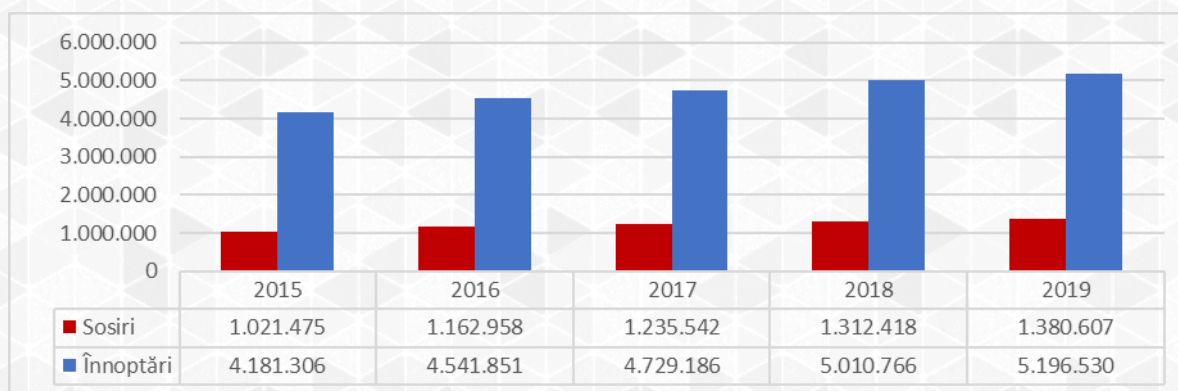
Numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiune de cazare a fost în anul 2019 de **1.380.607**, din care doar 4,75% sosiri ale turiștilor **străini**. Comparativ cu anul 2015, numărul total de sosiri a crescut cu 35,16% iar sosirile turiștilor străini au avut o creștere de 11,69%.

Din totalul de sosiri ale turiștilor cele mai multe au fost înregistrate în cadrul hotelurilor din județ (84,62%), urmate de hosteluri (2,91%) și hoteluri apartament (1,64%).

Numărul de înnoptări în structurile de primire turistică a fost în anul 2019 de 5.196.530, cu 3,71% mai mare față de anul anterior, înregistrând o creștere cu 24,28%, mai mult față de anul 2015.

Durata medie de ședere a fost în anul 2019 de 3,76 nopți, fiind mai scăzută în rândul străinilor (3,19) față de cel al românilor (3,79).

Figura nr. 118 – Evoluția sosirilor și înnoptărilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică în județul Constanța în perioada 2015-2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (TUR104B, TUR105D)

5.3. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare

Cheltuielile cu activitatea de cercetare-dezvoltare

Creșterea economică se bazează pe trei componente principale: **acumularea de capital** (incluzând investițiile în imobile, echipamente și resurse umane), **creșterea numărului populației** și, implicit, a **forței de muncă** și pe **progresul tehnologic**.

Potrivit Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, cheltuielile angajate în activitățile de cercetare-dezvoltare reprezintă un indicator al eforturilor în direcția impulsivării inovării. Cea mai importantă premisă a dezvoltării sectorului de cercetare-dezvoltare o constituie investițiile destinate diferitelor activități relevante.

Cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare (C&D) au fost de **5.065,33 milioane lei** în anul 2019 la **nivel național**, în creștere cu 45,68% față de anul 2015. Din totalul cheltuielilor, 57,8% provin din sectorul mediului de afaceri (2.927,69 mil. lei), urmat de sectorul guvernamental cu 31,79% din total.

Din totalul cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare din sectorul întreprinderilor la nivel național (2.927,69 mil. lei), cele mai multe au fost din **activitatea de servicii** (64,79%), urmată

de **industria prelucrătoare** (33,54%). Celelalte sectoare de activitate au înregistrat cheltuieli de cercetare-dezvoltare într-o pondere mai scăzută; astfel: agricultura, silvicultura și pescuitul (0,54%), industria extractivă (0,92%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (0,04%), construcții (0,15%) și distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activitățile de decontaminare (0,03%).

În **industria prelucrătoare**, ponderea cea mare în totalul cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare, la nivel național, a fost reprezentată de activitatea de fabricare a autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (77,64%).

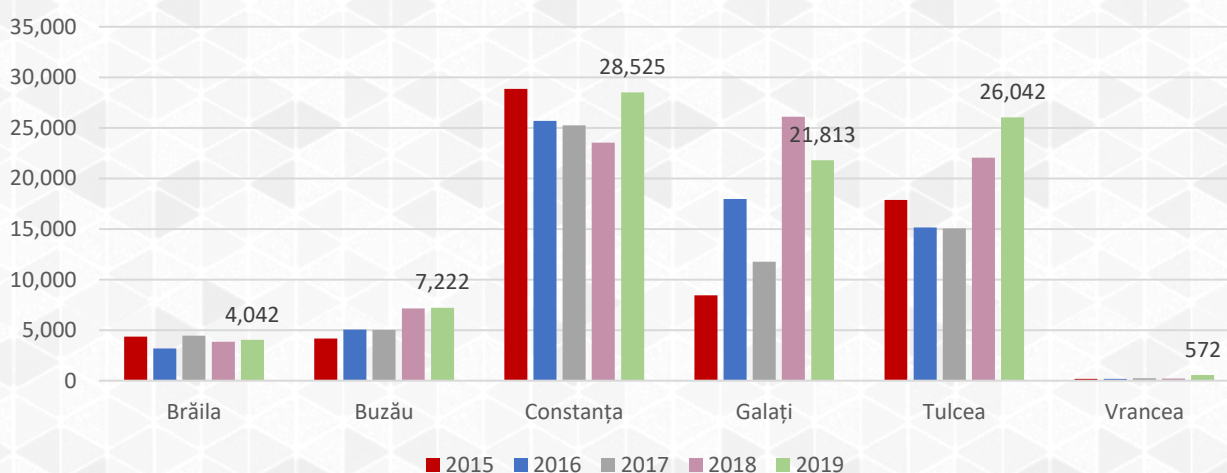
În **România**, în cadrul cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare pe tipuri de programe de cercetare-dezvoltare, **conform NABS 2007**, predomină activitățile de promovare generală a cunoașterii, dar și sănătatea, agricultura și producția și tehnologia industrială.

În anul 2019, la nivel național, **Regiunea Sud-Est** ocupa **ultimul loc** în ceea ce privește **cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare** cu **88,22 mil. lei** (1,74% din total), în creștere cu 38,12% față de anul 2015. La polul opus se află Regiunea București-Ilfov cu 61,96% din total (3.138,32 mil. lei).

Printre **principalele explicații** ale acestei situații se numără: numărul redus al instituțiilor al căror obiect principal este activitatea de cercetare – dezvoltare, numărul mic de cercetători și personal implicat în activități de cercetare, numărul redus al competițiilor pentru obținerea finanțării activităților de cercetare, interesul scăzut al firmelor din mediul de afaceri din regiune pentru activități de cercetare – dezvoltare.

Din analiza volumului **cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe județele Regiunii Sud-Est**, se poate observa că județele cu un volum mai mare al cheltuielilor sunt Constanța (32,34% din totalul cheltuielilor la nivel de regiune), Tulcea (29,52% din total cheltuieli) și Galați (24,73% din total cheltuieli). La polul opus se află județul Vrancea, înregistrând cele mai mici cheltuieli cu activitatea de cercetare-dezvoltare (0,65% din totalul cheltuielilor la nivel de regiune).

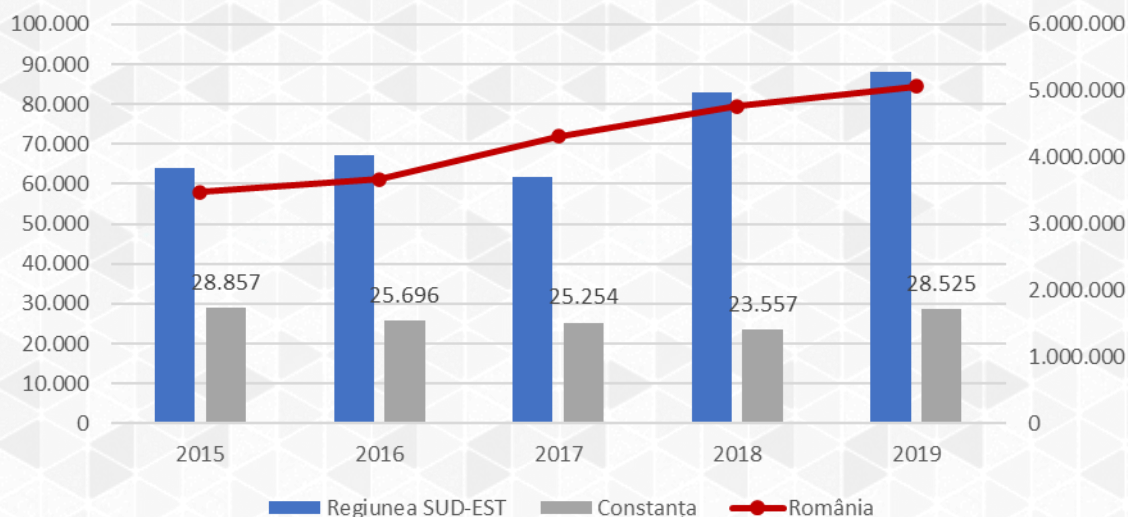
Figura nr. 119 – Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe județe din Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019 (mii lei)

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (CDP104B)

Județul Constanța ocupă **locul 12 la nivel național** și **locul 1 la nivel regional** din punctul de vedere al cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare. În județ, comparativ cu anul 2015, cheltuielile cu această activitate au scăzut ușor, de la 28,86 mil. lei în anul 2015 la 28,53 mil. lei în anul 2019, însă comparativ cu anul 2018, acestea au crescut cu 21,09%.

Figura nr. 120 – Evoluția cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivel județean, regional și național (mii lei), în perioada 2015-2019

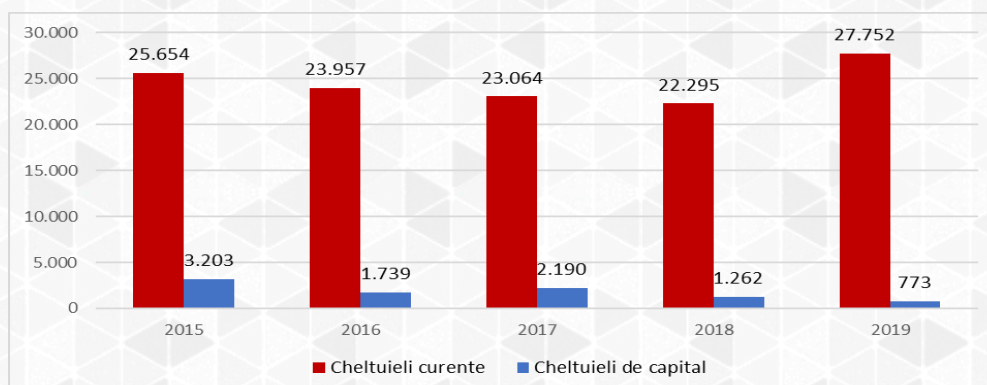
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (CDP104B)

După destinație, cheltuielile sunt:

- **curente** - plățile efectuate în cursul unei perioade în cadrul unităților: costul forței de muncă, costul materialelor, precum și alte cheltuieli curente;
- **de capital** (investiții) - plățile efectuate în cursul unei perioade pentru realizarea de lucrări de construcții, achiziționarea de aparate, instrumente, mașini și echipamente sau alte cheltuieli de această natură, menite să contribuie la creșterea volumului de mijloace fixe.

În ceea ce privește **divizarea cheltuielilor** din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivelul **județului Constanța**, se observă în 2019 față de 2015 o creștere ușoară a cheltuielilor curente (+8,18%) și o scădere semnificativă a celor de capital (-75,87%).

Figura nr. 121 – Cheltuieli curente și cheltuieli de capital din activitatea de cercetare-dezvoltare în județul Constanța, 2015 - 2019

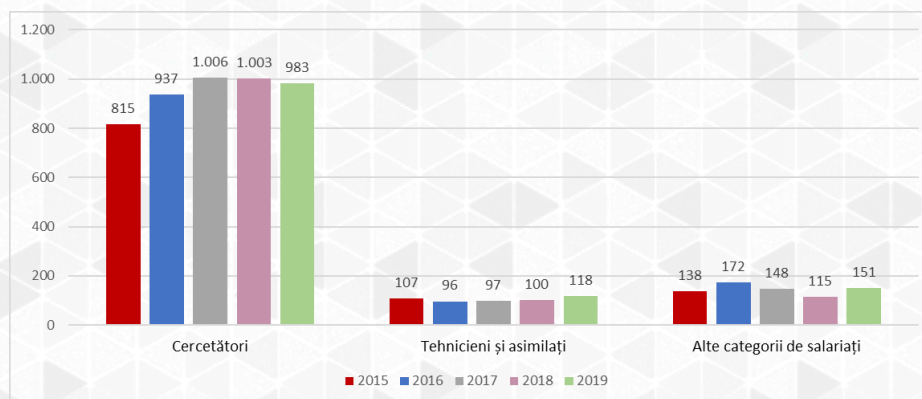
Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (CDP104B)

Situația personalului din activitatea de cercetare-dezvoltare

Dezvoltarea economică a României și implicit a județului Constanța nu poate fi realizată fără activitatea de cercetare-dezvoltare și implicit **forța de muncă specializată** în derularea unor astfel de activități științifice. Pe lângă nevoia acută de creștere a finanțării activității, România trebuie să identifice modalitățile de a reține și atrage cercetătorii de talie mondială.

În **județul Constanța**, numărul total de persoane angajate în activități de cercetare-dezvoltare era, în 2019, de **1.252 persoane**, din care 983 cercetători, 118 tehnicieni și asimilați și 151 din alte categorii.

Figura nr. 122 – Numărul salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare după ocupație la nivelul județului Constanța, 2015-2019

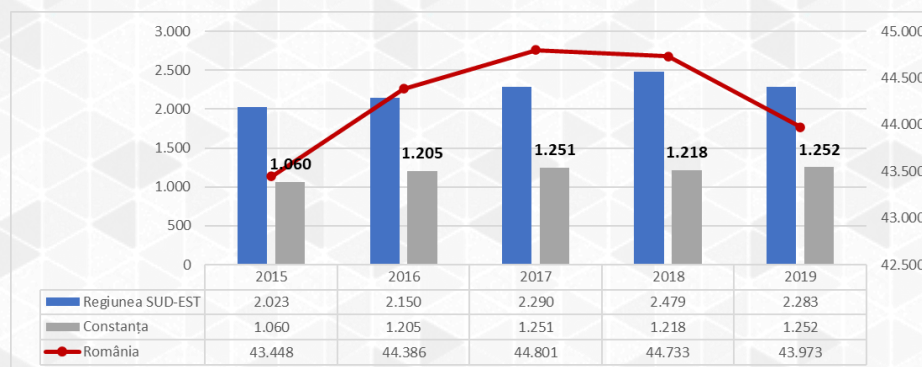

Sursă: Date I.N.S. (CDP102E)

La nivelul județului, numărul cercetătorilor în perioada 2015-2019 a crescut de la 815 persoane în 2015 la 983 cercetători în anul 2019.

După numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare, **județul Constanța ocupă locul 9 la nivel național și locul 1 la nivel regional.**

Figura nr. 123 – Evoluția numărului de salariați din activitatea de C&D la nivel județean, regional și național în perioada 2015-2019

Sursă: Date I.N.S. (DP102E)

În perioada 2015-2019, numărul salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare a crescut, atât la nivel național (+1,21%), cât și la nivelul Regiunii Sud-Est (+12,85%) și al județului Constanța (+18,11%). Cu toate acestea, în anul 2019 față de anul 2018, numărul angajaților a scăzut la nivel național (-1,7%) și regional (-7,91%), însă a crescut la nivel județean (+2,79%).

Unități care se ocupă cu activitatea de cercetare–dezvoltare

La nivel național, în anul 2019 erau **480 unități cu activitate de cercetare-dezvoltare**, în scădere cu 38,54% față de anul 2015, din care 259 din sectorul public și 221 din sectorul privat.

În județul Constanța se află un institut național de cercetare-dezvoltare aflat în coordonarea Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, respectiv **Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Cercetări Marine "Grigore Antipa" - INCDM Constanța**.

Obiectul principal de activitate al acestui institut cuprinde cercetare – dezvoltare în domeniile: ecologie și protecția mediului marin, oceanografie, inginerie marină, gestionarea resurselor; cercetări privind structura, funcționarea, evoluția, modificarea, modelarea ecosistemelor marine; productivitate ecologică; tehnologii și soluții de prevenire a eroziunii litorale; reabilitarea și redresarea ecologică; investigarea mediului marin; acvacultură și industrializarea resurselor; pescuit.

De asemenea, în județ se află și sediul **Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Geologie și Geoecologie Marină** care coordonează activitatea Centrului Național de Monitorizare-Alarmare la Hazarde Naturale Marine și alte activități științifice din următoarele domenii: resursele naturale, minerale, energetice (convenționale și neconvenționale) și biologice; geochimie, oceanografie și ecologie marină.

Județul Constanța beneficiază de prezența a 5 instituții de învățământ superior, conform Ministerului Educației și Cercetării. Acestea sunt clasificate conform tabelului următor:

Tabel nr. 32 – Instituții de învățământ superior la nivelul județului Constanța

Categorie instituție	Denumire instituție de învățământ superior
Instituții de învățământ superior de stat civile	Universitatea „Ovidius” din Constanța Universitatea Maritimă din Constanța
Instituții de învățământ superior de stat militare	Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța
Instituții de învățământ superior particulare acreditate	Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța
Instituții de învățământ superior particulare autorizate să funcționeze provizoriu	Fundația Gaudeamus - Universitatea Tomis din Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, date Ministerul Educației și Cercetării

Universitatea "Ovidius" din Constanța cuprinde o infrastructură de inovare și transfer tehnologic, respectiv un centru de inovare și transfer tehnologic, entitate autorizată provizoriu, însă neacreditată.

De asemenea, la nivelul județului mai există următoarele institute de cercetare–dezvoltare și stațiuni de cercetare aflate în subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”:

Tabel nr. 33 – Instituții de învățământ superior la nivelul județului Constanța

Secție științifică	Denumire unitate de cercetare-dezvoltare
Secția Cultura Plantelor de Câmp	Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Agricolă (SCDA) - Valu lui Traian
Secția de horticultură	Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură (SCDP) – Constanța Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație (SCDVV) – Murfatlar
Secția de Zootehnie	ICDCOC Palas Constanța - Institutul de Cercetare – Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor – Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, date Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”:

Potrivit platformei EERIS – *Angajarea în sistemul european de infrastructuri de cercetare*, în sistemul de cercetare-dezvoltare al județului Constanța sunt cuprinse și următoarele unități și instituții: Agroterra SRL, Sanatoriul Balnear și de Recuperare Techirghiol, România-Euroest SA, Avicola Lumina SA, Asociația Națională a Crescătorilor de Capre din România "CAPRIROM", Unitatea Militară 02133, Direcția Hidrografică Maritimă, Drugon International SRL.

În județul Constanța funcționează și alte societăți comerciale care realizează activități de cercetare – dezvoltare și anume 20 de societăți care au codul CAEN principal din clasa 72 „Cercetare-dezvoltare”. Acestea au înregistrat în 2019 o cifră totală de afaceri de 18,12 mil. lei, cu 51,87% mai mare față de anul 2015, cu un număr total de 118 angajați.

Activitatea de inovare și transfer tehnologic

Unul dintre obiectivele naționale de creștere a performanței organizațiilor publice și private este legat de creșterea capacității de inovare.

În **România** erau **4.198 de întreprinderi inovatoare** în anul 2018, număr care a scăzut dramatic față de nivelul din 2010 (-48,28%), când erau 8.116 întreprinderi, însă a crescut cu 43,52% față de anul 2016. Din numărul total de întreprinderi inovatoare la nivel național, 71,99% sunt întreprinderi mici.

Ca și cauze ale reducerii numărului de întreprinderi inovatoare putem preciza: numărul mic de personal implicat în activități de cercetare–dezvoltare și inovare, numărul redus de programe de finanțare a activităților inovative și numărul scăzut de parteneriate publice-privat destinate inovării.

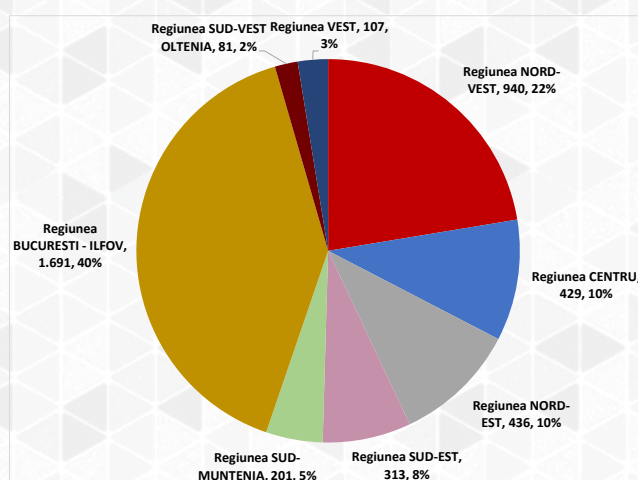
Cifra de afaceri obținută de **întreprinderile inovatoare la nivel național** a fost în anul 2018 de **284,23 miliarde lei**, în scădere cu 16,28% față de anul 2010, însă în creștere cu 41,99% față

de anul 2016. Ponderea cea mai mare în cifra de afaceri obținută o deține industria cu 62,03% (din care 75,41% este reprezentată de **industria prelucrătoare**).

În ceea ce privește **numărul mediu de salariați** ale întreprinderilor inovatoare din România, acesta a fost de **521.928 persoane**, fiind mai mic cu 46,67% față de 2010, însă mai mare cu 54,37% față de anul 2016.

În profil teritorial, cele mai multe întreprinderi

Figura nr. 124 – Distribuția pe regiuni a întreprinderilor inovatoare, 2018

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INO101C)

inovatoare se află în Regiunea București-Ilfov (1.691 întreprinderi) și cele mai puține în Regiunea Sud–Vest Oltenia (81 întreprinderi). În ceea ce privește **Regiunea Sud–Est, numărul întreprinderilor inovatoare** a scăzut de la 1.054 în anul 2010 la doar **313** în anul 2018. Scăderea numărului întreprinderilor inovatoare în perioada analizată poate fi determinată de lipsa posibilităților

de finanțare prin fonduri nerambursabile, dar și de mediul economic instabil care nu încurajează activități de inovare sustenabile.

Pe clase de mărime, în anul 2018, cele mai multe întreprinderi inovatoare din **Regiunea Sud-Est** erau de **dimensiuni mici** (207 întreprinderi), 71 de dimensiuni mijlocii și doar 35 de întreprinderi mari. 237 de întreprinderi inovatoare activau în activități industriale și 76 în servicii.

De asemenea, în intervalul 2010–2018, în Regiunea Sud-Est, întreprinderile cu **inovație de produs** și-au crescut numărul de la 72 la 146, în timp ce numărul **inovatorilor de proces** a scăzut de la 270 la 115, iar cel al **inovatorilor de produs și proces** de la 291 de întreprinderi la doar 49.

Ponderea întreprinderilor inovative în total este de 10,78% în 2018, în scădere cu 26,12% față de anul 2010 (36,9%).

Clusterele din județul Constanța

Conform raportului „*Situația clusterelor din România*” elaborat de Asociația Clusterelor din România – ClusteRO, **în regiunea Sud-Est sunt 8 cluster** în evidența Ministerului Economiei în domeniile precum TIC, construcții navale, sănătate, industrii creative, energie regenerabilă dintre care 7 sunt membre ale Asociației Clusterelor din România, toate fiind medaliat cu bronz de către Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor.

Clusterelor regionale membre ale Asociației Clusterelor din România însumau la finalul anului 2019 un total de 304 întreprinderi, cu peste 28.000 angajați, o cifră de afaceri de 6,64 miliarde lei și cu exporturi de 673 milioane EUR. Acestea au raportat cheltuieli de cercetare-dezvoltare de 102 milioane lei, fiind remarcate creșteri ce variază între 43% în cazul exporturilor și 183% în cazul numărului de angajați, față de anul 2013.

Inomar Cluster a fost înființat cu scopul de a deveni un mediu de interacțiune și comunicare preferat de operatorii lanțului de valoare al turismului și afacerilor maritime în scopul promovării valorilor Dobrogei, al inovării și consolidării excelenței operaționale în domeniile și activitățile economice definitorii ale Regiunii Sud-Est. Clusterul are 41 de membri, printre care și Consiliul Județean Constanța⁵³.

Medgreen - Asociația Cluster pentru Promovarea Afacerilor Specializate în Ecotehnologii și Surse Alternative de Energie a fost înființată cu scopul facilitării și promovării cooperării dintre

întreprinderi, oameni de afaceri, instituții de cercetare și învățământ, precum și alte organizații care să contribuie sau să sprijine activitățile inovative pentru realizarea de produse și servicii competitive pe plan național și internațional, cu valoare adăugată ridicată și pentru a genera locuri de muncă și oportunități de dezvoltare durabilă regională⁵⁴. Clusterul are 18 membri din Regiunea Sud-Est și Regiunea București-Ilfov.

Clusterul **3D-BS** (Danube-Danube Delta-Black Sea)⁵⁵ a fost constituit în 2016 cu scopul sprijinirii dezvoltării durabile a zonei costiere și a regiunilor limitrofe prin valorificarea rezultatelor cercetării științifice derulate în cadrul viitorului *Centru Internațional de Studii Avansate pentru Sisteme Fluvii-Mări* (DANUBIUS-RI). Membrii clusterului sunt institute de cercetare și universități care participă prin

⁵³ Sursa: www.inomar.ro

⁵⁴ Sursa: www.medgreen.eu

⁵⁵ Sursa: <http://www.incdsb.ro/>

transfer de cunoștințe și dezvoltare de produse și servicii inovative către întreprinderi mici și mijlocii și alte entități de afaceri, în sprijinirea activităților socio-economice și de fundamentare științifică a deciziilor autorităților publice locale, județene sau pe regiuni de dezvoltare, în sprijinirea activităților de planificare spațială și management integrat al zonelor costiere, precum și în dezvoltarea de inițiative locale de către autorități, organizații neguvernamentale și societatea în ansamblu.

Clusterul Maritim Românesc al Bazei Nautice a Universității Maritime Constanța a fost constituit în 2011 din 42 de membri (22 firme, 3 universități și 1 institut de cercetare). Clusterul are ca obiective: promovarea politicii orientate spre industria maritimă, sprijinul IMM-urilor și productivitatea lor, stabilirea contractelor cu alte clustere maritime.

În general, clusterelor au fost constituite în contextul unor proiecte finanțate prin fonduri europene iar funcționarea acestora a fost determinată de condițiile de monitorizare aferente proiectelor respective. Clusterelor existente nu cunosc un regim juridic suficient de susținut pentru ca această activitate să aibă și eficiență relevantă, mecanismele economice care să permită dezvoltarea activității nu sunt nici stimulative, nici suficient de clare.

Invenții și mărci

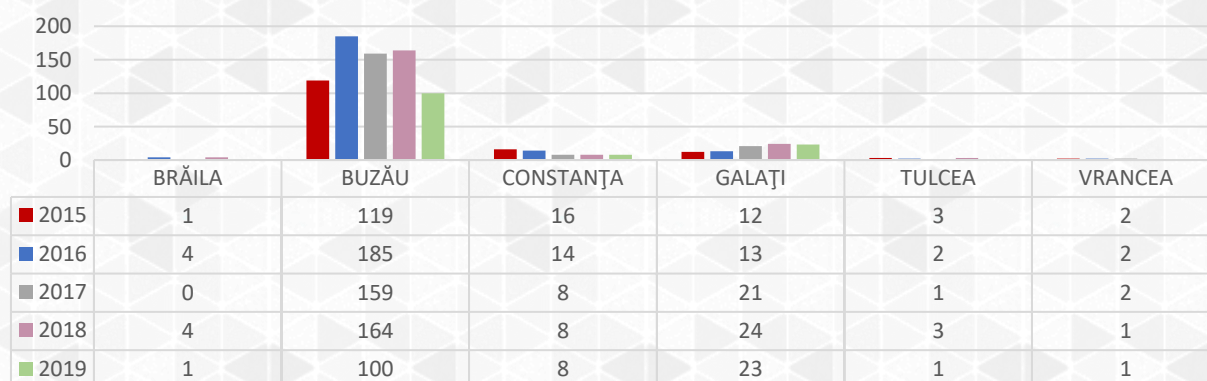
În societatea actuală, bazată pe cunoaștere, **activele necorporale** și, în mod special, brevetul de invenție capătă o importanță din ce în ce mai mare din punct de vedere economic. Prin tripla sa calitate de instrument juridic, tehnic și, respectiv, economic, brevetul de invenție reflectă capacitatea de inovare și dinamismul unei societăți.

Brevetul de invenție este un drept de proprietate industrială ce conferă titularului un drept exclusiv de exploatare a invenției pe o durată de maximum 20 de ani și poate fi acordat pentru orice invenție având ca obiect un produs sau un procedeu, în toate domeniile tehnologice, inclusiv în agricultură.

În anul 2019, în România au fost depuse la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) 939 de cereri de brevet de invenție, dintre care 888 au fost depuse de solicitanți români, iar 51 de solicitanți străini. Au fost eliberate 357 de brevete de invenție, dintre care 350 titularilor români.

În Regiunea Sud-Est au fost înregistrate 15,09% din cererile de brevet de invenție de la nivel național, din care cele mai multe au fost înregistrate în județul Buzău.

Figura nr. 125 – Numărul cererilor de brevet de invenție depuse la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci din România pe județe ale Regiunii Sud-Est, 2015 – 2019

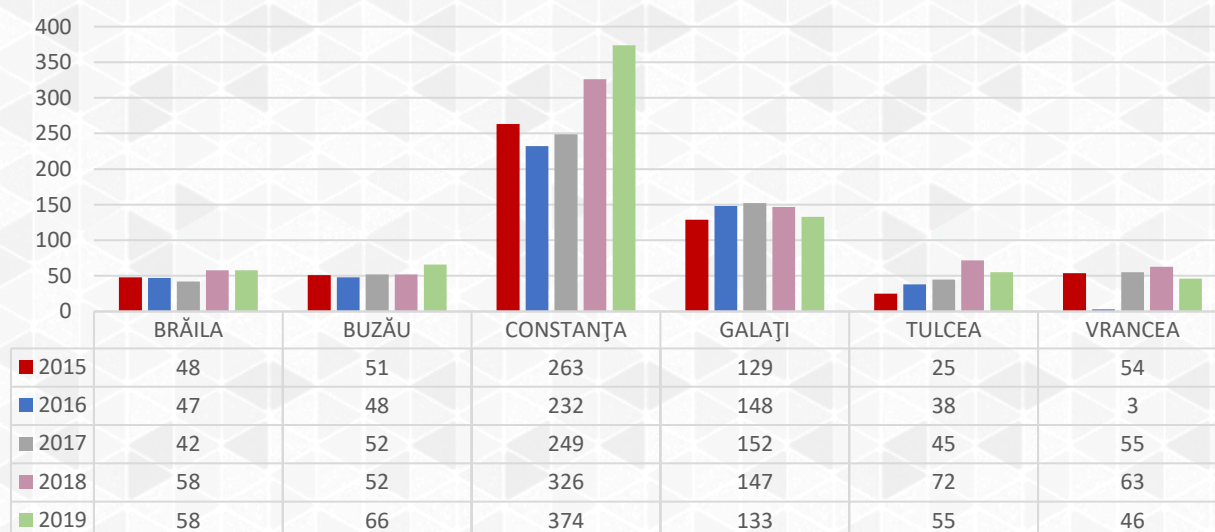
Sursă: Prelucrarea consultantului, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci – Raport anual 2019

În județul Constanța au fost depuse **8 cereri de brevete de invenție** în anul 2019, în scădere cu 50% față de anul 2015. În anul 2019 au fost **eliberate 4 brevete de invenție** la nivelul județului, în scădere cu 60% față de anul 2015.

În anul 2019, în România au fost depuse 11.257 de cereri de înregistrare **marcă**, dintre care 8.601 au fost depuse de solicitanți români și 2.656 de solicitanți străini. Au fost depuse 7.270 de cereri de reînnoire marcă, dintre care pe cale națională 3.142 și 4.128 cereri de reînnoire pe cale internațională. Au fost eliberate 8.303 certificate.

Din totalul cererilor de înregistrare marcă de la nivel național, doar 8,58% au fost înregistrate în Regiunea Sud – Est în anul 2019. Analizând situația pe județe, se observă că județul Constanța a primit cele mai multe cereri de înregistrare marcă, în număr de 374. În județul Vrancea au fost înregistrate doar 46 de cereri în anul 2019. Evoluția și numărul cererilor pe județe pot fi urmărite în figura următoare.

Figura nr. 126 – Numărul cererilor de înregistrare marcă ale solicitanților români în Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, *Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci – Raport anual 2019*

În județul Constanța au fost depuse **374 de cereri de înregistrare de marcă** în anul 2019, în creștere cu 42,21% față de anul 2015.

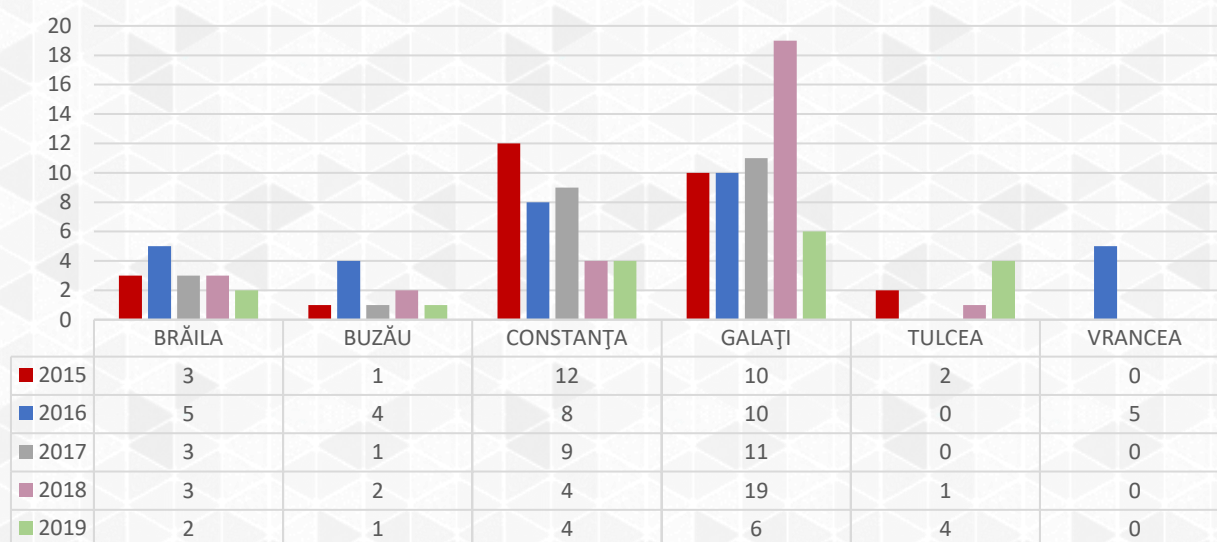
Dreptul asupra unui **desen sau model** este recunoscut prin înregistrarea și acordarea unui certificat de înregistrare în condițiile Legii nr. 129/1992, privind protecția desenelor și modelelor, republicată.

În anul 2019, în România au fost depuse 941 de desene și modele, conținute în 271 de cereri de înregistrare (din care 189 depuse de solicitanți români). Au fost eliberate 404 certificate.

În Regiunea Sud-Est au fost depuse doar 8,95% din totalul de cereri de înregistrare desene sau modele de la nivel național.

Figura nr. 127 – Numărul cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor în Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci – Raport anual 2019

În județul Constanța au fost depuse **4 cereri de înregistrare desene sau modele** în anul 2019, în scădere cu 66,67% față de anul 2015.

5.4. Analiza investițiilor

Evoluția investițiilor

În perioada 2014-2018 au fost realizate o serie de proiecte de investiții importante atât pentru infrastructura publică a județului Constanța, cât și proiecte de investiții privind mediul privat. Astfel, s-au realizat **investiții semnificative în domeniul transporturilor și depozitării**, reprezentând 27,44% din total investițiilor brute, nivelul acestora crescând în perioada analizată cu 31,99%.

Investiții semnificative au înregistrat și **comerțul** – 18,05% din total investiții brute și **industria prelucrătoare** – 12,64% din total investiții brute.

Tabel nr. 34 – Investiții brute pe activități economice (milioane lei)

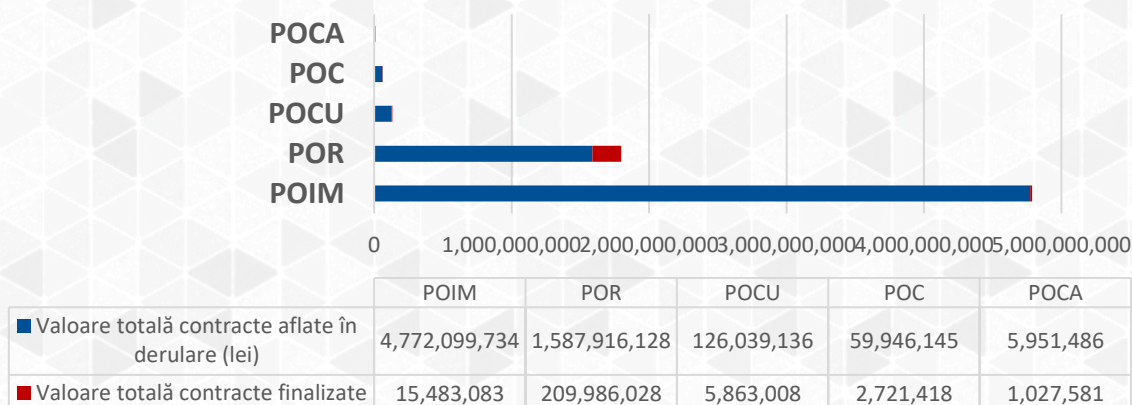
CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	2014	2015	2016	2017	2018
B INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	334	210	104	93	92
C INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	313	688	353	465	498
D PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	1.478	696	347	479	296
E DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	368	320	101	147	100
F CONSTRUCȚII	181	217	277	332	364
G COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	414	457	458	715	711
H TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	819	1.215	978	949	1.081
I HOTELURI ȘI RESTAURANTE	249	304	235	270	333
J INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	27	30	40	26	86

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	2014	2015	2016	2017	2018
TRANZACȚII IMOBILIARE, ÎNCHIRIERI ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII PRESTATE ÎN PRINCIPAL ÎNTEPRINDERILOR (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)	255	233	234	210	275
P ÎNVĂȚĂMÂNT	2	2	3	4	8
Q SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	23	37	40	44	53
R+S ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE ȘI PERSONALE	16	55	26	31	43

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (INT105D)

În perioada 2014 – 2020, în județul Constanța au fost semnate 261 contracte de finanțare în valoare totală de 6,79 mld. lei⁵⁶, din care au fost finalizate 108 proiecte (41,38%), județul Constanța situându-se pe locul 3 în topul județelor cu cele mai multe fonduri atrase în exercițiul financiar 2014 - 2020. Cele mai multe dintre proiecte au fost contractate prin programele Programul Operațional Regional (84,29%) și Programul Operațional Capital Uman (6,51%) iar majoritatea proiectelor se află încă în faza de implementare.

Figura nr. 128 – Valoarea investițiilor contractate cu fonduri europene (public și privat) în județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului, <https://mfe.gov.ro/>

În ceea ce privește finanțările accesate prin PNDR 2014 – 2020, în județul Constanța au fost depuse **1.343 proiecte**, din care 51,75% au primit un răspuns pozitiv (sunt contractate - 661, au semnat contractele de finanțare – 8 sau au fost selectate - 26), în timp ce 21,12% sunt în evaluare. Valoarea contractată a investițiilor propuse prin proiectele contractate și selectate este de **aproximativ 162,77 milioane euro**⁵⁷.

Evoluția investițiilor internaționale

Primele 5 țări clasate după ponderea deținută în capitalul social la 31 decembrie 2019 la nivelul României au fost: Olanda (20,41%), Cipru (10,69%), Austria (9,27%), Germania (9,27%) și Italia (6,32%), care împreună reprezintă 55,97% din soldul total ISD la nivel de țară.

⁵⁶ Conform situației din 30.06.2020 publicată pe site-ul Ministerului Fondurilor Europene

⁵⁷ Sursa: Prelucrare date <http://opendata.afir.info/>, accesare noiembrie 2020

În ceea ce privește repartizarea pe țări de origine a investițiile străine din 2019 la nivelul județului Constanța, **principalele 5 țări** sunt: Olanda (69,09%), Italia (19,27%), Liban (4,57%), Turcia (2,80%) și Cipru (2,43%), care împreună reprezintă 98,16% din soldul total de investiții străine la nivel de județ.

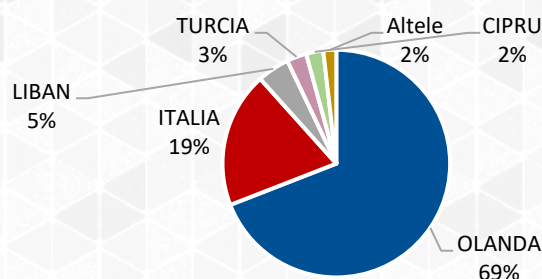
În comparație cu valorile medii naționale, în cazul județului Constanța, se observă o concentrare mult mai mare a investițiilor străine directe după primele cinci țări de proveniență.

Olanda este principala țară investitoare, atât în județul Constanța, cât și la nivelul țării.

În anul 2019 au fost înregistrate **investiții străine** de **166,12 milioane lei în județul Constanța**, în scădere cu 63,25% față de anul 2018, dar în creștere cu 59,65% față de anul 2015.

În anul 2019 au fost **înregistrate** 14 societăți cu participare străină la capitalul social cu un total de 99,5 mii lei și 12 societăți cu participare străină au fost **radiate**.

Figura nr. 129 – Ponderea pe țări a investițiilor străine la nivelul județului Constanța

Sursă: Oficiul Registrului Comerțului Constanța

5.5. Domenii de specializare economică

Pentru identificarea celor mai dezvoltate domenii de activitate din județul Constanța au fost analizate sectoarele economice care generează cea mai mare cifră de afaceri și concentrează cel mai mare număr de firme și de salariați.

Tabel nr. 35 – Domeniile de activitate dezvoltate din județul Constanța, 2019

CAEN	Denumire domeniu de activitate	Cifra de afaceri (lei)	Nr. total de salariați	Nr. firme
Domenii relevante din punctul de vedere al cifrei de afaceri				
1920	Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țigăii	14.753.079.027	1.181	2
4621	Comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat	4.716.071.722	701	61
5222	Activități de servicii anexe transporturilor pe apă	2.052.506.734	3.518	157
0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	1.234.645.968	2.402	520
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	1.207.166.886	3.285	959
Domenii relevante din punctul de vedere al nr. total de salariați				
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	962.637.133	6.030	908
3011	Construcția de nave și structuri plutitoare	682.532.590	5.162	128
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	1.137.968.782	4.151	1.266
5224	Manipulări	1.183.279.242	3.791	41
8010	Activități de protecție și gardă	178.321.482	3.551	69
Domenii relevante din punctul de vedere al nr. de firme				
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	1.137.968.782	4.151	1.266
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	1.207.166.886	3.285	959

Strategia de dezvoltare durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021-2027

CAEN	Denumire domeniu de activitate	Cifra de afaceri (lei)	Nr. total de salariați	Nr. firme
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	962.637.133	6.030	908
4932	Transporturi cu taxiuri	54.942.522	715	768
5610	Restaurante	269.502.276	1.984	557

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

Indicele de specializare⁵⁸ reflectă ramurile economice care sunt mai dezvoltate în raport cu nivelul național, prin prisma specializării forței de muncă. Analiza indicelui de specializare a județului Constanța confirmă 3 dintre domeniile de specializare inteligentă la nivelul Regiunii Sud – Est, respectiv industria navală, industria agro-alimentară și turismul, pentru care indicii de specializare mai mare decât 1, reflectă o concentrație mai mare de salariați la nivel de județ față de ponderea la nivel național pe domeniile de activitate respective.

Sub-sectoarele economice în care județul este mai dezvoltat, față de nivelul național, țin atât de toate cele 3 sectoare (primar, secundar, terțiar). Astfel, se remarcă:

- în sectorul primar: *cultivarea plantelor*;
- în sectorul secundar: *fabricarea produselor obținute din prelucrarea țigăiului, repararea și întreținerea navelor și bărcilor, construcția de nave și structuri plutitoare*;
- în sectorul terțiar: *activități de servicii anexe transportului pe apă, manipulări, hoteluri și alte facilități de cazare similare*.

Tabel nr. 36 – Indicele de specializare la nivelul județului Constanța, 2019

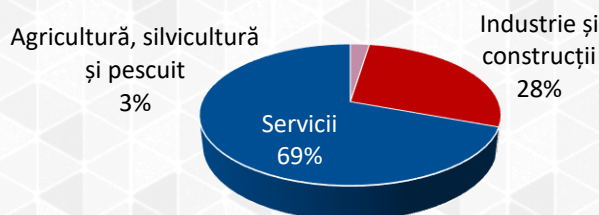
Nr. crt.	Nr. salariați Constanța	% Constanța	Indice	CAEN	Activitate
1	3518	3,34%	24,04	5222	Activități de servicii anexe transportului pe apă
2	1515	1,44%	17,65	3315	Repararea și întreținerea navelor și bărcilor
3	3791	3,60%	17,63	5224	Manipulări
4	1181	1,12%	16,39	1920	Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țigăiului
5	5162	4,90%	10,00	3011	Construcția de nave și structuri plutitoare
6	1207	1,15%	7,35	7810	Activități ale agențiilor de plasare a forței de muncă
7	2513	2,39%	2,98	3811	Colectarea deșeurilor nepericuloase
8	2433	2,31%	2,44	3600	Captarea și distribuția apei
9	2402	2,28%	1,98	0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
10	1591	1,51%	1,31	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
11	1457	1,38%	1,27	5510	Hoteluri și alte facilități de cazare similare
12	3551	3,37%	1,18	8010	Activități de protecție și gardă
13	6030	5,72%	1,12	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

⁵⁸ *Indicele de specializare este utilizat pentru a arata domeniile de activitate în care județul este mai dezvoltat relativ la nivelul național, pe baza numărului de salariați din domeniul respectiv. Modalitatea de calcul presupune raportarea ponderii numărului de salariați din total salariați ai domeniului respectiv la nivel județean cu raportul număr de salariați/total salariați la nivel național. Domeniile de specializare relevante se consideră a fi cele de depășesc un indice de specializare mai mare decât 1.*

Forța de muncă din Constanța pe sectoare de activitate

Figura nr. 130 – Distribuția numărului de salariați pe sectoare economice în județul Constanța, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (FOM104F)

În ceea ce privește *domeniile de activitate*, marea parte a forței de muncă din județul Constanța este implicată în sectorul Servicii (69,35%), la polul opus fiind Agricultură și pescuitul (2,43%).

Luând în considerare numărul de salariați, se remarcă o serie de domenii reprezentative pentru județul Constanța: *„comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor”*, *„industria prelucrătoare”* și *„transport și depozitare”*.

Tabel nr. 37 – Topul firmelor după numărul mediu de angajați, județul Constanța, 2019

Nr Crt.	Firma	Cod CAEN	Localitate	Cifra de Afaceri (RON)	Salariați
1	RAJA S.A.	3600	Constanța	349.337.286	2.348
2	Damen Shipyards Mangalia S.A.	3011	Mangalia	131.060.195	1.983
3	Rompetrol Rafinare S.A.	1920	Năvodari	14.750.359.139	1.156
4	Polaris M.Holding S.R.L.	3811	Constanța	148.564.991	1.095
5	Șantierul Naval Constanța S.A.	3011	Constanța	247.077.264	992

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

În clasamentul după numărul mediu de angajați, primul loc este ocupat de Raja SA, ce domină topul cu 2.348 de angajați, fiind cel mai mare operator public regional din România în domeniul alimentării populației cu apă potabilă și al epurării apelor uzate.

Analizând topul firmelor din județul Constanța după cifra de afaceri, se remarcă faptul că tot domeniul „*Servicii*” este cel mai bine reprezentat, în acest domeniu regăsindu-se 17.776 societăți.

După analiza topului codurilor CAEN din județul Constanța după cifra de afaceri, se remarcă faptul că domeniul „*Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țigăii*” este cel mai bine reprezentat.

Tabel nr. 38 – Topul firmelor după cifra de afaceri la nivelul județului Constanța, 2019

Nr Crt.	Firma	Cod CAEN	Localitate	Cifra de Afaceri (RON)	Salariați
1	Rompetrol Rafinare S.A.	1920	Năvodari	14.750.359.139	1.156
2	Ameropa Grains S.A.	4621	Constanța	3.823.792.224	333
3	GSP Offshore S.R.L.	0910	Constanța	771.871.878	241
4	Monsson Trading S.R.L.	3514	Constanța	508.540.819	36
5	Black Sea Suppliers S.R.L.	4690	Constanța	483.176.385	580

Sursă: Prelucrarea consultantului, www.listafirme.ro

În clasamentul după cifra de afaceri, primul loc este ocupat de Rompetrol Rafinare S.A., ce domină topul cu o cifră de afaceri cu 285,75% mai mare decât următoarea societate, Ameropa Grains S.A.. Societatea Rompetrol Rafinare S.A. este cel mai mare activ al Grupului KMG International în România. Compania operează cele două rafinării ale Grupului Petromidia, din Năvodari, Constanța, alături de singura divizie de petrochimie din țară, precum și rafinăria Vega, din Ploiești, menținând industria locală de rafinare la standarde înalte.

Analiza SWOT – Economie și sectorul de activități comerciale

Economie și sectorul de activități comerciale	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Mediu economic dezvoltat și diversificat, în creștere (Loc 4 - contribuție la PIB-ul național, Loc 1 - contribuție la PIB-ul regional, loc 4 - valoarea PIB pe cap de locuitor, Loc 3 - valoarea accesată din programele operaționale 2014 – 2020, Locul 5 - producția obținută la cereale pentru boabe); • Conectivitate bună datorită infrastructurii de transport diversificate (portuară, aeroportuară, autostradă, drumuri cu acces la infrastructura TEN-T); • Municipiul Constanța, reședință de județ - pol urban semnificativ dezvoltat; • Mediul de afaceri la nivelul județului este dominat de servicii; • Existența de organizații profesionale dezvoltate în domeniul turismului; • Varietate mare de atracții turistice naturale și de resurse naturale, care oferă posibilitatea diversificării formelor actuale de turism; • Tendință de creștere a numărului de turiștilor în ultimii ani; • Investiții semnificative în domeniul transporturilor și depozitării; • Suprafețe mari de teren arabil propice agriculturii și cultivării mecanizate; • Resurse naturale bogate (Chirnogeni - cariere de piatră și de nisip alb, Ciobănița, comuna Mereni - carieră nisip, Balta Credința și balta Plopeni, comuna Chirnogeni - statut de rezervație naturală, cu amenajări piscicole integrate în rețeaua de lacuri din Dobrogea unde se practică pescuitul sportiv); • Patrimoniu natural bogat: Arie Protejate Zone Natura 2000 precum și rezervații naturale de interes național; • Prezența clusterelor cu experiență în derularea de proiecte; • Nucleu de specialiști implicați în activitatea de cercetare – dezvoltare; • Parteneriate funcționale între mediul academic și mediul privat pentru desfășurarea de activități de cercetare – dezvoltare; • 3 dintre domeniile de specializare inteligentă la nivelul Regiunii Sud – Est se remarcă prin indicele de 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură de sprijin a afacerilor slab dezvoltată – există un singur parc industrial, în Mangalia, cu capacitate redusă și o activitate restrânsă; • Capacitate redusă a agenților economici de adaptare la condițiile pieței; • Lipsa unui sistem de irigații dezvoltat și sustenabil economic; • Grad relativ scăzut de asociativitate al fermierilor; • Forța de muncă din domeniul agricol este îmbatrânită și insuficient calificată. Introducerea tehnologiei moderne de lucru a exploatațiilor agricole nu a fost însoțită de programe educaționale la nivel de gimnaziu pentru pregătirea profesională a noii generații; • Lipsa de atractivitate pentru locurile de muncă din domeniu agricol; • Flotă de pescuit relativ modestă; • Lipsa de personal calificat în sectorul turismului și nivel scăzut de salarizare în sector; • Fonduri insuficiente pentru dezvoltarea infrastructurii turistice; • Slabă diversificare a formelor de turism în pofida potențialului existent; lipsa unor produse turistice permanente; • Volum redus al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare;

<p>specializare economică la nivel de județ: industria navală, industria agro-alimentară și turismul;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Numpr redus de întreprinderi inovatoare;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Modificarea/adaptarea prevederilor legale privind tranzacțiile cu suprafețe arabile de teren pentru a limita tendința de centralizare excesivă a suprafețelor arabile; • Programe de informare la nivel județean cu privire la oportunitățile de finanțare pentru dezvoltarea agriculturii, implementarea sistemelor de irigații, pentru dezvoltarea de parcuri industriale/incubatoare de afaceri; • Facilitarea interacțiunii dintre mediul privat, mediul universitar și instituțiile publice pentru identificarea unor oportunități de colaborare în scopul dezvoltării județului; • Acordarea de facilități pentru investitori, în vederea atragerii acestora în județul Constanța; • Valorificarea facilităților portuare din proximitatea Portului Constanța; • Valorificarea Canalului Dunăre-Marea Neagră – dezvoltarea traficului de mărfuri; • Sprijinirea reformării sistemului educațional prin adaptarea programei la cerințele pieței muncii și dezvoltarea unor parteneriale cu mediul de afaceri pentru armonizarea cererii cu programele educaționale; • Promovarea și valorificarea potențialului turistic existent, inclusiv al celui festivalier; • Dezvoltarea parteneriatelor public-privat; • Prelungirea sezonului prin dezvoltarea unor alternative la turismul litoral (ex: turismul balnear, turismul de afaceri, sat turistic dobrogean, port turistic la Dunăre pentru nave de croazieră etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Structura întreprinderilor existente în județ este predominantă de microîntreprinderi; • Legislația națională în continuă schimbare cu implicații asupra sectorului privat; • Mediu economic instabil care nu încurajează activități de inovare sustenabile; • Concurența exercitată de produsele străine introduse pe piață; • Derularea dificilă a investițiilor majore și pe termen lung din cauza deprecierei continue a monedei naționale; • Scăderea interesului turiștilor români pentru produsele turistice autohtone; competiția cu zonele de litoral din Bulgaria poate diminua numărul de turiști; • Piața fluctuantă și concurența produselor agricole de import (legume fructe ieftine); • Accesul dificil în marile lanțuri de magazine al unor categorii de produse agricole autohtone; • Creșterea prețurilor la materiile prime folosite în procesul tehnologic; • Creșterea prețului carburanților; • Migrația tinerilor spre alte meserii și zone.

Concluzii

În ceea ce privește economia județului Constanța și sectorul de activități comerciale, se remarcă o serie de aspecte în care județul are perspective foarte bune de continuare a activității sau de dezvoltare a nivelului actual (nivelul de dezvoltare economică actuală, atu-urile legate de amplasarea geografică, rezultatele în ceea ce privește activitatea de cercetare – dezvoltare) dar mai sunt și aspecte mai puțin favorabile care trebuie atenuate (creșterea capacității mediului de afaceri pentru adaptarea la cerințele unei piețe puternic concurențiale, dezvoltarea unui cadru de încurajarea a

colaborării mediu privat – mediu universitar – instituții publice în special pentru eficientiza activitatea de cercetare-dezvoltare etc).

Actualul stadiu al dezvoltării economice corelat cu lipsa de intervenții care să dinamizeze domeniul economic pot conduce la scenariul nefavorabil al creșterii disparității dintre județul Constanța și celelalte județe din regiune sau la nivel național, cu accentuarea unui nivel de trai scăzut al locuitorilor.

Mediul urban este cel care generează 91,23% din rezultatele economice ale județului (la nivel național procentul generat de zonele urbane este de 97%). Se remarcă însă faptul că Zona Metropolitană Constanța generează 90% din cifra de afaceri la nivel de județ, ceea ce este un avantaj al zonei dar ar putea crea discrepante în ceea ce privește dezvoltarea zonei de est a județului față de zona de vest, cu implicații în special în ceea ce privește nivelul de trai al locuitorilor.

Contextul teritorial al județului Constanța favorizează următoarele direcții de dezvoltare, ținând cont de domeniile de specializare inteligentă identificate pentru Regiunea Sud-Est:

- 1. Inginerie și transport naval:** datorită poziției geografice a județului Constanța, dar și datorită resurselor regiunii (de exemplu: porturi, șantiere navale, învățământ superior în domeniul maritim), sunt oportune inițiativele care vizează:
  - Digitalizarea unor activități portuare;
  - Reducerea poluării cauzate de activitatea portuară, de exemplu prin utilizarea unor motoare pe bază de gaze natural lichefiate și prin utilizarea unor materiale neconvenționale în construcția de nave;
  - Utilizarea unor roboți industriali în șantierele navale.
- 2. Industria confecțiilor** - prin reorientarea strategică a acestei industrii către o producție bazată pe inovație și utilizarea de noi materiale textile;
- 3. Industria agro-alimentară și biotehnologi** - prin cultivarea porumbului (mai ales în zona de nord a regiunii), a grâului (zona de centru a regiunii), a orzului, a plantelor industriale și a florii soarelui; datorită potențialului agricol, este nevoie de biotehologii agro-alimentare și de mediu, astfel se reduce și poluarea mediului. Sunt oportune inițiativele care vizează:
  - Gestiunea inteligentă a deșeurilor care se bazează pe colectare selectivă, reciclare, reutilizare și refolosire pentru obținerea de produse cu valoare adăugată. Deșeurile biodegradabile vor fi valorificate prin procedee biotehnologice;
  - Conservarea biodiversității prin biotehologii;
- 4. Acvacultură și Pescuit** – valorificarea activităților de pescuit marin la Marea Neagră, practicate de-a lungul litoralului românesc, inclusiv a acvaculturii marine ca domeniu cu o dezvoltare relativ recentă în Marea Neagră.
- 5. Turism** – având în vedere că județul are forme de relief diversificate, este străbătut de fluviul Dunărea, este mărginit la Est de întreg litoralul românesc al Mării Negre, sunt încurajate proiectele care valorifică aceste resurse prin activitățile turistice, cu accent pentru dezvoltarea unor produse turistice permanente și spre diversificarea domeniului prin dezvoltarea sectoarelor de activitate adiacente turismului.
- 6. Tehnologia Informației și Comunicării** prin existența unor centre de educație și formare cu tradiție în domeniul tehnologiei informației, sunt încurajate proiecte care vizează:
  - Crearea de produse high tech;

- Dezvoltarea nanotehnologiei și a materialelor avansate, de exemplu prin intermediul **Institutului pentru Nanotehnologii și Surse Alternative de Energie** care aparține de Universitatea Ovidius Constanța.

În acest context, strategia în domeniul economic ar trebui să pornească de la următoarele premise:

- Inovarea, digitalizarea și dinamismul întreprinderilor conduc la creșterea competitivității la nivel de județ, context în care se vor urmări:
  - Sprijinirea investițiilor care vizează în principal dezvoltarea activității CDI în folosul întreprinderilor și sprijinirea transferului tehnologic, sprijinirea IMM-urilor în domenii de specializare inteligentă și dezvoltarea capacității în specializare inteligentă (*surse potențiale de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 1, POCIDIF, PNRR, Orizont Europa, Program Spațial European, Program Europa Digitală*);
  - Impulsionarea antreprenoriatului și sprijinirea dezvoltării structurilor suport pentru afaceri (*surse potențiale de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 1, POCIDIF, PNRR – sector agroalimentar, PNS 2021 – 2027, PAP 2021 – 2027, Orizont Europa, Piața Unică, Program Europa Digitală*);
  - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă (*surse potențiale de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 1, POCIDIF*)
- Administrația publică este concentrată în mod proactiv spre nevoile beneficiarilor: cetățeni și mediul de afaceri, context în care se vor urmări:
  - Digitalizare, debirocratizare și simplificare pentru cetățeni și mediul de afaceri - dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică și interoperabilitatea acestora, digitalizarea serviciilor publice *surse potențiale de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 2, POCIDIF, Programul Europa Digitală*).

6. Social (infrastructură socială, nivel de trai)

6.1. Infrastructura socială

Sistemul național de asistență socială reprezintă ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților⁵⁹.

Domeniile de asistență socială, în funcție de scopul lor, se clasifică astfel:

- Prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excludere socială;
- Susținerea copilului și a familiei;
- Sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale;
- Sprijinirea în cazul situațiilor deosebite.

La nivelul județului Constanța, serviciile sociale sunt furnizate atât de furnizori publici, cât și de furnizori privați. În lista furnizorilor de servicii sociale acreditați, regăsim la nivelul județului **82 furnizori**, din care **19 publici** (D.G.A.S.P.C., 16 Compartimente/ Direcții din cadrul primăriilor din județ, Penitenciarul Constanța – Poarta Albă și Unitatea de Asistență Medico-Socială Agigea) și **63 privați** (asociații, fundații, culte și operatori economici).

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța (D.G.A.S.P.C Constanța) este instituția care asigură aplicarea politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială, cu rol în administrarea și acordarea beneficiilor de asistență socială și a serviciilor sociale.

D.G.A.S.P.C. Constanța este o instituție publică de interes județean cu personalitate juridică, înființată în subordinea Consiliului Județean Constanța, are un patrimoniu propriu și un scop afectat intereselor sociale pe care le ocrotește.

D.G.A.S.P.C. Constanța are ca principale obiective protecția copiilor și protecția persoanelor cu handicap instituționalizate și neinstituționalizate și este **organizată funcțional pe următoarele componente**:

- Direcția de Protecție Socială
  - Direcția de Protecție a Copilului
  - Direcția de Asistență Socială Persoane Adulte
- Direcția Economică

Diagnoza serviciilor sociale la nivel iudețean

Județul Constanța se află pe **locul 10 la nivel național** în privința dezvoltării serviciilor de asistență socială, cu cele **132 servicii sociale licențiate**. Dintre aceste servicii, majoritatea sunt prestate

⁵⁹ Art 2. - Legea asistenței sociale 292/2011

de furnizori publici (86 servicii sociale licențiate au furnizori publici în timp de 46 servicii sociale licențiate au furnizori privați).

Tabel nr. 39 – Serviciile sociale licențiate din județul Constanța pe tipuri de servicii

Nr. crt.	Tip serviciu social licențiat	Județul Constanța
1	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice	20
2	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	5
3	Centre de zi pentru persoanele fără adăpost	0
4	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie	4
5	Centre de zi pentru persoane toxico-dependente pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice, etc	1
6	Centre de zi pentru persoane vârstnice	2
7	Centre de zi pentru victimele traficului de persoane	0
8	Centre de zi victimele violenței în familie și agresori	0
9	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	13
10	Centre de zi pentru familie cu copii	3
11	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilitati	2
12	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități	28
13	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru alte categorii de persoane în situație de dependență	0
14	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane victime ale traficului de persoane	0
15	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele fără adăpost	2
16	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală	1
17	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru mamă și copil	2
18	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)	4
19	Centre rezidențiale de recuperare/reabilitare socială și dezintoxicare – pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice	0
20	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială	35
21	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități	0
22	Centre rezidențiale pentru tineri în dificultate	1
23	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	7
24	Servicii de intervenție în stradă pentru persoane fără adăpost, persoane cu diferite adicții, victime ale violenței în familie, victime ale dezastrelor naturale, etc.	0
25	Servicii în comunitate pentru persoanele adulte cu dizabilități	2

Sursa: M.M.P.S., „Servicii Sociale licențiate în baza Legii nr.197/2012”

Din totalul de 132 servicii licențiate, **96 servicii sunt în mediul urban**. Cele mai multe servicii licențiate sunt în Constanța (45 servicii) și Techirghiol (13 servicii). În mediul rural, comunele cu cele mai multe servicii licențiate sunt Agigea (7 servicii) și Cumpăna (6 servicii).

Din totalul serviciilor licențiate la nivelul județului Constanța, **58 servicii sunt** furnizate de **DGASPC Constanța**, a căror situație este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 40 – Serviciile sociale licențiate subordonate DGASPC Constanța

Nr. crt.	Tip serviciu social licențiat	Număr servicii	Capacitate
1	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice	2	34
2	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	4	135
3	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	1	30

Nr. crt.	Tip serviciu social licențiat	Număr servicii	Capacitate
4	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități	25	566
5	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru mamă și copil	1	16
6	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)	3	40
7	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială	22	1.190
TOTAL		58	2.011

Sursa: M.M.P.S., „Servicii Sociale licențiate în baza Legii nr.197/2012”

În ceea ce privește **tipurile de beneficiari** ai celor 58 de servicii subordonate D.G.A.S.P.C. Constanța, situația este următoarea:

Tabel nr. 41 – Capacitatea serviciilor sociale subordonate DGASPC Constanța pe tipuri de beneficiari

Tip beneficiar	Capacitate
Adulți cu dizabilități	596
Copii aflați în situații de risc	30
Copii cu autism	60
Copii cu dizabilități	229
Copii fără dizabilități	1.036
Cuplu mamă-copil aflat în situații de risc	16
Persoane vârstnice	34
Victime ale violenței în familie	10
Total	2.011

Sursa: M.M.P.S., „Servicii Sociale licențiate în baza Legii nr.197/2012”

Furnizorii de servicii sociale sunt persoane fizice sau juridice, de drept public ori privat, care, pentru a acorda servicii sociale pe teritoriul României, trebuie acreditați în condițiile legii.

În baza legii 197/2012 la nivelul județului sunt **acreditați 82 furnizori de servicii sociale**, dintre care 19 sunt **publici**, astfel:

- structuri specializate din cadrul/subordinea autorităților administrației Publice locale și autoritățile executive din unitățile administrativ-teritoriale – 17 furnizori
- autorități ale administrației Publice centrale ori alte instituții aflate în subordinea sau coordonarea acestora care au stabilite prin lege atribuții privind acordarea de servicii sociale pentru anumite categorii de beneficiari – 1 furnizor (Penitenciarul Constanța – Poarta Albă)
- unități sanitare, unități de învățământ și alte instituții Publice care dezvoltă, la nivel comunitar, servicii sociale integrate – 1 furnizor (Unitatea de Asistență Medico – Socială Agigea)

În ceea ce privește **furnizorii privați** de servicii sociale acreditați în baza legii 197/2012 din județul Constanța, situația se prezintă astfel:

- organizații neguvernamentale, respectiv asociații și fundații – 44 furnizori;
- culte recunoscute de lege – 1 furnizori (Parohia Sf. Mare Mc. Mina Mangalia);
- operatori economici, în condiții speciale, prevăzute de lege – 18 furnizori.

La nivelul județului, sunt licențiate 4 **cămine publice pentru persoane vârstnice**, aflate în subordinea consiliilor locale, cu o capacitate de 348 locuri și 14 cămine pentru persoane vârstnice administrate de furnizori privați, cu o capacitate totală de 434 locuri.

De asemenea, în județul Constanța sunt licențiate 3 **cantine publice de ajutor social**, cu o capacitate de 1.050 locuri și 2 cantine private de ajutor social cu 115 locuri.

Totuși, în raport cu nevoia de servicii de asistență socială, serviciile existente sunt slab dezvoltate sau lipsesc la nivel local, iar nivelul de calitate al serviciilor oferite, dar și de implicare a structurilor comunitare este unul scăzut.

Conform *Hărții Serviciilor Sociale Necesare la nivelul județului Constanța*⁶⁰, în anul 2020 au fost identificate ca fiind necesare 315 tipuri de servicii sociale, din care 72,7% în mediul rural pentru un număr de aproximativ 25.474 persoane vulnerabile, dintre care 54,5% provenind din mediul urban.

În privința serviciilor sociale necesare, se remarcă nevoia de:

- *Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență* (25,08% din totalul persoanelor vulnerabile la nivel de județ);
- *Servicii de asistență comunitară* (23,16% din totalul persoanelor vulnerabile la nivel de județ);
- *Centre de zi pentru persoanele vârstnice* (17,35% din totalul persoanelor vulnerabile la nivel de județ);
- *Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți* (11,42% din totalul persoanelor vulnerabile la nivel de județ).

În ceea ce privește calitatea serviciilor sociale existente, persistă nevoia de formare profesională pentru angajații existenți (de ex. în domeniul tulburărilor de spectrul autist), precum și în vederea suplimentării de personal. Din cauza lipsei personalului specializat, există servicii sociale licențiate care nu funcționează sau care funcționează parțial. Lipsa personalului specializat creează percepția unei lipse de deschidere sau a unui interes redus al autorităților locale cu privire la domeniul social. Este necesară conștientizarea cu privire la importanța domeniului prin organizarea de evenimente, spectacole tematice etc.

Infrastructura și serviciile de bază neadecvate reprezintă o piedică în calea egalității de șanse și a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale. Deficiențele ce decurg dintr-o infrastructură socială locală slab dezvoltată determină o parte din decalajele de accesibilizare a formelor educaționale.

Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale necesită o abordare locală integrată, de jos în sus, bazată pe nevoile locale care va conduce la reducerea disparităților și la oportunități egale pentru populația zona rurală.

⁶⁰ Sursa: <https://portalgis.servicii-sociale.gov.ro/arcgis/home/>

6.2. Beneficiarii serviciilor de asistență socială

Analiza pe categorii de beneficii de asistență socială

Beneficiile de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituie a veniturilor individuale/ familiale obținute din muncă, în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.⁶¹

Totodată, beneficiile de asistență socială sunt măsuri de redistribuire financiară/ materială destinate persoanelor sau familiilor care întrunesc condițiile de eligibilitate prevăzute de lege⁶².

Tabel nr. 42 – Situația beneficiarilor pe categorii de beneficii de asistență socială și a sumelor plătite către aceștia, 2019

Denumire beneficiu de asistență socială	Nr. mediu beneficiari	Sume plătite (lei)
Alocația de stat pentru copii	127.266	226.600.244
Indemnizația pentru creșterea copilului	5.745	135.424.070
Stimulent de inserție lunar	3.414	26.758.862
Indemnizația lunară acordată pe perioada concediului de acomodare în vederea adopției	24	464.467
Sprijin lunar pentru creșterea copilului, acordat pentru părinții sau copii cu handicap	191	1.442.064
Alocația pentru susținerea familiei	2.966	6.398.582
Alocația lunară pentru copii aflați în plasament	1.495	12.127.416
Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat	3.407	10.607.276
Ajutoare de urgență plătite din bugetul M.M.P.S.	37	118.500
Ajutoare pentru încălzirea locuinței	10.868	2.435.857
Ajutorul acordat persoanelor care au dobândit statutul de refugiat sau protecție subsidiară acordată de statul român	12	30.240
Indemnizația pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav	651	9.893.486
Indemnizația pentru adulții cu handicap grav și accentuat	15.807	57.089.857
Bugetul personal complementar pentru adulții cu handicap grav, accentuat și mediu	17.822	25.507.460
Prestații sociale acordate părintelui, tutorei sau persoanei care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap în baza unei măsuri de protecție specială, pe perioada în care îl are în îngrijire, supraveghere și întreținere	1.761	5.534.701
Indemnizația lunară de hrană convenită persoanelor cu HIV sau cu SIDA	993	5.806.577
Alocația lunară de hrană pentru copii cu handicap HIV/SIDA	9	70.080
Depunerea în contul JUNIOR pentru copiii ocrotiți prin serviciile publice și private specializate pentru protecția copilului	1.597	1.916.400
TOTAL	194.065	528.226.139

Sursa: M.M.P.S. - „Evoluții în domeniul asistenței sociale în anul 2019”

⁶¹ Art 7 – Legea asistenței sociale 292/2011

⁶² Art 6. (c) – Legea asistenței sociale 292/2011

Se remarcă un număr semnificativ de beneficiari ai **alocației de stat pentru copii**, care dețin și cel mai mare procent din plățile efectuate în anul 2019. Alocăția este acordată copiilor cu vârstă de până la 18 ani, precum și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, până la terminarea acestora.

Cei mai mulți copii beneficiari ai alocației de stat la nivel național (peste 110.000) se găseau în 2019 în județele Timiș, Cluj, Prahova, Constanța, Bacău, Suceava și Iași, iar valoarea maximă s-a înregistrat în Municipiul București, unde se aflau 331.249 de copii beneficiari (9,2% din totalul național). În județul Constanța sunt 3,54% din totalul beneficiarilor la nivel național.

Următoarea categorie semnificativă la nivel județean, din punctul de vedere al plăților efectuate, este cea a beneficiarilor de **indemnizație pentru creșterea copilului**.

În anul 2019 au beneficiat de indemnizația pentru creșterea copilului 5.745 persoane, care reprezintă 3,22% din totalul de la nivel național (178.441 persoane). Cei mai mulți beneficiari de indemnizație s-au aflat în Municipiul București (25.722), iar peste 5.000 beneficiari locuiau în județele Argeș, Constanța, Suceava, Ilfov, Bihor, Brașov, Prahova, Iași, Timiș și Cluj.

La nivel național, suma medie lunară plătită corespunzătoare unei persoane beneficiare de indemnizație a crescut, de la 1.917 lei în anul 2018 la 2.082 lei în anul 2019. În județul Constanța suma medie lunară plătită în anul 2019 a fost de 1.964 lei/lună/beneficiar.

În ceea ce privește protecția socială a șomerilor în județul Constanța, cheltuielile în anul 2019 au fost de 38.998.314 lei, în creștere cu 41,79% față de anul 2018, dar în scădere cu 8,81% față de anul 2015.

Tabel nr. 43 – Cheltuielile anuale cu protecția socială a șomerilor, 2019

Categorie de cheltuială	Anul 2019
	- lei -
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă)	15.903.235
Cheltuieli pentru formarea profesională	102.283
Plata absolvenților	945.713
Plăți pentru stimularea absolvenților	36.750
Plăți pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj	441.001
Combaterea marginalizării sociale	26.600
Plăți pentru stimularea mobilității forței de muncă	11.248
Plăți pentru stimularea angajatorilor care angajează șomeri din categoria „defavorizați”	1.228.757
Prima de activare	176.900
Prima de relocare	201.230
Alte cheltuieli	19.924.597
Total	38.998.314

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (SOM102A)

Se remarcă faptul că o pondere semnificativă, de 40,78% din total, o au cheltuielile cu **indemnizația de șomaj** pentru șomeri cu experiență în muncă. În anul 2019 nu au fost înregistrate cheltuieli cu indemnizație de șomaj pentru șomeri fără experiență în muncă.

În anul 2019, numărul mediu anual al **pensionarilor care beneficiază de asigurări sociale** de stat a fost de 148.740 persoane (în creștere cu 0,65% față de anul 2018 și cu 4,48% față de anul

2015), cu o pensie medie lunară de 1.302 lei (în creștere cu 11% față de anul 2018 și cu 42,30% față de anul 2015) iar numărul **agricultorilor pensionari** a fost de 4.373 (în scădere cu 11,57% față de anul 2018 și cu 36,33% față de anul 2015) cu o pensie medie lunară de 489 lei (în creștere cu 10,14% față de anul 2018 și cu 40,11% față de anul 2015).

Alocatii, indemnizații și facilități acordate persoanelor cu dizabilități

Conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, republicată, tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare, iar gradele de handicap sunt: grav, accentuat, mediu și ușor.

La 31 decembrie 2019 **numărul total de persoane cu dizabilități** comunicat Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități, din cadrul M.M.P.S., prin D.G.A.S.P.C. Constanța a fost de **21.736 persoane**, reprezentând 2,57% din totalul de la nivel național (846.354 persoane).

Dintre acestea, 96,58% (20.993 persoane) se află în îngrijirea familiilor și/sau trăiesc independent (neinstituționalizate) și 3,42% (743 persoane) se află în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități (instituționalizate) coordonate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități.

Femeile reprezintă 52,96% din totalul persoanelor cu dizabilități la nivel județean iar copiii 9,02% din total.

La 31 decembrie 2019, rata persoanelor cu dizabilități la populația județului Constanța a fost de 2,84%, fiind mai redusă față de cea regională (3,52%) și cea națională (3,82%).

La nivelul județului Constanța sunt 39 de servicii sociale licențiate în baza legii 197/2012 pentru persoane cu dizabilități, astfel:

- Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități – 2 servicii;
- Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități – 28 servicii;
- Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență – 7 servicii;
- Servicii în comunitate pentru persoanele adulte cu dizabilități – 2 servicii.

Beneficii acordate persoanelor cu handicap⁶³:

1. Pentru adulții cu **handicap grav sau accentuat** se acordă o **indemnizație lunară**, indiferent de venituri.
2. Adulții cu **handicap grav, accentuat sau mediu** beneficiază de un **buget personal complementar**, indiferent de venituri.
3. **Părintele, tutorele sau persoana care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap** în baza unei măsuri de protecție specială, stabilită în condițiile legii, beneficiază de **prestații sociale**, pe perioada în care îl are în îngrijire, supraveghere și întreținere, astfel:

⁶³ Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale – „Raport statistic privind activitatea M.M.P.S. în domeniul asistenței sociale în trimestrul I 2020”

Tabel nr. 44 – Cuantumul principalelor beneficii sociale acordate persoanelor cu handicap, finanțate din bugetul M.M.P.S.

Beneficiul de asistență socială	Cuquantum începând cu 1 iulie 2018 (lei)
Indemnizații lunare/ adult	
- grav	350
- accentuat	265
Buget complementar/ adult	
- grav	150
- accentuat	110
- mediu	60
Prestație socială/ copil	
- grav	300
- accentuat	175
- mediu	60

Sursa: M.M.P.S. - „Raport statistic privind activitatea M.M.P.S. în domeniul asistenței sociale în trimestrul I 2020”

4. **Însoțitorii adulților cu handicap vizual grav** au primit o **indemnizație** în cuantumul lunar de 1.263 lei începând cu 1 ianuarie 2019, respectiv de 1.348 lei începând cu data de 1 ianuarie 2020.

Tabel nr. 45 – Principalele beneficii sociale acordate persoanelor cu handicap în anul 2019, comparativ cu anul 2018 – număr de beneficiari și sume plătite

Beneficiu	2019		2018		Modificare anul 2019 față de anul 2018	
	Nr. mediu lunar de beneficiari	Sume plătite (lei)	Nr. mediu lunar de beneficiari	Sume plătite (lei)	Nr. mediu lunar de beneficiari	Sume plătite (lei)
Indemnizația lunară pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav	651	9.893.486	698	9.421.282	-6,73%	+5,01%
Indemnizația lunară pentru adulții cu handicap grav și accentuat	15.807	57.089.857	16.242	53.968.597	-2,68%	+5,78%
Bugetul personal complementar lunar pentru persoanele cu handicap grav, accentuat sau mediu	17.822	25.507.460	18.212	24.189.464	-2,14%	+5,45%
Prestații sociale acordate părintelui, tutorei sau persoanei care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap în baza unei măsuri de protecție specială, pe perioada în care îl are în îngrijire, supraveghere și întreținere	1.761	5.534.701	1.744	3.562.578	+0,97%	+55,36%

Sursa: Date I.N.S. (ASS117B) și date M.M.P.S.

5. Pentru **persoanele cu HIV sau SIDA** se acordă o **indemnizație lunară de hrană**, atât pe perioada cât sunt internați sau instituționalizați, cât și în ambulatoriu.

Cuquanturile alocației au fost în anul 2019 și 2018 de 16 lei/zi pentru adulți și 15 lei/zi pentru copii, valori care s-au păstrat și în trimestrul I 2020.

În anul 2019 au beneficiat de indemnizație 993 persoane, din care 961 adulți (96,78% din total) și 32 copii (3,22% din total), pentru care au fost cheltuiți cumulativ 5.806.577 lei.

Comparativ cu anul 2018, numărul de beneficiari a crescut cu 15 persoane (+1,53%), iar sumele plătite au crescut cu 91.774 lei (+1,61%).

6. Pentru 9 **copii cu HIV / SIDA** (număr mediu lunar) s-au plătit în anul 2019 **alocații de hrană** calculate pe baza alocației zilnice de hrană stabilite pentru consumurile colective din unitățile sanitare publice, în valoare de 70.080 lei. Cuquantumul acestei alocații a fost de 11 lei/zi în anul 2018 și 15 lei/zi în anul 2019, care s-a păstrat și în primul semestru al anului 2020. Față de anul 2019 numărul de beneficiari a scăzut cu 9 persoane (-50%), iar sumele au scăzut cu 8.940 lei (-11,31%).

Suma plătită în anul 2019 corespunzătoare celor șase beneficii de mai sus acordate persoanelor cu handicap a fost de 103.902.161 lei. Comparativ cu aceeași perioadă din anul anterior, suma plătită pentru aceste beneficii a cunoscut o creștere de 6.966.417 lei (7,18%).

Situația privind persoanele defavorizate conform OUG 84/2020

În vederea implementării Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate – POAD, prin OUG 84/2020 au fost stabilite o serie de măsuri necesare ajutorării persoanelor din categoriile cele mai defavorizate, prin furnizarea de ajutoare alimentare și asistență materială de bază și urmărindu-se astfel reducerea numărului de persoane afectate de deprivare materială precum și reducerea fenomenului de excludere socială. De la momentul intrării în vigoare a OUG 84/2020, a fost abrogată Hotărârea de Guvern 784/2018 pentru stabilirea unor măsuri necesare în vederea implementării Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate.

La nivelul județului, Instituția Prefectului coordonează această acțiune de distribuire a pachetelor de ajutorare pentru populația defavorizată. Conform OUG 84/2020, operațiunile care pot fi realizate de către beneficiari sunt următoarele: a) distribuirea de ajutoare alimentare – lipsa alimentelor de bază; b) distribuirea produselor de igienă; c) asistență tehnică.

Pentru o organizare cât mai eficientă, la nivelul județului Constanța a fost constituit un grup de lucru cu peste 60 de membri reprezentanți ai Prefecturii Constanța, A.J.P.I.S. Constanța, D.S.V.S.A. Constanța, A.J.F.P. Constanța, I.T.M. Constanța, D.J.S.T. Constanța, D.J.S. Constanța și Crucea Roșie⁶⁴.

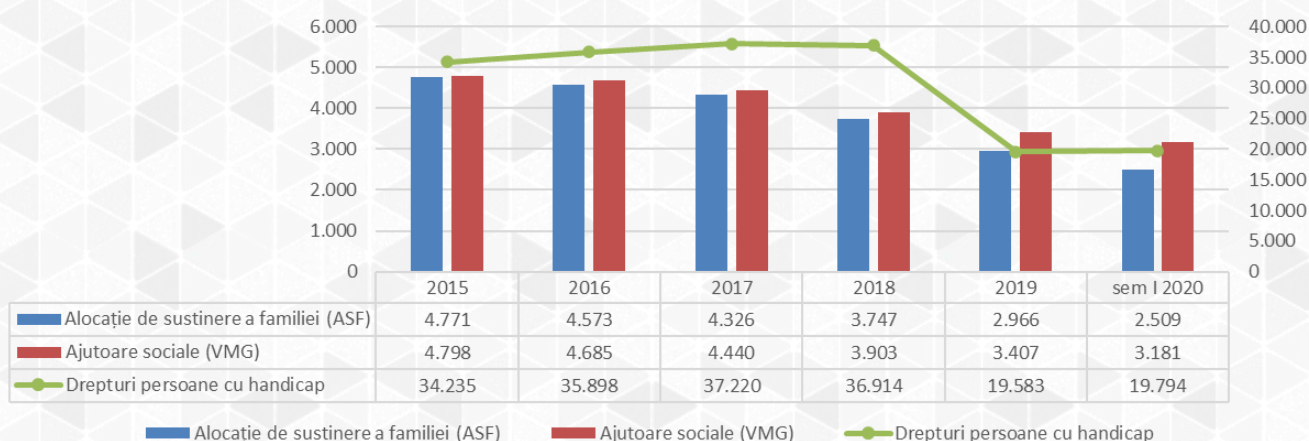
Categoriile de persoane cele mai defavorizate care beneficiază de ajutoare alimentare, în caz de deprivare alimentară constând în lipsa alimentelor de bază și/sau de asistență materială de bază, în caz de precaritate materială constând în lipsa produselor de igienă reglementate prin OUG 84/2020 sunt următoarele:

⁶⁴ <https://ct.prefectura.mai.gov.ro/incepe-distribuirea-pachetelor-de-ajutorare-prin-programul-poad-2019-2021/>

- membrii familiilor și persoanele singure cărora le este stabilit, prin dispoziție scrisă a primarului, dreptul la un *venit minim garantat* acordat în baza Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare;
- membrii familiilor beneficiare de *alocație pentru susținerea familiei* acordată în baza Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele/ familiile aflate temporar în *situații critice de viață*, respectiv victime ale calamităților, persoane dependente, definite conform ordonanței de urgență și în alte situații asemănătoare stabilite prin anchetele sociale și care se află în situații deosebite de vulnerabilitate, precum și persoanele care locuiesc în așezările informale.

În ceea ce privește evoluția numărului de beneficiari care se pot încadra în categoria persoanelor defavorizate conform OUG84/2020, situația la nivelul județului este următoarea:

Figura nr. 131 – Evoluția nr. de potențiali beneficiari din categoria persoanelor defavorizate, 2015 – semestrul I 2020

Sursa: Date A.J.P.I.S. Constanța

Numărul de beneficiari finali din județ pentru anul 2020 este de 21.447 persoane⁶⁵, pe următoarele categorii, conform OUG 84/2020⁶⁶:

Număr beneficiari la care au fost distribuite ajutoare, pe categorii - iunie 2020		
categ. a)	categ. b)	categ. c)
4.345	10.032	7.070

Cei mai mulți beneficiari din categoria persoanelor vulnerabile se regăsesc în comuna Dobromir, urmată de municipiul Constanța, orașul Hârșova și municipiul Medgidia cu peste 1.000 beneficiari.

Pe parcursul anului 2020, la nivelul județului Constanța, au fost implementate etape diferite din fiecare componentă a POAD 2019 – 2021, respectiv POAD pachete (conform OUG 84/2020), POAD tichete sociale pe suport electronic (conform OUG 115/2020) și POAD tichete educaționale (conform OUG 133/2020).

⁶⁵ Sursa: Raport de activitate anul 2020

⁶⁶ Sursa: Date furnizate de Instituția Prefectului Constanța

În Județul Constanța, până în prezent, în cadrul POAD 2019-2021, au fost distribuite un număr de 42.894 pachete cu produse de igienă respectiv produse alimentare.

Pachetul cu produse de igienă a cuprins⁶⁷:

- Periuță de dinți – 5 buc;
- Pastă de dinți – 300 ml;
- Săpun lichid – 500 ml;
- Șampon copii – 800 ml;
- Șampon adulți – 500 ml;
- Detergent de rufe – 2700 g.

Pachetul cu produse alimentare a cuprins:

- Făină albă de grâu – 5 kg;
- Mălai – 4 kg;
- Paste făinoase – 800 g;
- Ulei – 4 l;
- Zahăr – 2 kg;
- Orez – 4 kg;
- Conserve carne – 2,4 kg;
- Conserve pateu – 1 kg;
- Compot de fructe – 1,44 l.

Pentru recepția și distribuția pachetelor au fost desemnați un număr de 37 de angajați ai Instituției Prefectului care s-au asigurat că acestea au ajuns în bune condiții în cele 69 de UAT-uri beneficiare ale județului.

6.3. Nivelul de trai al populației

Cu o **rată a sărăciei relative** (ponderea persoanelor sărace, după metoda relativă de estimare, în totalul populației) de 15,9%, județul Constanța se situează pe **locul 6 în țară**, din punctul de vedere al nivelului de trai, în ordine descrescătoare. Rata sărăciei relative la nivelul regiunii Sud-Est era, în 2019, de 31,1% (în scădere de la 31,2% în 2018) iar la nivel național de 23,8% (în creștere de la 23,5% în 2018).

Rata sărăciei în muncă, de 13,6%⁶⁸, plasează județul Constanța pe **locul 8**, în ordinea crescătoare a ratelor care indică nivelul de sărăcie care caracterizează persoanele ocupate (cu venit constant).

Din necesitatea de a găsi soluții noi, inovatoare unor probleme sociale, economice sau de mediu ale comunităților și pentru satisfacerea nevoilor membrilor comunității care sunt ignorate sau insuficient acoperite de sectorul public sau privat, s-a dezvoltat conceptul de **economie socială**.

Scopul principal al economiei sociale constă în îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de noi oportunități pentru persoanele dezavantajate sau făcând parte din categorii vulnerabile.

În județul Constanța au fost identificate următoarele întreprinderi sociale:

⁶⁷ <https://ct.prefectura.mai.gov.ro/incepe-distribuirea-pachetelor-de-ajutorare-prin-programul-poad-2019-2021/>

⁶⁸ Sursa: Ministerul Muncii și Justiției Sociale – Raport „Analiza și evaluarea grupurilor vulnerabile în vederea stabilirii nevoii de servicii sociale” din cadrul proiectului „Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS”, cod SIPOCA 4, 2019

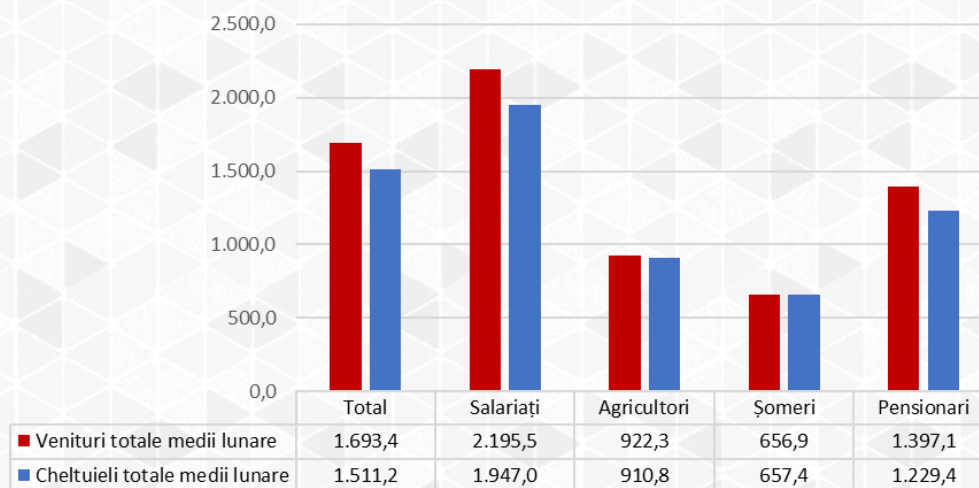
Tabel nr. 46 – Întreprinderi sociale din județul Constanța, 2020

Nr. crt.	Denumire	Localitate
1	IGUMBI FASHION S.R.L.	Constanța
2	ASOCIAȚIA PENTRU ECOLOGIE ȘI TURISM PRO ECO-TUR FILIALA STRUCTURA ECONOMICĂ SOCIALĂ OITUZ	com. Lumina, sat Oituz
3	VACANTE FLEXIBILE S.R.L.	Constanța
4	TOMIS MEDIA SOCIAL S.R.L.	Constanța
5	EXPERIENȚE LA ÎNĂLȚIME S.R.L.	Constanța
6	HÂRTIE LUCIOASĂ S.R.L.	Mihai Viteazu
7	SES FIE POFTA S.R.L.	Vama Veche
8	BIO FOOD TRUCK CONCEPT S.R.L.	Vama Veche
9	MOBISHO SPORT PROJECT S.R.L.	Mangalia
10	ECORAM ESTEAM S.R.L.	Mangalia
11	CANDY FACTORY VDG S.R.L.	23 August
12	ÎNGRIJIRE ȘI ASISTENȚĂ MANGALIA S.R.L.	Neptun
13	HOUSELY S.R.L.	Constanța
14	SPACE LAND KIDS S.R.L.	Constanța

Sursa: Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale

Analizând **veniturile și cheltuielile totale medii lunare pe o persoană** din Regiunea Sud-Est, se remarcă un nivel de trai scăzut pentru șomeri și agricultori, unde cheltuielile sunt peste 98% din veniturile medii lunare obținute.

Figura nr. 132 – Veniturile și cheltuielile totale medii lunare pe o persoană în Regiunea Sud-Est, 2019

Sursa: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (BUF105J și BUF107K)

Nivelul veniturilor și cheltuielilor medii lunare pe o persoană au crescut în perioada 2014 – 2019, totuși, în cazul agricultorilor și al șomerilor, cheltuielile au crescut în valoare absolută mai mult decât veniturile înregistrate.

În ceea ce privește situația pe medii de rezidență, la nivel național, veniturile totale medii lunare sunt mai mari în mediul urban față de mediul rural cu cel puțin 20% pentru toate categoriile sociale,

cu excepția agricultorilor (categorie pentru care veniturile medii lunare sunt mai mari cu 14%)⁶⁹. Aceeași situație se regăsește și în ceea ce privește cheltuielile medii lunare pe categorii sociale, unde nivelul acestora este mai ridicat în mediul urban cu cel puțin 14%, cu excepția categoriei formate din agricultori, unde nivelul cheltuielilor este mai ridicat în mediul rural decât în mediul urban cu cel puțin 12%.

Un alt indicator care identifică ponderea persoanele aflate în risc de săracie sau excluziune socială este **AROPE** – indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului „Europa 2020”, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei.

Conform Institutului Național de Statistică, persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații:

- au venituri disponibile inferioare pragului de săracie;
- sunt în stare de deprivare materială severă;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

În Regiunea Sud-Est, **rata riscului de săracie sau excluziune socială (AROPE)** a fost de **40,1% în anul 2019**, depășind media națională de 31,2%. Indicatorul a înregistrat o scădere de 11,6% în ultimii 10 ani (anul 2019 față de anul 2010).

Rata deprivării materiale severe reprezintă ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă în totalul populației. Persoanele aflate în stare de deprivare materială severă sunt persoanele în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele situații:

- achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități și a altor obligații curente;
- plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă;
- consumul de carne, pui, pește (sau alt echivalent de proteină) cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de săracie);
- deținerea unui telefon fix sau mobil;
- deținerea unui televizor color;
- deținerea unei mașini de spălat;
- deținerea unui autoturism personal;
- asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței.

În anul 2019, la nivelul regiunii Sud-Est, **rata deprivării materiale severe** a fost de **20,7%**, fiind cu 6,2% mai mare decât cea la nivel național. În perioada 2000-2019, indicatorul a înregistrat o scădere de 17,7%.

Rata persoanelor de sub 60 ani din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii reprezintă ponderea persoanelor în vârstă de sub 60 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în total populație. Gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii sunt gospodăriile în care adulții în vârstă aptă de muncă desfășoară activități reprezentând mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă din ultimul an.

⁶⁹ Sursa: I.N.S. - BUF1051 - ABF Veniturile totale medii lunare pe o persoană pe categorii de venituri și principalele categorii sociale, pe medii de rezidență, an 2019

În Regiunea Sud-Est, **rata persoanelor de sub 60 ani din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii** a fost de **7,9%**, cu o scădere semnificativă față de anul anterior când nivelul ratei a fost de 13%, cu 1,9% peste media națională de 6%. În perioada 2010-2019, indicatorul a înregistrat o scădere cu 4%.

Zone marginalizate

Zone urbane

Autoritățile publice ale orașelor din județul Constanța au declarat că se încadrează în următoarele categorii cu privire la tipologia comunităților urbane marginalizate la nivelul anului 2019:

- Zone de tip ghetou cu blocuri (**Hârșova, Medgidia, Techirghiol**);
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori (**Medgidia, Ovidiu**);
- Zone de tip mahala cu case (**Hârșova, Medgidia, Techirghiol**);
- Zone de tip mahala cu locuințe improvizate (**Medgidia, Techirghiol**);
- Zone de locuințe sociale modernizate (**Eforie, Hârșova, Medgidia, Techirghiol**);
- Zone de locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice (**Hârșova**).

Conform Atlasului zonelor urbane marginalizate din România elaborat de Banca Mondială, procentul populației în zonele urbane marginalizate din județul Constanța este:

Tabel nr. 47 – Procentul populației în zonele urbane marginalizate din județul Constanța

Oraș	% populație în zone marginalizate
Municipiul Constanța	0,78%
Municipiul Mangalia	7,92%
Municipiul Medgidia	10,46%
Orașul Băneasa ⁷⁰	34,51%
Orașul Cernavodă	15,70%
Orașul Eforie	0,58%
Orașul Hârșova	7,67%
Orașul Murfatlar	24,24%
Orașul Năvodari	4,19%
Orașul Negru Vodă	16,51%
Orașul Ovidiu	12%
Orașul Techirghiol	8,96%

Sursa: Banca Mondială - „Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate”

Constanța. Principalele zone urbane marginalizate în Municipiul Constanța se regăsesc la nivelul următoarelor cartiere: Palas, Medeea, Zona Industrială și o parte din cartierele CET și Brătianu, cu o populație de aproximativ 21.000 de persoane.

Zonele marginalizate din localitate au următoarele caracteristici:

- Structura gospodăriilor variază între 1 și 11 membri, cu o medie de 4,5 persoane/gospodărie, majoritatea populației zonei locuind în case individuale (peste 40%), cămine de nefamiliști (14%), locuințe improvizate (14%), case cu mai multe locuințe (10%) și apartamente în blocuri confort III sau IV (circa 7%), respectiv confort I sau II (circa 3%);

⁷⁰ În anul 2019, în baza legii nr. 37/2019, orașul Băneasa a devenit comună.

- Gradul de supraaglomerare este ridicat în majoritatea cazurilor, suprafața medie disponibilă/locuitor fiind 12,6 m² coborând până la suprafețe mai mici de 8 m²/persoană – mult sub valorile standardului de supraaglomerare (de 15,33% m²/persoană), respectiv sub media națională (20 m²/persoană);
- Majoritatea locuințelor nu sunt racordate la gaze (peste 90%) și nici la sistemul de încălzire centralizat (peste 70%), iar în unele cazuri nici la rețeaua de curent electric (peste 20%);
- Majoritatea locuințelor prezintă deficiențe majore din punctul de vedere al dotărilor strict necesare vieții cotidiene și asigurării nevoilor de bază (peste 50% dintre locuințe neavând apă curentă, peste 30% nefiind racordate la canalizare și peste jumătate dintre acestea neavând baie sau toaletă în interior).

De asemenea, la nivelul cartierului Tomis Nord a fost identificată o zonă urbană marginalizată adițională delimitată de străzile Soveja, Ștefăniță Vodă, Zmeurei, Badea Cârțan și Campusul social Henri Coandă (denumită în continuare zona Soveja - Badea Cârțan), unde peste 20% dintre locuințe nu se află în proprietatea locatarilor acestora, densitatea medie este de 2,94 persoane/apartament, iar 37% dintre gospodării nu dețin dotări necesare vieții cotidiene.

Medgidia. Conform Strategiei de Dezvoltare Locală a Zonelor Urbane Marginalizate din Municipiul Medgidia, aproximativ 30% din totalul populației din localitate trăiesc în zone dezavantajate pe ocupare, 20% în zone dezavantajate pe capital uman, 2,6% în zone dezavantajate pe locuire și 10,5% în zone marginalizate dezavantajate pe toate cele 3 componente.

Zonele urbane marginalizate de la nivelul orașului includ:

- Zona Grădini Nord – delimitată de strada Vâlcele;
- Zona Cămin C4;
- Zona Barăci Nord – delimitată de strada Dezrobirii nr. 27-53, strada Dezrobirii nr. 55-63, strada Silozului, strada Rândunelelor nr. 1-33, strada Ciocârliei nr. 17-39 și strada Ciocârliei nr. 15A-C.

Aceste zone sunt incluse într-un areal mai larg vizat de Strategia de Dezvoltare Locală, areal marginalizat delimitat la nord de Șoseaua București Constanța DN 22C nr. 2-14 și la sud de Canalul Dunăre Marea Neagră.

Zona Șoseaua Constanței – Canal Dunăre-Marea Neagră cuprinde 5.886 de gospodării și 13.315 locuitori, dintre care 11,3% persoane de etnie romă.

Zonele marginalizate din localitate au următoarele caracteristici:

- În zona Barăci doar 35% dintre persoanele care locuiesc în zonă dețin locuințele în proprietate privată în timp ce în zona Grădini niciunul dintre membrii comunității nu deține locuința în proprietate privată;
- Locuințele din zona Cămin C4 sunt acordate în regim de închiriere persoanelor sau familiilor a căror situație economică nu le-au permis accesul la o locuință în condițiile pieței, aceștia îndeplinind totodată o serie de condiții sociale;
- Sunt înregistrate ponderi ridicate de supraaglomerare a locuințelor în zonele Grădini (100%), Barăci (98,6%) și Cămin C4 (68%);
- Calitatea construcțiilor în zonele menționate este una precară, circa 70% dintre locuințele din zona Barăci fiind deteriorate sever și necesitând consolidări structurale, respectiv 66% în cazul zonei Grădini;

- În întreaga zonă Șoseaua Constanței – Canal Dunăre-Marea Neagră doar 10,5% dintre locuințe dispun de baie, 2,5% de bucătărie, iar ponderea locuințelor conectate la utilități este în continuare redusă.

Cernavodă. Conform Strategiei de Dezvoltare integrată a orașului Cernavodă 2015-2020, zona comunității marginalizate este Prund – Columbia - Deal Sofia - I. D. Chirescu, caracterizată de case individuale, precum și de existența locuințelor proprietate de stat, prezentând un nivel de confort și dotare scăzute.

Întreaga zonă se confruntă cu probleme structurale generate de alunecări de teren, nefiind în prezent găsită o soluție tehnică fezabilă pentru securizarea locuințelor.

Comunitatea marginalizată reunește circa 6.800 de locuitori – reprezentând aproximativ 37% din populația orașului, fiind o zonă cu o densitate peste media orașului. Din totalul populației comunității circa 5,7% sunt persoane de etnie romă, iar nivelul de studii al populației este preponderent mediu.

Hârșova. La nivelul orașului Hârșova au fost identificate multiple zone urbane marginalizate:

- Zona blocurilor Soveja - Bloc P1 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P2 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P3 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P4 - Str. Plantelor nr. 33;
- Zona de vest a orașului Hârșova - delimitată de la nord la sud de strada Amurgului, continuată de strada Albinei (fără să o includă), de partea de vest a străzii Rozelor până la intersecția cu strada Nicolae Țârcă, de partea de sud a străzii Nicolae Țârcă continuată cu strada Crinului, apoi de strada Minervei și de strada Carsium până la intersecția cu strada Concordiei și de strada Concordiei până la Dunăre;
- Zona blocurilor sociale - Bloc F1 - Str. Tabiei, nr. 17, Bloc F2 - Str. Tabiei, nr. 17;
- Zona de case locuită preponderent de etnici romi - Strada CĂȘĂRIEI, la numerele 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H;
- Zone de locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice - Ansamblul „Vasile Cotovu”, Adresa - strada 9 Mai, nr. 2.

Tabel nr. 48 – Procentul populației în zone marginalizate și în zone dezavantajate în județul Constanța

Oraș	% populație în zone marginalizate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman
Constanța	0,78	3,76	8,86	3,81
Mangalia	7,92	3,08	29,77	9,81
Medgidia	10,46	2,58	33,00	20,19
Cernavodă	15,70	4,18	42,41	11,46
Murfatlar	24,24	9,56	27,72	18,86
Năvodari	4,19	2,90	47,89	13,79
Negru Vodă	16,51	0,00	38,68	32,33
Eforie	0,58	2,03	46,33	23,51
Hârșova	7,67	1,94	33,11	46,43
Ovidiu	12,00	4,11	36,46	26,95
Techirghiol	8,96	3,09	25,26	22,49
Băneasa	34,51	0,00	33,38	29,07

Sursa: A.D.R. Sud Est – „Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est”

Zone rurale

Studiul „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”, elaborat de Banca Mondială și publicat în anul 2016, identifică la nivelul Regiunii Sud-Est, 136 de comunități marginalizate rurale, din care doar 14 în județul Constanța (al doilea județ din regiune cu cele mai puține comune cu zone marginalizate, după județul Tulcea (9 comune), după cum urmează:

Tabel nr. 49 – Rata marginalizării la nivel de comună în județul Constanța

Comuna	Populația totală (recensământ 2011)	Ponderea populației rrome în total populație (recensământ 2011)	Rata marginalizării (intervale)	Tipul marginalizării
ADAMCLISI	2.250,00	0,00	12-<24%	Marginalizare peste medie
CASTELU	4.856,00	7,06	12-<24%	Marginalizare peste medie
CIOBANU	3.223,00	0,00	6.1-<12%	Marginalizare la medie
CRUCEA	2.945,00	0,14	6.1-<12%	Marginalizare la medie
DOBROMIR	3.031,00	0,00	24+%	Marginalizare severa
LIPNITA	3.168,00	1,23	6.1-<12%	Marginalizare la medie
MIHAI VITEAZU	3.244,00	4,84	12-<24%	Marginalizare peste medie
MIRCEA VODA	4.886,00	0,45	6.1-<12%	Marginalizare la medie
OSTROV	5.069,00	3,69	0.1-<6.1%	Marginalizare sub medie
PANTELIMON	1.608,00	0,00	12-<24%	Marginalizare peste medie
RASOVA	3.762,00	0,00	6.1-<12%	Marginalizare la medie
TOPRAISAR	5.533,00	0,00	0.1-<6.1%	Marginalizare sub medie
HORIA	1.115,00	0,09	6.1-<12%	Marginalizare la medie
CUZA VODA	3.586,00	21,47	24+%	Marginalizare severa

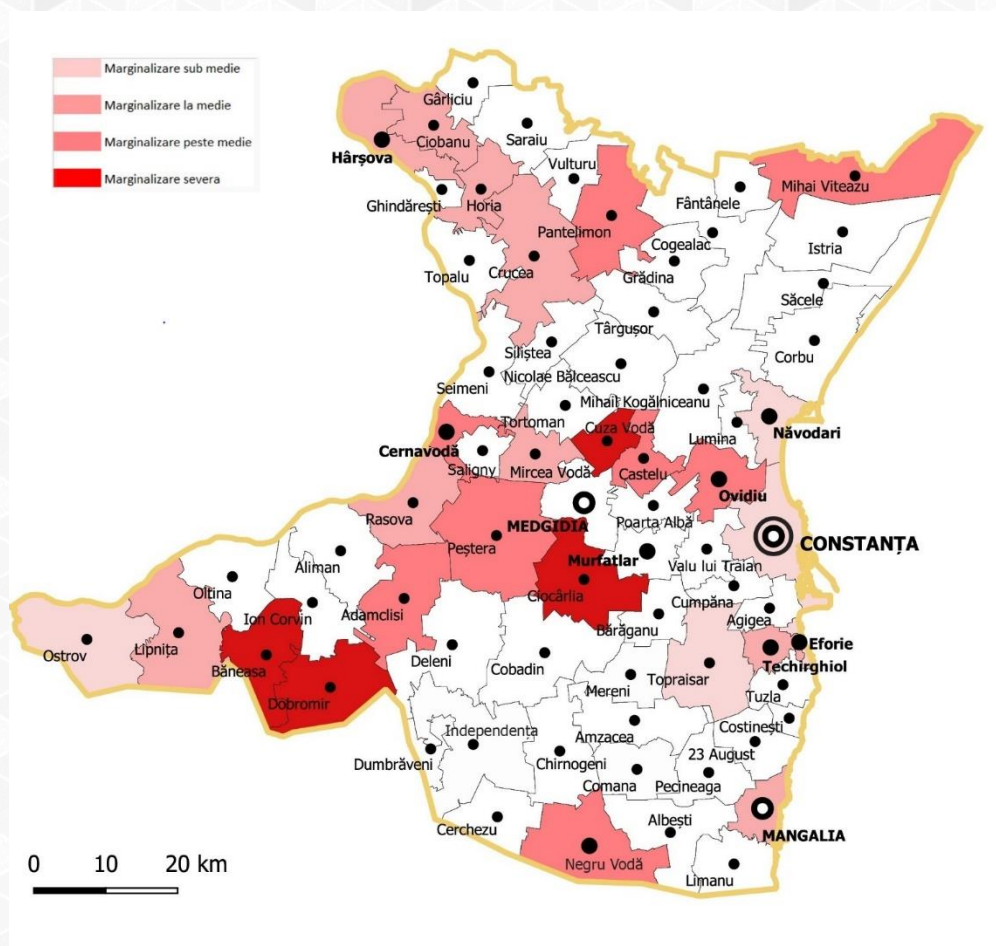
Sursă: Banca Mondială - „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”

În comunele cu zone marginalizate din județul Constanța, scăderea numărului de locuitori nu este la fel de pregnantă ca în cazul celorlalte județe din Regiunea Sud-Est, șapte din cele 14 localități înregistrând o scădere a populației în perioada 2011 - 2019 (Adamclisi, Ciobanu, Crucea, Lipnița, Ostrov, Pantelimon, Rașova), în vreme ce la nivelul celorlalte șapte populația a crescut (Castelu, Cuza Vodă, Dobromir, Horia, Mihai Viteazu, Mircea Vodă, Topraisar).

Conform datelor disponibile furnizate de I.N.S., localitatea Dobromir este singura comună din localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Constanța, neracordată la rețeaua de distribuție a apei potabile.

La nivel de județ, reprezentarea după tipul marginalizării la nivel de UAT (sub medie, la medie și peste medie) este detaliată în continuare:

Figura nr. 133 – Zonele marginalizate din județul Constanța, pe tipuri de marginalizare

Sursă: Prelucrarea consultantului, date Banca Mondială – „Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate” și „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”

Analiza SWOT – Social

Social (infrastructură socială, nivel de trai)	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură de servicii de asistență socială diversificată, (loc 10 pe țară după numărul serviciilor sociale licențiate); • Implicarea activă a sectorului privat în furnizarea de servicii sociale (65% din servicii sunt deservite de furnizori privați); • Nivel de trai ridicat al populației (locul 6 la nivel național); • Mediu economic dezvoltat și diversificat, în creștere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Serviciile de asistență socială sunt slab dezvoltate din punct de vedere al calității sau sunt inexistente la nivel rural; • Fenomenul de îmbătrânire a populației conduce la o creștere a dependenței demografice cu impact negativ asupra veniturilor sociale; • Colaborare defectuoasă între instituțiile implicate în domeniul asistenței sociale; • Diferența semnificativă între nivelul de trai în mediul rural față de mediul urban; nivel de trai scăzut în localitățile sărace din zonele de NV, SV și V a județului; • Insuficiența resurselor bugetare și umane ale administrațiilor locale pentru dezvoltarea și funcționarea domeniului social; • Scăderea gradului de implicare a populației în rezolvarea unor probleme sociale stringente la nivel local; • Nivelul scăzut de educație al celor beneficiarilor serviciilor sociale de la nivel județean conduce la o natalitate timpurie, precum și la o colaborare dificilă; • Lipsa programelor de integrare a tinerilor care provin din centrele de plasament.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea obiectivului european „O Europă mai socială și mai incluzivă”, care va fi implementat prin Pilonul european al drepturilor sociale; • Promovarea parteneriatelor public-privat în vederea înființării de servicii sociale alternative și derularea de proiecte cu impact social; • Valorificarea conceptului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității în cadrul Grupurilor de Acțiune Locală; • Oportunități de dezvoltare a resursei umane prin îmbunătățirea educației, oferirea de traininguri sau parteneriate cu furnizori privați; • Existența în cadrul universităților din Constanța a facultăților cu profil socio – uman; • Posibilități diversificate de finanțare a unor proiecte complexe de infrastructură și servicii sociale – buget de stat pentru servicii de asistență socială, fonduri nerambursabile în cadrul POR, POCU, PNRR, precum și alte surse de finanțare extreme; • Oportunități de finanțare în domeniul incluziunii sociale; 	<ul style="list-style-type: none"> • Conjunctură internațională relativ instabilă (pandemia cu virusul SARS Cov -2); • Accentuarea incidenței problemelor de tipul depresie, anxietate, suicid în rândul populației; • Conflicte de interes între diferitele nivele decizionale (local, județean, național); • Dificultăți de derulare sau întâzieri în lansarea programelor de finanțare nerambursabilă; • Dezvoltare nefavorabilă a județului ca urmare a creșterii efortului financiar alocat asistenței sociale, eșec în încadrarea în viața socială a beneficiarilor de ajutoare sociale etc; • Nivel de trai scăzut în Regiunea Sud - Est (penultimul loc la nivelul regiunilor de dezvoltare în ceea ce privește: rata deprivării materiale

Social (infrastructură socială, nivel de trai)

<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea voluntariatului; • Sensibilizarea / atragerea mediului privat în probleme sociale	severe, rata sărăciei și rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (ARPE);
--	--

În contextul obiectivului „*nicio regiune și nicio persoană nu poate fi lăsată în urmă*” formulat în vederea construirii unei Europe sociale puternice, trebuie depuse în continuare eforturi pentru ca fiecare locuitor al județului să poată trăi o viață demnă și plină de sens. În domeniul social, se impune o strategie care să valorifice oportunitățile de finanțare în scopul atenuării punctelor slabe (ex. discrepanțe la nivel de județ în ceea ce privește nivelul de trai, lipsa sau insuficiența serviciilor sociale în raport cu nevoile existente) concomitent cu valorificarea punctelor forte (ex. mediul economic dezvoltat și diversificat, în creștere, existența unei infrastructuri de servicii de asistență socială).

Prioritizarea intervențiilor în domeniul Social (infrastructură socială, nivel de trai) ar trebui să se bazeze pe următoarele premise:

- Consolidarea sprijinului acordat persoanelor vulnerabile este esențial în vederea evitării scenariului nefavorabil al scăderii nivelului de trai și calității vieții persoanelor aflate în nevoie care conduce la creșterea disparităților în interiorul județului și la diminuarea tendinței de dezvoltare la nivel regional:
  - Dezvoltarea serviciilor sociale necesare precum servicii de îngrijire la domiciliu, asistență comunitară, centre de zi pentru persoane vârstnice, centre de zi pentru copii (*surse potențiale de finanțare: POIDS – Prioritatea 6*);
  - Profesionalizarea personalului implicat în furnizarea serviciilor sociale
  - Depistarea și intervenția timpurie în recuperarea copiilor cu dizabilități (*surse potențiale de finanțare: POIDS – Prioritatea 4*);
- Ansamblul serviciilor din domeniul asistenței sociale trebuie să aibă un rol preventiv, care combate marginalizarea și situațiile de risc și conduce la maximizarea capacității de a câștiga autonomia beneficiarilor săi prin inserție socială și economică:
  - Valorificarea conceptului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității prin dezvoltarea serviciilor suport pentru ocupare, de ex în cadrul structurilor de economie socială (*surse potențiale de finanțare: POIDS – Prioritatea 1*);
  - Măsuri și campanii de sensibilizare a angajatorilor în vederea îmbunătățirii percepției acestora asupra persoanelor care provin din comunități marginalizate;
- Integrarea măsurilor de sprijin din domeniul social de sprijinirea accesului la educație și la servicii de sănătate:
  - Sprijin pentru creșterii accesului și participării la educația timpurie/ învățământ primar și secundar și reducerea părăsirii timpurii a școlii prin acordarea unor pachete integrate (ex. costuri de transport și masă, materiale educaționale, accesul la servicii medicale și sociale, măsuri de prevenție, măsuri de acompaniere, adaptate nevoilor și specificului comunității etc) – a persoanelor aparținente grupurilor vulnerabile (*surse potențiale de finanțare: POIDS – Prioritatea 7*).

7. Educație

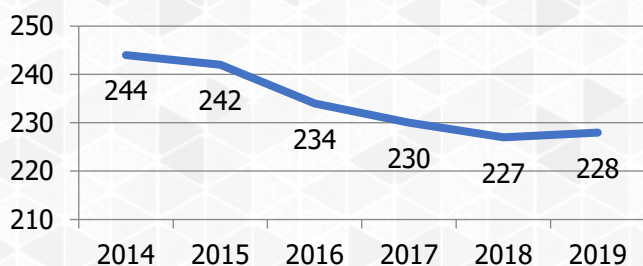
Dezvoltarea durabilă are la bază educația, ca factor esențial pentru a asigura funcționarea adecvată a societății. Educația trebuie privită atât sub aspectul relevanței pe care o are în pregătirea forței de muncă cât mai ales ca un proces continuu care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului.

7.1. Infrastructura de învățământ

Unitățile școlare și sălile de clasă

La nivelul județului Constanța sunt **228 de unități școlare** cu **4.205 de săli de clasă** (anul 2019). În perioada 2014-2019 este constată o reducere a numărului de unități școlare. În ceea ce privește sălile de clasă ale unităților școlare, cele mai multe sunt în Municipiul Constanța și anume 1.993 de săli de clasă. Acesta este urmat de Municipiul Mangalia cu 212 săli de clasă.

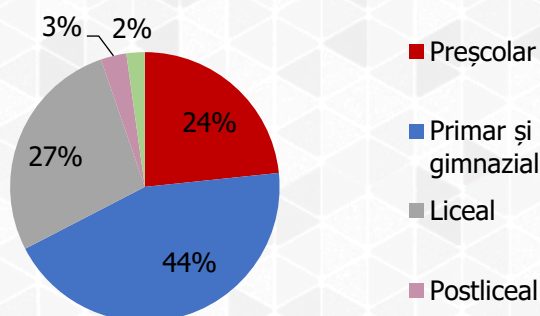
Figura nr. 134 – Evoluția numărului de unități școlare din județ în perioada 2014-2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – SLC101C

urbane: Constanța (31), Mangalia (3), Medgidia (4), Murfatlar (1), Năvodari (1), Negru Vodă (1), Ovidiu (1) și Techirghiol (1). Celelalte UAT-uri rurale, precum Adamclisi, Băneasa, Castelu, Cobadin, Cogealac,

Figura nr. 135 – Tipurile de unități școlare din județ

Sursă: Institutul Național de Statistică – SLC101C

Unitățile preșcolare există în UAT-urile urbane Constanța (36), Mangalia (2), Medgidia (2), Hârșova (1), Năvodari (4) și Ovidiu (1) și în cele rurale, Agigea (1), Cumpăna (2), Lumina (1), Topraisar (1) și Valu lui Traian (2).

Unitățile școlare primare și gimnaziale se află în majoritatea UAT-urilor din județ, mai puțin Ostrov și Băneasa. Două unități de **învățământ special** se află în Municipiul Constanța.

Unitățile liceale se află în UAT-urile urbane: Constanța (31), Mangalia (3), Medgidia (4), Cernavodă (2), Eforie (1), Hârșova (2), Murfatlar (1), Năvodari (1), Negru Vodă (1), Ovidiu (1) și Techirghiol (1). Celelalte UAT-uri rurale, precum Adamclisi, Băneasa, Castelu, Cobadin, Cogealac, Cumpăna, Deleni, Independența, Lumina, Mihai Viteazu, Mihail Kogălniceanu, Ostrov, Poarta Albă și Tropaisar, au câte un liceu.

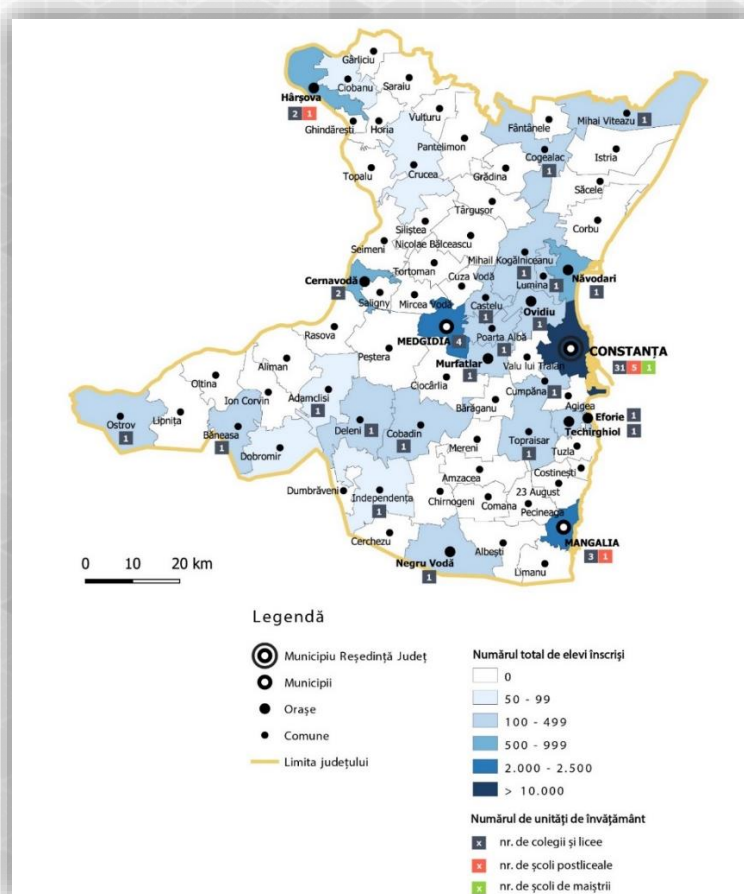
Unitățile posliceale sunt doar în UAT-urile Constanța, Mangalia și Hârșova.

Sistemul de învățământ preuniversitar de la nivelul județului Constanța oferă o gamă largă de specializări, nu doar în profil teoretic, ci și pe filieră tehnologică (profil tehnic, servicii și resurse), sau vocațională (profil pedagogic, artistic, militar și teologic).

Raportat la numărul școlilor postliceale (7 unități) și de maiștrii (1 unitate), putem constata că oferta liceelor este semnificativ mai mare (62 unități), ceea ce face ca majoritatea absolvenților de gimnaziu să se orienteze către această formă de învățământ, cei mai mulți ținând o continuare a studiilor în domeniul universitar. Aceștia reprezintă, de altfel, grupul cel mai activ al migrației interne către marile centre universitare, de unde puțini mai revin după absolvirea studiilor de licență, masterat sau doctorat.

Din 62 licee existente la nivelul județului cele mai multe sunt cu profil teoretic (26 unități), urmate de cele cu profil tehnic (13 unități) și de cele cu profil de servicii (11 unități).

Figura nr. 136 – Rețeaua de unități de învățământ profesional, liceal, postliceal și de maiștri din județul Constanța, la nivel de UAT, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Învățământul liceal tehnic și-a pierdut din atractivitate în ultimii ani în favoarea celui teoretic, în anul 2019 din 22.960 elevi înscriși în învățământul liceal, 44,91% erau înscriși în licee și colegii teoretice, urmați de cei înscriși în licee cu profil de servicii (19,92%) și doar 19,22% din elevi erau înscriși în licee tehnice.

Laboratoarele școlare

În total, județul Constanța are **885 de laboratoare școlare**. Cele mai multe sunt în Municipiul Constanța. Acest municipiu are 588 de laboratoare școlare. Este urmat de Municipiul Medgidia, cu 39 de laboratoare școlare și Municipiul Medgidia, cu 33 de laboratoare școlare.

Terenurile de sport din unitățile școlare

În ceea ce privește numărul de terenuri sportive din unitățile școlare, unitățile școlare din județul Constanța însumează **245 de terenuri sportive**. Tot Municipiul Constanța înregistrează cele mai multe. Acesta are 118 de terenuri sportive. Este urmat de Municipiul Medgidia și Orașul Năvodari, cu câte 10 terenuri de sport. UAT-urile Negru Vodă, Adamclisi, Agigea, Aliman, Lipnița și Tuzla nu prezintă terenuri sportive în unitățile școlare.

Sălile de gimnastică din unitățile școlare

În anul 2019 au fost înregistrate, în județ, **133 de săli de gimnastică**. Cele mai multe se află în Municipiul Constanța, și anume 74 de săli de gimnastică. Este urmat de Municipiul Medgidia cu 10 săli de gimnastică.

Bazinele de înot din unitățile școlare

În județ există și bazine de înot în cadrul unităților școlare. Sunt doar **4 bazine de înot**. Două bazine sunt în Municipiul Constanța: 1 bazin într-o unitate școlară de tip primar și gimnazial și 1 bazin într-o unitate școlară de tip universitar. Celelalte două UAT-uri rurale, Aliman și Peștera au câte un bazin de înot. Ambele în unități școlare de tip primar și gimnazial.

PC-urile din unitățile școlare

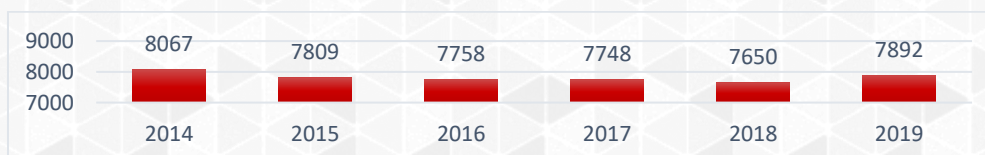
Județul Constanța însumează **13.091 de PC-uri**. Cele mai multe sunt în Municipiul Constanța, cu 7.065 de PC-uri. Este urmat de Municipiul Medgidia cu 594 de PC-uri și Orașul Năvodari cu 271 de PC-uri.

7.2. Resursele umane din învățământ

Personalul didactic

Județul Constanța are **7.892 de cadre didactice**. Cele mai multe sunt în Municipiul Constanța: 4.173 de cadre didactice. Acesta este urmat de Municipiul Mangalia, care are 385 de cadre didactice și de Municipiul Medgidia, cu 352 de cadre didactice. Din graficul de mai jos, rezultă că numărul personalului didactic are o tendință de creștere în perioada 2018-2019.

Figura nr. 137 – Evoluția numărului de personal didactic din județ în perioada 2014 – 2019 (număr de persoane)

Sursă: Institutul Național de Statistică – SLC104D

Personalul didactic este reprezentat în proporție de 86% de femei. Distribuția personalului didactic după grade didactice este următoarea:

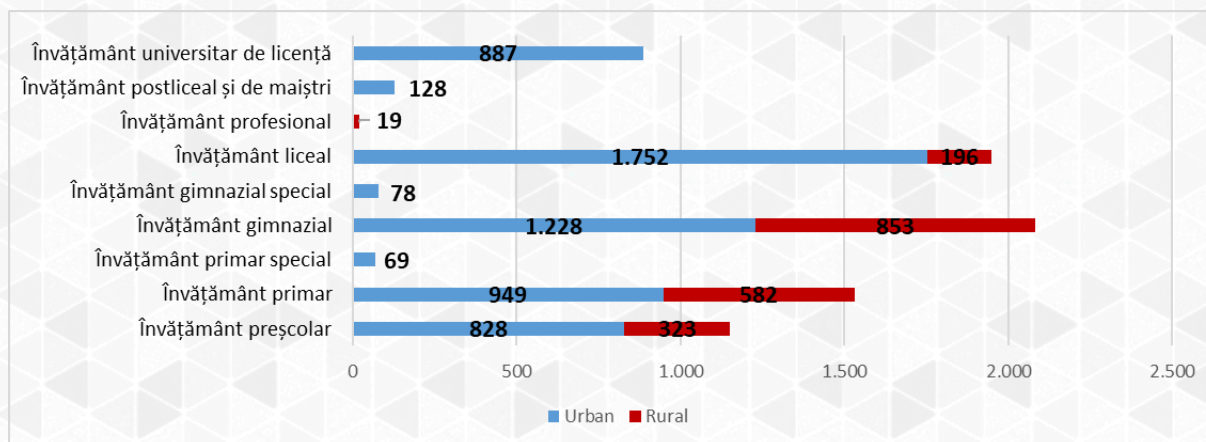
Grad didactic	Grad I	Grad II	Definitiv	Debutant	Fără pregătire
Nr. cadre didactice	3.790	1.330	1.266	714	246
%	51,59%	18,11%	17,23%	9,72%	3,35%

Sursă: Inspectoratul Școlar Județean Constanța

La concursul național de titularizare, în județul Constanța, din 1.001 candidați, s-au prezentat 885 candidați și 800 de lucrări au fost evaluate. Din candidații ale căror lucrări au fost evaluate, 63% au promovat concursul de titularizare obținând note peste 7, 25,88% au obținut note între 5 și 7 urmând a fi încadrați cu contract pe perioadă determinată iar 11,13% nu au promovat examenul⁷¹.

În ceea ce privește situația cadrelor didactice pe medii de rezidență (urban/rural), se constată că 75% din cadrele didactice se regăsesc în mediul urban și 25% în mediul rural, o proporție similară regăsindu-se și la nivelul populației școlare (77,49% în mediul urban și 22,51% în mediul rural).

Figura nr. 138 – Situația cadrelor didactice pe medii de rezidență și pe niveluri de educație, 2019

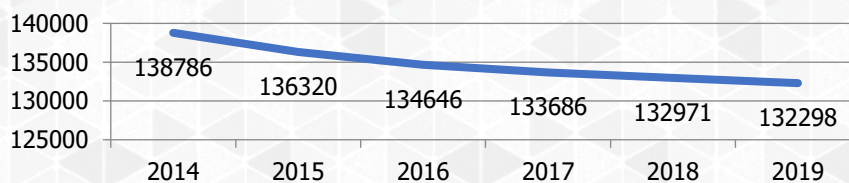
Sursă: Institutul Național de Statistică – SCL104E

Populația școlară

În anul 2019 au fost înregistrați mai puțini elevi și studenți față de alți ani. De la 138.786 elevi și studenți în anul 2014, la **132.298 de elevi și studenți**, în anul 2019.

Cei mai mulți elevi și studenți sunt înregistrați în Municipiul Constanța. Acest municipiu are 73.192 de elevi și studenți, urmat de Municipiul Mangalia cu 6.318 de elevi și studenți și Municipiul Medgidia cu 6.214 de elevi și studenți.

Figura nr. 139 – Evoluția populației școlare din județ în perioada 2014 – 2019 (număr de persoane)

Sursă: Institutul Național de Statistică – SLC103D

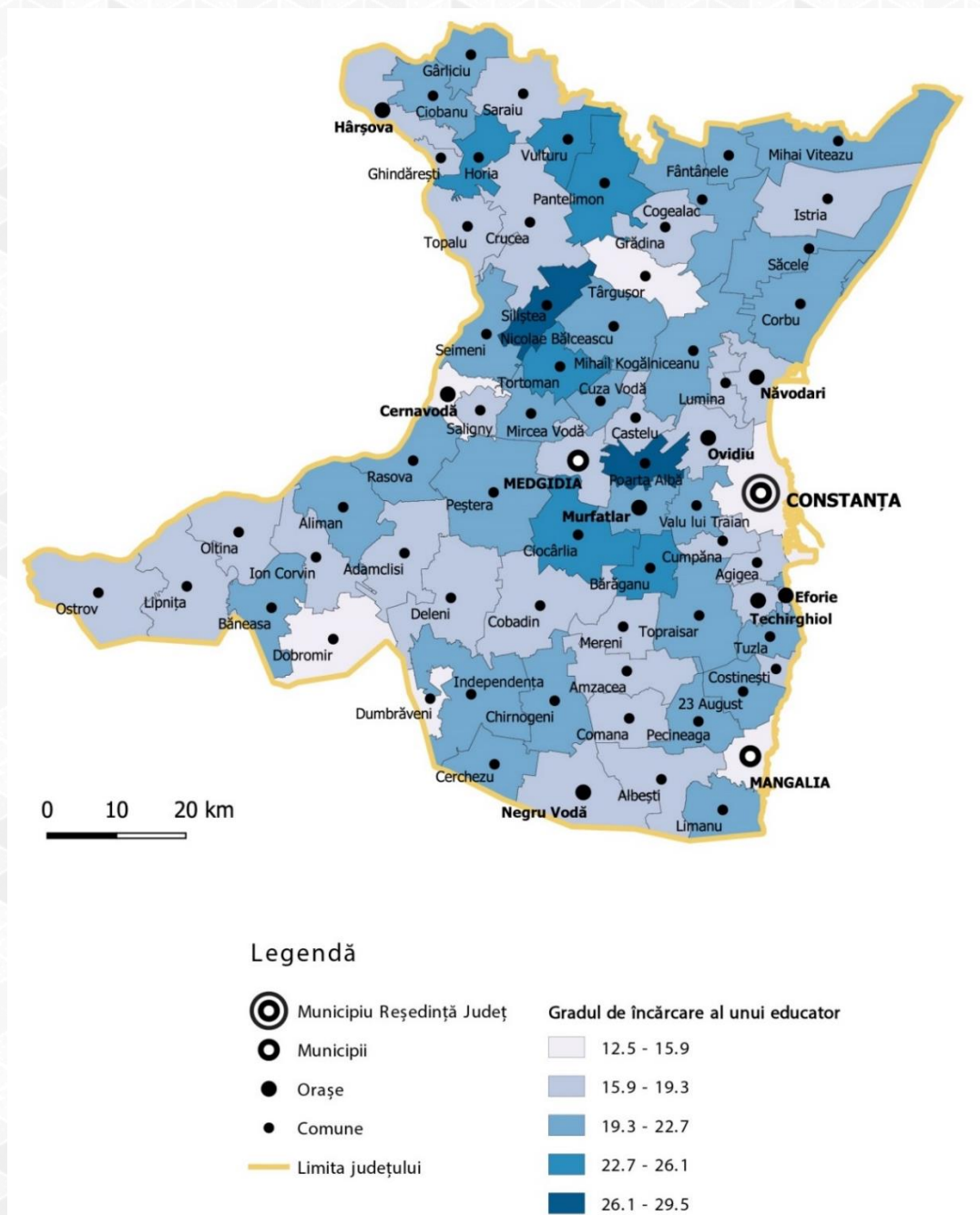
Populația școlară în județul Constanța este încă una numeroasă, iar în unele UAT-uri numărul crescut de elevi poate solicita sistemul educațional, din cauza numărului redus de cadre didactice.

De exemplu, în cartograma alăturată, **gradul de încărcare al unei educatoare**, adică numărul total al preșcolărilor din anul școlar 2019, raportat la numărul total de educatoare din același an școlar, indică un proces educațional ceva mai solicitat în UAT-urile Siliștea și Poarta Albă.

⁷¹ Sursă: Inspectoratul Școlar Județean Constanța

În principiu, cu cât este mai mic acest indicator, cu atât crește calitatea procesului educațional.

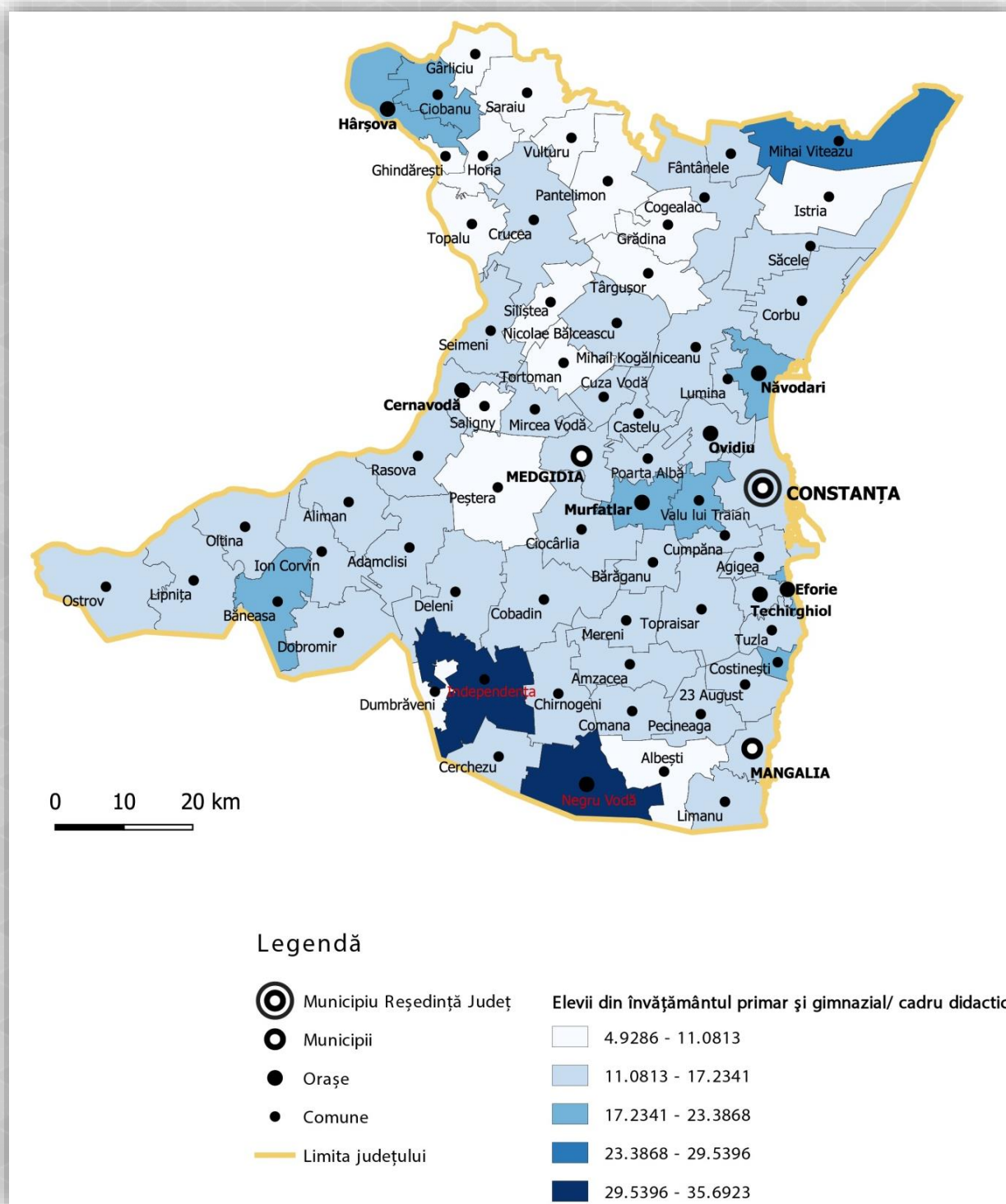
Figura nr. 140 – Gradul încărcare al unui educator, pe UAT

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

În cazul, învățământului primar și gimnazial, UAT-urile Independența, Negru Vodă și Mihai Viteazu indică un proces educațional ceva mai solicitat.

Figura nr. 141 – Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial care revine în medie la un cadru didactic, pe UAT

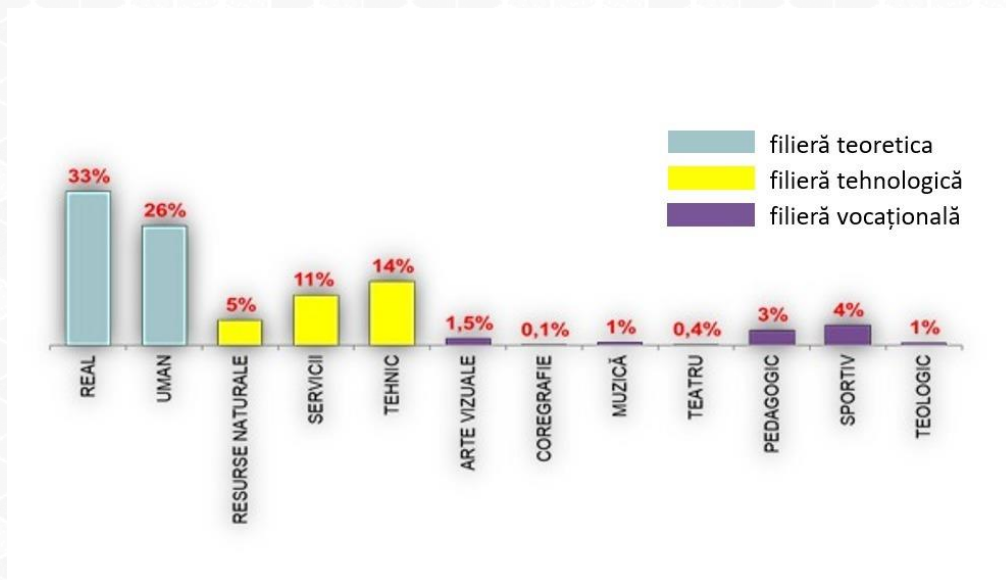

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Opțiunile populației școlare

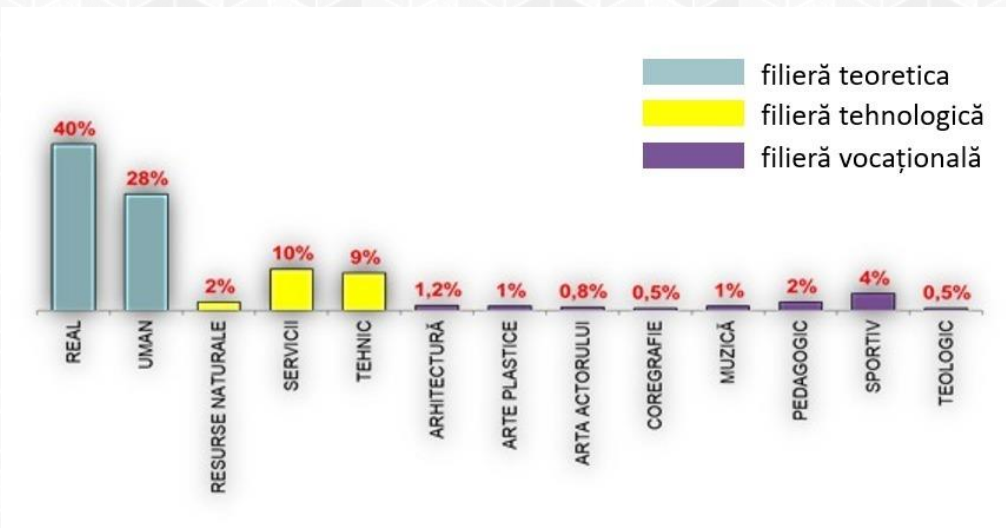
Din graficele de mai jos, perioadele de timp 2018-2020, rezultă faptul că cei mai mulți elevi preferă **profilul real** al liceelor teoretice, urmat apoi de cel **uman**. Pe locul 3, preferința alternează, astfel **tehnic** este pentru perioada 2018-2019, și **servicii** pentru perioada 2019-2020.

Figura nr. 142 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a, pentru perioada 2018-2019

Sursă: datele furnizate de către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Constanța

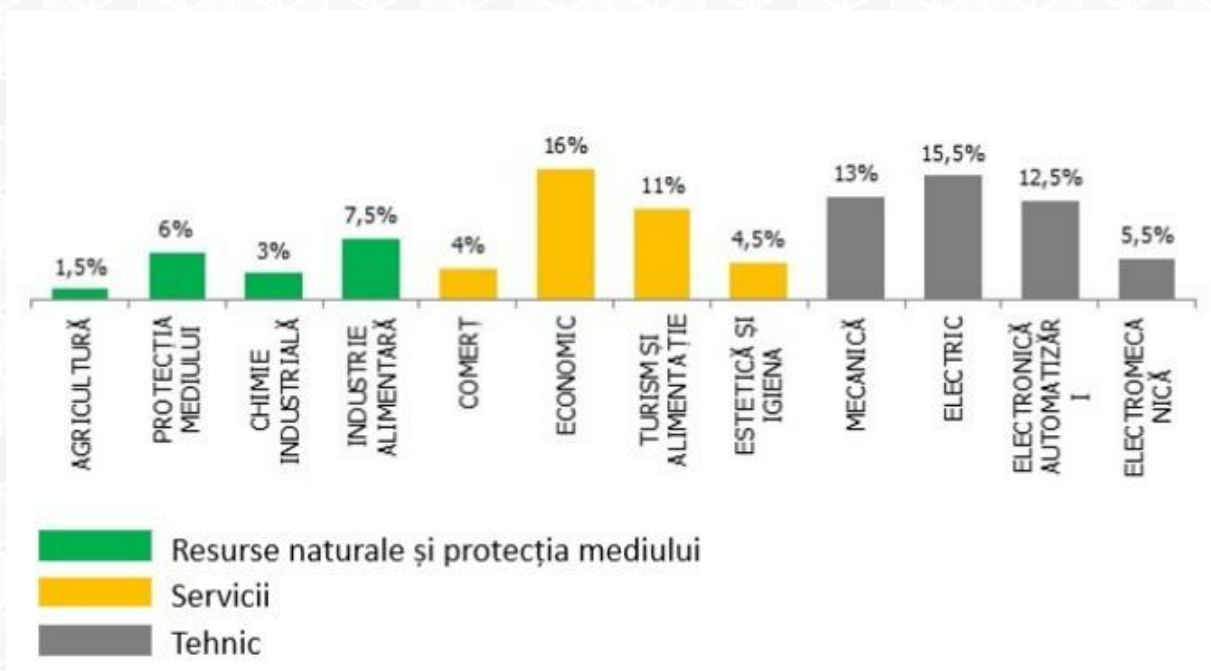
Figura nr. 143 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a, pentru perioada 2019-2020

Sursă: datele furnizate de către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Constanța

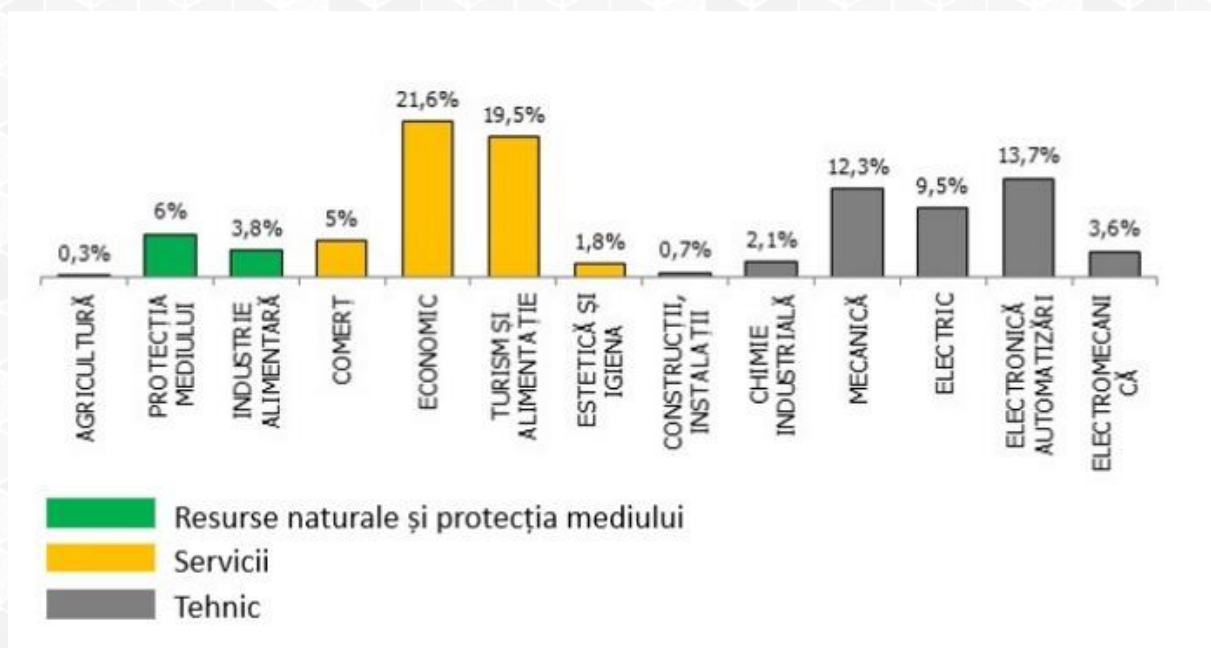
În cazul liceelor tehnologice, se observă în graficele de mai jos, că profilul **economic** este cel mai preferat, urmat de **turism și alimentație**, apoi de profilurile care alternează: **mecanică, electric, electronică și automatizări**.

Figura nr. 144 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a pentru profilele tehnologice, pentru perioada 2018-2019

Sursă: datele furnizate de către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Constanța

Figura nr. 145 – Preferințele elevilor din clasa a VIII – a pentru profilele tehnologice, pentru perioada 2019-2020

Sursă: datele furnizate de către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Constanța

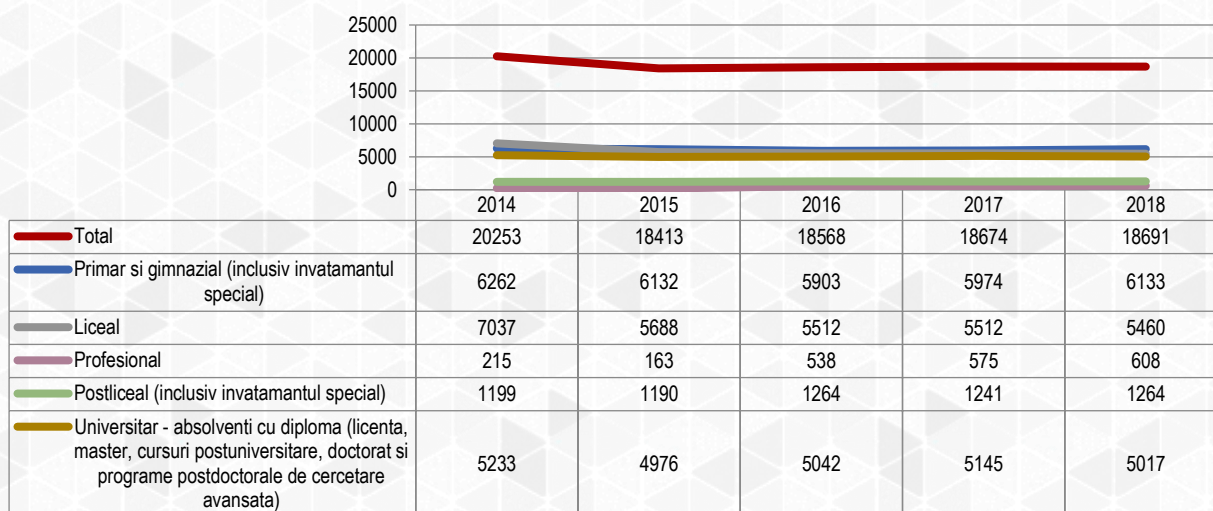
În cazul elevilor care studiază în **mediul urban**, aceștia preferă **filierea teoretică**, într-o proporție de aproximativ 60%, mai exact **profilul real**.

În cazul elevilor care studiază în **mediul rural**, aceștia preferă **filierea tehnologică**, într-o proporție de aproximativ 60 %, mai exact **profilul protecția mediului**.

Absolvenții

În anul 2018 au fost înregistrați mai puțini absolvenți față de alți ani. De la 20.253 de absolvenți în anul 2014, la **18.691 de absolvenți** în anul 2018. Cei mai mulți absolvenți sunt înregistrați în Municipiul Constanța. Acest municipiu are 12.401 de absolvenți, urmat de Municipiul Mangalia cu 846 de absolvenți și Municipiul Medgidia cu 791 de absolvenți. În **mediul rural**, cei mai mulți absolvenți sunt în Cobadin cu 175 de absolvenți, urmat de Cumpăna, cu 143 de absolvenți.

Figura nr. 146 – Evoluția absolvenților din județ în perioada 2-14 - 2018 (număr de persoane)

Sursă: Institutul Național de Statistică – SLC109D

7.3. Învățământul superior

La nivelul județului Constanța funcționează următoarele instituții de învățământ superior, toate regăsindu-se în municipiul Constanța:

- Instituții de învățământ superior de stat:
  - **Academia Navală "Mircea cel Bătrân"**⁷² cu 2 facultăți: Facultatea de Navigație și Management Naval și Facultatea de Inginerie Marină – secția Marină militară și secția Marină Civilă, care școlarizează studenți în 3 domenii (inginerie navală/ marină și navigație, inginerie electrică și inginerie și management) la 2 cicluri de studii - licență la forma de învățământ cu frecvență (IF) și masterat la forma de învățământ cu frecvență (IF).
    - ANMB are încheiate protocoale educaționale și înțelegeri tehnice cu academii similare din Belgia, Bulgaria, Croația, Danemarca, Italia, Turcia, Grecia, Letonia, Lituania, Polonia, Portugalia, Spania;

⁷² Sursa: Raport privind starea anuală a Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", martie 2020

- ANMB este membră a International Association of Maritime Universities și a Black Sea Association of Maritime Institutions participând în mod regulat la activități comune ale acestor asociații.
- Valoarea inserției pe piața muncii depășește cu mult valoarea indicatorului de performanță din Metodologia de evaluare a ARACIS (40% în domeniul de formare profesională după doi ani); rata de angajabilitate pentru seriile 2015-2018 este de 88,9 %, rata de angajabilitate în domeniul de formare profesională fiind de 83,3%.
- **Universitatea "Ovidius" din Constanța**⁷³ cu 16 facultăți și 5 școli doctorale cu 8 domenii de doctorat, are în oferta educațională 79 programe de studii universitare de licență și 59 programe de studii universitare de master.
- **Universitatea de Marină Civilă Constanța**⁷⁴ cu 2 facultăți: Navigație și Transport Naval și Electromecanică Navală
  - rata de angajabilitate pentru anul școlar 2017 – 2018 este de 60,05%, rata de angajabilitate în domeniul de formare profesională fiind de 40,73%.
- Instituții de învățământ superior particulare, acreditate
  - **Universitatea "Andrei Șaguna"** cu 4 facultăți: Psihosociologie, Drept și Științe Administrative, Științele Comunicării și Științe Politice.
- Instituții de învățământ superior particular autorizate să funcționeze provizoriu
  - **Fundația Gaudeamus – Universitatea Tomis Constanța** cu 3 specializări: Administrarea Afacerilor, Finanțe Bănci și Economia Comerțului, Turismului, Serviciilor și Managementul Calității.

⁷³ Sursa: Raport privind starea Universității Ovidius din Constanța pentru anul 2019, Bilanț la final de mandat 2016 - 2020, martie 2020

⁷⁴ Sursa: Raportul anual al Rectorului, 2020

Analiza SWOT – Educație

Educație	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Gamă variată a învățământului din județ, inclusiv învățământ universitar; • Infrastructură educațională dezvoltată la nivel de județ în cazul învățământului primar; • Sistemul de învățământ preuniversitar de la nivelul județului Constanța oferă o gamă largă de specializări, nu doar în profil teoretic, ci și pe filieră tehnologică (profil tehnic, servicii și resurse), sau vocațională (profil pedagogic, artistic, militar și teologic); • Centru universitar dezvoltat și diversificat, cu specializări unice la nivel național (ex. Navigație și transport naval); • Rezultate favorabile în ceea ce privește rata de angajabilitate în domeniul de formare profesională; • Experiență semnificativă în activitatea de cercetare derulată în parteneriat în mediul universitar și mediul de afaceri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nivel scăzut de educație la nivelul zonelor rurale marginalizate și în mediul rural; • Resurse umane și materiale insuficiente pentru sprijinul copiilor cu cerințe educaționale speciale; • Număr insuficient de cadre didactice în anumite localități; • Scăderea calității actului educațional în cazul numărului mare de elevi ce revine unui cadru didactic; • Distanțe relativ mari pe care elevii din mediul rural sunt nevoiți să le parcurgă pentru a urma cursurile liceale/profesionale; • Insuficiența resurselor bugetare ale administrațiilor locale în domeniul educației și competență redusă în accesare fonduri europene nerambursabile la nivelul localităților din zonele rurale; • Adaptare insuficientă a curriculei educaționale la cerințele specifice ale pieței muncii și nevoile comunității; • Lipsa de atractivitate a învățământului liceal tehnic; • Lipsa dotărilor din instituțiile de învățământ (ex. laboratoare dotate high-tech), a spațiilor adecvate desfășurării activităților în aer liber (curtea școlii), precum și a dotărilor minime cu materiale didactice necesare desfășurării activității (internet, dotări cu calculator, imprimantă, jocuri didactice, acces la platforme on-line, teste etc.); • Lipsa unor spații adecvate pentru desfășurarea activităților extrașcolare, în special în zona rurală; • O mare parte a populației active este ocupată în economia de subsistență din cauza nivelului redus de educație singura sursă de venit fiind agricultura, motiv pentru care există comunități foarte sărace și în risc de excluziune socială;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea nevoilor de formare profesională continuă ca urmare a ponderii semnificative a populației între 35 – 64 ani; • Interesul mediului de afaceri pentru forță de muncă pregătită și calificată; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa de interes manifestată de potențialii întreprinzători pentru investiții noi din lipsa forței de muncă pregătite corespunzător; • Accentuarea dezinteresului elevilor / studenților față de procesul educațional conduce la formarea unor resurse de muncă dezinteresate și slab pregătite;

Educație	
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea unei relații funcționale între mediul universitar și cel economic prin dezvoltarea infrastructurii de cercetare și crearea unui institut de Cercetare Inovare Dezvoltare produse High-Tech; • Oportunități de finanțare pentru dezvoltarea și echiparea unităților de învățământ cu echipamente IT de ultimă generație în vederea facilitării susținerii orelor de curs în mediul online (având în vedere condițiile pandemice la nivel național)	<ul style="list-style-type: none"> • Accelerarea fenomenului de excludere socială a locuitorilor din zone rurale, din zone marginalizate sau din grupuri etnice defavorizate – din cauza nivelului redus de educație și a gradului ridicat de analfabetizare; • În unele comunități rurale, dinamica evoluția demografică va duce la închiderea unor grădinițe și școli, în timp ce în alte comunități, infrastructura preșcolară și școlară va fi sub-dimensionată; • Părăsirea sistemului educațional de către cadrele didactice având în vedere nivelul de salarizare foarte scăzut; • Creșterea numărului de absolvenți care nu se pot încadra în muncă în cazul în care curricula educațională nu este corelată cu necesarul forței de muncă la nivel județean

Educația are un rol hotărâtor în dezvoltarea cunoașterii, abilităților și a atitudinilor care sunt esențiale pentru creșterea și vitalitatea economică a județului. Într-un mediu concurențial dezvoltat, sistemul educațional trebuie să pună accent pe *calitate în formarea profesională* cu scopul final al contribuției cunoștințelor teoretice acumulate pentru dezvoltarea socio-economică a județului.

La nivelul județului se constată dificultăți în realizarea unor activități care implică tehnologia la fiecare clasă, activitățile fiind focalizate în special pe asimilarea mecanică a informațiilor transmise de profesor și inhibarea creativității. Lipsesc laboratoarele utilizate la standarde înalte.

Așa cum reiese din analiza punctelor slabe ale sistemului educațional, învățământul tradițional prezent generează probleme în majoritatea sectoarelor pe piața a forței de muncă, afectând marile companii, întreprinderi mici și mijlocii, precum și instituțiile publice. Astfel, prin corelarea cu oportunitățile identificate:

- La nivelul județului se constată o scădere a nivelului de educație cu preponderență în zonele rurale și în zonele comunităților marginalizate, principalul factor determinant fiind nivelul scăzut de salarizare, în anumite zone singura sursă de venit fiind agricultura.
- Se observă necesitatea de personal instruit în domeniile cheie ale Județului Constanța (agricolă, zona de energii verzi, mecanică navală, turism, etc.), motiv pentru care se urmărește pregătirea unui plan de formare profesională în domeniul educației care să corespundă nevoilor pieței muncii prin dezvoltarea învățământului tehnologic și profesional;
- Se constată o lipsă a competențelor digitale ale populației și a programelor de reconversie profesională și de atragere a experților externi.
- Este necesar să se ofere noi condiții și facilități pentru absolvenții sistemului de învățământ din județ, care tind să migreze în afara acestuia după absolvire, în căutarea dezvoltării unei cariere profesionale mai atractive și a unui nivel de trai mai bun.

Modernizarea sistemului de educație la nivelul județului Constanța, va ține cont de posibilitățile oferite de cadrul politic și administrativ actual și de prerogativele deținute de autoritățile publice locale, precum și de imperativul utilizării mai bune a surselor europene de finanțare, urmărind:

- Modernizarea infrastructurii educaționale la nivel județean:
  - investiții în infrastructuri specifice pentru învățământul antepreșcolar, preșcolar, primar, profesional și tehnic, terțiar prin obținerea de fonduri guvernamentale sau fonduri europene nerambursabile (*surse potențiale de finanțare: POR, POC, PNRR*),
  - construire / înființare și dotare unități de învățământ și sprijinirea serviciilor de tip „Afterschool” și pachetelor integrate pentru creșterea accesului și participării la educația timpurie / învățământ primar și secundar
  - dezvoltarea învățământului tehnologic și profesional prin crearea și dezvoltarea planurilor de formare profesională care să corespundă nevoilor pieței muncii la nivel județean (mecanică navală, lucrător la cheu, specialiști pentru domenii care implică energia verde, turism, etc.)
  - proiecte de dezvoltare și echipare a unităților de învățământ cu echipamente IT de ultimă generație în vederea facilitării susținerii orelor de curs în mediul online, introducerea pe scară largă a digitalizării în educație (*sursă potențială de finanțare: POR 2021 – 2027 Axa Prioritară 6, POCIDIF, POC PNRR*);
- Creșterea nivelului de calitate al actului educațional:
  - Consolidarea programelor de studii performante și alinierea ofertei educaționale la nevoile comunității:
    - Parteneriate între mediul de afaceri și administrația publică, inclusiv Inspectoratul Școlar Județean cu scopul realizării de centre tehnologice în vederea pregătirii și dezvoltării resurselor umane în domeniile cheie ale județului Constanța (agricol, energii verzi, mecanică navală, turism, etc.);
    - dezvoltarea de ateliere și centre de meserii și dezvoltarea infrastructurii școlare tehnice;
  - Susținerea excelenței în cercetare și inovare și alinierea priorităților la cele mai noi tendințe în cercetare și inovare;
  - Promovarea abordării antreprenoriale în educație, în special în învățământul universitar:
    - Promovarea parteneriatelor între autoritățile statului și mediul de afaceri, instituțiile de învățământ și societatea civilă;
  - Implicarea instituțiilor de învățământ în cadrul programelor naționale sau programelor europene de creștere a competențelor digitale atât pentru cadrele didactice cât și pentru elevi;
  - Proiecte de creștere a nivelului de pregătire școlară, prin stabilirea unor măsuri de stimulare a participării copiilor din comunitățile marginalizate la procesul educațional.

8. Sănătate

8.1. Infrastructura de sănătate

Principalele unități sanitare din județ

La sfârșitul anului 2019, **rețeaua unităților sanitare cuprindea în principal** 21 de spitale cu 8 ambulatorii integrate și un total de 4.486 paturi, 9 ambulatorii de specialitate, o policlinică, 5 dispensare medicale, 3 centre de sănătate mintală, 3 sanatorii balneare cu un total de 722 paturi, o unitate medico-socială cu 61 de paturi, 14 centre de diagnostic și tratament din care 11 cu paturi de spital (în total 128 paturi), 11 centre medicale de specialitate din care 3 cu paturi de spital (în total 40 paturi), un centru de dializă cu 12 paturi și 4 puncte de lucru ale centrelor de dializă cu un total de 107 paturi.

Tabel nr. 50 – Rețeaua unităților sanitare pe forme de proprietate și medii (urban/rural), 2019

Categoriile de unități sanitare	Total	Proprietate publică	Proprietate privată	Mediul urban	Mediul rural
Spitale	21	11	10	19	2
Ambulatorii de specialitate	9	2	7	9	0
Ambulatorii integrate spitalului	8	8	0	7	1
Policlinici	1	1	0	1	0
Dispensare medicale	5	5	0	5	0
Centre de sănătate mintală	3	3	0	3	0
Sanatorii balneare	3	2	1	3	0
Unități medico-sociale	1	1	0	0	1
Centre de diagnostic și tratament	3	0	3	3	0
Centre medicale de specialitate	8	1	7	8	0
Centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital	11	0	11	10	1
Centre medicale de specialitate cu paturi de spital	3	0	3	3	0
Centre de dializă	1	0	1	1	0
Puncte de lucru ale centrelor de dializă	4	0	4	4	0
Cabinete medicale de medicină generală	98	2	96	87	11
Cabinete medicale școlare	38	38	0	37	1
Cabinete medicale studentești	1	1	0	1	0
Cabinete medicale de familie	310	0	310	205	105
Societate medicală civilă	74	0	74	61	13
Cabinete stomatologice	726	0	726	639	87
Societate stomatologică civilă medicală	3	0	3	3	0
Cabinete medicale de specialitate	556	0	556	552	4

Categoriile de unități sanitare	Total	Proprietate publică	Proprietate privată	Mediul urban	Mediul rural
Societate civilă medicală de specialitate	7	0	7	7	0
Farmacii	389	10	379	296	93
Puncte farmaceutice	18	1	17	0	18
Depozite farmaceutice	10	0	10	10	0
Laboratoare medicale	150	65	85	147	3
Laboratoare de tehnică dentară	62	1	61	61	1
Centre de transfuzie	1	1	0	1	0
Alte tipuri de cabinete medicale	6	3	3	6	0

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (SAN101B)

În ultimii 10 ani se constată dezvoltarea rețelei sanitare din sectorul privat iar în ultimii 5 ani se constată creșterea numărului de cabinete școlare (5 cabinete) și de laboratoare medicale (7 laboratoare) în cazul **sectorului public**, dar și creșterea numărului de ambulatorii de specialitate (4 cabinete), de centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital (11 centre), de centre medicale de specialitate cu paturi de spital (3 centre), de centre de dializă (1 centru), de puncte de lucru ale centrelor de dializă (4 puncte de lucru), de societăți medicale civile (55 unități), de societăți stomatologice civile medicale (2 unități), de cabinete medicale de specialitate (122 cabinete), de farmacii (2 unități), de puncte farmaceutice (6 unități), de laboratoare medicale (24 laboratoare) și de laboratoare de tehnică dentară (41 laboratoare) în cazul **sectorului privat**.

Analizând **accesibilitatea rețelei sanitare pe medii de rezidență**, se observă că 86,52% din unitățile sanitare existente la nivelul anului 2019, se află în mediul urban.

În ceea ce privește **dispensarele** medicale, toate se află în mediul urban, iar **farmaciile** sunt în procent de 76,09% în mediul urban. Se remarcă faptul că doar 2 **spitale** se află în mediul rural, din care unul cu ambulatoriu integrat.

Numărul de **paturi raportate la 1.000 locuitori** la nivelul anului 2019 a fost de 6,7 valoare care plasează județul Constanța pe locul 15 la nivel național, fiind peste media Regiunii Sud-Est de 5,9 paturi/1.000 locuitori, dar sub cea națională de 6,9 paturi/1.000 locuitori.

Cele mai multe paturi de spital la 1.000 de locuitori se regăsesc în Municipiul București (12,2 paturi/1.000 locuitori) și în județul Cluj (10 paturi/1.000 locuitori), iar numărul cel mai scăzut de paturi este înregistrat în județele Giurgiu (3 paturi/1.000 locuitori) și Ilfov (3,1 paturi/1.000 locuitori).

Personal medico-sanitar

În perioada 2015-2019, în județul Constanța, a crescut semnificativ **numărul personalului medico-sanitar** pentru toate categoriile, cu excepția medicilor de familie care au înregistrat o scădere de 5% în perioada analizată.

Tabel nr. 51 – Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate, 2019

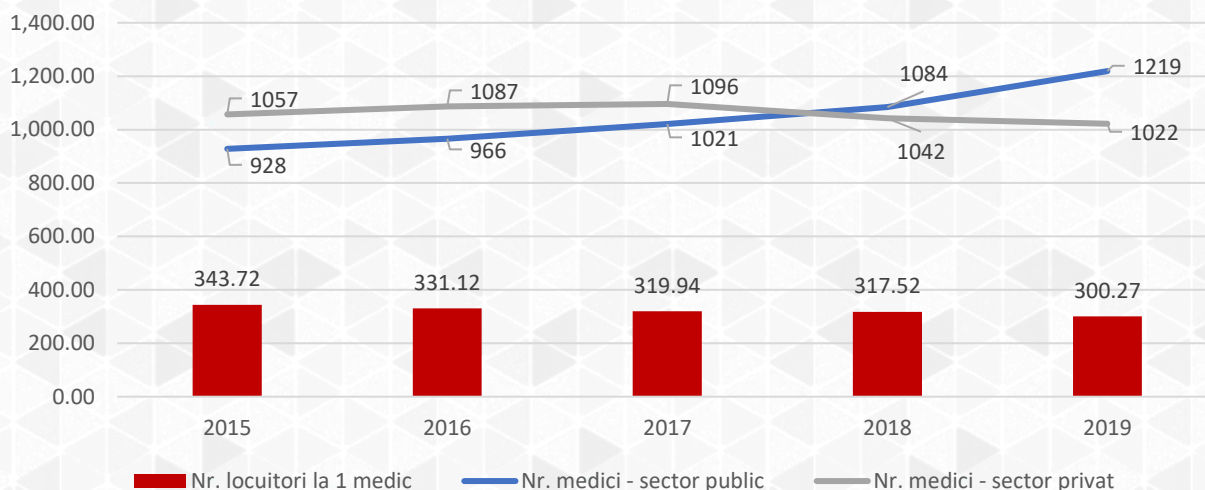
Categoriile de cadre medico-sanitare	Total	Proprietate publică	Proprietate privată
Medici	2.241	1.219	1.022
din total medici: medici de familie	437	48	389
Stomatologi	801	29	772
Farmacisti	1.313	50	1.263
Personal sanitar mediu	5.755	2.778	2.977

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (SAN104B)

Numărul de locuitori raportat la un medic a cunoscut o scădere cu 12,64% în anul 2019 față de anul 2015, fiind corelată cu mărirea personalului cu 12,90% în perioada analizată, dar și cu scăderea populației (-1,37%).

Pe forme de proprietate, numărul de medici din sectorul public a crescut cu 31,36% în perioada analizată, spre deosebire de sectorul privat, unde numărul de medici a scăzut cu 3,31%.

Figura nr. 147 – Evoluția numărului de locuitori la un medic și a numărului de medici (sector public și privat), în ultimii 5 ani

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP106A, SAN104B)

Consiliul Județean are în subordine următoarele instituții sanitare:

- Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Apostol Andrei”
- Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie
- Unitatea de Asistență Medico-Socială Agigea.

Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Apostol Andrei”

Spitalul Clinic Județean de Urgență “Sf. Apostol Andrei” Constanța a fost înființat în anul 1969, fiind cea mai mare unitate medicală din Regiunea de Sud Est a României. Spitalul public este finanțat integral din venituri proprii și funcționează pe principiul autonomiei financiare.

Veniturile proprii ale spitalului provin din sumele încasate pentru serviciile medicale furnizate pe bază de contracte încheiate cu Casa Județeană de Asigurări de Sănătate, precum și din alte surse.

Spitalul asigură servicii medicale curative permanente pentru o populația județului Constanța și preia majoritatea cazurilor care depășesc competența spitalelor teritoriale din județ.

Ca o particularitate, S.C.J.U. "Sf. Apostol Andrei" Constanța asigură asistența medicală turiștilor, români și străini, pe întreg parcursul sezonului estival. Pe timp de vară statisticile au arătat că spitalul deservește în mod direct peste un milion de turiști care vizitează litoralul românesc. Astfel, în sezon estival, la Unitatea de Primiri Urgențe sunt înregistrați peste 500 pacienți la fiecare 24 de ore.

Conform "Regulamentului de organizare și funcționare" actualizat în noiembrie 2020, spitalul cuprinde 28 secții însumând **1.325 paturi spitalizare continuă** la care se adaugă **231 paturi închise temporar** și **78 paturi spitalizare zi**, laboratoare, servicii, cabinete medicale și aparatul funcțional.

În ceea ce privește **indicatorii morbidității spitalizate**, în anul 2019 la nivelul spitalului, s-a înregistrat un număr total de 56.110 cazuri, din care 95,57% au fost acute. La nivelul anului au fost înregistrate 354.033 zile de spitalizare, din care 89,05% în secții acuți.

Din totalul de cazuri înregistrate, 10,43% au fost din categoria majoră de diagnostic "Boli și tulburări ale sistemului respirator", urmată de categoriile "Sarcină, naștere și lăuzie" (10,14%) și "Boli și tulburări ale sistemului musculo-scheletal și țesutului conjunctiv" (9,42%).

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Constanța este spital public de monospecialitate cu personalitate juridică, aflat în subordinea Autorității de Sănătate Publică a județului Constanța.

Spitalul a fost înființat în anul 1959 cu profil de boli cronice pulmonare și asigură în continuare servicii medicale de specialitate pentru afecțiunile pneumoftiziologice la copii și adulți (diagnosticul și tratamentul afecțiunilor respiratorii acute și cronice).

Conform "Regulamentului de organizare și funcționare" din 2014, spitalul cuprinde 3 secții însumând **185 paturi** din care **153 paturi TBC**, cameră de gardă, farmacie, laboratoare, compartimente, dispensar TBC, ambulatoriu integrat, unitate de transfuzii sanguine și aparat funcțional.

În ceea ce privește **indicatorii morbidității spitalizate** în anul 2019 la nivelul spitalului, s-au înregistrat 3.087 cazuri, din care 95,85% au fost din categoria majoră de diagnostic "Boli și tulburări ale sistemului respirator". La nivelul anului au fost înregistrate 47.691 zile de spitalizare.

8.2 Igiena și starea de sănătate a populației

Igiena

Igiena este o ramură a medicinei care elaborează normele de apărare a sănătății oamenilor și formele de aplicare a acestor norme pe baza studierii interdependenței și interacțiunii dintre om și mediul înconjurător, a condițiilor de trai, precum și a relațiilor sociale și de producție. De asemenea, igiena reprezintă un ansamblu de reguli și de măsuri pentru păstrarea sănătății.⁷⁵

⁷⁵ Nota: Din anul 2014 sunt în vigoare *Normele de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației*, aprobate prin Ordinul 119/2014.

Protejarea sănătății publice în relație cu igiена apei:

- În anul 2019, conform Direcției de Sănătate Publică județeană Constanța, au fost monitorizate 24 de zone de aprovizionare mari, din care 23 sunt autorizate sanitar. Monitorizarea operațională se realizează de către operatorul de apă zonal RAJA S.A. Constanța care deține acreditare a laboratorului pentru apă potabilă;
- Și zonele de aprovizionare mici sunt monitorizate⁷⁶. În 2019, numărul zonelor de aprovizionare mici a fost de 135, din care 87 sunt autorizate sanitar;
- Pentru identificarea și cartografierea fântânilor publice și arteziene de apă utilizate pentru consum uman în județ, a fost elaborat un plan de recoltare și au fost prelevate și analizate probe din 54 fântâni publice/surse arteziene de apă pe an.
- De asemenea, este monitorizată calitatea apei potabile folosită în industria alimentară la Dobrogea Grup S.A., Argus S.A., Heineken România S.A., Ostrovit S.A., Duo S.R.L., a apei potabile a sistemelor centralizate care furnizează apă unităților economice nealimentare, precum CN APM Constanța – porturile Constanța și Agigea, Penitenciarul Poarta Albă și Șantierul Naval Constanța, precum și a apei potabile distribuită în cadrul Aeroportului Internațional Mihail Kogălniceanu.
- În 2019 au fost monitorizate și raportate 48 de zone de îmbăiere amenajate și 2 neamenajate, dintr-un număr total de 99 autorizații sanitare.
- Pentru evaluarea calității apei de piscină, au fost monitorizate 50 de piscine din Mamaia, 19 din Eforii, 5 din Constanța și 47 din Mangalia.

Protejarea sănătății publice în relație cu igiена aerului:

- În județul Constanța a fost depășită valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane în anul 2012 la stația de trafic CT1 din Municipiul Constanța⁷⁷. În același an și în aceeași locație, au fost înregistrate mai mult de 35 de depășiri ale valorii limită zilnice. Cu toate acestea, ponderea populației afectate de aceste depășiri a fost redusă, ținând cont de gradul de reprezentativitate al stațiilor de trafic;
- În anul 2019, pentru indicatorul PM₁₀ determinat gravimetric s-au înregistrat următoarele depășiri ale valorii limită zilnice pentru protecția sănătății umane (50 μg/m³): 9 depășiri la stația CT1, 3 depășiri la stația CT3, 2 depășiri la stația CT4, 1 depășire la stația CT7. Pentru fiecare amplasament, valoarea limită zilnică nu trebuie depășită mai mult de 35 de ori într-un an calendaristic⁷⁸.

Protejarea sănătății publice în relație cu expunerea la contaminanți chimici:

- În anul 2019 au fost completate 108 fișe de declarare a intoxicației acute cu CO, alcool, droguri, ciuperci, plante, altele;
- De asemenea, au fost eliberate 15 avize sanitare pentru deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, 37 avize sanitare pentru inhumare și transport cadavre umane și 6 pașapoarte pentru transport internațional cadavru uman.

⁷⁶ Nota: Monitorizarea se realizează conform HG 974/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile

⁷⁷ Sursa: A.P.M Constanța - Raportul privind starea mediului pentru anul 2019

⁷⁸ Conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător

Monitorizarea sistemului de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală:

- În anul 2019 au fost înregistrate și aprobate 28 Planuri de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală.

Registrul național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu:

- Riscurile asociate pentru care Ministerul Sănătății este desemnat autoritate responsabilă sunt notificate în ReSanMed, unde se înregistrează date privind cazurile de boală care pot fi determinate de riscuri asociate și temperaturi extreme;
- În anul 2019, în județul Constanța s-a înregistrat un caz de methemoglobinemie acută infantilă, un caz de gușă endemică prin deficit de iod, 51 de cazuri de boală care pot fi determinate de fenomene extreme și 3 cazuri privind incidente/accidente de mediu.

În anul 2019 au fost, de asemenea, monitorizate protejarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor asociate radiațiilor ionizante, protejarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor asociate factorilor de risc din mediul de muncă și protejarea sănătății publice prin prevenirea îmbolnăvirilor asociate factorilor de risc alimentari și de nutriție.

În anul 2009 a fost lansată de **Organizația Mondială a Sănătății** o campanie mondială anuală, adresată personalului medical, denumită "**SALVEAZĂ VIEȚI: Igiena mâinilor**" care își propune să promoveze ideea că igiena mâinilor este cheia reducerii prevalenței infecțiilor asociate asistenței medicale (IAAM). Tema pentru campania din anul 2019 a fost "**ÎNGRIJIREA CURATĂ PENTRU TOȚI – este în mâinile voastre**".

Infecțiile asociate asistenței medicale (IAAM), menționate și ca infecții "nosocomiale" sau "de spital", reprezintă acele infecții care apar la un pacient în timpul procesului de asistență medicală într-un spital sau în altă unitate medicală, infecție care nu era prezentă sau în incubatie la data internării.⁷⁹

Conform datelor statistice centralizate de Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică, numărul **infecțiilor interioare** raportate în anul 2019 în județul Constanța a fost de **301 cazuri**, dintre care cele mai multe digestive (159 cazuri), urinare (37), de plagă chirurgicală (33), respiratorii (29) și de septicemie (27). Față de anul precedent, numărul de cazuri raportate a crescut cu 4,88%, observându-se o creștere semnificativă a infecțiilor urinare (+31 cazuri) și de septicemie (+15 cazuri) și o reducere semnificativă a celor digestive (-26 cazuri) și respiratorii (-16 cazuri).

Starea de sănătate a populației

Indicatorii considerați relevanți în aprecierea stării de sănătate a populației sunt: mortalitatea generală și infantilă, speranța de viață la naștere și incidența anumitor boli.

Mortalitatea reprezintă intensitatea (frecvența) evenimentului demografic "deces" într-o populație.

Mortalitatea generală:

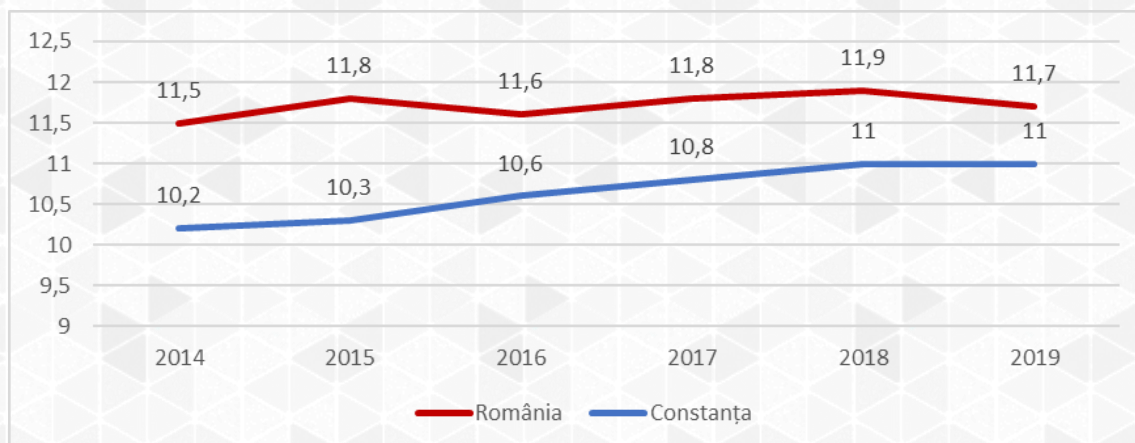
Numărul deceselor în perioada 2014-2019 a crescut cu 7,48% la nivelul județului Constanța, depășind creșterea de 1,86% înregistrată la nivel național.

Indicele de mortalitate generală se exprimă ca raport al numărului de decese la numărul de locuitori, înmulțit cu 1.000.

⁷⁹ Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate – Campania Mondială multi-anuală "Salvează vieți: Igiena Mâinilor" - Analiză de situație

Mortalitatea generală în perioada 2014-2019 nu prezintă variații semnificative pe total țară, însă la nivel județean se observă o creștere de 0,8‰ în perioada analizată. În anul 2019 mortalitatea generală a rămas constantă cu cea înregistrată în anul 2018, la nivel județean.

Figura nr. 148 – Evoluția mortalității generale (decedați/locuitori*1.000) la nivel județean și național

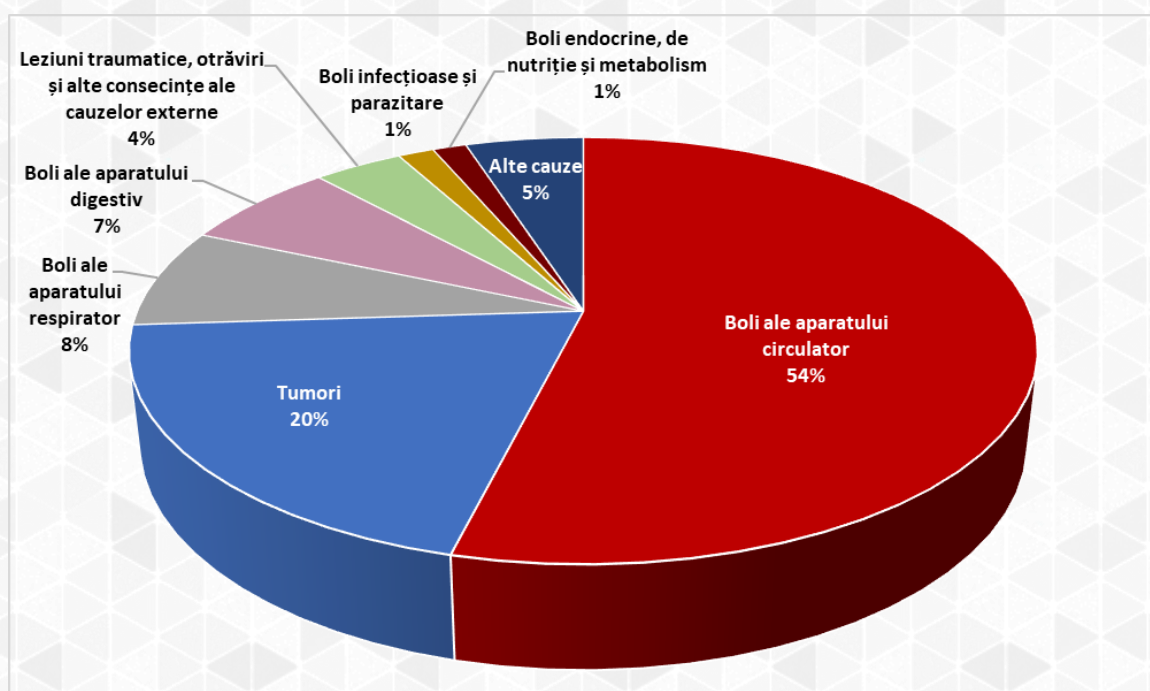

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP207A)

La nivelul județului Constanța, în **mediul rural** mortalitatea generală este constant mai mare decât în mediul urban, în perioada menționată.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (POP206C), **principalele cauze de deces** în județul Constanța sunt bolile aparatului circulator care provoacă 53,92% din decese (din care boala ischemică a inimii provoacă 20,78% din acestea și bolile cerebro-vasculare 19%), tumorile care provoacă 20,04% din decese, bolile aparatului respirator care provoacă 7,54% din decese și bolile aparatului digestiv care provoacă 6,72% din decese.

Figura nr. 149 – Decese generale, 2019

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP206C)

În perioada 2014-2019 se remarcă o **creștere semnificativă a deceselor** cauzate de bolile aparatului respirator (+49,30%), de bolile sistemului nervos, ale ochiului și anexele sale, ale urechii și apofizei mastoide (+28,74%), de bolile infecțioase și parazitare (+27,72%), de bolile endocrine, de nutriție și metabolism (+22,22%) și de bolile aparatului digestiv (+20,38%).

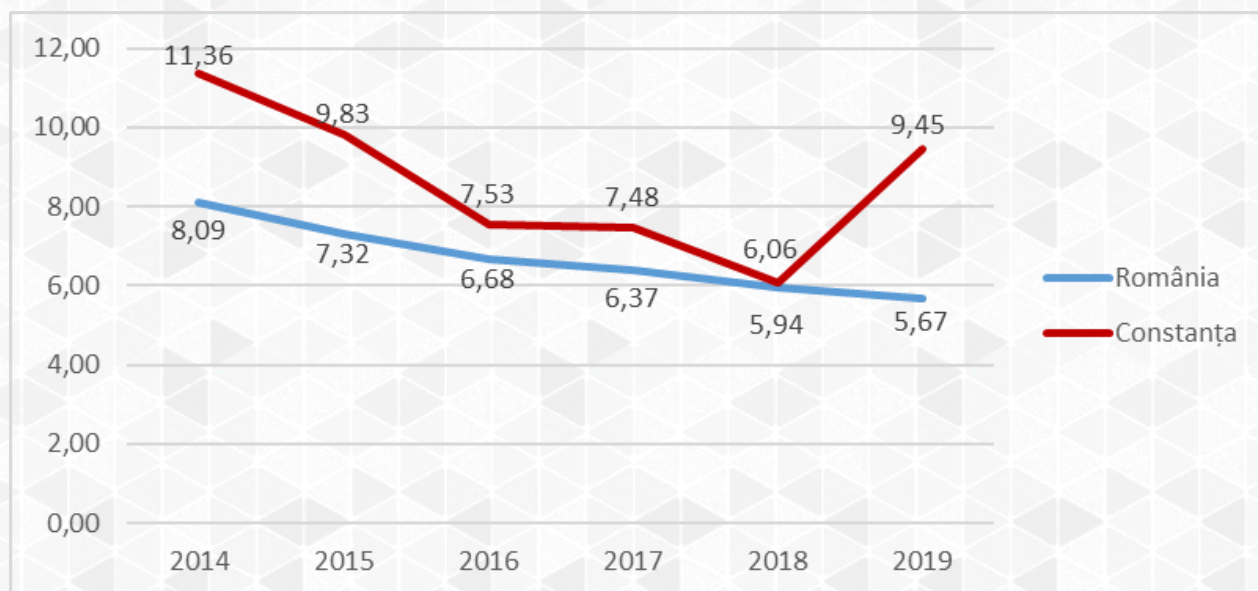
Din totalul deceselor înregistrate în 2019 în județ (8.433 decese), 54,46% erau **persoane de sex masculin**. În ceea ce privește grupa de vârstă, se remarcă un procent semnificativ în rândul persoanelor cu **vârsta peste 65 de ani** (73,16%), dar și în rândul populației cu vârsta între 35 și 64 ani (24,49%).

Mortalitatea infantilă:

Mortalitatea infantilă (0-1 an) este un indicator important care evidențiază atât starea socio-economică a unei populații, cât și dezvoltarea generală a sectorului sanitar. Acesta este un indice al bunăstării, civilizației și nivelului cultural al populației și se determină prin raportarea numărului de decese sub vârsta de 1 an la nașcuții vii, înmulțit cu 1.000.

La nivelul județului Constanța, decesele sub un 1 an au înregistrat o scădere în perioada 2014-2019 de la 85 decese în anul 2014 la 64 decese în anul 2019, astfel încât rata mortalității infantile a înregistrat o scădere de la 11,36‰ nașcuți vii în anul 2014 la 9,45‰ nașcuți vii în 2019. Cu toate acestea, în 2019 comparativ cu 2018, acest indicator a crescut semnificativ (+3,39‰).

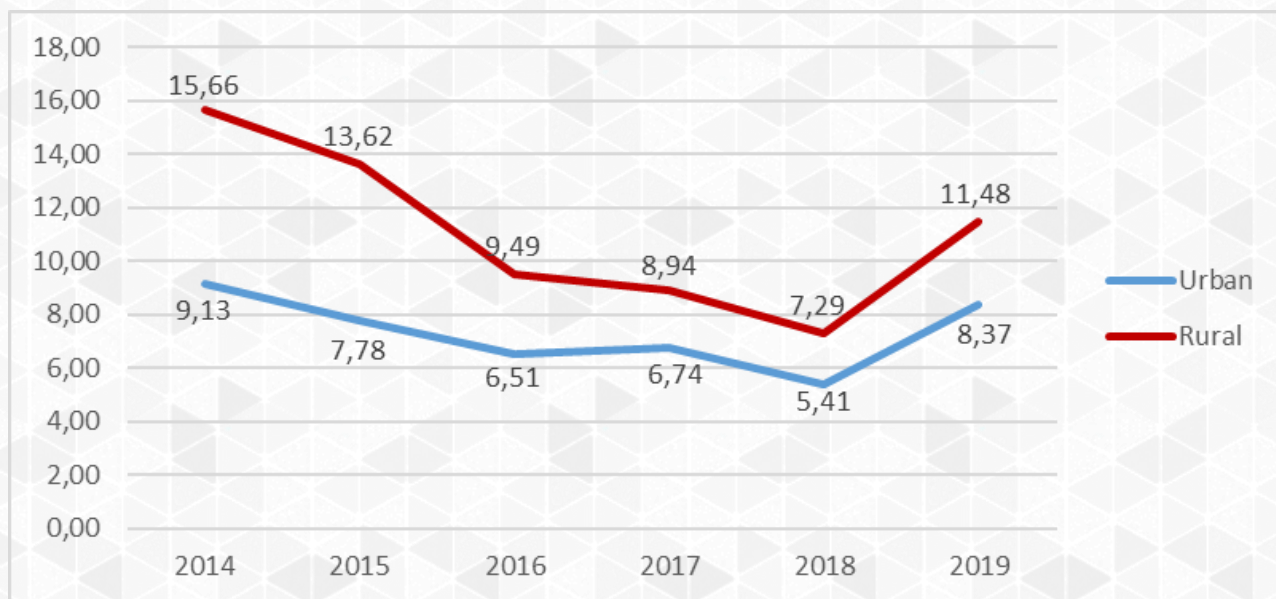
Figura nr. 150 – Evoluția mortalității infantile (decese sub 1 an/nașcuți vii*1.000) la nivel județean și național

Sursă: prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP208A și POP201A)

Mortalitatea infantilă, în anul 2019, a fost mult mai mare în mediul rural (11,48‰ nașcuți vii) comparativ cu mediul urban (8,37‰ nașcuți vii) și față de media pe total județ (9,45‰ nașcuți vii).

Figura nr. 151 – Evoluția mortalității infantile (decese sub 1 an/născuți vii*1.000) pe medii de rezidență

Sursă: prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP208A și POP201A)

Speranța de viață la naștere:

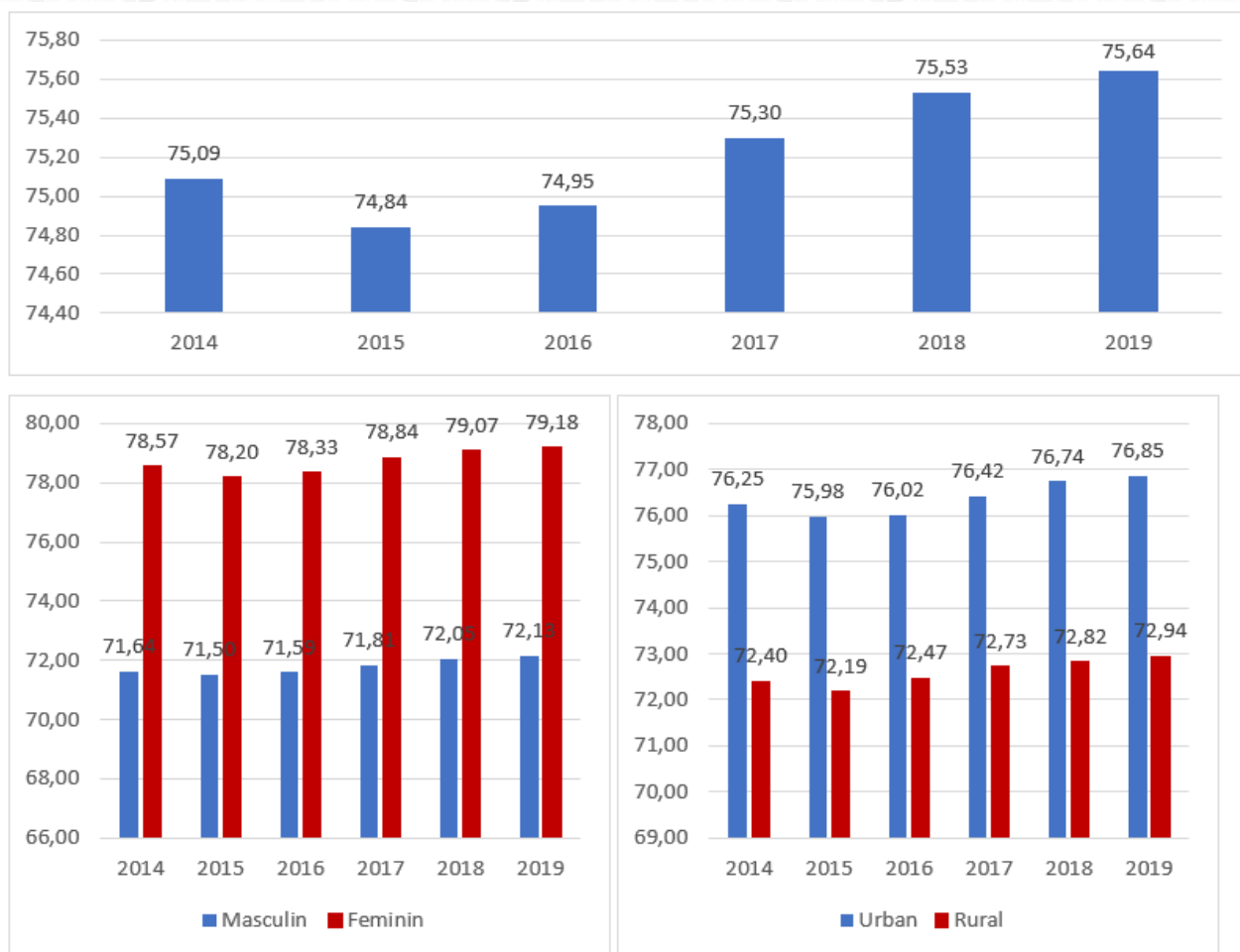
Speranța de viață la naștere este numărul mediu de ani pe care o persoană, născută în anul pentru care se calculează acest indicator, are speranța de a-i trăi. Indicatorul exprimă vârsta medie pe care o poate atinge o persoană, dacă nu se schimbă condițiile care determină mortalitatea specifică pe vârste din anul calculării acesteia.

În anul 2019, speranța de viață la naștere în România era de 75,97 ani, pentru persoanele de gen feminin a fost de 79,54 ani, iar pentru genul masculin a fost de 72,45 ani.

În județul Constanța, speranța de viață la naștere a fost în 2019 de 75,64 ani, pentru persoanele de gen feminin a fost de 79,18 ani, iar pentru genul masculin a fost de 72,13 ani, valoare cu 7,05 ani mai mică față de valoarea înregistrată la genul feminin. De asemenea, se observă o speranță de viață mai mare pentru persoanele din mediul urban (76,85 ani), față de cele din mediul rural (72,94 ani) cu 3,91 ani.

Speranța de viață pe sexe și medii de rezidență în anul 2019 față de anul 2018, arată valori în creștere. Față de anul 2014, în 2019 a crescut speranța de viață pe total cu 0,55 ani, cea mai mare creștere fiind în urban (cu 0,6 ani) și pentru sexul feminin (cu 0,61 ani).

Figura nr. 152 – Evoluția speranței de viață pe total județ, pe sexe și medii de rezidență

Sursă: prelucrarea consultantului, date I.N.S. (POP217A)

Incidența anumitor boli

Incidența cazurilor noi de boală cuprinde îmbolnăvirile depistate la o anumită populație într-o anumită perioadă de timp bine definită.

Conform **Indicatorilor morbidității spitalizate** (informații furnizate de **Centrul de Cercetare și Evaluare a Serviciilor de Sănătate**), categoria majoră de diagnostic care se remarcă în rândul spitalelor din județ în anul 2019 este "Boli și tulburări ale sistemului musculo-scheletal și țesutului conjunctiv" care însumează un total de 23.672 de cazuri (15,79% din total cazuri) cu un total de 206.256 zile de spitalizare. De asemenea, se remarcă și categoriile "Factori care influențează starea de sănătate și alte contacte cu serviciile de sănătate" (14,81%), "Boli și tulburări ale sistemului respirator" (8,66% din total cazuri) și "Boli și tulburări ale sistemului nervos" (8,61% din total cazuri).

Programe de sănătate

Conform Raportului de activitate al Direcției de Sănătate Publică Constanța pentru anul 2019, programele de sănătate derulate sunt:

a) Programul Național de Vaccinări

Obiectivul Programului este protejarea sănătății populației împotriva principalelor boli transmisibile care pot fi prevenite prin vaccinarea:

- populației cu vârstele prevăzute în Calendarul Național de vaccinare. În anul 2019 s-au catagrafiat și s-au vaccinat următoarele loturi de copii:

Tabel nr. 52 – Situație catagrafiere și vaccinare copii, 2019

Vaccinare din CNV	catagrafiți	vaccinați
Hep B pediatric	6.733	6.728
BCG	6.648	6.457
DTPa-VPI-Hib-HB	19.485	18.050
Pneumococic	19.425	17.912
RRO	15.205	12.333
DTPa-VPI	9.147	7.485
dTPa	9.935	8.262

Sursă: Raport de activitate D.S.P. Constanța pentru anul 2019

- grupelor populaționale la risc.

Tabel nr. 53 – Situație catagrafiere și vaccinare grupe populaționale la risc, 2019

Vaccinare ROR	catagrafiți	vaccinați
copii 9-11 luni	4.743	4.444
VTA la gravide	1.937	6
dTPa la gravide	555	155
antigripală	150.250	106.456

Sursă: Raport de activitate D.S.P. Constanța pentru anul 2019

b) Programul Național de Supraveghere și control al bolilor transmisibile prioritare

Obiectivul Programului este depistarea precoce și asigurarea diagnosticului etiologic al bolilor transmisibile în vederea implementării măsurilor de limitare a răspândirii acestora la nivel național și internațional.

În anul 2019 au fost confirmate 3 cazuri de Boala Lyme, 48 cazuri de Camphylobacterioze, 15 cazuri de Febra butonoasă, 304 cazuri HAV A, 10 cazuri HAV B, 8 cazuri HAV C, 1 caz Infecție pneumococică, 1 caz Leptosiroză, 2 cazuri de Malarie, 5 cazuri de Meningită bacteriană, 1 caz de Meningită TBC, 8 cazuri de Meningită virală, 2 cazuri de Parotidită epidemică, 69 de cazuri de rujeolă, 51 de cazuri de Scarlatină, 17 cazuri de Shigelloză, 74 cazuri de Salmoneloză, 3 cazuri de Tuse convulsivă, 8 cazuri de Sifilis recent latent, 3 cazuri de Toxoplasmoză, 1 caz de SHU, 6 cazuri de inf. West Nile, 2 cazuri de Infecție cu Chlamydia, 286 de cazuri cu infecție cu Rotavirus, un caz cu RAPI, un caz cu Citomegalia acută și un caz cu Echinococoză.

c) Programul Național de prevenire, supraveghere și control al infecției HIV

Obiectivele Programului sunt:

- reducerea răspândirii infecției HIV prin depistarea precoce a persoanelor infectate în rândul celor cu comportament la risc pentru infecția HIV precum și prin depistarea precoce a persoanelor infectate HIV simptomatice;
- reducerea morbidității asociate cu infecția HIV prin asigurarea tratamentului bolnavilor cu infecție HIV/SIDA.

În anul 2019 au fost realizate 34.636 de testări în județul Constanța, din care 261 pozitive.

Numărul gravidelor testate în județ a fost de 5.087, din care 10 teste au fost pozitive.

d) Programul Național de prevenire, supraveghere și control al tuberculozei

Obiectivele Programului sunt:

- reducerea prevalenței și a mortalității TB;
- menținerea unei rate de depistare a cazurilor noi de TB pulmonară pozitivă la microscopie;
- tratamentul bolnavilor cu tuberculoză;
- menținerea ratei de succes terapeutic la cazurile noi pozitive de TB pulmonară.

În anul 2019, pe teritoriul județului s-a depistat un focar de TBC de colectivitate și nu au fost declarate cazuri de TB-MDR/XDR în colectivități. Focarul a evoluat în Liceul tehnologic Cogeaalac, cu 3 cazuri cu vârste cuprinse între 14 și 17 ani, colegi de clasă.

e) Programul Național de supraveghere și control a infecțiilor asociate actului medical

În anul 2019, în județul Constanța, a fost raportat un număr de 301 infecții asociate asistenței medicale, din care 251 în Spitalul Clinic Județean de Urgență Constanța.

De asemenea, în județul Constanța au fost realizate și următoarele **activități de supraveghere a bolilor netransmisibile**:

- Programul Național de sănătate mintală și profilaxie psihiatrică
- Subprogramul de tratament al bolnavilor cu afecțiuni oncologice
- Programul Național de sănătate privind categoria unor bolnavi pentru tratament în străinătate
- Programul Național de depistare precoce activă a cancerului prin screening organizat
- Subprogramul de depistare precoce activă a cancerului de col uterin prin efectuarea testării Babeș-Papanicolaou la populația feminină eligibilă în regim de screening.

Carduri de sănătate

Casa de Asigurări de Sănătate Constanța este o instituție publică, de interes local, aflată în subordinea Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, având ca principal obiect de activitate asigurarea funcționării unitare și coordonare a sistemului de asigurări sociale de sănătate la nivel local.

Cardul național de sănătate

Conform *Raportului de activitate a Casei de Asigurări de Sănătate Constanța pentru anul 2018*, există următoarea situație cu privire la cardurile naționale de sănătate:

- La nivelul anului 2018, CAS Constanța a primit de la CNAS și a predat către Poșta Română pentru a fi distribuite un număr de **5.246 carduri tipărite de tip A**;
- Au fost recepționate de la Imprimeria Națională, scanate și numerotate un număr de **4 carduri tipărite de tip TA** pentru a fi distribuite către asigurați;
- Au fost preluate de la Poșta Română, scanate și numerotate un număr de **2.241 carduri returnate**;
- Au fost **identificate și distribuite** către asigurați, ca urmare a solicitărilor depuse de către aceștia, a unui număr de **2.500 carduri**;
- Au fost trimise **83 carduri** către alte Case de Asigurări de Sănătate la solicitarea acestora;
- Au fost înregistrate **30 de cereri** pentru transferul cardurilor de la alte Case de Asigurări de Sănătate;
- Au fost înregistrate în Sistemul Informatic Unic Integrat (SIUI) **cardurile pierdute, furate, deteriorate, schimbare de nume, defecte** pentru care au fost eliberate **6.123 adeverințe înlocuitoare**. De asemenea, au fost eliberate **814 adeverințe de asigurat pentru refuz card** pentru cele noi și prelungirea celor existente;
- **În vederea activării cardurilor** la medicul de familie au fost trecute în sistem din starea "TRANSPORT" în "INACTIV" **451 duplicate + 4 invalide + 1.790 carduri noi**;
- Au fost arhivate cardurile refuzate și eliberate un număr de **815 adeverințe înlocuitoare** de card în caz de **refuz în mod expres, din motive religioase sau de conștiință**

Cardul european de sănătate

Conform Raportului de activitate a Casei de Asigurări de Sănătate Constanța pentru anul 2018, există următoarea situație cu privire la cardurile naționale de sănătate:

- În anul 2018 au fost înregistrate **8.646 carduri europene**, din care 358 pentru asigurații Casei Asiguraților de Sănătate a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești (CASA OPSNAJ) și 8.288 carduri europene pentru asigurații CNAS;
- Au fost emise **200 certificate de înlocuire provizorie** a Cardului european de asigurări sociale de sănătate.

Analiza SWOT – Sănătate

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Sectorul privat în domeniul sanitar este dezvoltat; • În perioada 2015-2019, a crescut numărul medicilor, al stomatologilor, farmaciștilor și personalului sanitar mediu din județ; • Numărul de locuitori ce revine unui medic a scăzut în anul 2019 față de anul 2015; • Existența unui centru universitar la nivel județean în domeniul sănătății. 	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de paturi raportate la 1.000 locuitori la nivelul anului 2019 plasează județul Constanța pe locul 15 la nivel național, fiind sub media națională; • Slaba calitate a serviciilor de sănătate în special în zonele rurale: în aceste zone nu există spitale sau ambulatorii, iar locuitorii se confruntă cu un standard de viață scăzut, condițiile improprii de locuire cauzând adesea probleme de sănătate; • Numărul scăzut al cadrelor medicale și a personalului din județ, comparativ cu nevoile medicale ale locuitorilor; • Resurse financiare scăzute alocate de administrația publică locală, care determină o insuficiență a resurselor materiale în domeniul sanitar; • Utilizare ineficientă a cardurilor naționale de sănătate (carduri neridicate sau refuzate); • Scăderea numărului de medicamente compensate la nivel național care duce la deteriorarea stării de sănătate în special pentru persoanele din zona rurală; • Acces dificil al persoanelor din zona rurală la serviciile medicale din cauza distanțelor mari față de unitățile spitalicești; • Organizații nonguvernamentale puține și insuficient de active în domeniul medical și al asistenței socio-medicale; • Lipsa eficienței programelor de prevenție în domeniul sănătății
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Obiectivele strategice europene ale politicii de sănătate vizează promovarea unei stări bune de sănătate (prevenție), protejarea cetățenilor împotriva amenințărilor pentru sănătate și sprijinirea sistemelor de sănătate dinamice pentru a răspunde provocărilor legate de îmbătrânire, mobilitatea cetățenilor și cerințele acestora; • Strategiile și planurile naționale conturate pentru domeniul sanitar; • Oportunități de finanțare nerambursabilă privind înființarea sau modernizarea de unități sanitare la nivelul UAT-urilor și echiparea acestora cu aparatura necesară desfășurării activităților medicale; • Dezvoltarea sistemelor informaționale în domeniul tele-medicinei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conjunctură internațională relativ instabilă (pandemia provocată de virusul SARS Cov - 2); • Incidența semnificativă a bolilor infecțioase și parazitare în rândul populației; • Fluctuația prețurilor practicate de distribuitorii de medicamente; • Creșterea incidenței bolilor curabile sau incurabile cauzate de lipsa unui sistem de prevenție și analize periodice obligatorii.

Aderarea României la Uniunea Europeană a făcut ca starea de sănătate și serviciile sanitare oferite la nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene să devină cadru de referință și pentru cetățenii din România. Sistemul sanitar la nivel județean răspunde, în continuare, ineficient problemelor majore de sănătate ale populației, modelul actual punând accentul pe asistență curativă și preponderent pe cea spitalicească, în defavoarea celei ambulatorii și de asistență primară.

La nivel județean se observă o lipsă a eficienței sistemului de prevenție și de tratament ambulator, ceea ce duce la creșterea numărului de zile de spitalizare și mărirea costurilor per pacient. Lipsa de fonduri în domeniul sanitar, determinată de insuficiența resurselor materiale medicale, conduce către scăderea calității serviciilor medicale prestate.

Din punct de vedere al infrastructurii medicale la nivel județean, dotările și echipamentele specifice sunt încă deficitare în raport cu standardele naționale și europene iar clădirile au o vechime considerabilă, iar circuitele funcționale nu mai respectă actualele standarde din domeniul sănătății. Numărul cadrelor medicale este scăzut pe anumite specialități iar la nivel rural, serviciile medicale prestate în sfera medicinei de familie sunt încă insuficient dezvoltate din punct de vedere calitativ.

Măsurile de intervenție în domeniul sănătății trebuie concentrate spre creșterea eficienței și calității actului medical la nivel județean:

- Modernizarea sistemului de sănătate pentru a remedia starea actuală în care spitalul județean existent este depășit din punctul de vedere al infrastructurii și pentru a valorifica atu-ul existenței învățământului universitar de profil din municipiul Constanța:
  - Creșterea numărului de paturi în spitalele din județ, inclusiv prin construcția de noi spitale/spitale universitare (*surse potențiale de finanțare: POS – P1, P4*);
  - Înființarea de unități sanitare la nivelul UAT-urilor, realizarea unui spital regional, modernizarea unităților sanitare existente și echiparea acestora cu aparatura necesară desfășurării activităților medicale și dezvoltării sectorului de turism de sănătate (*surse potențiale de finanțare: POR, POS – P2, P4, PNRR, POR – AP6*);
- Îmbunătățirea stării de sănătate a populației:
  - Programe și campanii de conștientizare a populației, de asigurare a unor condiții minime de sănătate și igienico-sanitare – realizate la nivel județean;
  - Programe și campanii de investigații medicale gratuite pentru diagnosticarea precoce a cancerului de sân, cancerului pulmonar, cancerului colo-rectal;
- Creșterea calității serviciilor medicale:
  - Elaborarea de strategii de dezvoltare viabile care să includă și implementarea măsurilor prevăzute în strategiile și planurile naționale și europene în domeniul sanitar;
  - Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală primară și comunitară (*surse potențiale de finanțare: POS – P2*);
  - Dezvoltarea serviciilor de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității (*surse potențiale de finanțare: POS – P2*);
  - Implementarea sistemelor informaționale în domeniul tele-medicinei (*surse potențiale de finanțare: POS-P6, P7, PNRR*);
  - Derularea de programe de perfecționare a specialiștilor din domeniul sănătății;

- Dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare prin crearea sau consolidarea infrastructurilor de cercetare în domeniul medical și susținerea activității de cercetare în sănătate (*surse potențiale de finanțare: POS-P5, P7*).

9. Cultură. Infrastructura de agrement și sport

Activitatea cultural-educativă este o parte importantă a acțiunii generale de educație și se desfășoară prin instituții tradiționale (școală, teatre, biblioteci, muzee, etc.) sau prin mijloace mass-media (presă, televiziune, cinema).

9.1 Cultura

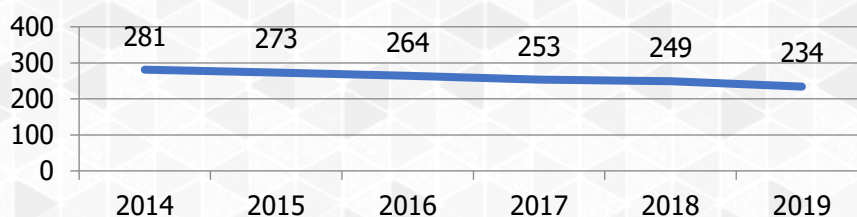
Centrul Cultural Județean Constanța "Teodor T. Burada" este o instituție cu rol major în educația permanentă și în ridicarea nivelului de cultură a unei mari categorii de persoane de la tineri la adulți. Centrul a obținut nenumărate diplome și premii atât ca instituție, cât și prin elevii săi, la diferite expoziții, festivaluri, concursuri, demonstrând astfel nivelul înalt calitativ al actului didactic și capacitatea de a descoperi și forma talente și personalități artistice.

Oferta educațională a instituției pentru anul 2020-2021 a constat în cursuri de lungă durată pentru canto, diverse instrumente și pentru arta mișcării.

Biblioteci

În județul Constanța există un număr de 234 de biblioteci publice în 2019, în scădere cu 16,73% față de anul 2014, cele mai multe fiind localizate în Municipiul Constanța (**86 de biblioteci**). Acesta este urmat de Municipiile Mangalia și Medgidia, cu câte **12 biblioteci fiecare**.

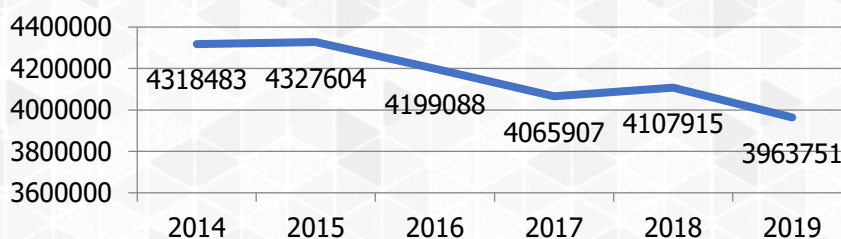
Figura nr. 153 – Evoluția numărului de biblioteci publice din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – ART101B

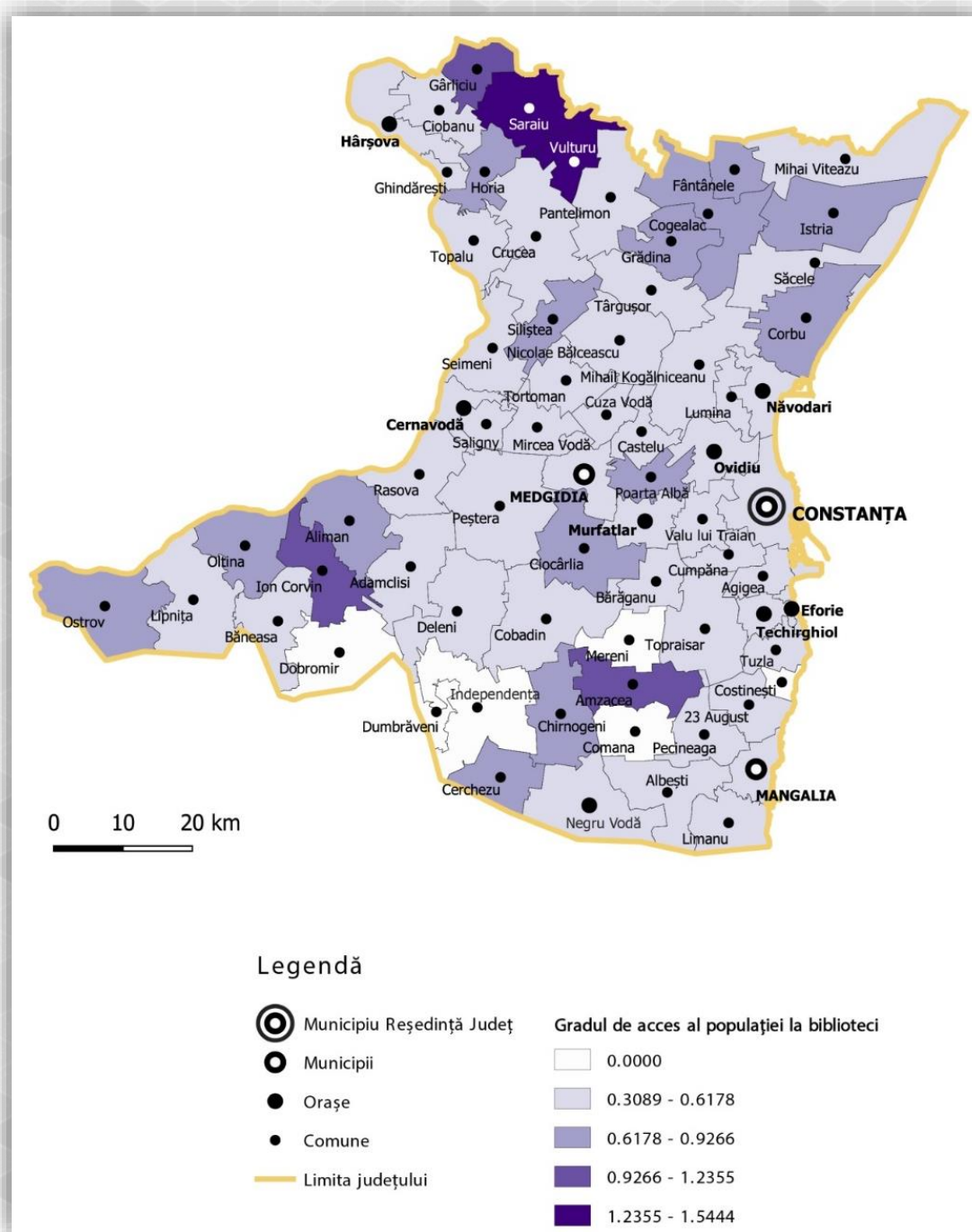
În ceea ce privește numărul de volume existente în biblioteci și numărul de cititori activi, se observă o scădere semnificativă în ultimii ani.

Figura nr. 154 – Evoluția numărului de volume existente în bibliotecile din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – ART106A

Figura nr. 155 – Gradul de acces al populației la mijloace de informare și cultură (biblioteci/1000 loc), pe UAT

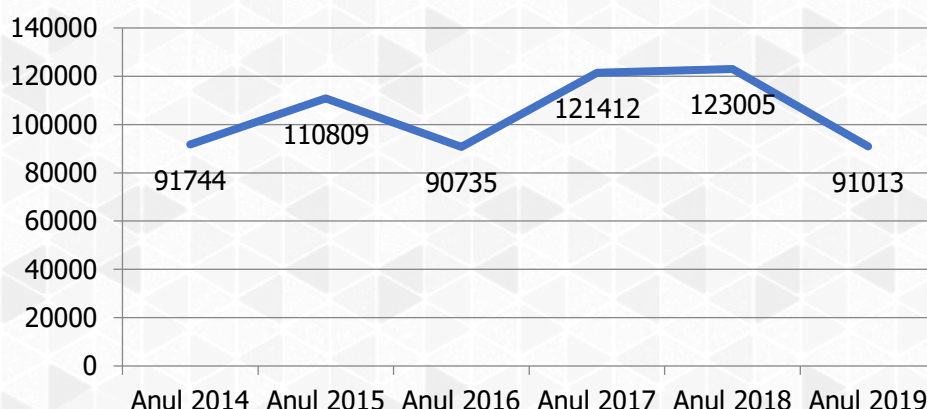

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Institutiile si companiile de spectacole sau concertate

Conform Institutul Național de Statistică, doar în municipiul Constanța există **instituții și companii de spectacole sau concertate**, în număr de 5, cu 1.623 de locuri, care au însumat, în anul 2019, 91.013 de spectatori. Numărul a fost cu mult mai mic față de anul 2018, în care s-au înregistrat cei mai mulți spectatori: 123.005 persoane.

Figura nr. 156 – Evoluția numărului de spectatori și auditori la reprezentații artistice, din județ, în perioada 2014 - 2019

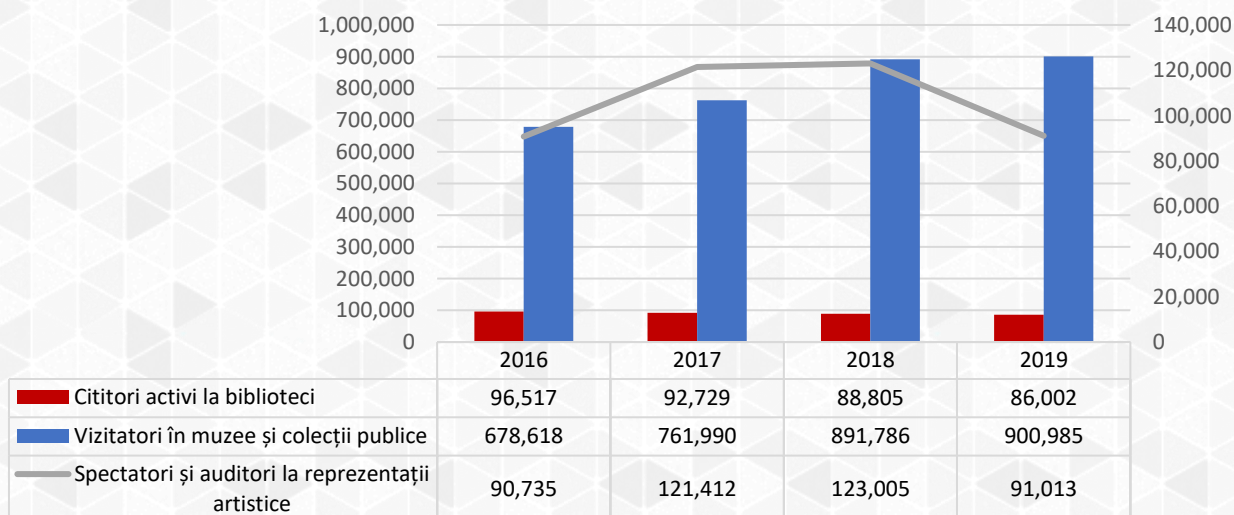

Sursă: Institutul Național de Statistică – ART112A

Muzeele

Cele mai multe muzee și colecții publice sunt înregistrate în municipiul Constanța: 11 muzee și colecții publice. Acesta este urmat de municipiul Mangalia cu 2 muzee și colecții publice. În orașul Techirghiol și comunele Adamclisi, Istria și Topalu se regăsește câte un muzeu/ colecție publică.

Figura nr. 157 – Evoluția comparativă a numărului de cititori activi la biblioteci, vizitatori în muzee și spectatori la reprezentații artistice

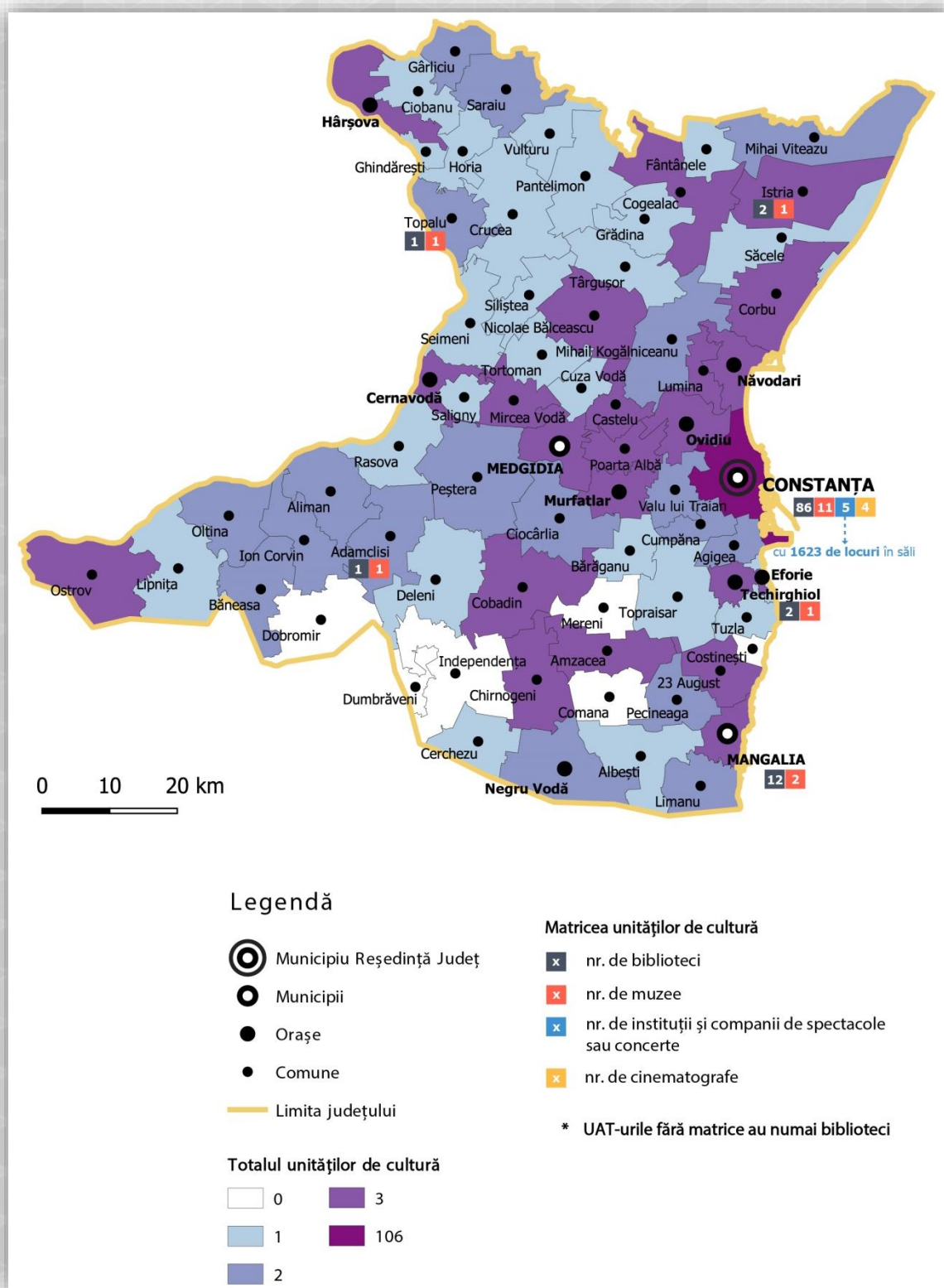

Sursă: Institutul Național de Statistică – ART104C (anul 2019)

Cinematografele

Județul Constanța are **4 cinematografe**, toate în municipiul Constanța.

Figura nr. 158 – Distribuția unităților de cultură la nivel de județ, pe UAT

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

9.2. Infrastructura de agrement și sport

În județul Constanța există infrastructură în vederea desfășurării de activități sportive, atât pentru sportivii profesioniști, cât și pentru ceilalți locuitori ai județului care sunt interesați de practicarea sportului în timpul liber.

Cluburile sportive

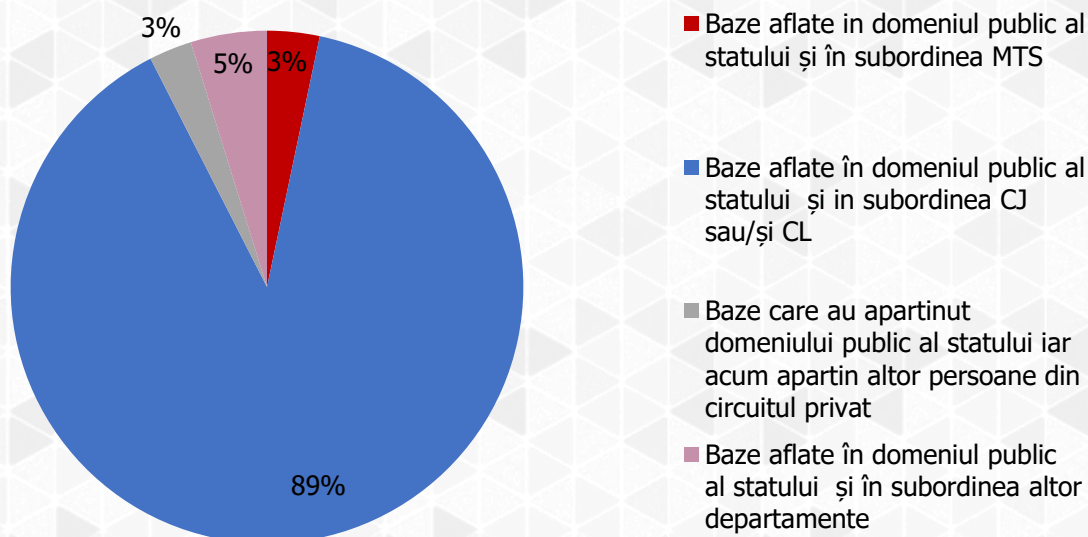
Cluburile sportive publice din județ sunt în număr de 10, mai exact 6 cluburi în Constanța, 1 în Mangalia, 1 în Medgidia, 1 în Ovidiu și 1 în Cernavodă. Acestea sunt:

- C.S.S. Palatul Copiilor Constanța
- Școala Generală nr.27 Constanța
- Liceul cu Program Sportiv Constanța
- Clubul Sportiv ȘTIINȚA Constanța
- Clubul Sportiv Școlar nr.1 Constanța
- Clubul Sportiv FARUL Constanța
- Grup Școlar „Ion Banescu” Mangalia
- Clubul Sportiv Școlar Medgidia
- Clubul Sportiv Orășenesc Ovidiu
- Asociația "Axiopolis Sport" Cernavodă

Bazele sportive

Conform datelor publicate pe website-ul *Direcției Județene pentru Sport și Tineret Constanța*, cele mai multe baze din județ se află în domeniul public al statului și în subordinea CJ sau/ și CL.

Figura nr. 159 – Distribuția bazelor sportive din județ, pe tipuri, 2020

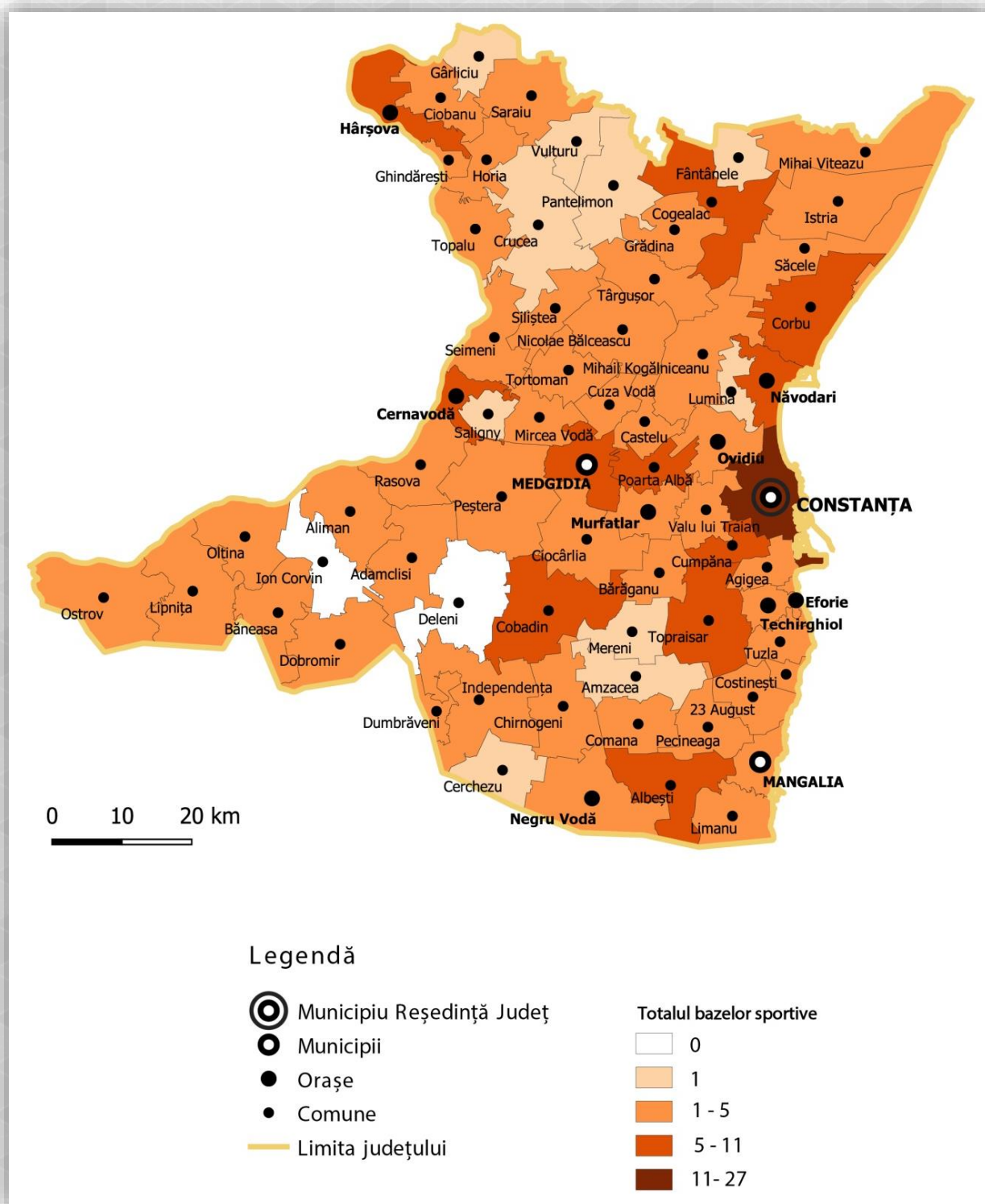

Sursă: Prelucrarea consultantului pe baza Registrului bazelor sportive

Cele mai multe baze sportive se află în Municipiul Constanța, urmat de orașele Hârșova, Cernavodă și Năvodari și comunele Cogealac, Poarta Albă, Cobadin, Topraisar, Albești și Cumpăna.

Figura nr. 160 – Distribuția bazelor sportive la nivel de județ, pe UAT

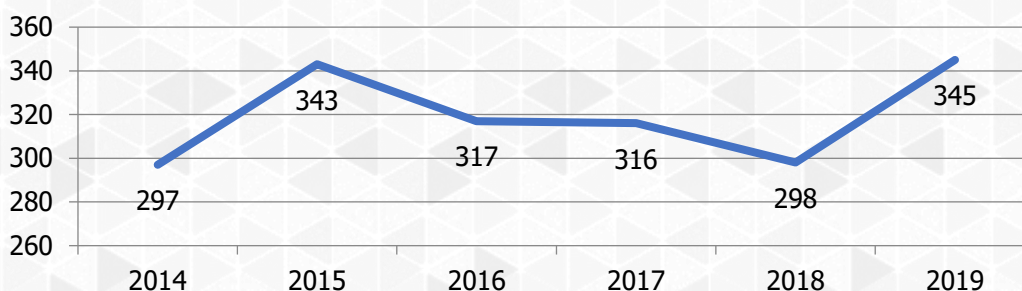

Sursă: Prelucrarea consultantului, date I.N.S.

Sectiile sportive

În județul Constanța erau 345 **secții sportive** în anul 2019, în creștere cu 16,16% față de anul 2014.

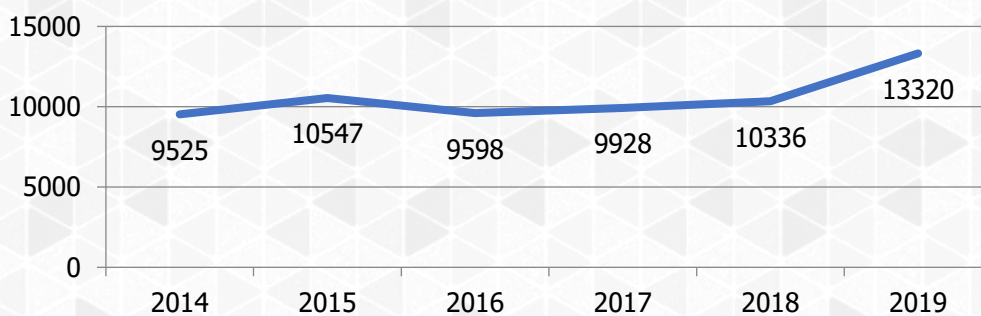
Figura nr. 161 – Numărul de secții sportive din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – CSP101B

Sportivii legitimați sunt acei sportivi aflați în evidența federațiilor naționale și care participă la sistemul competițional organizat de către acestea. În rândul acestora nu sunt cuprinși sportivii aflați în evidența comisiilor județene constituite pe ramuri de sport sau cei care practică activități sportive necompetiționale. În județul Constanța, în anul 2019 erau **13.320 de sportivi legitimați**, în creștere cu 39,84% față de anul 2014.

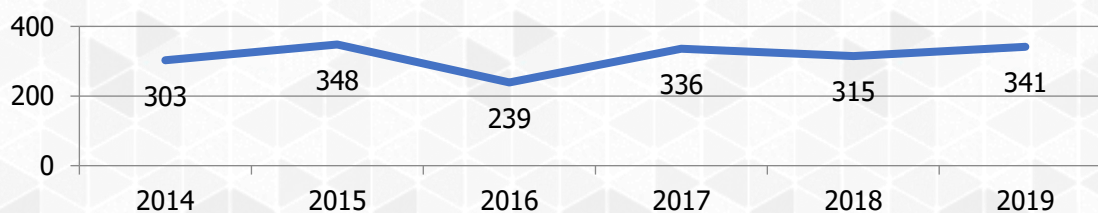
Figura nr. 162 – Numărul de sportivi legitimați din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – CSP102B

În ceea ce privește **antrenorii sportivi** din județul Constanța, numărul acestora a fluctuat în perioada 2014-2019, atingând valoarea de 341 antrenori sportivi în anul 2019. Indicatorul cuprinde persoanele care au o calificare recunoscută de federațiile naționale și au desfășurat activitate în anul respectiv.

Figura nr. 163 – Numărul de antrenori sportivi din județ în perioada 2014 - 2019

Sursă: Institutul Național de Statistică – CSP103B

Analiza SWOT – Cultură. Infrastructură de agrement și sport

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> Existența unui patrimoniu cultural - istoric de excepție și vestigii arheologice de peste 2.000 ani; Continuitate în păstrarea tradițiilor prin intermediul activităților culturale; Numeroase muzee, colecții, biblioteci, festivaluri culturale; Număr semnificativ de biblioteci publice. 	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa infrastructurii de agrement și de sport la nivelul unor UAT-uri din zonele rurale; Lipsa punctelor de informare / oferte turistice integrate care să ofere detalii despre muzee, patrimoniu, festivaluri culturale; Lipsa fondurilor pentru restaurarea anumitor edificii și obiective de interes cultural; Infrastructură insuficientă pentru petrecerea timpului liber, săli de spectacol, spații de agrement; Insuficienta utilizare a instrumentelor de marketing susceptibile să determine interesul utilizatorilor și promovarea elementelor de patrimoniu cultural; Lipsa unei abordări inter-sectoriale în legătură cu valorizarea monumentelor istorice (turism, culte, industrie hotelieră, transporturi, construcții civile, alte servicii); Grad de acces scăzut al populației la mijloacele de informare și cultură.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> Existența unui cadru normativ pentru protejarea patrimoniului cultural național imobil și a programelor naționale care vizează valorificarea culturii; Parteneriate cu entități naționale care vizează valorificarea culturii, a serviciilor în zonele rurale; Obiectivele strategice europene ale politicii de sănătate vizează promovarea unei stări bune de sănătate (prevenție) inclusiv prin practicarea de activități sportive; Interesul în creștere al consumatorilor de cultură (cu precădere turiști) pentru acest tip de ofertă; Posibilitatea conectării unor industrii și servicii (turism, industria hotelieră, construcții civile etc.) și stimulare a investițiilor specifice ca urmare a dezvoltării serviciilor turistice; Oportunități de finanțare nerabursabilă pentru domeniul cultural, agrement și sport, dezvoltarea mobilității către obiective culturale, inclusiv pentru valorificarea obiceiurilor și produselor tradiționale; Realizare centrelor culturale la nivel județean cu scopul conservării și transmiterii valorilor morale, artistice și tehnice ale comunității pe raza careia funcționează, precum și a patrimoniului cultural național și universal. 	<ul style="list-style-type: none"> Impactul negativ al poluării mediului asupra rezistenței și fiabilității monumentelor istorice; Slaba întreținere a monumentelor istorice poate duce la dispariția acestora; Insuficiența fondurilor pentru organizarea evenimentelor culturale; Dezinteresul față de tradiții și cultură al localnicilor; Degradarea constantă a elementelor de patrimoniu, a obiectivelor de interes cultural ca urmare a lipsei de programe de intervenție/ animație culturală care să valorizeze aceste obiective și să ofere în același timp forme alternative de comunicare artistică.

Concentrarea ofertei culturale cu preponderență în unele dintre orașele dezvoltate ale județului Constanța întreține starea de deteriorare a infrastructurii culturale din mediul rural. La nivel județean se constată inexistența punctelor de informare cu privire la oferta turistică integrată cu vizitarea unor obiective culturale.

Din puncte de vedere al activității cultural – educative, la nivelul județului Constanța se observă o scădere a numărului de biblioteci, precum și o scădere a numărului de cititori. Din punct de vedere al activităților sportive se poate observa un număr insuficient al terenurilor/ sălilor de sport în mediul rural, precum și necesitatea infrastructurii desemnate pentru petrecerea timpului liber. O comunitate cu o stare de sănătate favorabilă este capabilă să genereze dezvoltare durabilă. Sportul, ca element principal al vieții de zi cu zi și prin efectul său de educare a populației, contribuie la formarea proceselor sociale, având efect astfel și asupra viitorului județului Constanța.

Asigurarea unei dezvoltări teritoriale durabile nu poate avea loc fără a lua în calcul elementele specifice care definesc identitatea locală și regională a județului Constanța. În scopul asigurării acestei abordări, în acord cu prevederile de la nivel internațional, european și național, este oportună abordarea dezvoltării teritoriale care să integreze componenta culturală și să identifice posibilitatea conectării unor industrii și servicii care să permită valorificarea inteligentă a resurselor locale:

Valorificarea resurselor culturale ca elemente de identitate locală și regională prin promovarea unei abordări integrate a intervențiilor pentru dezvoltarea teritorială, cu evidențierea rolului culturii, dezvoltarea turismului cultural, dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale:

- crearea de platforme online, reabilitarea și dotarea obiectivelor de patrimoniu cu dispozitive și aplicații pentru crearea realității virtuale, dezvoltarea sistemelor de bilete și rezervari online (surse potențiale de finanțare: POR – P2);
- promovarea de la vârste fragede a valorilor culturale județene în toate formele sale de expresie artistică;
- proiecte de realizare a atelierelor de cultură cu scopul protejării și susținerii patrimoniului cultural local și județean;
- sprijinirea asociațiilor culturale și /sau organismelor neguvernamentale în scopul diversificării ofertei culturale, punerea în valoare a obiceiurilor și produselor tradiționale;

În privința infrastructurii de agrement și sport, este oportună valorificarea economică a potențialului sportiv din județ:

- Dezvoltarea infrastructurii pentru practicarea sportului de agrement și recreere, diversificarea serviciilor;
- Creșterea utilizării, gradului de folosire și optimizarea bazelor sportive existente;
- Proiecte de dezvoltare a cunoștințelor de specialitate necesare sportului de performanță.

Îmbunătățirea stării generale de sănătate și creșterea nivelului de trai a populației din județ:

- Construcția/modernizarea terenurilor de sport/ sălilor de sport / bazine didactice la nivelul UAT-urilor aparținătoare județului Constanța;
- Construcția și modernizarea bazelor sportive la nivel județean;
- Creșterea numărului de evenimente sportive, promovarea acestora la nivel județean;
- Asigurarea accesului la evenimentele sportive și asigurarea egalității de șanse a tuturor persoanelor;
- Măsuri / programe / proiecte de intensificare a motivației profesorilor de educație fizică prin accentuarea importanței orelor de sport.

10. Capacitate administrativă

10.1 Structura Consiliului Județean

Consiliul județean este autoritatea administrației publice locale, constituită la nivel județean pentru coordonarea activității consiliilor comunale, orașenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean. Misiunea Consiliului Județean Constanța este dezvoltarea economico-socială a județului Constanța prin trasarea orientărilor generale ale dezvoltării viitoare a județului din punct de vedere economic, social, cultural, al învățământului, al turismului etc și prin crearea contextului de valorificare a resurselor materiale, financiare, informaționale și umane de care dispune județul Constanța. Consiliul județean are atribuții privind dezvoltarea economico-socială a județului, privind gestionarea patrimoniului județului, a serviciilor publice din subordine și privind cooperarea interinstituțională.

Consiliul Județean Constanța are 8 comisii de specialitate:

1. Comisia pentru Relația cu Societatea Civilă și ONG-uri
2. Comisia de Buget-Finanțe
3. Comisia pentru Investiții, Patrimoniu, Infrastructură și Urbanism
4. Comisia pentru Mediu și Agricultură
5. Comisia Juridică, Ordine Publică și Situații de Urgență
6. Comisia pentru Sănătate și Protecție Socială
7. Comisia pentru Educație, Sport, Turism și Tineret
8. Comisia pentru Cultură, Culte, Monumente

Comisiile de specialitate au, în principal, rolul de a analiza proiectele de hotărâri ale consiliului județean, de a se pronunța asupra altor probleme trimise de consiliul județean spre avizare și de a întocmi rapoarte favorabile sau nefavorabile, cu caracter consultativ, asupra proiectelor de hotărâri și asupra problemelor analizate, pe care le prezintă consiliului județean. În plus, comisiile de specialitate pot verifica ducerea la îndeplinire a hotărârilor consiliului județean, adoptate în domeniul lor de activitate și vor aduce la cunoștința consiliului județean rezultatul verificării, printr-o informare.

Instituțiile subordonate Consiliului Județean Constanța sunt:

1. Biblioteca Județeană "I.N. Roman" Constanța
2. Centrul Cultural Județean "Teodor T. Burada"
3. Muzeul de Istorie Națională și Arheologie
4. Muzeul de Artă
5. Teatrul de Stat
6. Complexul Muzeal de Științe ale Naturii
7. Teatrul pentru Copii și Tineret „Căluțul de Mare”
8. Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
9. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Albatros”
10. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Delfinul”

11. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Maria Montessori”
12. Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Apostol Andrei”
13. Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie
14. Unitatea de Asistență Medico-Socială Agigea
15. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
16. Direcția Generală de Evidență a Persoanelor
17. Direcția Județeană de Pază

Instituțiile publice finanțate de Consiliul Județean Constanța sunt:

1. Centrul Militar Zonal
2. Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dobrogea”
3. Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (ANRSPS) - Structura Teritorială pentru Probleme Speciale Constanța (STPS)

10.2 Asociații de dezvoltare intercomunitară

Pe lângă **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Constanța”**, asociație prezentată la începutul strategiei, la nivelul județului Constanța mai sunt prezente **19 asociații intercomunitare**.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sud-Est pentru Situații de Urgență

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sud-Est pentru Situații de Urgență, cu activitate la nivelul regiunii Sud – Est, urmărește programarea și implementarea Proiectului *„Achiziționare echipamente specifice pentru îmbunătățirea capacității și calității sistemului de intervenție în situații de urgență, acordării asistenței medicale de urgență și a primului ajutor calificat”*. Obiectivul general al acestei asociații este *„crearea premiselor necesare asigurării populației cu servicii esențiale, contribuind astfel la atingerea obiectivului european al coeziunii economice și sociale, prin îmbunătățirea infrastructurii serviciilor pentru siguranța publică în situații de urgență”⁸⁰*.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – ITI Delta Dunării

O altă cooperare, la nivel microregional, este cea dedicată Deltei Dunării. Din județul Constanța, doar UAT-urile rurale **Corbu, Istria și Mihai Viteazu**, sunt membre ale **Asociației de Dezvoltare Intercomunitară - ITI Delta Dunării**. Și UAT-ul **Săcele** face parte din teritoriul vizat al asociației, dar încă nu este membru. Celelalte UAT-uri membre sunt din județul Tulcea: Jurilovca, Niculițel, Nufăru, Baia, Chilia Veche, Maliuc, Greci, Smârdan, Frecăței, Sfântu Gheorghe, I.C. Brătianu, Sarichioi, Jijila, Luncăvița, Ceamurlia de Jos, Mahmudia, Somova, Valea Nucarilor, Mihai Bravu, Pardina, Mihail Kogălniceanu, Grindu, Crișan, Ceatalchioi, Slava Cercheză, Văcăreni, Beștepe și C.A. Rosetti.

Scopul acestei asociații este **de îmbunătățire a calității vieții locuitorilor** din Delta Dunării, atingere și respectare a standardelor europene privind protecția mediului, de dezvoltare economică și de creștere a capacității de atragere a fondurilor pentru finanțarea investițiilor necesare pentru **dezvoltarea durabilă în Delta Dunării**.

⁸⁰ Sursă: Consiliul Județean Constanța - <http://www.cjc.ro/sectiune.php?s=142>

Figura nr. 164 – Teritoriul vizat de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – ITI Delta Dunării

Sursă: <http://www.itideltadunarii.com/>

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Turism Dobrogea”

La nivelul celor două județe ale Dobrogei, s-a discutat, în ultima perioadă, despre posibilitatea constituirii unei asociații dedicate turismului, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Turism Dobrogea”**.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Dobrogea” – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Menajere în județul Constanța înființează, organizează, reglementează, exploatează, monitorizează și gestionează în comun serviciul de salubritate a localităților membre. De asemenea, realizează în comun proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării/ dezvoltării a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de gestiune a deșeurilor, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia. Această asociație este alcătuită din **62 de UAT-uri**⁸¹.

Asociația de Dezvoltare „Apă-Canal” Constanța – reprezentată cu gri în cartogramă - înființează, organizează, reglementează, exploatează, monitorizează și gestionează în comun

⁸¹ Sursă: <https://www.adidobrogea.ro/despre-noi/membrii/>

serviciul de alimentare cu apă și de canalizare a localităților membre. De asemenea, realizează în comun proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării/dezvoltării a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia. Această asociație este alcătuită din **54 de UAT-uri**.

Asociația mai are ca membri, pe lângă Județul Constanța și **județele Ialomița** (cu 7 UAT-uri), **Călărași** (cu 1 UAT), **Ilfov** (cu 2 UAT-uri), **Dâmbovița** (cu 2 UAT-uri), **Brașov** (cu 1 UAT) și **județul Bacău** (cu 1 UAT) sunt membre ale acestei asociații⁸².

Asociația De Dezvoltare Intercomunitară Independența-Chirnogeni este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Independența și Chirnogeni. Prin intermediul asociației, se va realiza un sistem de colectare și epurare a apelor uzate, se va extinde rețeaua de alimentare cu apă, se va înființa o stație de tratare, se va amenaja o platformă de deșeuri și se va construi o stație de biogaz la Independența.

Asociația De Dezvoltare Intercomunitară Mircea Vodă-Saligny este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Mircea Vodă și Saligny.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Ciocârlia-Cobadin este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Ciocârlia și Cobadin.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Ciocârlia-Bărăganu este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Bărăganu și Ciocârlia.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Ciocârlia-Peștera este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Ciocârlia și Peștera.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Ciocârlia-Poarta Albă este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Ciocârlia și Poarta Albă.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Cogealac-Fântânele este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Cogealac și Fântânele.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Cogealac-Istria este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Cogealac și Istria.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Oltina-Ion Corvin este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Oltina și Ion Corvin.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Rasova-Peștera este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Rasova și Peștera.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Peștera-Deleni este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Deleni și Peștera.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Siliștea-Tortoman este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Siliștea și Tortoman.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Castelu-Poarta Albă este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Castelu și Poarta Albă.

⁸² Sursă: <http://adiapacanalct.ro/>

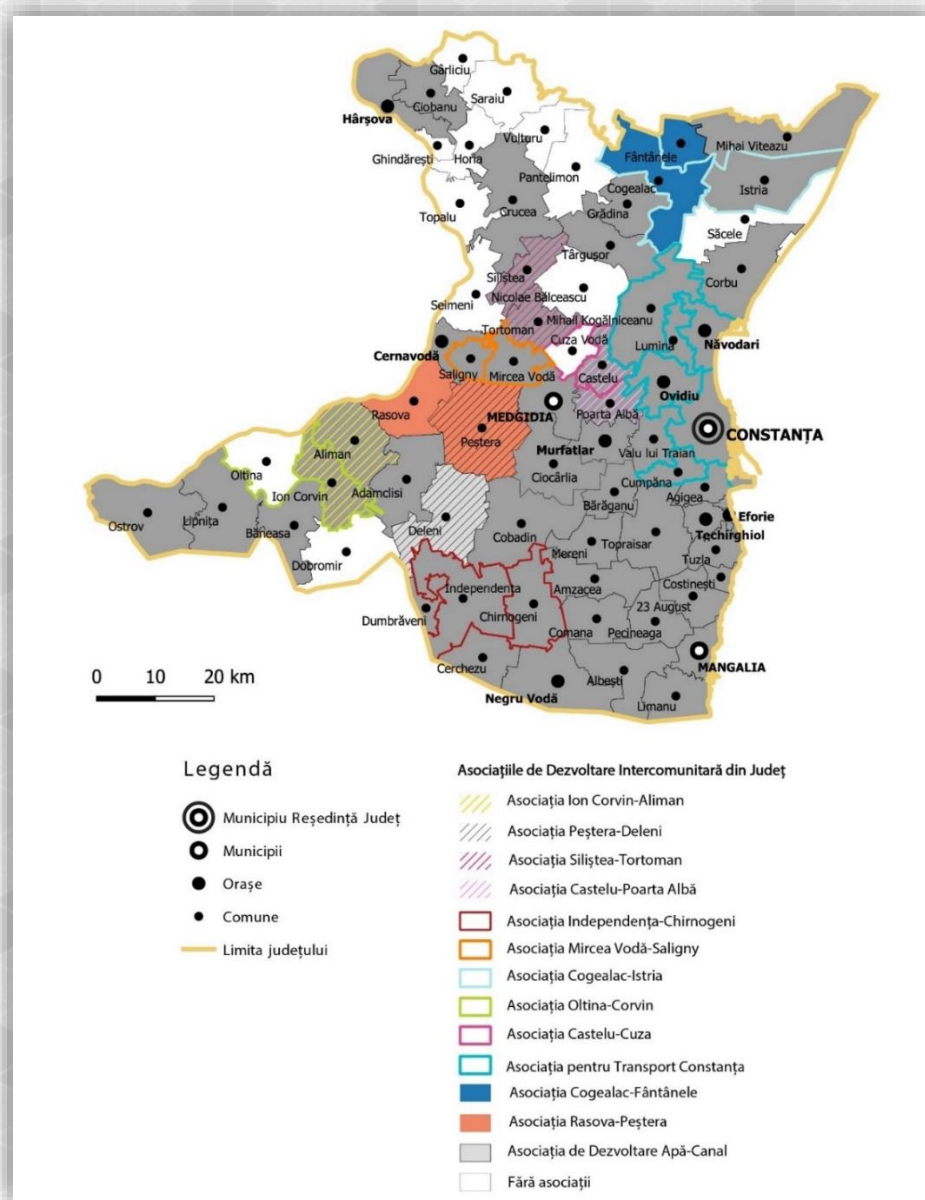

Asociația de dezvoltare intercomunitară Castelu-Cuza Vodă este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Castelu și Cuza Vodă.

Asociația de dezvoltare intercomunitară Ion Corvin-Aliman este alcătuită din 2 UAT-uri rurale: Ion Corvin și Aliman.

Recent, s-au pus bazele unei noi asociații, mai exact **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Constanța**. În cadrul acesteia, autoritățile publice locale din Constanța, Năvodari, Cumpăna, Ovidiu și Mihail Kogălniceanu vor coopera, având ca operator de transport în comun pe CT BUS (operatorul actual de transport al municipiului Constanța). Această nouă asociație are ca scop **îmbunătățirea mobilității integrate** prin administrarea coordonată și **finanțarea corespunzătoare a serviciilor publice de transport**.

Figura nr. 165 – Asociațiile de dezvoltare intercomunitară din județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

10.3 Grupuri de acțiune locală

Județul Constanța are **7 GAL-uri** cu următoarele obiective generale:

- Favorizarea competitivității **agriculturii**;
- Asigurarea gestionării durabile a **resurselor naturale** și combaterea **schimbărilor climatice**;
- Obținerea unei **dezvoltări teritoriale echilibrate** a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de **locuri de muncă**.

GAL Constanța Centru este alcătuit din comuna Castelu, comuna Cuza Vodă, comuna Grădina, comuna Lumina, comuna Mihail Kogălniceanu, comuna Pantelimon, comuna Siliștea, comuna Târgușor și comuna Vultur.

GAL Constanța Sud este alcătuit din orașul Negru Vodă și comunele Agigea, Amzacea, Bărăganu, Chirnogeni, Comana, Mereni și Topraisar.

GAL Dobrogea Sud-Vest este alcătuit din comunele Adamclisi, Cerchezu, Cobadin, Deleni, Dobromir, Independența, Ion Corvin, Lipnița, Oltina și Ostrov.

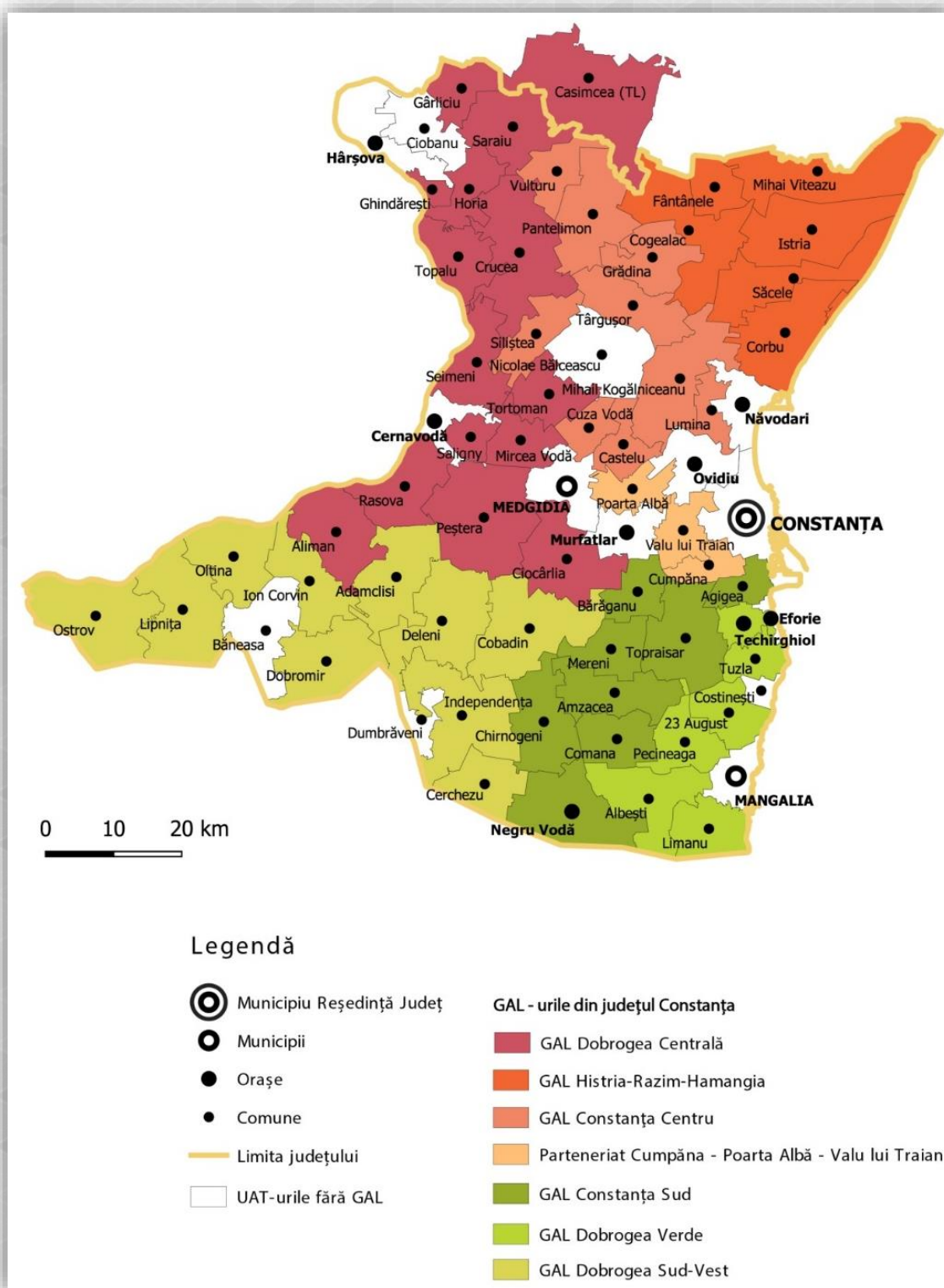
GAL Dobrogea Centrală este alcătuit din comunele Aliman, Ciocârlia, Crucea, Gârliciu, Ghindărești, Horia, Mircea Vodă, Peștera, Rasova, Saligny, Saraiu, Seimeni, Topalu, Tortoman și Casimcea (județul Tulcea).

GAL Histria-Razim-Hamangia este alcătuit din comunele Corbu, Săcele, Istria, Mihai Viteazu, Cogealac și Fântânele.

GAL Dobrogea Verde este alcătuit din orașul Techirghiol și comunele Tuzla, Albești, Pecineaga, 23 August și Limanu.

Parteneriat Cumpăna - Poarta Albă - Valu lui Traian este alcătuit din comunele Cumpăna, Poarta Albă și Valu lui Traian.

Figura nr. 166 – GAL-urile din județul Constanța

Sursă: Prelucrarea consultantului

10.4 Societate civilă (ONG, fundații, composesorate etc.)

Asociația Nevăzătorilor din România Filiala Constanța-Tulcea

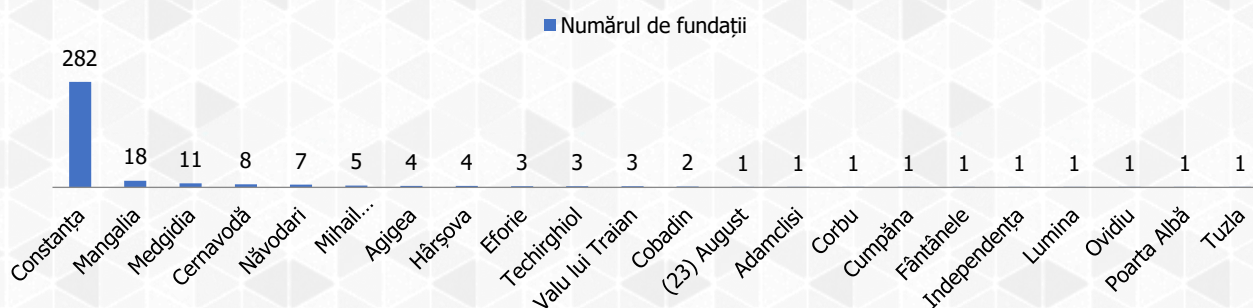
O asociație dezvoltată la nivel microregional, care vizează grupurile vulnerabile, mai exact nevăzătorii, este **Asociația Nevăzătorilor din România Filiala Constanța-Tulcea**. Asociația urmărește⁸³:

- înscrierea nevăzătorilor în asociație;
- îndrumarea și sprijinirea lor pentru școlarizare și muncă;
- organizarea de cluburi, biblioteci, fonoteci, formații artistice, concursuri culturale, excursii, timp liber, spectacole, activități sportive, spectacole de teatru și muzică;
- cursuri de inițiere, de exemplu în domeniul IT;
- sprijinirea nevăzătorilor în relație cu autoritățile.

Fundațiile

La nivelul județului Constanța funcționează aproximativ **360 de fundații**, conform *Ministerul Justiției*, cele mai multe regăsindu-se în municipiul Constanța, cu 282 de fundații.

Figura nr. 167 – Numărul de fundații din județ, pe UAT

Sursă: Ministerul Justiției Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial – Fundații

Federatiile

Conform Ministerul Justiției - Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial – Federații, au fost identificate **3 federații** în județul Constanța:

- Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Constanța
- Federația Sindicatelor Libere din Unitățile Sanitare
- Federația Tinerilor din Constanța

Uniunile

Conform Ministerul Justiției - Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial – Uniuni, au fost identificate **27 de uniuni** în județul Constanța:

- Uniunea Județeană a Sindicatelor Libere Constanța
- Alianța Sindicatelor din Enel Dobrogea

⁸³ Sursă: <https://www.govserv.org/RO/Constanta/1545440582366096/Asocia%C8%9Bia-Nev%C4%83z%C4%83torilor-din-Rom%C3%A2nia-Filiala-Constan%C8%9Ba>

- Confederația Patronală a Industriei, Serviciilor și Comerțului din România - Vocea Patronatului Românesc CPISC
- Liga Studenților din Universitatea Ovidius
- U.D.T.R. Uniunea Democrată Turcă din România
- U.S.T. Filiala Constanța C.S. Cartel - Alfa
- Uniunea Asociaților de Locatari din Constanța
- Uniunea Asociațiilor de Proprietari Medgidia
- Uniunea Democrată Tatară - Turco Musulmană din România
- Uniunea Democratică Turcă din România
- Uniunea Județeană a Organizațiilor Cooperăției Meșteșugărești - U.J.C.M. Constanța
- Uniunea Județeană a Pensionarilor
- Uniunea Județeană a Sindicatelor Libere din Comerț
- Uniunea Județeană CNSLR Frăția
- Uniunea Nucleară a Industriei din România
- Uniunea Patronală a Medicilor de Familie (U.P.M.F.C.)
- Uniunea Polonezilor din România " Dom Polski" - Filiala Constanța
- Uniunea Porturilor Maritime din România
- Uniunea Romilor din Județul Constanța
- Uniunea Sindicală a Reparatorilor de Vagoane
- Uniunea Sindicatelor din Platforma Port Constanța
- Uniunea Sindicatelor Teritoriale - Filiala Județeană Constanța a Confederației Sindicale Naționale a CSN Meridian
- Uniunea Teritorială a Sindicatelor Feroviare Mișcare/ Comercial Constanța
- Uniunea Teritorială a Sindicatelor Frăția
- Uniunea Teritorială "Drum De Fier" Constanța
- Uniunea Tineretului
- Uniunea Tineretului German Constanța

Patronatele

În domeniul turismului, sunt **6 patronate**:

- Patronatul Industriei Hoteliere Marea Neagră
- Organizația Patronală Mamaia
- Organizația Patronală Eforie
- Organizația Patronală Mangalia
- Patronat Neptun-Olimp
- Patronatul Firmelor din Turism "Ion Movila" - Eforie

În domeniul afacerilor, există și **Patronatul IMM**, care este **primul incubator de afaceri din Constanța**. Acesta reprezintă interesele Întreprinderilor Mici și Mijlocii membre și este structura teritorială a Consiliului Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România, organizație patronală reprezentativă la nivel național pentru IMM-uri⁸⁴.

---

⁸⁴ Sursă: <https://patronat-imm.ro/despre-noi/>

10.5 Cooperare internațională

Județul Constanța are dreptul ca, în limitele competenței autorităților sale deliberativă și executivă, să coopereze și să se asocieze și cu unități administrativ – teritoriale din străinătate, în condițiile legii și poate adera la organizații internaționale ale autorităților administrației publice locale⁸⁵. De asemenea, în conformitate cu legea administrației publice locale, consiliul județean îndeplinește și atribuții privind cooperarea interinstituțională.

Prin așezarea sa geografică, județul Constanța reprezintă o zonă de intersecție a magistrelor internaționale de transport care leagă atât nordul de sudul Europei, cât și vestul de estul acesteia, având o poziționare strategică pe plan internațional. Județul ocupă o poziție strategică în spațiul Mării Negre, la granița de Sud Est a Uniunii Europene, ceea ce reprezintă o oportunitate dar și o provocare în plan economic, cultural, academic - universitar, științific, social etc.

În acest context, este esențială evidențierea în fața factorilor internaționali relevanți, a rolului Județului Constanța în asigurarea prosperității și securității la Marea Neagră și în flancul estic al NATO și al UE, în vederea stimulării relațiilor de cooperare pe multiple planuri în cadrul parteneriatului strategic cu Statele Unite ale Americii și în interiorul Uniunii Europene.

---

⁸⁵ Sursa: Regulament de Organizare și Funcționare a Consiliului Județean Constanța, anexă la HCJC nr. 281/27.11.2020

Analiza SWOT – Capacitate administrativă

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Numeroase forme asociative înființate la nivel de județ; • Performanțe deosebite în atragerea de fonduri europene și realizarea de investiții - județul Constanța se regăsește pe locul 3 în topul județelor care au accesat finanțări nerambursabile prin programele operaționale din exercițiul financiar 2014 – 2020; • Experiență în derularea de proiecte de cooperare transfrontalieră; • Existența parteneriatelor între localități din România și Bulgaria; • Existența a 7 GAL-uri constituite în scopul dezvoltării teritoriale echilibrate; • Marea parte a UAT-urilor sunt membre în ADI-uri constituite pentru atragerea de finanțări nerambursabile și implementarea unor proiecte integrate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Resursele financiare de care dispun autoritățile locale din județ, mai ales cele din mediul rural, sunt insuficient pentru realizarea de investiții și cofinanțarea proiectelor, adesea chiar și pentru cheltuielile curente; • Primăriile din județ pun la dispoziție puține servicii online și facilități de plată a taxelor și impozitelor locale prin internet; • Lipsa unui sistem de integrare a datelor care să permită monitorizarea activităților cu impact la nivelul județului (indicatori de realizare, de rezultat sau care vizează atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă)
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea parteneriatelor naționale, regionale, de exemplu Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a Regiunii Sud-Est; • Valorificarea poziției de frontieră, favorabilă cooperării transfrontaliere; • Dezvoltarea facilităților de transport inter-modal; • Disponibilitatea fondurilor pentru investiții semnificative până la orizontul anului 2030; • Elaborarea, dezvoltarea și implementarea politicilor urbane prin instrumentele de planificare inovative. 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea disparităților între mediul urban și rural; • Țările vecine se dezvoltă mai repede datorită UAT-urilor implicate în mai multe parteneriate teritoriale; • Cadrul legislativ prea complex, necorelat, volatil, birocrăția excesivă de la nivelul administrației centrale.

În ceea ce privește dezvoltarea capacității administrative, se impune integrarea conceptului de Smart Territory / Smart City / Smart Village în abordarea tuturor inițiativelor care țin de dezvoltarea teritorială, prin inițiative precum: debirocratizarea relației cetățean – instituție publică, abordare preventivă în raport cu intervențiile care au impact asupra mediului înconjurător, abordarea integrată a problemelor care vizează un anumit teritoriu, în detrimentul soluțiilor în limitele granițelor administrative ale UAT-urilor.

Îmunătățirea capacității administrative a instituțiilor publice, în special a Consiliului Județean Constanța, trebuie urmărită prin accesul direct la forma de finanțare adecvate, simultan cu implementarea de sisteme de management instituțional moderne și inovative.

PARTEA II

Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului
Constanța pentru perioada 2021 - 2027

11. Concluziile profilului economic și demografic al județului

11.1 Tendințele actuale și cele de perspectivă în dezvoltarea județului Constanța

Tendințele actuale de dezvoltare vizează orientarea proceselor și preocupărilor înregistrate în prezent, pe care se poate prognoza dezvoltarea socio-economică a județului, pe multiple domenii: economic, al educației, al mediului, al nivelului de echipare tehnică și socială, al sănătății și protecției sociale sau al capacității administrative.

Tendințele la nivel internațional legate de globalizare, digitalizare, eficiență energetică și protecția mediului, siguranță alimentară, sănătate publică, echitate socială au efecte și în preocupările înregistrate la nivel județean.

În acest context, se remarcă un interes accentuat al administrației publice județene pentru colaborarea partenerială care include și suport pentru administrațiile publice locale, cât mai ales pentru o abordare profesionistă a problemelor identificate, într-o manieră colaborativă și integrată. Acest aspect implică abordarea problemelor dincolo de granițele unui anumit teritoriu delimitat administrativ și cu invitația la dialog și căutare de soluții a părților direct interesate, inclusiv a entităților care pot oferi soluții de rezolvare.

Se remarcă din ce în ce mai multe proiecte în care mediul academic colaborează pro-activ cu mediul de afaceri, atât pentru formarea forței de muncă în raport cu cerințele angajatorilor, cât și pentru valorificarea rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare. Intențiile de dezvoltare a mediului academic, mai ales în ceea ce privește infrastructura de cercetare-dezvoltare, corelate cu deschiderea către colaborarea cu mediul de afaceri pentru implementarea de soluții digitale sau rezultatele colaborărilor în proiecte de cercetare pentru utilizarea tehnologiilor cu soluții de energie regenerabilă crează premisele unei creșteri economice mai accelerate și durabile pe termen mediu și lung.

Din punctul de vedere al patrimoniului natural și construit, județul Constanța este un teritoriu înzestrat cu o gamă variată de resurse naturale, vestigii arheologice și condiții climatice favorabile utilizării sistemelor de obținere a energiei regenerabile, iar din acest punct de vedere se constată o tendință de creștere a investițiilor cu privire la punerea în valoare a resurselor naturale. În acest context, este esențială dezvoltarea infrastructurii de acces către zonele cu potențial insuficient dezvoltat până în acest moment corelată cu o promovare susținută a obiectivelor turistice care pun în valoare aceste atu-uri ale județului.

În perspectivă, este necesară concentrarea eforturilor administrațiilor publice privind modernizarea drumurilor de interes local și a drumurilor sătești și dezvoltarea/construirea rutelor alternative pentru Sudul litoralului, precum și a rutelor de legătură dintre Sudul și Sud-Vestul județului și a legăturii cu zona de Nord, respectiv cu județul Tulcea.

Tendențele de dezvoltare economică la nivelul județului atrag necesitatea modernizării/ extinderii infrastructurii aeroportuare (inclusiv cargo) și dezvoltarea transportului inter-modal.

Din punctul de vedere al îmbunătățirii eficienței energetice, cu scopul reducerii emisiilor de CO₂, se remarcă interesul pentru valorificarea condițiilor climatice favorabile pentru implementarea soluțiilor de energie regenerabilă (parcuri eoliene și parcuri de panouri fotovoltaice) precum și modernizarea clădirilor publice și rezidențiale (din punct de vedere al îmbunătățirii eficienței energetice).

Tendențele de perspectivă conturate pentru dezvoltarea județului Constanța, pornind de la procesele și preocupările înregistrate în prezent, sunt:

- Fenomenul migrației interne și internaționale crează distorsiuni în ceea ce privește volumul și structura populației tinere cu influențe asupra tuturor proceselor demografice esențiale, cu implicații și asupra ritmului dezvoltării economiei județene și asupra pieței muncii;
- Scăderea populației, în special a celei tinere, precum și a natalității, creează un alt tip de presiune asupra sistemului de învățământ, fiind necesare măsuri de reducere a abandonului școlar, dar și compensarea scăderii dimensiunii populației școlare cu creșterea calității sistemului de educație;
- Tendențele privind starea de sănătate a populației nu sunt satisfăcătoare, mai ales ca urmare a accesului limitat la serviciile de asistență medicală și a calității acestor servicii sau a infrastructurii aferente;
- Dezvoltarea economică se va realiza prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii;
- Dezvoltarea capacității administrației va integra conceptul de Smart – Territory / Smart City / Smart Village în abordarea tuturor inițiativelor care țin de dezvoltarea teritorială;
- Dezvoltarea sectorului de turism se va baza pe valorificarea inteligentă a resurselor locale, într-o manieră integrată cu serviciile conexe;
- Valorificarea patrimoniului cultural la nivel județean se va realiza cu luarea în considerare a dezvoltării soluțiilor digitale precum: platforme digitale și sisteme integrate, instrumente TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată a obiectelor de patrimoniu;
- Exploatarea durabilă a resurselor existente va fi asigurată prin investiții în domeniul locuirii care conduc la creșterea calității vieții, dar urmăresc și scăderea consumului de energie și scăderea emisiilor de CO₂;
- Valorificarea economică a potențialului sportiv din județ va fi susținută prin dezvoltarea infrastructurii pentru practicarea sportului de agrement și recreere, optimizarea bazelor sportive existente și proiecte de dezvoltare a cunoștințelor de specialitate;
- Modernizarea sistemului de educație la nivelul județului Constanța va fi susținută de modernizarea infrastructurii educaționale, creșterea nivelului de calitate a actului educațional, promovarea abordării antreprenoriale în educație și proiecte de stabilire a unor măsuri de stimulare a participării copiilor din comunitățile marginalizate la procesul educațional;
- Vor continua investițiile aferente infrastructurii tehnico – edilitare și de management al deșeurilor, cu scopul creșterii condițiilor de locuire care contribuie la reducerea disparităților dintre comunități;
- Modernizarea infrastructurii de transport va fi orientată în principal către dezvoltarea economică a județului;

- Creșterea mobilității la nivel intra-județean va fi susținută prin dezvoltarea alternativelor la transportul rutier. Una dintre opțiuni este reprezentată de electrificarea liniei ferate către zona de Sud a litoralului – Constanța – Mangalia, introducerea utilizării locomotivelor electrice etc.

11.2 Problemele majore și potențialul de dezvoltare

Problemele majore au fost analizate pe domenii de intervenție care vizează: dezvoltarea economică, educația și capitalul uman, infrastructura de transport, infrastructura tehnico – edilitară, sănătatea și protecția socială, cultura și petrecerea timpului liber, mediul, energia și eficiența energetică.

Dezvoltare economică

În ceea ce privește economia județului Constanța, aspectele care trebuie atenuate sunt legate de:

- lipsa unei infrastructuri de dezvoltare a afacerilor (cea existentă – parcul industrial de la Mangalia - este slab dezvoltată),
- lipsa capacității mediului de afaceri pentru adaptarea la cerințele unei piețe puternic concurențiale,
- insuficiența mijloacelor de încurajare a colaborării mediu privat – mediu universitar – instituții publice, în special pentru a eficientiza activitatea de cercetare-dezvoltare, având în vedere nivelul scăzut al activității de cercetare – dezvoltare etc..

Actualul stadiu al dezvoltării economice, corelat cu lipsa de intervenții care să dinamizeze domeniul economic, pot conduce la scenariul nefavorabil al creșterii disparității dintre județul Constanța și celelalte județe din regiune sau la nivel național, cu accentuarea unui nivel de trai scăzut al locuitorilor.

Contextul teritorial al județului Constanța favorizează următoarele direcții de dezvoltare, ținând cont de domeniile de specializare inteligentă identificate pentru Regiunea Sud-Est:

- 1. Inginerie și transport naval:** datorită poziției geografice a județului Constanța, dar și datorită resurselor regiunii (de exemplu: porturi, șantiere navale, învățământ superior în domeniul maritim), sunt oportune inițiativele care vizează:
  - Digitalizarea unor activități portuare;
  - Reducerea poluării cauzate de activitatea portuară, de exemplu prin utilizarea unor motoare pe bază de gaze naturale lichefiate și prin utilizarea unor materiale neconvenționale în construcția de nave;
  - Utilizarea unor roboți industriali în șantierele navale.
- 2. Industria confecțiilor:** prin reorientarea strategică a acestei industrii către o producție bazată pe inovație și utilizarea de noi materiale textile;
- 3. Industria agro-alimentară și biotehnologii:** prin cultivarea porumbului (mai ales în zona de Nord a regiunii), a grâului (zona de centru a regiunii), a orzului, a plantelor industriale și a florii soarelui; datorită potențialului agricol, este nevoie de biotehnologii agro-alimentare și de mediu, astfel se reduce și poluarea mediului.
- 4. Acvacultură și Pescuit:** valorificarea activităților de pescuit la Marea Neagră, practicate de-a lungul litoralului românesc, inclusiv a acvaculturii marine ca domeniu cu o dezvoltare relativ recentă în Marea Neagră.

- 5. Turism:** având în vedere că județul are forme de relief diversificate, este străbătut de fluviul Dunărea, este mărginit la Est de întreg litoralul românesc al Mării Negre, sunt încurajate proiectele care valorifică aceste resurse prin activitățile turistice, cu accent pe dezvoltarea unor produse turistice permanente și spre diversificarea domeniului prin dezvoltarea sectoarelor de activitate adiacente turismului.
- 6. Tehnologia Informației și Comunicării:** prin existența unor centre de educație și formare cu tradiție în domeniul tehnologiei informației, sunt încurajate proiecte care vizează:
- Crearea de produse high tech;
  - Dezvoltarea nanotehnologiei și a materialelor avansate, de exemplu prin intermediul **Institutului pentru Nanotehnologii și Surse Alternative de Energie** care aparține de Universitatea Ovidius Constanța.

În acest context, potențialul de dezvoltare care ar putea contribui la rezolvarea problemelor din acest domeniu cuprinde:

- Mediu economic dezvoltat și diversificat, în creștere, care, în contextul unor măsuri de sprijin adecvate, va genera creștere economică mai accelerată la nivelul județului;
- Conectivitate bună datorită infrastructurii de transport diversificate (portuară, aeroportuară, autostradă, drumuri cu acces la infrastructura TEN-T) care trebuie întreținută și modernizată în special cu scopul sprijinirii dezvoltării sectorului economic;
- Mediul de afaceri la nivelul județului este dominat de servicii, care pot valorifica inteligent atât resursele locale cât și oportunitățile legate de digitalizare;
- Varietate mare de atracții turistice naturale și de resurse naturale, patrimoniu natural bogat: Arie Protejate Zone Natura 2000 precum și rezervații naturale de interes național care oferă posibilitatea diversificării formelor actuale de turism și care generează oportunități pentru dezvoltarea turismului ca sector economic;
- Suprafețe mari de teren arabil propice agriculturii și cultivării mecanizate care pot fi valorificate în scopul creșterii valorii adăugate a produselor agricole;
- Prezența clusterelor, formelor asociative, existența parteneriatelor funcționale între mediul public și mediul privat pentru desfășurarea de activități de cercetare – dezvoltare ca experiențe ce pot fi multiplicare prin valorificarea lecțiilor învățate;
- Nucleu de specialiști implicați în activitatea de cercetare – dezvoltare, infrastructură de cercetare – dezvoltare în proces de extindere.

Educație și capital uman

Educația are un rol hotărâtor în dezvoltarea cunoașterii, abilităților și a aptitudinilor care sunt esențiale pentru creșterea și vitalitatea economică a județului. Într-un mediu concurențial dezvoltat, sistemul educațional trebuie să pună accent pe *calitate în formarea profesională* cu scopul final al contribuției cunoștințelor teoretice acumulate pentru dezvoltarea socio-economică a județului.

În privința capitalului uman, se impune o strategie orientată către creșterea atractivității județului în special pentru populația tânără, corelată cu consolidarea pregătirii profesionale sau dezvoltarea de noi programe de pregătire profesională care să răspundă cerințelor pieței forței de muncă.

La nivel județean se păstrează totuși disparități pe anumite domenii specifice, discrepanțele însemnate fiind în general între mediile rural și urban. În plus, se constată dificultăți în realizarea

unor activități care implică utilizarea tehnologiei, acestea fiind focalizate în special pe asimilarea mecanică a informațiilor transmise de profesor și inhibarea creativității școlărilor. Lipsesc laboratoarele utilizate la standarde înalte.

Învățământul tradițional generează în prezent neajunsuri în majoritatea sectoarelor pe piața forței de muncă, afectând marile companii, întreprinderi mici și mijlocii, precum și instituțiile publice.

La nivelul județului se constată o scădere a nivelului de educație cu preponderență în zonele rurale și în zonele comunităților marginalizate, principalul factor determinant fiind nivelul scăzut de salarizare, în anumite zone singura sursă de venit fiind agricultura.

Se constată o lipsă a competențelor digitale ale populației, dar și a programelor de reconversie profesională și de atragere a experților externi. Este necesar să se ofere noi condiții și facilități pentru absolvenții sistemului de învățământ din județ, care tind să migreze în afara acestuia după absolvire, în căutarea dezvoltării unei cariere profesionale mai atractive și a unui nivel de trai mai bun.

Potențialul de dezvoltare pe acest domeniu de intervenție este legat de:

- Investiții în domeniul locuirii (de exemplu: creșterea eficienței energetice) cu scopul de a crește atractivitatea județului pentru îmbunătățirea condițiilor demografice;
- Instruirea personalului în domeniile cheie ale județului Constanța (agricol, zona de energie verde, mecanică navală, turism, etc.), prin pregătirea unui plan de formare profesională în domeniul educației care să corespundă nevoilor pieței muncii prin dezvoltarea învățământului tehnologic și profesional;
- Infrastructura de învățământ existentă, inclusiv la nivel profesional și universitar poate fi valorificată în sensul îmbunătățirii pregătirii forței de muncă pentru a asigura formarea și învățarea pe tot parcursul vieții; accesul la servicii educaționale de calitate și incluzive este esențial pentru dezvoltarea capitalului uman, ca factor care generează dezvoltare economică la nivelul județului, degrevând totodată bugetul orientat spre asigurarea serviciilor de asistență socială;
- Modernizarea infrastructurii de învățământ existente prin echiparea unităților de învățământ cu echipamente IT de ultimă generație în vederea facilitării susținerii orelor de curs în mediul on-line, inclusiv introducerea pe scară largă a digitalizării în educație;
- Susținerea excelenței în cercetare și inovare și alinierea priorităților la cele mai noi tendințe în domeniu, pe fondul rezultatelor deja obținute din activitatea de cercetare – dezvoltare.

Infrastructura de transport și infrastructura tehnico - edilitară

Importanța acordată dezvoltării infrastructurii și mobilității este mare și din punctul de vedere al interesului administrației județene, mai ales pentru consecințele privind creșterea economiei locale.

Problemele majore identificate la nivelul infrastructurii de transport și la nivelul infrastructurii tehnico – edilitare sunt:

- Suprafața drumurilor modernizate este redusă (doar 37% din drumurile județene și 5% din drumurile comunale sunt modernizate);
- Există tronsoane de drumuri județene aflate încă la stadiul de pământ și/sau piatră spartă pe trasee care facilitează accesul la Sudul litoralului, ceea ce descurajează interesul turiștilor sau creează probleme de trafic;

- Infrastructura de transport care să asigure mobilitatea pe plan inter-județean este insuficientă și generatoare de emisii de CO₂;
- Lungimea liniilor de cale ferată electrificate este scăzută;
- Transportul public local de pasageri se regăsește doar în municipiile Constanța, Mangalia și Medgidia, transportul public județean lipsește;
- Infrastructura aeroportuară este insuficient dezvoltată și accesibilă pentru zona de civil și cargo;
- Numărul locuințelor alimentate cu energie termică este în scădere, ceea ce conduce la ineficiența economică a sistemului descentralizat de alimentare cu energie termică;
- Eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și/ sau a clădirilor publice este scăzută;
- Zonele de gestiune a deșeurilor propuse prin SMID nu sunt omogene, având distanțe lungi și ineficiente în unele zone, iar depozitele conforme din teritoriu nu deservesc toată populația din teritoriu;
- Sunt înregistrate cantități mari de deșeuri nevalorificate, provenite de la populație, turiști, din mare, în special la nivelul UAT-urilor adiacente litoralului Mării Negre.

Pentru valorificarea potențialului existent, modernizarea infrastructurii de transport trebuie să servească în principal dezvoltării economice a județului (în special în domeniile de specializare inteligentă) și să permită atragerea investitorilor străini.

Pentru valorificarea atractivității litoralului românesc și a potențialului turistic al județului este esențial să se asigure cel puțin o rută alternativă pentru Sudul litoralului, să se realizeze legătura dintre Sudul și Sud-Vestul județului și a legăturii cu zona de Nord, respectiv cu județul Tulcea. De asemenea, este imperios necesară modernizarea tuturor tronsoanelor de drumuri județene aflate încă la stadiul de pământ, cu precădere cele conectate sau aflate în proximitatea rețelei TEN-T.

Dezvoltarea economică poate fi potențată de:

- Dezvoltarea transportului intermodal. În acest sens sunt necesare investiții de modernizare a Portului Constanța, dar și extinderea și modernizarea transportului public inter-județean, corelat cu transportul pe căi ferate, precum și realizarea de parcări tip „park&ride”.
- Existența unei infrastructuri aeroportuare moderne și bine conectată pe plan intern și internațional. Investițiile în modernizarea infrastructurii aeroportuare trebuie orientate către dezvoltarea transportului civil și tip cargo, pentru susținerea mobilității (eficientizare timp, costuri) și dezvoltării mediului de afaceri (atragera de investitori).

Creșterea mobilității la nivel inter-județean și diminuarea emisiilor de CO₂ pot fi asigurate prin dezvoltarea alternativelor la transportul rutier. Una dintre opțiuni este reprezentată de electrificarea liniei ferate către zona de Sud a litoralului, Constanța – Mangalia.

Modernizarea infrastructurii tehnico – edilitare trebuie abordată prin prisma interesului de a crește calitatea vieții locuitorilor județului, de a sprijini dezvoltarea economică a județului și cu respectarea principiilor unei dezvoltări durabile. Astfel, sunt oportune măsuri precum:

- Încurajarea proiectelor și inițiativelor care vizează eficientizarea energetică (ex. reabilitarea termică a clădirilor publice și rezidențiale, modernizarea sistemelor de iluminat public cu soluții inteligente bazate pe sisteme de management și telegestiune), inclusiv prin campanii de conștientizare a populației cu privire la implementarea măsurilor de eficiență energetică, inclusiv la nivel de consum individual;

- Continuarea și dezvoltarea parteneriatelor cu unități de profil în vederea dezvoltării soluțiilor/ tehnologiilor de utilizare a surselor de energie regenerabilă, de exemplu pentru producerea energiei termice bazate pe gaze naturale și hidrogen;
- Valorificarea deșeurilor colectate la nivel județean, inclusiv prin crearea unei stații de transfer bazată pe tehnologii de tratare mecano-biologică;
- Implementarea de proiecte de infrastructură pentru colectarea selectivă a deșeurilor prin implementarea unor tonomate de colectare selectivă la nivelul comunelor, în puncte cheie, cu posibilitatea de sortare automată a deșeurilor introduse în funcție de materialul din care sunt realizate. Sistemul funcționează pe baza unor bonificații oferite populației (reduceri la parteneri, credit pentru telefon, bani etc.), încurajând astfel reciclarea și eficientizarea acesteia de la sursă.

Un aspect esențial pentru reușita implementării oricărei strategii care vizează domeniul infrastructurii este legat de necesitatea identificării unor soluții integrate acolo unde criteriile de eficiență economică o impun, fără limitarea la granițele administrativ-teritoriale ale unei localități.

Sănătate

La nivel județean se observă o lipsă a eficienței sistemului de prevenție și de tratament ambulator, ceea ce duce la creșterea numărului de zile de spitalizare și mărirea costurilor per pacient. Lipsa de fonduri în domeniul sanitar, determinată de insuficiența resurselor materiale medicale, conduce la scăderea calității serviciilor medicale prestate.

Din punct de vedere al infrastructurii medicale la nivel județean, dotările și echipamentele specifice sunt încă deficitare în raport cu standardele naționale și europene. Numărul cadrelor medicale este scăzut pe anumite specialități, iar la nivel rural, serviciile medicale prestate în sfera medicinei de familie sunt încă insuficient dezvoltate din punct de vedere calitativ.

Măsurile de intervenție în domeniul sănătății trebuie concentrate spre creșterea eficienței și calității actului medical la nivel județean, pentru a mobiliza dezvoltarea la nivelul acestui domeniu prioritar:

- Modernizarea sistemului de sănătate pentru a remedia starea actuală în care spitalul județean existent este depășit din punctul de vedere al infrastructurii și pentru a valorifica atu-ul existenței învățământului universitar de profil din municipiul Constanța:
  - Creșterea numărului de paturi în spitalele din județ, inclusiv prin construcția de noi spitale/ spitale universitare;
  - Înființarea de unități sanitare la nivelul UAT-urilor, modernizarea celor existente și echiparea acestora cu aparatura necesară desfășurării activităților medicale și dezvoltării sectorului de turism de sănătate;
- Îmbunătățirea stării de sănătate a populației:
  - Programe și campanii de conștientizare a populației, de asigurare a unor condiții minime de sănătate și igienico-sanitare, realizate la nivel județean;
  - Programe și campanii de investigații medicale gratuite pentru diagnosticarea precoce a cancerului de sân, cancerului pulmonar, cancerului colo-rectal;
- Creșterea calității serviciilor medicale:
  - Implementarea măsurilor prevăzute în strategiile și planurile naționale și europene în domeniul sanitar;
  - Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală primară și comunitară;

- Dezvoltarea serviciilor de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității;
- Implementarea sistemelor informaționale în domeniul tele-medicinei;
- Derularea de programe de perfecționare a specialiștilor din domeniul sănătății;
- Dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare prin crearea sau consolidarea infrastructurilor de cercetare în domeniul medical și susținerea activității de cercetare în sănătate.

Protecție socială

În contextul obiectivului „*nicio regiune și nicio persoană nu poate fi lăsată în urmă*” formulat în vederea construirii unei Europe sociale puternice, trebuie depuse în continuare eforturi pentru ca fiecare locuitor al județului să poată trăi o viață demnă și plină de sens. În domeniul social, problemele majore identificate sunt:

- Serviciile de asistență socială sunt slab dezvoltate din punct de vedere al calității sau sunt inexistente la nivel rural;
- Colaborare defectuoasă între instituțiile implicate în domeniul asistenței sociale;
- Diferența semnificativă între nivelul de trai în mediul rural față de mediul urban; nivel de trai scăzut în localitățile sărace din zonele de NV, SV și V ale județului;
- Insuficiența resurselor bugetare și umane ale administrațiilor locale pentru dezvoltarea și funcționarea domeniului social;
- Lipsa programelor de integrare a tinerilor care provin din centrele de plasament.

O contribuție semnificativă la rezolvarea acestui tip de probleme poate fi dată de următoarele măsuri și principii de intervenție:

- Consolidarea sprijinului acordat persoanelor vulnerabile este esențial în vederea evitării scenariului nefavorabil al scăderii nivelului de trai și a calității vieții persoanelor aflate în nevoie, care conduce la creșterea disparităților în interiorul județului și la diminuarea tendinței de dezvoltare la nivel regional. Acest sprijin poate fi constituit prin:
  - Dezvoltarea serviciilor sociale necesare, precum servicii de îngrijire la domiciliu, asistență comunitară, centre de zi pentru persoane vârstnice, centre de zi pentru copii;
  - Profesionalizarea personalului implicat în furnizarea serviciilor sociale;
  - Depistarea și intervenția timpurie în recuperarea copiilor cu dizabilități;
- Ansamblul serviciilor din domeniul asistenței sociale trebuie să aibă un rol preventiv, care combate marginalizarea și situațiile de risc și conduce la maximizarea capacității de a câștiga autonomia beneficiarilor săi prin inserție socială și economică:
  - Valorificarea conceptului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității prin dezvoltarea serviciilor suport pentru ocupare, de exemplu în cadrul structurilor de economie socială;
  - Măsuri și campanii de sensibilizare a angajatorilor în vederea îmbunătățirii percepției acestora asupra persoanelor care provin din comunități marginalizate;
- Integrarea măsurilor de sprijin din domeniul social, a accesului la educație și la servicii de sănătate:

- Sprijin pentru creșterea accesului și participarea la educația timpurie/ învățământ primar și secundar și reducerea părăsirii timpurii a școlii prin acordarea unor pachete integrate (de exemplu costuri de transport și masă, materiale educaționale, accesul la servicii medicale și sociale, măsuri de prevenție, măsuri de acompaniere, adaptate nevoilor și specificului comunității etc.) persoanelor aparținente grupurilor vulnerabile.

Cultură și petrecerea timpului liber

Concentrarea ofertei culturale, cu preponderență în unele dintre orașele dezvoltate ale județului Constanța, întreține starea de deteriorare a infrastructurii culturale din mediul rural. La nivel județean se constată inexistența punctelor de informare cu privire la oferta turistică integrată cu vizitarea unor obiective culturale.

Din punct de vedere al activității cultural – educative, la nivelul județului Constanța se observă o scădere a numărului de biblioteci, precum și o scădere a numărului de cititori.

În ceea ce privește activitățile sportive, se poate observa un număr insuficient al terenurilor/ sălilor de sport în mediul rural, precum și necesitatea infrastructurii desemnate pentru petrecerea timpului liber. O comunitate cu o stare de sănătate favorabilă este capabilă să genereze dezvoltare durabilă. Sportul, ca element principal al vieții de zi cu zi și prin efectul său de educare a populației, contribuie la formarea proceselor sociale, având efect astfel și asupra viitorului județului Constanța.

Asigurarea unei dezvoltări teritoriale durabile nu poate avea loc fără a lua în calcul elementele specifice care definesc identitatea locală și regională a județului Constanța. În scopul asigurării acestei abordări, în acord cu prevederile de la nivel internațional, european și național, este oportună abordarea dezvoltării teritoriale care să integreze componenta culturală și să identifice posibilitatea conectării unor industrii și servicii care să permită valorificarea inteligentă a resurselor locale:

- Valorificarea resurselor culturale ca elemente de identitate locală și regională prin promovarea unei abordări integrate a intervențiilor pentru dezvoltarea teritorială, cu evidențierea rolului culturii, dezvoltarea turismului cultural, dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale:
  - Crearea de platforme on-line, reabilitarea și dotarea obiectivelor de patrimoniu cu dispozitive și aplicații pentru crearea realității virtuale, dezvoltarea sistemelor de bilete și rezervări on-line;
  - Promovarea de la vârste fragede a valorilor culturale județene în toate formele sale de expresie artistică;
  - Proiecte de realizare a atelierelor de cultură cu scopul protejării și susținerii patrimoniului cultural local și județean;
  - Sprijinirea asociațiilor culturale și/sau organismelor neguvernamentale cu scopul diversificării ofertei culturale, punerea în valoare a obiceiurilor și a produselor tradiționale;

Din punct de vedere al patrimoniului, județul Constanța se poate descrie ca un teritoriu înzestrat cu o gamă variată de resurse naturale, vestigii arheologice (monumente istorice categoria A și categoria B) și condiții climatice favorabile utilizării sistemelor de obținere a energiei electrice/termice din surse alternative.

În acest sens, este necesară valorificarea surselor de finanțare nerambursabilă orientate spre:

- Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului, precum și valorificarea potențialului turistic în zone non-urbane;
- Valorificarea / conservarea patrimoniul cultural, încurajarea turismului și a meșteșugurilor tradiționale;
- Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice de mici dimensiuni, de exemplu construcția/modernizarea agropensiunilor, parcurilor pentru rulote, campingurilor și taberelor, alte servicii de cazare, restaurante și alte activități de servicii de alimentație, dezvoltarea activităților de agrement, precum și alte activități turistice care se pot desfășura în mediul rural: turism gastronomic (puncte gastronomice locale), eco-turism etc.;
- Valorificarea patrimoniului construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, inclusiv dezvoltarea rețelei de utilități necesare pentru accesul turiștilor în zonele de interes;
- Intervenții privind eficientizarea și diversificarea funcțiilor sociale și ecologice ale infrastructurii verzi-albastre, precum funcțiuni culturale, de agrement, recreere, coeziune socială, reglare microclimat urban, filtrare aer, reducerea poluării fonice, drenarea apelor pluviale;
- Îmbunătățirea accesibilității la obiective de interes turistic la nivel județean prin modernizarea drumurilor, în special a celor aflate la stadiu de pământ/piatră.

Pentru valorificarea patrimoniului cultural este importantă aplecarea spre domeniul digitalizării, ceea ce implică: platforme digitale și sisteme integrate, instrumente TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată a obiectelor de patrimoniu, care ar putea constitui inclusiv un element de noutate la nivelul județului prin valorificarea domeniului TIC, unul din domeniile de specializare inteligentă identificate la nivelul Regiunii Sud.

În privința *infrastructurii de agrement și sport*, este oportună valorificarea economică a potențialului sportiv din județ:

- Dezvoltarea infrastructurii pentru practicarea sportului de agrement și recreere, diversificarea serviciilor;
- Creșterea utilizării gradului de folosire și optimizarea bazelor sportive existente;
- Proiecte de dezvoltare a cunoștințelor de specialitate necesare sportului de performanță.
- Construcția/ modernizarea terenurilor de sport/ sălilor de sport / bazinelor didactice la nivelul UAT-urilor aparținătoare județului Constanța;
- Construcția și modernizarea bazelor sportive la nivel județean;
- Creșterea numărului de evenimente sportive, promovarea acestora la nivel județean;
- Asigurarea accesului la evenimentele sportive și asigurarea egalității de șanse a tuturor persoanelor;
- Măsuri/ programe/ proiecte de intensificare a motivației profesorilor de educație fizică prin accentuarea importanței orelor de sport.

Mediu, energie și eficiență energetică

Amenințările identificate în domeniul analizat se află în strânsă legătură cu felul în care este afectat mediul înconjurător, dar și cu efectele pe care exploatarea deficitară a resurselor și desfășurarea activităților economice le-ar avea, în lipsa unor intervenții care să conducă la îndepărtarea acestor amenințări.

Atu-urile județului Constanța (de tipul resurselor naturale, patrimoniu construit) trebuie și pot fi valorificate și în sensul dezvoltării sectoarelor economice adiacente prin dezvoltarea teritoriilor din zona rurală, inclusiv prin Grupurile de Acțiune Locală sau prin dezvoltarea domeniilor agricultură, piscicultură și viticultură.

Preocupările pentru exploatarea durabilă a resurselor se remarcă prin activitățile de cercetare – dezvoltare rezultate din colaborările mediului academic cu mediul privat, pornind de la paradigma ingineriei energetice, respectiv: *„asigurarea la nivelul fiecărui utilizator de energie, a cantității și calității energiei de care are nevoie, atunci când are nevoie, la un cost minim, în condițiile utilizării unui volum minim de resurse de materii prime și materiale și a unui impact minim asupra mediului înconjurător, pe întregul ciclu de viață de la producere până la consumul final!”*⁸⁶

Același tip de preocupare pentru exploatarea durabilă a resurselor de energie se înregistrează și la nivelul sectorului privat, un exemplu fiind investiția privind construcția unei centrale de cogenerare pe platforma Petromidia, bazată pe un mix de resurse (25% din procesele tehnologice ale rafinării și 75% din rețeaua națională) cu termen estimat de finalizare în iulie 2023.

Astfel, pe lângă preocupările pentru exploatarea durabilă a resurselor existente sunt necesare și trebuie prioritizate investițiile care rezolvă atât probleme ale locuirii sau conduc la creșterea calității vieții, dar, în același timp, conduc, în mod accelerat și la scăderea consumului de energie din surse neregenerabile și la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum:

- Dezvoltarea de sisteme de transport public ecologic (unități de transport electrice/ hibride), sisteme de management al transportului public, dezvoltarea pistelor de biciclete, construirea de spații verzi;
- Investiții în sisteme de obținere a energiei regenerabile și eficiență energetică;
- Sprijinirea activității de cercetare – dezvoltare și valorificarea rezultatelor, de exemplu pentru infrastructura de gaz în amestec cu hidrogen;
- Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazată pe planurile de mobilitate urbană durabilă pentru municipiile reședință de județ, municipii și orașe;
- Creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și de distribuție a energiei termice în orașele selectate;
- Gestiunea inteligentă a deșeurilor care se bazează pe colectare selectivă, reciclare, reutilizare și refolosire pentru obținerea de produse cu valoare adăugată. Deșeurile biodegradabile vor fi valorificate prin procedee biotehnologice;
- Conservarea biodiversității prin biotehnologii;
- Activarea clusterelor cu preocupări pentru protecția mediului.

⁸⁶ Sursa: Prezentarea cu tema „Integrarea tehnologiilor digitale în soluții de energie durabilă la Constanța” susținută de prof. univ. dr. ing. Eden MAMUT, Institutul pentru Nanotehnologii și Surse Alternative de Energie - Universitatea Ovidius din Constanța, în cadrul conferinței Energynomics „Digitalizare și Eficiență energetică – anul 5 – Constanța” din 18 martie 2021

Un aspect esențial pentru reușita valorificării oricărei strategii care vizează domeniul analizat este legat de necesitatea integrării acțiunilor prevăzute la nivelul documentelor strategice în vigoare (de exemplu PMUD, PAED), în sensul monitorizării acțiunilor, evaluării rezultatelor obținute și îmbunătățirii strategiei de intervenție ori de câte ori este necesar.

De asemenea, este important de menționat faptul că orice preocupare de promovare a eficienței energetice, indiferent de sectorul de activitate, impune digitalizarea pe scară largă, acest aspect generând pe lângă noi oportunități de dezvoltare de tehnologii, sisteme sau modele economice, și dezvoltarea de abilități aferente utilizării și implementării acestora.

Pe plan orizontal, indiferent de domeniul de intervenție, se impune integrarea conceptului de Smart – Territory/ Smart City/ Smart Village în abordarea tuturor inițiativelor care țin de dezvoltarea teritorială, prin inițiative precum:

- Debirocratizarea relației cetățean – instituție publică;
- Abordare preventivă în raport cu intervențiile care au impact asupra mediului înconjurător;
- Abordarea integrată a problemelor care vizează un anumit teritoriu, în detrimentul soluțiilor în limitele granițelor administrative ale UAT-urilor.

12. Cadrul conceptual al dezvoltării durabile

12.1 Contextul european și național. Strategiile sectoriale și comprehensive relevante

12.1.1 Obiectivele tematice la nivel european și național

La elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a județului Constanța pentru perioada 2021 – 2027 a fost luată în considerare corelarea cu strategiile și politicile existente la nivel european și național, astfel:

Linii directoare ale documentelor strategice la nivelul Uniunii Europene

Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021 – 2027

În cadrul următorului exercițiu financiar al UE pentru 2021-2027, **Politica de Coeziune a Uniunii Europene**, principala politică de investiții a UE, propune **5 obiective / priorități investiționale**:

- **O Europă mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;
- **O Europă mai verde**, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă;
- **O Europă mai conectată**, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale;
- **O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale.

În cadrul procesului de programare, fiecare țară își va stabili obiective proprii și priorități naționale sub forma programelor de finanțare gestionate de autoritățile de management aferente, care vor finanța proiecte de investiții a căror implementare va conduce la atingerea obiectivelor specifice stabilite.

Linii directoare ale documentelor de politici sectoriale la nivelul Uniunii Europene

Pactul verde european (European Green Deal) comunicat în decembrie 2019 reprezintă noua strategie de creștere a UE, care urmărește să plaseze Europa pe calea transformării într-o societate neutră din punct de vedere climatic, echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și competitivă.

Obiectivul european în ceea ce privește reducerea internă netă a emisiilor de gaze cu efect de seră vizează reducerea cu cel puțin 55% a acestora până în 2030, față de obiectivul anterior de reducere cu 40%⁸⁷.

Transpunerea în legislație a obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050 și crearea cadrului necesar pentru îndeplinirea acestuia se realizează prin Legea europeană a climei care urmărește să asigure că toate sectoarele economiei și societății contribuie la atingerea obiectivului neutralității emisiilor până în 2050 și conturează un cadru pentru evaluarea progreselor înregistrate în vederea realizării acestui obiectiv.

Planul de investiții pentru Pactul ecologic european va mobiliza fondurile UE și va crea un cadru favorabil care să faciliteze și să stimuleze investițiile publice și private necesare pentru tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, verde, competitivă și incluzivă. Venind în completarea altor inițiative anunțate în cadrul Pactului ecologic, planul se bazează pe trei dimensiuni:

Finanțare: mobilizarea, în următorul deceniu, a unui quantum de minimum o mie de miliarde de euro reprezentând investiții durabile. Cea mai mare proporție de cheltuieli din bugetul UE, de până acum, pentru acțiuni climatice și de mediu va face posibilă atragerea de fonduri private, un rol-cheie urmând a fi jucat de Banca Europeană de Investiții.

Facilitare: oferirea de stimulente pentru deblocarea și redirecționarea investițiilor publice și private. UE va furniza investitorilor instrumente, plasând resursele financiare durabile în centrul sistemului financiar, și va facilita realizarea de investiții durabile de către autoritățile publice, încurajând orientarea investițiilor și achizițiilor spre acțiuni ecologice și concepând modalități de a facilita procedurile de aprobare a ajutoarelor de stat destinate regiunilor vizate de tranziția justă.

Sprijin practic: Comisia va acorda sprijin autorităților publice și promotorilor proiectelor pentru planificarea, conceperea și executarea de proiecte sustenabile.

Mecanismul pentru o Tranziție Justă este un instrument-cheie creat pentru a se asigura că tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil și că nimeni nu este lăsat în urmă. Deși toate regiunile vor avea nevoie de finanțare, iar Planul de investiții pentru Pactul ecologic european o va furniza, mecanismul asigură un sprijin țintit care să ajute la mobilizarea unui quantum de cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021-2027 în cele mai afectate regiuni, în scopul de a se atenua impactul socio-economic al tranziției.

Mecanismul va crea investițiile necesare pentru a ajuta lucrătorii și comunitățile care se bazează pe lanțul valoric al combustibililor fosili și va suplimenta contribuția substanțială de la bugetul UE prin intermediul tuturor instrumentelor care sunt relevante în mod direct pentru tranziție.

---

⁸⁷ Sursa: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/green-deal/>

Mecanismul pentru o tranziție justă va consta în trei surse principale de finanțare:

- Un fond pentru o tranziție justă, care va primi fonduri noi din partea UE în cuantum de 7,5 miliarde de euro, care se adaugă cuantumului inclus în propunerea Comisiei pentru următorul buget pe termen lung al UE.
- I. Pentru a putea valorifica partea din fond care le revine, statele membre vor trebui, în colaborare cu Comisia, să identifice teritoriile eligibile prin intermediul unor planuri teritoriale specifice privind tranziția justă. Statele membre vor trebui, de asemenea, să se angajeze să aloce, pentru fiecare euro din Fondul pentru o tranziție justă, fonduri din Fondul European de Dezvoltare Regională și din Fondul Social European Plus și să furnizeze resurse naționale suplimentare. Efectul cumulat va consta în finanțare în cuantum de 30-50 de miliarde de euro, care va mobiliza și mai multe investiții. Fondul va furniza, în principal, granturi pentru regiuni. De exemplu, va sprijini lucrătorii în dobândirea de abilități și competențe pentru viitoarea piață a forței de muncă și va ajuta IMM-urile, startup-urile și incubatoarele de afaceri să creeze noi oportunități economice în aceste regiuni. Totodată, fondul va sprijini investițiile în tranziția către o energie curată, de exemplu în eficiența energetică.
- schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul InvestEU, pentru mobilizarea de investiții în cuantum de până la 45 de miliarde de euro. Această schemă va încerca să atragă investiții private, inclusiv în energie și transporturi durabile, care să aducă beneficii regiunilor respective și să ajute economiile acestora să găsească surse noi de creștere.
- Un mecanism de împrumut pentru sectorul public, în colaborare cu Banca Europeană de Investiții, cu garanții de la bugetul UE, pentru mobilizarea unor investiții de 25-30 de miliarde de euro. Mecanismul va fi folosit pentru împrumuturi acordate sectorului public, de exemplu în sectorul rețelelor de încălzire centralizată și în cel al renovării clădirilor. În martie 2020, Comisia va prezenta o propunere legislativă care să încadreze acest aspect.

Mecanismul pentru o tranziție justă vizează mai mult decât finanțarea: prin intermediul unei platforme dedicate tranziției juste, Comisia va furniza asistență tehnică statelor membre și investitorilor și se va asigura că sunt implicate comunitățile afectate, autoritățile locale, partenerii sociali și organizațiile neguvernamentale. Acest mecanism va include, de asemenea, un cadru de guvernare puternic, axat pe planuri teritoriale specifice privind tranziția justă.

React-Eu

REACT-EU / Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei este o inițiativă care continuă și extinde măsurile de reacție la criză și de redresare în urma crizei provocate de coronavirus implementată prin intermediul pachetelor de investiții ca reacție la coronavirus (CRII). Aceasta va contribui la o redresare verde, digitală și rezilientă a economiei prin adăugarea de noi resurse suplimentare la programele existente ale politicii de coeziune.

Începând cu februarie 2020, Comisia a făcut, de asemenea, toate cheltuielile legate de criza provocată de pandemia COVID-19 eligibile în temeiul normelor politicii de coeziune. Normele privind cheltuielile de coeziune sunt aplicate cu maximă flexibilitate, permițând astfel statelor membre să utilizeze fondurile pentru finanțarea acțiunilor legate de criză. Acest lucru înseamnă, de asemenea, o mai mare flexibilitate pentru țări în ceea ce privește realocarea resurselor financiare, asigurându-

se că banii sunt cheltuiți în domeniile care au cea mai mare nevoie: sectorul sănătății, sprijinul pentru IMM-uri și piața forței de muncă.

Fondul de solidaritate al UE a oferit asistență suplimentară de până la 800 de milioane euro țărilor cel mai grav afectate, pentru a reduce sarcina financiară a măsurilor de răspuns imediat.

Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027

În iulie 2019, Institutul European de Inovare și Tehnologie, organism independent al UE, creat în 2008, care consolidează capacitatea de inovare a Europei, a propus obiectivele pentru **Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027**, a căror implementare va fi urmărită prin următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)⁸⁸:

- **Obiectiv 1:** Creșterea impactului regional al comunităților de cunoaștere și inovare;
- **Obiectiv 2:** Stimularea capacității de inovare a învățământului superior;
- **Obiectiv 3:** Lansarea noilor CCI-uri (Comunități de cunoaștere și inovare).

Strategia europeană pentru tineret 2019 – 2027⁸⁹ recunoaște că tinerii sunt dornici să își ia în mâini propriile destine, să stabilească relații cu ceilalți și să li se acorde sprijin și că ar trebui acordată o atenție deosebită tinerilor care riscă să fie marginalizați pe baza potențialelor surse de discriminare, cum ar fi originea etnică, genul, orientarea sexuală, handicapul, religia, convingerile sau opinia politică ale acestora. În cadrul acesteia, au fost definite **11 obiective europene** pentru tineret care prezintă o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul și identifică domeniile intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate.

Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (EU)⁹⁰

Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri este una dintre principalele resurse financiare ale UE pentru a sprijini punerea în aplicare a schemelor de garanție pentru tineret până în 2023.

Între 2021 și 2023, statele membre își pot crește resursele YEI (Youth Employment Initiative) și Fondul Social European pentru a ajuta tinerii afectați de criza coronavirusului grație finanțării UE suplimentare disponibile în cadrul inițiativei de asistență de recuperare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-UE)

Pentru perioada 2021-2027, pentru simplificare, instituțiile UE au integrat Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri în Fondul Social European Plus (FSE +), păstrând în același timp accentul pe ocuparea forței de muncă pentru tineri. Toate statele membre vor trebui să investească un quantum important din resursele lor FSE + pentru acțiuni specifice și reforme structurale pentru a sprijini ocuparea forței de muncă, educația și formarea tinerilor.

Mai mult, statele membre cu o rată a tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani care nu au un loc de muncă, educație sau formare (NEET - not in employment, education or training) peste media UE pentru anii 2017-2019 ar trebui să aloce tinerilor cel puțin 12,5% din resursele lor FSE+.

⁸⁸ Sursa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_19_3849

⁸⁹ Sursa: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C456 din 18 decembrie 2018

⁹⁰ Sursa: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=en>

Strategia europeană privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2021-2030) adoptată în martie 2021 are obiectivul de a progresa în direcția garantării faptului că toate persoanele cu dizabilități din Europa, indiferent de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, vârstă sau orientare sexuală, se bucură de drepturile omului, beneficiază de șanse egale, de acces egal la viața socială și economică, sunt în măsură să decidă unde, cum și cu cine trăiesc, circulă liber în UE, indiferent de nevoile lor de sprijin și nu se mai confruntă cu discriminarea.

Programele de dezvoltare rurală

Țările UE aplică programe naționale și regionale de dezvoltare rurală (PDR), care sunt cofinanțate din Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și din bugetele naționale.

Bugetul FEADR pentru perioada de programare 2014-2020 s-a ridicat la aproximativ 100 de miliarde euro. În temeiul regulamentului PAC (Politica Agricolă Comună) de tranziție (adoptat la 23 decembrie 2020), programele de dezvoltare rurală au fost prelungite condiționat pentru 2021 și 2022. În acești ani, programele de dezvoltare rurală vor beneficia de 26,9 miliarde euro din bugetul FEADR pentru perioada 2021-2027 și de încă 8,1 miliarde euro din instrumentul de redresare NextGenerationEU. Ca urmare a acestei prelungiri, multe dintre proiectele și schemele incluse în programele de dezvoltare rurală vor continua să se deruleze până la sfârșitul anului 2025.

Începând cu 2023, toate noile acțiuni de dezvoltare rurală vor fi incluse în planurile strategice PAC naționale. Fiecare Plan Național Strategic (PNS) se va axa pe o serie de obiective sociale, economice și de mediu de importanță majoră pentru agricultura, silvicultura și zonele rurale din spațiul UE.

Linii directe privind dezvoltarea națională

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Dezvoltarea Durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare. Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal.

Cei trei piloni pe care este structurată Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987):

- **ECHITATEA SOCIALĂ** – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;
- **CREȘTEREA ECONOMICĂ** – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;
- **MEDIUL** – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Pe plan național, **Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030**⁹¹ include **17 obiective de dezvoltare durabilă**, care transpun obiectivele **Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă** asumată de statele membre ONU, cu ținte aferente:

1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context;
2. Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile;
3. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă;
4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți;
5. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor în societate;
6. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți;
7. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern;
8. Promovarea unei creșteri economice sustinute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți;
9. Construirea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
10. Reducerea inegalităților în interiorul țării și între țări;
11. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile;
12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile;
13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor;
14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;
15. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
16. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile;
17. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

⁹¹ Sursa: *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 a fost adoptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018*

Figură 168: Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Sursa: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, 2018

Obiectivele propuse în cadrul strategiei de dezvoltare durabilă a județului Constanța au fost stabilite prin corelare cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă, astfel:

Obiectiv de dezvoltare durabilă aferent Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	Obiectiv strategic din cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a Județului Constanța
1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context	OS2.4 Dezvoltarea serviciilor de îngrijire și protecție socială
2. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabil;	OS1.5 Modernizarea și dezvoltarea agriculturii, pescuitului și acvaculturii
3. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă	OS2.3 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate publică
4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți	OS1.6 Dezvoltarea capitalului uman OS2.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și serviciilor educaționale
5. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor în societate	OS1.6 Dezvoltarea capitalului uman
6. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți	OS2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice
7. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern	OS1.4 Valorificarea potențialului energetic local
8. Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți	OS1.1 Dezvoltarea activităților de transport și servicii conexe OS1.2 Dezvoltarea activităților industriale OS1.3 Dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local

Obiectiv de dezvoltare durabilă aferent Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	Obiectiv strategic din cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a Județului Constanța
9. Construirea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației	OS1.3 Dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local OS2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice
10. Reducerea inegalităților în interiorul țării și între țări	OS1.3 Dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local
11. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile	OS2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice OS2.5 Dezvoltarea infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber OS3.1 Dezvoltarea capacității de management al dezvoltării turistice OS3.2 Dezvoltarea infrastructurii turistice și valorificarea potențialului local OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă
12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile	OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă
13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor	OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă
14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă	OS1.5 Modernizarea și dezvoltarea agriculturii, pescuitului și acvaculturii OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă
15. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate	OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă
16. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile	OS2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice OmS3. Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială
17. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă	OmS3. Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială

Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 ani, 2016 – 2035⁹² se bazează pe 11 (+3) proiecte interdisciplinare:

- **Proiect 1:** Școala și educația în viziunea Academiei Române;
- **Proiect 2:** Resursele naturale – rezerve strategice, ce folosim și ce lăsăm generațiilor viitoare;
- **Proiect 3:** Securitatea și eficiența energetică. Alocarea resurselor energetice necesare în evoluția și dezvoltarea sistemului energetic pentru dezvoltarea României în perioada 2017 – 2037;
- **Proiect 4:** Siguranța informatică – protecția cibernetică, protecția proprietății intelectuale în proiecte și în publicarea electronică;
- **Proiect 5:** Securitatea și siguranța alimentară;
- **Proiect 6:** Economia și calitatea vieții;
- **Proiect 7:** Sănătatea – de la biologia moleculară la medicina personalizată de vârf în România – repere pentru următoarele decenii;
- **Proiect 8:** Proiectul european al Dunării / Strategia Națională a Dunării;
- **Proiect 9:** Cultura românească între național, localizare în zona proximală și universal – Europa multilingvistică, cultura electronică;
- **Proiect 10:** România – societate a cunoașterii și a valorii adăugate la ceea ce are;
- **Proiect 11:** România în era globalizării – spațiu și tradiție de întâlnire a civilizațiilor, de echilibru și moderație;
- **Proiect 12:** Politici financiare și monetare – Echilibru și adăugarea unei dezvoltări durabile;
- **Proiect 13:** Instituții publice stabile, respectate și durabile – stabilitatea Statului Român;
- **Proiect 14:** Strategia de apărare a României.

Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) are scopul de a dezvolta un cadru general propice gestionării deșeurilor la nivel național cu efecte negative minime asupra mediului.

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subscrie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor.

12.1.2 Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene 2021 – 2027

Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021 – 2027

Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020 au fost enunțate pe baza Obiectivelor Politice (OP) stabilite prin Politica de Coeziune a Uniunii Europene, prin detalierea de Obiective Specifice (OS) pentru fiecare dintre acestea, astfel:

⁹² Sursa: Academia Română – Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 ani, volumul I, 2015

Tabel 54: Corelarea obiectivelor de politică europeană (OP) cu obiectivele specifice (OS)

Obiectiv de politică	Obiectiv specific
<p>Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă</p>	<p>Cercetare și inovare OS1. Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</p> <p>Digitalizare OS2. Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</p> <p>Competitivitate OS3. Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</p> <p>Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat OS4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</p>
<p>Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică</p>	<p>Energie OS1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră OS2. Promovarea energiei din surse regenerabile OS3. Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-T</p> <p>Schimbări climatice, riscuri, apă OS4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor OS5. Promovarea gestionării sustenabile a apei</p> <p>Economia circulară OS6. Promovarea tranziției către o economie circulară</p> <p>Biodiversitate OS7. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p> <p>Aer OS8. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p> <p>Situri contaminate OS9. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p> <p>Mobilitate urbană OS10. Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>
<p>Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată</p>	<p>Conectivitate OS1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală OS2. Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p> <p>Broadband OS3. Îmbunătățirea conectivității digitale</p>
<p>Obiectivul de Politică 4 - O Europă mai</p>	<p>Ocupare OS1. Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe</p>

Obiectiv de politică	Obiectiv specific
<p>socială și mai incluzivă</p>	<p>piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale</p> <p>OS2. Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă</p> <p>OS3. Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată</p> <p>OS4. Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății</p> <p>Educație</p> <p>OS5. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale</p> <p>OS6. Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar</p> <p>OS7. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale</p> <p>Incluziune socială</p> <p>OS8. Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii</p> <p>OS9. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată</p> <p>Sănătate</p> <p>OS10. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată</p> <p>Incluziune socială</p> <p>OS11. Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor</p> <p>OS12. Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere</p>
<p>Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de Cetățeni</p>	<p>Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană</p> <p>OS1. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane</p> <p>Dezvoltare teritorială integrată</p> <p>OS2. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității</p>

Sursa: Site-ul Ministerului Fondurilor Europene

În conformitate cu **Acordul de parteneriat pentru perioada de programare 2021 – 2027**⁹³, prioritățile investiționale trasate de Uniunea Europeană, vor fi implementate cu ajutorul următoarelor **programe operaționale**:

Tabel 55: Corelarea obiectivelor de politică europeană cu programele operaționale implementate pe plan național

Obiectiv european	Program operațional
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) Programul Operațional Sănătate (POS) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) Programul Operațional Transport (POT) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) Programul Acvacultură și Pescuit (PAP)
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată	Programul Operațional Transport (POT) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială și mai incluzivă	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) Programul Operațional Sănătate (POS) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de Cetățeni	Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) Programul Acvacultură și Pescuit (PAP)
Obiectivul aferent Tranziției Echitabile	Programul Operațional pentru Tranziție Justă (POTJ)

Sursa: Acordul de parteneriat pentru perioada de programare 2021 – 2027

Master Planul General de Transport al României⁹⁴ analizează obiectivele majore ale sistemului național de transport, constituind un instrument strategic de planificare a intervențiilor majore (proiecte și alte acțiuni) semnificative pentru obiectivele de transport la scară națională.

Proiectele majore vizate pentru județul Constanța, care sunt incluse în Lista proiectelor aferente Master Planului Transporturi se referă la electrificarea și modernizarea căii ferate Constanța – Mangalia, modernizarea Portului Constanța și modernizarea aeroporturilor constănțene.

Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050⁹⁵

Strategia Energetică a României propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperle prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional. De asemenea, Strategia Energetică

⁹³ Sursa: <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

⁹⁴ Sursa: <http://www.mt.gov.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport>

⁹⁵ Sursa: <http://economie.gov.ro/strategia-energetica-a-romaniei-2020-2030-cu-perspectiva-anului-2050-1>

fundamentează poziționarea României în raport cu propunerile de reformă a pieței europene de energie, iar un loc important este destinat analizei contextului european și politicilor de creare a Uniunii Energetice din care România va face parte.

Strategia Energetică are opt obiective strategice fundamentale care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2020-2030 și orizontul de timp al anului 2050. Realizarea obiectivelor presupune o abordare echilibrată a dezvoltării sectorului energetic național, corelată cu valoarea cheltuielilor de investiții:

1. Modernizarea sistemului de guvernare corporativă și a capacității instituționale de reglementare;
2. Energie curată și eficiență energetică;
3. Modernizarea sistemului de guvernare corporativă și a capacității instituționale de reglementare;
4. Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice;
5. Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;
6. Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane calificate;
7. România, furnizor regional de securitate energetică;
8. Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin valorificarea resurselor energetice primare naționale.

Prin implementarea obiectivelor Strategiei Energetice, sistemul energetic național va fi mai puternic, mai sigur și mai stabil, prin valorificarea atu-urilor de tipul resurselor energetice necesare, mix energetic echilibrat și diversificat și determinarea de a face din România un furnizor de securitate energetică în regiune.

Viziunea Strategiei Energetice a României se referă la creșterea sectorului energetic în condiții de sustenabilitate, creștere economică și accesibilitate, în contextul implementării noului pachet legislativ Energie curată pentru toți europenii 2030, cu stabilirea țintelor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, a surselor regenerabile de energie și a eficienței energetice precum și cu perspectiva implementării de către România a Pactului Ecologic European 2050.

12.2 Contextul regional și județean. Planurile și proiectele de mare anvergură care influențează dezvoltarea județului

Linii directoare privind dezvoltarea regională

La nivel regional, plecând de la nevoile și provocările regiunii pentru perioada de programare 2021-2027, Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est va realiza procesul de dezvoltare în conformitate cu documentele strategice naționale și documentele strategice ale Uniunii Europene.

Politica de coeziune va suferi procese de modernizare și în următoarea perioadă, 2021-2027, fiind una din principalele politici de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. Convergența economică și socială este obiectivul de stimulare, astfel toate regiunile rămânând eligibile pentru finanțare prin politica de coeziune, pe baza a trei categorii: regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție și mai dezvoltate. Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe

obiectivele 1 și 2, alocându-le 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre⁹⁶.

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Sud-Est 2021-2027

Conform variantei draft din septembrie 2020 a Programului Operațional Regional pentru Regiunea Sud-Est 2021-2027, obiectivele specifice și tipurile de acțiuni aferente sunt următoarele⁹⁷:

Tabel 56: Priorități de investiții ale Programului Operațional Regional pentru regiunea Sud-Est 2021-2027

Obiectiv prioritar	Obiective specifice	Axă prioritară
OP 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Axa prioritară 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
	OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	
	OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	
	OS (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	
		OS (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al guvernelor
OP 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon cu tranziție către o economie netă fără emisii de carbon, rezilientă prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții nepoluante și echitabile, economie circulară, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor și mobilitate urbană sustenabilă	(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Axa Prioritară 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
	(vii) Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediul urban și reducerea tuturor formelor de poluare	
		(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie fără emisii de carbon
OP 3 - O Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității	OS (ii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Axa Prioritară 5 - O regiune accesibilă
OP 4 - O Europă mai socială și mai inclusivă, prin implementarea	OS (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățare pe tot	Axa Prioritară 6 - O regiune educată

⁹⁶Sursa: http://www.adrse.ro/Planificare/PlanificareRegionala_2021-2027.aspx

⁹⁷ Sursa: http://www.adrse.ro/Documente/POR_2021/POR_SE_2021-2027_septembrie_2020.pdf

Obiectiv prioritar	Obiective specifice	Axă prioritară
Pilonului european al drepturilor sociale	parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	
	OS (v) Întărirea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, a incluziunii sociale și inovării sociale	
OP 5 O Europă mai apropiată de cetatenii săi prin promovarea dezvoltării sustenabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	OS (i) favorizarea dezvoltării integrate și inclusive social, economice și de mediu, patrimoniului cultural, patrimoniului natural, turismului sustenabil și securității în zonele urbane;	Axa Prioritară 7 - O regiune atractivă
	OS (i) favorizarea dezvoltării integrate și inclusive social, economice și de mediu, patrimoniului cultural, patrimoniului natural, turismului sustenabil și securității în afara zonelor urbane;	

Sursa: POR Regiune Sud Est, versiune draft 2, martie 2021

Obiectivele politice și tematice stabilite la nivel european și național, precum și prioritățile regionale au fost avute în vedere în procesul de elaborare a direcțiilor de dezvoltare strategică și a obiectivelor trasate în cadrul *Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Județului Constanța pentru perioada 2021-2027*, astfel încât să se asigure premisele implementării proiectelor de investiții definite la nivelul județului.

Monitorizarea continuă a actualizărilor efectuate de structurile responsabile la nivel european, național și regional asupra programelor operaționale, prin prisma obiectivelor strategice care pot fi implementate cu ajutorul acestora, asigură strategiei capacitatea de reacție și suplețea necesară pentru promovarea unor proiecte adecvate, cu reale șanse de a fi finanțate.

Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027

Tot la nivel regional, *Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027*, identifică **6 domenii de specializare inteligentă** la nivelul regiunii:

Tabel 57: Domeniile de specializare inteligentă pentru Regiunea Sud Est

Pilon I – Inovare în industrii tradiționale		
Inginerie și transport naval	Industria confecțiilor	
Pilon II – Dezvoltare sustenabilă prin inovare		
Agro-alimentar și biotehnologii	Acvacultură și Pescuit	Turism
Pilon III: Societate și economie regională smart prin transformare digitală		
TIC - Tehnologia Informației și Comunicării		

Sursa: Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027

Având în vedere aceste domenii de specializare inteligentă ale regiunii, elementele cu potențial ale județului Constanța trebuie valorificate pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a județului și, implicit, la dezvoltarea Regiunii Sud - Est.

Strategia ITI Delta Dunării pentru orizontul de timp 2030⁹⁸ are definită o viziune de dezvoltare care combină viziunea pentru Delta Dunării (zona Biosferei Delta Dunării – o deltă vie cu echilibru între mediu și comunitate; cu o economie locală durabilă și sănătoasă – bazată, în principal, pe natură și turism cultural; cu un proces de planificare bazată pe incluziune (localnici, autorități, mediu de afaceri) cu viziunea pentru zonele limitrofe care se referă la o agricultură și un mediu de afaceri dinamice, cu rețea de centre urbane de furnizare de servicii și cu un sector turistic integrat în atracțiile zonei și ale Deltei.

Table 58: Obiective ale Strategiei ITI Delta Dunării

Obiective ale Strategiei ITI Delta Dunării	Pilonii Strategiei ITI Delta Dunării	
(1) Păstrarea valorilor naturale unice printr-un management de mediu ghidat de știință și prin consolidarea comunităților locale în rolul acestora de protectori proactivi ai acestui patrimoniu mondial unic	Pilon I: Protejarea mediului și resurselor naturale	Pilon V: Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității
(2) Dezvoltarea unei economii locale verzi, incluzive, pe baza consumului și protecției durabile, eficientă din punct de vedere al resurselor, valorificând avantajele comparative ale zonei și beneficiind de sprijinul unor servicii publice îmbunătățite.	Pilon II: Îmbunătățirea economiei Pilon III: Îmbunătățirea conectivității Pilon IV: Asigurarea serviciilor publice	

Sursa: Strategia ITI Delta Dunării

12.2.1. Strategii sectoriale și comperehnsive relevante pentru dezvoltarea județului Constanța

Dezvoltarea durabilă a județului într-o manieră coerentă impune înglobarea **documentelor strategice** proiectate la nivelul teritoriului, respectiv:

Plan de menținere a calității aerului în județul Constanța

Planul de menținere a calității aerului în județul Constanța cuprinde măsuri care vizează menținerea și/sau îmbunătățirea calității aerului în județul Constanța. Monitorizarea acestor măsuri este în sarcina Consiliului Județean Constanța, cu sprijinul Agenției pentru Protecția Mediului Constanța atunci când este necesară utilizarea aparaturii specifice de măsurare a nivelului concentrațiilor de poluanți din atmosferă.

Sistemul Național de Monitorizare a Calității Aerului, asigură cadrul organizatoric, instituțional și legal pentru desfășurarea activităților de monitorizare a calității aerului înconjurător, pe tot teritoriul României. SNMCA asigură monitorizarea calității aerului înconjurător prin Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, iar Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici, colectează și administrează informațiile și datele primite din rețeaua națională.

⁹⁸ Sursa: <http://www.itideltadunarii.com/utile/documente-utile/Documente%20utile/19>

Planul Județean de Gestionare al Deșeurilor în județul Constanța 2020 – 2025

Planul de gestionare a deșeurilor are un rol cheie în dezvoltarea unei gestionari durabile a deșeurilor. PJGD Constanța cuprinde o analiză a situației actuale a gestionării deșeurilor pe teritoriul geografic al județului Constanța, precum și măsurile care trebuie luate pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu în cazul pregătirii pentru reutilizare, în cazul reciclării, valorificării și eliminării deșeurilor, precum și o evaluare a modului în care planul va ajuta la punerea în aplicare a obiectivelor și dispozițiilor Legii 211/2011 privind regimul deșeurilor cu modificările și completările ulterioare.

Așa cum prevede Legea nr. 101/2006, serviciul de salubritate a localităților este un serviciu public care se organizează pentru satisfacerea nevoilor populației și se desfășoară sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice locale ori ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.

Responsabilitatea înființării, organizării și gestionării serviciului de salubritate aparține autorităților administrației publice locale. Prin proiectele Sistem de Management Integrat al Deșeurilor (SMID) finanțate prin Axa 2 POS Mediu sau Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) și derulate în majoritatea județelor din țară, s-au realizat investiții în bunuri de infrastructură aferente activităților componente ale serviciului de salubritate prevăzute la art. 2 alin. 3 din Legea nr. 101/2006, lege care prevede competențe și în sarcina Consiliilor Județene cu privire la organizarea și gestionarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, precum și a activităților specifice realizate prin intermediul acestora.

Așadar, principalii factori implicați în organizarea și gestionarea serviciului de salubritate sunt: Autoritățile administrației publice locale sau Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și, după caz, Consiliile Județene.

Planul Regional de Acțiune pentru învățământ 2016-2025 (PRAI)⁹⁹, actualizat în 2018, care are obiectivul major de creștere a contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Scopul Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025.

Rolul PRAI este acela de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local.

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Turismului în Județul Constanța, 2019-2028¹⁰⁰ care are ca scop dezvoltarea județului Constanța ca destinație turistică competitivă la nivel european, dezvoltată pe principii durabile, atractivă pentru 365 zile pe an, cu o paletă largă de atracții și experiențe turistice oferite, echilibrat răspândite la nivelul întregului areal.

Strategia urmărește ca turismul, privit ca activitate economică de bază la nivelul județului Constanța, să creeze noi oportunități pentru ocuparea forței de muncă și pentru îmbunătățirea calității vieții populației locale.

⁹⁹ Sursa: <http://infraed.ro/wp-content/uploads/2018/10/PRAI-SUD-EST-2016-2025-actualizat-2018.pdf>

¹⁰⁰ Sursa: *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Turismului în Județul Constanța, 2019-2028. Faza 2 - Planificarea strategică a turismului în județul Constanța*

Strategia se bazează pe patru principii care converg către dezvoltarea durabilă a turismului în județul Constanța:

- A. Dezvoltarea turismului aduce beneficii economice și sociale pentru comunitatea locală;
- B. Dezvoltarea turismului contribuie la conservarea, reabilitarea și capitalizarea patrimoniului cultural și are un impact negativ minim asupra culturii locale;
- C. Dezvoltarea turismului contribuie la menținerea unui mediu natural curat, iar activitățile turistice au un impact negativ minim asupra acestuia;
- D. Dezvoltarea turismului satisface nevoile turiștilor.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Polului de Creștere – Zona Metropolitană Constanța

Viziunea de dezvoltare a Polului Național de Creștere - Constanța are în vedere impunerea Zonei Metropolitane Constanța ca un centru multifuncțional competitiv al României și principalul pol economic în regiunea Mării Negre, avându-se în vedere totodată dezvoltarea durabilă a întregii zone și reducerea discrepanțelor actuale de dezvoltare dintre cele 16 localități care compun polul de creștere.

Constanța va fi o metropolă europeană, un pol de creștere și o zonă turistică în expansiune, cu o economie solidă și competitivă și un standard de viață ridicat pentru toți locuitorii săi.

Obiectivul pe termen mediu și lung este acela de a asigura un spațiu metropolitan funcțional, un cadru urban adecvat care să ofere condiții optime de viață locuitorilor săi și să genereze oportunități pentru aceștia, precum și pentru alte persoane care vor să se stabilească aici, unul din scopurile urmărite fiind și acela de a crește din punct de vedere demografic, în special în zona activă a populației, stimulând migrația pozitivă și atragerea de tineri și de capital uman calificat.

Un pilon al viziunii de dezvoltare a Zonei Metropolitane Constanța îl reprezintă integrarea măsurilor inovative și utilizarea noilor tehnologii în viața orașului, stimulând astfel progresul în această direcție, urmărind implementarea conceptului de SMART CITY.

Strategia Smart City a Municipiului Constanța are ca obiectiv general consolidarea capacității administrative a UAT Municipiul Constanța prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin simplificarea procedurilor administrative, corelată cu introducerea de metode electronice de gestionare și management a documentelor administrative.

12.2.2. Planurile și proiectele de mare anvergură care influențează dezvoltarea județului

Dezvoltarea județului este influențată într-o manieră semnificativă de proiectele de mare anvergură, în special din domeniul infrastructurii de transport și a celei tehnico – edilitare în cadrul cărora se remarcă:

Modernizare infrastructura de transport regională pe traseul DJ 226: Corbu-Sacele-Istria-Mihai Viteazu, cod SMIS 121195

Proiectul, finanțat prin POR 2014 – 2020, Axa Prioritară 6, obiectivul specific 6.1, având o valoare de 107.282.416,77 lei, vizează creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea întregului drum județean de 40,258 km, respectiv

executarea următoarelor lucrări de bază: modernizarea și reabilitarea structurii rutiere: ranforsarea structurii rutiere existente cu mixturi asfaltice noi și un strat din piatră spartă pentru sporirea capacității portante și scurgerea apelor și sisteme de drenaj; lucrări de poduri; siguranța circulației; amenajarea intersecțiilor și drumurilor laterale până la limita de proprietate a județului.

Proiectul include și modernizarea/ reabilitarea podurilor peste canal, a podețelor, dar și realizarea de piste de biciclete în localitatea Corbu pe ambele părți carosabile și construcția a 12 stații de autobuz, respectiv modernizarea altora 13.

Modernizare infrastructura de transport regională pe traseul DJ 226 A Cetatea Histria - DN22 / Tariverde, cod SMIS 121196

Proiectul, finanțat prin POR 2014 – 2020, Axa Prioritară 6, obiectivul specific 6.1, având o valoare de 27.623.187,74 lei, vizează creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor județene.

Proiectul vizează modernizarea a 13,918 km de drum, dar și realizarea de trotuare și construcția/modernizarea a 4 stații de autobuz.

Reabilitarea și modernizarea drumului județean DJ223, tronsonul Cernavodă - Rasova - Aliman - Ion Corvin, cod SMIS 110343

Proiectul, finanțat prin POR 2014-2020, Axa Prioritară 6, Prioritatea de investiții 6.1., cu o valoare de 155.313.445 lei, vizează creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor județene.

Proiectul are ca obiective specifice reabilitarea și modernizarea drumului județean DJ223, tronsonul Cernavodă - Rasova - Aliman - Ion Corvin - 38,777 km, realizarea de trotuare în intravilanul localităților - 6.188 m² și construirea/modernizarea a 9 stații de autobuz.

Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Constanța, cod SMIS 48462

Proiectul, finanțat prin Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu), Axa Prioritară 2, cu o valoare de 249.631.354 lei cu TVA, vizează creșterea standardelor de viață și de mediu din județul Constanța, vizând, în principal, respectarea acquis-ului comunitar de mediu, cât și dezvoltarea unui sistem durabil de management al deșeurilor în județul Constanța, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate din județ.

Proiectul are ca obiective specifice atât creșterea gradului de acoperire a populației care beneficiază de colectarea deșeurilor municipale și de serviciile de management de calitate corespunzătoare și la tarife acceptabile, reducerea cantității de deșeuri depozitate, creșterea cantității de deșeuri reciclate și valorificate, cât și înființarea unor structuri eficiente de management al deșeurilor.

Alte proiecte de impact la nivel județean sunt realizate în domeniul turism – cultură - petrecerea timpului liber, respectiv:

Extindere Delfinariu

Proiectul, finanțat prin Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism conform Masterplanului investițiilor în turism, având o valoare de 26.367.659 lei, vizează valorificarea durabilă a specificului local și a elementelor turistice de identitate națională prin extinderea și dotarea la standarde europene a infrastructurii Delfinariului din cadrul Complexului Muzeal de Științe ale Naturii

Constanța, astfel încât infrastructura turistică de agrement extinsă să vizeze creșterea calității vieții, dezvoltarea turismului și crearea de locuri de muncă în județul Constanța.

Concret, proiectul propune adăugarea unui bazin de circa 3.090 m³ sistemului de 1.180 m³ prin care se urmărește îndeplinirea următoarelor deziderate:

- Aducerea Delfinariului Constanța la standardele EAZA și EAAM - organisme europene ce reglementează condițiile minime de deținere a delfinilor, actualmente ele fiind de 2.000 m³/ 6 delfini;
- Realizarea unei zone ce poate fi descoperită în sezonul favorabil (8 luni/an) pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale delfinilor;
- Creșterea activității delfinilor și între reprezentații, prin realizarea unei suprafețe vitrate acrilice;
- Separarea sectorului de mamifere marine de celelalte animale din grădina zoologică din rațiuni de biosecuritate și logică a expunerii.

Restaurarea, conservarea, amenajarea și valorificarea cultural-turistică a Cetății Carsium (Hârșova)", cod SMIS 116054

Proiectul, finanțat prin POR 2014-2020, Axa Prioritară 5, cu o valoare de 10.570.361,98 lei, vizează restaurarea, conservarea, protejarea și punerea în valoare la adevărata dimensiune a Cetății Carsium (Hârșova), obiectiv istoric de importanță națională aflat de mult timp într-o stare de degradare, neamenajat adecvat pentru descoperirea lui de vizitatori. Proiectul are ca obiective conservarea, restaurarea și protejarea Cetății Carsium prin: realizarea de lucrări aferente sectorului Turnul Comandantului și zidurilor acestuia, consolidare Zid Sector Port, lucrări aferente Zidului Sector Incinte Vest, lucrări amenajare sit; lucrări împrejmuire, realizarea unui corp multifuncțional care să asigure toate utilitățile administrative necesare (grupuri sanitare, inclusiv cu facilități pentru persoanele cu dizabilități locomotorii etc.), corpul multifuncțional va adăposti ca funcțiuni grupuri sanitare demixtate și pentru persoane cu dizabilități, dar și un loc pentru paznic și diverse informații turistice, asigurarea dotărilor, realizarea activităților de marketing și punerea în valoare a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia și creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivul de patrimoniu cultural.

Reabilitarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, cod SMIS 116053

Proiectul, finanțat prin POR 2014-2020, Axa Prioritară 5, cu o valoare de 19.521.820,91 lei, vizează să gestioneze în mod eficient resursele patrimoniului cultural local, să valorifice potențialul acestuia pentru o dezvoltare sustenabilă care să permită creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale. Obiectivele specifice ale proiectului sunt reprezentate de restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentului istoric „Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța”, prin realizarea de lucrări de revitalizare a zidărilor de piatră și cărămidă și a bolților cu degradări, lucrări de restaurare interioare la spațiile boltite și la componentele artistice ale sălilor și frescei din aula „Adrian Rădulescu”, lucrări de restaurare exterioare la fațade și acoperișuri, lucrări de arhitectură, lucrări de intervenție structurală și lucrări de instalații, dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție), dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil, activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv

digitizarea acestuia, în cadrul proiectului și creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivul de patrimoniu cultural.

Restaurarea, conservarea, amenajarea și punerea în valoare a Edificiului Roman cu Mozaic, cod SMIS 116049

Proiectul, finanțat prin POR 2014-2020, Axa Prioritară 5, cu o valoare de 14.362.838,12 lei, vizează impulsivarea dezvoltării locale prin reabilitarea și punerea în valoare a Edificiului Roman cu Mozaic, parte componentă a patrimoniului cultural național. Obiectivele specifice ale proiectului sunt reprezentate de restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentului istoric Edificiul Roman cu Mozaic (inclusiv restaurarea, protecția și conservarea mozaicurilor interioare și restaurarea plasticii fațadei și a acoperișului), dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranța la foc, antiefracție), dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil, activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia, în cadrul proiectului și creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivul de patrimoniu cultural.

Aspectele majore care marchează dezvoltarea UE și a Euroregiunii Marea Neagră

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile europene care sunt structurate în 3 categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Pe plan național, PIB-ul pe cap de locuitor continuă să se apropie de media UE, însă disparitățile regionale persistă.

Chiar dacă la nivelul Regiunii Sud-Est, județul Constanța ocupă primul loc din punctul de vedere al PIB-ului înregistrat, la o distanță semnificativă față de nivelul înregistrat de la celelalte județe, în perioada 2014 – 2018, PIB-ul generat de județul Constanța a cunoscut o creștere mai lentă, comparativ cu PIB-ul național (+42,35%) și cel regional (+29,80%).

Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor, dar sunt incluse și o serie de criterii noi, privind șomajul în rândul tinerilor, nivelul scăzut de educație, schimbările climatice și primirea și integrarea migranților, cu scopul de a reflecta mai bine realitatea de pe teren.

Politica de coeziune va continua să sprijine *strategiile de dezvoltare la nivel local* și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

La nivelul **Euroregiunii Marea Neagră**, ratificată în 2008, se urmărește consolidarea cooperării în regiunea Mării Negre cu implicarea UE pe o agendă constructivă de dialog și cooperare la nivel de regiune. Domeniile pentru care sunt vizate proiecte de cooperare între statele din regiune și UE sunt: *democrație, drepturile omului, buna guvernare, managementul frontierelor, conflictele înghețate, energia, transporturile, mediul, politica maritimă, pescuitul, comerțul, migrația, dezvoltarea, educația, cercetarea și dezvoltarea*. Valoarea adăugată a Sinergiei Mării Negre rezidă în caracterul incluziv al acesteia și în încurajarea unei abordări bottom-up și flexibile, pe baze voluntare în ceea ce privește implementarea de proiecte.

Progresele realizate în implementarea Sinergiei Mării Negre în timpul Președinției României a Consiliului Uniunii Europene, din prima jumătate a anului 2019, sunt reflectate de adoptarea *Agendei*

maritime comune pentru Marea Neagră și a Agendei strategice pentru cercetare și inovare în regiunea Mării Negre, precum și de rezultatele Președinției-în-Exercițiu a Organizației de Cooperare Economică la Marea Neagră.

Prin adoptarea Agendei maritime comune, Marea Neagră se alătură celorlalte bazine maritime învecinate cu UE care au optat pentru o *abordare integrată, coerentă în vederea dezvoltării economiei albastre* simultan cu *păstrarea unei mări cât mai curate.*

Agenda strategică pentru cercetare și inovare în regiunea Mării Negre constituie pilonul de cercetare ce vine în sprijinul direct al Agendei Maritime Comune pentru Marea Neagră și are la bază o orientare pragmatică, flexibilă și orientată spre implementarea de proiecte. Documentul reflectă prioritățile comune ale statelor riverane Mării Negre și Republica Moldova privind cercetarea și inovarea în domeniul subsumate economiei albastre, fiind structurată pe patru piloni:

1. Gestionarea provocărilor fundamentale în domeniul cercetării în regiunea Mării Negre/ Black Sea Knowledge Bridge;
2. Dezvoltarea de produse, soluții și clustere pentru creșterea albastră/ Black Sea Blue Growth – Black Sea Blue Economy;
3. Construirea de infrastructuri-cheie în domeniul cercetării/ Key Joint Infrastructure and Policy Enablers;
4. Educație și dezvoltarea de capacități/ Empowered Citizens and Enhanced Blue Workforce.

12.2.3. Procesul consultativ

Etapă de stabilire a priorităților de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 a presupus un amplu *proces consultativ* care a avut ca scop crearea unui spațiu de analiză și dezbateră pentru factorii de interes locali și pentru decidenți, fiind supuse dezbaterii publice aspecte legate de punctele tari, slabe, oportunitățile și amenințările privind dezvoltarea județului, precum și stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare, identificarea domeniilor prioritare de intervenție, prin implicarea grupurilor de lucru constituite, factorilor de decizie, oamenilor de afaceri și populației, pentru stabilirea unui consens în ceea ce privește viitorul județului Constanța.

Strategia de dezvoltare a județului reprezintă cadrul care orientează procesul de alegere a ordinii obiectivelor pentru care vor fi alocate resurse, cu scopul determinării progresului comunității la nivel de județ. Acest cadru include planificarea operațională care furnizează o structură a: programelor, proiectelor, acțiunilor, măsurilor, care vor fi luate într-un interval de timp stabilit, a resurselor necesare, a rezultatelor așteptate, precum și a responsabilităților care trebuie asumate.

Elaborarea strategiei de dezvoltare este un *proces* care presupune un demers organizat de parcurgere a mai multor etape, pornind de la analiză, diagnoză și identificare a nevoilor și așteptărilor comunității, până la prezentarea unor modalități de acțiune determinate în timp, integrate cu strategiile și politicile sectoriale existente, relevante (la nivel local, regional, național și european), modalități de acțiune ale căror rezultate sunt previzionate, având permanent în vedere un set bine stabilit de obiective și principii.

Acest proces include și o caracteristică esențială în demersul de elaborare a strategiei de dezvoltare a județului, respectiv consultarea părților interesate de dezvoltarea județului, ca etapă obligatorie în

acest tip de demers. Astfel, întregul proces de elaborare a strategiei integrate de dezvoltare devine un adevărat **cadru partenerial** pentru actorii relevanți și interesați de dezvoltarea comunității.

În cadrul fiecărei **etape** din acest proces - cadru, au fost utilizate metode și proceduri de lucru care permit experților, colectarea informațiilor, organizarea și analiza acestora și formularea concluziilor necesare trecerii în următoarea etapă, progresând în acest fel în elaborarea documentului programatic final:

Etapa de elaborare	Metode de lucru
Analiza situației existente din punct de vedere socio – economic, al mediului și nivelului de echipare tehnică și socială a județului Constanța	Analiza statistică a datelor colectate Analiza datelor secundare Analiza SWOT Consultarea experților și specialiștilor din cadrul administrației publice locale Chestionarea instituțiilor și structurilor relevante Formarea Grupurilor de lucru Dezbateri / Focus – grupuri
Stabilirea priorităților de dezvoltare pentru perioada 2021 – 2027	Analiza documentelor și planurilor cu caracter strategic Consultarea comunității - Studiul opiniilor locuitorilor Dezbateri în Grupurile de lucru Modele de structurare a nevoilor
Elaborarea Strategiei de Dezvoltare – variantă consultativă	Identificare și Analiza alternativelor Modelarea și selecția alternativelor Planificarea strategică Prezentare publică Dezbateri consultative / în cadrul Grupurilor de lucru
Definitivarea Strategiei de Dezvoltare	Planificarea intervențiilor Elaborarea Planului de Acțiune Stabilirea modalității de monitorizare și a indicatorilor Informarea publică (a comunității locale, societății civile) Informarea directă (a partenerilor și părților interesate) Consultarea publică – dezbateri publice Colectarea propunerilor și definitivarea conținutului

Este esențial ca strategia de dezvoltare să fie rezultatul unui demers cât mai incluziv și transparent. Grupurile de lucru au un loc central în cadrul acestui proces, fiind direct implicate în majoritatea etapelor și cuprinzând experți din domenii diverse, membrii ai autorităților publice locale, ai organizațiilor și asociațiilor, precum și membri ai comunității.

Cadrul partenerial constituit pentru elaborarea strategiei

La baza elaborării, implementării, monitorizării și evaluării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Județului Constanța pentru perioada 2021-2027 a stat un sistem coordonat de informare și comunicare ce a respectat principiile europene și naționale aplicate în dezvoltarea regiunilor și care a implicat consultări/ discuții formale și informale cu reprezentanți ai autorităților competente, locale, cu organizații ale societății civile, cu parteneri economici și sociali, avându-se în vedere inclusiv promovarea egalității și a nediscriminării.

În demersul de realizare al strategiei de dezvoltare au fost constituite **5 grupuri de lucru** care s-au întrunit atât cu ocazia derulării etapei de analiză cât și în contextul identificării elementelor de planificare strategică, respectiv a direcțiilor de dezvoltare la nivel de județ.

Prin intermediul cadrului partenerial s-a avut în vedere abordarea procesului de programare și gestionare a fondurilor europene într-o manieră participativă, incluzivă și nediscriminatorie asigurându-se acces la pluralitatea de opinii și perspective, facilitând abordarea holistică și concentrată a priorităților strategice.

Rolul și scopul cadrului a fost acela de a facilita asocieri ce au condus la atingerea consensului în ceea ce privește obiectivele urmărite și rezultatele așteptate, accelerând transferul de cunoștințe și de know-how între parteneri, crescând aplicabilitatea și scalabilitatea (abilitatea de a crește atunci când sunt adăugate resurse) rezultatelor așteptate.

Procesul consultativ privind prioritățile de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 a fost derulat atât prin întâlniri fizice și prin mijloace electronice, prin platforma online de videoconferința "ZOOM Meetings", cât și prin aplicarea unui chestionar online.

a) Consultare publică prin întâlniri fizice sau videoconferinte

Întâlnirile consultative au urmărit culegerea informațiilor, a ideilor de proiecte/obiective, a opiniilor și observațiilor de la actorii locali relevanți pentru domeniile vizate în scopul formulării intervențiilor specifice pentru stabilirea priorităților de dezvoltare ale județului.

Calendarul de desfășurare a întâlnirilor consultative a fost următorul:

Data	Tematica discuțiilor consultative	Modalitatea de organizare
4 decembrie 2020	<i>Coeziune socială și Capital uman</i>	<i>videoconferință "Zoom Meetings"</i>
4 decembrie 2020	<i>Patrimoniu natural și construit</i>	<i>videoconferință "Zoom Meetings"</i>
4 decembrie 2020	<i>Dezvoltare urbană și Administrație</i>	<i>videoconferință "Zoom Meetings"</i>
4 decembrie 2020	<i>Infrastructură. Mobilitate</i>	<i>videoconferință "Zoom Meetings"</i>
7 decembrie 2020	<i>Dezvoltarea turismului</i>	<i>Fizic – sediul Centrul de excelență în turism și servicii Tomis</i>
7 decembrie 2020	<i>Dezvoltarea durabilă și specializarea inteligentă</i>	<i>Fizic – sediul Centrul de excelență în turism și servicii Tomis</i>
12 ianuarie 2021	<i>Mediul de afaceri - Analiză, Perspective, Așteptări</i>	<i>videoconferință "Zoom Meetings"</i>
13 ianuarie 2021	<i>Dezvoltare durabilă și capacitate administrativă - Analiză & Perspective</i>	<i>Fizic – sediul CJ Constanța</i>
14 ianuarie 2021	<i>Învățământ Superior și Cercetare</i>	<i>Fizic – sediul CJ Constanța</i>
14 ianuarie 2021	<i>Antreprenoriat și Inovare</i>	<i>Fizic – sediul CJ Constanța</i>
15 martie 2021	<i>Infrastructură și mobilitate. Infrastructura de transport</i>	<i>Fizic – sediul CJ Constanța</i>

Data	Tematica discuțiilor consultative	Modalitatea de organizare
29 aprilie 2021	<p><i>Discuții tematice focusate pe domeniile de dezvoltare vizate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Dezvoltarea economică a județului Constanța prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii</i> ✓ <i>Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități</i> ✓ <i>Dezvoltarea turismului și a serviciilor conexe pentru valorificarea inteligentă a resurselor locale</i> 	Fizic – sediul CJ Constanța
16 iunie 2021	✓ <i>Eveniment de consultare publică pe versiunea consultativă a strategiei - prezentarea conceptului de dezvoltare strategică – Județul Constanța 2021-2027</i>	Fizic – Constanța
18 august 2021	✓ <i>Eveniment de consultare cu privire la lista de intervenții din cadrul strategiei de dezvoltare a județului Constanța</i>	Fizic – sediul CJ Constanța

În cadrul consultărilor, reprezentanții entităților participante s-au implicat activ în dezbateri, exprimând puncte de vedere, idei, sugestii, propuneri etc. Strategia de Dezvoltare Durabilă a fost întocmită prin asumarea criteriilor de calitate utilizate în evaluarea documentelor strategice la nivel european: relevanță, eficacitate, eficiență, consecvență și coerență, sustenabilitate și aranjamente de management și monitorizare.

Rezultatele consultării în cadrul discuțiilor focusate pe domenii pentru identificarea direcțiilor de acțiune și a intervențiilor:

Întâlnirile consultative din cadrul etapei de stabilire a priorităților de dezvoltare pentru perioada 2021-2017, pentru validarea direcțiilor și obiectivelor strategice de acțiune/domeniilor prioritare de intervenție pentru perioada de timp 2021-2027 au condus la conturarea următoarelor **priorități de dezvoltare pentru perioada 2021 – 2027:**

- **Dezvoltarea economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii**, cu includerea următoarelor aspecte:
  - Dezvoltarea economică a județului trebuie să includă și modernizarea și dezvoltarea agriculturii, pescuitului și acvaculturii;
  - În condițiile în care există un singur parc industrial la Mangalia, este imperios necesară dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor de tipul parcurilor industriale, în special în perimetrul portuar;
  - Zona Metropolitană Constanța și în special Municipiul Constanța joacă un rol esențial în economia județului, astfel încât este vitală o strânsă corelare între documentele de planificare strategică elaborate la nivelul acestor entități;
  - Modernizarea infrastructurii de transport trebuie să servească în principal dezvoltării economice a județului (în special în domeniile de specializare inteligentă) și să permită atragerea investitorilor străini;

- Prioritizarea investițiilor care asigură o rută alternativă pentru sudul litoralului, respectiv corelarea inițiativelor CJ Constanța de modernizare a infrastructurii de drumuri județene cu proiectul CNAIR care vizează realizarea drumuri expres "Varianta de ocolire Techirghiol" pe direcția: Eforie – Techirghiol – Movilița – Biruința – Moșneni – 23 August;
- Prioritizarea investițiilor care asigură legătura dintre sudul și sud-vestul județului, respectiv accesibilizarea zonei de Sud - Vest (Băneasa, Negru Vodă) și a punctelor de atracție din zona Ostrov;
- Modernizarea tuturor tronsoanelor de drumuri județene aflate încă la stadiul de pământ (ex. DJ223A, DJ223B, DJ224, DJ225, DJ381, DJ391, DJ392, DJ393) sau piatră spartă (ex. DJ224, DJ225, DJ226B, DJ226C, DJ381, DJ391, DJ392, DJ393), cu precădere cele conectate sau aflate în proximitatea rețelei TEN-T (ex. DJ392);
- Dezvoltarea **transportului intermodal** este esențială pentru dezvoltarea economică:
  - Modernizarea liniilor de cale ferată din portul Constanța
  - Realizarea de parcări tip "park&ride" și extinderea și modernizarea transportului public interjudețean corelat cu transportul pe căi ferate
- În ceea ce privește infrastructura aeroportuară:
  - Nu se poate dezvolta județul ca zonă strategică fără aeroport.
  - Investițiile în modernizarea infrastructurii aeroportuare trebuie orientate către dezvoltarea transportului civil și tip cargo, pentru susținerea mobilității (eficientizare timp, costuri) și dezvoltării mediului de afaceri (atragera de investitori).
- În ceea ce privește infrastructura de căi ferate:
  - Este necesară electrificarea liniei ferate către zona de sud a litoralului – Constanța – Mangalia, care poate deveni o alternativă la transportul rutier.
  - infrastructura CFR din zona portuară este slab dezvoltată și nu deservește în totalitate necesităților Portului Constanța;
- Dezvoltarea infrastructurii universitare contribuie la dezvoltarea județului;
- **Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități**
  - Este necesară crearea de ateliere – școală, centre și hub-uri de dezvoltare pentru identificarea și dezvoltarea de noi aptitudini în special pentru a adresa o problemă esențială legată de pregătirea elevilor din gimnaziu și orientarea acestora și spre meserii practice;
  - Este necesară implementarea de măsuri de creștere a calității învățământului în zonele rurale (de exemplu prin măsuri de dezvoltare economică a zonelor rurale, măsuri de stimulare a cadrelor didactice care profesază în zona rurală), precum și asigurarea mobilității elevilor în zonele rurale pentru asigurarea transportului către școală, inclusiv înființarea de internate;
  - Este recomandată introducerea unui mecanism de comunicare între mediul de afaceri (operatori economici) și institutele de formare tehnică (școli, universități, licee, etc);
  - Este de dorit o corelare a propunerilor din domeniul social cu Harta nevoilor sociale, pentru identificarea serviciilor sociale necesare la nivel de UAT;

- Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale are în vedere ca la nivelul fiecărui UAT să existe centre de zi pentru oferirea de servicii sociale; este necesară formarea de parteneriate cu UAT-urile din județ în vederea dezvoltării serviciilor sociale;
- **Dezvoltarea turismului și serviciilor conexe**
  - Valorificarea oportunității de extindere a plajelor la nivelul întregului litoral;
  - Valorificarea Lacului Techirghiol;
  - Valorificarea inteligentă a resurselor locale.

b) Consultare publică prin chestionar online

Pe lângă cadrul partenerial în contextul căruia au fost utilizate instrumentele specifice (consultări, dezbateri, interviuri, solicitări de date, focus grupuri, ș.a.), în analiza stării actuale a județului au fost avute în vedere rezultatele obținute din procesul de consultare online a comunității locale.

Perioada	Tema consultării online	Modalitatea de organizare / promovare
25 ianuarie – 23 februarie 2021	<i>Analiza nevoilor și identificarea domeniilor de intervenție</i>	<i>Surveymonkey.com / site CJ Constanța, platforma facebook.com</i>
29 iunie – 6 august 2021	<i>Consultare publică privind propunerea de strategie de dezvoltare</i>	<i>Surveymonkey.com / site CJ Constanța, platforma facebook.com</i>

Rezultatele consultării online privind analiza nevoilor și identificarea domeniilor de intervenție:

Procesul de consultare publică prin chestionar online s-a derulat în perioada **25 ianuarie – 23 februarie 2021**. Opiniile centralizate pe parcursul derulării acestui proces de consultare au fost structurate pe următoarele **domenii prioritare de intervenție**:

Domeniu de intervenție: Infrastructura tehnico-edilitară și calitatea mediului

Deși opiniile respondenților cu privire la nivelul de dezvoltare și al accesului la infrastructura tehnico-edilitară au fost dominant negative, în proporție de 70%, nu lipsesc întru totul opiniile pozitive, acestea reprezentând un procent de 30%.

S-a remarcat o nemulțumire majoră din punctul de vedere al variantelor de petrecere a timpului liber, acestea denotând o lipsă acerbă a activităților și a evenimentelor culturale. Parcurile, spațiile verzi și locurile de joacă pentru copii sunt insuficiente și nu acoperă îndeajuns nevoile mediului de locuință, ducând la un dezechilibru în stilul de viață a cetățeanului.

Aglomerarea accelerată a teritoriului, creează un sentiment de nesiguranță și agitație pentru respondenți, aceștia afirmând că: *"liniștea și siguranța au dispărut din județ"*, clasând acest lucru ca pe un indicator negativ. De asemenea și *lipsa de curățenie* este considerată a fi tot un aspect negativ la nivel de amenajare a teritoriului.

Pe de altă parte, aspectele pozitive înregistrate și de *accesul către unitățile comerciale, unitățile publice și aprovizionarea cu produse agroalimentare*, ele subliniind unele din nevoile de bază ale cetățeanului.

Câteva din sugestiile înregistrate cu această ocazie:

- „Programe cu activități și evenimente culturale”;
- „Amenajarea de parcuri, spații verzi și locuri de joacă pentru copii”;
- „Sisteme de supraveghere video, patrularea accentuată a autorităților locale, care să asigure siguranța cetățenilor”;
- „Sisteme de salubritate și igienizare pentru o curățenie mai pronunțată”.

Domeniu de intervenție: Serviciile din comunitate

Evaluarea opiniilor respondenților, din punctul de vedere al serviciilor din comunitate, a luat în calcul gradul de satisfacție privind serviciile din domeniul sănătății, cele din domeniul învățământului și serviciile de asistență socială.

Opinia privind serviciile medicale primare furnizate de medicii de familie, cele oferite de cabinetele școlare și cele furnizate de spitale, sunt preponderent negative, respondenții apreciind pozitiv serviciile furnizate de cabinetele de specialitate și cele de urgență furnizate de serviciile de Ambulanță.

Opinia generală a celor care au răspuns este că întregul sistem medical are nevoie de o reformă. Majoritatea dintre respondenți dețin un card de sănătate, pe care îl utilizează minim o dată pe an.

Din punctul de vedere al *sistemului de învățământ și serviciilor de educație*, aspectele negative sunt predominante în proporție de 90%, fiind exprimate nemulțumiri legate de capacitatea unităților de învățământ. În acest context, respondenții și-au arătat mulțumirea doar vizavi de distanța dintre reședință și instituțiile de învățământ.

Din punctul de vedere al *serviciilor de asistență socială*, respondenții le dezapreciază pe toate, majoritar opiniile indicând că sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți de calitatea acestora. Nemulțumirea majoră fiind în cazul serviciilor acordate persoanelor vulnerabile, acestea fiind reprezentate de persoanele aflate în risc de sărăcie sau cele fără un adăpost.

Trebuie semnalat faptul că au existat chiar mesaje ale celor care au completat chestionarul legat de această problemă, solicitând vizite pe teren ale autorităților pentru a examina și observa cetățenii care au nevoie de asistență socială.

Domeniu de intervenție: Nivelul de confort al locuirii

Opiniile respondenților privind aprecierea nivelului personal de confort al locuirii și al gradului de utilizare a mediilor digitale, indică faptul că lipsa dominantă din dotările gospodăriilor este legată de echipamentele de lucru și utilajele agricole, procentul respondenților care dețin una dintre aceste variante fiind de doar 5,46%. Acest lucru probabil se datorează faptului că majoritatea răspunsurilor primite sunt de la persoane din mediul urban, dar poate fi și o consecință a faptului că acest chestionar a fost aplicat on-line.

Se remarcă faptul că 71% dintre cei care au răspuns indică racordarea locuinței la rețeaua de gaze, restul respondenților folosind mijloace alternative, de tipul cărbuni/lemn.

Din punctul de vedere al existenței infrastructurii de date, al utilizării mediilor și instrumentelor digitale, observăm faptul că din ce în ce mai frecvent cetățenii folosesc internetul, pentru achiziționare de bunuri, sau ca mijloc de comunicare. Aceste aspecte dovedind și explicând că tendința de utilizare a cardului bancar, a început să devină zilnică, de două, sau de trei ori pe săptămână, foarte puțini fiind aceia care nu dețin un card bancar, mai exact un procent de 3.89%.

Domeniu de intervenție: Dezvoltarea economică a comunității

Opinia respondenților reflectă faptul că dezvoltarea economică este predominant slabă, aceștia spunând că dezvoltarea este aproape "*inexistentă*", în acest sens indicând probleme multiple, de la slaba dezvoltare a IMM-urilor, lipsa sau slaba infrastructură a drumurilor, lipsa lucrătorilor sau slaba lor calificare, dezinteresul pentru oportunitățile oferite de port și de canalul Dunăre - Marea Neagră și în același timp insistând că este nevoie de o intervenție majoră în sistemul de sănătate și în infrastructura acestuia, în sistemul educațional și în infrastructura acestuia, în protejarea mediului și în digitalizarea serviciilor publice. În cadrul întrebărilor deschise, cei care au răspuns au transmis diverse propuneri pentru fiecare criteriu de dezvoltare.

Legat de *mediul de afaceri local*, respondenții au afirmat că economia este „*la pământ*” și că este nevoie de o resuscitare a acesteia, prin diverse programe instituționale. Astfel, au propus abordarea mai multor programe de susținere a IMM-urilor care să ajute antreprenorii să pornească mai multe afaceri locale și să le susțină, sau crearea de parcuri industriale care să atragă firme, sau investitori din afara ariei de județ, aceste lucruri creând locuri de muncă pentru cetățeni, sau pentru studenții din cadrul județului.

În cadrul *sistemului de sănătate*, aceștia consideră că este nevoie de o intervenție majoră în cadrul infrastructurii acestora, din punct de vedere a echipamentelor medicale, cât și a stării clădirilor deținute de aceste instituții. Respondenții au mai menționat că este nevoie de integritate în rândul personalului angajat în aceste instituții.

În cadrul *sistemului de învățământ*, respondenții sunt nemulțumiți din punctul de vedere al educației primite în instituțiile de învățământ, al numărului mic de grădinițe și creșe, al capacității instituțiilor de învățământ, incluzând numărul de locuri disponibile în sala de curs, al învățământului în sistem on-line și de dotările existente în școli. Respondenții propun construirea mai multor instituții de învățământ, cu echipamente moderne și o reformă a învățământului actual.

În privința *protejării mediului*, respondenții au menționat că este nevoie de un sistem inteligent de colectare și de sortare a deșeurilor, a mai multor elemente de mobilier urban, de tipul tomberoane speciale pentru depozitarea gunoiului menajer, pe diferite categorii, filtre de aer pentru a arăta nivelul de calitate al aerului și amenajarea spațiilor goale cu diverse piese de mobilier verde.

Printre aceste propuneri menționate mai sus, respondenții au făcut trimiteri concrete la reabilitarea zonei peninsulare a orașului Constanța, o reconsolidare a zonei portuare, construirea de parcări supraetajate și subterane, plasate strategic în diverse zone de locuire, punerea în valoare a obiectivelor culturale pentru sprijinirea turismului și în extra sezon, nu doar în sezonul estival.

Domeniu de intervenție: Administrația publică

Opinia respondenților din punctul de vedere al relaționării administrației publice cu locuitorii indică un nivel, mai degrabă, de nemulțumire, existând trimiteri directe la teme precum: lipsa consultărilor privind finanțarea unor proiecte publice, comoditatea funcționarilor și a timpilor lungi de rezolvare a diverselor probleme. O serie de alte nemulțumiri sunt legate de lipsa posibilității efectuării plăților electronice a taxelor și impozitelor și aceea de a depune declarații sau a solicita on-line.

Opinia privind nivelul de implicare a autorităților publice în rezolvarea problemelor este preponderent negativă, peste 70% dintre opinii indicând mai degrabă nemulțumirea, față de restul de aproape 30% care indică un anumit grad de mulțumire dintre care 7% sunt mulțumiți și foarte mulțumiți.

La întrebarea referitoare la *sursa folosită pentru informarea privind activitatea administrației locale*, aceștia au răspuns că presa on-line este cea care îi ajută cel mai mult, după care postările instituției pe rețelele de socializare.

Respondenții au sugerat administrațiilor publice mai multe mijloace pentru a îmbunătăți calitatea relației cu cetățeanul, opinând că în primul rând este nevoie de integritate și de transparență în rândul administrațiilor publice, în al doilea rând, au sugerat dezvoltarea unei aplicații pe mobil pentru o comunicare rapidă, sau o platformă on-line axată pe o colectare de sugestii, prin urmare, sugestiile lor să poată fi luate în considerare, pentru ca ei să se simtă ascultați, iar în al treilea și în ultimul rând, doresc dezbateri publice între ei și administrațiile publice locale înainte să fie luate decizii cu privire la proiectele următoare.

Rezultatele consultării online privind versiunea consultativă a strategiei de dezvoltare:

Această activitate a presupus:

- Postarea pe site-ul Consiliului Județean Constanța a textului variantei draft, în conformitate cu prevederile art.7 al Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. Propunerile, sugestiile sau opiniile primite au fost analizate și integrate în varianta finală a strategiei;
- Elaborarea unui sumar al strategiei și transmiterea acestuia instituțiilor locale, organizațiilor non-guvernamentale, agenților economici, precum și oricăror altor actori locali interesați;

- Organizarea de întâlniri/discuții tematice focusate pe domeniile vizate care au avut ca scop validarea direcțiilor de acțiune și a intervențiilor;
- Prezentarea conceptului de dezvoltare strategică și a versiunii draft a strategiei în cadrul unui eveniment de consultare publică;
- Derularea unui sondaj online configurat pe platforma SurveyMonkey pentru consultarea publicului larg cu privire la propunerea de *Strategie de Dezvoltare Durabilă a Județului Constanța pentru perioada 2021 – 2027*, disponibil atât pe website-ul CJ Constanța cât și pe pagina de facebook a instituției.

Opiniile centralizate pe parcursul derulării acestui proces de consultare au fost structurate pe următoarele **domenii**:

Domeniu de intervenție: Infrastructura tehnico-edilitară și calitatea mediului

Participanții la procesul de consultare publică au formulat propuneri cu privire la îmbunătățirea infrastructurii rutiere în sensul creșterii siguranței cetățenilor, spre exemplu: „fluidizarea traficului auto pe drumul național Constanța - Vama Veche” prin „amenajarea de pasarele de trecere pentru pietoni” și „interzicerea traversării DN de către pietoni altfel decât utilizând rețeaua de pasarele”, dar și propuneri legate de asfaltarea drumurilor sau eliminarea taxei de parcare din Constanța.

În contextul dezvoltării durabile cu accent pe protejarea mediului înconjurător s-au înregistrat propuneri privind „reducerea masivă a impactului antropic asupra mediului costier și maritim”, „amenajarea unui parc cu diferite specii de arbori (similar celui din Dobrich)”, gestiunea responsabilă a ariilor protejate, precum și o amplă propunere cu privire la utilizarea energiei valurilor.

Domeniu de intervenție: Serviciile din comunitate

În privința serviciilor din comunitate, domeniile resimțite ca fiind prioritare pentru viitoarele intervenții sunt legate de educație și sănătate.

În privința educației, au fost formulate propuneri privind dezvoltarea durabilă a infrastructurii de educație, inclusiv prin implementarea conceptului de „școli verzi” cât mai ales prin valorificarea parteneriatelor dintre mediul de afaceri, mediul universitar și autoritățile publice regionale și locale.

Domeniu de intervenție: Dezvoltarea economică a comunității

În contextul dezvoltării economice, domeniile abordate de participanții la consultarea publică au fost „turismul” și „TIC”. Este recunoscută contribuția infrastructurii (rutiere, aeroportuare, de sprijinire a afacerilor – parcuri industriale) la dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea de investitori.

De asemenea, au fost remarcate propunerile care subliniază faptul că dezvoltarea turismului trebuie să se concentreze pe transformarea turismului de litoral într-un turism durabil (ex. *planificare și gestiune teritorială optimă, calitatea infrastructurii și serviciilor turistice, accesibilitate și mobilitate eficientă de-a lungul zonei costiere și dinspre aceasta spre interiorul județului, calitatea mediului și conservarea biodiversității, îmbunătățirea calității serviciilor turistice cu accent pe un raport calitate/preț echitabil*), în asocierie cu dezvoltarea

altor tipuri de turism, ținând cont de specificul celorlalte resurse turistice (turism cultural și ecoturism).

Domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor este recunoscut ca un domeniu cu potențial, care generează locuri de muncă bine plătite și este potențat de existența unui centru universitar care acoperă și specializări specifice.

Domeniu de intervenție: Capacitate administrativă

Participanții la consultare au semnalat faptul că strategie trebuie să fie bazată pe cooperarea teritorială și instituțională, că ar trebui să vizeze toate localitățile și zonele din județ, nu doar orașele mari.

13. Viziunea strategică de dezvoltare durabilă a județului Constanța

13.1 Conceptul de dezvoltare strategică

Strategia de dezvoltare a județului are drept scop general stabilirea destinațiilor către care sunt direcționate resursele disponibile și eforturile administrației publice, în vederea atingerii unor obiective strategice cuantificabile, respectiv a unor ținte de dezvoltare pe care comunitatea și le-a stabilit.

Specific acestui instrument de planificare strategică instituțională, caracteristic administrației publice, este faptul că stabilirea obiectivelor de dezvoltare, a modalităților și ordinii în care sunt abordate rezolvările nevoilor locale și implicit efortul și resursele planificate, reprezintă rezultatul unui proces de consultare a mai multor factori și în special de consultare a comunităților locale.

Strategia de dezvoltare conține o propunere de dezvoltare, formulată sub forma unui „**concept de dezvoltare strategică**” ce constă într-o înlănțuire logică și argumentată a demersurilor necesare pentru atingerea **obiectivelor de dezvoltare** pe care județul și le-a propus.

Trebuie menționat faptul că, deși modalitățile de realizare a obiectivelor de dezvoltare propuse sunt privite în acest document din perspectiva rolului și atribuțiilor, de multe ori limitate, ale autorității publice, pentru ca procesul de dezvoltare să aibă succes, acestea trebuie urmărite și de alți actori de la nivelul comunităților, cum ar fi agenții economici, alte instituții publice, mediul asociativ sau chiar cetățenii prin efortul lor particular.

Realizarea conceptului de dezvoltare strategică este un demers care pornește de la starea actuală a județului, propunând atingerea unui nivel de progres și a unei arhitecturi integrate a tuturor factorilor de stare: demografică, teritorială, infrastructură și economie, socială, culturală și de mediu ai comunității. Nivelul de dezvoltare așteptat să se realizeze într-un anumit moment proiectat în viitor (2027) poate fi atins prin implementarea strategiei de dezvoltare a județului.

Starea actuală a județului este înțeleasă prin ansamblul contextual al nevoilor și intereselor locale, identificate în cadrul *Analizei situației existente la nivelul județului*, plasată în condițiile reperelor fixate de diversele abordări strategice regionale, naționale și sectoriale, care condiționează contextul județean.

Pe lângă concluziile analizei situației existente din punct de vedere social, economic, al mediului și al nivelului de echipare tehnică și socială, câteva particularități specifice trebuie luate în considerare în conturarea unei imagini complete a realității de astăzi a județului. Astfel:

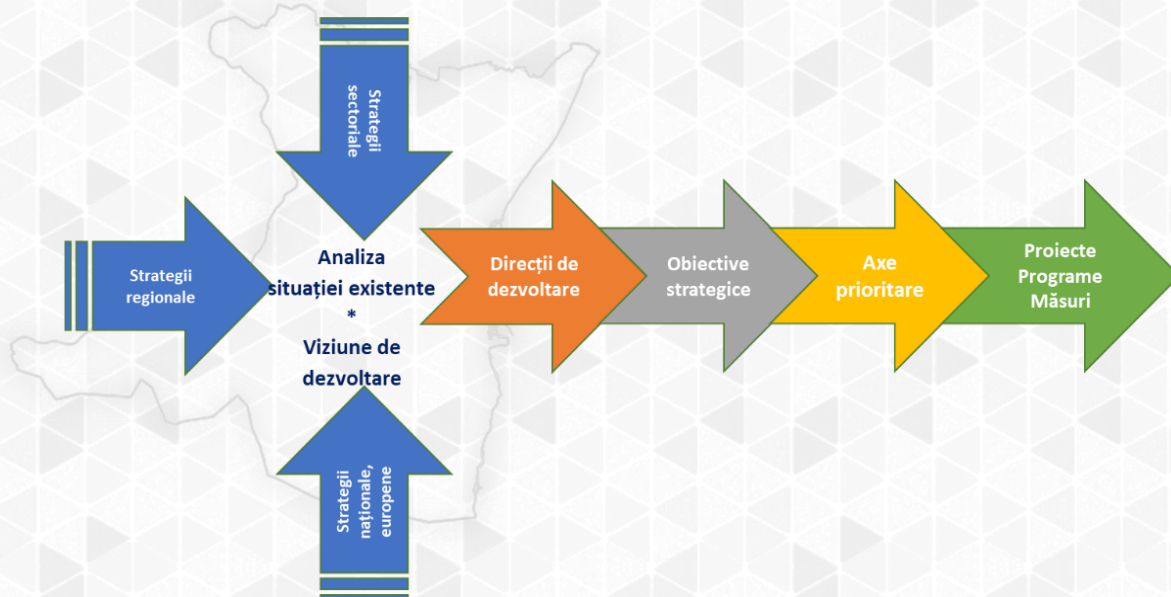
- Diferența între imaginea din afară (opinia largă și cea exterioară județului) și cea din interior (specializată și legată de interesele locuitorilor) în privința importanței unor teme pentru dezvoltarea locală. De exemplu, pentru cei mai mulți, Constanța înseamnă turism și modalități de a petrece a timpului liber, iar pentru dezvoltarea locală turismul este un contributor de loc secund, iar timpul liber o parte din interesul locuitorilor, pe lângă cele privind munca, locuirea, mobilitate, servicii, etc.;

- Existența unui decalaj semnificativ între nivelul de viață și condițiile de locuire dintre mediul urban și cel rural;
- Intențiile ambițioase pentru dezvoltarea accelerată și nivelul de dezvoltare al mediului de afaceri din Zona Metropolitană Constanța, mult mai înalte în raport cu ritmul restului județului;
- Interesul crescut arătat de administrația publică județeană pentru colaborarea partenerială și suportul pentru administrațiile locale, cât și pentru abordarea corectă și profesională pentru rezolvarea problemelor;
- Interesul manifestat de mediul academic pentru colaborarea pro-activă cu mediul de afaceri, pentru formarea forței de muncă în raport cu cerințele angajatorilor și pentru valorificarea rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare.

Concluziile analizei situației existente, la care se adaugă celelalte elemente argumentative ale cadrelor strategice existente, precum și observațiile și opiniile obținute în urma procesului consultativ, formează un tablou general al structurii nevoilor identificate și al intereselor diverselor medii sociale, economice, politice, civice și chiar ale cetățenilor.

Această structură, compusă din multiple elemente cu diferite legături între ele, cu diferite grade de importanță și capacități de influențare și multiplicare, reclamate cu prioritate de medii diferite, este cea care justifică propunerea în raport și cu așteptările comunităților, a unor **direcții prioritare de dezvoltare**. Acestea sunt principalele modalități de realizare a scopului de creștere generală a nivelului de dezvoltare a județului, exprimate în „**viziunea de dezvoltare durabilă a județului Constanța**”.

Figură 169: Schema demersului operațional de elaborare a conceptului de dezvoltare

Sursa: Prelucrarea consultantului

Parcurgerea acestui drum de evoluție progresivă, de la starea de actuală la starea așteptată de dezvoltare, înseamnă selectarea unor direcții prioritare de dezvoltare a județului Constanța, indicând în același timp modalitățile și mijloacele eficiente prin care se pot atinge țintele propuse.

Fiecare direcție prioritară de dezvoltare presupune parcurgerea unui set de **obiective strategice** care pot fi realizate, prin acțiuni grupate în **axe prioritare specializate**, care conțin **intervenții** concrete sub forma: **programeelor, proiectelor, măsurilor, hotărârilor**, de a căror prioritizare, planificare și mod de concretizare, depinde implementarea în condiții optime a strategiei de dezvoltare durabilă și atingerii obiectivelor propuse.

Selectarea, prioritizarea și planificarea intervențiilor, are în vedere atât contribuția la realizarea cu prioritate a obiectivelor strategice, modul în care influențează celelalte domenii, cât și resursele disponibile.

Această organizare conceptuală pune în legătură directă și condiționează intervențiile concrete cu un obiectiv strategic, în scopul creării unor mecanisme care sunt fie generatoare de progres fie capabile să asigure suport și să accelereze dinamica dezvoltării așa cum a fost ea stabilită.

Totuși, dezvoltarea trebuie văzută **coerent, omogen și integrat**, dar fără să producă dezechilibre între diferitele domenii, categorii de locuitori, ori între diferitele zone teritoriale. În acest scop, sunt urmărite principiile unei dezvoltări convergente, a intercorelării, dezvoltării durabile, dar și ale respectării egalității de șanse:

Dezvoltarea convergentă are în vedere stimularea performanțelor fără a crea decalaje de dezvoltare la nivelul județului. În plus, se vizează reducerea diferențelor deja existente între comunități pe plan social, economic, cultural și al accesului la servicii și infrastructură publică, caracteristice diferitelor zone și localități.

Intercorelarea presupune ca obiectivele strategiei să ia în calcul obiectivele planurilor și strategiilor regionale, naționale și europene dar și adaptarea măsurilor de acțiune în funcție de recomandările politicilor de guvernare ale diferitelor instituții ce acționează la nivel județean.

Integrarea presupune ca soluțiile propuse să nu se limiteze la granițele administrative ale teritoriului sau la limitele specifice unui anumit sector de activitate atât timp cât problema abordată are implicații și în teritoriile limitrofe sau în sectoarele adiacente.

Dezvoltarea durabilă înseamnă propunerea unui tip de dezvoltare care să asigure un echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și care să ia în calcul aspectele ce țin de restricționarea accesului la resurse al generațiilor viitoare.

Egalitatea de șanse se aplică și ține cont, în mod particular, de diversitatea etnică și religioasă a populației, promovarea capitalului uman făcându-se în mod nediscriminatoriu în orice domeniu economico-social. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen sau de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea comunităților și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori precum toleranța și egalitatea.

13.2 Viziunea strategică de dezvoltare

Viziunea strategică de dezvoltare este exprimarea sintetizată a sensului direcției de dezvoltare a județului și indică modalitatea de transformare a acesteia în realitate. Viziunea conturează starea dorită, proiectată în viitor și configurează nivelul de dezvoltare așteptat. Viziunea trebuie să

presupună dinamism și capacitate de adaptare a oportunităților care pot să apară, pentru atingerea scopului dorit.

Chiar dacă evoluția ulterioară poate suferi abateri de la plan, în condiția existenței unei viziuni bine definite, sensul acestei evoluții va fi păstrat. Formularea viziunii trebuie să se bazeze pe o serie de elemente care să îi asigure succesul și credibilitatea. Astfel, chiar dacă viziunea este o propunere proiectată în viitor, ea se bazează pe prezent, pe analizele, concluziile, observațiile obținute, având în vedere dificultățile și obstacolele identificate.

În construcția viziunii a fost foarte important - pe lângă exprimarea unei atitudini de încredere în viitorul proiectat și în posibilitățile concrete de dezvoltare în sensul transformării viziunii propuse în fapte - ca aceasta să se identifice cu interesele comunităților, instituțiilor, organizațiilor publice și private și chiar ale cetățenilor.

În acest fel, viziunea strategică implică motivarea și stimularea la participare a tuturor factorilor care trebuie și pot să contribuie la schimbare, viziunea fiind cheia realizării acesteia.

Viziunea de dezvoltare a județului Constanța este centrată pe dezvoltarea susținută a economiei locale și pe echilibrarea și modernizarea condițiilor de locuire între toate comunitățile județului, susținute de un efort instituțional eficient și implicat, interesat de dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului.

Dezvoltarea economiei locale nu are în vedere numai o simplă structurare a domeniilor economice locale. Pentru satisfacerea nivelului ambițios de dezvoltare și așteptările mediului de afaceri, trebuie luat în considerare întregul context al intereselor, inițiativelor și nevoilor acestuia, începând cu cele privind dezvoltarea infrastructurii de transport și creșterea mobilității muncitorilor și mărfurilor, dezvoltării parteneriatelor pentru cercetare dezvoltare și inovare în sectoarele de specializare existente (materiale și tehnologii pentru transport acvatic, energie din surse neconvenționale, industrie navală, mediu, etc.), nevoia de forță de muncă profesionalizată, ș.a.. Toate aceste conexiuni au cointerestat un întreg ansamblu de entități diferite publice și private, din diferite domenii economice dar și din educație, servicii publice, societate civilă, etc., legate de un interes comun, cel al dezvoltării.

Această adevărată „locomotivă”, care trage după sine o sumă întreagă de interese și care consumă și creează permanent oportunități, implică și sectoare cu un ritm de dezvoltare mai lent sau afaceri rurale ce nu depășesc granițele teritoriale ale unităților administrativ teritoriale, dar care trebuie susținute și dinamizate.

Prin *modernizarea condițiilor de locuire* se înțelege la crearea unui mediu de locuire curat și civilizată, ofertant pentru petrecerea timpului liber, susținut de o infrastructură modernă și de accesul la servicii publice de bună calitate, pentru cei care locuiesc și lucrează în județul Constanța. Condițiile de viață individuală și, mai ales, cele pentru familii trebuie să ofere nu numai confortul și oportunitățile de timp liber de bună calitate oriunde în județ, ci și un mediu sigur și acces la servicii de bună calitate (inclusiv cele de educație, asistență, sănătate, urgență, etc.) care să permită celor care muncesc garanția supravegherii și îngrijirii copiilor și a celorlalți membri ai familiei în timpul orelor de program.

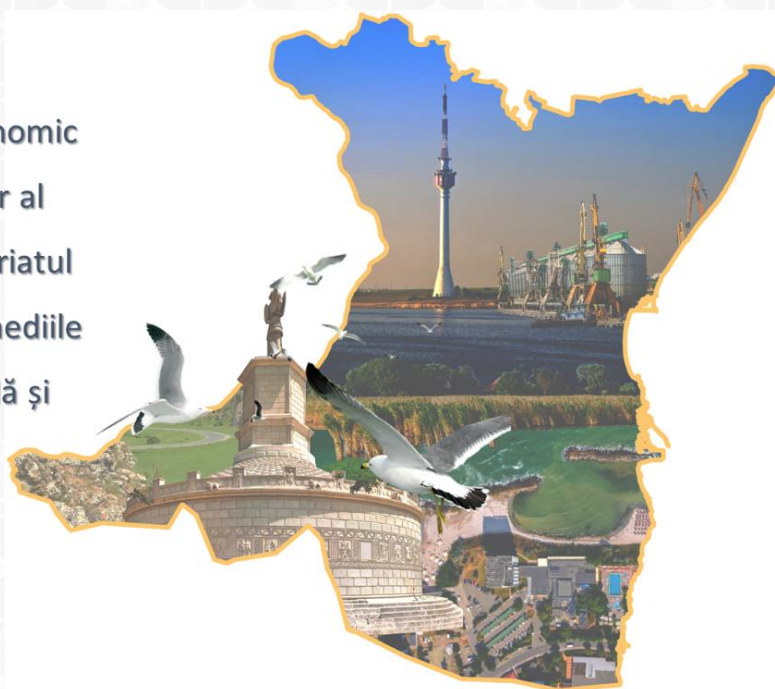

Mediul de locuire, împreună cu toate facilitățile sale, modern și fără poluare, eficient din punctul de vedere al cheltuielilor, trebuie să fie accesibil tuturor comunităților. Nivelul de dezvoltare al acestuia constituie un veritabil argument pentru atragerea și menținerea forței de muncă în economia locală a județului iar echilibrarea diferențelor de calitate a locuirii din diversele comunități județene poate favoriza și reducerea decalajelor de dezvoltare economică.

Strategia de dezvoltare este un plan de viitor care poate fi implementat numai prin voința actorilor locali, ca părți direct interesate de ceea ce se întâmplă la nivelul județului. Suportul cel mai puternic poate fi asigurat de parteneriatul dintre instituțiile și organizațiile cu adevărat interesate. Acest parteneriat, punctual sau periodic, formal sau informal poate coopta și energiile altor structuri sau personalități locale, care împreună pot dinamiza și susține ritmul dezvoltării generale. Acest lucru asociază în mod obligatoriu interesul pentru o administrație publică promptă și eficientă.

Așadar, **viziunea strategică de dezvoltare pentru perioada 2021 - 2027** poate fi sintetizată astfel:

Județul Constanța - un spațiu economic performant, cu un nivel superior al calității vieții, susținut de parteneriatul administrației județene cu toate mediile interesate în dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului

13.3 Direcții și obiective de dezvoltare

13.3.1 Direcțiile prioritare de dezvoltare strategică

Pentru realizarea acestei viziuni, strategia de dezvoltare este centrată pe **trei „direcții prioritare de dezvoltare”**, cărora le sunt asociate **trei „obiective majore suport”**. Pentru implementarea acestora au fost identificate o serie de **„obiective strategice”**, fiecare obiectiv grupând **„axe prioritare”**, transpuse în **„intervenții”** de diferite tipuri, care sunt modalități concrete de acțiune ce vor contribui în mod direct la atingerea viziunii de dezvoltare a județului.

Direcțiile prioritare de dezvoltare din strategia de dezvoltare a județului sunt:

1. **Dezvoltare economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii**
2. **Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități**
3. **Dezvoltarea turismului și a serviciilor conexe prin utilizarea inteligentă a resurselor locale**

Cele trei **obiective majore suport** sunt definite având în vedere caracterul transversal al unora dintre principalii factori de progres, care vizează toate domeniile din procesul de dezvoltare. Astfel, **dezvoltarea infrastructurii de transport, calitatea mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă și modernizarea administrației publice și a capacității de implicare**, reprezintă domenii care sunt considerate obiective majore, comune întregii dezvoltări și a căror modalitate de realizare condiționează decisiv calitatea și ritmul dezvoltării județului.

Pentru a sublinia importanța acestor domenii și a gradului lor de dezvoltare, dar și pentru a respecta caracterul mai restrâns în raport cu direcțiile prioritare de dezvoltare definite, care cuprind aria mai multor domenii asociate între ele, acestea au fost definite sub forma unor „**obiective majore suport**” pentru întregul proces de progres. Acest concept exprimă un grad de generalitate inferior unei „**direcții prioritare**”. Intervențiile necesare pentru realizarea obiectivelor majore suport, vor influența și condiționa modalitatea de realizare a celorlalte obiective.

Caracteristic „**obiectivelor majore suport**” este faptul că acestea condiționează abordările în cadrul celorlalte obiective. Caracterul durabil și sustenabil al dezvoltării județului este imprimat de promovarea unui set de principii de protejare și conservare a mediului și de gestionare inteligentă a energiei, care vor influența și măsurile aplicabile în alte domenii.

„Obiectivele strategice” sunt *intercorelate*, ceea ce înseamnă, de exemplu, că măsurile referitoare la îmbunătățirea unui domeniu vor avea efecte asupra unuia sau mai multor domenii.

Politici de dezvoltare, programe de măsuri, tipuri de acțiuni și proiecte pentru fiecare dintre obiectivele propuse

Propunerea de dezvoltare concentrează, chiar prin modul său de formulare, **șase politici distincte de dezvoltare**. Acestea vizează unele domenii considerate direcții prioritare de dezvoltare în structura conceptuală a soluției de dezvoltare propusă și sunt următoarele:

- Dezvoltare economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii;
- Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități;
- Dezvoltarea turismului și a serviciilor conexe prin utilizarea inteligentă a resurselor locale;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul public și de mărfuri;
- Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă;
- Modernizarea administrației publice și creșterea capacității de implicare în dezvoltarea teritorială.

Fiecare dintre acestea asociază obiective strategice care se realizează prin intervenții concrete, care au forma *programeelor, proiectelor, măsurilor, hotărârilor* etc. și sunt grupate în funcție de specificul lor în **axe prioritare**.

Structura conceptului de dezvoltare propus, este detaliată în continuare:

Directia prioritară de dezvoltare 1: Dezvoltare economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii, abordează următoarele domenii: dezvoltarea orientată spre performanță a industriei, transporturilor, energiei și dezvoltarea economiei rurale. Fiecare dintre acestea are în vedere nevoile de dezvoltare în raport cu alte domenii conexe (educație, piața muncii, cercetare dezvoltare, mobilitate, etc.) și, de asemenea, interferează cu intervențiile suport subsumate obiectivelor majore.

Directia prioritară de dezvoltare 2: Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități, presupune intervenții planificate, sub forma demersurilor de construire, modernizare, extindere a rețelelor tehnico-edilitare, serviciilor publice locale, a infrastructurii și calității educației, de sănătate și de urgență, a creșterii calității furnizării serviciilor sociale, a dezvoltării infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber. Obiectivele strategice subsumate vor fi intercorelate cu cele ale obiectivelor majore suport.

Directia prioritară de dezvoltare 3: Dezvoltarea turismului și a serviciilor conexe prin utilizarea inteligentă a resurselor locale este domeniul de dezvoltare care, deși nu are anvergura altora, prin interesul național și chiar internațional pe care îl suscită și prin faptul că leagă sau are potențialul de a interconecta multe alte domenii de activitate, valorificând diverse resurse locale – justifică selectarea sa ca domeniu prioritar, distinct în strategia de dezvoltare a județului.

Obiectivul major suport 1:

Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul public și de mărfuri vizează construirea, modernizarea, reabilitarea rețelei de transport rutier, pe cale ferată și aeriană, cât și a celei maritime și fluviale.

Obiectivul major suport 2:

Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă. Punerea în practică a intervențiilor pentru atingerea acestui obiectiv afectează ca o condiție pusă întregului cadru al celorlalte obiective, începând cu măsuri privind infrastructura, construcțiile, organizarea unor servicii și dezvoltarea unor programe, până la decizii sau hotărâri administrative. Principiile privind protejarea mediului, asigurarea eficienței energetice și ale dezvoltării sustenabile trebuie să facă parte dintre argumentele deciziilor și alegerea modului de intervenție din toate acțiunile.

Obiectivul major suport 3:

Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială, subsumează intervențiile necesare creșterii capacității administrative a instituțiilor

județene, dar și a suportului pentru cele locale și mai ales măsuri pentru stimularea implicării și participării celorlalți actori publici și mai ales privați în parteneriatul pentru dezvoltarea județului.

Schema grafică a structurii conceptului de dezvoltare:

13.3.2 Obiectivele strategice de dezvoltare și axele prioritare

Dezvoltarea domeniilor avute în vedere de direcțiile de dezvoltare prioritară și de cele trei obiective majore suport, presupune realizarea unor „**obiective strategice**” care sunt asociate fiecăreia dintre aceste acestea.

Fiecare obiectiv strategic subsumează „**Axe prioritare**” specifice fiecăruia. Axele prioritare grupează, după domenii, diferite tipuri de modalități concrete de intervenție, sub forma: **proiectelor, programelor, planurilor, hotărârilor** etc., a căror realizare, punere în practică, vor conduce la atingerea obiectivului vizat și la dezvoltarea domeniului strategic.

Direcția prioritară de dezvoltare 1: Dezvoltare economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii

Această direcție de dezvoltare presupune nu numai dezvoltarea economiei locale în toate componentele sale, cât mai ales orientarea spre inovare, prin atașarea segmentului de cercetare și dezvoltare tehnologică. O astfel de abordare ia în considerare nivelul de dezvoltare actual și așteptările mari ale diferiților agenți economici locali, care, dincolo de propria evoluție, au dezvoltat inițiative și parteneriate comune pentru depășirea unor probleme și valorificarea unor oportunități.

Obiectivul Direcției prioritare de dezvoltare **1**:

În 2027, județul Constanța își va păstra locul în top 5 județe după valoarea PIB, la diferență de maxim 2.000 mil. lei față de județul aflat pe poziția superioară în top.

În acest context, interesul pentru economia locală este privit prin **cinci obiective strategice de dezvoltare**: dezvoltarea activităților de transport și servicii conexe, dezvoltarea activităților

industriale, dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local, valorificarea potențialului energetic local și modernizarea și dezvoltarea agriculturii și pescuitului.

Obiectivul strategic 1.1 Dezvoltarea activităților de transport și servicii conexe

Activitățile economice în domeniul transporturilor și serviciilor conexe reprezintă o pondere importantă la nivelul județului Constanța, valorificând potențialul dat de poziția geografică și resursele de infrastructură din județ. Polul de dezvoltare Constanța cuprinde toate tipurile de transport: rutier, feroviar, maritim, aerian, inclusiv transport prin oleoducte. Transporturile și activitățile de logistică joacă un rol esențial în procesul lanțului de aprovizionare și distribuție a produselor, de aceste activități depinzând în mare măsură foarte multe alte domenii de activitate.

Realizarea acestui obiectiv presupune urmărirea următoarelor axe prioritare:

Axa prioritară 1.1.1 Sprijinirea și stimularea dezvoltării activităților de transport mărfuri

Axa prioritară grupează inițiativele pentru dezvoltarea, modernizarea, extinderea parcurilor de autovehicule pentru transport și a infrastructurii aferente - platforme de încărcare - descărcare, echipamente logistice. Îmbunătățirea accesului la coridoarele de transport și creșterea conectivității intermodale.

Axa prioritară 1.1.2 Modernizarea și stimularea sistemelor de transport intermodal

Axa prioritară grupează inițiative care se referă la construirea unui sistem intermodal sigur și eficient și a infrastructurii aferente, implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management al transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport. Include, de asemenea, inițiativele pentru modernizarea și extinderea transportului feroviar, renovarea și modernizarea clădirilor, a platformelor de depozitare a unităților de transport intermodal, a căilor de rulare a macaralelor, a căilor de acces în terminal, a rețelilor de apă și electricitate, dotarea terminalelor cu utilaje și echipamente de manipulare, precum și dezvoltarea lanțului logistic și a conectivității cu transportatorii rutieri și asigurarea siguranței în transport.

Dezvoltarea activității de transport intermodal se susține și pe implementarea inițiativelor existente de dezvoltare a Portului Constanța, care vizează următoarele proiecte demarate sau aflate în curs de inițiere:

- Extinderea la patru benzi a drumului dintre Poarta 7 și intersecția obiectivului „Pod rutier la km 0 + 540 al Canalului Dunării - Marea Neagră” cu drumul care leagă Poarta 9 și Poarta 8 de partea de Nord a Portului Constanța (2021 – 2024);
- Modernizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice în Portul Constanța (2021 – 2024);
- Extinderea la patru benzi a drumului existent între Poarta 10 Bis și Poarta 10 (2021 – 2024);
- Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și canalizare (2021 – 2024);
- Revizuirea și actualizarea Master Planului infrastructurii rutiere și de acces în Portul Constanța (2021 – 2022);

- Realizarea unei infrastructuri de port – comunitate - rețea (PCS) în vederea operaționalizării sistemului de digitalizare la nivelul Portului Constanța (2021).

Obiectivul strategic 1.2 Dezvoltarea activităților industriale

Industria este unul dintre cele mai puternice sectoare de activitate ale economiei județului Constanța. Evoluția acestui sector este unul dintre cei mai puternici factori care influențează dezvoltarea, de aceea, susținerea și facilitarea progresului industrial este vitală. Acest lucru presupune crearea unui climat predictibil și favorabil, în care inițiativele de creștere industrială să poată avea acces la infrastructura locală, teritorială, rețele cu utilități, forță de muncă, în condițiile bine precizate ale interesului pentru protejarea mediului și dezvoltării sustenabile. Pentru câștigarea și păstrarea avansului industriei județului, întreprinderile trebuie să orienteze interesul pentru proiectele de cercetare – dezvoltare - inovare, mai ales către teme inovative, legate de procesele și materialele tehnologice mai prietenoase cu mediul, pe folosirea inteligentă a energiei, convertirea și reutilizarea ei.

Axa prioritară 1.2.1 Dezvoltarea industriei navale

- Crearea unor structuri înalt specializate capabile să genereze proiecte inovatoare între universități, centre de cercetare interne și externe, firmele private etc.;
- Dezvoltarea infrastructurii și activității de cercetare inovare și transfer tehnologic, respectiv și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare;
- Măsuri privind protejarea mediului, susținerea dezvoltării sustenabile și de sprijinire a programelor de formare a resurselor umane.

Axa prioritară 1.2.2 Dezvoltarea industriei prelucrătoare

Cuprinde intervențiile necesare dezvoltării creșterii mobilității persoanelor și mărfurilor în și din zonele industriale, stimularea dezvoltării activităților de cercetare dezvoltare și inovare cu accent pe soluțiile privind noi modalități de reducere a poluării, protejare a mediului și dezvoltare sustenabilă, dezvoltarea modalităților de gestionare energetică eficientă.

Axa prioritară 1.2.3 Susținerea dezvoltării activităților de producție industrială

Sunt avute în vedere intervențiile prin care sunt create noi oportunități de dezvoltare prin înființarea unor noi structuri tip parc industrial, parc tehnologic, cluster care să faciliteze contactul cu mediul de cercetare și cu cel academic, platforme comune pentru utilizarea unor servicii, facilitarea accesului la piețe, furnizori de servicii, programe de sprijin și finanțare. Măsuri de facilitare a accesului întreprinderilor la capitalul uman specializat și de reducere a birocrăției.

Obiectivul strategic 1.3 Dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local

Dezvoltarea mediului de afaceri presupune dezvoltarea infrastructurilor teritoriale, accesul facil la utilități, accesibilitate și mobilitate. Totodată trebuie avute în vedere măsuri pentru susținerea noilor IMM-uri, pregătirea forței de muncă în raport cu solicitările pieței muncii cât și încurajarea inițiativelor care sprijină dezvoltarea cercetării și dezvoltării produselor inovative. O altă țintă

importantă a acestui obiectiv este sprijinirea mediului de afaceri din zonele rurale și mai îndepărtate, în vederea susținerii acestuia și a echilibrării dezvoltării economice a județului.

Intervențiile necesare realizării acestui obiectiv, sunt grupate în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1.3.1 Dezvoltarea infrastructurii necesare creșterii afacerilor

Presupune crearea de noi zone și spații de servicii, care să permită extinderea spațială, a căror conectivitate cu infrastructura de transport la axa port-autostradă să fie optimă. Crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii de suport pentru afaceri, inclusiv parcuri industriale, spații de producție pentru IMM-uri, parcuri științifice și tehnologice, centre de afaceri, incubatoare, clustere, centre multifuncționale pentru promovarea și dezvoltarea afacerilor și alte structuri de afaceri. De asemenea, axa cuprinde și intervențiile orientate spre creșterea accesibilității întreprinderilor la infrastructura de date și utilități.

Se urmărește și încurajarea implicării diversilor factori catalizatori (firme de consultanță, furnizori de servicii de formare profesională continuă, bănci și instituții de creditare, parteneri externi cu expertiză relevantă, etc.) și inițierea și sprijinirea unor proiecte comune. Un partener strategic pentru implementarea proiectelor îl reprezintă camerele de comerț și industrie, ca organizații de sprijin ale mediului de afaceri, reprezentative, având ca membri operatori economici din toate domeniile și sectoarele de activitate, de orice dimensiune (de la microîntreprinderi până la întreprinderile mari și foarte mari) și indiferent de natura capitalului acestora (privat, public, mixt, românesc sau străin).

Axa prioritară 1.3.2 Sprijinirea inițiativelor care utilizează în practică rezultatele inovative ale cercetării și dezvoltării tehnologice

Axa include măsurile de facilitare a cooperării și susținerea parteneriatelor dintre universități, centre de cercetare, întreprinderi și alți actori publici și privați, promovarea de proiecte de CDI, mai ales pe teme inovative relevante pentru economia locală sau cu un înalt conținut inovativ (materiale și tehnologii pentru transport acvatic, mediu, energie din surse neconvenționale, schimbările climatice, tehnologiile informației sau tehnologiile verzi). Stimularea inovării prin promovarea investițiilor private în cercetare-dezvoltare-inovare și dezvoltarea tehnologiei digitale. Sunt incluse și măsurile pentru crearea centrelor de excelență, de inovare digitală și a altor infrastructuri specializate, dezvoltarea clusterelor în sectoarele economice performante și, de asemenea, înființarea unor centre de testare a noilor tehnologii și a echipamentelor inovative și de certificare.

Axa prioritară 1.3.3 Dezvoltarea antreprenoriatului și sprijinirea funcționării noilor întreprinderi

Sunt cuprinse măsurile pentru stimularea înființării unor noi întreprinderi, în sectoarele productive cu potențial ridicat de creștere, care valorifică resursele locale, a celor care utilizează tehnologii cu potențial de dezvoltare inteligentă etc.. Complementar sunt avute în vedere crearea și dezvoltarea de infrastructuri noi pentru afaceri (programe tip startup, incubatoare de afaceri, hub-uri).

Axa prioritară 1.3.4 Consolidarea și dezvoltarea mediului de afaceri rural

Sunt grupate măsuri pentru reducerea decalajelor dintre accesul la informații, cunoștințe, infrastructură și chiar oportunități ale agenților economici din localitățile mici și mai

îndeplănite de polul industrializat al județului, dar și acțiuni periodice de participare la evenimente care pot crea noi oportunități și legături de afaceri, finanțare și piețe pentru produse locale.

Obiectivul strategic 1.4 Valorificarea potențialului energetic local

Acest obiectiv strategic urmărește păstrarea avantajului competitiv pe care îl are județul Constanța, în privința nivelului de dezvoltare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, prin crearea și modernizarea acestor capacități. Acest lucru presupune și investirea în cercetare, dezvoltare și producție în domeniul soluțiilor pentru eficiență energetică, producție și stocare, cu dezvoltarea unor unități de pregătire în domeniu. La acesta se adaugă interesul pentru modernizarea și extinderea producerii energiei nucleare, cât și pentru eficientizarea producerii și utilizării energiei electrice și termice convenționale.

Axa prioritară 1.4.1 Modernizarea și eficientizarea producției de energie din surse convenționale

Sunt grupate intervențiile pentru eficientizarea și modernizarea producerii și distribuției energiei electrice și termice din surse convenționale, sprijinirea investițiilor pentru implementarea de soluții în vederea recuperării fluxurilor reziduale din procese industriale, intervenții pentru sprijinirea implementării soluțiilor inovative, pentru convertirea unităților de producție a energiei în mod convențional în producători de energie verde.

Axa prioritară 1.4.2 Stimularea producerii energiei din surse regenerabile

Stimularea și sprijinirea activităților economice pentru producerea și distribuția de energie din surse regenerabile (eoliene, solare, hidroenergetice, geotermală, biomasă), a structurilor de cercetare pentru producerea și utilizarea energiei din hidrogen, intervenții pentru stimularea dezvoltării aplicațiilor electroenergetice ale energiei solare, precum și pentru soluții noi pentru stocarea energiei.

Obiectivul strategic 1.5 Modernizarea și dezvoltarea agriculturii, pescuitului și acvaculturii

Principalele rezultate așteptate din modernizarea și dezvoltarea activităților sunt creșterea productivității prin îmbunătățirea mijloacelor tehnice și mecanice utilizate, creșterea competitivității și calității produselor agricole, facilitarea asocierii producătorilor în vederea depășirii problemelor și facilitarea accesului organizat al producătorilor către piețe de desfacere și consumatorul final.

Intervențiile selectate pentru realizarea acestui obiectiv sunt grupate în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1.5.1 Modernizarea și dezvoltarea sectorului agro-zootehnic

Cuprinde intervențiile pentru dezvoltarea infrastructurii teritoriale de suport pentru activitățile fermelor și exploatațiilor, prin dezvoltarea infrastructurii de acces în și din ferme/exploatații, a drumurilor agricole, dezvoltarea sistemului de irigații. Investiții,

parteneriate de susținere a unor programe pentru crearea și modernizarea infrastructurii necesare colectării și depozitării.

Intervenții privind accesul fermierilor și cultivatorilor la informații și tehnologii pentru creșterea productivității fermelor vegetale și animale, dezvoltarea fermelor viticole și a culturilor de pomi fructiferi și a legumelor.

Măsuri pentru orientarea fermierilor spre creșterea valorii produselor agrozootehnice, a legumelor și fructelor și prin prelucrare secundară și vânzarea produselor cu valoare adăugată înaltă și pentru integrarea unor lanțuri de producție – prelucrare – depozitare - vânzare.

Axa prioritară 1.5.2 Modernizarea și susținerea sectorului piscicol, maritim și fluvial

Modernizarea sectorului piscicol, maritim și fluvial prin îmbunătățirea infrastructurilor și a facilităților existente de suport și pescuit, prin susținerea producției piscicole, dezvoltarea activităților de acvacultură marină și modernizarea infrastructurilor de suport pentru pescuit. Sunt necesare investiții specifice pentru infrastructura de pescuit (ex. puncte de debarcare, investiții pentru prima comercializare a produselor piscicole), dar și acțiuni de sprijinire a asociațiilor de pescari pentru activitatea de producție și comercializare a produselor piscicole.

De asemenea, sunt vizate măsuri de sprijin pentru creșterea competențelor și dobândirea de informații noi despre creșterea valorii produselor obținute, utilizării terenurilor, respectării condițiilor de mediu și ale dezvoltării durabile, informarea și sprijinul privind accesul la programele de dezvoltare, dar și susținerea propunerilor legislative precum reglementarea mecanismelor legale privind concesionarea suprafețelor de luciu de apă din Marea Neagră, în vederea amenajării unor ferme de acvacultură marină.

Un alt aspect vizat prin implementarea intervențiilor cuprinse în această axă prioritară se referă la restabilirea legăturilor comunităților cu tradiția pescuitului și îmbunătățirea percepției asupra pescuitului pentru dezvoltarea economică a regiunii.

Axa prioritară 1.5.3 Stimularea antreprenoriatului și susținerea organizării moderne a fermelor

Această axă cuprinde măsuri de stimulare a antreprenoriatului în sectoarele agricole, zootehnice, piscicole, acvaculturii și chiar conexe acestora, folosindu-se resurse locale, în sectoare productive locale (artizanat, prelucrarea produselor alimentare, furnizarea de servicii pentru locale, etc). Totodată sunt avute în vedere măsuri de încurajare a modernizării organizării fermelor rurale, astfel încât să devină vehicule economice moderne pe piața județului și nu numai, prin dobândirea cunoștințelor, competențelor și instrumentelor specializate.

Obiectivul strategic 1.6 Dezvoltarea capitalului uman

Realizarea acestui obiectiv presupune creșterea calității în educație și stabilirea unei legături cu piața forței de muncă, susținerea unor programe de promovare a interesului pentru educație și dobândirea unor calificări necesare funcționării mediului economic local. Promovarea dialogului cu mediul de afaceri care să permită anticiparea noilor posturi, calificări și competențe avute în vedere în industria

locală și identificarea programelor de formare profesională în acord cu acestea. Măsurile necesare atingerii obiectivului sunt grupate în:

Axa prioritară 1.6.1 Dezvoltarea programelor de pregătire profesională și formare tehnică în acord cu nevoile angajatorilor

Intervențiile grupate în cadrul acestei axe sunt legate de nevoia angajatorilor locali de forță de muncă pregătită, a calificărilor necesare în economia locală. Acest lucru presupune promovarea unui dialog cu mediul de afaceri care să permită anticiparea noilor posturi, calificări și competențe avute în vedere în economia locală și calibrarea programelor de formare tehnică și profesională în acord cu acestea.

Măsuri pentru inițierea și susținerea programelor și proiectelor de formare, calificare și recalificare, atât în sistemul public cât și în cel al furnizorilor privați de formare profesională, care să includă specializări și, mai ales, calificări necesare angajatorilor locali. Dezvoltarea unui parteneriat constant cu mediul de afaceri pentru adaptarea curiculei profesiilor cerute pe piața muncii locală. Suport pentru dezvoltarea de programe de educație și formare privind calificările și abilitățile cerute de industriile și serviciile locale, pentru programe de pregătire a forței de muncă, pentru programele de pregătire destinate producătorilor agricoli și lucrătorilor din domeniul agro-alimentar.

Axa prioritară 1.6.2. Mobilitatea și ocuparea forței de muncă

Măsuri pentru stimularea angajării forței de muncă la distanță față de domiciliu. Acestea presupun sprijinirea întreprinderilor prin facilitarea accesului la locurile de muncă, accesul la locuințe, la beneficiile pentru stimularea mobilității forței de muncă.

Măsuri de promovare a locurilor de muncă disponibile la nivel local, cu oferirea suportului pentru instruire, calificare și mediere pentru angajare. Stimularea administrațiilor locale pentru a participa la sprijinirea ofertelor de pe piața muncii din județ.

Sunt avute în vedere inițiativele de încurajare a participării la sistemul de formare tehnică și profesională, programe de activare și inserție pe piața muncii a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în special a tinerilor și corelarea programelor de instruire cu cererea de pe piața muncii.

Directia prioritară de dezvoltare 2: Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități

Această direcție prioritară de dezvoltare este concentrată, pe de o parte, pe creșterea calității nivelului de viață ale locuitorilor județului și, pe de altă parte, pe reducerea diferențelor dintre condițiile de locuire din zona metropolitană sau a câtorva orașe față restul comunităților mai puțin dezvoltate.

Astfel, obiectivele strategice subsumate acestei direcții de dezvoltare vizează modernizarea infrastructurii edilitare de bază, a infrastructurii de drumuri, a clădirilor, finalizarea modernizării infrastructurilor de utilități și a transportului public, dar și creșterea calității serviciilor publice oferite, a serviciilor protecție și îngrijire, sănătate, educație, buna gospodărire a teritoriului și a dezvoltării infrastructurii de petrecere a timpului liber și menținerii siguranței publice.

Obiectivul Direcției
prioritare de
dezvoltare **2**:

În 2027, soldul migrației (inclusiv migrația externă) va fi mai mic cu cel puțin 50% față de nivelul anului 2019.

Obiectivele strategice pentru atingerea acestei direcții prioritare de dezvoltare sunt:

Obiectivul strategic 2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice

Acest obiectiv cuprinde intervențiile și măsurile de dezvoltare, modernizare, extindere a rețelelor de utilități și de reabilitare a infrastructurii construite, cât și de modernizare și eficientizare a serviciilor publice, de la nivelul comunităților.

Axa prioritară 2.1.1 Dezvoltarea infrastructurii de bază (apă, canalizare, electricitate, distribuție de gaze și de date)

Măsuri pentru extinderea și modernizarea rețelelor de utilități de bază (apă, canalizare, electricitate, distribuție de gaze și de date) și extinderea rețelelor în vederea conectării localităților încă nebransate sau parțial conectate.

Axa prioritară 2.1.2 Modernizarea clădirilor și regenerarea spațiilor degradate

Sunt cuprinse măsuri pentru reabilitarea și construirea de noi locuințe, inclusiv dezvoltarea proiectelor de reducere a consumului de energie (izolare termică, eficientizarea energetică a clădirilor), măsuri pentru recuperarea spațiilor degradate și reutilizarea acestora.

Axa prioritară 2.1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport din localități

Intervenții pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport local și între localități, reabilitarea zonelor pietonale și a pistelor de biciclete și crearea unor noi, amenajarea spațiilor de parcare și utilități, inclusiv cu echipamente pentru vehiculele electrice. Modernizarea parcurilor auto pentru transportul de călători cu vehicule electrice și adaptarea traseelor la fluxurile de deplasare din și spre locurile de muncă.

Axa prioritară 2.1.4 Dezvoltarea serviciilor publice și pentru siguranța cetățenilor

Dezvoltarea serviciilor publice de colectare și reciclare a deșeurilor, modernizarea mașinilor și echipamentelor de colectare. Dezvoltarea serviciilor publice de asigurare a ordinii și siguranței cetățenilor. Implementarea soluțiilor smart de gestionare eficientă a circulației și acces public.

Obiectivul strategic 2.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și serviciilor educaționale

Acest obiectiv presupune creșterea calității în educație împreună cu măsuri pentru pregătirea superioară și motivarea corpului didactic. Sunt avute în vedere programele de promovare a interesului pentru educație, de stimulare și recompensare a performanțelor elevilor. Axele prioritare necesare atingerii obiectivului sunt:

Axa prioritară 2.2.1 Modernizarea, reabilitarea și dotarea cu echipamente a infrastructurii de educație

Intervenții pentru modernizarea și reabilitarea clădirilor și corpurilor de clădiri ale unităților școlare, dotare cu materiale și echipamente, inclusiv pentru adaptarea la învățământul de la distanță ca modalitate alternativă sau complementară de educație. Dotarea cu microbuze școlare, reabilitarea bazelor sportive și a celor pentru practică în acord cu cerințele tehnice și așteptările privind pregătirea profesională a angajatorilor.

Axa prioritară 2.2.2 Creșterea calității educației

Această axă include programe de facilități pentru personalul didactic care activează în zone îndepărtate, programe de burse pentru pregătirea profesională și pentru formarea continuă și perfecționarea educatorilor, învățătorilor, instructorilor și profesorilor din unitățile de învățământ, programe și campanii în școli pentru promovarea învățării și a programelor de stimulare a performanțelor (bursele de merit), programele de promovare a oportunităților de calificare și angajare la nivel local.

Este necesară pregătirea forței de muncă cu potențial de a lucra în sectoarele tehnologice care vor susține, industria și IMM-urile. Forța de muncă cu potențial, în prezent, este cea care se pregătește deja în cadrul liceelor tehnologice din zonă, însă măsurile de intervenție trebuie orientate spre creșterea calității pregătirii profesionale a elevilor, în special prin promovarea și susținerea învățământului profesional în sistem dual. Intervențiile vor avea în vedere îmbunătățirea mecanismului de colaborare cu privire la desfășurarea practicii profesionale în cadrul unor firme specializate.

În vederea dezvoltării și promovării învățământului profesional în sistem dual este necesară creșterea numărului de consilieri în orientare profesională, care să fie implicați inclusiv în relația cu părinții elevilor, în special din mediul rural, pentru a-i informa și constientiza în privința avantajelor oferite de această formă de educație. În completarea acestor acțiuni sunt vizate campanii susținute, parteneriate între Inspectoratul Școlar Județean, operatori economici interesați, primării, asociații ale părinților.

Obiectivul strategic 2.3 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate publică

Serviciile de sănătate publică acordate locuitorilor județului vizează asistența medicală și serviciile medicale conexe de îngrijire și tratament, accesul la medicamente și la analize medicale, la cabinetele medicale de specialitate, de ale căror standard de echipare și calitate a infrastructurii, capacitate de intervenție în urgențe, existență și pregătire a personalului de specialitate, depinde calitatea serviciilor oferite.

Nivelul de sănătate a populației este direct influențat nu numai de calitatea serviciilor medicale ci și de nivelul de educație pentru sănătate al populației.

Axele prioritare necesare atingerii obiectivului sunt:

Axa prioritară 2.3.1 Construcția și dotarea de noi infrastructuri de sănătate publică

Având în vedere situația infrastructurii existente și nevoia de servicii medicale suplimentare și superior calitative se are în vedere construcția și dotarea de noi infrastructuri de sănătate publică: spital județean și/sau spital clinic, extinderea spitalelor existente prin extinderea secțiilor sau construire corp nou (ex. secții de pediatrie, gastroenterologie, pneumologie etc). De asemenea, se are în vedere dezvoltarea infrastructurii de sănătate publică în mediul rural, sunt forma înființării centrelor medicale integrate.

Axa prioritară 2.3.2 Modernizarea, reabilitarea și dotarea cu echipamente a infrastructurii de sănătate publică

Sunt grupate intervențiile privind dezvoltarea, modernizarea, reabilitarea, extinderea, construcția spațiilor, dotarea și echiparea serviciilor de sănătate publică, înființarea unor noi tipuri de servicii și sprijinirea extinderii în toate zonele, cu accent pe cele rurale, a rețelei de unități de asistență medicală primară.

Axa prioritară 2.3.3 Creșterea calității serviciilor de sănătate publică

Această axă prioritară grupează măsuri privind completarea cu personalul medical, medici, asistente, personal de îngrijire, adaptat serviciilor de sănătate oferite, precum și implementarea unui program de stimulare a dezvoltării carierei profesionale în domeniul sănătății. Este necesară construirea unei oferte de angajare și muncă atractivă, care să includă facilități pentru cei care se angajează pe perioade îndelungate. Acestea trebuie să ia în calcul statutul social și profesional al lucrătorilor în sănătate prin oferirea unor condiții de locuire și dezvoltare profesională semnificative.

Este important accesul la programe de perfecționare, de specializare, precum și de formare profesională continuă a personalului medico-sanitar care profesază în acest domeniu, fiind propuse măsuri și intervenții precum:

- Programe de acordare a facilităților pentru medici/ personalul medical, în vederea acoperirii necesarului de personal pentru terapie intensivă, oncologie, urgențe;
- Program de burse pentru specializare profesională.

Axa prioritară 2.3.4 Derularea de campanii de informare și prevenție

Sunt vizate campanii de prevenție, campanii de promovare a mișcării fizice, campanii privind alimentația sănătoasă, campanii privind măsurile de igienă și vaccinare.

Obiectivul strategic 2.4 Dezvoltarea serviciilor de îngrijire și protecție socială

În contextul dinamic al economiei locale, îngrijirea și protecția socială este văzută dincolo de asistență pentru confortul, securitatea și independența persoanelor dezavantajate, a celor care necesită supraveghere ori îngrijire și din perspectiva încrederii și siguranței pe care trebuie să le ofere, astfel încât să permită celorlalți membrii ai familiei să poată să aloce un timp pentru lucru. Măsurile de realizare sunt grupate în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 2.4.1 Dezvoltarea infrastructurii fizice, dotarea și creșterea competențelor personalului de specialitate din serviciile sociale

Grupează măsuri de reabilitare și modernizare a clădirilor și dotare cu mobilier și echipamente de recuperare, măsuri pentru identificarea noilor nevoi și stimulare a dezvoltării a unor noi servicii și furnizori publici sau privați în raport cu nevoile și solicitările beneficiarilor.

Măsuri pentru creșterea competențelor profesionale ale personalului de specialitate din cadrul serviciilor sociale și inițierea unor măsuri complementare de motivare a acestora. Sprijinirea elaborării unor noi planuri și strategii sectoriale în domeniu.

Axa prioritară 2.4.2 Dezvoltarea serviciilor sociale în raport cu nevoile și necesitatea dobândirii autonomiei sociale și economice

Servicii și măsuri pentru sprijinirea persoanelor cu dizabilități, pentru o cât mai bună integrare în comunitate. Sprijinirea de programe integrate pentru persoanele din categorii vulnerabile pentru depășirea situațiilor de dificultate și integrare socială și economică. Dezvoltarea unor programe pentru comunitățile marginalizate și reducere a riscurilor și vulnerabilităților locuitorilor.

Inițierea și susținerea unor programe de recuperare a decalajelor și de integrare a comunităților cu nivel scăzut de dezvoltare; campanii de promovare a avantajelor vieții autonome social și financiar ale persoanei și familiei și ale conceptelor de economie socială, antreprenoriat social.

Obiectivul strategic 2.5 Dezvoltarea infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber

Spațiul cultural, patrimoniul cultural, infrastructura, viața culturală a județului sunt gestionate, pe lângă nevoia consumului de cultură a locuitorilor și din perspectiva obiectivelor de dezvoltare turistică a județului. Modul de petrecere a timpului liber este o componentă esențială a calității vieții locuitorilor unei comunități. Existența spațiilor de petrecere a timpului liber, indiferent de vârstă, este o necesitate. Dezvoltarea acestei infrastructuri presupune îmbunătățirea clădirilor cu această destinație, echipamentelor colective, a infrastructurii culturale și de recreere, dezvoltarea unor programe culturale și promovarea unei agende publice de evenimente la nivel județean.

Intervențiile de realizare a acestui obiectiv sunt grupate în:

Axa prioritară 2.5.1 Dezvoltarea infrastructurii pentru cultură, agrement și sport

Cuprinde intervenții pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, inclusiv a instituțiilor care promovează cultura. Sunt integrate inclusiv intervenții pentru amenajarea locurilor de agrement și a locurilor de joacă și de plimbare pentru copii, a locurilor de parcare în proximitatea zonelor de petrecere a timpului liber de către locuitori, amenajarea pistelor de biciclete, a bazelor sportive sau spațiilor destinate practicării activităților sportive în aer liber. Inițiative privind dezvoltarea spațiilor conexe, a spațiilor de expoziție și a muzeelor, amenajarea unor spații de recreere în zonele rezidențiale și aglomerate.

Axa prioritară 2.5.2 Promovarea agendei culturale și sportive a județului

Măsuri pentru susținerea evenimentelor de interes local și județean, crearea unor mecanisme de finanțare și suport a organizațiilor care promovează evenimente reprezentative, valorificarea tradițiilor și a obiceiurilor culturale locale și sărbătorire a evenimentelor locale. Susținerea unui program de promovare a agendei principalelor evenimente ale județului.

Direcția prioritară de dezvoltare 3: Dezvoltarea turismului și serviciilor conexe

Cu un patrimoniu natural și cultural divers și obiective cu mare valoare istorică și arhitecturală, la care se adaugă o capacitate de primire și cazare dezvoltată, industria ospitalității nu reușește să maximizeze avantajele locale și să atingă un nivel ridicat de dezvoltare. Această direcție de dezvoltare are în vedere, pe lângă obiectivele strategice care vizează direct activitatea turistică și dezvoltarea activităților conexe turismului, producerea de bunuri și servicii utilizate, forța de muncă și competențele profesionale necesare.

Obiectivul Direcției
prioritare de
dezvoltare **3**:

În 2027, ponderea sectorului de turism în cifra de afaceri la nivel de județ va fi de cel puțin 5%.

Obiectivele strategice ale acestei direcții prioritare de dezvoltare sunt:

Obiectivul strategic 3.1 Dezvoltarea capacității de management al dezvoltării turistice

Acest obiectiv grupează obiectivele referitoare la structurile și instrumentele necesare susținerii managementului destinației și de marketing, promovare și informare turistică din cadrul strategiei integrate de dezvoltare durabilă a turismului.

Axa prioritară 3.1.1 Măsuri de sprijin pentru crearea structurilor de management și marketing al destinației turistice

Principalele intervenții vizează înființarea și acreditarea organizațiilor de management-marketing al destinațiilor, la nivel local și județean; și realizarea strategiilor de dezvoltare și de marketing turistic.

Axa prioritară 3.1.2 Susținerea programelor de promovare și informare turistică

Sunt cuprinse inițiativele care susțin elaborarea și dezvoltarea politicilor de marketing în turism, precum și campaniile de promovare și informare.

Obiectivul strategic 3.2 Dezvoltarea infrastructurii turistice și valorificarea potențialului local

Obiectivul strategic vizează obiectivele din strategia integrată de dezvoltare durabilă a turismului din județ, legate de reabilitarea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii și obiectivelor culturale și naturale, facilitarea accesului la resurse și asigurarea caracterului durabil al dezvoltării. Acest obiectiv urmărește și echilibrarea activității turistice din punctul de vedere al intensității inegale a acesteia pe perioada anului.

Intervențiile necesare realizării acestui obiectiv sunt grupate în următoarele axe:

Axa prioritară 3.2.1 Restaurarea, protecția și valorificarea durabilă și sustenabilă în turism a patrimoniului cultural și natural

Intervențiile grupate în această axă privesc conservarea, restaurarea, valorificarea muzeelor și caselor memoriale, siturilor arheologice, a cetăților antice, restaurarea, punerea în valoare a obiectivelor culturale și de cult religios, conservarea, reabilitarea, valorificarea unor obiective cu valoare arhitecturală, istorică, industrială, reprezentative pentru activitate, a ariilor naturale, valorificarea patrimoniului imaterial, a obiceiurilor și tradițiilor, a gastronomiei, a diversității etnice.

De asemenea, sunt incluse măsuri de refacere a mobilierului urban, de realizare a unor amenajări peisagistice în stațiunile turistice și alte localități cu potențial turistic ridicat și pentru gestionarea corespunzătoare a plajelor, inclusiv dezvoltarea rețelei de utilități necesare pentru accesul turiștilor în zonele de interes.

Axa prioritară 3.2.2 Măsuri pentru dezvoltarea turismului 365

Măsurile avute în vedere sunt legate de dezvoltarea structurilor de tratament balnear și wellness, cele pentru evenimente culturale și sportive sau pentru business, de crearea de noi structuri recreative și turistice, astfel încât să fie redusă sezonalitatea activității. Se impune încurajarea și stimularea, prin politici publice, în special de ordin fiscal, a construirii de noi baze de tratament în special în jurul Lacului Techirghiol, pentru valorificarea superioară a resurselor naturale existente (nămolul sapropelic și apa puternic mineralizată din lac). Implicarea administrațiilor publice locale se poate materializa prin acordarea de stimulente pentru noile investiții.

Se adaugă măsuri pentru crearea unor noi trasee turistice, sprijinirea inițiativelor inovative.

Sunt cuprinse intervențiile pentru sprijinirea noilor inițiative antreprenoriale în domeniu și dobândirea competențelor necesare funcționării serviciilor de turism pe tot parcursul anului. Astfel de investiții pot fi realizate pe amplasamentul fostelor plaje (în contextul extinderii plajelor), în special a unor aqua-parcuri cvasi-independente energetic, care să utilizeze pompe de căldură și energie solară.

Axa prioritară 3.2.3 Măsuri pentru dezvoltarea serviciilor conexe activității turistice

Măsuri pentru facilitarea folosirii produselor și bunurilor realizate local în industria turistică, stimularea relaționării cu furnizorii locali de produse și servicii, în contextul unei activități susținute anual. Se adaugă intervențiile necesare creșterii competențelor lucrătorilor din domeniu (inclusiv formarea ghizilor locali) și pentru formarea competențelor viitorilor lucrători în industria ospitalității.

Obiectivul major suport 1:

Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul public și de mărfuri

Acest obiectiv are în vedere faptul că starea rețelei de drumuri este slabă, existând multe drumuri nemodernizate și chiar numai pietruite. Conectivitatea între unele zone este dificilă și îngreunează

mobilitatea muncitorilor și a mărfurilor. Nu sunt trasee care să permită organizarea vizitelor sau circuitelor la obiectivele turistice din județ. Setarea acestui obiectiv drept suport este justificată de legătura de dependență a dezvoltării de infrastructură. Toate domeniile caracteristice unei comunități, economic, social, educațional, turistic depind în dezvoltarea lor de infrastructura de transport și de calitatea acesteia. Astfel, acest obiectiv major are drept țintă nu numai modernizarea și extinderea infrastructurii de transport, ci și, la fel de important, producerea unor efecte de stimulare a creșterii celorlalte domenii de dezvoltare.

Pentru realizarea obiectivului major, intervențiile prevăzute sunt grupate în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1 Extinderea infrastructurii de transport al persoanelor și mărfurilor

Această axă prioritară cuprinde intervențiile legate de construirea unor noi drumuri care să faciliteze traficul supraîncărcat din zona litoralului și a unor rute care să permită accesul facil la locul de muncă, dar și realizarea unor circuite turistice. Conectarea între rețelele de transport și spațiul periurban, creșterea gradului de acces la spațiile de interes (școli, spitale, piețe, spații comerciale) și creșterea interconectivității căilor de transport.

Axa prioritară 2 Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport existente

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport urban, interurban și rural, pentru călători, dezvoltarea infrastructurii de transport mărfuri prin creșterea gradului de utilizare a infrastructurii portuare disponibile, identificarea modalităților de facilitare a accesului la culoarele de transport feroviar, rutier și fluvial. Amenajarea spațiilor conexe drumurilor și implementarea măsurilor de siguranță rutieră.

Obiectivul major suport 2:

Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă

Atingerea acestui obiectiv major suport presupune atașarea tuturor modalităților de punere în practică a intervențiilor, a unor condiții de realizare direct legate de respectarea principiilor de protejare a mediului, dezvoltare durabilă, eficiență energetică și folosire sustenabilă a resurselor. Intervențiile necesare atingerii acestui obiectiv sunt grupate în trei axe prioritare care presupun: măsuri specifice gestionării și protejării mediului, măsuri de creștere a capacității de intervenție și prevenire a dezastrelor și măsuri active de promovare a principiilor dezvoltării durabile și utilizare eficientă a energiei și pentru respectarea acestora.

Axa prioritară 1 Protecția mediului și gospodărirea durabilă a teritoriului

Include măsuri și intervenții pentru protejarea zonelor naturale, habitatelor, faunei și florei, promovarea regulilor de practicare a unei agriculturi sustenabile, promovarea regulilor de pescuit și vânătoare rațională. De asemenea, sunt integrate măsuri pentru refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate, măsuri pentru reducerea poluanților și pentru îmbunătățirea calității apei.

Axa prioritară 2 Creșterea capacității de prevenire și reacție la dezastre

Această axă grupează intervenții privind îndiguiri, înființare a perdelelor forestiere, pentru protejarea drumurilor, culturilor agricole și a măsurilor de creștere a capacității de intervenție în cazul situațiilor de urgență.

Axa prioritară 3 Promovarea principiilor dezvoltării durabile și utilizării eficiente a energiei

Sunt avute în vedere programe și campanii pentru populație despre importanța măsurilor de protejare a mediului și a economisirii resurselor naturale. Sprijinirea programelor de evaluare a calității mediului și a celor de adoptare a unui comportament prietenos cu mediul la nivelul fiecărei gospodării. Sprijinirea soluțiilor administrative și economice care țin cont de protejarea mediului, dezvoltarea durabilă și sustenabilă și încurajarea punerii în practică a acestora, în special măsuri de încurajare și stimulare a înființării unor unități de prelucrare a deșeurilor menajere

Promovarea respectării principiilor privind protejarea mediului și asigurarea eficienței energetice, în procesul de luare a deciziilor de către instituțiile publice și private și autoritățile administrației publice locale.

Obiectivul major suport 3:

Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială

Acest obiectiv de dezvoltare privește în egală măsură toate direcțiile prioritare de dezvoltare enunțate, din perspectiva capacității de a influența direct procesul de dezvoltare. Administrația publică poate să joace rolul unui catalizator între instituții, mediul privat, asociații și organizații, lideri și cetățeni, dinamizând sau echilibrând procese, inițiative, demersuri.

Acest obiectiv major grupează intervențiile necesare realizării sale în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1 Modernizarea instituțiilor administrației publice, dotarea și implementarea unor soluții integrate de gestionare a activității

Sunt grupate intervenții privind dezvoltarea infrastructurii instituționale și dotarea cu echipamente IT a administrației publice județene și a instituțiilor subordonate, implementarea, la nivelul județului, a unui număr cât mai mare de soluții de tip e-guvernare, în contextul creșterii constante a accesibilității populației la internet și a utilizării acestuia. De asemenea, axa vizează și elaborarea sau actualizarea documentațiilor de urbanism și amenajarea teritoriului, la nivel județean, microregional și local, inclusiv sprijinirea administrațiilor publice locale pentru creșterea calității activității instituționale și utilizarea eficientă a resurselor financiare disponibile și a asistenței financiare nerambursabile.

Axa prioritară 2 Dezvoltarea competențelor resurselor umane

Sunt avute în vedere intervenții pentru creșterea capacității de planificare și implementare eficientă a proiectelor, creșterea competențelor profesionale, digitale, standarde de calitate ale resurselor umane, întărirea capacității locale de planificare, de facilitare și antrenare, dar și de punere în practică a planurilor, măsurilor, proiectelor de dezvoltare, a parteneriatelor,

inclusiv digitalizarea serviciilor și relaționarea cu diversele structuri locale. Utilizarea instrumentelor de stimulare a participării și implicării cetățenilor folosind modalități de consultare publică drept mijloace, nu numai de dinamizare a societății, ci și de responsabilizare și participare a locuitorilor județului la proiectele de dezvoltare inițiate.

Axa prioritară 3 Dezvoltarea dialogului cu societatea și cetățenii

Intervențiile vizează dezvoltarea parteneriatului, dialogului și consultării cu cetățenii și mediul de afaceri și a cooperării transfrontaliere, dar și dinamizarea vieții societății civile din comunitate, implicarea cetățenilor prin procese consultative în prioritizarea unor proiecte.

Se asemenea, sunt vizate acțiuni de încurajare a participării publice și sprijinirea formelor asociative (ADI-uri, GAL-uri, etc.).

Astfel de acțiuni de dezvoltare a parteneriatului pot fi materializate și prin crearea unor mecanisme instituționalizate de dialog al administrațiilor publice de tipul Consiliilor Consultative Economice, Grupurilor de Lucru sau sau Comitetelor de Monitorizare, la nivel județean și/sau local, din care să facă parte administrațiile publice locale, Camera de Comerț, alte organizații asociate mediului de afaceri, companii reprezentative, reprezentanți ai mediului academic și ai instituțiilor de cercetare din județ.

Axa prioritară 4 Consolidarea relațiilor internaționale ale județului Constanța

Intervențiile vizează acțiuni de sintetizare, prezentare și promovare internațională a oportunităților oferite de Județul Constanța, în plan economic, cultural, academic - universitar, științific, social etc (ex. prin intermediul unor sesiuni de lucru între reprezentanții mediului local și diplomați străini din România, organizarea, în țară și în străinătate, a unei serii de evenimente și întâlniri strategice relevante, incluzând dar fără limitare la conferințe, seminarii, participarea la evenimente relevante în străinătate).

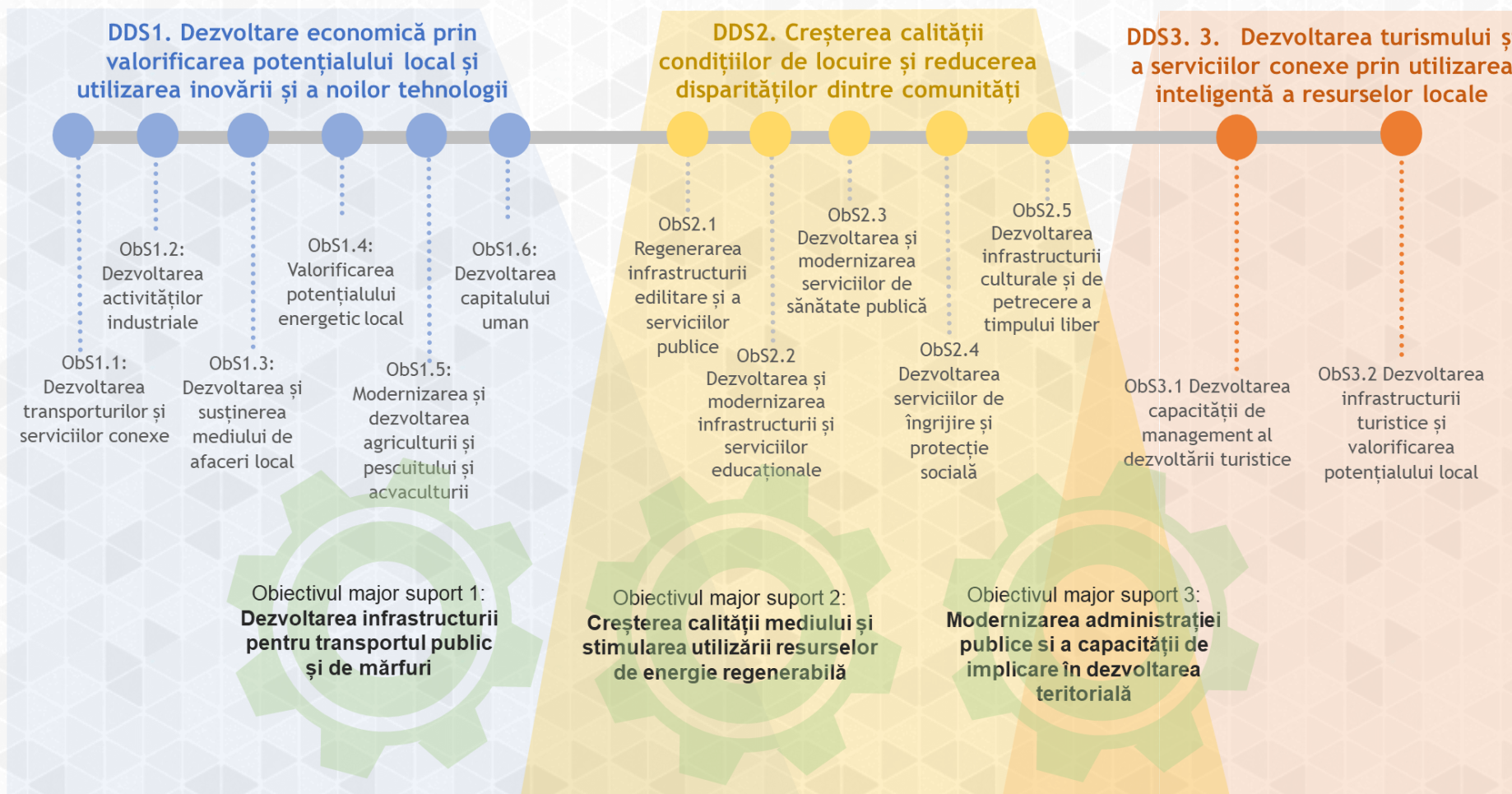
În vederea stimulării relațiilor de cooperare pe multiple planuri în cadrul parteneriatului strategic cu Statele Unite ale Americii și în interiorul Uniunii Europene, este necesară evidențierea în fața factorilor internaționali relevanți, a rolului Județului Constanța în asigurarea prosperității și securității la Marea Neagră și în flancul estic al NATO și al UE.

Axa prioritară grupează, de asemenea, măsuri de comunicare pe plan internațional a proiectelor concrete și a oportunităților de cooperare, precum și realizarea contactelor strategice între reprezentanții organizațiilor locale relevante și organizații care pot atrage investitori și realiza influența pozitivă pe plan internațional pentru Județul Constanța și România.

Sunt vizate și intervenții privind dezvoltarea competențelor privind relațiile internaționale - în rândul personalului cheie din administrația publică astfel încât Județul Constanța să poată juca un rol cât mai important pe plan regional și global, acțiuni concretizate prin dezvoltarea, în cadrul instituțiilor publice din județ, a unor echipe de experți în relații internaționale care să coordoneze implementarea planului de relații internaționale a Județului Constanța.

Structura grafică detaliată a conceptului de dezvoltare:

CONCEPTUL DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ - JUDEȚUL CONSTANȚA 2021-2027

Corelarea dintre obiectivele strategice ale strategiei județene cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă:

14. Plan de acțiune și listă de intervenții

14.1 Lista intervențiilor propuse

Lista de intervenții propuse în cadrul strategiei de dezvoltare durabilă reprezintă un set de programe, proiecte, hotărâri necesare pentru materializarea implementării strategiei la nivelul județului, respectiv pentru îndeplinirea obiectivelor strategice propuse și atingerea viziunii de dezvoltare.

În urma procesului de consultare cu societatea civilă, antreprenori, cetățeni, instituții publice și alți actori interesați, a rezultat o listă lungă de intervenții care îndeplinește premisele de a reflecta într-un mod corect nevoile de la nivel județean. **Lista de intervenții este detaliată în Anexa 1 și Anexa 3.**

Implementarea în condiții optime a strategiei de dezvoltare durabilă și atingerea obiectivelor propuse depinde de prioritizarea, planificarea și de modul de concretizare a intervențiilor.

Mecanismul de prioritzare

Mecanismul de prioritzare a intervențiilor propuse permite ierarhizarea proiectelor și chiar identificarea celor prioritare după un set de criterii menite să identifice acele proiecte care, pe lângă contribuția pe care o aduc pentru atingerea viziunii de dezvoltare, răspund în cea mai mare măsură nevoilor cetățenilor, ale mediului economic și ale turiștilor, luând în considerare și aspectele transversale precum incluziunea socială și impactul asupra mediului.

Obiectivele generale urmărite în cadrul procesului de prioritzare a proiectelor de investiții:

- Corelarea proiectelor de investiții publice cu prioritățile de dezvoltare stabilite pe plan european, național și regional;
- Includerea în portofoliul de proiecte a unor investiții care să aducă beneficii economice și sociale ridicate, respectiv a unor proiecte relevante din perspectiva strategiei de dezvoltare durabilă.

Criteriile utilizate pentru prioritzarea proiectelor sunt următoarele:

- **C1.** Contribuția directă a proiectului la atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare
- **C2.** Gradul în care implementarea proiectului răspunde nevoilor identificate ale mai multor categorii de beneficiari
- **C3.** Gradul de maturitate a proiectului
- **C4.** Relevanța proiectului față de strategii naționale și regionale
- **C5.** Disponibilitatea surselor de finanțare nerambursabile care pot fi atrase pentru realizarea proiectului.

Selectarea proiectelor prioritare se realizează prin alegerea celor care se încadrează în bugetul estimat pentru investiții de capital în perioada 2021-2030, ținându-se cont de punctajul calculat conform următoarei matrici de prioritzare:

$$\text{Punctaj proiect} = \sum_{i=1}^5 \text{PunctajCriteriu}_i$$

Tabel 59: Matricea de prioritizare a proiectelor

Criteriu de prioritizare	Punctaj maxim	Modalitate de punctare a proiectelor
<p>1. Contribuția directă a proiectului la atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare.</p> <p><i>Obiectivele strategice stabilite pentru SDJ 2021 – 2027 sunt:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OS1.1 Dezvoltarea activităților de transport și servicii conexe 2. OS1.2 Dezvoltarea activităților industriale 3. OS1.3 Dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri local 4. OS1.4 Valorificarea potențialului energetic local 5. OS1.5 Modernizarea și dezvoltarea agriculturii, pescuitului și acvaculturii 6. OS1.6 Dezvoltarea capitalului uman 7. OS2.1 Regenerarea infrastructurii edilitare și a serviciilor publice 8. OS2.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și serviciilor educaționale 9. OS2.3 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate publică 10. OS2.4 Dezvoltarea serviciilor de îngrijire și protecție socială 11. OS2.5 Dezvoltarea infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber 12. OS3.1 Dezvoltarea capacității de management al dezvoltării turistice 13. OS3.2 Dezvoltarea infrastructurii turistice și valorificarea potențialului local 	<p>20 puncte</p>	<p>Se vor identifica obiectivele strategice la a căror atingere contribuie în mod direct proiectul evaluat</p> <p>P1 =</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 10 puncte dacă proiectul contribuie la atingerea unui singur obiectiv strategic de dezvoltare; ➤ 15 puncte dacă proiectul contribuie la atingerea a 2 obiective strategice de dezvoltare ➤ 20 puncte dacă proiectul contribuie la atingerea a minim 3 obiective strategice de dezvoltare

Criteriu de priorizare	Punctaj maxim	Modalitate de punctare a proiectelor
<p>14. OmS1. Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul public și de mărfuri</p> <p>15. OmS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă</p> <p>16. OmS3. Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială</p>		
<p>2. Gradul în care implementarea proiectului răspunde nevoilor identificate ale mai multor categorii de beneficiari</p>	<p>20 puncte</p>	<p>Categorii de beneficiari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cetățeni 2. Sector privat 3. Turisți 4. Sector public <p>Fiecare categorie de beneficiari ale căror nevoi sunt împlinite prin implementarea proiectului este punctată cu 5 puncte.</p> <p>P2 = 5 puncte X nr. categorii de beneficiari ale căror nevoi sunt îndeplinite prin implementarea proiectului.</p>
<p>3. Gradul de maturitate a proiectului</p>	<p>20 puncte</p>	<p>P3 =</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 puncte dacă proiectul se află în stadiul inițial (idee de proiect), nefiind demarată derularea procedurilor de achiziții sau întocmirea documentațiilor necesare pregătirii sau implementării proiectului ➤ 10 puncte dacă proiectul are proceduri de achiziție în curs de derulare sau are documentații justificative în curs de elaborare și nicio documentație justificativă finalizată ➤ 20 puncte dacă proiectul are cel puțin o documentație justificativă întocmită <p>Prin documentație justificativă se înțelege oricare din următoarele tipuri: fișă de proiect, cerere de finanțare, memoriu justificativ, studiu de pre/fezabilitate, documentație de avizare lucrări de investiții, proiect tehnic, documentație tehnică pentru autorizația de construire.</p>
<p>4. Relevanța proiectului față de strategii naționale și regionale</p>	<p>20 puncte</p>	<p>P4 =</p>

Criteriu de priorizare	Punctaj maxim	Modalitate de punctare a proiectelor
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 puncte dacă proiectul nu este relevant față de vreo strategie națională sau regională sau sectorială ➤ 10 puncte dacă proiectul este relevant față de o strategie județeană, regională sau sectorială ➤ 20 puncte dacă proiectul este relevant față de o strategie națională sau europeană
5. Disponibilitatea surselor de finanțare nerambursabile care pot fi atrase pentru realizarea proiectului	20 puncte	<p>P5 =</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 puncte - proiectul nu poate fi încadrat pe un program de finanțare nerambursabilă ➤ 20 puncte - proiectul poate fi încadrat pe un program de finanțare nerambursabilă

14.2 Cadrul de implementare a strategiei

Implementarea strategiei de dezvoltare durabilă presupune efortul și implicarea tuturor actorilor interesați din județul Constanța: administrații publice locale, instituții publice, organizații, asociații, investitori, întreprinzători și cetățeni ai județului. Acțiunile de asociere în parteneriate teritoriale și proiectele ce presupun lucrul în parteneriat vor fi sprijinite dată fiind complexitatea provocărilor identificate la nivel de județ și care nu pot fi abordate cu succes de către o singură instituție sau organizație, ci implică o serie de măsuri succesive și complementare.

Documentul strategic este un document definitoriu pentru activitatea asumată de Consiliul Județean Constanța pentru perioada 2021 – 2027, dar și un document de orientare a celorlalte entități publice și private din județ.

Adoptarea strategiei reprezintă un prim pas în demersul de continuare a dezvoltării durabile a județului, implementarea acesteia fiind condiționată de existența unor *mecanisme de implementare*, respectiv definirea unor proceduri de *monitorizare, evaluare și actualizare definite clar și transparent*.

Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei implică totalitatea pașilor care trebuie parcurși, a termenelor, instrumentelor manageriale și cheltuielilor necesare implementării strategiei.

Implementarea strategiei constă în punerea în practică a planului de acțiuni stabilit în cadrul strategiei de dezvoltare, prin respectarea principiilor care au stat la baza fundamentării acesteia pentru a garanta atingerea obiectivelor țintite în scopul dezvoltării comunităților locale.

Acțiune 1: Stabilirea structurii de implementare a strategiei	2021
--	-------------

1.1 Nominalizarea unui *Responsabil* și a unei *Echipe responsabile* pentru implementarea strategiei, care să coordoneze procesul de implementare.

Posibile modalități de implementare a acestei acțiuni:

- Desemnarea unei **structuri din aparatul de specialitate al Consiliului Județean – Direcția Generală de Proiecte** cu rol de coordonare a implementării și monitorizării strategiei de dezvoltare, inclusiv de pregătire a propunerilor de proiecte de la nivelul Consiliului Județean și ulterior de monitorizare a acestora dar și de activare a tuturor direcțiilor, serviciilor și compartimentelor;
- Constituirea unui **Comitet de coordonare strategică** pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a județului Constanța 2021-2027, inclusiv cu responsabilități în monitorizarea implementării acestei strategii;
- Crearea unei structuri participative de tipul unei **Asociații de Dezvoltare Intercomunitară** cu rol în pregătirea propunerilor de proiecte de la nivelul UAT-urilor din județ, sprijinirea UAT-urilor de la nivelul județului pentru elaborarea și implementarea proiectelor, monitorizarea proiectelor la nivel de județ, evaluarea și actualizarea strategiei.

1.2 Nominalizarea *direcțiilor din cadrul Consiliului Județean* responsabile de implementarea proiectelor aferente obiectivelor strategice sau axelor prioritare corelate cu activitatea desfășurată.

Chiar dacă implementarea unor proiecte presupune o colaborare tip circuit între direcții, nominalizarea unui singur responsabil pentru urmărirea implementării proiectului și monitorizarea indicatorilor atinși este abordarea cea mai eficientă.

1.3 Stabilirea *procedurilor de lucru* pentru monitorizarea și evaluarea progresului intervențiilor propuse reprezintă un proces care contribuie în mod direct la succesul implementării strategiei de dezvoltare durabilă a județului. Procedura de lucru va prezenta concis următoarele aspecte:

- **CINE** (persoană / direcție / compartiment) elaborează periodic stadiul implementării strategiei și centralizează informațiile primite din partea celorlalte direcții implicate (de exemplu, *Direcția de Dezvoltare Regională*); cine monitorizează stadiul indicatorilor, problemele apărute / lecțiile învățate și transmite informațiile către responsabilul cu implementarea strategiei;
- **CE** se monitorizează – identificarea indicatorilor de realizare și de rezultat, a țintelor dorite în acord cu obiectivele propuse;
- **CUM** se monitorizează – stabilirea surselor din care se preiau datele pentru indicatorii de realizare și de rezultat urmăriți; formatul în care se raportează și în care se centralizează aceste date;
- **CÂND** – stabilirea momentelor în care se face raportarea și centralizarea informațiilor; stabilirea termenelor pentru realizarea analizelor intermediare care pot conduce la necesitatea de actualizare a strategiei.

Acțiune 2: Alocarea resurselor	2021
2.1 Alocarea resurselor umane implicate în acest proces, cu trasarea clară a responsabilităților pentru implementarea fiecărui proiect / măsură din lista celor propuse.	
2.2 Alocarea resurselor financiare este esențială pentru succesul implementării unei strategii. Astfel, pentru proiectele propuse vor fi identificate, periodic, surse de finanțare interne sau externe.	
Acțiune 3: Monitorizarea implementării strategiei	Anual 2021 – 2027

Monitorizarea reprezintă colectarea sistematică de date privind indicatorii specificați pentru a le oferi actorilor implicați în implementarea strategiei precum și responsabililor pentru implementarea acestora o indicație despre progresele înregistrate și gradul de atingere a obiectivelor cuprinse în strategia de dezvoltare durabilă.

Pentru monitorizarea strategiei este necesară identificarea clară a surselor de culegere a datelor cu privire la progresul indicatorilor de realizare și de rezultat propuși.

Pentru culegerea de date în vederea monitorizării proiectelor și indicatorilor aferenți, la nivelul tuturor direcțiilor responsabile de implementarea strategiei și a unităților administrativ teritoriale, se va utiliza un formular standardizat de raportare date, care va fi actualizat semestrial și va cuprinde cel puțin următoarele informații:

- Denumirea UAT-ului care implementează proiectul;

- Denumirea proiectului;
- Valoarea totală a proiectului;
- Sursa de finanțare (buget local sau denumire program de finanțare);
- Indicatori de realizare, de rezultat;
- Ținta atinsă pentru indicatorii de realizare și de rezultat urmăriți.

3.1 Raportarea informațiilor presupune colectarea și transmiterea acestor date pe fluxul procedural stabilit pentru implementarea strategiei.

În cazul proiectelor implementate la nivel de UAT, este necesară o colaborare strânsă cu reprezentanții acestora, ceea ce implică o comunicare continuă cu privire la stadiul proiectelor contractate și implementate la nivelul fiecărei localități din județ.

Acțiune 4: Analiza și evaluarea periodică a implementării strategiei	Semestrial 2021 – 2027
---	-----------------------------------

4.1 Analiza informațiilor - Datele astfel colectate trebuie analizate și evaluate pentru a estima dacă intervențiile propuse conduc către obiectivele propuse sau dacă necesită modificări.

Se recomandă **analize semestriale** cu privire la progresul înregistrat în implementarea proiectelor și în atingerea indicatorilor de realizare și de rezultat, eventual în ajustarea acestora în funcție de schimbările contextului socio-economic.

Informarea UAT-urilor, mai ales în ceea ce privește impactul pe care proiectele implementate îl au la nivel județean, este necesară pentru dezvoltarea unei abordări strategice, inclusiv la nivel de UAT.

Rapoarte cu privire la stadiul implementării strategiei pot fi făcute publice, pentru o mai bună informare a cetățenilor.

Acțiune 5: Actualizarea implementării strategiei	după caz
---	-----------------

5.1 Strategia poate fi revizuită anual sau ori de câte ori este cazul, ceea ce presupune actualizări la nivelul intervențiilor propuse pentru atingerea viziunii de dezvoltare dorite sau ajustări la nivelul indicatorilor de realizare, de rezultat sau de impact.

Situațiile care pot impune revizuirea strategiei sunt cele legate de actualizarea surselor de finanțare ale proiectelor propuse odată cu aprobarea programelor de finanțare aferente perioadei 2021 – 2027, sau după aprobarea Planului de Dezvoltare Regională 2021 – 2027, sau a unor strategii sectoriale sau naționale, în urma cărora ar putea fi necesară o actualizare a proiectelor / măsurilor propuse în strategia județului.

Acțiune 6: Evaluarea la termen și finală a implementării strategiei	2022
	2024
	2027

6.1 Evaluarea se desfășoară în momentele de decizie esențiale ale acesteia și la sfârșitul perioadei de planificare, pentru a estima performanțele planului de acțiuni în raport cu obiectivele propuse sau pentru a identifica necesitatea modificării proceselor de planificare.

Momentele intermediare propuse pentru evaluarea strategiei sunt:

- Termen scurt: anul 2022;
- Termen mediu: anul 2024;
- Termen lung: anul 2027.

La aceste intervale de timp prestabilite, se verifică îndeplinirea indicatorilor de realizare, de rezultat și de impact stabiliți la momentul elaborării strategiei. Rezultatele sunt utilizate în următoarea perioadă de planificare și sunt valorificate în procesul de actualizare al strategiei, putând ajuta la găsirea unor soluții la întrebări cheie privind dezvoltarea durabilă.

Figură 170: Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei

Sursa: prelucrarea consultantului

Monitorizarea coerentă a strategiei se realizează cu ajutorul **indicatorilor** care au asociate ținte aferente. Este esențială definirea încă din etapa de elaborare a strategiei a unui *sistem integrat de indicatori*, prin intermediul căruia structura responsabilă de implementarea strategiei să poată evalua permanent progresul înregistrat în implementarea strategiei, să își dimensioneze constant resursele necesare și să acționeze în direcția creșterii eficienței utilizării acestora.

De asemenea, implementarea strategiei de dezvoltare durabilă se bazează, în principal, pe responsabilizarea direcțiilor de specialitate cu privire la implementarea proiectelor și măsurilor de acțiune propuse.

Pentru **planificarea în timp a proiectelor**, în vederea maximizării impactului implementării strategiei, poate fi utilizată diagrama „matricea priorităților” sau „matricea Eisenhower”, care presupune clasificarea proiectelor după criteriile importanței și urgenței:

Urgente & Importante	Urgente & Puțin importante
<p>Proiecte critice care au un impact semnificativ rezolvând nevoi acute la nivelul județului</p> <p>Acțiune recomandată: de implementat imediat</p> <p>Exemplu: proiectele strategice, rezolvarea crizelor, proiectele care sunt aproape de finalizare; proiecte majore pentru care există surse de finanțare</p>	<p>Proiecte care rezolvă o problemă a județului cu un anumit grad de urgență, dar care nu contribuie la atingerea unui obiectiv strategic</p> <p>Acțiune recomandată: de delegat responsabilitățile pentru valorificarea oportunității și coordonarea implementării acestora la nivel de UAT, după caz</p> <p>Exemplu: proiecte pentru care există surse de finanțare disponibilă, proiecte care rezolvă probleme curente și care pot fi implementate în același timp în mai multe UAT-uri la nivel de județ</p>
Puțin urgente & Importante	Puțin urgente & Neimportante
<p>Proiecte majore care au un impact semnificativ, dar a căror implementare mai poate fi amânată pentru că nu se adresează unei nevoi urgente a comunității; sunt, în general, proiectele care fac diferența în dezvoltarea durabilă și necesită o planificare riguroasă</p> <p>Acțiune recomandată: de planificat imediat implementarea lor</p> <p>Exemplu: proiecte de infrastructură; proiecte strategice care se referă la eficientizarea furnizării de servicii pentru populație</p>	<p>Proiecte ne semnificative care sunt consumatoare de timp și de alte resurse, fără impact semnificativ – efortul aferent ar trebui redirecționat către alte tipuri de proiecte mai relevante</p> <p>Acțiune recomandată: de evitat includerea în strategie</p> <p>Exemplu: Proiecte sau evenimente punctuale, fără impact semnificativ asupra unui număr mare de beneficiari</p>

Planul de acțiuni etapizat în timp este prezentat în **Anexa 2**.

Riscuri în implementarea strategiei

Responsabilul sau Structura care coordonează implementarea strategiei trebuie să ia în considerare **riscurile** care pot să apară în implementarea acesteia și să identifice posibile **măsuri de prevenire** a apariției acestora.

Riscuri	Măsuri de atenuare a riscurilor
<p>Lipsa resurselor financiare</p>	<ul style="list-style-type: none"> Planificarea anuală a resurselor financiare necesare implementării strategiei; Actualizarea semestrială a strategiei în vederea actualizării surselor de finanțare, în special a surselor de finanțare externă;

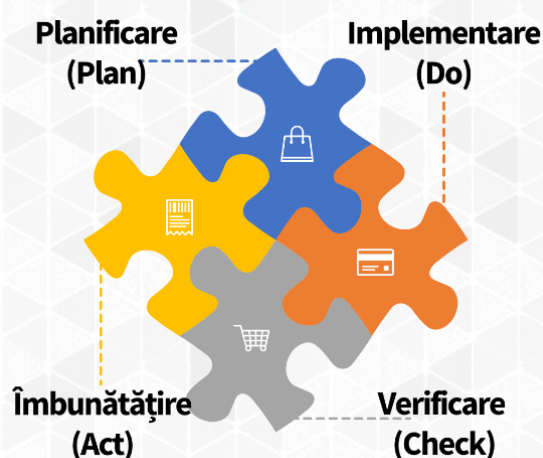
Riscuri	Măsuri de atenuare a riscurilor
Întârzieri în implementare	<ul style="list-style-type: none"> Stabilirea clară a responsabilităților pentru implementarea strategiei; Monitorizarea semestrială a stadiului implementării strategiei.

14.3 Cadrul de monitorizare și evaluare a strategiei

Pentru a urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Județului Constanța, este necesară o monitorizare permanentă și o evaluare periodică a rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Abordarea recomandată pentru a asigura îmbunătățirea continuă în ceea ce privește dezvoltarea județului o reprezintă metoda PDCA. În acest context:

- **Planificarea** se referă la elaborarea strategiei de dezvoltare, pornind de la stabilirea viziunii, a direcțiilor de dezvoltare, a obiectivelor de atins și până la definitivarea listei de proiecte menite să conducă la atingerea viziunii și a obiectivelor propuse;
- **Implementarea** se referă la punerea în practică a celor stabilite în cadrul strategiei, inclusiv derularea propriu-zisă a proiectelor propuse;
- **Verificarea** se referă la analiza periodică a stadiului de implementare a strategiei, care implică monitorizarea și măsurarea efectelor a ceea ce s-a implementat. Rezultatele verificării pot confirma sau nu că implementarea strategiei de dezvoltare conduce la dezvoltarea dorită a județului;
- **Îmbunătățirea** se referă la adoptarea acțiunilor menite să îmbunătățească planul strategic inițial, în funcție de rezultatele etapei de verificare / analiză.

Lista intervențiilor propuse (portofoliul de proiecte) este stabilită pentru orizontul de timp 2021 – 2027, proiectele având durate diferite în timp, ceea ce înseamnă că și obiectivele stabilite vor putea fi atinse treptat, pe baza unui **Plan de acțiune anual** sau a unui **Plan Strategic Instituțional**.

În ceea ce privește acțiunile asumate de Consiliul Județean, planificarea detaliată a implementării acestora va face obiectul **Planului Strategic Instituțional**, începând cu perioada 2021 – 2022.

Implementarea strategiei de dezvoltare durabilă se bazează, de asemenea, pe **responsabilizare**. În acest sens, monitorizarea și evaluarea strategiei se va realiza la nivelul **Direcției Generale de Proiecte**, iar pentru coordonarea implementării strategiei, se va implica **Comitetul de coordonare strategică**, compus din reprezentanți ai principalelor direcții responsabile de implementarea strategiei, Comitet care va avea următoarele atribuții:

- Culegerea de date și centralizarea raportărilor cu privire la stadiul implementării proiectelor cuprinse în strategie;
- Identificarea proiectelor implementate la nivelul județului, care contribuie la îndeplinirea obiectivelor și care nu au putut fi nominalizate în strategie;

- Actualizarea strategiei de dezvoltare durabilă;
- Implicare în stabilirea de măsuri pentru obținerea de finanțare pentru acele proiecte care nu au obținut finanțare în cel puțin trei ani de la începerea implementării strategiei.

Pentru evaluarea rezultatelor și efectelor implementării se folosesc o serie de indicatori ce măsoară impactul strategiei:

- **Indicatori de realizare** – reflectă ceea ce s-a produs prin implementarea proiectelor propuse în strategie. Realizările imediate țin de răspunderea exclusivă a structurilor responsabile cu managementul proiectelor respective, care trebuie să raporteze pe marginea lor prin intermediul sistemului de monitorizare. Indicatorii de realizare permit monitorizarea strategiei prin centralizarea impactului produs de implementarea proiectelor propuse.
- **Indicatori de rezultat** – măsoară avantajele resimțite de beneficiarii finali ai acestor proiecte. Indicatorii de rezultat ne arată dacă s-a îndeplinit scopul pentru care au fost implementate aceste proiecte, respectiv măsura în care a fost atins obiectivul strategic planificat, permițând astfel evaluarea strategiei.
- **Indicatori de impact** - cuantifică consecințele directe ale programelor, politicilor care conduc la atingerea obiectivelor stabilite și interacțiunea directă și imediată a acestora cu beneficiarii finali. Indicatorii de impact sunt asociați direcțiilor de dezvoltare. Aceștia pot fi indicatori de impact specific, care au legătură cu cetățenii sau mediul de afaceri ca beneficiari direcți ai implementării strategiei și indicatorii de impact general, care reflectă consecințe care nu au legătură cu beneficiarii direcți.

Instrumente de corecție și de actualizare a strategiei:

- Întruniri ale Comitetului de coordonare strategică care monitorizează implementarea strategiei;
- Elaborarea de rapoarte de actualizare a strategiei.

Indicatorii de rezultat propuși pentru fiecare obiectiv strategic au fost stabiliți pornind de la analiza datelor istorice asociate fiecărui indicator urmărit, identificarea trendului, aplicarea metodei reflexive, combinând extrapolarea datelor pe baza trendului polinomial identificat, de ordin 1 sau 2, după caz și utilizând o serie de coeficienți care asigură modificări ale trendului pe direcțiile de dezvoltare urmărite pentru implementarea viziunii propuse pentru dezvoltarea județului.

Astfel, indicatorii de rezultat sunt sintetizați în continuare:

Strategia de dezvoltare durabilă a județului Constanța pentru
perioada 2021-2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare/ Obiectiv major de intervenție	Obiectiv	Indicatori de rezultat	Valoare de referință	Valoare țintă termen scurt <1 an	Valoare țintă termen mediu 3-5 ani	Valoare țintă termen lung 2027	Sursa de informare a valorii indicatorului
1.	DDS1. Dezvoltare economică prin valorificarea potențialului local și utilizarea inovării și a noilor tehnologii	Top 5 după valoarea PIB la diferență de maxim 2.000 mil lei față de județul aflat pe poziția superioară în top (2027)	Creșterea Produsului Intern Brut	39.441,90 mil lei (2018)	49.100,00 lei (2022)	58.300,00 mil lei (2024)	67.485,67 mil lei (2027)	INS (CON103I) / Comisia Națională de Strategie și Prognoză (Prognoze)
2.			Cheltuieli cu cercetarea -dezvoltarea	28.525 mii lei (2019)	36.241 mii lei (2022)	45.622 mii lei (2024)	62.862 mii lei (2027)	INS (CDP104B)
4.			Câștigul salarial nominal mediu net lunar	2.651 lei (2019)	2.865 lei (2022)	3.465 lei (2022)	4.007 lei (2027)	INS (FOM106E)
5.	DDS2. Creșterea calității condițiilor de locuire și reducerea disparităților dintre comunități	Soldul migrației (inclusiv migrația externă) nu va fi sub nivelul de -388,5 (2027)	Nr. de medici / 1000 locuitori	3,33 medici / 1.000 loc (2019)	3,51 medici / 1.000 loc (2022)	3,93 medici / 1.000 loc (2024)	4,23 medici / 1.000 loc (2027)	INS (POP106A; SAN104B)
6.			Gradul de acoperire al infrastructurii de alimentare cu apă (% populație racordată)	86% (2020)	88% (2022)	92% (2024)	98% (2027)	Date UAT; A.D.P.P.
7.			Gradul de acoperire al infrastructurii de canalizare (% populație racordată)	28% (2020)	30% (2022)	32% (2024)	50% (2027)	Date UAT; A.D.P.P.
8.	DDS3. Dezvoltarea turismului și serviciilor conexe	Pondere sectorului de turism în cifra de afaceri la nivel de județ va fi de cel puțin 5% (2027)	Nr. de înoptări ale turiștilor	5.197 mii (2019)	5.900 mii (2022)	6.384 mii (2024)	7.416 mii (2027)	INS (TUR105D)
9.	OMS1. Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul public și de mărfuri		Pondere rețea de drumuri modernizate în total rețea de drumuri (comunale + județene)	20,77% (2019)	24,55% (2022)	28,91% (2024)	70,07% (2027)	INS (TRN139A)
10.	OMS2. Creșterea calității mediului și stimularea utilizării resurselor de energie regenerabilă		Diminuarea tendinței de creștere a deceselor cauzate de boli ale aparatului respirator și ale aparatului circulator	17.722 persoane (2019)	/	13.753 persoane (2024)	13.918 (2027)	INS (ZCZ1113)/ Centrul de Cercetare și Evaluare a Serviciilor de Sănătate
11.	OMS3. Modernizarea administrației publice și a capacității de implicare în dezvoltarea teritorială		% răspunsuri pozitive privind percepția cetățenilor privind interacțiunea administrației publice cu cetățenii	11,89% (2021)	/	20% (2024)	40% (2027)	Consiliul Județean Constanța – Sondaj în rândul populației

Planul de măsuri economice în vederea creșterii economice previzionate la nivelul județului Constanța pe perioada 2021 – 2027 va include măsuri orientate spre atragerea investitorilor, fie pentru demararea de noi afaceri, fie pentru realizarea de investiții în vederea dezvoltării afacerilor existente într-o manieră durabilă, aplicate la nivelul administrației publice locale:

- Încurajarea antreprenoriatului prin:
  - Sprijin oferit populației în vederea atragerii de fonduri nerambursabile menite să dezvolte economia locală/județeană;
  - Oferirea de servicii de asistență și consultanță pentru micii întreprinzători în domenii cu potențial la nivel de UAT (de exemplu: domeniul agro-alimentar, servicii conexe turismului etc.).
- Încurajarea investițiilor:
  - Măsuri fiscale pentru crearea de noi locuri de muncă;
  - Scutirea de impozite pentru jumătate din profitul reinvestit pentru sume ce depășesc 200.000 euro, pe o perioadă de 3 ani de la încheierea anului fiscal în care se face investiția;
  - Înființarea unor parcuri de business cu toate facilitățile aferente (utilități, internet, fibră optică) și nivel de chirie scăzut pentru investiții noi;
  - Oferirea de teren gratuit pentru investițiile mari (peste „x” mil. euro) sau crearea a minim „y” locuri de muncă;
  - Taxare 0 pentru primii 5 ani pentru investiții greenfield de minim 3/5 milioane euro.
- Păstrarea forței de muncă pe plan local:
  - Atragerea, retenția și dezvoltarea tinerelor talente prin măsuri stimulatorii pentru angajat/angajator.
- Alte măsuri:
  - Privatizarea unităților de stat neperformante/nerentabile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat de Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 – 2020!

Titlul proiectului: „Îmbunătățirea capacității administrative a Consiliului Județean Constanța”

Codul MySMIS: 125745

Editorul materialului: ROMACTIV BUSINESS CONSULTING SRL

Denumirea beneficiarului: Județul Constanța

Data publicării (lună și an): septembrie 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit